เอกสารประกอบการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม
(Proceedings) ๒๕๖๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

เอกสารประกอบการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม
(Proceedings) ๒๕๖๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สรุป การประชุมวิชาการ ที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ๒๕๖๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓ เมษายน ๒๕๖๓
เวลา ๐๘.๓๐ น. เป็นต้นไป

การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันศุกร์ที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563

ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

ID: 4567898998

Book.indd 1 29/4/2563 21:02:51

การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
จัดทำโดย หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และแขนงสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐศาสตร์

ที่ปรึกษา

พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.	อธิการบดี
พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
พระสุวรรณเมธาภรณ์, ผศ.	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
พระเมธีธรรมาจารย์, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
พระเทพเวที, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
พระโสภณวชิราภรณ์	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ
พระครูโสภณพุทธิศาสตร์, ผศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแผ่
พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, รศ.ดร.	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
พระครูปริยัติกิตติธำรง,รศ.ดร.	คณบดีคณะสังคมศาสตร์
ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	ศ.ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์
ศ.ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์	รศ.ประณต นันทิยกุล
รศ.ดร.สมาน งามสนิท	รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร

บรรณาธิการ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร. รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี

กองบรรณาธิการ

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ,ดร.	รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี
รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา	ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์
ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว	ผศ.ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	อ.ดร.สมบัติ นามบุรี
อ.ดร.อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า	อ.ดร.บวร ขมชุณศรี	อ.ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว
อ.ดร.กาญจนา ดำจุติ	พระสมนึก ธีรปญฺโญ	พระนุชิต นาคเสโน
นางสาวสุมาลี บุญเรือง	นายกรกต ชาบัณฑิต	นายสุภัทรชัย สีสะใบ
นางสาวกาญจนา บุญเรือง	นางสาวพัชรี หาลาง	

แบบปก-รูปเล่ม ผศ.ดร.สุริยา รักษาเมือง

พิมพ์ที่ มหาจุฬาบรรณาคาร ศูนย์จำหน่ายหนังสือและอุปกรณ์การศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)
79 หมู่ 1 ถนนพหลโยธิน หลักกิโลเมตรที่ 55
ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035-248000 ต่อ 8048

Book.indd 2 29/4/2563 21:02:51

คำนำ

คณะสังคมศาสตร์โดยภาควิชารัฐศาสตร์ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้เปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นมา และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปีได้มีผู้สำเร็จการศึกษามากพอสมควร ซึ่งนิสิตเหล่านี้ ได้สำเร็จการศึกษาตามแผน ก แบบ ก 2 ที่ทั้งศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์และแผน ข ที่ศึกษารายวิชาและทำสารนิพนธ์ด้วยซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 และสอดคล้องกับประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2554

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ในปีการศึกษา 2562 ที่ขณะนี้ประเทศไทยประสบปัญหาโรคระบาดจากเชื้อไวรัสโคโรนาหรือไวรัสโควิด- 19 ทางหลักสูตรจึงจัดการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุมหรือProceedings ครั้งที่ 7 ในครั้งนี้ผ่านระบบออนไลน์ (Online) ได้มีภาคีข่ายเข้าร่วมการประชุมสัมมนาประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งได้กำหนดให้มีการแบ่งกลุ่มย่อยการนำเสนอผลงานทางวิชาการโดยให้นิสิตที่สำเร็จการศึกษาทุกรูปหรือคนต้องนำเสนอผลงานวิจัยของตนเอง ซึ่งในปีนี้ได้กำหนดให้มีการนำเสนอ 2 แบบด้วยกันคือ ให้ตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์วิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยของตนเองในรูปแบบโปสเตอร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย 1. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ 2. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 3. สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมผ่านแบบ e-book ซึ่งสามารถอ่านได้โดยใช้ QR Code

คณะผู้จัดทำเอกสารหวังว่า เอกสารฉบับนี้คงเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้สนใจทางวิชาการในด้านนี้เป็นอย่างดี และเป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นว่า เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถประกันคุณภาพของการศึกษาด้วยตนเอง และนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของ มจร ได้ จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมทำให้การประชุมวิชาการครั้งนี้บรรลุผลตามที่ได้กำหนดไว้

(**รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม**)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

สารบัญ

เนื้อหา	**หน้า**
กองบรรณาธิการการประชุมวิชาที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)	(2)
คำนำ	(3)
สารบัญ	(4)
กำหนดการ	(5)
คำกล่าวรายงาน	(6)
การบรรยายพิเศษอธิการบดี	(9)
คณะกรรมการวิพากษ์บทความ	(18)
สรุปผลแบบประเมินผลโครงการ	(20)
สรุปการประเมินบทความวิจัย	(24)
กลุ่มที่ 1 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ	(24)
กลุ่มที่ 2 สาขารัฐประศาสนศาสตร์	(30)
กลุ่มที่ 3 สาขารัฐศาสตร์	(35)
รายชื่อการนำเสนบทความทางวิชาการ	(43)
กลุ่มที่ 1 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ	(43)
กลุ่มที่ 2 สาขารัฐประศาสนศาสตร์	(47)
กลุ่มที่ 3 สาขารัฐศาสตร์	(50)
รวมบทความ	1
ภาคผนวก	755
ภาคีเครือข่ายจัดการประชุมวิชาที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)	756
บันทึกข้อความ	757
โครงการจัดประชุมวิชาการ	758
คำสั่งมหาวิทยาลัย	761
ประมวลภาพประกอบโครงการ	763

Book.indd 4 29/4/2563 21:02:51

กำหนดการ

การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันศุกร์ ที่ 3 เดือน เมษายน พ.ศ. 2563

ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

ID: 4567898998

ภาคเช้า :

08.30 น. พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, รศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย กล่าวสัมปสาทนียกถา

08.45 น. พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร. คณบดีคณะสังคมศาสตร์ กล่าวสัมปสาทนียกถา

09.00 น. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ผ่านระบบออนไลน์ (Online)

09.20 น. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ กล่าวรายงานต่อองค์ประธานในพิธี

09.30 น. พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร. อธิการบดี กล่าวเปิดการประชุมและบรรยายพิเศษ หัวข้อ “การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา”

10.15 น. ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวปกิณณกกถา

ภาคบ่าย : การนำเสนอผลงานทางวิชาการของนิสิต

13.00 น. นิสิตนำเสนอผลงานผ่านระบบ ZOOM MEETING แบ่งออกเป็น 3 ห้อง

ห้องที่ 1 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ห้องที่ 2 สาขารัฐประศาสนศาสตร์

ห้องที่ 3 สาขารัฐศาสตร์

คำกล่าวถวายรายงาน
พิธีเปิดการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
ผ่านระบบออนไลน์ (Online)
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษาฯ
ต่อ พระราชปริยัติกวี,ศ.ดร. อธิการบดี ประธานในพิธี
ประจำปีการศึกษา 2563 วันศุกร์ ที่ 3 เดือน เมษายน พ.ศ. 2563

กราบนมัสการ **ศาสตราจารย์ ดร. พระราชปริยัติกวี,**
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เคารพอย่างสูง

เกล้ากระผม รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป และผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ในนามคณะกรรมการดำเนินงานจัดโครงการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ผ่านระบบออนไลน์ (Online) ของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พร้อมด้วย ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาทุกรูปหรือคนพร้อมทั้งผู้เข้าร่วมจากภาคีเครือข่าย รู้สึกปีติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่พระเดชพระคุณท่านอธิการบดีได้เมตตามาเป็นประธานประกอบพิธีเปิดการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุมหรือ Proceedings ผ่านระบบออนไลน์ (Online) ในวันนี้ จึงขอถวายรายงานโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

คณะสังคมศาสตร์ โดยภาควิชารัฐศาสตร์ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปีได้มีผู้สำเร็จการศึกษามากพอสมควร ซึ่งนิสิตเหล่านี้ ได้สำเร็จการศึกษาตามแผน ก ที่ทั้งศึกษารายวิชาและทำวิทยานิพนธ์ และแผน ข ที่ศึกษารายวิชาและทำสารนิพนธ์ด้วย

ในปีการศึกษา 2562 นี้มีนิสิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ส่วนกลาง จำนวน 12 รูป และจากวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม จำนวน 22 รูปหรือคน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 17 รูปหรือคน และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 25 รูปหรือคน รวมทั้งสิ้น จำนวน 74 รูปหรือคน ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุมหรือ Proceedings ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 และสอดคล้องกับประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2554

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ในปีการศึกษา 2562 ที่ขณะนี้ประเทศไทยประสบปัญหาโรคระบาดจากเชื้อไวรัสโคโรนาหรือไวรัสโควิด- 19 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ซึ่งจัดสอนที่ส่วนกลาง ณ มจร วังน้อย และวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ส่วนกลาง จึงได้จัดให้มีการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ผ่านระบบออนไลน์ (Online) ของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของหลักสูตรทั้งสองให้สาธารณชนได้รับทราบ อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไป

การจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อจัดให้มีการตีพิมพ์ผลงานวิจัยหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ
2. เพื่อจัดให้มีการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของหลักสูตรทั้งสามสาขาให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ ในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุมหรือ Proceedings ผ่านระบบออนไลน์ (Online) ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 7 ได้มีภาคีเครือข่ายเข้าร่วมการประชุมสัมมนาประกอบด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยโครงการเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)ในสังคมไทย, และในช่วงบ่ายได้กำหนดให้มีการแบ่งกลุ่มย่อยการนำเสนอผลงานทางวิชาการโดยให้นิสิตที่สำเร็จการศึกษาทุกรูปหรือคนต้องนำเสนอผลงานวิจัยของตนเองผ่านระบบออนไลน์ (Online) ซึ่งในปีนี้ได้กำหนดให้มีการนำเสนอ 2 แบบด้วยกัน กล่าวคือ ให้ตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์วิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยของตนเองในรูปแบบโปสเตอร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

สาขาวิชา ประกอบด้วย 1) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ 2) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และ 3) สาขาวิชารัฐศาสตร์

โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายนอกและภายในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ให้ข้อคิดเห็นในการนำเสนอบทความทางวิชาการของนิสิตแต่ละรูปหรือคน อีกทั้งได้จัดพิมพ์หนังสือรวมบทความวิจัย รวม 74 เรื่อง โดยจัดพิมพ์แยกตามกลุ่ม 3 กลุ่มดังกล่าวมา เพื่อเผยแผ่ผลงานวิจัยให้กว้างขวางออกไป

ในการประชุมวิชาการครั้งนี้ ได้จัดพิมพ์ผลงานทางวิชาการของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละรูปเป็นการเบื้องต้นด้วยระบบ QR Code พร้อมทั้งการนำเสนอด้วยระบบโปสเตอร์ และภาคบรรยายผ่านระบบออนไลน์ (Online) และเมื่อเสร็จสิ้นการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุมครั้งนี้แล้ว เมื่อนิสิตเจ้าของบทความวิจัยได้แก้ไขงานครั้งสุดท้ายแล้วจักได้ตีพิมพ์ฉบับสมบูรณ์อันเป็นการสรุปรายงานการประชุมทางวิชาการเพื่อเสนอมหาวิทยาลัยนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการ และส่งผลในการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่อไป และในส่วนเกียรติบัตรของภาคีเครือข่ายเข้าร่วมการประชุมสัมมนาและของนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาทางคณะผู้จัดสัมมนาจักส่งมอบให้ในภายหลังต่อไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้วขอกราบอาราธนาพระเดชพระคุณ ท่านอธิการบดี ได้โปรดให้โอวาท และกล่าวเปิดการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) พร้อมบรรยายพิเศษ เรื่อง “การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา”ผ่านระบบออนไลน์ (Online) ซึ่งมีคณาจารย์และเจ้าหน้าที่จำนวน 46 รูปหรือคน และนิสิตระดับปริญญาเอกและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 158 รูปหรือคน รวมทั้งสิ้นจำนวน 204 รูปหรือคน เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นแนวทางแห่งการปฏิบัติสืบต่อไป

การบรรยายพิเศษ
เรื่อง "การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา"
โดย : พระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ, ป.ธ.9, Ph.D.), ศาสตราจารย์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขานุการแม่กองบาลีสนามหลวง
ในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563

ท่านรองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ของคณะสังคมศาสตร์ นำโดยท่านพระครูปริยัติกิตติธำรง รศ.ดร. คณบดีคณะสังคมศาสตร์ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ นิสิตทั้งฝ่ายบรรพชิต ทั้งฝ่ายคฤหัสถ์ คณะสังคมศาสตร์ รวมทั้งนักวิชาการ นิสิต ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆทุกๆท่าน วันนี้ทางคณะสังคมศาสตร์ร่วมกับภาคีเครือข่าย มีคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จากโครงการเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในสังคมไทย

เบื้องต้นขอกล่าวเปิดการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม(Proceedings) ของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โดยในปีผู้จัดการประชุมได้จัดในรูปแบบออนไลน์ เดิมทีที่เคยจัดมาจะเป็นการประชุมร่วมกันในห้องประชุม ซึ่งในปีนี้อย่างที่เราเข้าใจกันมีผลมาจากโรคไวรัสCOVID-19 จึงปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการสัมมนาออกมาในรูปแบบออนไลน์ ถึงจะเป็นรูปแบบออนไลน์ก็ยังถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปใน 2 ช่องทางมีเนื้อหาสาระเหมือนการประชุมร่วมกันในห้องประชุมทุกประการ การจัดประชุมวิชาการนานาชาติของฝ่ายจัดการศึกษาของมหาจุฬาก็ทำมาอยู่เป็นประจำทุกๆปี แต่ว่าปีนี้มีข้อขัดข้องอยู่กับเรื่องของโรคภัยไข้เจ็บรูปแบบของการประชุมวิชาการก็ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ขอเปิดการประชุมและแสดงข้อคิดเห็นเบื้องต้นเล็กน้อย ตามหัวข้อที่ทางท่านรองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไปได้กำหนดเอาไว้ เรื่อง **การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองของพระพุทธศาสนา** เรื่องของการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษาสุขภาพเรื่องของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และก็เรื่องของการช่วยเสริมในการทำอาชีพการทำมาหากินของคนไทยในปัจจุบันนี้เป็น 3 เรื่องที่ทางสถาบันอุดมศึกษาควรจะให้ความเอาใจใส่เน้นเป็นกรณีพิเศษที่ผ่านมาบางที่บางแห่งพวกเราบางทีก็ไปในเรื่องของวิชาการให้ความรู้จัดการศึกษาสำเร็จการศึกษาให้ปริญญาบัตรเพื่อเป็นฐานในการทำมาหากินของแต่ละท่านต่อไป

นับจากนี้ไปด้วยสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยช่องทางการจัดการศึกษาที่มันหลากหลายมากขึ้น Anytime Anywhere สามารถศึกษาเรียนรู้กันได้ทั้งนั้น นอกจากเราจะมาใช้ระบบออนไลน์เพื่อการจัดการศึกษาในทางวิชาการแล้ว เรื่องของการให้ประชาชนรู้หลักการวิธีการ

ดูแลสุขภาพแบบยั่งยืน ให้มีสุขภาพจริงๆโดยอิงหลักทางพระพุทธศาสนา ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวเป็นเรื่องที่สถาบันอุดมศึกษาควรจะให้ความสนใจและแน่เป็นกรณีพิเศษ เรื่องของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจให้กับคนในชาติ เป็นภาระหน้าที่ทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นผู้บริหาร คณาจารย์ของ มจร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวพันสัมพันธ์แล้วก็มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องพันธกิจของคณะสงฆ์ทางพระพุทธศาสนาค่อนข้างมาก เราก็ทำหน้าที่ให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้นในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ที่สำคัญเรื่องปากท้อง ความเป็นอยู่ของประชาชน นับจากนี้ไปเมื่อสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติแล้วนี่รูปแบบการทำมาหากินของคนในก็คงจะแตกก็คงจะต้องคงจะเปลี่ยนไปหาค่อนข้างมาก เราจะมุ่งไปทางด้านความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุด้านเทคโนโลยีโดยที่ไม่หันกลับมามองจุดแข็งที่เป็นเอกลักษณ์อัตลักษณ์ของชาติบ้านเมืองของเรา แต่ว่าการที่จะให้ทางฝ่ายบ้านเมืองมาช่วยดูแลในเรื่องของการทำมาหากิน แนะนำอาชีพนั้นอาชีพนี้บางทีทางฝ่ายบ้านเมืองก็มีภาระหลายอย่างก็เป็นหน้าที่ มจร ของเราที่จะต้องไปช่วยดูแลเรื่องการทำมาหากิน การสร้างความมั่นคงยั่งยืนเรื่องของการทำมาหากินของคนในชาติมากยิ่งขึ้นเป็น 3 เรื่อง เฉพาะในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ในวันนี้ก็คงจะมีประเด็นที่จะไปต่อยอดเพื่อดำเนินกิจกรรมใน 3 เรื่องอย่างที่ว่านั้น เฉพาะเรื่อง“การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา”ในเบื้องต้นก็อยากจะแบ่งประเด็นในการให้ข้อคิดเห็นออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ก็คือประเด็นในเรื่อง**ระดับสมมติสัจจะ**เป็นเรื่องของชาวบ้านเรื่องของคนทำมาหากินที่เราบริหารจัดการอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นระดับสมมติสัจจะอย่างนี้ก็ได้ ส่วนที่ 2 เรื่อง**ระดับปรมัตถสัจจะ** คือเป็นเรื่องที่เป็นมุมมองของพระพุทธศาสนาจริงๆความจริงระดับสมมติสัจจะก็มีส่วนที่เกี่ยวพันกับพระพุทธศาสนาอยู่ค่อนข้างมากก็คือเราสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการในการบริหารจัดการเพื่อช่วยบ้านเมืองบรรเทาเบาบางได้ที่ไหนอย่างไร ก็สามารถทำได้ค่อนข้างมาก ระดับสมมติสัจจะ ระดับที่ 1 นี้แนวปฏิบัติของเราก็คงเป็นเรื่องของดูมาตรการที่ทางฝ่ายบ้านเมืองได้ประกาศออกมาในส่วนที่เป็นการบริหารจัดการองค์กร ในสถานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาก็ฟังที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม หรือ อว. ประกาศมาตรการแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้ทุกคนอยู่อย่างเกษมสำราญอยู่รอดปลอดภัย ดูมาตรการที่ทางกระทรวงได้ประกาศออกมา ในเรื่องของการดูแลรักษาสุขภาพจำนวนคนป่วย วิธีการดูแลรักษาที่ถูกวิธีการรักษา การช่วยบรรเทาโรคภัยไข้เจ็บ ฟังจากกระทรวงสาธารณสุขเป็นหลักที่รู้ข้อกำหนดมาตรการของฝ่ายบ้านเมืองที่ประกาศมาตรการอะไรออกมาก็ถือปฏิบัติตามนั้น นอกจากนั้นเรื่องของกิจกรรม 5 ส ทาง มจร ของเราในส่วนกลางก็จะดำเนินการให้เป็นระบบเป็นกิจจะลักษณะ และก็ทำอย่างต่อเนื่องเรื่องของความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ การสะสางเรื่องสกปรกในเป็นเรื่องเป็นถือว่าเป็นที่แพร่เชื้อไม่ใช่เฉพาะเชื้อโรคไข้หวัดไวรัสโควิด 19 เชื้อต่างๆ เพราะฉะนั้นกิจกรรม 5 ส ก็ถือปฏิบัติไปตามหลักวิชาให้ศึกษาให้ถือปฏิบัติ

โดยเฉพาะในปัจจุบันทางคณะสงฆ์ไปดำเนินการโครงการวัดประชารัฐสร้างสุขเขาก็แน่นกิจกรรม 5 ส บนพื้นฐานและตามขอบข่ายกิจกรรม 5 ส เพราะฉะนั้นเราจะทำกันอย่างเป็นวัฒนธรรมเป็นลักษณนิสัยแล้ว นอกจากความสวยงามขององค์กร เป็นทัศนานุตริยะของผู้พบเห็นก็เกิดการแล้วซึ่งอัศจรรย์สร้างศรัทธาปสาทะความเชื่อความเลื่อมใส่ ก็จะทำให้เกิดความสะดวกในการดำเนินการแล้วก็เกิดความเป็นรมณียสถาน เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน Rivering Office ถ้าดำเนินการกิจกรรม 5 ส อย่างต่อเนื่อง เรื่องของการรับประทานอาหารให้เป็นยาแทนที่จะรับประทานยาเป็นอาหาร ยาสมุนไพรในทางพระพุทธศาสนามีเป็นจำนวนมากที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระวินัยปิฎกในตอนที่ว่าเภสัชชขันธกะเป็นตอนๆ ที่เรียกว่าเภสัชชขันธกะ เป็นหมวดที่ว่าด้วยยาซึ่งพระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้พระได้จัดได้ปรุงได้ฉันยาแค่ไหนอย่างไร แนวปฏิบัติอยู่ในนั้นเกิดโรคตรวจโรคชนิดนี้ต้องฉันหรือทานยาประเภทไหน ต้องใช้พืชผักประเภทไหนเพื่อบรรเทาเบาบางทำยังไงที่จะสร้างภูมิคุ้มกันได้ดี หลายส่วนก็ถูกประยุกต์นำมาใช้ถือปฏิบัติเป็นยาสมุนไพรในประเทศไทยตำรายาที่เป็นยาสมุนไพรไทยที่ปรากฏ ที่บันทึกเอาไว้ในคัมภีร์ท้องถิ่นต่างๆไม่ว่าจะเป็นคัมภีร์โบราณท้องถิ่นต่างๆทั้งในทางภาคเหนือภาคอีสาน บางส่วนเป็นคัมภีร์ที่ว่าในตำรายามีเป็นจำนวนมาก

แต่เนื่องจากว่าการศึกษาวิจัยต่อยอดในบ้านเรายังไม่ได้ทำเป็นกิจจะลักษณะเป็นระบบจริงๆมีเอกชนคนนั้นบางคนนี้บางไปทำเป็นยาแคปซูลซึ่งบางส่วนก็ไม่ถูกสุขลักษณะรับประทานนานๆเข้าก็จะอาการแทรกซ้อนเป็นการสะสม แต่ถ้าเรามีการศึกษาวิจัยต่อยอดเป็นกิจจะลักษณะทำให้ถูกสุขอนามัยถูกหลักวิชาการไม่เป็นพิษเป็นภัยของผู้ที่บริโภคฉันรับประทานอยู่เป็นประจำ ก็จะเป็นคุณูปการอย่างยิ่งนะเรื่องของการใช้ยาสมุนไพรไทยพืชผักเครื่องเทศต่างๆที่เป็นของไทยเรา เราสามารถรับประทานเป็นอาหารแล้วก็เป็นยาในขณะเดียวกัน

เพราะฉะนั้นในทางพระพุทธศาสนาของเราพระสงฆ์ก็จะมีส่วนในการสนับสนุนทางฝ่ายบ้านเมืองให้ประชาชนคนไทยทั้งที่เป็นชาวพุทธและไม่ใช่ชาวพุทธ ดูแลรักษาสุขภาพของตัวเองเฉพาะสำคัญอย่างยิ่งก็คือโรคภัยไข้เจ็บ สำคัญอย่างยิ่งอยู่ที่เรามีภูมิคุ้มกันสูงหรือไม่สูงเขาว่ากันว่าถ้าเรารับประทานพืชผักเครื่องเทศเป็นอาหารแล้วก็เป็นยาในขณะเดียวกันอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่สูงที่เข้มแข็งให้กับตัวเราเอง โรคภัยไขเจ็บก็ไม่สามารถที่จะเข้าไปสู่ตัวเราได้โดยง่าย อันนี้เป็นหลักวิชาการที่ยอมรับกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว แต่ว่าในการรับประทานของต่างๆของคนเราเป็นธรรมชาติของมนุษย์ว่ายึดความอร่อยเป็นหลักยึดลิ้นที่มันถูกใจถูกจริตของเรา เป็นหลักส่วนเรื่องของสุขภาพดีบางทีก็ลืมกันไปก็เพราะฉะนั้นพระสงฆ์ซึ่งมีฐานะเป็นปูชนียบุคคลเป็นที่ศรัทธาของประชาชนอยู่แล้ว แล้วก็มีความรู้เรื่องของตัวยาตามหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเกี่ยวกับยาหลายชนิดที่เป็นยาสมุนไพรไทย เราไม่สามารถที่จะสาธิตการทำแปลงสาธิตจัดมุมใดมุมหนึ่งของวัด หรือมีพื้นที่ที่เป็นของวัดแยกออกไปทำเป็นแปลงสาธิตด้วย ทำให้พระเจ้าพระสงฆ์ได้มาปรุงอาหารให้ฉันด้วย บางส่วนนั้นอาจจะไปจำหน่ายจ่ายแจกเพื่อได้ดอกผลบางอย่างมาบำรุงการดำเนินงานของคณะสงฆ์ในส่วนนั้นส่วนนี้ ซึ่งก็คงไม่ไม่น่าเกลียดไม่เป็นที่ติฉินนินทานั้นมากนะเนื่องจากไม่ได้มุ่งผลกำไรเป็นหลักการ

ที่สำคัญเมื่อคือการสร้างอาชีพให้กับญาติโยมพุทธศาสนิกชนและคนไทยทั้งหลายที่ไม่ใช่ชาวพุทธ อันนี้ก็จะมีส่วนในการไปดูแลไปแก้ไขปัญหาโรคภัยไข้เจ็บไม่ใช่เฉพาะโรคไข้หวัดให้กับสังคมประเทศชาติมากขึ้น ในระดับสมมติสัจจะก็คงมีแนวปฏิบัติอย่างที่ว่านี้ก็ร่วมด้วยช่วยกันที่สำคัญก็คือการไปร่วมให้กำลังใจให้กับญาติโยมศรัทธาสาธุชนทั้งหลาย ให้มีสติให้นึกถึงความจริงของชีวิตประจำวันนี้เป็นระดับสมมติสัจจะประการที่ 1 สำคัญอย่างมี**ระดับปรมัตถสัจจะ**ความจริงของชีวิตหลักพระพุทธศาสนานั้นชัดเจนว่าองค์ประกอบพื้นฐานของชีวิตก็คือขันธ์ 5 รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ และในขันธ์ 5 มีความจริงของชีวิตที่เราไม่ค่อยได้พิจารณากันเท่าไหร่ บางทีก็ใช้เวลาในการทำมาหากินทำโน่นทำนี่บางทีก็ลืมนึกถึงความจริงของชีวิตสมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าตรัสกับพระอุตตระเถรีเป็นภิกษุณีมีอายุมาก 120 ปี เป็นภิกษุณีที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้เครื่องอุปโภคบริโภคมาก็จะแบ่งปันคนนั้นคนนี้ อยู่มาวันหนึ่งพระอุตตระเถรีขณะที่แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับท่านนั้นท่านนี้แล้วก็เดินเหินสะดุดขาตัวเองหกล้ม พุทธเจ้าทรงพบตรัสเป็นคาถาอย่างนี้ว่า **“ปริชิณฺณมิทำ รูปำ โรคนิทฺธำ ปภงฺคุณำ ภิชฺชติ ปูติ สนฺเทโห มรณนฺตำ หิ ชีวิตำ. แปลว่า รูปนี้แก่หง่อมแล้ว เป็นรังของโรค เน่าเปื่อยพัง, กายของตนเป็นของเน่า จักแตก, เพราะชีวิต มีความตายเป็นที่สุด.”**

ประเด็นสำคัญอยู่ที่คำว่าโรคนี้เป็นรังของโรคในขันธ์ 5 นั่นแหละมันเป็นรังของโรคโดยธรรมชาติเป็นที่อยู่เป็นบ้านที่อาศัยของโรค อาการของโรคคำว่าโดยธรรมชาติโดยความจริงในภาษาอังกฤษว่า In Reality by Nature คือความจริงมันเป็นรังของโรค เพราะฉะนั้นทุกคนก็มีโรคภัยไข้เจ็บประจำตัวทั้งนั้นไม่ว่าโรคนี้ก็โรคนั้นอันเป็นเรื่องปกติธรรมดา ที่สำคัญก็คือมีข้อความในคัมภีร์พระพุทธศาสนานี่แหละเป็นคัมภีร์วิมุตติมรรคซึ่งว่าด้วยวิธีการปฏิบัติกรรมฐานตามหลักพระพุทธศาสนาในหมวดที่ว่าด้วย**กายคตาสติ**คือพิจารณามีสติกำหนดเป็นไปในกาย กายคตาสติกายของเรานี่ก็คือส่วนหนึ่งของรูปนี่แหละ

ส่วนที่ 2 คือส่วนที่เป็นอาการ 32 รูปหยาบที่มองเห็นได้กับส่วนที่เป็นรูปละเอียดที่เป็นธรรมชาติเป็นสภาวะที่มองเห็นไม่ได้มันมี 2 อย่างนี้ก็คือกายกายคตาสติ และพิจารณาเห็นกายนี่หมายถึงอาการ 32 ที่คนเฒ่าคนแก่ในส่วนภูมิภาคปัจจุบันนี้ก็อาจจะมีน้อย เวลามารักษาศีลเจริญภาวนาที่วัดในวันพระวันศีล ก็จะสวดในตอนเย็นๆนะว่า อัตถิ อิมัสมิง กาเยกาเย เกสา โลมา นะขา ทันตา ตะโจ มังสัง บทพิจารณาอาการ 32 ก็จะคำว่าจะสวดแล้วก็พิจารณาถึงส่วนที่เป็นรูปหยาบในการของเราอยู่เป็นประจำมีอะไรบ้างอาการ 32 ผม ขน เล็บ ฟันหนัง ไปจนกระทั่งน้ำมูกน้ำลายที่อยู่ในร่างกายของเราทั้งหมด มันก็จะเป็นอย่างนี้ในรายละเอียดของกายคตาสติ มีค่อนข้างมากเฉพาะในส่วนที่กล่าวถึงร่างกายของเรานั่นโดยแทรกซึมอาการ 32 นั้นแหละตรงจุดนั้นบางตรงจุดนี้บางโดยตั้งเป็นคำถามอธิบายอย่างนี้ว่า พระโยคีควรน้อมนึกลักษณะของการโดยหมู่หนอนอย่างไรซึ่งคนที่ตั้งเป็นประเด็นคำถามคงทราบอยู่แล้วว่าในร่างกายของเรา มีหมู่หนอนภาษาชาวบ้านก็อาจจะว่าพยาธิก็ได้ก็เลยตั้งคำถามอย่างนี้กับโยคีผู้ปฏิบัติกรรมฐานถ้าจะปฏิบัติตามหมวดกายคตาสติก็ต้องปฏิบัติตามปกติอย่างนี้ก็ทำกันอย่างนี้ก็ตอบว่ากายนี้ถูกหมู่หนอน 80,000 ตัว ชอนชัย หมู่หนอนไม่ได้ไปจากข้างนอกนะมันอยู่ในร่างกายของเรานั่นแหละ 80,000 ชอนชัยที่อาศัยอยู่

ตามเส้นผมเรียกว่าเหา หนอนที่อาศัยอยู่ในกะโหลกศีรษะเรียกว่าหูทอง ที่อาศัยอยู่ในมันสมองเรียกว่าตัวคุ้มคลั่งเป็นข้อความในคัมภีร์วิสุทธิมรรคซึ่งผู้พูดนั่นแหละเป็นคนแปลเองและทีมงานของคณาจารย์ของ มจร แปลจากภาษาอังกฤษพิมพ์เนื่องจากวันเกิดของหลวงพ่ออดีตเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร พระพุทธวรญาณ จำได้ว่าผู้พูดแปลเกินครึ่งเล่มในส่วนนั้นส่วนใดของร่างกายของเราแต่ละส่วนของร่างกายของเรามีชื่ออย่างไรรวมแล้วมี 80,000 ตัวอยู่ในนี้

ฉะนั้นขันธ์ 5 ในส่วนที่เป็นรูปหยาบ มีสัตว์ที่อาศัยอยู่ในนี้อยู่อาจจะเรียกว่าพยาธิหรือมันอาจจะคนละชนิดกันไม่แน่ใจนะแต่ว่ามีหนอนอยู่ 80,000 ตัว ตามส่วนต่างๆของร่างกายมันก็เข้ากับที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า **ปริชิณฺณมิทำ รูปำ โรคนิทฺธำ ปภงฺคุณำ ภิชฺชติ ฯ** นี้ทั้งนั้นแหละร่างกายนี้เป็นรังของโรคคำว่าโรคนี้ก็คงหมายถึงตัวนี้แหละตัวหนอนที่อาศัยอยู่ตามร่างกายนี่แหละเพียงแต่ว่าโรคกับการเจ็บป่วยมันต้องแยกกันนะเราจะไปเข้าใจสับสน โรคก็คือ Disease การเจ็บป่วยก็คือ Sickness มันคนละอัน บางคนมีโรคแต่ว่ามันไม่แสดงอาการ มันอยู่ในร่างกายไม่แสดงอาการเจ็บป่วยทำไมต้องไม่แสดงอาการเจ็บปวด ก็อย่างที่บอกมีองค์ประกอบสำคัญ 2 อย่างคือ 1 การรับประทานอาหาร พฤติกรรมการใช้ชีวิต 2 ก็คือภูมิคุ้มกันในตัวเราเอง การรับประทานอาหารให้เป็นยาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเราเองอยู่เนื่องๆตลอดเวลาจะทำให้เรามีภูมิคุ้มกันการบริหารกายให้เป็นไปตามสุขลักษณะ เรื่องเสื้อผ้าหน้าผมต้องดูแลสุขภาพเป็นประจำทำให้เราสุขภาพกายโดยรวมดี 2 อย่างนี้เชื้อโรคมันก็ไม่แสดงอาการ กล่าวเฉพาะส่วนอาหาร เป็นข้อมูลที่น่าสนใจว่าคัมภีร์กรรมฐานนี่แหละนั่งปฏิบัติกรรมฐานจะเป็นคัมภีร์พม่าหรือเป็นคัมภีร์ของชาติไหนอันนี้ไม่แน่ใจแต่ว่าอ่านเจอแล้วก็พูดอยู่เรื่องอาหารที่เรากินเข้าไปอาหารของคนเรามี 2 ชนิดใหญ่ๆก็คืออาหารอย่างหยาบ อาหารอย่างละเอียด อาหารหยาบคืออาหารกาย อาหารละเอียดคือ อาหารใจ อาหารหยาบคืออาหารกาย กวฬิงการาหาร อาหารที่เป็นคำๆ ข้าว น้ำ เป็นต้น ได้แก่ อาหารที่ต้องเคี้ยว ต้องกลืนกิน ดูดซึมเข้าไป หล่อเลี้ยงร่างกาย ส่วนที่ 2 อาหารละเอียด คือ อาหารใจ แบ่งย่อยเป็น 3 ชนิดคือ วิญญาณอาหาร ผัสสาหาร มโนสัญเจตนาหาร วิญญาณอาหารก็คืออาหารใจที่เกิดจากการที่เราไปได้ยินเสียงเรียกว่าโสตวิญญาณ เห็นรูปเรียกว่าจุกขุวิญญาณ

เรื่องการศึกษาเราก็ลืมนึกว่าการเห็นการฟังการสัมผัสการได้กลิ่น บางครั้งมันไม่ได้เกี่ยวกับการศึกษาเท่าไหร่ ส่วนมากเราจะคิดถึงด้านการศึกษาการเรียนการสอนเป็นหลักแต่ว่ามันรวมถึงวิญญาณที่เกิดตามช่องทางต่างๆของร่างกายมีการยืนยันมีผลต่อการศึกษานั้นเรารับเราเห็นสิ่งที่ดีงามรับรู้สิ่งรับฟังสิ่งที่ขาดที่ดีงามที่เป็นสุจริตสัมผัสสิ่งที่ดีงามเหนือสิ่งที่ดีงามมันก็เป็นอาหารใจที่ดีงามสร้างความงอกงามที่จะให้กำลังภัตตาหารก็คือเรื่องของการที่เราได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมทั้งด้านกายภาพอยู่เยื้องก็เป็นอาหารใจของเราก็คือเรื่องของความมุ่งมั่นเรื่องของความชอบไม่ชอบ หรืออิทธิบาท 4 นั่นแหละหรือจะเรียกว่า มโนสัญเจตนาหาร (อาหารคือมโนสัญเจตนา) พระพุทธเจ้าตรัสบอกว่าคนที่บำเพ็ญอิทธิบาท 4 นี้มีคุณธรรมก็สูงจะทำให้มีอายุยืนเป็นอาหารใจ อาหารก็แบ่งออกเป็น 2 ส่วนอย่างนี้ กล่าวเฉพาะอาหารหยาบคืออาหารกาย กวฬิงการาหาร ตำราเรื่องนี้บอกอย่างนี้ อาหารที่

เราบริโภคเข้าไปหนึ่งคำจะถูกแบ่งออกเป็น 5 ส่วนแบ่งตอนที่กินเข้าไปหรือกลืนเข้ามาแล้วก็แบ่งเลย ร่วมแบ่งหลังจากที่ไปย่อยสลายแล้วนะอันนี้ไม่แน่ใจต้องไปดูรายละเอียด 1 คำแบ่งออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นอาหารของพยาธิก็ไปคิดวิเคราะห์เลยว่าอาหารของพยาธิในที่นี้คือ หนอน 80,000 ตัว ที่อยู่ในร่างกายของเรานั้นแหละ กินเขาไป 1 คำ คนโบราณในท้องถิ่น กินไปที่โน่นที่นี้บางละอธิการบดีผอมจังมีพยาธิเยอะพยาธิมีเท่ากันหมด 80,000 ตัว อ้วนผอมมีเท่ากัน ส่วนที่ 1 เป็นอาหารของพยาธิ ส่วนที่ 2 กลายเป็นปัสสาวะ ส่วนที่ 3 เป็นอุจจาระ ส่วนที่ 4 เป็นเท่าถาน เอาแล้วส่วนไหนเป็นอาหารของมนุษย์ที่เรากินเข้าไปแล้วมีประโยชน์ต่อร่างกาย ส่วนที่ 5 เป็นสารอาหารของมนุษย์เรียกว่ากินคำใหญ่คำเล็ก ถูกแบ่งที่ 5 ส่วนเหมือนกัน กินเขาไปก็สอดคล้องในการคิดว่าข้อความที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาที่บอกว่าร่างกายรูปนี้เป็นรังของโรคและในร่างกายนี้มีหมู่หนอน 80,000 ตัวชอนชัยอาศัยอยู่ อาหารที่กินเข้าไปในแต่ละวันนั้นแบ่งเป็น 5 ส่วน ในทางพระพุทธศาสนาก็ต้องรู้ความจริงว่า ร่างกายประกอบด้วยขันธ์ 5 องค์ประกอบพื้นฐานของชีวิตของเราก็คือ ขันธ์ 5 ในนั้นหมู่หนอนมีเชื้อโรคอยู่ในร่างกายของเรานั้นจะทำให้เราเจ็บป่วยเจ็บไข้ก็ด้วยองค์ประกอบจากภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอาหารการกิน

เพราะฉะนั้นระดับสมมติสัจจะ ว่าเรื่องของพฤติกรรมการใช้ชีวิตเรื่องของอาหารการขบฉันอาหารการกินของมนุษย์ว่าจะทำอย่างไร จึงจะทำให้เรามีภูมิคุ้มกันสุขภาพดี ก็วิเคราะห์ต่อในส่วนตัวเกิดจากภายนอกและการตรวจเชื้อมันจะเป็นอย่างนี้ เพราะว่าเรากินเขาไป 1 คำ 1 ส่วนก็แบ่งไปเป็นอาหารของพยาธิถ้าเรากินอาหารที่มันเผ็ดจัดเค็มจัดเต็มพยาธิชอบเผ็ดชอบเค็ม ว่าจะไม่ทำอันตรายต่อพยาธิมันแสรงต่อพยาธิๆ จะเกิดกบฏก็จะตายเน่าอยู่ในร่างกายคนเราทำให้เกิดการเจ็บป่วยออกมาอย่างนี้ไหม หรือว่าบางทีเรากินอาหารชนิดนี้แต่ว่าพยาธิในร่างกายคนเราก็มีตั้งแต่ 80,000 ตัวมันไม่ได้ชอบอาหารเหมือนเดิมเหมือนกันทุกตัวๆนะเรากินแต่ไก่ย่างพยาธิชอบไก่ย่างหรือเปล่า ไม่กินอาหารหลากหลายอย่างใดอย่างหนึ่งพยาธิบางตัวมันไม่ได้อาหารมันรอแล้วรอเล่ามันยังไงมนุษย์กินอาหารประเภทอาหารนี้อาหารเราแบ่งมาแล้วก็กินไม่ได้ทำอันตรายต่อร่างกายคนเราหรือว่าตายแล้วก็เน่าเสียในร่างกายของเราความเจ็บป่วยออกมามันก็อย่างนี้ก็ได้ก็คิดว่ามันสำคัญกันนะไม่มากก็น้อย

เพราะฉะนั้นในทางพระพุทธศาสนาก็ให้เข้าใจอย่างนี้เรื่องอาหารกับโรคนั้นธรรมเนียมการฉันของเขาเราให้พิจารณาก่อนฉัน กำลังฉัน หลังฉันแล้ว นี้ก็คือธรรมเนียมจริงๆของพระ ก่อนฉันก็ **ปะฏิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะฏิเสวามิ ฯ** แสดงถึงคุณค่าแท้คุณค่าเทียมของการคบฉันไม่ใช่เอาเผ็ดเอาร้อนเอาความสะใจเขาว่า ความจริงอาหารมีประโยชน์ไม่มีประโยชน์มันไม่อร่อยไม่อร่อย มันสำคัญระหว่างช่วงลำคอเอาอะไรเข้าไปแหย่มันไม่อร่อยมันก็มีประโยชน์ก็มีประโยชน์นะ เพราะฉะนั้นก็ให้พิจารณาก่อนฉันกำลังฉันก็ยังต้องพิจารณาตามธรรมเนียมว่า **ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง ปิณฑะปาโต ฯ** ของพระฉันเสร็จแล้วต้องพิจารณาว่า**อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตวา โย ปิณฑะปาโต ปะริภุตโต ฯ** วัตถุประสงค์ก็คือให้เรารู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียมของการบริโภคอาหารให้มีสติในการรับประทานอาหาร อันนี้เป็นหลักของพระพุทธศาสนาแท้ๆเลยก็จะเป็นการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บในส่วนที่มันเกิดโรคอยู่แล้วองค์ประกอบของโรคกำเนิดพัฒนาการของโลกมัน

มีหลากหลาย เพราะฉะนั้นมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ของชีวิตก็เหมือนกันกับชาวบ้านเราไม่สามารถควบคุมได้แต่ว่าเราสามารถป้องกันในส่วนที่เป็นการป้องกันโดยการบริหารจัดการชีวิตของเราก็จะทำให้เราป้องกันโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นกับชีวิตเราได้ได้โดยง่ายสำคัญอย่างยิ่งหลักพระพุทธศาสนาพูดถึงนิยาม 5 นิยาม 5 เป็นเรื่องที่ว่าด้วยกฎของธรรมชาติอุตุนิยาม พีชนิยาม จิตนิยาม กรรมนิยาม และธรรมนิยาม เฉพาะในส่วนอุตุนิยาม กับ พีชนิยาม ท่านจะบอกว่ามันก็จะส่งข้อความที่พูดว่า ธรรมชาติทุกอย่างมีวิถีทางเป็นของตัวเอง สัตว์ป่าก็มีวิถีทางมีวิถีชีวิตของสัตว์ป่าเอง มนุษย์ก็มีวิถีทางธรรมชาติมีวิถีชีวิตของมนุษย์เอง สิ่งต่างๆที่มีชีวิตเป็นฤดูเป็นแม่น้ำเป็นภูเขาเป็นต้นไม้เขาก็มีวิถีของเขาเอง

เพราะฉะนั้นให้แต่ละอย่างเรียนรู้วิถีไปตามตัวเอง กับธรรมชาติโดยอัตโนมัติ บางที่โรคภัยไข้เจ็บของมนุษย์เกิดจากการที่เราไปแทรกแซงวิถีธรรมชาติแต่ละอย่างมากเกินไปทำให้ระบบสมดุลมันเสียหายไปมันก็ชัดเจนอยู่แล้วในธรรมิกสูตรว่า โรคภัยไข้เจ็บมันเป็นปลายน้ำและต้นน้ำจริงๆ มันอยู่ที่จิตใจของมนุษย์ มนุษย์ไม่มีธรรมะมันก็ทำให้พวกดวงจันทร์ดวงอาทิตย์หมุนไปไม่สม่ำเสมอไม่ถูกทิศทางมันก็มีพัฒนาการลำดับมาจนกระทั่งว่า เกิดความวิปริตของดินฟ้าอากาศฤดูกาลฝนไม่ตกต้องตามฤดูการ ทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารไม่สุขไม่เจริญงอกงามเต็มที่ซึ่งเป็นผลทำให้ต้องไปหาสารเคมีต้องไปหาอย่างโน้นอย่างนี้มาใส่ซึ่งทำให้พืชที่เกิดขึ้นมานั้นมันไม่ได้เกิดจากปุ๋ยธรรมชาติมันก็มีลักษณะแทรกซ้อนเลื่อยมาอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเรื่องของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงไม่ไปแทรกแซงธรรมชาติจนเกินไปก็เป็นส่วนหนึ่งที่โรคภัยไข้เจ็บในสังคมมนุษย์น้อยลงที่สำคัญเป็นข้อสังเกตในช่วงท้ายว่าเชื่อมโยงกับจำนวนหมู่หนอนที่อยู่ในร่างกายของมนุษย์ เราไปอ่านคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็นตอนเภสัชชขันธกะนี้แหละก็จะพบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาของหมอชีวกโกมารภัจจ์เป็นหมอที่มีความเชี่ยวชาญในทุกๆโรคในสมัยพุทธกาลโรคไหนที่หมอคนนั้นหมอคนนี้ว่าเก็บรักษาไม่หายในหมอชีวกรักษาหายหมดสมัยนั้น

ในกรุงราชคฤห์มีเศรษฐีคนหนึ่งเป็นโรคปวดศีรษะอยู่ 7 ปี หมอที่ไหนที่ไหนที่เก่งยังไงมีชื่อเสียงเชิญมารักษาหมดไม่หาย ความทราบถึงหมอชีวกโกมารภัจจ์อาสามารักษาสามารถรักษาให้หายขาดได้ใน 3 สัปดาห์ โดยวิธีการรักษาของโรคโดยถลกหนังศีรษะเปิดรอยประสานกะโหลกนำสัตว์มีชีวิต 2 ตัวในภาษาบาลีชื่อว่าปาณก ไม่ได้บอกว่าเป็นชื่อสัตว์อะไรความจริงคือสัตว์มีชีวิตนั้นแหละคัมภีร์พระไตรปิฎกของมจร เราก็แปลออกมาจากคำว่า ปาณก แปลว่าตัดชีวิตสัตว์มีชีวิต 2 ตัวออกมาเป็นสัตว์ใหญ่ 1 ตัว สัตว์เล็ก 1 ตัว ก่อนที่หมอชีวกมารักษามีผู้รู้เป็นหมอหรือไม่เป็นไม่ทราบได้ที่บอกว่าหมอบอกว่าจะตายภายใน 5 วัน 7 วัน ก็ปาฏิหาริย์อะไรบางอย่างก็จะไม่พ้นภายใน 7 วันนี้แหละหลังจากผ่าตัด 2 ตัวมันอยู่ในสมองตายทั้งตัวเล็กตัวใหญ่เรื่องกินสมองถ้าสัตว์ตัวใหญ่กินก่อนก็จะตายภายใน 5 วัน ถ้าตัวเล็กกินก่อนนะว่าจะตายภายใน 7 วัน เป็นเรื่องที่น่าสนใจนะสัตว์ที่มีชีวิตอยู่ในกะโหลก 2 ตัวเป็นสัตว์ประเภทใด ผู้พูดก็วิเคราะห์ว่าเป็นมะเร็งสมองหรือเปล่าแล้วก็ไปดูวิธีการรักษาของหมอชีวกออกมาแล้วก็นอนตะแคงแผลหายแล้วต่อประสานเข้าไปหมอชีวกใช้เครื่องมืออะไรจึงสามารถมองเห็นสัตว์เล็กๆนี้มันก็ไปเชื่อมโยงกับหนอน 80,000 ตัว นี้แหละที่แปลในคัมภีร์วิสุทธิมรรคหนอนที่อาศัยอยู่ในมันสมองเรียกว่าตัวคุ้มคลั่งไม่แน่ใจว่าในภาษาบาลีว่าอย่างไรแต่ว่าไปเอามาจาก

ภาษาบาลีโรมัน และคำแปลว่าถ้าเป็นภาษาอังกฤษนี่แหละนี่แหละเดี๋ยวก็เขียนเป็นภาษาบาลีเป็นตัวคุ้มคลั่งนั้นในร่างกายของเราก็จะมีส่วนที่เป็นส่วนประกอบทั้งส่วนที่เป็นอาการ 32 กับส่วนที่มองไม่เห็นอาการ 32 ก็ถือว่าเป็นรังของโรคโดยธรรมชาติอยู่แล้ว เฉพาะนั้นประเด็นเรื่องโรคไวรัสโควิด 19 เนี่ยเป็นโรคที่มีพัฒนาการได้มาก็อย่างที่ทางผู้รู้ทางด้านสาธารณสุขเขาได้บอกว่าเป็นไข้หวัด โควิด 19 เป็นไขหวัดที่ 7 ไข้หวัดปกติมี 4 ชนิดแล้วก็ติดโดยธรรมชาติแบบงายอย่างนี้ มีอยู่ชนิดที่ 1-4 เป็นไข้หวัดทั่วไป ชนิดที่ 5 ไวรัสซาร์ส ชนิดที่ 6 ไวรัสเมอส์ ชนิดที่ 7 ไวรัสโควิด19 เป็นพัฒนาการเป็นการปรับตัวของเชื้อไข้หวัดธรรมดาแล้วก็มีวิวัฒนาการ บวกกับการที่เรามีพฤติกรรมแปลกๆเรื่องของการใช้ชีวิตในเรื่องของการกินเรื่องของการแทรกแซงธรรมชาตินี่ ก็ทำให้เชื้อมันมีพัฒนาการมาแล้วก็แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

เพราะฉะนั้นในการดูแลรักษาเราเองก็ทำ 2 ส่วนไปในทางเดียวกันระดับสมมติสัจจะก็อย่างที่บอกเอาไว้ทางบ้านเมืองมีมาตรการมีวิธีการปฏิบัติอย่างนั้น ในขณะเดียวกันก็ช่วยกันดูแลเรื่องพฤติกรรมการใช้ชีวิต การกินยาเป็นอาหารการไปช่วยสร้างอาชีพให้กับชาวบ้านเรื่องของการแนะนำให้ปลูกพืชผักที่เป็นยาสมุนไพรด้วยเป็นอาหารด้วยเพื่อรับประทานก็จะสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งให้กับร่างกายของเรานั้นในส่วนที่เป็นระดับสมมติสัจจะ และระดับปรมัตถสัจจะก็น่าจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาหาความรู้ข้อมูลหาความจริงเกี่ยวกับองค์ประกอบของชีวิตชีวิตคืออะไรเป็นอย่างไรเป็นไปอย่างไรก็ต้องมีความเข้าใจโลกเข้าใจชีวิตอย่างนี้ ในส่วนที่ 2 ก็คือเรื่องของการสร้างความแข็งแกร่งให้กับจิตใจของเราเองว่า **พะยาธิธัมโมมหิ พะยาธิง อะนะตีโต เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้ มะระณะธัมโมมหิ มะระณัง อะนะตีโต เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้** เป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้กับร่างกายกับจิตใจของเราจะได้ไม่ได้ตื่นตระหนกวิตกกังวลมากเกินไปมีข้อกำหนดนี้กำหนดนั้นเขาทำโน้นทำนี่ก็ไม่ได้ไปจะต้องระวังรักษาจนกระทั่งไม่เป็นอันทำมาหากินอะไรเลย มันก็จะตายเพราะอดตายนี่แหละดีที่สุดแล้ว เพราะฉะนั้นก็ให้ทำหลายๆอย่างไปพร้อมๆกันมันก็เข้ากับสุภาษิตที่ว่า **ยามเข้าป่าเสกคาถากันช้างไล่ ขึ้นต้นไม้อีกด้วยช่วยคาถา เห็นน้ำแกงจวนหมดรสโอชา เติมน้ำปลาอีกด้วยช่วยน้ำแกง ฯ** ในขณะเดียวกันอันนี้เป็นหลักฐานที่จะร่วมด้วยช่วยกันแล้วก็ปัจจุบันนี้

อนุโมทนาบุญกับทุกๆท่านโดยเฉพาะในส่วนของคณะสังคมศาสตร์ โดยหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โดยท่านรองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม ท่านผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันภาคีเครือข่ายทั้งหมดที่มาร่วมด้วยช่วยกันในการทำให้สำเร็จประโยชน์ 2 อย่างก็คือเรื่องของการวิชาการกำหนดตามที่ทางการกำหนดให้เป็นการสร้างองค์ความรู้ว่าจะไปเป็นการช่วยด้วยช่วยกันเพื่อให้กับสังคมประเทศชาติแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้สังคมบ้านเราเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

ท้ายที่สุดนี้ขอตั้งจิตอธิฐาน อำนวยอวยชัย รัตนะตยานุภาเวนะ ด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก ที่ได้บำเพ็ญมาทั้งหมด เป็นตบะเป็นเดชะเป็นผู้มีความสุขความ

เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานเจริญอายุวรรณะสุขะพละปฏิภาณธนสารสมบัติ ปรารถนาสิ่งใดเป็นไป
ในทางที่ชอบประกอบด้วยธรรมขอให้สมปรารถนาสิ่งนั้นจงทุกประการเทอญ..

คณะกรรมการวิพากษ์บทความวิจัยในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2562

ห้องที่	สาขาวิชา	คณะกรรมการ	
1	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
		พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.	กรรมการ
		พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	กรรมการ
		พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.	กรรมการ
		พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ.ดร.	กรรมการ
		พระครูปลัดอุดร ปริปุณฺโณ, ดร.	กรรมการ
		พระครูวินัยธรเอก ชินวโส, ดร.	กรรมการ
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวัชชัย ไชยสา	กรรมการ
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจุติ	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว	กรรมการ
		พระมหานิกร ฐานุตฺโร, ดร.	กรรมการและเลขานุการ
		พระสมนึก ธีรปญฺโญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
		พระนุชิต นาคเสโน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
		นางสาว พัชรี หาลาง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
2	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม	ประธานกรรมการ
		ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์อนุภูมิ โชวเกษม	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.พรรษา พฤฒยางกูร	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ประณต นันทิยะกุล	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.บวร ขมชุณศรี	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.สมบัติ นามบุรี	กรรมการ

ห้องที่	สาขาวิชา	คณะกรรมการ	
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต	กรรมการและเลขานุการ
		นายพลวัฒน์ สีทา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
		นางสาวกาญจนา บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
3	หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต	ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	ประธานกรรมการ
		ศาสตราจารย์ ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	กรรมการ
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	กรรมการ
		รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	กรรมการ
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.นพดล ดีไทยสงค์	กรรมการ
		อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรัทธา	กรรมการ
		ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	กรรมการและเลขานุการ
		นายสุภัทรชัย สีสะใบ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
		นายกรกต ชาบัณฑิต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
		นางสาวสุมาลี บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สรุปแบบประเมินโครงการ
ในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ประจำปีการศึกษา 2562
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563
ณ อาคารเรียนรวม โซน B คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1	**การดำเนินการ**			
	1.1 การติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมโครงการ/ประชาสัมพันธ์	4.39	0.778	มาก
	1.2 เอกสารประกอบโครงการ	4.10	0.837	มาก
	1.3 การให้บริการความสะดวกของโครงการ	4.36	0.753	มาก
	1.4 ระยะเวลาของโครงการ	4.40	0.605	มาก
2	**รูปแบบและขั้นตอนของโครงการ**			
	2.1 พิธีเปิดโครงการ	4.45	0.681	มาก
	2.2 การร่วมกิจกรรมตามโครงการที่กำหนด	4.48	0.636	มาก
	2.3 ความสะดวกสบายในการใช้โปรมแกรมประชุมออนไลน์	4.48	0.746	มาก
	2.4 ความคมชัดของเสียงและภาพในการจัดประชุมออนไลน์	4.06	0.833	มาก
3	**เนื้อหาวิชาการและประโยชน์ที่ได้รับโครงการ**			
	3.1 ได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการนำเสนอบทความจากงานวิจัย	4.50	0.588	มาก
	3.2 ได้ความรู้จาการเข้าฟังบรรยาย เรื่อง “การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา” จากผู้ทรงคุณวุฒิ	4.52	0.612	มากที่สุด
	3.3 สาระสำคัญจากบทความวิจัย ถูกต้อง และสมบูรณ์ทำให้สามารถทำวิจัยในลักษณะเดียวกันได้	4.48	0.560	มาก

ที่	รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	3.4 การใช้ภาษาถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นมาตรฐาน มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน	4.49	0.612	มาก
	3.5 การเรียงลำดับเนื้อหา ถูกต้องตามหลักการวิจัย มีความสอดคล้อง ต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนถึงการสรุป	4.39	0.576	มาก
	3.7 ได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้และต่อยอดได้	4.31	0.604	มาก
	รวม	4.40	0.475	มาก

จากตารางแสดงได้ว่า ผลการประเมินจากแบบสอบถามประเมินผลโครงการดังกล่าว ของนิสิต และผู้เข้าร่วมในโครงการฯ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 3.2 อยู่ในระดับมากที่สุด

4. สิ่งที่ได้รับ/ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ

4.1 เป็นการจัดการร่วมสมัย

4.2 ทำให้ได้ความรู้ในการใช้ Zoom โปรแกรม มาประยุกต์ใช้ในการประชุมช่วงยุคไวรัสโควิทระบาด

4.3 ได้ทราบการแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา และสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเผยแผ่ภายในวัดและชุมชน ได้

4.4 ได้ความรู้จากการฟังบรรยาย

4.5 ทำให้ทราบถึงวิธีป้องกัน และดูแลตัวเอง

4.6 ความรู้ในพระไตรปิฎกกับสถานการณ์โรคภัยปัจจุบัน

4.7 เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริง

4.8 การสัมมนาแบบออนไลน์ทำให้ได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้นเพราะได้บันทึกภาพและเสียงได้ ในบางขณะเวลาที่มีกิจจำเป็น ทำให้ไม่ขาดการได้รับความรู้

4.9 ได้ประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้จากการฟังบรรยายเรื่อง การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา และได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการนำเสนอบทความจากงานวิจัย สามารถนำไปต่อยอดและนำมาประประยุกต์ใช้ได้

4.10 ได้รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงในการสื่อสารยุคปัจจุบัน และทราบถึงแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4.11 สามารถนำไปปรับใช้ในการทำวิจัยในครั้งต่อไปได้

4.12 ได้ข่าวสาระความรู้ทางการป้องกันโรคนี้ละทำให้รับมือได้อย่างทุกวิธี

4.13 เรียนรู้ รักษา ดูแล ป้องกัน แนะนำ และควบคุม ของสถานการ์โควิด19

4.14 มีแนวคิดที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุง และนำไปต่อยอดและพัฒนาในด้านต่างๆได้

4.15 ได้ความรู้จากการทำบทความซึ่งส่งผลที่จะนำไปใช้งานได้ในวันข้างหน้า และยังได้ร่วมมือตามคำสั่งของรัฐบาลในยุคที่โรคระบาด

4.16 เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงในฐานต่างๆ สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเราก็ต้องปรับเปรียญวิธีการต่างๆ เพื่อให้ทันต่อการเปรียนแปลง ในการสัมมนาครั้งนี้แระโยชน์ที่ได้รับคือ รู้วิธีการรับมือกับโรคติดต่อ โควิด 19 โดยการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวช่วย เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา

4.17 ทันยุคทันสมัยกับยุคปัจจุบันและได้ความรู้เรื่องการทำวิจัยเพิ่มขึ้น

4.18 ทำให้ได้รับสาระต่างๆ และแนวคิดของแต่ละท่าน และนำข้อดีไปปรับใช้

4.19 ทำให้ทราบเรื่องปัจจุบันทันเหตุการณ์โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ทราบหลักการและแนวทางในการทำวิจัยของ มจร

4.20 ได้รับฟังแนวทางการสัมมนาวิจัย การแก้ไขบทความ การปรับปรุงตามคำแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและรูปแบบที่เพิ่มเติมให้บทความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.21 ได้แนวคิดและหลักการใหม่ๆจากคณาจารย์เกี่ยวกับการเขียนบทความวิจัย ทำให้เกิดการพัฒนางานวิจัยของนิสิตได้ดียิ่งขึ้น

4.22 ได้องค์ความรู้ใหม่ๆกับการแก้ไขปัญหาโควิด 19 ในทางพระพุทธศาสนาและข้อเสนอแนะต่างๆในการปรับแก้บทความวารสารจากคณะกรรมการ

4.23 ได้รับความรู้เพิ่มเติมและรู้ได้รับสิ่งใหม่ในการที่เราไม่เคยได้สัมผัส ถือว่าดีเยี่ยม

5. ข้อเสนอแนะ/ความเห็นเพิ่มเติม

5.1 ต้องปรับปรุงความคมชัดของเสียงและภาพในการจัดประชุมออนไลน์

5.2 ควรมีระยะเวลาในการแก้ไข ก่อนตีพิมพ์

5.3 ในการใช้โปรแกรมซูมวีดีโอเพื่อการประชุมงานที่สำคัญที่สุดคืออินเตอร์เน็ต หากไม่มีความเสถียรย่อมสะดุดและฟังไม่รู้เรื่อง พัฒนาต่อไป

5.4 ควรจัดเจ้าหน้าที่ในการควบคุมไม่ให้มีเสียงแทรกซ้อน

5.5 ทำอย่างไรให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งได้นับความเท่าเทียมไม่เลื่อมล้ำทางสังคมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ปัญหาของ คนตกงาน คนจน คนไร้บ้าน และประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากโควิดเช่น การตรวจหาโรคที่คิดเงินแพงจนไม่ได้ไปตรวจเป็นของการแพร่ระบาด และบุคลากรที่

ขาดแคลนเครื่องมือการป้องกัน เช่นชุด PPE. และหน้ากากอนามัยรวมถึง แอลกอฮอล์ ที่กล่าวมานี้รัฐบกพร่องอย่างรุนแรงและขาดจริยธรรมอย่างสูง

5.6 ครั้งต่อไปถ้าประชุมออนไลน์ ควรให้ผู้ควบคุมระบบทดสอบและทำความเข้าใจกับโปรแกรมให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะทางด้านระบบการสื่อสารทางเสียง บางช่วงเสียงของอธิการบดีเงียบหายไปนานมาก ๆ

5.7 ควรชี้แจงการใช้เครื่องมือแบะอุปกรณ์ก่อนเริ่มโครงการ

5.8 ควรกำหนดรูปแบบของบทความที่ชัดเจน และให้ส่งบทความเพื่อกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ได้มีเวลาตรวจก่อนนำเข้าสู่กระบวนตีพิมพ์ ขาดการตรวจสอบบทคัดย่อที่เป็นภาษาอังกฤษให้ตรงกับภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการตรวจสอบบทความก่อนส่งเข้าระบบของวารสารตามลิงค์

5.9 อยากให้ผู้ควบคุมในการถ่ายทอด เพราะยังมีเสียงแทรกเต็ม เช่นไปจ่ายตลาดก็มี คุยกันก็มี อื่นๆข้อนี้ปรับปรุงได้จะดีมาก

สรุปการประเมินบทความวิจัย (กลุ่มที่ 1)
ในการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2563
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อกลุ่มนำเสนอบทความวิจัย : **สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**

1.2 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

1.3 คณะกรรมการวิพากษ์บทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์อนุภูมิ โซวเกษม	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.พรรษา พฤฒยางกูร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประณต นันทิยะกุล	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า	กรรมการ
อาจารย์ ดร.บวร ขมชุณศรี	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สมบัติ นามบุรี	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต	กรรมการและเลขานุการ
นายพลวัฒน์ สีทา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวกาญจนา บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพบทความ

(N = 32)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นของคณะกรรมการ	
	เหมาะสม	ปรับปรุง
ชื่อเรื่อง ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ	26 (81.3 %)	6 (18.8 %)
บทคัดย่อ (ภาษาไทย) มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในบทความประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยวิจารณ์ สรุป (200-250 คำ)	7 (21.9 %)	25 (78.1 %)
Abstract (บทคัดย่อภาษาอังกฤษ) เขียนให้ตรงกับภาษาไทย	24 (75 %)	8 (25 %)
คำสำคัญ/Keywords 3 คำ	20 (62.5%)	12 (37.5%)
บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำการวิจัย กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาวิจัย สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย	20 (62.5 %)	12 (37.5 %)
วัตถุประสงค์การวิจัย	30 (93.8 %)	2 (6.3 %)
วิธีดำเนินการวิจัย รูปแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติ	22 (68.8 %)	10 (31.3 %)
ผลการวิจัย ตอบคำถามวิจัย/ปัญหาที่ต้องการทราบ ได้สมเหตุสมผล	20 (62.5 %)	12 (37.5 %)
อภิปรายผล มีการอภิปรายผลตามลำดับ	20 (62.5 %)	12 (37.5 %)
องค์ความรู้ใหม่ ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อม	18 (56.3 %)	14 (43.8 %)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นของคณะกรรมการ	
	เหมาะสม	ปรับปรุง
คำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย		
สรุป/ข้อเสนอแนะ มีการสรุปผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	25 (78.1 %)	7 (21.9 %)
เอกสารอ้างอิง มีความทันสมัย/ใช้รูปแบบ APA	19 (59.4 %)	13 (40.6 %)
ความทันสมัย มีความทันสมัย/มีประโยชน์ต่อสังคม	24 (75 %)	8 (25 %)
การใช้ภาษา รูปแบบการเขียนถูกต้องตามข้อกำหนด ในแต่ละย่อหน้ามีความเชื่อมโยง	22 (68.8%)	10 (31.3%)
คุณค่า/คุณภาพทางวิชาการ ข้อดี ข้อเสีย จุดเด่นของบทความ	24 (75 %)	8 (25%)
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ 1.ควรปรับบทคัดย่อ ภาษาไทย - อังกฤษให้อยู่ในหน้าเดียวกัน 2.บทความแต่ละฉบับ ไม่ควรมีจำนวนเกิน 10 หน้า 3.องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยผู้วิจัยต้องเขียนออกมาให้ชัดเจนและเห็นภาพ 4.การอภิปรายผลควรให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างที่นิสิตได้เปรียบเทียบกับงานวิจัยของผู้อื่น 5.แต่ละบทความการอ้างอิงไม่ควรต่ำกว่า 10 รายการ และต้องใช้การอ้างอิง APA ให้ถูกต้อง		

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย

3.1 ปัญหาวิจัย

1) ปัญหาการวิจัยยังไม่ชัดเจนตั้งแต่แรก การตั้งวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจนจึงไม่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆที่พึงประสงค์

2) ควรเสนอปัญหาวิจัยให้มีขอบเขตพื้นที่ในการทำวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและชัดเจน

3) ควรปรับปรุงบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามหลักมาตรฐาน

4) ผลการวิจัยไม่ค่อยสอดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อาจจะเกิดจากความไม่เข้าใจของนิสิตทำให้เกิดข้อผิดพลาดบางส่วน

5) การจัดรูปแบบการวิจัยต้องให้ถูกต้องตามรูปแบบของมหาวิทยาลัยกำหนด ถึงจะถูกต้อง

6) ผู้วิจัยต้องเข้าใจถึงรูปแบบการวิจัยว่าแบบไหนคือเชิงคุณภาพ แบบไหนคือเชิงปริมาณ จึงจะสามารถเขียนรูปแบบการวิจัยได้ชัดเจน และเป็นสัดเป็นส่วนได้

7) ผู้วิจัยไม่สามารถสะท้อนสภาพปัญหาของการวิจัยให้เห็นภาพว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในในเรื่องที่ได้ทำวิจัยนั้นคืออะไร

8) ผู้วิจัยไม่สามารถใช้ภาษาทางวิชาการในการวิจัยอย่างถูกต้อง ทำให้การสะท้อนสภาพปัญหาเพื่อนำไปสู่การวิจัย จึงไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

9) ผู้วิจัยสามารถลงมือวิจัยแล้วได้ผลวิจัยอย่างสมเหตุสมผล ขาดเพียงการจับประเด็นและการเรียบเรียงให้การวิจัยมีความกระชับ

10) วัตถุประสงค์การวิจัยมีความถูกต้อง แต่การวิจัยบางทีไม่ตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ครบ

11) การวิจัยเชิงคุณภาพบางเล่มขาดการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

12) การนำเสนอข้อมูลขาดการอ้างอิงตามหลักวิชาการหรือตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

13) ผู้วิจัยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถสื่อให้เห็นถึงองค์ความรู้ใหม่ได้

14) ปรับกรอบแนวคิดในการวิจัยให้ถูกต้องตามแบบมหาวิทยาลัย

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) ผู้วิจัยต้องตรวจสอบตัวเลขในการวิจัยเชิงปริมาณ ว่า มีประชากรเท่าไหร่ และ การวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์กี่คน ให้ถูกต้อง ถูกต้องตามหลักคำนวณหรือไม่

2) ส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิจัยที่เหมาะสม แต่ควรเพิ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและแยกให้ชัดเจน เพื่อแสวงหาคำตอบของงานวิจัยได้อย่างชัดเจน

3) ส่วนใหญ่มีวิธีการดำเนินการวิจัยที่ความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มขอบเขตการวิจัยด้านพื้นที่ให้กว้างขวางอีก

4) ส่วนใหญ่นิสิตได้เขียนวิธีดำเนินการวิจัย เหมาะสมตามบริบทที่ทำการศึกษา

5) การวิจัยเป็นวิธีการดำเนินการวิจัย แบบผสม เป็นการสนับสนุนการวิจัยซึ่งกันและกันทำให้ข้อมูลมีหลักฐานที่มั่นคง ซึ่งเหมาะสมกับบริบทที่ทำการวิจัย

6) ผู้วิจัยบอกว่า เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแต่กระบวนการหรือขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยไม่ชัดเจน

7) การดำเนินการวิจัยมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8) ควรระบุขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยให้ชัดเจนว่าใช้ทฤษฎีอะไร ศึกษาในกี่ด้านพื้นที่ใดบ้าง

9) อธิบายงานวิจัยได้ละเอียดตามขั้นตอนระเบียบวิธีวิจัย

3.3 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) ส่วนใหญ่ยังเขียนองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยออกมาไม่ชัดเจน หมายถึงว่า ได้ผลการวิจัยมาอย่างดี ขาดการอธิบายที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

2) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของท่านอื่น และสามารถนำไปใช้ประยุกต์ในการปฏิบัติภารกิจของงานอื่น ๆได้

3) งานวิจัยของสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธสามารถนำหลักธรรมมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ จึงเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ สามารถนำไปใช้ได้จริง

4) สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในพัฒนาหลาย ๆ ด้านได้เป็นอย่างดี

5) ควรส่งเสริมทางด้านการให้ความรู้โดยการนำผลวิจัยนี้ถวายพระภิกษุ/แจกแก่ผู้อยู่ในพื้นที่วิจัย

3.4 ประโยชน์/การประยุกต์ใช้/ผลกระทบต่อสังคมของงานวิจัย

1) ผลการวิจัยสามารถนำไปต่อยอดในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคณะสงฆ์และประชาชนทั่วไปได้

2) สร้างการมีส่วนร่วมและสามัคคีของของสังคมโดยอาศัยหลักธรรมหรือองค์ความรู้จากการวิจัย

3) สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้สังคมโดยอาศัยหลักธรรมหรือองค์ความรู้จากการวิจัย

4) นำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ทำให้เกิดความร่วมมือและเสียสละเพื่อส่วนรวม

5) นำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ทำให้เกิดสังคมรวมใจรักษาความสะอาด และศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6) ประโยชน์การประยุกต์ใช้และผลกระทบต่อสังคม ก่อให้เกิดการนำหลักธรรมที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาของสังคมได้

7) สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้

8) ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรสงฆ์ได้

9) ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ในงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีการอ้างอิงงานวิจัยที่น่าเชื่อถือ

10) ผลการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพได้

3.5 การต่อยอดองค์ความรู้ของงานวิจัยในอนาคต

1) ควรมีนโยบายจากหลักสูตรฯ เมื่อทำงานวิจัยได้สมบูรณ์แล้วควรจะต้องนำไปถวายพระมหาเถระเจ้าคณะปกครองในเขตปกครองที่ตนทำวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาและนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้จริง

2) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธได้นำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในงานวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ จากการวิจัยอยู่แล้ว ถ้ามีการเรียบเรียงที่เข้าใจและถูกต้อง จะเกิดเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ทั้งหลักวิชาการและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

3) การต่อยอดองค์ความรู้ควรกระจายและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างอย่างต่อเนื่อง

4) ควรนำองค์ความรู้ของการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับงานบริหารกิจการคณะสงฆ์และหรือองค์กรทั่วไป

5) ควรนำองค์ความรู้ของงานวิจัย ไปใช้ศึกษางานด้านอื่น ๆ

6) ในอนาคตผู้วิจัยและนักวิจัยสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ขยายผลหรือต่อยอดได้เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

7) ควรมีการวิจัยในลักษณะเจาะลึกในแต่ละประเด็น และนำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การพระพุทธศาสนา

8) สามารถนำผลการวิจัย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปเจาะลึกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนก่อให้เกิดแนวทางบริหารที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

รับรองตามนี้

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต)
กรรมการและเลขานุการ

รับรองตามนี้

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ประธานกรรมการ

สรุปการประเมินบทความวิจัย (กลุ่มที่ 2)
ในการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2563
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อกลุ่มนำเสนอบทความวิจัย : **สาขารัฐประศาสนศาสตร์**

1.2 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

1.3 คณะกรรมการวิพากษ์บทความ

พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.	กรรมการ
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	กรรมการ
พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.	กรรมการ
พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ.ดร.	กรรมการ
พระครูปลัดอุดร ปริปุณฺโณ, ดร.	กรรมการ
พระครูวินัยธรเอก ชินวโส, ดร.	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวัชชัย ไชยสา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว	กรรมการ
อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจุติ	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว	กรรมการ
พระมหานิกร ฐานุตฺโร, ดร.	กรรมการและเลขานุการ
พระสมนึก ธีรปญฺโญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
พระนุชิต นาคเสโน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาว พัชรี หาลาง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย

3.1 ปัญหาวิจัย

1) ตอบไม่ตรงประเด็น เช่น 1.ศึกษาความคิดเห็นหรือศึกษาประสิทธิผล 2. ผลการเปรียบเทียบตอบไม่ชัดเจน ปัจจัยส่วนบุคคลบางปัจจัยแตกต่าง แต่บางปัจจัยไม่แตกต่าง จะศึกษาประสิทธิผลหรือความคิดเห็น

2) ตรวจสอบการแปลให้ตรงกับภาษาไทย มีข้อความบางส่วนในภาษาอังกฤษเกินมาโดยไม่มีเนื้อหาภาษาไทย

3) ควรปรับให้เป็นปัญหาที่นำไปสู่การวิจัย โดยระบุว่าปัจจุบันการปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดปัญหาอะไร อย่างไร ด้วยเหตุใดผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องนี้

4) ปรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้เริ่มต้นด้วยคำว่า “ควร” ทุกข้อ

5) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำวิจัยแล้วจึงเสนอปัญหานำไปสู่การวิจัย

6) นำตารางรวมของผลการวิจัยมาใส่ไว้ในบทที่ 4 ประกอบด้วย 1) ตารางรวมรายด้าน 2) ตารางเปรียบเทียบ 3) ตารางข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

7) ปรับแก้ไขบทคัดย่อให้ถูกต้องหลักไวยากรณ์ของภาษา

8) การอภิปรายผล ควรอภิปรายให้ครบ ข้อ 3. ปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ยังไม่พบการอภิปรายผล

9) บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ใช้คำ ไม่ตรงกับชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ ควรปรับให้ตรงกัน

10) มีข้อความที่กล่าวถึงปัญหาของสถานที่วิจัย โดยไม่มีงานวิจัยหรือเอกสารรองรับ ควรปรับให้เหมาะสม

11) คำว่า องค์การ กับ คำว่า องค์กร ให้ใช้ให้เหมือนกันว่าจะเอาคำไหน แต่เมื่อหัวเรื่องเป็นองค์การ ส่วนอื่นก็ควรเป็นองค์การ

12) ขาดสภาพปัญหาที่นำไปสู่การวิจัย

13) ควรนำมาจากคำถามปลายเปิดและจากการสังเคราะห์ของผู้วิจัยที่ได้จัดทำเป็นตารางในบทที่ 4 อย่างชัดเจนเป็นที่ประจักษ์มาแล้ว

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) ปรับคำว่า “สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่” ให้เป็น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (เนื่องจากสูตรของทาโรยามาเน่ไม่ใช้สูตรการสุ่มตัวอย่าง เป็นสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง) ส่วนการสุ่มเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

2) มีข้อความบางข้อความที่พิมพ์มาผิดพลาดมาก ต้องปรับปรุง

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญควรระบุจำนวนและเกณฑ์ได้มาซึ่งบุคคลที่เลือกมา

4) วิธีดำเนินการวิจัยมีองค์ประกอบ รูปแบบการวิจัย ประชากร การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

5) ตรวจสอบกรอบแนวคิดของการวิจัยที่สัมพันธ์การออกแบบการวิจัย

6) ไม่พบการได้มาซึ่งเครื่องการวิจัยว่าได้มาอย่างไร

7) เป็นงานวิจัยแบบผสานวิธีแต่ไม่พบวิธีการดำเนินการแบบเชิงคุณภาพ ควรระบุให้ครบ

8) กระบวนการหรือขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยไม่ชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณและคุณเชิงคุณภาพ

9) ใช้สถิติอะไรต้องให้ชัดเจน

10) การวิจัยเชิงคุณภาพ ควรบอกด้วยว่าเก็บข้อมูลอย่างไร วิเคราะห์อย่างไร

11) การออกแบบการวิจัยในส่วนของบทคัดย่อกับบทที่ 3 ควรมีความสัมพันธ์กัน ไม่ใช่ต่างบทต่างเขียนหรือนำเสนอโดยไม่มีทิศทางหรือระเบียบวิธีวิจัย

3.3 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) องค์ความรู้จากการจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขในอนาคตต่อไป

2) องค์ความรู้ที่ได้เป็นแนวทางสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถพิเศษที่โดดเด่นด้านต่าง ๆ มาช่วยกันพัฒนาบุคลากรให้ดียิ่งขึ้นไปอย่างเหมาะสม

3) องค์ความรู้เป็นแนวทางการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ความรับผิดชอบและเพื่อนร่วมงานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

4) องค์ความรู้ที่เน้นจัดตั้งภาคีเครือข่ายร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน

5) แสวงหาความรู้และเทคนิคการบริหารจัดการวัฒนธรรมองค์การในรูปแบบใหม่ ๆ จนสามารถนำความรู้มาบริหารงานในองค์การให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

3.4 ประโยชน์/การประยุกต์ใช้/ผลกระทบต่อสังคมของงานวิจัย

1) ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานให้เกิดความรู้ความสามารถที่หลากหลายด้าน

2) ส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังในเรื่องการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการแก่บุคลากรทุกคน

3) ปลูกฝังให้ประชาชนหรือบุคลากรรู้จักประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ลดรายจ่ายของครอบครัวและสร้างความตระหนักรู้ถึงการมีการวางแผนรายรับ-รายจ่ายไว้ล่วงหน้า

4) ส่งเสริมกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมการสร้างวินัยและจิตสาธารณะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในชุมชน

5) กิจกรรมความสัมพันธไมตรีจิตกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกัน ทำให้กล้าที่จะเสนอประเด็นปัญหาที่สำคัญในการทำงาน และกล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

6) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขผลดำเนินงานที่ไม่มีผลตรงเป้าหรือไม่สำเร็จจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนในการจัดการให้ตรงจุดอย่างจริงจังและถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ขอองการดำเนินการ

7) การจัดทำฐานข้อมูลในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ถูกต้อง และวางระบบการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบพื้นที่ประสบภัยและเชื่อมโยงฐานข้อมูลสิ่งของสำรองจ่าย เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยได้สอดคล้องกับสภาพความเดือนร้อนและความจำเป็นในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานของผู้ประสบภัย รวมถึงการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั่วถึงและเป็นธรรม

8) จัดกิจกรรมและโครงการอบรมให้กับประชาชนทุกเดือน เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และจัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ประชาชนได้แสดงอออกทางความคิด

9) จัดตั้งภาคีเครือข่ายร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน

10) การประชุมร่วมกับประชาชนในท้องที่ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำแผนดำเนินงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและตรงเป้าหมาย

11) ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายวิทยุกระจายเสียง และ รถประชาสัมพันธ์ที่เป็นเนื้อหาสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาท้องถิ่น ให้ประชาชนได้รับทราบ และเห็นความสำคัญ

12) การจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขในอนาคตต่อไป

13) ทำเอกสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่าเดิมและเพิ่มช่องทางผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆในการให้ความรู้ เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับประชาชน และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่น

14) ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนได้ทำกิจกรรมความสัมพันธไมตรีจิตต่อกันเพื่อเรียนรู้นิสัยใจซึ่งกันและกันทำให้กล้าที่จะเสนอประเด็นปัญหา และกล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

15) การอบรมด้านความรู้และการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การ เพื่อความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง

3.5 การต่อยอดองค์ความรู้ของงานวิจัยในอนาคต

1) ศึกษาในด้านของความสัมพันธ์ในการให้บริการระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนผู้ที่มาใช้บริการ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับจุดบกพร่องขององค์กร

2) ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น

3) จัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การอย่างสม่ำเสมอ

4) การศึกษาโดยเน้นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข

5) ศึกษาถึงแผนนโยบายทัศนคติของหน่วยงานในพื้นที่ และองค์กรร่วมต่าง ๆ เพื่อนำมาบูรณาการและกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่า โดยชุมชนมีส่วนร่วมให้ไปในทิศทางเดียวกัน

6) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับจังหวัด ระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย สามารถนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและนำมาปรับปรุงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7) แบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายหลังจากที่มีการวางแผนกลยุทธ์หรือปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

8) ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การเพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างรัฐประศาสนศาสตร์กับพระพุทธศาสนา

9) การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ เช่น หลักอิทธิบาท 4, หลักสังคหวัตถุ 4, หลักสาราณียธรรม 6 เป็นต้น ในการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

10) ศึกษาประสิทธิผลการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่น ที่มีปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการมองการให้บริการรอบด้านมากยิ่งขึ้น

รับรองตามนี้

(พระมหานิกร ฐานุตฺตโร, ดร.)
กรรมการและเลขานุการกลุ่ม

รับรองตามนี้

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ประธานกรรมการ

สรุปการประเมินบทความวิจัย (กลุ่มที่ 3)
ในการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อกลุ่มนำเสนอบทความวิจัย : **สาขาวิชารัฐศาสตร์**

1.2 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

1.3 คณะกรรมการวิพากษ์บทความ

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา	กรรมการ
อาจารย์ ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.นพดล ดีไทยสงค์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรัทธา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	กรรมการและเลขานุการ
นายสุภัทรชัย สีสะใบ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายกรกต ชาบัณฑิต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวสุมาลี บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพบทความ

(N = 32)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นของคณะกรรมการ	
	เหมาะสม	ปรับปรุง
ชื่อเรื่อง ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ	24(75%)	8(25%)
บทคัดย่อ (ภาษาไทย) มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในบทความประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยวิจารณ์ สรุป (200-250 คำ)	24(75%)	8(25%)
Abstract (บทคัดย่อภาษาอังกฤษ) เขียนให้ตรงกับภาษาไทย	24(75%)	8(25%)
คำสำคัญ/Keywords 3 คำ	26(81.25%)	6(18.75%)
บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่องที่ทำการวิจัย กล่าวถึงปัญหาที่นำมาสู่การวิจัย ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาวิจัย สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่คำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย	27(78.25%)	7(21.75%)
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	32(100%)	0(0%)
วิธีดำเนินการวิจัย รูปแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติ	30(93.75%)	2(6.25%)
ผลการวิจัย ตอบคำถามวิจัย/ปัญหาที่ต้องการทราบ ได้สมเหตุสมผล	22(68.75%)	10(31.25%)
อภิปรายผล มีการอภิปรายผลตามลำดับ	22(68.75%)	10(31.25%)
องค์ความรู้ใหม่ ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อม	23(71.75%)	9(28.25%)

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็นของคณะกรรมการ	
	เหมาะสม	ปรับปรุง
คำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่าย		
สรุป/ข้อเสนอแนะ มีการสรุปผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	20(62.5%)	12(37.5%)
เอกสารอ้างอิง มีความทันสมัย/ใช้รูปแบบ APA	24(75%)	8(25%)
ความทันสมัย มีความทันสมัย/มีประโยชน์ต่อสังคม	22(68.75%)	10(31.25%)
การใช้ภาษา รูปแบบการเขียนถูกต้องตามข้อกำหนด ในแต่ละย่อหน้ามีความเชื่อมโยง	20(62.5%)	12(37.5%)
คุณค่า/คุณภาพทางวิชาการ ข้อดี ข้อเสีย จุดเด่นของบทความ	28(87.5%)	4(12.5%)
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีผู้เชี่ยวชาญตรวจบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ตรงกับภาษาไทย		

จากตารางแสดงว่า ผลการประเมินบทความวิจัยจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำกลุ่ม 3 **“สาขาวิชารัฐศาสตร์”** ของนิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยการนำเสนอและเรียบเรียงเนื้อหาสาระที่ชัดเจนตามลำดับขั้นตอน ไม่สับสน สามารถทำให้ผู้อ่านติดตามเนื้อหาของผลงานได้โดยสะดวก และมีการใช้ภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษา ตลอดจนมีความเชื่อมโยงของ กระบวนการวิจัยถูกต้องและเหมาะสมทุกขั้นตอน (มีวัตถุประสงค์/ สมมติฐาน/ ขอบเขต/ ขั้นตอนดำเนินงาน/ ทฤษฎีที่ใช้เหมาะสม) ผลการวิจัย ตอบคำถามวิจัย/ปัญหาที่ต้องการทราบ ได้สมเหตุสมผล อภิปรายผล มีการอภิปรายผลตามลำดับองค์ความรู้ใหม่ ระบุองค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยหรือสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดล และโมเดลมีที่มาจากฐานคิดของแนวคิดหรือทฤษฎีใดอย่างกระชับ เข้าใจง่ายสรุป/ข้อเสนอแนะมีการสรุปผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เอกสารอ้างอิง มีความทันสมัย/ใช้รูปแบบ APA ความทันสมัยมีความทันสมัย/มีประโยชน์ต่อสังคม การใช้ภาษา รูปแบบการเขียนถูกต้องตามข้อกำหนด ในแต่ละย่อหน้ามีความเชื่อมโยงคุณค่า/คุณภาพทางวิชาการ ข้อดี ข้อเสีย จุดเด่นของบทความ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีผู้เชี่ยวชาญตรวจบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ตรงกับภาษาไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคุณภาพงานวิจัย

3.1 ปัญหาวิจัย

1) ควรขยายปัญหาวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ควรเสนอปัญหาวิจัยให้มีขอบเขตพื้นที่ในการทำวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3) ควรกำหนดรูปแบบบทคัดย่อภาษาภาษาไทยให้คลอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามหลักมาตรฐาน

4) สภาพปัญหาที่นำไปสู่ที่เรียกว่า อะไรที่ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม จึงนำไปสู่ปัญหาในการวิจัยที่ต้องการคำตอบ หรือสะท้อนภาพคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นอย่างไร ตามหลักธรรม

5) มีการนำเสนอประเด็นที่มาไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง จึงทำให้แสดงที่มาของปัญหาไม่ชัดเจน ขาดการอ้างอิงที่มาของปัญหาซึ่งอาจจะเป็นความคิดของผู้วิจัย ที่ต้องการทำเรื่องนี้ แต่ไม่มีที่มาที่ชัดเจน อาจจะนำไม่สู่ข้อโต้งแย้งในภายหลังได้

6) ผู้วิจัยต้องเข้าใจว่าเรื่องนี้ มีคำที่สำคัญในประเด็นของชื่อเรื่องที่จะทำวิจัยให้ครบและครอบคลุม

7) ผู้วิจัยไม่เสนอปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้ง

8) ผู้วิจัยไม่สามารถใช้ภาษาทางวิชาการในการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ การสะท้อนสภาพปัญหาเพื่อนำไปสู่การวิจัย จึงไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

9) ผลการวิจัยส่วนใหญ่ไม่แสดงสัญลักษณ์ในเชิงปริมาณ จึงควรปรับปรุงตามรูปแบบของคณะกรรมการ รวมทั้งมีการลำดับความเป็นมาของปัญหาอย่างสมเหตุสมผล ตลอดจนประเด็นการวิจัยมีความกระชับ

10) ตัวแปรตามไม่ตอบปัญหาที่ต้องการทราบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

11) การวิจัยเชิงคุณภาพขาดการวิเคราะห์คำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ให้เป็นไปในเชิงวิชาการในทางการเมืองเช่น ธรรมาธิปไตยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างไร ขาดความเชื่อมโยงในประเด็นปัญหาที่จะทำวิจัย

12) การนำเสนอข้อมูลขาดการอ้างอิงเอกสารต้นฉบับและตามหลักวิชาการ

13) งานวิจัยอธิบายถึงปัญหาของการมีส่วนร่วม และปัญหาที่ไม่ไปเลือกตั้งจะเกิดอะไร ตามมาอธิบายไม่เห็นภาพชัดเจนอันจะก่อให้เกิดการสร้างแนวทางปฏิบัติสำหรับงานนี้

14) ผู้วิจัยยังไม่สามารถสื่อให้เห็นถึงคำถามตามตัวแปรที่ให้ผู้ตอบเข้าใจในประเด็นปัญหาของงานวิจัยที่ต้องการคำตอบในเรื่องนั้นๆ

15) ควรปรับกรอบแนวคิดในการวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบของมหาวิทยาลัย

16) ควรบอกว่า พฤติกรรมการในการออกเสียงเลือกตั้ง มีความสำคัญอย่างไร จึงต้องไปใช้สิทธิ์

17) ควรแสดงตารางภาพรวมที่มาของค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน โดยนำมาจากผลการวิจัยในบทที่ 4

18) ควรเสนอปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะให้ปรับเป็นข้อๆ อย่างชัดเจน

19) ควรนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมหรือพฤติกรรมการเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมืองหรือ ภาวะผู้นำ ให้ตรงหรือสอดคล้องกับชื่อเรื่องมาประกอบการอภิปรายผลจะได้ตรงตามประเด็นและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) ใช้วิธีการวิจัยที่เหมาะสม แต่ควรเพิ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องเนื้อหาหรือมีความเข้าใจมีส่วนได้รับรู้เรื่องนั้นๆ จริง เพื่อแสวงหาคำตอบของงานวิจัยได้อย่างชัดเจน

2) วิธีการดำเนินการวิจัย มีความเหมาะสม ควรเพิ่มขอบเขตการวิจัยด้านพื้นที่ให้กว้างขวางอีก

3) วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ แต่มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งไม่กำหนดจำนวนและทำการสัมภาษณ์หรือไม่

4) วิธีดำเนินการวิจัย เหมาะสมตามบริบทที่ทำการศึกษา

5) เป็นวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี เป็นการสนับสนุนการวิจัยซึ่งกันและกันทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ มากยิ่งขึ้นแต่ต้องสังเคราะห์ภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับทางวิชาการมากขึ้น

6) วิธีดำเนินการวิจัยเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทนี้ต้องการศึกษาแต่ผู้ที่ให้สัมภาษณ์มีอย่างน้อย 8 รูปหรือคน ตามขอบเขตที่ผู้วิจัยต้องการทราบความเห็นจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง และควรเพิ่มให้เหมาะสมกับประเด็นที่มีความหลากหลาย เพราะเกี่ยวกับข้องการกับเมืองและประชาธิปไตย เพื่อหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อน อีกทั้งควบคุมค่าอคติที่อาจเกิดขึ้น

7) ควรปรับปรุงให้เป็นไปตามกรอบแนวคิดและเหมาะสมกับการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

8) การดำเนินการวิจัย มีกระบวนการที่ออกแบบค่อนข้างดี เพราะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพียงแต่ขาดทักษะในการวิเคราะห์ มีประเด็นใดซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับเนื้อหา ต้องเป็นที่น่าเชื่อถือหรือมีทักษะประสบการณ์ในด้านนั้นจริงๆ เช่นนักวิชาการที่ผู้วิจัยเฉพาะด้านในแต่ละเรื่อง

9) การวิจัยเชิงคุณภาพควรมุ่งวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยต้องสังเคราะห์เป็นสำคัญเพื่อนำเสนอผลงานในทางวิชาการที่มีคุณภาพ

10) ผู้วิจัยควรนำเชิงคุณภาพและปริมาณ มาเสริมเพิ่มเติมให้ผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

11) ผู้วิจัยบอกว่า เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแต่กระบวนการหรือขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยต้องแจ้งให้ชัดเจนว่า ได้มาอย่างไร เช่น สัมภาษณ์สด เขียนข้อความบันทึกตามแบบการสัมภาษณ์ บันทึกเทป สัมภาษณ์ ทางโทรศัพท์ ระบุวันเวลาให้มีความน่าเชื่อถือ วันละกี่ท่านที่ไปสัมภาษณ์

12) การดำเนินการวิจัยมีมาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

13) ควรระบุขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยให้ชัดเจน

14) บทความวิจัยค่อนข้างสมบูรณ์ อธิบายเป็นขั้นตอนชัดเจน แต่อธิบายละเอียดเกินไปจนไม่มีพื้นที่สำหรับการอธิบายสาระสำคัญของงานวิจัย

15) อธิบายงานวิจัยได้ละเอียดตามขั้นตอนระเบียบวิธีวิจัยแต่ควรแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม(Reliability)

3.3 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) องค์ความรู้จากการวิจัยในเชิงปริมาณควรนำมาจากตารางผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ ในด้านนั้นๆ

2) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในเชิงคุณภาพเน้นการสัมภาษณ์ควรนำปัญหาและข้อเสนอจากคำถามปลายเปิดไปประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อที่จะให้ได้คำตอบที่สามารถแก้ปัญหาจากเชิงปริมาณได้ในเวลาเดียวกันซึ่งเป็นแสดงว่ามีการผสานวิธีอย่างแนบแน่น และสามารถนำไปใช้ประยุกต์ในการปฏิบัติภารกิจของงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงๆ ยิ่งขึ้น

3) องค์ความรู้จากการวิจัย ต้องสามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีคุณภาพหรือเกิดการมีส่วนร่วมและส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนและนักการเมืองต่อไป

4) สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยที่ได้รับจากการวิจัยที่กระชับอ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่ยืดเยื้อต่อผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

5) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยนั้น เน้นส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม การเข้าถึงพื้นที่และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

3.4 ประโยชน์/การประยุกต์ใช้/ผลกระทบต่อสังคมของงานวิจัย

1) สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้มีส่วนร่วมและสามัคคีของของสังคม

2) สร้างแนวทางการส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่ประชาชน

3) สามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

4) ทำให้ทราบว่าหลักพุทธธรรมเป็นแกนหลักในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้มากกว่าที่เคยรับรู้

5) ประโยชน์การประยุกต์ใช้และผลกระทบต่อสังคม ก่อให้เกิดความถูกต้อง ความชอบธรรมตามกฎเกณฑ์ วิเคราะห์ด้วยเหตุผลถูกต้อง ไม่ก้าวก่ายเพื่อรักษาความสงบสุข และความชอบธรรมให้ดำรงอยู่ต่อไป ซึ่งเป็นผลทำให้สังคมมีความสงบสุข

6) สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัย ไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและทุกหน่วยงาน โดยการคัดกรองและการปฏิบัติของบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

7) เมื่อนำองค์ความรู้ไปใช้ ในองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ย่อมสร้างผลกระทบทางที่ดีต่อสังคม

8) ทำให้เกิดพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและส่งผลดีต่อสังคมและประเทศ

9) ทำให้เข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบธรรมาธิปไตยช่วยการส่งเสริมการปฏิบัติ และการสร้างจิตสำนึก ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคม ในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชนต่อไป

10) งานวิจัยใช้ประโยชน์ได้ทั่วไปในการปรับปรุงปัญหาภาวะผู้นำทางการเมือง

11) สามารถนำผลของการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ของประชาชนได้ต่อไป

12) สามารถนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ทางรัฐศาสตร์ในยุคปี ค.ศ. 2020

13) ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปกครององค์กรคณะสงฆ์ได้เช่นกัน

14) ผลการวิจัยสามารถประยุกต์ใช้ในงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีการอ้างอิงงานวิจัยที่น่าเชื่อถือ

15) ผลการวิจัยสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการสื่อสารทางทางการเมืองตามแนวพุทธธรรมให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพที่หยั่งยืนต่อไป

16) ผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะไปปรับใช้กับการปกครองอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในทางการเมืองต่อไป

3.5 การต่อยอดองค์ความรู้ของงานวิจัยในอนาคต

1) การต่อยอดองค์ความรู้ควรส่งเสริมให้มีนโยบายและกฎหมายสู่วิธีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

2) ควรนำองค์ความรู้ของการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับงานและองค์การอื่นๆ

3) ควรขยายงานวิจัย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพงานทางด้านการเมืองการปกครองของหน่วยงานอื่นๆ

4) ควรนำองค์ความรู้ของงานวิจัยไปบรรยายในรายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและต่อยอดผลการวิจัย

5) ควรวิจัยการปฏิบัติตามนโยบายของพรรคการเมืองของประเทศที่ส่งผลต่อประชาชน

6) ในอนาคตผู้วิจัยและนักวิจัยสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ขยายผลหรือต่อยอดได้เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

7) นักวิจัยสามารถนำองค์ความรู้ไปขยายผลหรือต่อยอดให้เป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ได้

8) ในอนาคตควรกำหนดประเด็นการวิจัยให้ชัดเจน และหัวข้อการวิจัยควรกระชับ

9) ควรให้อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอความคิดต่อยอดในงานวิจัยให้มากกว่านี้

10) ควรมีวิจัยในลักษณะเจาะลึกในแต่ละประเด็นทางการเมืองที่เป็นปัญหาควรนำเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเมืองและประชาชนอย่างแท้จริงตามยุทธศาสตร์ชาติ

11) สามารถนำผลการวิจัย และข้อเสนอแนะต่างๆ ไปเจาะลึกในการแก้ปัญหาต่างๆ ทางการเมืองเพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชนจนก่อให้เกิดแนวทางการปกครองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

12) ควรใช้หลักธรรมนำการปกครองเพื่อการวิจัยที่จะได้เกิดองค์ความรู้ที่สร้างเข้าใจและสามารถไปปฏิบัติได้อย่างยาวนานและหยั่งยืนตลอดไป จากการวิจัย

รับรองตามนี้

(ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์)
กรรมการและเลขานุการกลุ่ม

รับรองตามนี้

(ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง)
ประธานกรรมการ

รายชื่อการนำเสนอบทความทางวิชาการ
ในการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2563
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มที่ 1 สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ: ฉบับแก้ไขหลังจากการประชุม วันที่ 3 เมษายน 2563

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
1	การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	พระครูปลัดกฤษฎากรณ์ ญาณธโร	
2	ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระครูวินัยธรศิริเชษฐ์ สิริวฑฺโน (ปู่รักษ์)	
3	การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว	พระครูสุทธิวรญาณ (ภักดี เขมธโร)	
4	การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี	พระธรรมธรถิราม สีลเตโช (อาศัย)	
5	การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี	พระปิยปราชญ์ อาจารสุโภ (สาทวงศ์)	
6	การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี	พระปิยวัฒน์ อินฺทปญฺโญ	
7	รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระพัฒน์ธนพงศ์ สุวฑฺฒโน (ภัทรพันธุ์)	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
8	ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม	พระมหากันตินันท์ กนฺตสีโล (เฮงสกุล)	
9	ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว	พระมหาพชร กิตฺติวรเมธี (กิติวัฒนวรานนท์)	
10	การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	พระมหามนัสวี ฐิตธมฺโม (อารยะนรากูล)	
11	ประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี	พระมหาสรรพสิทธิ์ นาคเสโน	
12	บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	พระมารุต กิตฺติปาโล (ฤกษ์ใหญ่)	
13	การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	พระยงยุทธ กตธุโร (ขำหว่าง)	
14	การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	พระวรพงศ์ ธมฺมวโส (สีชาวงศ์)	
15	สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดพชรบุรี	พระสมุห์ศรัทธา วิสุทฺโธ (แก้วบัวดี)	
16	การส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี	พระอธิการลำไพ นรินฺโท (ภูผา)	
17	การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	พระอนุวัฒน์ อภิวฑฺโน	
18	ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์ อำเภอเมืองเพชรบุรี	พระอลงกรณ์ กนฺตวณฺโณ	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
19	การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	พระครูสมุห์พรชัย ธีรปญฺโญ (ทองกอบเหมือน)	
20	ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระมหาวริทธิ์ชาการ วชิรสิทธิเมธี (บุญกิจ)	
21	ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร	พระครูปลัดเฉลิมพร อภิวโร	
22	ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระทรงศักดิ์ ถิรธมฺโม	
23	การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	พระธีรภัทร์ นาถสีโล	
24	บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	พระศุภชัย ปญฺญาวชิโร (เปลื้องกระโทก)	
25	การบริหารจัดการระบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด ในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี	พระจิรวัชร์ สุธมฺโม (พิชากร)	
26	การให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี	นางสาวฐานิดา พานิชเจริญ	
27	ความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	นางสาวณัฏฐวรรณ พงษ์อินทราภรณ์	
28	การอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี	นางสาวสุมนภัค วรภัทรทรัพย์	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
29	ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาล ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	นายเชาว์ ศรีอนันต์	
30	การพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	นายสมชาย ลำภู	
31	การจัดการงานสาธารณตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี	นางสาวอาภารัศมี บรรเจิดจรัสเลิศ	
32	ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี	นายจามร ช้างมงคล	

รายชื่อการนำเสนอบทความทางวิชาการ
ในการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2563
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มที่ 2 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: ฉบับแก้ไขหลังจากการประชุม วันที่ 3 เมษายน 2563

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
1	การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	พระคำแสน ปภสฺสโร (บุดดารา)	
2	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา	พระเฉลิมวุฒิ จิตฺตสำโร (น้อยโจม)	
3	ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	พระณัฐพล สิริวฑฺฒโน (หมอสำราญ)	
4	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์	พระประยุทธ อริยวโส (สนใจ)	
5	วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	พระมหานวมินทร์ สิริเมธี (สาริบุตร)	
6	ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหาร	พระมหาภูรัช ทนฺตวโส (ศรีเลิศรส)	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
	ส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี		
7	การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	พระมหายุทธพิชัย สิริชโย (ดวงโสภา)	
8	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น	พระมหาวรพงศ์ กุสลชโย (มหาจันทร์)	
9	การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ	พระมหาอัคพล ญาณธีโร (ทองอินทร์)	
10	ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี	พระศิวากร เตชปญฺโญ (วันทา)	
11	การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	พระสอนสิน ปญฺญาวโร (บุญสูงเนิน)	
12	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	พระสุมิตร สุจิตฺโต (ชมเชย)	
13	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระสุริโย สุขิโต (รุ่งเรือง)	
14	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	พระอธิการสมคิด กตปุญฺโญ (เปล่งศรี)	
15	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ	นายธีรวัฒน์ โรจนมงคล	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
	องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา		
16	ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	นายคณาพงษ์ พึ่งมี	
17	ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา	นายพีรพล ไชยณรงค์ศักดิ์	

รายชื่อการนำเสนอบทความทางวิชาการ
ในการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน 2563
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มที่ 3 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต: ฉบับแก้ไขหลังจากการประชุม วันที่ 3 เมษายน 2563

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
1	การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่	พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร (เต๋จ๊ะดี)	
2	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์	พระจักรพงษ์ อนุตฺตโร (วงษ์โพธิ์)	
3	ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี	พระชัยยา จิตเมโธ (ตุ่นมี)	
4	ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์	พระครูญาณวิจักขณ์ (ชัยวัฒน์ อริญฺชยญาโณ)	
5	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตยในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง	พระนิคม จนฺทธมฺโม (สุขเจริญ)	
6	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครอง	พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี)	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
	ส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา		
7	การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	พระสร้อยทอง ปญฺญาวุโธ(ประทุมทอง)	
8	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่	พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)	
9	จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน	พระเนาวนนท์ ชยาภินนฺโท (จ๋อมพนัส)	
10	วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นายเกรียงไกร พัฒนโชติ	
11	การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	นางสาวปิ่นอนงค์ ทองบ่อ	
12	คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี	นายนนท์ชนันท์กรณ์ ฝ่ายเทศ	
13	พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.	นางสาวณัฐกาญจน์ เข็มนาค	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
	2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา		
14	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	นายธเดช ชวัลลักษณ์	
15	การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี	นายปฐวี ท้ายเมือง	
16	การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง	นางสาวรัตนา สารักษ์	
17	การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี	นายนิทัศน์ ภู่ประเสริฐ	
18	การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์	Ven. Poke Pha	
19	การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร	พระมหาณรงค์ ธมฺมเมธี (ศรีพันลม)	
20	การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระมหาณัฐพล กิตฺติปณฺโณ (อรรถารส)	
21	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ	พระมหาวิษณุ จิรวฑฺฒนเมธี (เจริญพล)	
22	การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนใน	พระมหาศิวพล พลเมธี (ใกล้ชิด)	

ที่	ชื่อบทความทางวิชาการ	ผู้นำเสนอ	QR Code
	เขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี		
23	พัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน	พระมหาสมเกียรติ เขมจาริญาโณ (จงเกษี)	
24	การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	พระมหายิ่งยศ มหามงฺคโล (ยืนยง)	
25	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี	พระปลัดเอกชัย จนฺทโชโต (คงชีวะ)	

Book.indd 54 29/4/2563 21:02:59

การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*

BUDDHISM PROPAGATION DEVELOPMENT OF MONKS IN CHA-AM DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

พระครูปลัดกฤษฎากรณ์ ญาณธโร
Phrakhu Palad Kidsadakorn Ñāṇadharo
E-mail: Pounds1.10116@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา เปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหา และอุปสรรค คือ มีการใช้ภาษาที่ยากแก่การเข้าใจ ขาดความต่อเนื่องและกลยุทธ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ขาดทักษะการพูดโน้มนาวจิตใจของผู้ฟัง คือ ขาดการสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ดังนั้น ควรมีการใช้ภาษาที่มีความชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจ ควรสร้างบุคลากรที่มีความสามารถด้านการเผยแผ่ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ให้มีทักษะในการใช้ภาษาที่สามารถโน้มนาวจิตใจ ในการเผยแผ่ธรรมะนั้นต้องสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

คำสำคัญ : การพัฒนา; การเผยแผ่; พระพุทธศาสนา

Abstract

This article was to study the condition and comparison of opinions, problems, obstacles and suggestions for Buddhism propagation development of monks in Cha-Am district, Phetchaburi province. This mix-method research found that the conditions of the Buddhism propagation development of monks in general were at a high level, different personal factors resulting in different opinions, corresponding to the research hypothesis. Problems and obstacles were using too difficult language to understand, lack of continuity and propagation technique, lack of speaking skill to convince the listener's mind, lack of creating comfortable atmosphere. Therefore, should using a clear language for a clear understanding, should creating staff who were able to propagate Buddhism, there should be a promotion of knowledge in language skills that can convince listener's mind, to spread the Dhamma must create a relaxed atmosphere.

Keywords: development, propagation, Buddhism

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

Book.indd 1 29/4/2563 21:03:00

บทนำ

ในยุคเริ่มแรกแห่งการประดิษฐานและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อาศัยบทบาทของพระพุทธเจ้า และพระสาวกเป็นหลักสำคัญ โดยใช้วิธีการต่างๆ จาริกสั่งสอน เพื่อนำประชาชนให้เข้าถึงพระศาสนา (พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2527) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยก่อนนั้น ได้ทำกันหลายรูปแบบ ได้แก่ การปฏิบัติตนที่น่าเลื่อมใส การสนทนา การแนะนำ การตอบปัญหาข้อข้องใจ และการแสดงธรรมไปตามลำดับ (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2541)

ในประเทศไทยครั้งนั้น การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจนเป็นที่แพร่หลายในทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมานั้น พระสงฆ์นับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เพราะท่านเป็นส่วนหนึ่งของพระรัตนตรัย หนึ่งในพุทธบริษัทซึ่งถือว่าเป็นองค์หลัก เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนา (เสฐียร พันธรังสี, 2542) ด้วยเพราะพระสงฆ์สาวกส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูกทาง ปฏิบัติสมควร เป็นผู้ควรแก่การคำนับ ควรแก่การต้อนรับ ควรแก่ของทำบุญ ควรแก่การกราบไหว้ เป็นเนื้อนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก (ม.มู. (ไทย) 12/74/66.)

วิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ผ่านมาเป็นการเผยแผ่ในลักษณะดังเดิม ส่วนใหญ่ก็จะทำการเผยแผ่อยู่ในสถานที่ของตน ไม่ว่าจะเป็นการเทศน์ การบรรยายธรรม การทำบุญ ปฏิบัติธรรมในวันพระ มีไม่มากนักที่จะทำการเผยแผ่แบบใช้สื่อหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาจเป็นเพราะยังไม่คุ้นชิน หรือไม่เคยใช้สื่อหรือเทคโนโลยีนั้น ส่งผลให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาอำเภอชะอำ ยังไม่สอดคลองกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

จากการประเด็นที่กล่าว การศึกษาการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อจะได้นำไปศึกษาความสัมพันธ์ความคิดเห็นระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล โดยศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” ว่ามีสภาพความเป็นไปอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการพัฒนา และเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ช่วยให้พระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ นำผลการวิจัยที่ได้ไป ทำความเข้าใจ สังเคราะห์ ปรับเปลี่ยน เพิ่มเติม วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ที่อยู่จำพรรษาในวัด ตำบล เขตอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 192 รูป ได้ทำการสุ่มมาจากประชากรโดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวนของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 130 รูป เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูป หรือ คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของพระสงฆ์ที่มีต่อสภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

(n=130)

การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านสันทัสสนา (การชี้แจงให้เห็นชัด)	3.83	0.607	มาก
ด้านสมาทปนา (การชักจูงใจให้ปฏิบัติตาม)	3.79	0.511	มาก
ด้านสมุตเตชนา (การสร้างความแกล้วกล้า)	3.76	0.557	มาก
ด้านสัมปหังสนา (การสร้างความร่าเริงแจ่มใส)	3.87	0.593	มาก
โดยรวม	**3.81**	**0.478**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีความคาดหวังต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.81, S.D.=0.478) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านสัมปหังสนา (การสร้างความร่าเริงแจ่มใส) ด้านสันทัสสนา (การชี้แจงให้เห็นชัด) ด้านสมาทปนา (การชักจูงใจให้ปฏิบัติตาม) และด้านสมุตเตชนา (การสร้างความแกล้วกล้า) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	0.309	0.907		✓
พรรษา	2.368	0.056		✓
วุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรม	3.014	0.033*	✓	
วุฒิการศึกษาสายสามัญ	2.329	0.060		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรมต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสายสามัญ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านสันทัสสนา	ชาวพุทธในปัจจุบันมีความสนใจในพระพุทธศาสนาลดลง	วัดจะต้องทำงานในเชิงรุกโดยเริ่มต้นจากการเข้าถึงชุมชนที่อยู่รอบวัด เข้าไปหาคนที่กำลังมีความทุกข์ใจ แล้วเข้าไปช่วยคลายทุกข์ให้เขาโดยนำเอาธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นแนวการปฏิบัติ เข้าไปสั่งสอนแนะนำให้แก่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายแต่ถ้าหากคณะสงฆ์ยังไม่มีการทำงานในเชิงรุกก็จะทำให้ชาวพุทธลดลงเรื่อยๆซึ่งพระพุทธศาสนานั้นจะไม่สามารถดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

การพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านสมาทปนา	ในการทำงานด้านการเผยแผ่นั้นยังขาดความต่อเนื่องในการทำงานขาดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน	ในการทำงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างเต็มความสามารถ โดยการนำการทำงานเชิงรุกมาใช้ในการ เผยแผ่ โดยการนำธรรมะไปส่งถึงญาติโยมตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียน ชุมชนมีการสอนการทำสมาธิ
ด้านสมุตเตชนา	พระภิกษุสงฆ์บางรูปยังขาดทักษะการพูดใช้ภาษา การโน้มนาวใจให้ผู้ฟังมีความเข้าใจในหลักธรรม	ควรส่งเสริมให้ให้ความรู้แก่พระสงฆ์ให้มีทักษะในการใช้ภาษาที่สามารถพูดจูงใจให้แง่คิดทำให้ผู้ฟังเกิดความประทับใจได้
ด้านสัมปหังสนา	บรรยากาศในวัดบางวัดดูน่ากลัว ไม่สะอาด ไม่สร้างบรรยากาศในการเข้าไปปฏิบัติธรรม	ในการเผยแผ่นั้น ต้องมีการปลอบประโลมใจให้สดใสร่าเริง โดยการชี้ให้เห็นถึงผลดีหรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทำให้บรรยากาศที่วัด หรือสถานที่ปฏิบัติธรรมมีความสดชื่น แจ่มใส เป็นการสร้างแรงจูงใจ

จากตารางที่ 3 พบว่า พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านสันทัสสนา คือ 1) ชาวพุทธในปัจจุบันมีความสนใจในพระพุทธศาสนาลดลง 2) วัดจะต้องทำงานในเชิงรุกโดยเริ่มต้นจากการเข้าถึงชุมชนที่อยู่รอบวัด เข้าไปหาคนที่กำลังมีความทุกข์ใจแล้วเข้าไปช่วยคลายทุกข์ให้เขาโดยนำเอาธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นแนวการปฏิบัติ เข้าไปสั่งสอนแนะนำให้แก่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายแต่ถ้าหากคณะสงฆ์ยังไม่มีการทำงานในเชิงรุกก็จะทำให้ชาวพุทธลดลงเรื่อยๆซึ่งพระพุทธศาสนานั้นจะไม่สามารถดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้

ด้านสมาทปนา คือ 1) ในการทำงานด้านการเผยแผ่นั้นยังขาดความต่อเนื่องในการทำงานขาดกลยุทธในการปฏิบัติงาน 2) ในการทำงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันอย่างเต็มความสามารถ โดยการนำการทำงานเชิงรุกมาใช้ในการ เผยแผ่ โดยการนำธรรมะไปส่งถึงญาติโยมตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียน ชุมชนมีการสอนการทำสมาธิ

ด้านสมุตเตชนา คือ 1) พระภิกษุสงฆ์บางรูปยังขาดทักษะการพูดใช้ภาษา การโน้มนาวใจให้ผู้ฟังมีความเข้าใจในหลักธรรม 2) ควรส่งเสริมให้ให้ความรู้แก่พระสงฆ์ให้มีทักษะในการใช้ภาษาที่สามารถพูดจูงใจให้แง่คิดทำให้ผู้ฟังเกิดความประทับใจได้

ด้านสัมปหังสนา คือ 1) บรรยากาศในวัดบางวัดดูน่ากลัว ไม่สะอาด ไม่สร้างบรรยากาศในการเข้าไปปฏิบัติธรรม 2) ในการเผยแผ่นั้น ต้องมีการปลอบประโลมใจให้สดใสร่าเริง โดยการชี้ให้เห็นถึงผลดีหรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทำให้บรรยากาศที่วัด หรือสถานที่ปฏิบัติธรรมมีความสดชื่น แจ่มใส เป็นการสร้างแรงจูงใจ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดสุรพล นิปุโณ (มุททารัตน์), (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพทั่วไปและปัญหาของพระนักเทศน์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การเทศน์ของพระนักเทศน์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการเทศน์ในแบบที่เรียกว่า การเทศน์แบบธรรมวัตร เป็นการอ่านบทเทศน์จากพระคัมภีร์ และการเทศน์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของพิธีกรรมตามประเพณีเท่านั้น เช่น การเทศน์ในงานบวช งานศพ หรืองานทำบุญต่างๆ เป็นต้น พระนักเทศน์ที่ได้รับการฝึกอบรมและแต่งตั้งเป็นพระนักเทศน์แม่แบบหรือพระนักเทศน์ประจำจังหวัดจากมหาเถรสมาคมก็ยังมีจำนวนน้อย คณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เคยมีจัดโครงการเพื่อฝึกอบรมพระนักเทศน์ประจำจังหวัดขึ้น แต่ไม่มีผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจึงต้องเลิกไป (2) คุณลักษณะของพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต้องประกอบด้วย 1) หลักองค์ธรรมกถึก 2) เป็นพหูสูต 3) หลักพุทธวิธี 4 ส. (สันทัสสนา สมาทปนา สมุตเตชนา และสัมปหังสนา) 4) มีความดีและจริยธรรม 5) มีบุคลิกภาพที่ดี 7) มีความประพฤติการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถกล่าวได้ว่า การเป็นพระนักเทศน์ที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังกล่าวนี้ แต่การเป็นพระนักเทศน์ต้นแบบ จะต้องมีการพัฒนาบุคคลด้วยการฝึกอบรมทางกายภาพและความสามารถเฉพาะบุคคลที่มากกว่านั้น ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยหลัก 3 ประการ คือ 1) การศึกษา 2) การฝึกอบรม และ 3) การพัฒนาความรู้ให้มีทักษะในการเทศน์ รู้วิธีการนำเอาเทคโนโลยีมาเสริมการเทศน์ เสริมสร้างความเชี่ยวชาญให้มากขึ้น (3) การพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระสังฆาธิการต้องมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้มีการสร้างพระนักเทศน์ประจำจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาให้เป็นพระนักเทศน์แม่แบบและพระนักเทศน์ต้นแบบด้วยการให้การศึกษาการฝึกอบรมเป็นระยะๆ ควรให้มีการ

จัดตั้งชมรมพระนักเทศน์หรือสภาพระนักเทศน์ของจังหวัดขึ้นเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายทำหน้าที่บริหา ร จัดการเกี่ยวกับพระนักเทศน์ รวมถึงเป็นการตรวจสอบวัดผลประเมินคุณภาพของพระนักเทศน์ด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

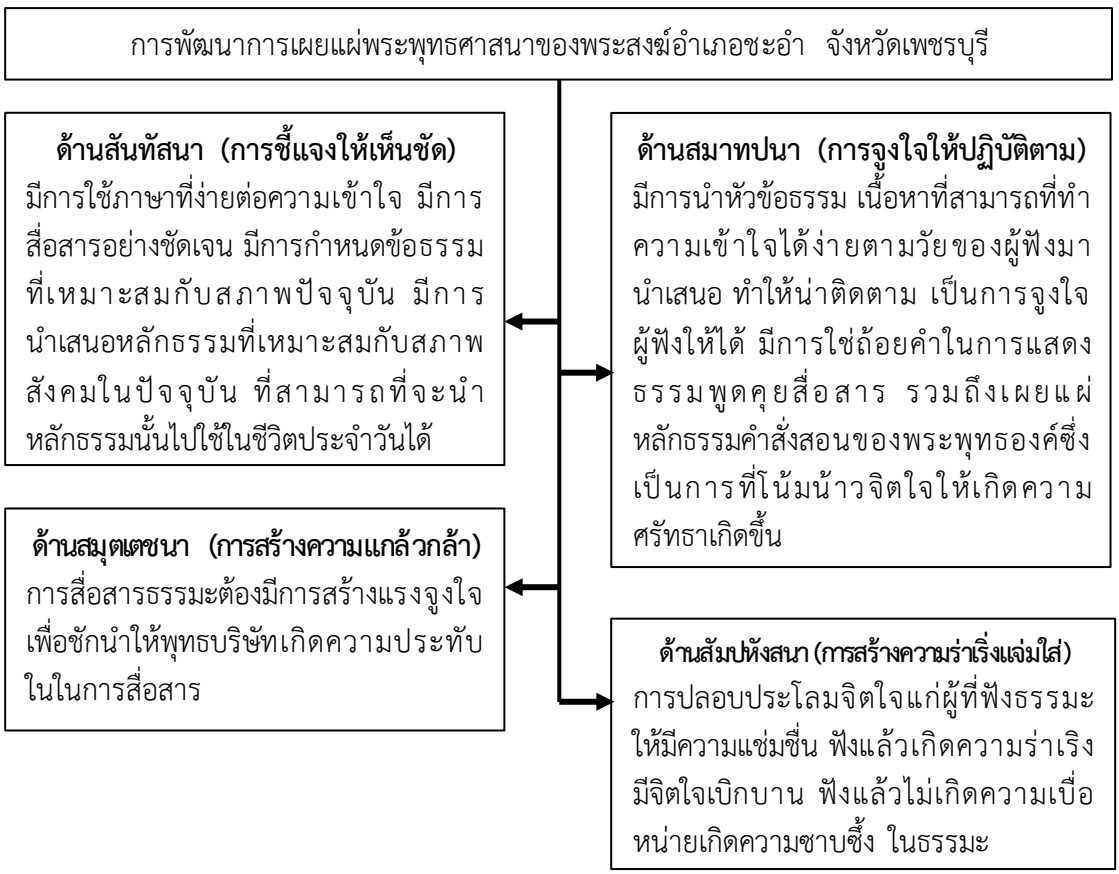
ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาพระปริยัติธรรม และวุฒิการศึกษาสายสามัญ มีความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปัญญาวชิรกาญจน์ (ศักดิ์ดา ปณฺญาวชิโร), (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า (1) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 (2) ผลการเปรียบเทียบความเห็นที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอ ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าอายุ และการศึกษา มีผลให้ความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และรายได้ต่อเดือน มีผลให้ความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง (3) ปัญหาอุปสรรคเพื่อพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ พระสงฆ์ที่ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีคุณภาพมีจำนวนน้อย, พระสงฆ์ที่ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่ค่อยได้รับการบำรุงขวัญกำลังใจ, ขาดอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ ภาษาบาลีเข้าใจยา, พระสงฆ์บางรูปเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน, ขาดการผลิตเอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์, การเผยแผ่ทางสถานีวิทยุยังมีน้อย, ไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มวัยรุ่น คนส่วนใหญ่ในสังคมประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ พัฒนาศักยภาพด้านเทคนิคการเผยแผ่ธรรมแก่พระสงฆ์, ให้กำลังใจและยกย่องเชิดชูพระสงฆ์ที่ทำงานเผยแผ่อย่างจริงจัง, ทุกวัดจัดสรรงบเพื่อการเผยแผ่ธรรมะโดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี, ปรับรูปแบบการนำเสนอธรรมะให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย, บูรณาการหลักธรรมให้กับเหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน, เพิ่มการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเน้นการใช้สื่อประสม, นำเสนอผ่านช่องทางที่หลากหลาย, เน้นการเผยแผ่ใน

เชิงรุก, ปรับปรุงวิธีการนำเสนอให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มเป้าหมาย, และเน้นการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่บูรณาการหลักธรรมทางศาสนาแก่กลุ่มผู้มีปัญหาทางเศรษฐกิจ

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะของการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่พึงประสงดังนี้

ด้านสันทัสนา (การชี้แจงให้เห็นชัด) มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ มีการสื่อสารอย่างชัดเจน มีการกำหนดข้อธรรมที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน มีการนำเสนอหลักธรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ที่สามารถที่จะนำหลักธรรมนั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านสมาทปนา (การจูงใจให้ปฏิบัติตาม) มีการนำหัวข้อธรรม เนื้อหาที่สามารถที่ทำความเข้าใจได้ง่ายตามวัยของผู้ฟังมานำเสนอ ทำให้น่าติดตาม เป็นการจูงใจผู้ฟังให้ได้ มีการใช่ถ้อยคำใน

การแสดงธรรมพูดคุยสื่อสาร รวมถึงเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ซึ่งเป็นการที่โน้มน้าวจิตใจให้

ด้านสมุตเตชนา (การสร้างความแกล้วกล้า) การสื่อสารธรรมะต้องมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อชักนำให้พุทธบริษัทเกิดความประทับในในการสื่อสาร

ด้านสัมปหังสนา (การสร้างความร่าเริ่งแจ่มใส่) การปลอบประโลมจิตใจแก่ผู้ที่ฟังธรรมะให้มีความแช่มชื่น ฟังแล้วเกิดความร่าเริง มีจิตใจเบิกบาน ฟังแล้วไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความซาบซึ้ง ในธรรมะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีการส่งเสริมและการสนับสนุน ให้มีกลไกในการขับเคลื่อนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับต่างๆ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ เพื่อให้การทำงานด้านการเผยแผ่มีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

2) คณะสงฆ์ควรมีการพัฒนาบุคลากรผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาอย่างเพียงพอ

3) ควรส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

4) คณะสงฆ์ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับองกรต่างในการขับเคลื่อนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) คณะสงฆ์มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนในระดับต่างๆ ตั้งแต่จังหวัดไปจนถึง อำเภอและตำบลในพื้นที่นั้นๆ ฉะนั้นในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ เพื่อให้การเผยแผ่ต้องมีการขับเคลื่อนไปตามนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (Buddhism 4.0) ต้องมีการทำงานในเชิงรุกโดยการเข้าถึงตั้งแต่ชุมชนรอบวัด โรงเรียนโดยการส่งบุคลากรที่มีความสามารถเพื่อให้การเผยแผ่เกิดประสิทธผลสูงสุด

2) การสร้างบุคลากรให้เพียงพอกับงาน ต้องมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านทักษะการพูด การใช้ภาษา การสื่อสาร ผนวกผสมผสานเข้ากับหลักความรู้ในทางพระพุทธศาสนา ให้แก่บุคลากรด้านการเผยแผ่ มีการจัดอบรมพระกรรมฐานแก่พระวิปัสนาจารย์ เพื่อที่ให้ผู้ที่ทำหน้าที่เผยแผ่นั้นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การขอความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ นั้น ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมีการประสานงานขอความร่วมมือมีการประชุมกันทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเป็นไปโดยพร้อมเพียงกันในแต่ละฝ่าย

4) ประชุมวางแผนเรื่องมีการจัดอบรม ปฏิบัติธรรม และสอนหลักศีลธรรมตามสถานศึกษาต่างๆ ให้แก่นักเรียน ประชาชนทั่วไป เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ธรรมะตามกระบวนการส่งเสริมศีลธรรมแนวใหม่ ประกอบด้วยการมีกิจกรรมที่เน้นการบรรยายแบบประยุกต์เรื่องรวบตัวที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ที่ผสมหลักธรรมทั้งศาสตร์และศิลป์ ให้เข้าใจง่ายแก่การนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในครั้งต่อท่าน ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

1) ควรศึกษาถึงปัญหาเชิงลึกและแนวทางแก้ปัญหาการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

2) ควรศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ในแต่ละระดับตามชั้นปกครองที่มีผลต่อการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

3) ควรวิจัยในเรื่องการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ การใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

4) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสอบถามจากผู้เผยแผ่เป็นผู้ที่ได้รับผลจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ เพื่อให้ได้มุมมองที่แตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พระครูปัญญาวชิรกาญจน์ (ศักดิ์ดา ปณฺญาวชิโร). (2561). *การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดสุรพล นิปุโณ (มุททารัตน์). (2562). *การพัฒนาพระนักเทศน์ต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2527). *สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2541). *ศาสนาเปรียบเทียบ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

เสฐียร พันธรังสี. (2542). *ศาสนาเปรียบเทียบ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ผดุงวิทยาการพิมพ์.

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

THE STANDARDIZATION OF INTERNAL FACILITY MANAGEMENT OF WAT BANGNOMKO, SENA DISTRICT, AYUTTHAYA PROVINCE

พระครูวินัยธรศิริเชษฐ์ สิริวฑฺฒโน (ปู่รักษ์)
Phrakruwinaitronsirichet Siriwattano (Purak)
E-mail: sirichet000@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเสนาสนะกับความเป็นมาตรฐาน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการจัดการเสนาสนะกับความเป็นมาตรฐานมีความสัมพันธ์กันมาก ปัญหา อุปสรรค ป้ายบอกทางเริ่มมีการใช้งานมานานเริ่มชำรุดและเสียหาย ห้องน้ำอยู่ไกลเกินไป

คำสำคัญ: มาตรฐาน; การจัดการ; เสนาสนะ

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for The Standardization of Internal Facility Management of Wat Bangnomko, Sena District, Ayutthaya Province, using Mixed Methods. Findings were the level of monks opinion on The Standardization of Internal Facility Management by overall were at height level. Analysis of the relationship of monks was at high level in all aspects. Problems and obstacles were that The signs have been in use for a long time Start to become damaged and damaged, The bathroom is too far away.

Keywords: Standardization; Management; Internal Facility.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ในสมัยครั้งพุทธกาล พระผู้มีพระภาคเจ้ายังมิได้ทรงบัญญัติเสนาสนะแก่ภิกษุทั้งหลาย และภิกษุเหล่านั้นก็อยู่ในที่นั้น ๆ คือ ป่า โคนไม้ ภูเขา ซอกเขา ถ้ำเขา ป่าช้า ป่าชัฏ ที่แจ้ง ลอมฟาง ภิกษุเหล่านั้นออกจากที่อยู่นั้นๆ คือ ป่า โคนไม้ ภูเขา ฯ แต่เช้าตรู่ มีอาการเดินไปข้างหน้า ถอยกลับ แลเหลียว คู้แขน เหยียดแขน น่าเลื่อมใส มีจักษุทอดลง สมบูรณ์ด้วยอิริยาบถ ฯ สมัยนั้น ราชคหเศรษฐีได้ไปสวนแต่เช้าตรู่ ได้แลเห็นภิกษุเหล่านั้นเดินออกจากที่อยู่นั้นๆ มีอาการเดินไปข้างหน้า ฯลฯ มีจักษุทอดลง สมบูรณ์ด้วยอิริยาบถ ครั้นแล้วก็มีจิตเลื่อมใส จึงเข้าไปหาภิกษุเหล่านั้น เรียนถามว่า ท่านเจ้าข้า หากข้าพเจ้าสร้างวิหารถวาย พระคุณเจ้าจะอยู่ในวิหารของข้าพเจ้าหรือไม่ ภิกษุเหล่านั้นตอบว่า ดูกรคหบดี พระผู้มีพระภาคยังมิได้ทรงอนุญาตวิหาร เศรษฐีกล่าวว่า ท่านเจ้าข้าถ้าเช่นนั้นพระคุณเจ้าจงทูลถามพระผู้มีพระภาค แล้วแจ้งแก่ข้าพเจ้า ภิกษุเหล่านั้นรับคำของราชคหเศรษฐี แล้วเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถวายบังคมนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วทูลถามว่า พระพุทธเจ้าข้า ราชคหเศรษฐีประสงค์จะสร้างวิหารถวาย ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจะพึงปฏิบัติอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า ฯ ลำดับนั้นพระผู้มีพระภาคทรงทำธรรมีกถา ในเพราะเหตุเป็นเค้ามูลนั้น ในเพราะเหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตเสนาสนะ 5 ชนิด คือ วิหาร 1 เรือนมุงแถบเดียว 1 เรือนชั้น 1 เรือนโล้น 1 ถ้ำ 1 ฯลฯ (วิ.จู. (ไทย) 8/198-202/237.)

เนื้อความจาก "วิภังคปกรณ์" กล่าวว่า “เสนาสนะ ได้แก่ เสนาสนะคือเตียงบ้าง เสนาสนะคือตั่งบ้าง เสนาสนะคือที่นอนบ้าง เสนาสนะคือหมอนบ้าง เสนาสนะคือวิหารบ้าง เสนาสนะคือเพิงบ้าง เสนาสนะคือปราสาทบ้าง เสนาสนะคือป้อมบ้าง เสนาสนะคือโรงบ้าง เสนาสนะคือที่เร้นลับบ้าง เสนาสนะคือถ้ำบ้าง เสนาสนะ คือโคนไม้บ้าง เสนาสนะคือพุ่มไม้ไผ่บ้าง หรือภิกษุยับยั้งอยู่ในที่ใดที่นั้นทั้งหมด ชื่อว่า เสนาสนะ” (อภิ.วิ. (ไทย) 35/2/614)

เสนาสนะผู้ใดที่ได้สร้างไว้พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่า เป็นทานอันเลิศเพราะเหตุนั้นแลคนผู้ฉลาด เมื่อเล็งเห็นประโยชน์ตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์ให้ภิกษุทั้งหลายผู้พหูสูตอยู่ในวิหารนี้เถิด อนึ่งพึงมีใจเลื่อมใสถวายข้าว น้ำ ผ้า และเสนาสนะ อันเหมาะสมแก่พวกเธอ ในพวกเธอผู้ซื่อตรง เพราะพวกเธอ ย่อมแสดงธรรมอันเป็นเครื่องบรรเทาสรรพทุกข์แก่เขา เขารู้ทั่วถึงแล้ว จะเป็นผู้ไม่มีอาสวะ ปรินิพพานในโลกนี้ (วิ.จู.(ไทย) 7/ 87-89 /116)

วัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงงานด้านการสาธรณูปการ ทุกยุคสมัยเพื่อให้เหมาะสมและรองรับศรัทธาจากประชาชนที่หลั่งไหลมาวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนมัสการพระครูวิหารกิจจานุการหรือหลวงพ่อปาน โสนนฺโท เกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ได้มีการพัฒนาวัดในด้านงานสาธารณูปการไว้หลายด้าน สิ่งที่ก่อสร้างที่โดดเด่นและยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบันได้แก่ อุโบสถที่มีการจัดทำชั้นใต้ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถลงไปชมกิจกรรมข้างล่างได้ ซึ่งท่านได้แบ่งแนวคิดของศิลปกรรมภายในโบสถ์ไว้ 3 แนวคิดตามคติทางพระพุทธศาสนากล่าวคือ ด้านบนเพดานโบสถ์เป็นคติความเชื่อเรื่องสวรรค์ โดยมีภาพจิตกรรมบรรยายถึงสวรรค์ทั้ง 16 ชั้นตาม

แนวคติทางพระพุทธศาสนา ช่วงกลางโบสถ์บริเวณหน้าต่าง และส่วนพื้นอุโบสถเป็นจิตกรรมเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของทางวัด และบรรยากาศของศรัทธาประชาชนที่มีต่อวัดบางนมโค ส่วนชั้นล่าง หรือชั้นใต้ดินของอุโบสถ ได้มีการทำช่องลอดลงไปใต้อุโบสถ เพื่อให้ประชาชนลงไปชมจิตกรรมที่บรรยายเกี่ยวกับนรกขุมต่าง ๆ ตามคติทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นคติธรรมแก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมอุโบสถให้เห็นถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับความดี ความชั่ว กรรม การกระทำ เราทำกรรมอันใดไว้จะได้รับผลของกรรมนั้นสืบไป นอกจากนี้ยังมีสิ่งก่อสร้างเสนาสนะต่าง ๆ ยังมีหลงเหลืออยู่เช่น ถังเก็บน้ำทรงกลม ที่มีการเจาะรู แล้วใส่กระจกกั้นไว้เพื่อให้เห็นระดับน้ำที่มีอยู่ภายในถังน้ำ ซึ่งนับเป็นภูมิปัญญาอันยอดเยี่ยมเมื่อมองย้อนกลับไปเมื่อประมาณร้อยกว่าปีที่ผ่านมา

การพัฒนางานด้านสาธารณูปการ เมื่อพิจารณาตามแนวทางการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน ที่ได้มีการกำหนดหลักการดำเนินการสาธารณูปการ ไว้ว่า ภารกิจที่วัดหรือพระภิกษุดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาวัด ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบูรณปฏิสังขรณ์ในเขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส หรือกล่าวง่าย ๆ ก็คือ ภารกิจด้านการก่อสร้าง การซ่อมแซม การจัดให้มีการบำรุงดูแลรักษาถาวรวัตถุหรือสาธารณสมบัติของวัด เช่น การสร้างอุโบสถ วิหาร อาคารเรียน ศาลาการเปรียญ หอธรรม กุฏิ เมรุ การจัดการศาสนสมบัติให้เป็นไปด้วยดี ตลอดจนถึงการจัดทำบัญชีเสนาสนะและศาสนสมบัติของวัดเป็นต้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554) ทำให้เห็นว่าวัดบางนมโค ได้มีการพัฒนาวัดไปในแนวทางที่ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการสาธารณูปการ อาทิเช่นเน้นการก่อสร้างถาวรวัตถุที่มีขนาดใหญ่ เพื่อดึงดูดศรัทธาจากผู้ที่นิยมเลื่อมใสในเกจิอาจารย์ของทางวัด ซึ่งไม่ได้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน ดังเช่นรายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม ที่ผู้วิจัยได้บอกถึงปัญหาที่พบในการวิจัยว่างานด้านสาธารณูปการ ควรเล็งเห็นความจำเป็นในการสร้างถาวรวัตถุ ที่เน้นประหยัดและเน้นสุขลักษณะ ทั้งยังรักษาสิ่งแวดล้อม (พระมหาเกริกชัย เริญไธสง, 2557)

จากแนวทางและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความประสงค์จะทำงานวิจัยเรื่อง ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโคและนำผลวิจัยที่ได้นำไปปรับปรุงวัดไปสู่ความเป็นมาตรฐานและเป็นแนวทางแก่วัดในอำเภอเสนาในการพัฒนาปรับปรุงวัดสู่ความเป็นมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเสนาสนะกับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิธีวิจัยเป็นแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร คือ พระสงฆ์ในอำเภอเสนา ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) มาจากพระสงฆ์ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งหมด 525 รูป โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, Taro, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 227 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความสัมพันธ์ (r) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูป หรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

(n=227)

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบริเวณวัด	3.99	0.785	มาก
2. ด้านการปรับปรุงพัฒนาดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และภูมิทัศน์ภายในวัด	4.05	0.705	มาก
3. ด้านความสะอาด/มั่นคงแข็งแรงของอาคารเสนาสนะต่าง ๆ	4.00	0.731	มาก
4. ด้านวัดมีสิ่งปลูกสร้าง และ อาคารเสนาสนะต่าง ๆ เพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ สภาพสะอาด มั่นคงแข็งแรง	4.16	0.653	มาก
ภาพรวม	**4.05**	**0.665**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์ในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความคิดเห็นต่อมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.05, S.D.= 0.665) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey

ตารางที่ 2 การหาค่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey		**ทฤษฎี 7s ของ Mckinsey**	**ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**
ทฤษฎี 7s ของ Mckinsey	Pearson Correlation	1	0.745
	Sig.(2-tailed)		0.000
	n	227	227
ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	Pearson Correlation	0.745	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	
	n	227	227

จากตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าความสัมพันธ์ Pearson พบว่าค่า Significant Level มีค่าเท่ากับ 0.745ซึ่งมากกว่า 0.005 นั่นคือ ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey ในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วพบว่ามีค่า 0.745 ซึ่งแสดงว่า ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการจัดการเสนาสนะฯ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านบริเวณวัด	ป้ายเก่าชำรุดและเสียหาย	ปรับปรุงและเพิ่มป้ายแนะนำ
ด้านการพัฒนาปรับปรุงฯ	ร้านค้าเก่าแก่, ที่พักไม่พอ	รื้อถอนปรับปรุง,เพิ่มเก้าอี้
ด้านความสะอาด/มั่นคง	ถังขยะไม่เพียงพอ	เพิ่มจุดและทำแยกประเภท
ด้านวัดมีสิ่งปลูกสร้างฯ	เพิ่มห้องน้ำ, อาคารไม้เก่า	จัดทำห้องน้ำเพิ่ม

จากตารางที่ 3 พบว่า ป้ายบอกทางมีการใช้งานมานาน เริ่มชำรุดและเสียหาย ควรมีนโยบายปรับปรุงให้เรียบร้อย ห้องน้ำอยู่ไกลเกินไปและไม่เพียงพอจึงควรเพิ่มเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว อาคารไม้หลังเก่าเสื่อมโทรมและควรปรับปรุง ไม่ควรรื้อถอนสมควรอนุรักษ์ จุดทิ้งขยะควรเพิ่มเพื่อให้เพียงพอและมีการแยกประเภทขยะเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านภาพรวม พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นได้ว่าพระสงฆ์ในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการจัดการด้านบริเวณวัด ด้านการปรับปรุงพัฒนาดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และภูมิทัศน์ภายในวัด ด้านความสะอาด / มั่นคงแข็งแรงของอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ด้านวัดมีสิ่งปลูกสร้าง และ อาคารเสนาสนะต่าง ๆเพียงพอและเหมาะสม ต่อการใช้ประโยชน์ สภาพสะอาด มั่นคงแข็งแรง จึงทำให้พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนานะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน อัศวภูมิ, (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นมาตรฐานและการจัดการความเลิศ” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

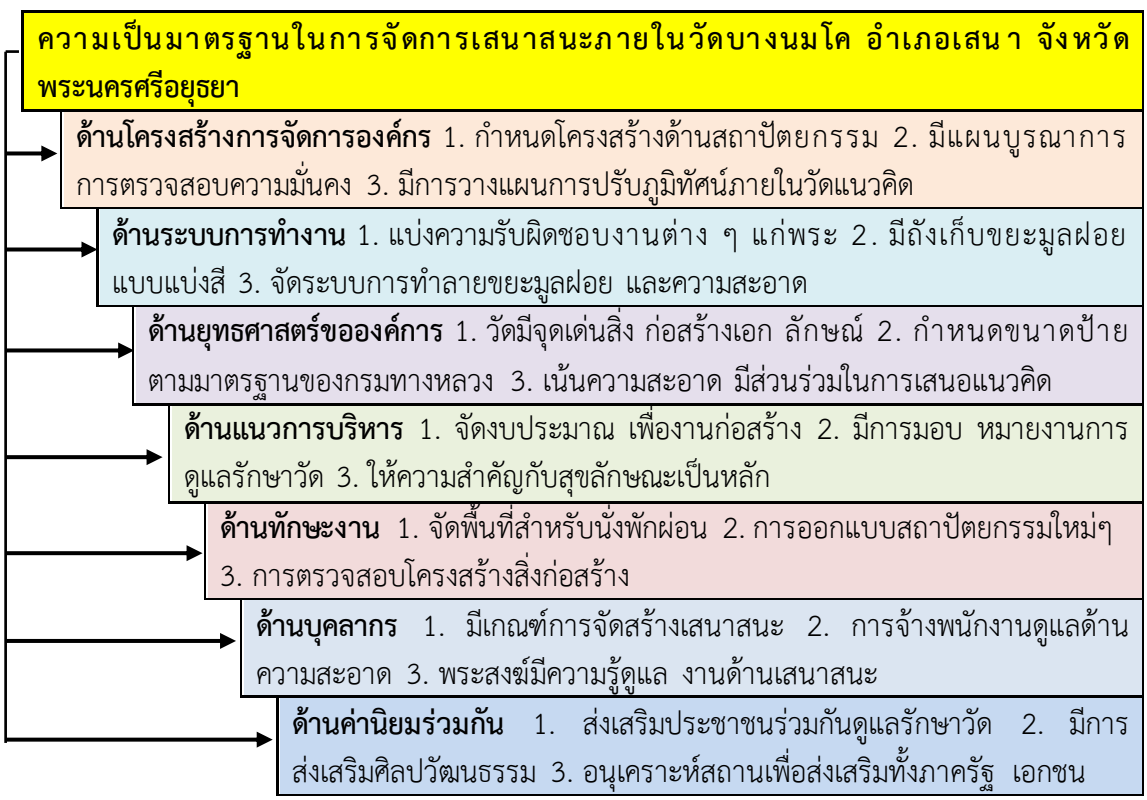
2. ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการหาค่าความสัมพันธ์ Pearson พบว่า ค่า Significant Level มีค่าเท่ากับ 0.745 ซึ่งมากกว่า 0.005 นั่นคือ ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7 s ของ Mckinsey ในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วพบว่ามีค่า 0.745** ซึ่งแสดงว่า ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยากับทฤษฎี 7s ของ Mckinsey มีความสัมพันธ์กันปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเกริกชัย

เริญไธสง, (2557) ได้วิจัยเรื่อง“แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในจังหวัดนครปฐม ของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณูปการโดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพดังนี้

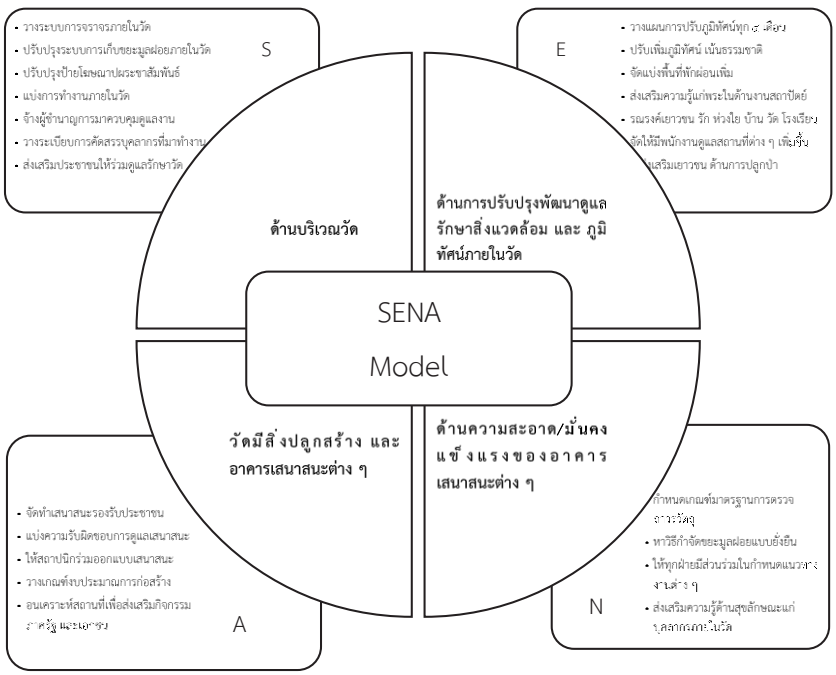
ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่1 พบว่า วัดควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซมป้ายบอกทาง และทำเพิ่มเติม กำหนดขนาดป้ายให้ได้มาตรฐานกรมทางหลวง จัดเพิ่มที่นั่งพักผ่อนหรือมุมสบาย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีระบบกำจัดขยะ จุดทิ้งขยะและทำแบบแยกประเภท เพิ่มถุงดำรอบบริเวณงาน ช่วงงานเทศกาลเก็บทุกคืนหลังงานเลิก เพิ่มพนักงานดูแลความปลอดภัยทั้งเสนาสนะ และความปลอดภัยต่าง ๆ

อาคารที่เก่าควรรื้อถอนและอาคารเสนาสนะใดที่เป็นของเก่าควรได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์และควรค่าแก่การศึกษา

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะภายในวัดบางนมโคฯ ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่จาการสังเคราะห์งานวิจัย แผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย SENA โมเดล

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความรู้ที่ได้ ปรากฏเป็น SENA โมเดล ตามภาพที่ 2 พิจาณาโดยเป็นรายด้าน มีดังนี้

1. รูปแบบ S (Style) องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า วัดบางนมโคควรมีการออกแบบสถาปัตยกรรมต่างๆ ผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นของเก่าและใหม่ ให้มีความกลมกลืน กับสถาปัตยกรรมที่มีอยู่เดิมภายในวัด ควรมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณถนนสายหลัก โดยจัดทำเป็นป้ายไฟ LED ขนาด 2.5 x 6 เมตร จัดทำมุมพักผ่อนเป็นแบบขนาดเล็ก ๆ ไม่ใหญ่เกินไป ประมาณ 5x5 ตามจุดพักผ่อนต่างๆ โดยอาจใช้วัสดุเทียมหรือธรรมชาติผสม ทำระบบการจราจรภายในวัด โดยจัดระเบียบการจอดรถตามประเภทยานพาหนะ กำหนดเส้นทางการวิ่งของยานพาหนะตามประเภท และส่งเสริมความรู้แก่เยาวชนประชาชนรอบวัด ให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการดูแลรักษาวัด บ้าน โรงเรียน

2. การศึกษา E (education) วัดควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับภูมิทัศน์ หรือจัดให้มีผู้ชำนาญการมาดูแลเป็นพิเศษทุก 4 เดือน เน้นความเป็นธรรมชาติที่กลมกลืนกับศิลปวัฒนธรรม

ส่งเสริมความรู้รักษา ธรรมชาติแก่เยาวชน ประชาชน ที่มาวัดปลูกจิตสำนึกด้านความสะอาดศาสนสถาน สาธารณประโยชน์ต่าง ๆ และให้ความรู้ด้านสุขลักษณะแก่บุคลากรภายในวัดเพื่อร่วมกันดูแลรักษาความสะอาดให้ถูกต้องตามหลักอนามัย

3. ปัจจุบัน N (Now) วัดบางนมโคควรมีเกณฑ์หรือหลักการทำงานที่เป็นรูปธรรมด้านการรักษาความปลอดภัย ความมั่นคงของเสนาสนะต่าง ๆ โดยให้บุคลากรภายในวัด หรือจากภายนอกที่มีความรู้ความสามารถมาตรวจสอบดูแลความมั่นคงของถาวรวัตถุต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยในการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า ประปา ฐานรากอาคาร สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาตรวจสอบด้านความปลอดภัยทั้งสิ่งของ และความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้ที่มาเยี่ยมเยียนวัด

4. วัด โบสถ์ A (Abbey) องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า การสร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานภายในวัด จำเป็นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของสิ่งก่อสร้างนั้น ๆ ว่าสิ่งใดควรทำก่อน หรือหลัง เช่น วัดควร เพิ่มปริมาณห้องน้ำตามจุดต่าง ๆเพิ่มทางลาดชันสำหรับผู้พิการ ราวบันได ให้เข้าอารยสถาปัตย์ การจัดสร้างกำแพงรั้วกั้นเขตแดนต่าง ๆ ระหว่างเขตพุทธวาส กับสังฆาวาสให้มีความชัดเจน การดูแลตรวจสภาพอุโบสถ วิหาร เจดีย์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นโบราณวัตถุ ว่ามีความมั่นคงแข็งแรง พร้อมใช้งาน หรือมีปัญหาใดที่ควรรีบเร่งแก้ไข จัดลำดับความสำคัญแล้วจัดสรรงบประมาณเพื่อบำรุงดูแลรักษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.วัดควรมีนโยบายระบบการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการบูรณาการกับภาคส่วนต่างๆ และชุมชน ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเสนาสนะภายในวัด

2. วัดในอำเภอเสนา ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวัดให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบ โดยมีระบบติดตามประเมินผลรวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน

3. วัดควรส่งเสริมสนับสนุนด้านการบูรณะปฏิสังขรณ์วัด เน้นคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. วัดควรเป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ ร่วมกันกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความสามัคคี

2. วัดควรเป็นผู้ริเริ่มรณรงค์การเก็บขยะมูลฝอย พัฒนาวัดโดยเน้นในด้านสุขอนามัย

3. วัดควรตั้งคณะกรรมการเพื่อบูรณะปฏิสังขรณ์วัด โดยมีผู้เชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้านในส่วนต่าง ๆ เป็นผู้ให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะของวัดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. การวางกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการงานสาธารณูปการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการความเป็นมาตรฐานในการจัดการเสนาสนะ ภาคกลาง

เอกสารอ้างอิง

พระครูปลัดสราวุธ ฐิตปญฺโญ และคณะ. (2559). การพัฒนาวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนในจังหวัดชลบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์,* 5(2), 505-506.

พระครูสมุห์ณัฏฐเสฏฐ์ อธิญาโณ และคณะ. (2559). การพัฒนาการบริหารจัดการ การสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(2), 1-14.

พระบุญธรรม ชุ่มเย็น และคณะ. (2561). รูปแบบการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอย แบบมีส่วนร่วมของวัด จังหวัดปทุมธานี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(1).

พระมหาเกริกชัย เริญไธสง.(2557). *แนวทางการพัฒนาวัดตามมาตรฐานของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในจังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรมศิลปากร.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมาน อัศวภูมิ. (2559). ความเป็นมาตรฐานและการจัดการความเลิศ. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 16(1), 25-26.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2554). *การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

Yamane. T. (1970). *An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว*

DISSEMINATION OF BUDDHISM BY BUDDHIST MONKS TO INMATES AT SA KAEO PROVINCIAL PRISON

พระครูสุทธิวรญาณ (ภักดี เขมธโร)
PhrakruSudhiworayan (Phakdi Khemadharo)
E-mail: ktawon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขัง ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ผู้ต้องขังมีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ภาพรวมอยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือเนื้อหาเข้าถึงยากไม่เหมาะกับความหลากหลายของผู้ต้องขัง ข้อเสนอแนะ คือทำความเข้าใจบริบทของเรือนจำเพิ่มมากขึ้น สอดแทรกหลักธรรมะที่สามารถนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากออกจากเรือนจำ

คำสำคัญ: การเผยแผ่พระพุทธศาสนา; พระสงฆ์; ผู้ต้องขัง; เรือนจำ

Abstract

This article was to study the level of Inmates opinions, compare of the Inmates opinion, problems, obstacles and recommendations for Dissemination of Buddhism by Buddhist Monks to Inmates at Sa Kaeo Provincial Prison, Methodology were mixed methods. Findings: the level of Inmates opinion on Dissemination of Buddhism by Buddhist monks by overview was at high level. Personal factors were different but the research hypothesis was rejected. Problems and obstacles were found that content difficulty access to understand, not suitable for diversified prison inmates. Recommendations: should be more making for understanding in context of the prison. Including Dhamma principles for behavior modification after the inmates discharged from prison.

Keywords: Buddhism Dissemination; Monks; Prison Inmates; Prison

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ปัญหาของนักโทษที่เพิ่มขึ้นทุกปีเป็นการสะท้อนถึงสภาพของสังคมไทย ซึ่งเห็นได้จากจำนวนนักโทษในเรือนจำของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 มียอดสูงจนติดอันดับ 6 ของโลกมากเป็นอับดับ 3 ของทวีปเอเชีย และ เป็นอันดับ 1 ของภูมิภาคอาเซียน ปัญหามากมายที่ตามมา อาทิเช่น งบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักโทษ ถึงปีละเกือบหมื่นล้านบาท/ปี, ปัญหาสิทธิมนุษยชน, ปัญหาสังคมยอมรับหลังจากพ้นจากเรือนจำ ปัญหาจาการรักษาพยาบาลฯลฯ และจากยอดสถิติในปี พ.ศ. 2562 สำรวจ ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2562) มียอดรวมผู้ต้องราชทัณฑ์ชาย/หญิง ทั้งสิ้นรวม 375,763 คน โดยแบ่งเป็นนักโทษเด็ดขาด รวม 307,772 คน, ผู้ต้องขังระหว่าง อุทธรณ์–ฎีกา, ไต่สวน–พิจารณา, สอบสวน รวม 129,242 คน, เยาวชนที่ฝากขัง 61 คน, ผู้ถูกกักกัน 18 คน, ผู้ต้องกักขัง 3,291 คน (กรมราชทัณฑ์, 2562)

สำหรับกรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่และวัตถุประสงค์การดำเนินงานคือ ควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล และให้การแก้ไขฟื้นฟูเพื่อพัฒนาให้คนที่ทำผิดเหล่านั้นให้กลับมาเป็นพลเมืองดีของสังคมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในทางที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น (พระศากยวงศ์วิสุทธิ์, 2561) ซึ่งกระบวนการดูแลผู้ต้องขังมีตั้งแต่เริ่มจนถึงสุดท้ายก่อนปลดปล่อยผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ

จังหวัดสระแก้วได้มีการเปิดให้พระภิกษุเข้าไปทำหน้าที่ช่วยอบรมเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนาแก่นักโทษเป็นประจำทุกเดือน และร่วมกับโครงการเรือนจำ เรือนธรรมตามระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและการอบรมผู้ต้องขัง ฉบับที่ 8 เรื่องการศึกษาและอบรมผู้ต้องขังตามข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ในด้านการศึกษา สาขาจริยศึกษา (ดาวเรือง หงษา, 2556) ได้แก่ การอบรมศีลธรรมจรรยา และหน้าที่พลเมืองดี โดยมีอนุศาสนาจารย์เจ้าหน้าที่ประจำเรือนจำเป็นผู้พิจารณาคัดสรรตามความเหมาะสม ซึ่งใช้วิจารณญาณตามที่อนุศาสน์แต่ละท่านพิจารณาเห็นสมควรตามหลักเกณฑ์ พระสงฆ์ที่ได้รับอาราธนานิมนต์ให้เข้าไปทำการอบรมเผยแผ่สั่งสอนแต่ละท่านมีความชำนาญในการอบรมเผยแผ่พระธรรมคำสอน มีความรู้แตกฉานในการเผยแผ่แตกต่างกัน ซึ่งเรียกว่าปฏิสัมภิทา 4 คือ

1. อัตถปฏิสัมภิทา ปัญญาแตกฉานในอรรถ 2. ธัมมปฏิสัมภิทา ปัญญาแตกฉานในธรรม 3. นิรุตติปฏิสัมภิทา ปัญญาแตกฉานในทางนิรุกติ (ภาษา) และ 4. ปฏิภาณปฏิสัมภิทา ปัญญาแตกฉานในปฏิภาณ (โต้ตอบได้ทันทีทันควัน, แก้ปัญหาเฉพาะหน้า, ความคิดทันการ) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต, 2555) โดยนัยสำคัญนี้คือผู้ที่เผยแผ่อบรมแก่ผู้ต้องขัง มีความเข้าถึงอรรถรสของหลักธรรม สามารถชักจูงผู้ต้องขัง ให้มีความสนใจจนเกิดปสาทสัทธา ความเชื่อที่เป็นความเลื่อมใสจากการได้ยินได้ฟัง แล้วน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติต่อไป

ผู้ต้องขังเมื่อได้รับการตัดสินคดีจนจบกระบวนการแล้ว จำต้องถูกกุมขังซึ่งตามกระบวนการถือว่าจบลง แต่สิ่งที่เป็นปัญหา คือ ความหลากหลายของผู้ต้องขังที่รวมกันอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังแต่ละราย มีปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ อายุ เมื่อถูกนำมาให้อยู่ในสังคมเดียวกัน มีการฝึกหัดปฏิบัติตามกรอบที่กรมราชทัณฑ์กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมที่

กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ต้องขังได้รับการอบรม คือ การร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา อันเป็นการอบรมขัดเกลา กาย วาจา จิตใจ ให้เกิดความเกรงกลัว ความละอายใจต่อบาป และซาบซึ้งในรสของพระธรรม โดยมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งภายในจิตใจ มุ่งที่จะไม่ให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก พระสงฆ์ในจังหวัดสระแก้วจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะเข้าไปเผยแผ่ ซึ่งจะแตกต่างจากการที่มีศรัทธาญาติโยมทั้งหลายมาวัดเพื่อปฏิบัติธรรม หรือการได้เข้าไปแสดงธรรมเทศนาในที่ต่าง ๆ ประกอบกับการที่อนุศาสนาจารย์ได้มีการนิมนต์พระภิกษุจากที่ต่าง ๆ ไม่ได้นิมนต์พระภิกษุซ้ำเป็นประจำ

สารนิพนธ์เรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว เล่มนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการวิจัยในส่วนการเผยแผ่ของพระสงฆ์ในเรือนจำจังหวัดสระแก้วว่าจะเหมาะสมกับการที่จะนำไปใช้แก่ผู้ต้องขังหรือไม่ เพราะพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจและยังไม่มีผู้ใดเข้ามาทำการวิจัยในส่วนนี้ ว่าผู้ต้องขังมีความคิดเห็นอย่างไร ในการที่พระสงฆ์เข้าไปอบรมสั่งสอนแก่ผู้ต้องขัง งานวิจัยเล่มนี้จึงแสดงให้เห็นว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว จะเป็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์ที่จะเข้าไปเผยแผ่แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้วต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน จากผู้ต้องขังทั้งหมด 1,967 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูปหรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 20-30 ปี มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 87.1 มีระยะเวลาการต้องโทษ 1 ปี-10 ปีมีจำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 ตามลำดับ

2. ข้อมูลระดับความคิดเห็นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม

(n=333)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเตรียมความพร้อมในการสอน	4.14	0.666	มาก
2. ด้านการสร้างบรรยากาศการสอนให้ปลอดโปร่ง	3.95	0.704	มาก
3. ด้านการสอนมุ่งเนื้อหา	4.10	0.674	มาก
4. ด้านการสอนโดยเคารพ	4.21	0.607	มาก
5. ด้านการใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล เหมาะสม	4.26	0.672	มาก
ภาพรวม	4.13	0.586	มาก

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.13, S.D.= 0.586) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล เหมาะสม ด้านการสอนโดยเคารพ ด้านการเตรียมความพร้อมในการสอน ด้านการสอนมุ่งเนื้อหา ด้านการสร้างบรรยากาศการสอนให้ปลอดโปร่ง ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ฯ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ 1–3

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	อายุ	การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ฯ	1.618	0.185	-	✓
2.	การศึกษา	การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ฯ	1.915	0.148	-	✓
3.	ระยะเวลาต้องโทษ	การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ฯ	1.299	0.275	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา และระยะเวลาต้องโทษ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังฯ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังฯ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขัง	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการเตรียมความพร้อม	เนื้อหาที่เข้าถึงยาก ไม่เหมาะสม ไม่เข้ากับความหลากหลายของผู้ต้องขัง	ศึกษาถึงสภาพปัญหาทั่วไปของผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น
ด้านการสร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่ง	สถานที่แสดงธรรม มีเสียงรบกวน	ควรมีสถานที่ปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะ
ด้านการสอนมุ่งเนื้อหา	ต้องการเนื้อหาหลากหลาย เข้าใจง่าย ใกล้เคียงกับชีวิต เพื่อนำไปปรับใช้	ควรศึกษาหาข้อมูล เพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานประกอบการแสดงธรรม
ด้านการสอนโดยเคารพ	ระยะเวลาในการอบรม ถูกจำกัด ควบคุมมากเกินไป ทำให้มีเวลาน้อย	ควรปรึกษาเรื่องระยะเวลาในการอบรมและ มีนาฬิกาให้ดูเวลา
ด้านการใช้ภาษาสุภาพนุ่มนวล เหมาะสม	อยากให้พูดแบบสนุกสนาน เข้าใจง่าย	พระสงฆ์ควรมีการพูดคุยแบบเป็นกันเองมากขึ้น เพื่อให้เกิดบรรยากาศร่วม กับผู้ต้องขัง

จากตารางที่ 3 พบว่าพระสงฆ์มีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ เมื่อได้รับหลักธรรม หรือโจทย์ที่ทางเรือนจำกำหนดมาให้แสดงในแต่ละครั้ง ค้นคว้าหาข้อมูล แล้วนำมาประยุกต์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง เนื้อหาที่เข้าถึงยากไม่เหมาะกับความหลากหลายของผู้ต้องขัง ข้อเสนอแนะ คือทำความเข้าใจบริบทของเรือนจำเพิ่มมากขึ้น สอดแทรกหลักธรรมะที่สามารถนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากออกจากเรือนจำ พระสงฆ์ควรลดอคติ ความคิดที่ไม่ดีควรประพฤติตนให้เหมาะสม มีกิริยาอาการที่เรียบร้อย ไม่คึกคะนองเกินไป

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

พบว่าความพร้อมด้านความรู้ ทักษะทางการพูดพระสงฆ์ต้องค้นคว้าหาข้อมูลแล้วนำมาประยุกต์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง สอดแทรกหลักการที่จะสามารถนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากออกจากเรือนจำ ด้านการสร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่ง พบว่าการใช้วิธี ให้มีกิจกรรมร่วมก่อนการเผยแผ่หรือชวนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ตั้งคำถามปลายเปิดจะช่วยทำให้ผ่อนคลายได้ ด้านการสอนมุ่งเนื้อหา การเน้นเนื้อหามากบางครั้งก็ทำให้ผู้ต้องขังไม่สนใจในการรับฟัง กลับกลายเป็นการเพิ่มความรู้สึกหนัก จึงควรปรับเนื้อหาที่จะทำให้เกิดความคิดที่จะก้าวต่อไปในการดำเนินชีวิต การใช้ภาษาท้องถิ่นสนทนาตามกาลโอกาสทำให้เกิดความใกล้ชิดแต่ควรระมัดระวังคำพูดที่ไม่เหมาะสม ถ้าหากจะใช้ศัพท์ภาษาต่าง ๆ ควรมีการแปลความหมาย อธิบายให้ชัดแจ้ง การใช้หลักปรัชญาตะวันตกเข้ามาสอดแทรกจะทำให้ผู้ต้องขังมีโลกทัศน์มากขึ้น

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อ ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามระยะเวลาต้องโทษ พบว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาต้องโทษต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในเรือนจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F=1.299$, $Sig.=0.275$) จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว” โดยรวมทั้ง 5 ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผู้ต้องขังมีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นได้ว่าพระสงฆ์ในจังหวัดสระแก้ว มีการจัดการด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการสร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่ง ด้านการสอนมุ่งเนื้อหา ด้านการสอนโดยเคารพ ด้านการใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล เหมาะสม จึงทำให้ผู้ต้องขังโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร วางอภัย, (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย สำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการทดสอบสมมติฐาน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา ระยะเวลาที่ต้องโทษเพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ต้องขังที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฯ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังที่มีอายุต่างกันไม่มีผลที่แตกต่างกันในการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การปฏิบัติธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุต่างกันมีความคิดห็นต่อการเผยแผ่ในเรือนจำไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฯโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาต่างกันไม่มีผลที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชเนตตี ทินนาม, (2560) ได้วิจัยเรื่อง“โครงการจากใจสู่ใจ: นวัตกรรมการสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในเพื่อปฏิรูปภายนอก” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่ในเรือนจำไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาต้องโทษต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฯ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาต้องโทษต่างกัน ไม่มีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูนรนาถเจติยาภิรักษ์ (ชูศรี) และคณะ, (2561) ได้วิจัยเรื่อง“รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกของพระธรรมทูต สายอินเดีย-เนปาล ตามหลักพุทธจิตวิทยา” ผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาต้องโทษแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

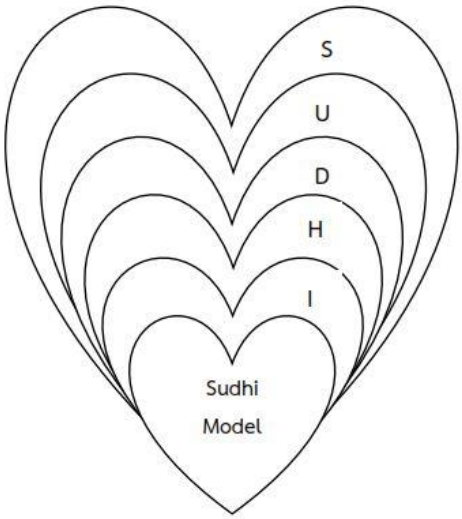
ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ พระสงฆ์ที่เข้าไปเผยแผ่แก่ผู้ต้องขังฯ ควรมีการเตรียมความพร้อม มีทักษะการพูด ต้องพยายามทำให้เกิดบรรยากาศที่ครึกครื้น ลดความตึงเครียด ให้ความรู้สึกว่าไม่ได้ถูกบังคับมาอบรม เนื้อหาหลักธรรมมุ่งเรื่องกรรม บาปบุญคุณโทษ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง พระสงฆ์ที่อบรมควรลดอคติ มีกิริยาอาการที่เรียบร้อยไม่ค็กคะนองเกินไป ถ้าจะใช้ภาษาท้องถิ่นบางครั้งก็เหมาะสม และการใช้คำศัพท์ต่าง ๆ ควรมีการแปลเพื่อให้เข้าใจตรงกัน

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสระแก้ว อธิบายได้ว่าด้านการเตรียมความพร้อม P (Preparation) องค์ความรู้จากการสังเคราะห์ที่ได้คือ เริ่มต้น (start) การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ดี เพื่อดำเนินชีวิตที่เป็นสุข ด้านการสอนให้ปลอดโปร่ง (Atmosphere) ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ จุดสูงสุด(Ultimate) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา คืออยากจะเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องการที่จะมีชีวิตเป็นปกติสุข ด้านการสอนมุ่งเนื้อหา (content) ได้องค์ความรู้ใหม่คือ ทุกวัน (Dairy) สิ่งเหล่านี้เกิดจากการฝึกหัดปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความตั้งมั่นในการทำความดีอย่างสม่ำเสมอ ค่อยซึมซับและออกจากใจ ด้านความเคารพ (Respect) คือ นิสัย (Habitual) เมื่อมีการทำเป็นประจำสม่ำเสมอจะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านั้น ท้ายที่สุดจะกลายเป็นนิสัยที่ดีคอยติดตามตัวตลอดไป ด้านการใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล เหมาะสม (Polite Language) คือ เมื่อค่อยๆ อบรมขัดเกลาจิตใจแล้วก็จะทำให้เกิดความบริสุทธิ์ I (Innocent) ทั้งทางกาย วาจา และใจ มีสติสัมปชัญญะ รู้จักคิดก่อนทำ คิดก่อนพูด และพูดโดยให้สุภาพเหมือนเช่นที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พระสงฆ์จังหวัดสระแก้วควรร่วมมือกันจัดตั้งกลุ่ม โดยมีนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมในการส่งเสริมพระสงฆ์เพื่อการเผยแผ่ฯ กำหนดเป็นหลักสูตรสำหรับการเผยแผ่เฉพาะด้าน

2. มีนโยบายในการติดตามและประเมินผลการเผยแผ่ทุกระยะ 3. กลุ่มหรือคณะทำงานควรวางแผนงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. พระสงฆ์กลุ่มพระเผยแผ่ฯ จังหวัดสระแก้วควรตั้งหลักสูตรการอบรมการเผยแผ่แก่ผู้ต้องขัง 2. ควรมีการอบรมส่งเสริมเพิ่มทักษะ ความรู้ด้านการเผยแผ่แก่ผู้ต้องขังเฉพาะด้านแก่พระเผยแผ่ 3. ควรจัดตั้งคณะกรรมการการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบพระสงฆ์ที่เข้ามาเผยแผ่ ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาว่ามีระดับความคิดเห็นต่อการเผยแผ่แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำแตกต่างกันหรือไม่ หลังจากผ่านการอบรม การบรรยายธรรม หรือการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ต่อไป

3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการเผยแผ่ของพระสงฆ์ในจังหวัดสระแก้วว่ามีคุณสมบัติ ความพร้อม ทักษะ ที่เหมาะควรแก่การเผยแผ่หรือไม่

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ เขต 2. (2562). *สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รท.102 (ก).* กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์.

ชเนตตี ทินนาม. (2560). โครงการจากใจสู่ใจ: นวัตกรรมการสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในเพื่อปฏิรูปภายนอก. *ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.* (พฤษภาคม 2558-เมษายน 2560): 1-2.

ดาวเรือง หงษา. (2556). *กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์.* กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด.

ธนภัทร วางอภัย. (2560). *การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย สำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

พระครูนรนาถเจติยาภิรักษ์ (ชูศรี). (2561). รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกของพระธรรมทูต สายอินเดีย-เนปาลตามหลักพุทธจิตวิทยา. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(1), 335-336.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2555). *พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิธัมม์.

พระศากยวงศ์วิสุทธิ์ (พระอนิลมาน ธมฺมสากิโย). (2561). *จิตตมนต์ ปัญญาบำบัด.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กำลังใจ.

สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล. (2554). *การปฏิบัติธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี*

EDUCATION MANAGEMENT DEVELOPMENT IN DHAMMA STUDY OF SANGKHA ADMINISTRATION IN MUEANG DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

พระธรรมธรถิราม สีลเตโช (อาศัย)

Phrathammathornthiram Stlatejo (Arsai)

E-mail: Phiraphon.8987@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการพัฒนาการจัดการ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือครูที่เป็นพระภิกษุสามเณรสอนธรรมศึกษายังมีจำนวนน้อย ที่สอนอยู่ก็สอนหลายวิชา ขาดการสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมในการสอน วิชาที่เกี่ยวกับธรรมะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะและวิธีการสอนที่ทันสมัย ใช้วิธีการสอนแบบไม่ทันสมัย ไม่มีเทคนิคใหม่ ๆ ทำให้ขาดความน่าสนใจในการเรียน ดังนั้นได้แก่ เพิ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมให้มากขึ้น แยกสอนตามรายวิชาไปสรรหาครูที่ทำหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น โดยทดสอบวัดความรู้ และทดลองปฏิบัติหน้าที่การสอนจริง ส่งครูที่ทำหน้าที่สอนให้ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ วิธีการสอน ให้ได้รับการอบรมเรียนรู้รูปแบบวิธีการสอนที่ทันสมัย

คำสำคัญ: การพัฒนา; การจัดการ; ธรรมศึกษา

Abstract

This article was a study of opinions level, comparison level of managing development, and study problems, obstacles and suggestions to develop the management of Dhamma study of monks' administration in Mueang District, Phetchaburi Province. This was a mix-method research, found that the condition of the development of Dhamma education management in general was at a high level, different personal factors had different opinions and therefore rejected the research hypothesis. The problem and obstacle was that the teachers who teach Dhamma studies were still a small number, lack of recruiting the right person to teach with knowledge, skills, and modern teaching methods which make the lack of interest in learning. Therefore, the suggestion was to increase the number of new personnel by testing the knowledge and experimenting with the actual teaching duties, providing them a training to develop their knowledge, skills, and modern teaching method.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

Keywords: development, management, Dhamma study

บทนำ

สถาบันพระพุทธศาสนากับการศึกษามีความเกี่ยวเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะในอดีตวัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษาของทุกชนชั้นไม่ว่าจะเป็นเชื้อพระวงศ์ บุตรหลานขุนนาง คหบดี จนกระทั่งถึงราษฎรทั่วไปสถาบันพระพุทธศาสนากับการศึกษามีความเกี่ยวเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะในอดีตวัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษาของทุกชนชั้นไม่ว่าจะเป็นเชื้อพระวงศ์ บุตรหลานขุนนาง คหบดี จนกระทั่งถึงราษฎรทั่วไป

ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษในการจัดการศึกษา อยู่ในกลุ่มประเภทโรงเรียนเฉพาะทาง เนื่องจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาสาหรับพระภิกษุสามเณร เพื่อสร้างศาสนทายาทที่มีคุณภาพที่จะสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้า อยู่ใต้การกำกับดูแลของมหาเถรสมาคม และมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนส่งเสริม ใช้ระเบียบสานักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จากประเด็นที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อันจะเกิดประโยชน์ในการศึกษาธรรมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เรียนธรรมศึกษา ในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ได้แก่ โรงเรียนในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี คือ สังกัดโรงเรียนปริยัติรังสรรค์ และโรงเรียนสุวรรณรังสฤษดิ์วิทยาลัย จำนวน 420 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดเพชรบุรี, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

(n=205)

การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านครูสอน	4.02	0.293	มาก
ด้านวิธีสอน	3.96	0.350	มาก
ด้านองค์ประกอบของชุมชน	4.01	0.330	มาก
โดยรวม	**4.00**	**0.248**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.248) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านครูสอน ด้านองค์ประกอบของชุมชน ด้านวิธีสอน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.793		0.074		✓
อายุ		1.347	0.262		✓
ระดับชั้น		0.262	1.347		✓
วุฒิการศึกษา		2.596	0.054		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี เพศ อายุ ระดับชั้น วุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคาดหวังของการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาของคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านครูสอน	ครูที่สอนพระปริยัติธรรมมีจำนวนน้อย ที่สอนอยู่ก็สอนหลายวิชา	เพิ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมให้มากขึ้น แยกสอนตามรายวิชาไป
ด้านวิธีสอน	ใช้วิธีการสอนแบบไม่ทันสมัย ไม่มีเทคนิคใหม่ๆ ทำให้ขาดความน่าสนใจในการเรียน	พัฒนารูปแบบวิธีการสอนให้ทันสมัยมากขึ้นจะได้นำมาใช้พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น
ด้านองค์ประกอบชุมชน	สถานที่เรียนอยู่ที่แออัด ไม่สงบ และมีเสียงรบกวนจากภายนอก	จัดสถานที่เรียนให้เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านครูสอน ครูที่สอนพระปริยัติธรรมมีจำนวนน้อย ที่สอนอยู่ก็สอนหลายวิชาเพิ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนพระปริยัติธรรมให้มากขึ้น แยกสอนตามรายวิชาไปด้าน

ด้านวิธีสอน ใช้วิธีการสอนแบบไม่ทันสมัย ไม่มีเทคนิคใหม่ๆ ทำให้ขาดความน่าสนใจในการเรียนพัฒนารูปแบบวิธีการสอนให้ทันสมัยมากขึ้นจะได้นำมาใช้พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

ด้านองค์ประกอบชุมชน สถานที่เรียนอยู่ที่แออัด ไม่สงบ และมีเสียงรบกวนจากภายนอก จัดสถานที่เรียนให้เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรม

ศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คือ ด้านครูสอน ด้านวิธีสอน ด้านองค์ประกอบของชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุรชาติ สิริเตโช (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนธรรมศึกษาของนักเรียนในเขตตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า

1) หลักสูตรธรรมศึกษาและวิธีการสอนของพระภิกษุที่ทำการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนในเขตตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากอยู่ 4 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา ด้านเนื้อหาของหลักสูตร และด้านการวัดและการประเมินผล

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนธรรมศึกษาของนักเรียนในเขตตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ปรากฏว่าวุฒิภาวะของนักเรียนยังมีความไม่พร้อมกับเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป หลักสูตรมีเนื้อหาสาระที่เข้าใจยาก เนื้อหาวิชาที่ทำการสอนมากเกินไป ศัพท์ภาษาธรรมะในหลักสูตรที่ใช้สอนมีมากเกินไป ด้านบุคลิกภาพของภิกษุผู้สอนธรรมศึกษา ส่วนมากมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในโรงเรียนน้อยเกินไป การใช้วาจาที่ไม่สำรวม การแสดงกิริยามารยาทไม่เหมาะสม ด้านการเรียนการสอน การดำเนินการสอนไม่ค่อยแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ควรจัดทำแบบทดสอบ เพื่อเป็นการฝึกหัดและทบทวนบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียนเป็นระยะๆ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษาธรรมศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร เสาวภา (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพุทธศาสนสุภาษิต หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี” ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพุทธศาสนสุภาษิต หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี คิดจากค่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 89.83 หรือสรุปได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพ 89.83/88.61 ที่กำหนดไว้ในสมมติฐานข้อที่ 1

2) ความคงทนในการเรียนของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพุทธศาสนสุภาษิต หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรีที่พัฒนาขึ้น คิดจากค่าคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบรวมแบบสุ่มของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มรวมกัน ลบด้วยคะแนนเฉลี่ยของการทำ

แบบทดสอบรวมหลัง 7 วัน ของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มรวมกัน คิดเป็น 8.61 % มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน เท่ากับ 0.08 หรือสรุปได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น และเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีความคงทนทางการเรียนลดลงไม่เกิน 10 % ตามที่กำหนดไว้ในสมมติฐานข้อที่ 2

3) ผลจากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อน พุทธศาสนสุภาษิต หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรีที่พัฒนาขึ้น ปรากฏว่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มรวมกันอยู่ในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.97 ซึ่งอยู่ในระดับมา ตรงตามที่กำหนดไว้ในสมมติฐานข้อที่ 3

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย ดังแผนภาพ ได้ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางกลยุทธ์ สร้างกระบวนการ วิธีสอนจริยธรรมที่ดึงดูดและน่าสนใจ

2) ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยจัดหาปราชญ์ชาวบ้านหรือพระภิกษุที่มีความรู้ในพื้นที่ในการให้การศึกษาอบรม

3) ควรวางนโยบายการสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในทางจริยธรรม

4) ควรสนับสนุนให้มีการจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ครูผู้สอนควรมีการวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาและนักเรียน

2) ควรมีการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่เพื่อเป็นให้นักเรียนมีประสบการณ์และได้แสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ

3) ควรมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4) ควรมีการอบรมกระบวนการเรียนการสอนจริยศึกษาร่วมกันระหว่างวัดและชุมชน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) ขยายพื้นที่ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษาไปสู่ระดับจังหวัด หรือ ภูมิภาคเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาระบบการเรียนการสอนวิชาธรรมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาธรรมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ.(2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พระมหาสุรชาติ สิริเตโช. (2555). *ศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนธรรมศึกษาของนักเรียนในเขตตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

วิไลพร เสาวภา. (2552). *การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพุทธศาสนสุภาษิต หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดเพชรบุรี. (2562). *ทะเบียนโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย*. เพชรบุรี: โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์.

การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี*

THE DEVELOPMENT OF SANGHA ADMINISTRATION IN MUEANG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

พระปิยปราชญ์ อาจารสุโภ (สาทวงศ์)
Phra Piyaprachn Acarasubho (satawong)
E-mail: reame876@gmai.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพ เปรียบเทียบ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ พระสงฆ์บางรูปขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน ไม่มีการสรุปผลการทำงาน การสนับสนุนงบประมาณมีข้อจำกัด ขาดแคลนบุคคลากรเผยแผ่ความรู้ทางพระพุทธศาสนา ดังนั้น ควรให้พระสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน ควรมีการสรุปผลในรูปธรรมทุกครั้ง ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษา ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้มากขึ้น ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาของพระภิกษุ

คำสำคัญ : การพัฒนา; การบริหาร; กิจการคณะสงฆ์

Abstract

This article was a study of the conditions and comparison, and studied problems, obstacles and suggestions of monks' administration development. This was a mix-method research; the findings were that the developing management condition in overall was at a high level, the different personal factors had no different opinions, therefore rejected the research hypothesis. Problems and obstacles; some lack of knowledge and understanding in the practice of Dhamma, discipline, lack of interaction between temples and communities, did not have a concrete work summary, having a limitations in supporting, lack of personnel spreading knowledge of Buddhism. Therefore, monks should follow the discipline, organized activities to interaction between temples and communities, should have a summary of the work to be concrete every time, the government should support education, and funds for monks' education should be provided.

Keywords: development, management, monks' administration

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการปกครองคณะสงฆ์ไทยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยบางอย่างส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาและเกิดข้อสงสัย กระบวนการแก้ปัญหานี้ในอดีตจึงใช้วิธีเสนอแนวทางความคิดใหม่ที่ถูกต้องกว่าเดิม ขจัดข้อสงสัย สนับสนุนแนวคิดใหม่นี้ให้กว้างขวาง สร้างและฟื้นความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาแก่สังคม โดยผู้ปกครองจากส่วนกลางจะทำหน้าที่จัดการแก้ปัญหา ตามลักษณะสภาพสังคม วัฒนธรรม และการเมืองไทย โดยทุกครั้งจะใช้การดำเนินตามพระธรรมวินัยที่ถูกต้อง เป็นเครื่องมือฟื้นศรัทธาต่อองค์พระพุทธศาสนา เป็นหลักในการบริหารการปกครองคณะสงฆ์ ใช้สำหรับจัดระเบียบงานปกครองคณะสงฆ์ และใช้วินิจฉัยข้อสงสัยต่าง ๆ ที่มีต่อพระพุทธศาสนา (กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ในปัจจุบัน แม้บทบาทของพระพุทธศาสนาทางด้านการเมืองนั้นลดลง แต่บทบาทของพระพุทธศาสนาสำหรับสังคมนั้นยังคงอยู่ และดำรงอยู่ต่อไปพร้อมกับสังคมไทย ด้วยอำนาจหน้าที่ของการปกครองคณะสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ ทั้งในด้านการปกครอง ด้านการรักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา ด้านการส่งเสริมการศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นอำนาจตามพระธรรมวินัย ซึ่งคงใช้ยึดถือปฏิบัติได้ในทุกยุคสมัย แม้กระทั่งในยุคโลกาภิวัตน์ และต้องใช้อำนาจนั้นโดยยึดหลักธรรมาธิปไตยอันเป็นพุธบัญญัติ ซึ่งการจัดโครงสร้างการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าอำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2545) ทั้งนี้การพัฒนาพระสังฆาธิการในด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ยังคงมีการพัฒนาตามศักยภาพของตน บางท่านพอมีความรู้ความสามารถก็จะพัฒนาได้มาก แต่ถ้าไม่มีกำลังความสามารถก็จะค่อย ๆ พัฒนาไปทีละน้อย หรือจะพัฒนาเฉพาะส่วนที่ตนถนัด มิได้พัฒนาได้ครบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน จึงทำให้เกิดการพัฒนาไปคนละทิศทาง หรือคนละแนวทาง ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาพระสังฆาธิการให้ครอบคลุมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน เพื่อที่จะมีทิศทาง หรือแนวทางในการพัฒนาพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์เป็นไปในทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 429 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี, 2561) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 207 รูป เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวม

(n=207)

การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการปกครอง	4.83	0.347	มากที่สุด
ด้านการศาสนศึกษา	4.65	0.478	มากที่สุด
ด้านการศึกษาสงเคราะห์	4.30	0.468	มาก
ด้านการเผยแผ่พระศาสนา	4.81	0.419	มากที่สุด
ด้านการสาธารณูปการ	4.56	0.485	มากที่สุด
ด้านการสาธารณสงเคราะห์	4.23	0.407	มาก
โดยรวม	**4.56**	**0.354**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.56, S.D.=0.354) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด4 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่พระศาสนา ด้านการศาสนศึกษา ด้านการสาธารณูปการ และอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	6.171	0.000	✓	
พรรษา	2.537	0.041	✓	
วุฒิสายสามัญ	17.938	0.000	✓	
วุฒิการศึกษานักธรรม	10.128	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า พระสงฆ์ อายุ พรรษา วุฒิสายสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม ต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการปกครอง	พระสงฆ์บางรูปขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามหลักพระธรรม วินัยขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนไม่มีการสรุปผลการทำงานให้เป็นรูปธรรม	ในแต่ละวัดควรกวดขันให้พระสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนควรมีการสรุปผลในการทำงานให้เป็นรูปธรรมทุกครั้ง
ด้านการศาสนศึกษา	การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดในการ สนับสนุนคณะสงฆ์ขาดแคลนบุคคลากรที่จะปฏิบัติ หน้าที่ในการเผยแผ่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาอยู่ขาดรางวัลจูงใจ แก่ครูผู้สอนและนักเรียนที่สอบ	ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษาแก่พระสงฆ์สามเณรทั้งทางโลกและทางธรรม ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน พระธรรมวินัยมากขึ้น ควรมีการจัดตั้งทุนสนับสนุนให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนที่สอบได้

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการศึกษาสงเคราะห์	มีงบการเงินประมาณการสนับสนุนทางด้านการศึกษาของคณะสงฆ์ไม่เพียงพอ พระสงฆ์ให้ความร่วมมือรับผิดชอบในงานศึกษาสงเคราะห์น้อย มีบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ	จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาของพระภิกษุ สามเณรและบุตร หลานของชุมชน คณะสงฆ์ควรให้ความสำคัญกับงานศึกษาสงเคราะห์ให้มากขึ้น ควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรในคณะสงฆ์ให้มีความรู้ความสามารถ
ด้านการเผยแผ่พระศาสนา	การบรรยายธรรมหรือแสดงธรรมเทศนาในวันสำคัญทางศาสนาไม่สม่ำเสมอ พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่มีจำนวนน้อย พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีน้อย	ให้มีการจัดกิจกรรมทางการพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ควรมีโครงการฝึกอบรมพระสงฆ์เพื่อทำหน้าที่เผยแผ่ ควรมีโครงการฝึกอบรมพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ให้มีความรู้ด้าน เทคโนโลยีมากขึ้น
ด้านการสาธารณูปการ	การบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะมีการสนับสนุนไม่เพียงพอ มีงบประมาณในการก่อสร้างและปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่น้อย ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับการก่อสร้างปฏิสังขรณ์ภายในวัดน้อย	ควรมีการดูแลปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่ภายในวัดให้มากขึ้น ควรมีการจัดหาทุนปฏิสังขรณ์เสนาสนะอย่างเป็นระบบ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับการก่อสร้างปฏิสังขรณ์ภายในวัด
ด้านการสาธารณสงเคราะห์	ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในชุมชนจะมีข้อจำกัดตามเงื่อนไขของการดำรงชีพในยุคปัจจุบัน ราชการส่วนใหญ่ขาดการให้ความร่วมมือกับทางวัดบางวัด ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือและประสานงานให้กับทางวัด	ควรจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างวัดและชุมชน ควรจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างวัดและหน่วยงานราชการ ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่และชาวบ้านมีส่วนร่วมกับทางวัดมากขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการปกครอง คือ 1) พระสงฆ์บางรูปขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามหลักพระธรรม วินัยขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนไม่มีการสรุปผลการทำงานให้เป็นรูปธรรม 2) ในแต่ละวัดควรกวดขันให้พระสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนควรมีการสรุปผลในการทำงานให้เป็นรูปธรรมทุกครั้ง

ด้านการศาสนศึกษา คือ 1) การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดในการ สนับสนุนคณะสงฆ์ขาดแคลนบุคคลากรที่จะปฏิบัติ หน้าที่ในการเผยแผ่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาอยู่ขาดรางวัลจูงใจ แก่ครูผู้สอนและนักเรียนที่สอบ 2) ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการศึกษาแก่พระสงฆ์สามเณรทั้งทางโลกและ ทางธรรม ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน พระธรรมวินัยมากขึ้น ควรมีการจัดตั้งทุนสนับสนุนให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนที่สอบได้

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ คือ 1) มีงบการเงินประมาณการสนับสนุนทางด้านการศึกษาของคณะสงฆ์ไม่เพียงพอ พระสงฆ์ให้ความร่วมมือรับผิดชอบในงานศึกษาสงเคราะห์น้อย มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ 2) จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาของพระภิกษุ สามเณรและบุตร หลานของชุมชน คณะสงฆ์ควรให้ความสำคัญกับงานศึกษาสงเคราะห์ให้มากขึ้น ควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรในคณะสงฆ์ให้มีความรู้ความสามารถ

ด้านการเผยแผ่พระศาสนา คือ 1) การบรรยายธรรมหรือแสดงธรรมเทศนาในวันสำคัญทางศาสนาไม่ สม่ำเสมอ พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่มีจำนวนน้อย พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่มีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีน้อย 2) ให้มีการจัดกิจกรรมทางการพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ควรมีโครงการฝึกอบรมพระสงฆ์เพื่อทำหน้าที่เผยแผ่ ควรมีโครงการฝึกอบรมพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ให้มีความรู้ด้าน เทคโนโลยีมากขึ้น

ด้านการสาธารณูปการ คือ 1) การบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะมีการสนับสนุนไม่เพียงพอ มีงบประมาณในการก่อสร้างและปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่น้อย ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับการก่อสร้างปฏิสังขรณ์ภายในวัดน้อย 2) ควรมีการดูแลปฏิสังขรณ์อาคารสถานที่ภายในวัดให้มากขึ้น ควรมีการจัดหาทุนปฏิสังขรณ์เสนาสนะอย่างเป็นระบบ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับการก่อสร้างปฏิสังขรณ์ภายในวัด

ด้านการสาธารณสงเคราะห์ คือ 1) ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในชุมชนจะมีข้อจำกัดตามเงื่อนไขของการ ดำรงชีพในยุคปัจจุบัน ราชการส่วนใหญ่ขาดการให้ความร่วมมือกับทางวัดบางวัดไม่มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือและประสานงานให้กับทางวัด 2) ควรจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างวัดและชุมชน ควรจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างวัดและหน่วยงานราชการ ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่และชาวบ้านมีส่วนร่วมกับทางวัดมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นของพระสงฆ์ในการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ความคิดเห็นของพระสงฆ์ในการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นพระสงฆ์ในการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี คือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านการสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่พระศาสนา ด้านการศาสนศึกษา และด้านการสาธารณูปการอยู่ในระดับมากที่สุด เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการวชิรบดินทร์ ธมฺมสรโณ (ภัทระธรรมวงศ์), (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักพรหมวิหารธรรมของพระสังฆาธิการในอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า 1. การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักพรหมวิหารธรรมของพระสังฆาธิการในอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านกรุณา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักพรหมวิหารธรรมของพระสังฆาธิการในอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ พรรษา และการศึกษา มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการปกครองตามหลักพรหมวิหารธรรมของพระสังฆาธิการในอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักพรหมวิหารธรรมของพระสังฆาธิการในอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า 3.1 ด้านเมตตา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาควรให้ความรักและเมตตาผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ไม่ลำเอียง 3.2 ด้านกรุณา ได้แก่ เจ้าอาวาสควรประกาศให้พระภิกษุสามเณรทราบเกี่ยวกับขอบเขตและข้อกำหนดการจัดสรรสวัสดิการ 3.3 ด้านมุทิตา ได้แก่ การให้คุณและให้โทษแก่บุคลากรควรมีความเป็นธรรม เสมอภาคกันทุกฝ่าย ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก 3.4 ด้านอุเบกขา ได้แก่ เจ้าอาวาสควรวางตัวเป็นกลางเมื่อเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งขึ้น ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นคู่กรณีกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ พรรษา วุฒิสายสามัญ และวุฒิการศึกษานักธรรม ที่แตกต่างกัน การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิพิธพิพัฒนโกศล (ธวัชชัย ญาณวีโร), (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม: กรณีศึกษา พระสังฆาธิการอำเภอเมือง สมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า 1. การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิย

ธรรม: กรณีศึกษาพระสังฆาธิการ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงครามรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจที่สงฆ์ต้องทำอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านตั้งใจอยู่ว่าเพื่อนภิกษุสามเณรเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 2. ผลการเปรียบเทียบความเห็นที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม: กรณีศึกษาพระสังฆาธิการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพ อายุ พรรษา และการศึกษามีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม : กรณีศึกษาพระสังฆาธิการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3. ปัญหา อุปสรรคการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม: กรณีศึกษาพระสังฆาธิการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ เน้นการประชุมเพื่อรับนโยบาย การไม่สามารถรักษาเวลาของการประชุมได้ ไม่ค่อยมีเอกสารประกอบการประชุม ผู้บวชใหม่ไม่ค่อยรู้พระวินัย ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อบังคับภายในพระภิกษุสามเณรที่มีกิริยามารยาทเรียบร้อยไม่ค่อยได้รับการชื่นชมต่อหน้าสาธารณชน การไม่มีบทลงโทษที่เด็ดขาด ภาวะความเป็นเด็กของสามเณร วัดบางวัดไม่ได้รักษาความสะอาด ไม่มีที่พักหรือห้องที่จัดไว้เฉพาะสำหรับอาคันตุกะ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม: กรณีศึกษาพระสังฆาธิการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นโดยเสมอภาคกัน การเคารพกรอบเวลาตามระเบียบของที่ประชุม การจัดทำเอกสารประกอบการประชุม การจัดทำรายงานการประชุมพร้อมเสนอที่ประชุมรับรอง การส่งเสริมการศึกษาพระวินัยตั้งแต่แรกบรรพชาอุปสมบท การกำหนดระเบียบภายในวัดโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสามเณรภายในวัด การยกย่องพระภิกษุและสามเณรที่มีกิริยามารยาทเรียบร้อย การลงโทษแก่พระภิกษุสามเณรที่ไม่ให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส การส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักเมตตาในพรหมวิหารธรรม การอบรมศิษย์วัดเป็นประจำ การอบรมสามเณรให้มีกิริยาเรียบร้อย การรักษาความสะอาดภายในบริเวณวัด การส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรม และการจัดที่พักสำรองไว้รองรับพระภิกษุอาคันตุกะ

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ที่พึงประสงดังนี้

ด้านการปกครอง เจ้าอาวาสมีการปกครอง โดยยึดหลักตามพระธรรมวินัยและเป็นข้อปฏิบัติ มีการจัดประชุมเพื่ออบรมสั่งสอนด้านวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย บางวัดขาดผู้ช่วยเจ้าอาวาส ขาดผู้ช่วย เหลือในการทำงาน จึงต้องทำงานด้วยตัวเอง

ด้านการปกครอง เจ้าอาวาสมีการปกครอง โดยยึดหลักตามพระธรรมวินัยและเป็นข้อปฏิบัติ มีการจัดประชุมเพื่ออบรมสั่งสอนด้านวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย บางวัดขาดผู้ช่วยเจ้าอาวาส ขาดผู้ช่วย เหลือในการทำงาน จึงต้องทำงานด้วยตัวเอง

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ เปิดสอนธรรมศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้ามาศึกษา ตั้งกองทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน มีการสนับสนุนการแจกทุนแก่นักเรียนตามกรณีของแต่ละวัด

ด้านการเผยแผ่พระศาสนา มีการส่งเสริมการไหว้พระสวดมนต์ และอบรมให้ความรู้เรื่องศาสนพิธีแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป จัดให้มีหนังสือไหว้พระสวดมนต์ เพื่อผู้รักษาศีล ฟังธรรมได้อ่านได้ศึกษาตามความเหมาะสม ขาดบุคลากรในการเผยแผ่

ด้านการสาธารณูปการ การวางแผนด้านการจัดการก่อสร้าง ศาสนสถาน อาคารเสนาสนะในวัดมีการตั้งกองทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนทุกระดับชั้น การจัดการควบคุมสิ่งก่อสร้างภายในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการช่วยเหลือวัดที่ขาดแคลน

ด้านการสาธารณสงเคราะห์ อำนวยความสะดวกให้แก่พุทธศาสนิกชนในการเข้าวัดทำบุญ จัดสร้างถนนภายในวัดให้สะดวกแก่การเดินช่วยเหลือในด้านการสาธารณสงเคราะห์เป็นเนืองนิจอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีข้อเสนอแนะที่มาจากผลการวิจัย สรุปเป็นประเด็นดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์ควรประสานงานร่วมมือกันกับพระสงฆ์ในเขตปกครองในการ กำหนดมาตรฐานในการปกครอง โดยบูรณาการหลักการปกครองแบบพุทธธรรม

2) คณะสงฆ์ควรประสานงานจัดตั้งหน่วยงานให้ความรู้เกี่ยวกับ ปกครองให้แก่เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ในเขตปกครองให้เข้าใจหลัก การปกครองคณะสง์ โดยใช้ องค์กร 6

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) คณะสงฆ์ควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความหลากหลายน่าสนใจเหมาะสมกับพระสงฆ์ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์

2) คณะสงฆ์ควรพัฒนาหลักการปกครองการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ตอบสนองกับความต้องการของพระสงฆ์

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาระบบการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติกฎระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ.(2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พระครูพิพิธพิพัฒนโกศล (ธวัชชัย ญาณวีโร). (2561). *การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม: กรณีศึกษา พระสังฆาธิการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2545). *ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสภา.

พระอธิการวชิรบดินทร์ ธมฺมสรโณ (ภัทระธรรมวงศ์). (2561). *การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักพรหมวิหารธรรมของพระสังฆาธิการในอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. (2561). *ทะเบียนพระสงฆ์จำพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.* ราชบุรี: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.

การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี*

THE ENCOURAGEMENT OF ARCHAEOLOGICAL SITE CONSERVATION OF THE SANGHA IN MUEANG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

พระปิยวัฒน์ อินฺทปญฺโญ
Phra Piyawat Indapaññō
E-mail: mmm_2527@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน ภาพรวม อยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ ดังนั้น ควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาโบราณสถานร่วมกับทางวัด ควรรณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อการบูรณะโบราณสถาน

คำสำคัญ : การส่งเสริม; การอนุรักษ์โบราณสถาน; คณะสงฆ์

Abstract

This article was to study the encouragement of archaeological site conservation, to compare the monk's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions of the encouragement of archaeological site conservation of the Sangha in Mueang district, Ratchaburi province, using Mixed Methods. Findings were the encouragement of archaeological site conservation showed that overall at high level. The person factors for example, age, year of monkhood, general education background influenced the opinions on encouraging archaeological site conservation to have statistically significant differences in overall at 0.01 levels. Problems and obstacles were that lack of personal and lack of budget. Further, that temples should arrange the site conservation campaign to encourage lay persons to participate in archaeological site preservation and donate money for archaeological site restoration.

Keywords : Encouragement, Archaeological Site Conservation, The Sangha

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

โบราณสถานเป็นอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความเก่าแก่ ที่มนุษย์สร้างขึ้น มีประวัติความเป็นมาที่เป็นประโยชน์ทางด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือมีร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ปรากฏอยู่ (กรมศิลปากร, 2553) โบราณสถานเป็นทรัพย์สมบัติทางวัฒนธรรมของคนรุ่นก่อนที่ตกทอดมาให้คนรุ่นหลัง (สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร, 2550) นับเป็นมรดกอันสำคัญที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ให้กับแผ่นดิน อันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองในยุคนั้น โบราณสถานจึงมีความสำคัญต่อท้องถิ่นและประเทศชาติอย่างยิ่ง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมืองการปกครอง โบราณสถานมีคุณค่าสมควรแก่การเอาใจใส่ดูแลรักษาไว้เป็นมรดกสำหรับคนรุ่นหลังให้ได้สัมผัสและชื่นชมความสำคัญในคุณค่า ซึ่งมิได้อยู่ที่การตีราคาเป็นมูลค่า หากแต่อยู่ที่ไม่อาจหาสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและความภาคภูมิใจอื่นทดแทนได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

ราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย และจากการศึกษาและขุดค้นของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี พบว่า ดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำแม่กลองแห่งนี้เป็นถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของคนหลายยุคหลายสมัย และมีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต จากหลักฐานทางโบราณสถานและโบราณวัตถุทำให้เชื่อได้ว่ามีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ตั้งแต่ยุคหินกลาง ตลอดจนได้ค้นพบเมืองโบราณสมัยทราวดีที่อำเภอเมืองราชบุรี เช่น เศียรพระพุทธรูปสมัยโบราณต่าง ๆ ซึ่งหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้ได้ตั้งแสดงที่ “พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี”

อย่างไรก็ตาม พระสงฆ์ผู้จำพรรษาในวัดแต่ละแห่งนั้น นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนทางด้านศาสนกิจและพิธีกรรมแล้ว ยังมีบทบาทด้านส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมอีกด้วย เพราะสมบัติทรัพย์สินภายในวัดหลายอย่างเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางวิชาการและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งคณะสงฆ์ได้ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี เมื่อเกิดความเสื่อมโทรมลงก็ได้ทำการบูรณะซ่อมแซม รวมทั้งได้ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานอีกด้วย แต่ปัญหาที่ปรากฏ คือ พระสงฆ์ยังขาดความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน (พระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฺฒโน, 2548)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนี้ ประกอบกับ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี” เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจด้านการสาธารณูปการของคณะสงฆ์ สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ (มหานิกาย) ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จำนวน 429 รูป คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 207 รูป เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวม

(n=207)

การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการสงวนรักษา	4.39	0.388	มาก
ด้านการบูรณะ	4.34	0.411	มาก
ด้านปฏิสังขรณ์	4.32	0.421	มาก
ด้านเสริมความมั่นคงแข็งแรง	4.42	0.393	มาก
โดยรวม	**4.37**	**0.352**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีความคาดหวังต่อพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (=4.37, S.D.=0.352) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านเสริมความมั่นคงแข็งแรง ด้านการสงวนรักษา ด้านการบูรณะ และด้านปฏิสังขรณ์ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	4.630**	0.001	✓	
พรรษา	5.741**	0.004	✓	
วุฒิการศึกษาสามัญ	21.798	0.000	✓	
วุฒิการศึกษานักธรรม	3.652*	0.013	✓	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญวุฒิการศึกษานักธรรม ต่างกัน มีความคาดหวังต่อพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการสงวนรักษา	บางวัดขาดบุคลากรสงฆ์ในการดูแลรักษาโบราณสถานหรือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	รณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาโบราณสถานร่วมกับทางวัด
ด้านการบูรณะ	ขาดงบประมาณสนับสนุนในการบูรณะ	เปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อการบูรณะโบราณสถาน
ด้านปฏิสังขรณ์	บางวัดไม่มีกองทุนสำหรับการปฏิสังขรณ์โบราณสถาน	รณรงค์ให้ทุกวัดที่มีโบราณ-สถานตั้งอยู่ในพื้นที่ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปฏิสังขรณ์โบราณสถานเป็นการเร่งด่วน

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านเสริมความมั่นคงแข็งแรง	บางวัดไม่ดูแลโบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรงด้วยเข้าใจผิดว่าเป็นหน้าที่กรมศิลปากรเท่านั้น	ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุแก่พระภิกษุและสามเณรให้มากยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการสงวนรักษา คือ 1) บางวัดขาดบุคลากรสงฆ์ในการดูแลรักษาโบราณสถานหรือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ 2) รณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาโบราณสถานร่วมกับทางวัด

ด้านการบูรณะ คือ 1) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการบูรณะ 2) เปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อการบูรณะโบราณสถาน

ด้านวิสัยทัศน์ คือ 1) บางวัดไม่มีกองทุนสำหรับการปฏิสังขรณ์โบราณสถาน 2) รณรงค์ให้ทุกวัดที่มีโบราณ-สถานตั้งอยู่ในพื้นที่ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปฏิสังขรณ์โบราณสถานเป็นการเร่งด่วน

ด้านบุคลิกภาพ คือ 1) บางวัดไม่ดูแลโบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรงด้วยเข้าใจผิดว่าเป็นหน้าที่กรมศิลปากรเท่านั้น 2) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุแก่พระภิกษุและสามเณรให้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีการอนุรักษ์โบราณสถานโดยครอบคลุมภารกิจทุกด้านของการอนุรักษ์ ซึ่งประกอบด้วย การสงวน การรักษา การบูรณะ และการปฏิสังขรณ์ ซึ่งทุก ๆ ภารกิจล้วนมีเป้าหมายเพื่อดูแลรักษาและป้องกันศาสนสถานซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของศาสนสถานนั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ ในรูปแบบของโบราณสถาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดเกษม จิติสมฺปนฺโน, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ

ศิลปวัตถุในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี" ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ โดยฐานะผู้นำจิตวิญญาณของชุมชน เกิดเนื่องจากความเป็นผู้มีพื้นฐานทางจิตใจที่รักการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และชอบเสียสละ ดังนี้ เมื่อพระสงฆ์ได้ออกธุดงค์ไปในพื้นที่ต่าง ๆ จึงปลุกเร้าพื้นฐานทางจิตใจและพยายามผลักดันให้เกิดการพัฒนาชนบทเพื่อประโยชน์สุขของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร เพชรทอง, (2548) ได้วิจัยเรื่อง "มาตรการทางกฎหมายในการรักษา คุ้มครองโบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504" ผลการวิจัยพบว่า กรมศิลปากรเป็นองค์กรภาครัฐเพียงหน่วยงานเดียวที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และคุ้มครองโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี มีหน้าที่บังคับการให้เป็นไปตามมาตรการทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขึ้นทะเบียนมรดกวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งไม่อาจดำเนินการได้ทั่วถึงครบทุกพื้นที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ เปล่งรัศมี, (2543) ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์โบราณสถานในจังหวัดเชียงราย" ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่พระสงฆ์มีบทบาทมากที่สุดในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ คือ การให้ความร่วมมือต่อหน่วยงานที่มาทำการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ส่วนบทบาทที่กระทำน้อยที่สุดคือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการชมรมหรือกลุ่มเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย สนธิรักษ์, (2549) ได้วิจัยเรื่อง "ศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าประดู่ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี" ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์ และคณะ, (2550) ได้วิจัยเรื่อง "ศึกษาศาสนสถานที่สำคัญต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยวของวัดในกรุงเทพฯ" ผลการวิจัยพบว่า ศาสนสถานมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ ศาสนสถาน ดังกล่าวยังมีความสำคัญในแง่เป็นสิ่งแสดงถึงความศรัทธา แสดงประวัติศาสตร์และบริบทความเชื่อของคนในช่วงเวลาของการสร้างศาสนสถานด้วย นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาทัศนศึกษา เพื่อเป้าหมายทางศาสนา ส่วนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจะเข้ามาทัศนศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทยในอดีตและคนไทยในปัจจุบัน ซึ่งศาสนสถานจะสะท้อนมิติทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของคนไทยได้อย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลี่ แก้วตาทิพย์, (2550) ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช" ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีบทบาทมากที่สุดในด้านการดูแลทำความสะอาดโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีอยู่ในวัด และบทบาทที่พระสงฆ์ปฏิบัติน้อยที่สุดคือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันและการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ ควรเป็นหน้าที่รับผิดชอบของทุกฝ่ายทั้งพระสงฆ์ ประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ นกเอี้ยงทอง, สมใจ เภาด้วง และสุทิศ ไพบูลย์วัฒนกิจ, (2560) ได้วิจัยเรื่อง "การออกแบบสารสนเทศเพื่อการจัดการองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัด

นครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบสารสนเทศเพื่อการจัดการพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีเป็นกระบวนการที่สามารถใช้เป็นแหล่งเผยแพร่เพื่อการศึกษาการเรียนรู้เรื่องค์พระปฐมเจดีย์ ต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ กุลวินิจฉัย, (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์พระพุทธรูปในฐานะปูชนียวัตถุของชาวพุทธสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ” จากผลการวิจัยพบว่า ประติมากรรม เจดีย์ พระปฏิมา มีขึ้นภายหลังพระปรินิพพานหลายร้อยปี โดยพระพุทธรูปในลังกาได้รับจากอินเดีย อย่างไรก็ตาม คำว่ารูปปฏิมาและพระปฏิมาไม่ใช่พระพุทธรูป แต่เป็นพระเจดีย์คือรัตนะที่เสมอด้วยพระตถาคต

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

การส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ด้านการสงวนรักษา ได้แก่ การศึกษาความรู้ปัญหาที่เกิดกับการส่งเสริมอนุรักษ์โบราณสถาน การปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมอนุรักษ์โบราณสถาน และการร่วมตัดสินใจว่าอะไรคือปัญหาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านการบูรณะ ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงอนุรักษ์โบราณสถานสภาพคงเดิม การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบูรณะโบราณสถาน และการส่งเสริมสนับสนุนและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบูรณะโบราณสถาน ด้านปฏิสังขรณ์ ได้แก่ การจัดความรู้ให้ประชาชนรู้คุณค่าของการอนุรักษ์โบราณสถาน การจัดการคุ้มครอง อนุรักษ์และบำรุงรักษาโบราณสถาน และการประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนให้ร่วมปฏิบัติในการปฏิสังขรณ์โบราณสถาน ด้านเสริมความมั่นคงแข็งแรง ได้แก่ การดูแลการอนุรักษ์โบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรงที่ถูกต้อง การบำรุงรักษาแหล่งโบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรงอยู่เสมอ และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมความมั่นคงแข็งแรงของการอนุรักษ์โบราณสถาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์อำเภอเมืองราชบุรี ควรร่วมมือกับ สำนักโบราณสถานราชบุรีที่ 1 ในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานแก่พระสังฆาธิการทุกระดับเป็นประจำทุกปี

2) คณะสงฆ์อำเภอเมืองราชบุรี ควรร่วมมือกับ สำนักโบราณสถานราชบุรีที่ 1 สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี ในการจัดทำคู่มือการอนุรักษ์โบราณสถานจังหวัดราชบุรีสำหรับพระสงฆ์

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) วัดควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาโบราณสถานร่วมกับทางวัด

2) วัดควรรณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนร่วมบริจาคทรัพย์เพื่อการบูรณะโบราณสถาน

3) วัดควรรณรงค์ให้ทุกวัดที่มีโบราณสถาน ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานโดยเร่งด่วน

4) วัดควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุแก่พระภิกษุและสามเณรให้มากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์โบราณสถาน

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัด

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2553). *การอนุรักษ์โบราณสถาน: การขึ้นทะเบียนโบราณสถาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.

_____. (2544). *คู่มือถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาพันธ์.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). *คู่มือการจัดทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จีรวรรณ นกเอี้ยงทอง, สมใจ เภาด้วง และสุทิศ ไพบูลย์วัฒนกิจ. (2560). *การออกแบบสารสนเทศเพื่อการจัดการองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม* (รายงานการวิจัย ไม่ได้ตีพิมพ์). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์ และคณะ. (2550). *ศึกษาศาสนสถานที่สำคัญต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยวของวัดในกรุงเทพฯ* (รายงานการวิจัย ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดเกษม จิติสมฺปนฺโน. (2554). *บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพชรพร โชติวโร, (2554). *ศึกษากระบวนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น: กรณีศึกษาวัดร้องเม็ง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฺฒโน. (2548). *บทบาทพระสังฆาธิการที่มีต่อการอนุรักษ์โบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วีระ เปล่งรัศมี. (2543). *บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์โบราณสถานในจังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภชัย สนธิรักษ์. (2549). *ศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าประดู่ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สาลี่ แก้วตาทิพย์. (2550). *บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร. (2550). *แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับพระสงฆ์*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

สุนทร เพชรทอง. (2548). *มาตรการทางกฎหมายในการรักษา คุ้มครองโบราณสถานตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

THE MODEL OF DISSENINATION OF BUDDHIST MONKS AT U-THAI DISTRIC, AYUTHAYA PROVINCE

พระพัฒน์ธนพงศ์ ภัทรพันธุ์
Phar pattanapong Pattaraphan
E-mail: Pattanapogng.5048@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาภาพรวมอยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาอุปสรรค คือ พระสงฆ์ขาดงบประมาณ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบรรยายธรรม

คำสำคัญ : รูปแบบ ; เผยแผ่ ; พระพุทธศาสนา.

Abstrac

This research article was to study the level of the monks opinions to compare the monks and problems obstacles and recommendations for the model Buddhism Dissemination of Buddhist monks at U-Thai District Ayutthaya Province. Methodology was the mixed methods Findings the monks were the level of opinions the model Buddhism Dissemination plan by overall, Base on difference is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that should be support from administrative have knowledge and experiences.

Keywords; model; Dissemination; Municipality

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นจากอดีตในสมัยพุทธกาลเจริญเติบโตมาอย่างยั่งยืนจวบจนทุกวันนี้เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่นับถือพระพุทธศาสนาที่ช่วยกันจรรโลงไว้เพื่อให้พระพุทธศาสนายังคงอยู่ตลอดไปตราบนานเท่านานเพื่อความผาสุกของมวลมนุษย์ชาติและชาวโลก

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

(พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2559) องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทำให้เกิดอกุศลกรรมเกิดขึ้น เช่น ความโลภ ความหลง ความมัวเมา ความริษยา ความมีทิฐิมานะ ชิงดี ชิงเด่น ในลาภ ยศ สรรเสริญ ต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น เพราะขาดการขัดเกลาจิตใจ ฉะนั้น พระสงฆ์จึงมีบทบาทหน้าที่โดยตรงให้ความรู้และอบรมทางด้าน จิตใจ สอนหลักธรรม นำไปประพฤติ ปฏิบัติเพื่อพัฒนาในการใช้ชีวิตประจำวัน มีข้อเท็จจริงที่แสดงว่า พระสงฆ์ที่เป็นองค์ ส่วนมากมักทำการเทศน์หรือถ่ายทอดพุทธธรรม โดยขาดหลักการและวิธีการ ตลอดจนรูปแบบที่เหมาะสม ไม่ได้วิเคราะห์ผู้ฟัง อีกทั้งยังขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านการพูด ต่อหน้าสาธารณชน (พระอธิการสุรศักดิ์ สุขุมาโล, 2561) หรือใช้ศัพท์ภาษาบาลีที่ยากเกินไป นิทาน ประกอบ หรือการยกตัวอย่างที่ล้าสมัย น่าเบื่อไม่เห็นจริงและไม่อาจเปรียบเทียบกับยุคสังคมปัจจุบัน ได้พระสงฆ์บางรูปยังนิยมเทศน์หรือบรรยายธรรมโดยใช้ทำนองนิทานแบบโบราณ จึงทำให้ไม่เกิด ประสิทธิผลในการสื่อสารหลักธรรมไปสู่ประชาชน (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2536) วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เพราะเป็นวัดต้นแบบของวัดนักเทศน์ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, 2545) และยังสามารถผลิตพระนักเทศน์ที่มีคุณภาพทั่ว ประเทศไทย พร้อมทั้งเทคนิคและรูปแบบของวิธีการเผยแผ่ธรรมะในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับยุค ปัจจุบัน ตลอดจนการวางแผนเพื่อเป็นรากฐานรองรับความเจริญเติบโตในอนาคตรวมถึงเคล็ดลับ รูปแบบและวิธีในการน าเสนอเนื้อหาสาระหลักธรรมต่อพุทธศาสนิกชนทั่วไปตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน ให้เกิดความน่าสนใจ (คณะกรรมการจัดการจัดทำแผนพัฒนาจิต, 2518) โดยเฉพาะ พระสงฆ์ สามเณร ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับรูปแบบการเผยแผ่พุทธศาสนาต้องมีความ กระตือรือร้นศึกษาหาวิธีการ เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแผ่หลักธรรมธรรมให้เจริญเติบโตอย่าง ต่อเนื่องให้เหมาะสมทันยุคทันสมัย และได้มีวิธีการหา เทคนิครูปแบบวิธีการโน้มน้าวใจแก่พุทธศาสนิกทั่วไปให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมได้ถูกต้องตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในเบื้องหน้าและประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน (เสฐียรพงศ์ วรรณปก, 2540)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดบุคลากรที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 352 รูป (คณะสงฆ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2562) ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับทั้งฉบับเท่ากับ 0.987 สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 รูป และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **โดยภาพรวม**

(n=188)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ผู้ส่งสาร (Source)	4.08	0.503	มาก
2) สาร (Message)	4.18	0.552	มาก
3) ช่องทางการสื่อสาร (Channel)	4.11	0.688	มาก
4) ผู้รับสาร (Receiver)	3.97	0.630	มาก
รวม	**4.09**	**0.483**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	0.110	0.998	-	✓
พรรษา	2.528	0.083	-	✓
วุฒิการศึกษานักธรรม	0.620	0.603	-	✓
วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม	0.763	0.516	-	✓
วุฒิการศึกษาสามัญ	1.960	0.144	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า พระสงฆ์ที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม วุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1) ผู้ส่งสาร (Source)	พระสงฆ์ยังขาดความมั่นใจในการพูดต่อหน้าสาธารณชน	ควรผ่านกระบวนการฝึกอบรมและเทคนิคต่าง ๆ ในการบรรยายธรรมต่อหน้าสาธารชนให้มาก
2) สาร (Message)	การบรรยายธรรมโดยไม่อ้างพระไตรปิฎกหรือบาลีมารองรับหลักธรรมมีแต่เรื่องเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ไม่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน	การบรรยายธรรมโดยอ้างพระไตรปิฎกหรือบาลีและเปลี่ยนเรื่องบรรยายใหม่ ๆ
3) สื่อ (Channel)	พระสงฆ์ยังขาดการประชาสัมพันธ์ในการบรรยายธรรมอย่างต่อเนื่อง	ควรเพิ่มช่องทางการบรรยายธรรมให้เข้าถึงทุกสาขาอาชีพ
4) ผู้รับสาร (Receiver)	ไม่มีการสำรวมกาย วาจา ใจ ในการการมาฟังธรรมะบรรยาย	ควรมีการสำรวมกาย วาจาและตั้งใจฟังฟังอย่างสงบ

จากตารางที่ 3 พบว่า พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ผู้ส่งสาร (Source) คือ ควรผ่านกระบวนการฝึกอบรมและเทคนิคต่าง ๆ ในการบรรยายธรรมต่อหน้าสาธารชนให้มาก

สาร (Message) คือ การบรรยายธรรมโดยอ้างพระไตรปิฎกหรือบาลีและเปลี่ยนเรื่องบรรยายใหม่ ๆ

สื่อ (Channel) คือ ควรเพิ่มช่องทางการบรรยายธรรมให้เข้าถึงทุกสาขาอาชีพ

ผู้รับสาร (Receiver) คือ ควรมีการสำรวมกาย วาจาและตั้งใจฟังฟังอย่างสงบ

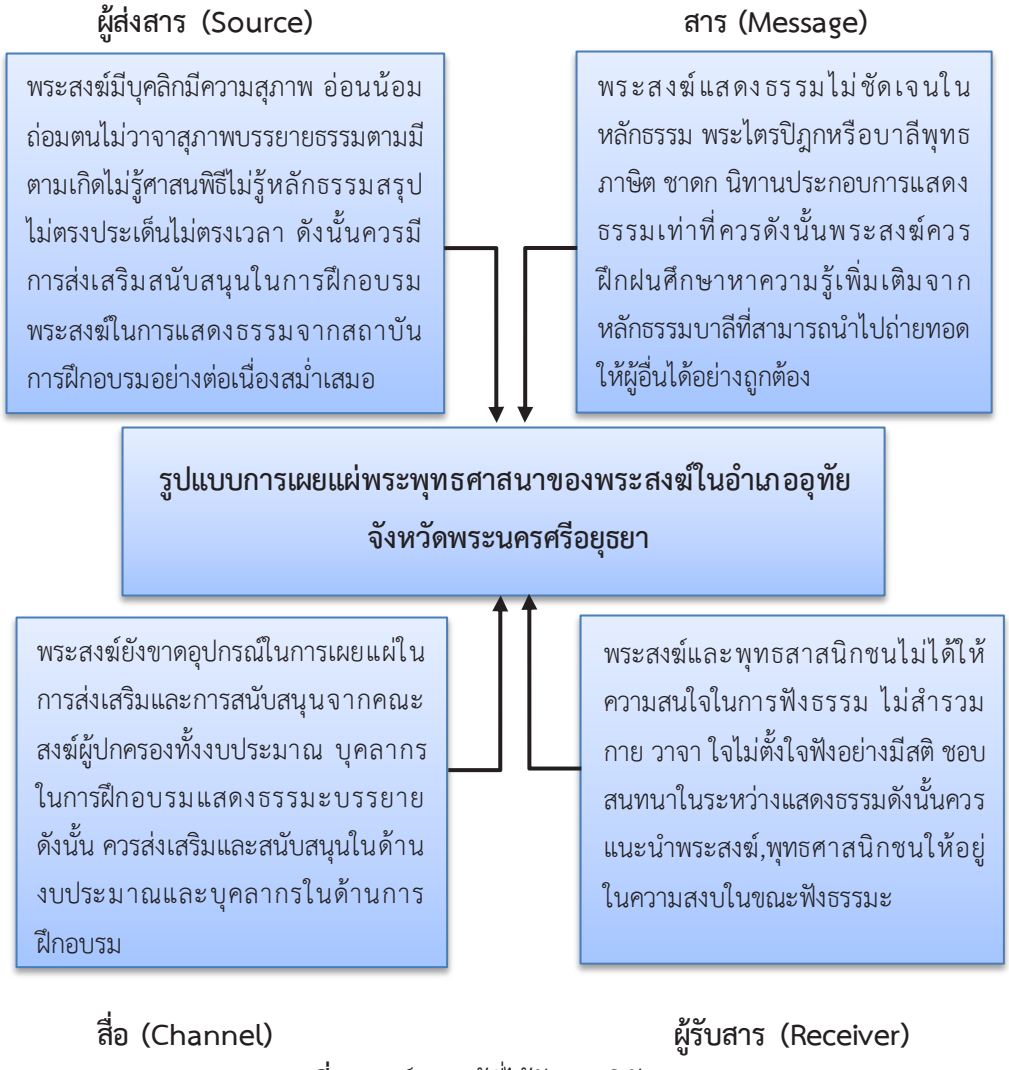
อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพระสงฆ์สามารถเรียนรู้หลักธรรมบาลีตลอดจนผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้บวกกับประสบการณ์ต่าง ๆ ในการบรรยายต่อหน้าสาธารณชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูอาทร ธัญญานุรักษ์, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารงานเผยแผ่ของพระสงฆ์กรณีศึกษาคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า การเผยแผ่ศาสนธรรมเป็นการประกาศหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 5 ด้าน คือ จำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม วุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน การวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชวลิต ชาตเมธี, (2552) ได้ศึวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษาเฉพาะกรณี พระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดภูเก็ตที่มีวุฒิ การศึกษาสามัญต่างกันเกี่ยวกับ บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดภูเก็ต ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

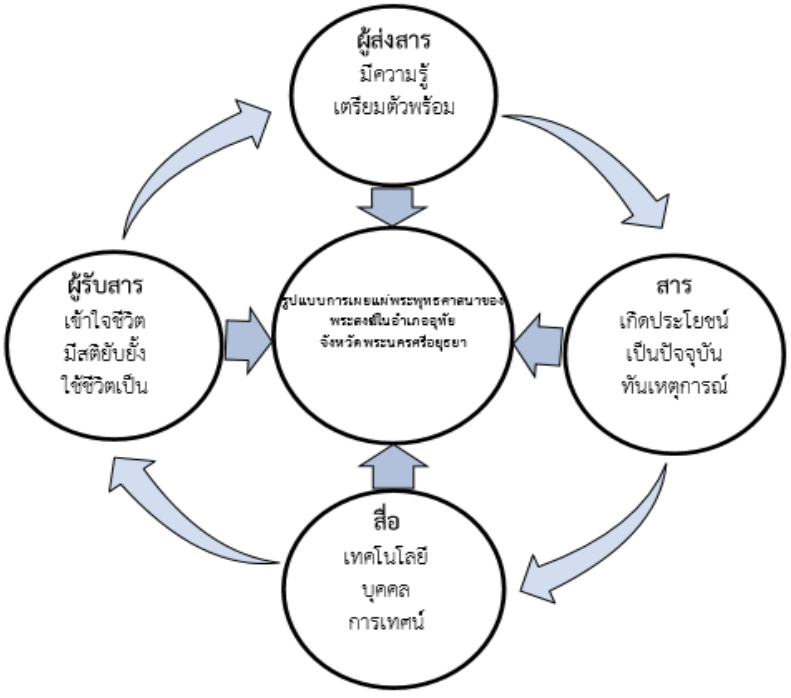
1. ผู้ส่งสาร (Source) พบว่า พระสงฆ์ผู้แสดงธรรมะบรรยายนั้น ต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน วาจาสุภาพ เพราะเป็นด่านแรกในการวางตัวให้ผู้ฟังได้เห็นบุคลิกภาพในการวางตัวให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในการแสดงธรรมะในบรรยาย พระสงฆ์ผู้แสดงธรรมะบรรยายจำเป็นต้องมี พูดเป็น ฟังเป็น เรียนเป็น จำแม่น มีอุบายให้แก่ผู้ฟัง มีไหวพริบ เป็นผู้ให้ความรู้หลักธรรมในทางที่ดีเพื่อให้ได้น้อมนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์สุขต่อครอบครัวและพุทธศาสนิกชนและได้มีโอกาสแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม

2. สาร (Message) พบว่า หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่พระสงฆ์ผู้บรรยายธรรมในการแสดงธรรม ให้ผู้ฟังให้ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเพราะขาดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง พระสงฆ์มีความรู้ การศึกษาทำให้ได้เรียนรู้มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ แก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาไปในที่ดีขึ้น

3. สื่อ (Channel) พบว่า พระสงฆ์ผู้บรรยายธรรมใช้ช่องทางการสื่อสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาพระสงฆ์แสดงธรรมทุกวันพระและวันนักขัตฤกษ์ มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนเป็นหลัก มีการแสดงธรรมที่ง่ายต่อการเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ พระสงฆ์มีแนวทางและวิธีการเผยแผ่ทางยูทูบและเฟซบุ้ค ซึ่งเป็นที่นิยมมากทางโดยผ่านช่องโลกโซเชียล

4. ด้านผู้รับสาร (Receiver) พบว่า พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไปซึ่งเปรียบเสมือนผู้รับสารในการบรรยายธรรมควรเตรียมตัว เมื่อมาฟังธรรมะบรรยายด้วยการสำรวม กาย วาจา ใจให้เรียบร้อย ตั้งใจฟังธรรมด้วยความเคารพ(ศีล) พิจารณาฟังธรรมโดยไตร่ตรอง(สมาธิ) ฟังแล้วให้เกิดประโยชน์(ปัญญา) ซึ่งผลที่ได้คือสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และยังสามารถนำหลักธรรมคำสอนต่างๆที่ได้รับไปประพฤติปฏิบัติได้จริงทั้งตนเองและผู้อื่นหรืออีกนัยก็เป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อีกทางหนึ่งด้วย

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

1) ผู้ส่งสาร (Source) หมายถึง ผู้ส่งสารบรรยายธรรม เป็นผู้ให้ความรู้หลักธรรมในทางที่ดี เพื่อให้ได้น้อมนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์สุขต่อครอบครัวและพุทธศาสนิกชนและได้มีโอกาสแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามและยังทำให้พระพุทธศาสนาขยายวงกว้างเป็นปึกแผ่นแก่อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาและปฏิบัติตาม

2) สาร (Message) หมายถึง ข้อมูลหรือหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่พระสงฆ์แสดงบรรยายธรรมต้องมีความรู้ในหลักธรรมอย่างถูกต้องแม่นยำโดยอ้างอิงพระไตรปิฎกพุทธสุภาษิตคติธรรม ชาดกเป็นเรื่องจริงมารองรับเหมาะสมกับเวลาและมีประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่บิดเบือนหลักธรรมคำสอน สามารถปฏิบัติได้จริงและชักชวนผู้อื่นให้น้อมนำไปปฏิบัติตามกำลังความสามารถแห่งศรัทธาการปฏิบัติ

3) สื่อ (Channel) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ ช่องทางการสื่อสารในการเผยแผ่พระพุทธศาสนามีการใช้สื่อการสอนวีดีโอการ์ตูน PowerPoint ภาพยนตร์เกี่ยวกับพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าและสาวกคนสำคัญ การแจกซีดีธรรมะ และวิธีการเผยแผ่ทาง YouTube, Facebook ซึ่ง เป็นที่นิยมมากทางโดยผ่านช่องโลก Internet เพื่อให้เข้าถึงทุกระดับทุกเพศทุกวัย

4) ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไป เป็นผู้รับสารในการบรรยายธรรมควรเตรียมตัว เมื่อมาฟังธรรมะบรรยายด้วยการสำรวม กาย วาจา ใจให้เรียบร้อย ตั้งใจฟังธรรมด้วยความเคารพ (ศีล) พิจารณาฟังธรรมโดยไตร่ตรอง (สมาธิ) ฟังแล้วให้เกิดประโยชน์ (ปัญญา)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) นโยบายในด้านการฝึกอบรมในการแสดงธรรมบรรยายอย่างเป็นรูปธรรม ดีด้วยมารยาทการวางตัวที่เหมาะสม รู้ศาสนพิธี ตั้งอยู่ในหลักธรรม

2) นโยบายในส่งเสริมการฝึกอบรมในหลักธรรมบาลี การใช้ภาษาหรือสำนวนที่ทำให้เข้าใจง่าย

3) นโยบายในการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการสื่อสาร และจัดงบประมาณในการสนับสนุน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ความสำคัญกับพระสงฆ์เพื่อการเผยแผ่โดยพระสงฆ์

2) ควรมีการใช้สื่อต่างๆที่ทันสมัยในปัจจุบันที่มีแพร่หลายอย่างมากในการเผยแผ่ให้หลากหลาย

3) ควรมีการส่งเสริมในด้านงบประมาณในการเผยแผ่ที่เป็นรูปธรรมจากส่วนต่าง ๆ ของภาครัฐ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) การส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) การเผยแผ่เชิงรุกของพระสงฆ์ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3) การสิ่งเสริมการปกครองของพระสังฆาธิการในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการจัดการจัดทำแผนพัฒนาจิต สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยมิติใหม่. (2518). *มิติใหม่ของการพัฒนาจิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประเทืองวิทย์.

คณะสงฆ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2562). *การประชุมคณะสงฆ์ประจำเดือนกรกฎาคม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปี พ.ศ. 2562*. พระนครศรีอยุธยา: คณะสงฆ์จังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

พระครูอาทรธัญญานุรักษ์ ฐิตสีโล. (2553). *บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารงานเผยแผ่ของพระสงฆ์: กรณีศึกษาคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2536). *ไอ ที ภายใต้วัฒนธรรมแห่งปัญญา ศาสนากับยุคโลกาภิวัตน์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

พระมหาชวลิต ชาตเมธี. (2552). *บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษาเฉพาะกรณี พระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ธมมฺจิตฺโต). (2559). *พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

พระอธิการสุรศักดิ์ สุขุมาโล. (2561). *เทศนาวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น. (2545). *คู่มืออบรมนักเทศน์*. ขอนแก่น: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

เสฐียรพงศ์ วรรณปก. (2540). *พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.

Yamane Taro. Statistics. (1967). *An Introductory Analysis (2nd Ed)*. New York: Harper and Row.

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม*

EFFECTIVENESS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN PHRARIYATTIDHAMMA PALI SECTION OF THE SANHGA IN SAMUTSONGKHRAM PROVINCE

พระมหากันตินันท์ กนฺตสีโล (เฮงสกุล)
Phramaha Guntinun Guntasīlo (Hangsakul)
E-mail: kantinanhengsakul@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ประสิทธิผล และแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นเชิงคุณภาพ พบว่า เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ให้ความสำคัญมากขึ้น ครูผู้สอนมีพอเพียง มีเทคนิคการสอน มีการอบรมเทคนิคการสอนแบบสมัยใหม่ มีการจัดตั้งกองทุนสหบาลีศึกษาประจำจังหวัด เจ้าคณะพระสังฆาธิการระดมทุนจากคณะสงฆ์สนับสนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนบาลีได้มีการกำหนดการวางแผนเกี่ยวกับสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ภายในสำนักเรียนเป็นประจำทุกปี มีระบบการบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ : ประสิทธิผล; การจัดการ; การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

Abstract

The objective of this thesis was to study general conditions, effectiveness, and development of the effectiveness of Phrapariyattidhamma Pali Section education management of the Sangha in Samutsongkhram province, using qualitative research the Ecclesiastical Governor gave more priority to personnel. There were an adequate number of teachers with teaching techniques. Teachers and educators have been trained in modern teaching techniques. Interdisciplinary Pali Studies School Fund was established in province. The Ecclesiastical Governor did fund-raising through the Sangha to support Phrapariyattidhamma School in Pali Section. Pali Studies school scheduled annual planning for all media equipments and tools using in school. Management has been divided into 4 functions: Academic Management, Budget Management, Personnel Management, Administration Management.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

Keywords : Effectiveness; Management; Education in Phrapariyattidhamma Pali Section

บทนำ

บาลี เป็นชื่อของภาษาที่รักษาพระพุทธพจน์ ซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่อยู่คู่กับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามิให้ผิดเพี้ยนหรือวิบัติสูญหายไป ทำให้พระพุทธศาสนาตั้งมั่นมาจนถึงสมัยปัจจุบัน เพียงแต่สมัยพุทธกาลเรียกว่าภาษามคธตามชื่อของแคว้นมคธที่พระพุทธเจ้าทรงใช้เป็นศูนย์กลางของการประกาศหลักคำสอนของพระองค์ แต่ไม่ได้เรียกว่าภาษาบาลี ดังเช่นปัจจุบัน การศึกษามคธหรือบาลีในสมัยนั้น คือการศึกษาพระพุทธพจน์จากพระพุทธเจ้าโดยตรง ภาษามคธหรือบาลีเป็นภาษาที่ชาวมคธใช้พูดสื่อสารกันอยู่รอบข้างพระพุทธเจ้า เป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถรู้และเข้าใจความหมายได้โดยไม่ยาก การศึกษาหลักไวยากรณ์ของภาษามคธหรือบาลีจึงไม่มีความจำเป็นมากนัก เพราะแม้ไม่ศึกษาหลักไวยากรณ์ของภาษา ก็สามารถเข้าใจสาระสำคัญของคำสั่งสอนได้เป็นอย่างดี (พระมหาฉลาด ปริญฺญาโณ, 2530)

ในการสังคายนาครั้งที่ 5 พระพุทธทัตตเถระกับพระมหาติสสเถระเห็นความเสื่อมทรามแห่งพระพุทธศาสนา จึงได้นัดประชุมพระสงฆ์ 1,000 รูป ปรารภเหตุนี้กระทำสังคายนาพระธรรมวินัยที่มหาวิหาร โดยมีพระพุทธทัตตะเป็นประธาน มีพระมหาติสสเถระเป็นผู้วิสัชนา พระเจ้าวัฏฏคามณีอภัยเป็นศาสนูปถัมภก ทำอยู่ 1 ปี จึงสำเร็จ และได้มีการจารึกพระไตรปิฎกเป็นอักษรลงในใบลาน นับว่าเป็นครั้งแรก ที่ใช้อักษรเป็นเครื่องจดจารพระพุทธวจนะทั้งสิ้น และนับเป็นสังคายนาครั้งที่ 2 ในลังกาทวีป (พระกวีวรญาณ (จำนงค์ ชุตินฺธโร), 2556)

ในประเทศไทยการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเป็นการศึกษาดั้งเดิมที่คณะสงฆ์ดำเนินการมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน มีระบบและระเบียบการ อันเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่รัดกุมเป็นการศึกษาที่อยู่ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ มีผลการศึกษาเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป มีเกียรติประวัติและเกียรติภูมิที่ผู้ศึกษาได้รับอย่างสูงส่ง และถือเป็นการศึกษาของคณะสงฆ์โดยเฉพาะมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากรของพระศาสนาเพื่อรับใช้พระศาสนา (พระธรรมปัญญาภรณ์ (สุชาติ สุชาโต), 2549)

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของจังหวัดสมุทรสงคราม มิได้มีการรวมหลาย ๆ สำนักภายในจังหวัดมาเรียนร่วมกัน หากแต่มีการจัดการเรียนการสอนที่สำนักเรียนของวัดตนเอง จึงทำให้มีแนวคิดในการจัดการศึกษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาแผนกนี้เท่าที่ควร และผู้เรียนด้านพระปริยัติธรรมแผนกบาลีลดน้อยลง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรากฏออกมาในแต่ละปีการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับเปรียญต่างๆ ของสำนักเรียนคณะจังหวัดสมุทรสงคราม ในแต่ละปีการศึกษานั้นมีจำนวนผู้สอบได้น้อยลงแสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

ของสำนักเรียนคณะจังหวัดสมุทรสงคราม ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอีกมาก

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับที่ผู้วิจัยมีสังกัดในคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม จึงสนใจศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยใช้เป็นสารสนเทศเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กำหนดขอบเขตเนื้อหาตามแนวคิด ทฤษฎี 4M ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ และด้านการบริหารจัดการ ผู้วิจัยได้กำหนดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ (Key Informants) จากผู้ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับสาระสำคัญของการวิจัย จำนวน 17 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ ประกอบบริบท

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนบาลีมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาหลักสูตรบาลีมากยิ่งขึ้น แต่การจัดการศึกษานี้ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ และด้านการบริหารจัดการ

2. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านบุคลากร เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ให้ความสำคัญมากขึ้น ครูผู้สอนมีพอเพียง มีเทคนิคการ

สอน มีการอบรมเทคนิคการสอนแบบสมัยใหม่ มีการเสริมขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นจากอดีตที่ผ่านมา ด้านงบประมาณ มีการจัดตั้งกองทุนสหบาลีศึกษาประจำจังหวัด เจ้าคณะพระสังฆาธิการระดมทุนจากคณะสงฆ์สนับสนุนโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการตั้งคณะกรรมการหรือโครงสร้างด้านงบประมาณอย่างชัดเจน มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างเป็นระบบตามแบบมาตรฐาน มีบัญชีรายรับ-รายจ่ายรายเดือน และสรุปเป็นรายงานประจำปี ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ สำนักเรียนบาลีได้มีการกำหนดการวางแผนเกี่ยวกับสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ภายในสำนักเรียนเป็นประจำทุกปี โดยดูจากความต้องการของครูผู้สอนและของนักเรียนเป็นหลักให้มีความเพียงพอต่อความต้องการ ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารดูแลในการบังคับบัญชาบุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวเนื่องในสถานศึกษาบาลีนั้น แบ่งการบริหารเป็น 4 ด้าน คือ การงานบริหารทางด้านวิชาการ การบริหารงานทางด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่ ด้านบุคลากร ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ หรือไปศึกษาดูงานจากสำนักเรียนอื่น ๆ ให้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ด้านงบประมาณ พระสังฆาธิการควรมีการดูแลจัดหางบประมาณและการจัดใช้งบประมาณ ควรมีการจัดตั้งประธานและคณะกรรมการในการดูแลด้านงบประมาณ และโครงสร้างทางด้านงบประมาณที่เด่นชัดมากขึ้น ควรมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ ควรจัดทำรายการใช้จ่ายบันทึกบัญชีรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน สรุปรายรับรายจ่ายทั้งตลอดปีการศึกษา ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ ควรจัดหาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อ การเรียนการสอนที่ทันสมัย ควรทำบัญชีเพื่อบันทึกจำนวนของสื่อการเรียนการสอน คอยรักษาดูแล และตรวจเช็คให้อยู่ในสภาพที่ดี ถ้ามีการชำรุดเสียหายจะได้จัดการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี ควรมีการจัดอบรมแก่ครูผู้สอนในเรื่องของสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่มากขึ้น ด้านการบริหารจัดการ ควรมีคณะกรรมการในการดูแลให้ความสำคัญและมีการบริหารจัดการในทิศทางเดียวกัน ควรมีนโยบายมอบให้แต่ละสำนักเรียนเพื่อดำเนินการตาม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ผล ดังนี้ ด้านบุคลากร พบว่า พระสังฆาธิการระดับปกครองภายในจังหวัดสมุทรสงครามควรที่จะมีความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ หมั่นออกตรวจเยี่ยมตามคอยดูแลช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนหรือนักเรียน คอยดูแลด้านปัญหาต่าง ๆ และช่วยเจ้าสำนักเรียนแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสำนักเรียนบาลีควรมีการจัดครูผู้สอนให้สอนตามความสามารถหรือตามความถนัดในวิชาที่ตนเองสอน ควรมีการจัดอบรมครูผู้สอน ตรวจสอบการวางแผนการสอนของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศการสอน มีการประชุมเพื่อแนะนำครูผู้สอน ควรมีการจัดการ

อบรมบาลีก่อนสอบ ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรภายใน สำนักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้แก่บุคลากรที่อยู่สำนักเรียนอื่นเพื่อพัฒนาทัศนคติทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโสภณวีรานุวัตร (นิคม ณฏฐวโร), (2557) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า มีสำนักเรียนน้อยจนถึงน้อยมาก การศึกษาบาลีเป็นของ ยากลำบากทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องอาศัยความจำและความเข้าใจ หลักสูตรอภิธรรมนั้นค่อนข้างที่จะเน้นเฉพาะความจำ เป็นหลักสูตรที่เน้นความจำ ใครจำได้ก็สอบได้ ใครจำไม่ได้ก็สอบไม่ได้ การเรียนการสอนวิชาบาลี ในต่างจังหวัดมีปัญหาและอุปสรรคมาก ๆ เพราะการเรียนบาลีต้องใช้ ต้นทุนที่ค่อนข้างสูง อุปสรรคเกี่ยวกับสำนักเรียนต่างจังหวัดจะมีสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ด้านงบประมาณ พบว่า พระสังฆาธิการระดับปกครองควรมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณให้มีความคล่องตัวและมีอิสระในการใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละสำนักเรียน ควรมีการจัดบุคลากรให้เป็นฝ่ายธุรการการเงินเพื่อที่จะเข้ามาจัดการดูแลเรื่องงบประมาณในสำนักเรียนบาลี ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการดูแลจัดหาและการจัดใช้งบประมาณอย่างชัดเจน มีโครงสร้างทางด้านงบประมาณที่จะใช้ในสำนักเรียนอย่างเด่นชัด สามารถตรวจสอบได้ โดยทางคณะกรรมการจะต้องมีการวางระเบียบให้เป็นระบบที่มีมาตรฐาน และจัดทำรายการใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างละเอียด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินัยธรอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สนขาว), (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี พบว่า ด้านงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนงบประมาณในปัจจุบันยังไม่ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้โดย คณะสงฆ์ในจังหวัดร่วมกันสนับสนุนการบริหารงบประมาณต้องจัดให้กับสำนักเรียนตามที่สมควร ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ทางสำนักเรียนบาลีจะต้องมีฝ่ายบุคลากรผู้ดูแลหรือที่เรียกว่าฝ่าย โสตทัศนศึกษาในการจัดหาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อความต้องการของครูผู้สอนและความต้องการของนักเรียน ควรมีการจัดทำบัญชีเพื่อบันทึกจำนวนของสื่อการเรียนการสอนหรือวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นอย่างชัดเจน จะต้องหมั่นตรวจตราวัสดุและ สื่อการเรียนการสอนเหล่านั้นอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดอบรมแก่ครูผู้สอนในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ ต้องคอยรักษาดูแลและตรวจเช็คให้อุปกรณ์เหล่านั้นอยู่ในสภาพที่ดีอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิชาญ นราธีโป (แก้วพิพัฒน์), (2558) ได้วิจัยเรื่อง “สภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ จังหวัดกระบี่” ผลการวิจัยพบว่า ควรนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดการอบรมบาลีก่อนสอบ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ศึกษาเห็นคุณค่าของการเรียน ด้านการบริหารจัดการ สำนักเรียนบาลีจะสามารถมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีได้นั้น การบริหารจัดการถือเป็นหัวใจสำคัญในการดูแลรับผิดชอบในงานด้านต่าง ๆ ของทางสำนักเรียน มีคณะกรรมการในการดูแลเรื่องการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการบริหารจัดการการศึกษาของสำนักเรียนบาลีในแต่ละแห่งภายในจังหวัดให้มีทิศทางเดียวกัน มีการหมั่นตรวจเยี่ยมสำนักเรียนต่าง ๆ โดยพระสังฆาธิการระดับปกครอง รวมทั้งให้การสนับสนุนใน

การจัดการเรียน การสอนพระบาลี รับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคภายในสำนักเรียนต่าง ๆ และร่วมแก้ไขกับเจ้าสำนักเรียนบาลี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศรวุฒิ สิริวณฺโณ (จิตร์จำนงค์), (2557) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า ควรให้ความสำคัญกับนักเรียนและครูสอนอย่างเต็มที่ ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดให้ผู้เรียนมีอารมณ์ร่วมในการเรียนมากขึ้น มีการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอ และควรมีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการสอนให้แก่ครูสอน ควรจัดซื้อจัดหา สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ มีการจัดอบรมครูสอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เต็มที่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยดังแสดงในแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ได้แก่ พระสังฆาธิการระดับปกครองให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการนิเทศการสอนภายในสำนักเรียน จัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ด้านเทคนิคการสอนการสอน กำหนดโครงสร้างบุคลากรและขอบข่ายการทำงาน และอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพระบาลี ด้านงบประมาณ ได้แก่ จัดตั้งกองทุนสนับสนุนสำนักเรียนบาลีในจังหวัดสมุทรสงครามอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการดำเนินงานด้านงบประมาณอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน มีระบบการตรวจสอบบัญชีรายรับ-รายจ่ายตามแบบมาตรฐาน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมสนับสนุนการศึกษา ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการอบรมการใช้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ หมั่นตรวจตราวัสดุและสื่อการเรียนการสอนเหล่านั้นอย่างสม่ำเสมอ และมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ มีคณะกรรมการในการดูแลเรื่องการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี มีการบริหารจัดการสำนักเรียนบาลีภายในจังหวัดให้มีนโยบายและทิศทางเดียวกัน พระสังฆาธิการระดับปกครองให้ความสำคัญ มีการหมั่นตรวจเยี่ยมสำนักเรียนต่าง ๆ รับทราบถึงปัญหาอุปสรรคภายในสำนักเรียน ต่าง ๆ และร่วมแก้ไขกับเจ้าสำนักเรียนบาลี และมีการจัดสวัสดิการให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนบาลี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการเรียนการสอนของบุคลากรอาจารย์ผู้สอน หรือไปศึกษาดูงานจากสำนักเรียนต่างสำนัก ควรมีการอบรมครูผู้สอนให้ได้มาตรฐาน

2) จากผลการวิจัยงบประมาณ รัฐบาลควรจัดงบประมาณในการสนับสนุนสำนักเรียนบาลีเพื่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ควรมีระบบวางแผนการจัดการงบประมาณในการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

เจ้าคณะพระสังฆาธิการฝ่ายปกครองภายในจังหวัดควรให้ความสนใจออกตรวจเยี่ยมให้กำลังใจดูแลช่วยเหลือสอบถามถึงปัญหาและร่วมแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) คณะสงฆ์ควรศึกษาการบริหารจัดการสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นข้อมูล ที่จะนำมาปรับปรุงให้สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีภายในจังหวัดของตนเองมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการบริหารจัดการการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลการบริหารจัดการการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

พระกวีวรญาณ (จำนงค์ ชุตินฺธโร ป.ธ.9). (2556). *วิชาศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวินัยธรอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สนขาว). (2561). *การพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูโสภณวีรานุวัตร (นิคม ณฏฺฐวโร). (2557). *ประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระธรรมปัญญาภรณ์ (สุชาติ สุชาโต). (2549). *ประวัติความเป็นมาของสำนักเรียนวัดปากน้ำ พุทธศักราช 2549*. กรุงเทพฯ: หจก สตาร์กรุ๊ป.

พระมหาฉลาด ปริญฺญาโณ. (2530). *คู่มือการเรียนบาลีไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: เลี่ยงเชียง.

พระมหาวิชาญ นราธีโป. (2558). *สภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาศรวุฒิ สิริวณฺโณ (จิตร์จำนงค์). (2557). *การบริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุราฎร์ธานี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

LEARDERSHIP OF SANGHA ADMINISTRATORS IN TEMPLE MANAGEMENT OF SAKAEO PROVINCE

พระมหาพชร กิตฺติวรเมธี (กิติวัฒนวรานนท์)
PhramahaPhachara Kittiwaramatee
Email: Phacharakiti@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการกับการบริหารจัดการวัดจังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ปัญหาและอุปสรรค พระสังฆาธิการขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายการบริหารงาน ข้อเสนอแนะ พระสังฆาธิการควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานด้านการบริหารเพิ่มเติม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; พระสังฆาธิการ; การบริหารจัดการ

Abstract

Objectives of this research were of determine the leadership of the Buddhist Monks in the temple management. Sa Kaeo. to study the relationship between the leadership of the Buddhist Monks. Management's measure and to study the problems and feedback to the leadership of the Buddhist Monks. Methodology was the mixed methods.

Buddhist Monks opinion leadership of the Buddhist Monks in the temple management, overall offense at a high level. it was found that the leadership of Buddhist monks in temple management in Sa Kaeo Province There were highly relationships. Problem and Obstacles the Sangha Administrator Lacking knowledge about management policy planning Suggestion: The Sangha Administrator Should learn more about administrative work

Keywords: Leadership; Sangha Administrators; Management

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารจัดการวัดในจังหวัดสระแก้ว ให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของพระภิกษุสามเณรในวัดเป็นสำคัญเจ้าอาวาสซึ่งปกครองคณะสงฆ์ระดับต้นมีหน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่าง ๆ จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จทั้งนี้เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและบริหารบุคลากรในองค์กรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรจำเป็นจะต้องมีความสามัคคีและทำงานให้สอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เจ้าอาวาสนั้นมีภารกิจการบริหารจัดการวัดตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสตามภารกิจของคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน คือด้านการปกครองด้านการเผยแผ่ศาสนธรรมด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการและด้านการสาธารณสงเคราะห์ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554)

พระสังฆาธิการจึงมีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบไปดังคำกล่าวที่ว่า (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543) “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะรุ่งเรืองสืบไปก็ด้วยการอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญเนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนโดยเฉพาะพระสังฆาธิการเจ้าอาวาสซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสของประชาชนโดยทั่วไปและมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงสืบไป”

ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในจังหวัดสระแก้วจึงมีความสำคัญในการที่จะเป็นผู้นำกิจกรรมต่าง ด้วยความเต็มใจเพื่อเป้าหมายความสำเร็จ ประกอบด้วยศาสตร์และ ศิลป์ของการใช้อิทธิพลหรือกระบวนการ เพื่อให้เขามีความเต็มใจ กระตือรือร้นเพื่อการปฏิบัติจนบรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร (พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ, 2559) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการฝึกอบรมศึกษาหาความรู้รอบด้าน มีปฏิภาณไหวพริบ มีคติธรรมประจำใจจึงจะสามารถบริหารกิจการวัดในความรับผิดชอบของตนโดยให้ครอบคลุมภารกิจทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครองด้านการศาสนศึกษาด้านการศึกษาสงเคราะห์ด้านการเผยแผ่ด้านการสาธารณูปการและด้านการสาธารณสงเคราะห์พระสังฆาธิการควรมีภาวะของความเป็นผู้นำ เพื่อที่จรรโลงพระพุทธศาสนาและช่วยสงเคราะห์ประชาชนตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายและกฎมหาเถรสมาคมพระพุทธศาสนาจึงจะรุ่งเรืองและพัฒนาไปได้ (พระสุระ สนิทชัย, 2562)

ผู้วิจัยเห็นว่าพระสังฆาธิการในจังหวัดสระแก้ว ควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำนี้ให้มากขึ้นเพื่อทำให้ทราบและตระหนักถึงภารกิจในการบริหารจัดการวัดในการปกครองแสดงบทบาทในภาวะผู้นำงานทั้ง 6 ด้านเข้าใจปัญหาและอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ ในการบริหารจัดการวัดจังหวัดสระแก้วเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนแลพัฒนาการบริหารจัดการวัดในจังหวัดสระแก้วให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการวัดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการกับการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการที่มีผลต่อการบริหารจัดการวัดจังหวัดสระแก้ว

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิธีวิจัยเป็นแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร คือ พระสังฆาธิการในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) มาจากพระสงฆ์ อำเภอสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 201 รูป จากจำนวนทั้งหมด 404 รูป โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, Taro, 1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์การเก็บข้อมูลการวิจัยนั้นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความสัมพันธ์ (r) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูปหรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการฯ โดยภาพรวม

(n= 201)

ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบอกกล่าว (Telling)	3.54	0.919	มาก
2. ด้านการนำเสนอความคิดเห็น (Selling)	3.46	0.940	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)	3.64	0.807	มาก
4. การมอบหมายงาน (Delegation)	3.66	0.938	มาก
ภาพรวม	**3.57**	**0.800**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.57) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมอบหมายงาน ($\overline{X}$ = 3.66, S.D. = 0.938) ด้านการมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 3.64, S.D. = 0.807) ด้านการบอกกล่าว ($\overline{X}$ = 3.54, S.D. = 0.919) ด้านการนำเสนอความคิดเห็น ($\overline{X}$ =3.46, S.D. = 0.940) ตามลำดับ

2. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ กับการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้วมีความสัมพันธ์กันโดยภาพรวม

(n = 201)

	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)				
ตัวแปร	**1.ด้านการบอกกล่าว**	**2.ด้านการนำเสนอความคิดเห็น**	**3.ด้านการมีส่วนร่วม**	**4.ด้านการมอบหมายงาน**	**รวม**
1.การวางแผน	0.532**	0.507**	0.463**	0.459**	0.552**
2.การลงมือทำ	0.505**	0.535**	0.517**	0.492**	0.576**
3.การตรวจสอบ	0.703**	0.771**	0.627**	0.646**	0.775**
4.การปรับปรุง	0.682**	0.715**	0.639**	0.645**	0.755**
รวม	**0.742****	**0.779****	**0.770****	**0.687****	**0.815****

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า วงจรคุณภาพกับภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการกับการบริหารจัดการวัดจังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (R =0.815 ,P=0.000)

3. ปัญหา อุปสรรค ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการฯ

ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านการบอกกล่าว	การประชุมน้อย, ไม่สั่งงานโดยตรง	หมั่นพบปะพูดคุย, สั่งงานโดยตรง
ด้านการนำเสนอความคิดเห็น	ไม่ฟังความคิดเห็นของลูกวัด, ไม่ค้นหาข้อมูล	รับฟังความคิดเห็นมากขึ้น, หาข้อมูลที่ได้รับการเสนอ
ด้านการมีส่วนร่วม	ลูกวัดไม่มีสิทธิ์ตรวจสอบ, ไม่ให้ลูกวัดส่วนบริหารงาน	ให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน และการบริหาร
ด้านการมอบหมายงาน	ให้ทำงานแต่ไม่ให้ตัดสินใจ, ทำผิดไม่ให้คำแนะนำ	ควรให้อำนาจหน้าที่ในการทำงาน และคอยชี้แนะ

จากตารางที่ 3 พบว่า พระสังฆาธิการมีการประชุมพระภายในวัดน้อย เจ้าอาวาสไม่ค่อยพบปะพูดคุยกับลูกวัด อาจจะด้วยความแตกต่างด้านอายุ ด้านพรรษากาล และกิจการงานด้านต่าง ๆ ที่รับเป็นธุระอยู่ จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกัน จึงควรรับฟังเกี่ยวกับความคิดเห็นต่าง ๆทำให้เจ้าอาวาสกับพระลูกวัดสามารถปรับความเข้าใจกันได้ ลดความห่างระหว่างกันลง ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เมื่อมอบหมายงานให้ทำแล้วควรให้อำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ด้วย เพื่องานที่ทำเดินหน้าไม่ต้องห่วง ควรมาตรวจสอบเป็นระยะถ้าหากไม่ตรงตามความต้องการ ให้พระลูกวัดได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การบริหารงานวัด หรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ

อภิปรายผลการวิจัย

พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและปานกลาง แสดงให้เห็นได้ว่าพระสังฆาธิการในจังหวัดสระแก้ว มีมีการวางแผน การลงมือทำ การตรวจสอบ การปรับปรุง อยู่ประจำ จึงทำให้พระสังฆาธิการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จึงทำให้พระสังฆาธิการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว

พบว่า **ด้านการวางแผน (Plan)** ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากพระสังฆาธิการในจังหวัดสระแก้ว จึงทำให้พระสังฆาธิการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัดฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จนฺทวโส (รถจันทร์วงษ์), 2560, หน้า 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธไทยแลนด์ 4.0” ผลการวิจัยพบว่าโดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการลงมือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์, 2558, หน้า 78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ภาวะผู้นำกับการจัดการประสิทธิภาพงานสาธารณะสงเคราะห์" ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์ (ชรัมณ์ ธมฺมวุฑฺโฒ), 2558, หน้า 78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ภาวะผู้นำกับการจัดการประสิทธิภาพงานสาธารณะสงเคราะห์" ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปรับปรุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระอธิการบุญช่วย โชติวโส, 2560, หน้า 15) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ภาวะผู้นำของผู้บริหารในมุมมองของผู้ใต้บังคับบัญชา" ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้

1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว” ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ ดังนี้

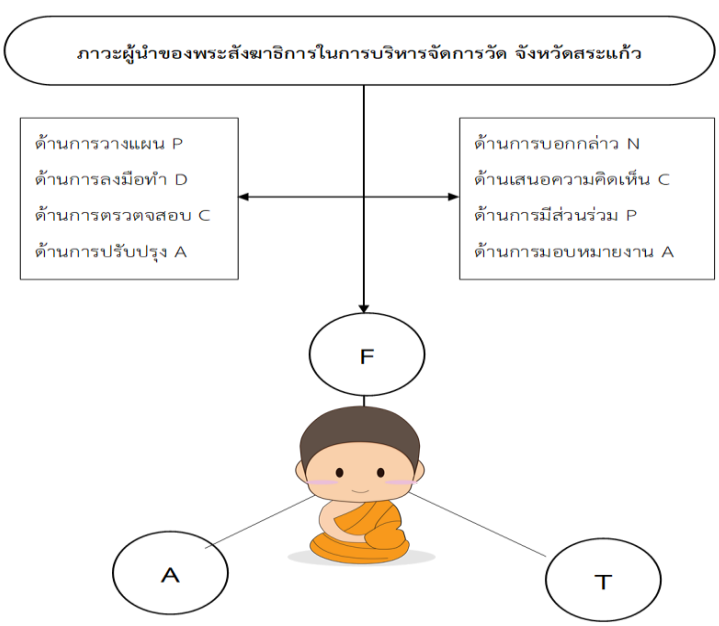
ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการ ฯ พบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดสระแก้วควรมีการร่วมกันปรึกษาหารือถึงแผนการบริหารจัดวัดภายในจังหวัดสระแก้ว ร่วมกันกำหนดนโยบายของจังหวัด รับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ วางโครงสร้าง ขอบเขตการทำงานให้กับพระภายในวัด ร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการปกครอง รับฟังความคิดเห็นปรับแก้ไขงานให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะ ทำให้ทุกฝ่ายยินดีที่จะแสดงความคิดเห็นเพราะ

เห็นว่าคณะสงฆ์เห็นคุณค่าของคำชี้แนะที่เสนอไป เมื่อทำงานใด ๆสำเร็จลงแล้วย่อมต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามคำแนะนำ หรือไม่ ถ้าหากมีปัญหาในทางเทคนิค หรือต้องการใช้ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านในการแก้ไข ควรให้ผู้ที่มีความชำนาญด้านนั้น ๆ มาร่วมกันปรึกษาหารือ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน การปรับปรุง การพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำทุกครั้ง เพราะเกิดจากประสบการณ์ที่ๆได้ลงมือทำ การแบ่งงานทำกันหลาย ๆ ภาคส่วนก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นเครื่องแสดงถึงความสามัคคี การร่วมมือร่วมแรงในการปรับปรุงแก้ไข

ด้านภาวะผู้นำในจังหวัดสระแก้ว พระสังฆาธิการควรมีการแบ่งงานมอบหมายงานให้แก่พระภายในวัดอย่างชัดเจน ให้พระภายในวัดมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา กำหนดนโยบายการดำเนินงาน ปรับปรุงบุคคลากรที่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ มีสิทธิ์นำเสนอความคิดเห็น โดยจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ควรเรียนรู้วิธีการวางแผนงานการดำเนินงาน หรือบริหารจัดการงานภายในวัดให้เป็นระบบ ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการทำงาน เมื่อมอบหมายงานใด ๆ ให้แล้ว ต้องให้อำนาจการตัดสินใจในการทำงานนั้น ๆ ต้องเคารพการตัดสินใจของผู้ที่ได้รับมอบหมายงาน ทำการประเมินตรวจสอบ เพื่อให้คำแนะนำ ปรับปรุงพัฒนาต่อไป ไม่ควรเสนอแย้งในขณะที่ผู้ใต้บังคับบัญชากำลังดำเนินงาน หรือพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานทั้ง ๆ ที่งานนั้น ๆ ยังไม่สำเร็จลุล่วง แต่ถ้าหากลูกวัด หรือผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการรับฟังความคิดเห็น ควรเสนอแนะนำ ให้คำปรึกษา อุปถัมภ์ส่งเสริมให้งานนั้น ๆสำเร็จลุล่วงไป

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย FAT โมเดล

พบว่า วงจรคุณกับภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการบริหารจัดการวัด จังหวัดสระแก้ว ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น FAT โมเดล ดังนี้

หลักวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย การวางแผน P= plant, ด้านการลงมือทำ D= Do, ด้านการตรวจสอบ C=Check, การปรับปรุง A=Action"

ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ด้านการบอกกล่าว Notice, ด้านเสนอความคิดเห็น comment, ด้านการมีส่วนร่วม Participation, ด้านการมอบหมายงาน Assignment

F = รวดเร็ว (fast) ต้องมีการทำงานที่รวดเร็ว เพื่อตอบสนองการทำงานในยุคโลกาภิวัฒน์ เช่น การใช้ไลน์กลุ่มเพื่อการสั่งงาน มอบหมายงาน ตรวจสอบงาน ประเมินผลงาน

A = ทำ (Action) การทำงานต่าง ๆ จะสำเร็จได้ด้วยการลงมือทำ ต้องมีการร่วมแรงร่วมใจกันทำงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ กล้าตัดสินใจที่จะลงมือทำภารกิจต่าง ๆ ที่ได้มอบหมาย

T = เวลา (Time) "การกำหนดและการควบคุมการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเวลาและวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในงานหน้าที่ที่รับผิดชอบ" การรู้จักวางแผนและจัดสรรเวลาในการทำงานอย่างถูกต้อง โดยจัดสรรเวลาของตนเองให้ถูกต้องและเหมาะสมตามวันเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) คณะสงฆ์จังหวัดสระแก้วควรมีการวางนโยบายพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ

1.2) พระสังฆาธิการจังหวัดสระแก้วควรมีการวางกลยุทธ์การบริหารคณะสงฆ์จังหวัดสระแก้วระยะสั้น เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

1.3) คณะสงฆ์ควรกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้พระสังฆาธิการจังหวัดสระแก้วมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1) พระสังฆาธิการควรเปิดโอกาสให้มีการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมทั้งแบบเปิดและแบบปิดเพื่อให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดในการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์

2.2) พระสังฆาธิการควรดำเนินการตามแผนกลยุทธ์การบริหารคณะสงฆ์จังหวัดสระแก้ว โดยกำหนดระยะเวลาที่ครอบคลุมกับสภาพปัญหาเพื่อให้สอดคล้องกับกฎของมหาเถรสมาคม

2.3) พระสังฆาธิการควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา เพิ่มความรู้ความสามารถ ทักษะในงานด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อให้ทันกับการปกครองปัจจุบันของมหาเถรสมาคม

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรศึกษากลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์การบริหารจัดการพระสังฆาธิการจังหวัดสระแก้วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์

3.2) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการเพื่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์นำผลที่ได้ไปพัฒนาบุคลากรคณะสงฆ์ต่อไป

3.3) ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์

เอกสารอ้างอิง

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในทศวรรษหน้า*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 3 (1), 213-214.

พระครูปริยัติกิจจาภิวัฒน์ (ชรัมถ์ ธมฺมวุฑฺโฒ). (2559). *ภาวะผู้นำกับการจัดการประสิทธิภาพงานสาธารณะสงเคราะห์* (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จนฺทวโส (รถ จันทร์วงษ์). (2560). ภาวะผู้นำเชิงพุทธไทยแลนด์ 4.0, *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ*, 4.(1), 1.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระอธิการบุญช่วย โชติวโส. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารในมุมมองของผู้ใต้บังคับบัญชา. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาฯ*. 4.(2), 15.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2554). *การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน*. นครปฐม: กองพุทธศาสนสถาน

พระสุระ สนิทชัยและคณะ. (2562). บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *NMCCON 2019*, 325-335.

Yamane. Taro. (1970). *An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา*

PROMOTION OF THE PATIMOKKA RECITING MONKS AT CHOK CHAI DISTRICT NAKORN RATCHASIMA PROVINCE

พระมหามนัสวี ฐิตธมฺโม (อารยะนรากูล)
Phramaha Manussawee Thitadhammo (Arayanarakul)
E-mail: westar072@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริม เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระทรงพระปาฏิโมกข์ เป็นการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนพรรษา วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกธรรม) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกบาลี) และวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ขาดการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงาน ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน ขาดการตรวจสอบและไม่มี การแก้ไขปรับปรุง ดังนั้นจึงควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น มีการมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ

คำสำคัญ: การส่งเสริม; พระสงฆ์; ผู้ปาฏิโมกข์

Abstract

This article is to study the promotion conditions. Compare the opinions of monks, Study the problems, obstacles, and suggestions for the approach to promoting the King Bhumibol. It is a combined research. It is found that monks have opinions on promoting monks who The overall impression of the Buddha was in the high level. Personal factors, found that different age, opinions No different Therefore rejecting the research hypothesis. The rainy season, the Dharma qualification (the Dharma department), the Dhamma education (Pali department) and the ordinary education are different. Have comment Therefore different accept the research hypothesis Problems and obstacles found that lack of division of responsibility Lack of personnel in operations Lack of inspection and no Amendment Therefore, there

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

should be preparation for organizing training to be more systematic. With clear work assignments And suitable for that personnel.

Keywords: Promotion; Monks; The Patimokka Reciting

บทนำ

พระวินัยเป็นรากแก้วของพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาจะมั่นคงอยู่ได้ก็ด้วยพระวินัยจึงทรงอนุญาตให้ภิกษุสวดปาฏิโมกข์ (พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุตเตโช), 2561) โดยให้ภิกษุผู้ฉลาดสามารถสวดประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติกรรมวาจา ดังนั้นภิกขุปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์นับว่าเป็นสังฆกรรมอย่างหนึ่งพระสงฆ์ที่อยู่ในอาวาสนั้น ๆ จะต้องประชุมกันในสีมาเดียวกัน ต้องนั่งอยู่ในหัตถบาสทุกรูป เมื่อมีการทำสังฆกรรมภิกษุมีเหตุที่เป็นที่จะไม่ลงประชุม เช่น อาพาธ จะต้องออกไปจากเขตอาวาสนั้นเสียก่อนการทำอุโบสถสังฆกรรมเป็นสิ่งที่ไม่มีข้อยกเว้นสำหรับพระภิกษุสงฆ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบจึงติเตียน (วิ.ม (ไทย) 4/137/214.)

ปัจจุบันพระสงฆ์ให้ความสำคัญกับการทำสังฆกรรมภิกขุปาฏิโมกข์น้อยลง เมื่อถึงวันอุโบสถจะมีพระสงฆ์เข้าร่วมสังฆกรรมด้วยการสวดและฟังภิกขุปาฏิโมกข์เป็นส่วนน้อยและล่วงละเมิดศีลในภิกขุปาฏิโมกข์ (บอกบุญทูเดย์, 2562) คือ ผู้ทำผิดศีลเรียกว่า ล่วงพระวินัย เป็นอาบัติระดับขั้นต่าง ๆ ตามความหนักเบา สามารถแบ่งระดับอาบัติออกได้เป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ขั้นรุนแรงจนกระทั่งเบาที่สุด ในอาบัติระดับเบาจะต้องมีการเผยความผิด อาบัติระดับเบา เช่น ปาจิตตีย์ สามารถแก้ได้โดยกล่าวแสดงความผิดของตนกับพระภิกษุรูปอื่น เพื่อเป็นการแสดงถึงความสำนึกผิดและเพื่อจะตั้งใจประพฤติตนใหม่ หรือที่เรียกว่าการแสดงอาบัติ แต่ถ้าถึงขั้นปาราชิกย่อมขาดจากความเป็นพระภิกษุ และไม่สามารถบวชเป็นพระภิกษุได้อีก การสวดพระปาฏิโมกข์ คือการสาธยาย ศีล 227 ข้อ (พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2531) เป็นภาษาบาลีล้วน ๆ ตั้งแต่ข้อ 1 ไปจนกระทั่งจบหมดทุกข้อ และต้องสวดไม่ให้ผิดอีกต่างหาก มีผู้คอยตรวจทานไม่ให้สวดผิด หากสวดผิดก็ต้องทักท้วง แก้ไขให้ถูกต้อง จึงจะสวดต่อไปได้ กว่าจะสวดจนจบ ต้องใช้เวลาไม่น้อย ขึ้นอยู่กับคุณภาพความสามารถของผู้สวด ว่ามีอยู่ระดับไหน สำหรับพระปาฏิโมกข์ที่เก่ง ๆ นั้น สามารถจะสวดปาฏิโมกข์ได้อย่างคล่องแคล่ว และออกเสียงอักขระได้อย่างถูกต้องชัดเจน โดยสวดพระปาฏิโมกข์ไม่ผิดแม้แต่สักตัวเดียว ตั้งแต่ต้นจนจบ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2559)

ในอำเภอโชคชัย จำนวนพระสงฆ์ที่สามารถทรงจำพระปาฏิโมกข์ได้ 1 รูปต่อ 1 ตำบล (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอโชคชัย, 2562) ซึ่งมีพระสงฆ์ทรงจำพระปาฏิโมกข์ได้น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนพระสงฆ์ที่มีอยู่ทั้งหมดในอำเภอ มีหลายฝ่ายให้ความสนใจในสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาให้พระสงฆ์มีความสนใจในการทรงพระปาฏิโมกข์มากขึ้นและส่งเสริมให้พระสงฆ์ตระหนักถึงความสำคัญของการทรงจำพระปาฏิโมกข์ อีกทั้งได้จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ มุ่งเน้นพัฒนาจิตใจ เสริมสร้างคุณงามความดีให้เกิดขึ้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระทรงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมพระทรงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) และแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับพระสงฆ์ในอำเภอโชคชัย จำนวน 208 รูป ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูป/คน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1.ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

(N=208)

การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการวางแผน (Plan)	3.65	0.72	มาก
2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)	3.60	0.69	มาก
3) ด้านการตรวจสอบ (Check)	3.65	0.73	มาก
4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action)	3.69	0.68	มาก
ภาพรวม	**3.65**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับ ($\overline{X}$=3.65,S.D.=0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action) ด้านการตรวจสอบ (Check) ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่	ยอมรับ	ปฏิเสธ	F	Sig
สมมติฐานที่ 1 พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน		✓	2.08	0.10
สมมติฐานที่ 2 พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		5.22*	0.00
สมมติฐานที่ 3 พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริยัติธรรม (แผนกธรรม) แตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		2.88*	0.04
สมมติฐานที่ 4 พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริยัติธรรม (แผนกบาลี) แตกต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกัน	✓		13.50*	0.00
สมมติฐานที่ 5 พระสงฆ์ที่มีด้านวุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน	✓		7.62*	0.00

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มี พรรษา วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกธรรม) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม (แผนกบาลี) และ วุฒิการศึกาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. **ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา**

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์	**ปัญหา อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านการวางแผน	ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่ดี	ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น
ด้านการปฏิบัติตามแผน	ขาดบุคลากรที่พร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัด
ด้านการตรวจสอบ	การตรวจสอบไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางแผนไว้	ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชียวชาญโดยเฉพาะ
ด้านปรับปรุงให้เหมาะสม	ไม่มีการแก้ไขปรับปรุงการอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร	ควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้ทันสมัยขึ้น

จากตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการวางแผน คือ ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่ดี ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น

ด้านการปฏิบัติตามแผน คือ ขาดบุคลากรที่พร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด

ด้านการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางแผนไว้ ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชียวชาญโดยเฉพาะ

ด้านปรับปรุงให้เหมาะสม คือ ไม่มีการแก้ไขปรับปรุงการอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร ควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมให้ทันสมัยขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่สำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) ด้านปรับปรุงให้เหมาะสม (Action) พบว่า วัดของท่านได้วางแผนเพื่อ

กำหนดแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ พระสงฆ์ที่สามารถสวดพระปาฏิโมกข์ได้ผ่านจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในพิธีกรรม วัดของท่านส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์ วัดของท่านมีการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้ถูกต้องตามแบบแผน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พระมหาสุทธิพงษ์ สุทฺธิวโส (หมื่นตาคำ) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ภิกขุปาฏิโมกข์ในฐานะเครื่องมือธำรงพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัย พบว่า ประมวลสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าทรงตั้งขึ้นเป็นพุทธอาณา หรือคัมภีร์ที่รวมพระวินัย 227 สิกขาบท สิกขาบทเหล่านี้มีผลต่อความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา เป็นข้อปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความประพฤติดีงามของคณะสงฆ์ พบว่า วัดของท่านได้วางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ ของท่านได้กำหนดแนวทางการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ที่ชัดเจน วัดของท่านมอบหมายผู้ดูแลการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์อย่างต่อเนื่อง วัดของท่านกำหนดเกณฑ์การประเมินผลสำหรับผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ได้ พระสงฆ์ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์อย่างถูกต้อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสามารถ พรหฺมเถโร (หยก) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาอุโบสถกรรมในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า มีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการทำสังฆกรรมต่าง ๆ ของพระสงฆ์ เรียกว่ากิจจาธิกรณ์ อุโบสถกรรม มีความสำคัญในฐานะเป็นพิธีกรรมของสงฆ์ในการปกครองคณะสงฆ์โดยผ่านทางอำนาจในการบริหารและอำนาจตุลาการของพระสงฆ์ พบว่า วัดของท่านส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์ พระสงฆ์ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสวดพระปาฏิโมกข์ มีการตรวจสอบผลการฝึกสวดจากพระสงฆ์ผู้ดูแลและพระสังฆาธิการ มีการวัดผลหลังจากการฝึกสวดพระสงฆ์ผู้ดูแลมีการติดตามผลของพระสงฆ์ผู้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พระจักรกริช ปิยธมฺโม (โสภณ) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การสวดพระปาฏิโมกข์ในพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทย” ผลการวิจัยพบว่า การสวดพระปาฏิโมกข์เป็นพุทธบัญญัติที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ภิกษุสงฆ์ทำอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์ขึ้นทุกวัน 14 ค่ำ หรือ 15 ค่ำ เป็นการอนุเคราะห์ให้พระสงฆ์ทบทวนพระธรรมพระวินัยที่ได้ประพฤติปฏิบัติมา

2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรมเปรียญธรรมและ วุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรมเปรียญธรรมและวุฒิการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุชิน ฐิตสีโล (นราเกตุ) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศีลกับการบรรลุธรรม” ผลการวิจัยพบว่า สำหรับพระภิกษุ มีข้อห้ามที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดไว้แก่ภิกษุผู้ล่วงละเมิด มีโทษหนักบ้าง โทษเบาบ้าง โทษอย่างหนักต้องพ้นจากการเป็นพระภิกษุแก้ไขไม่ได้ และโทษอย่างเบาให้พระภิกษุทาความบริสุทธิ์ด้วยตนเอง ด้วยการแสดงอาบัติ และมีข้ออนุญาตให้พระภิกษุต้องประพฤติ

สำรวมระวังกายและวาจา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงามของพระภิกษุสงฆ์ในข้อปฏิบัติพื้นฐานอันเอื้อเฟื้อต่อการประพฤติพรหมจรรย์ของพระภิกษุสงฆ์

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่ดี และการวางงานแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร 2) ขาดบุคลากรที่พร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ทำงานตามที่กำหนดในแผนที่วางไว้ 3) การตรวจสอบไม่เป็นไปตามกระบวนการที่วางแผนไว้ ข้อเสนอแนะ 1) ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น มีการมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ 2) ควรมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด มีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้อย่างดี 3) ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชียวชาญโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร นาคลดา ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการประยุกต์ใช้ภิกขุปาฏิโมกข์ เพื่อการบริหารองค์กรแนววิถีพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า ประยุกต์ใช้วิธีการของภิกขุปาฏิโมกข์ที่เน้นความพร้อมเพรียงและความมีเอกภาพของหมู่คณะเพื่อบริหารงานองค์กรที่สร้างจริยธรรมและสามัคคีธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่คณะโดยมุ่งผลลัพธ์ในเชิงบูรณาการให้เกิดองค์กรการทำงานตามแนววิถีพุทธที่มีศีลระดับวินัยและศีลระดับธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการบริหารคนและบริหารงาน ที่คำนึงถึงประโยชน์สุขและสามัคคีธรรมของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1: องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้จากแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน (Plan) มีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ฝึกสวดพระปาฏิโมกข์มีการกำหนดแนวทางการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ที่ชัดเจน มีการมอบหมายผู้ดูแลการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์อย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการวางแผนก่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ประโยชน์สูงสุด

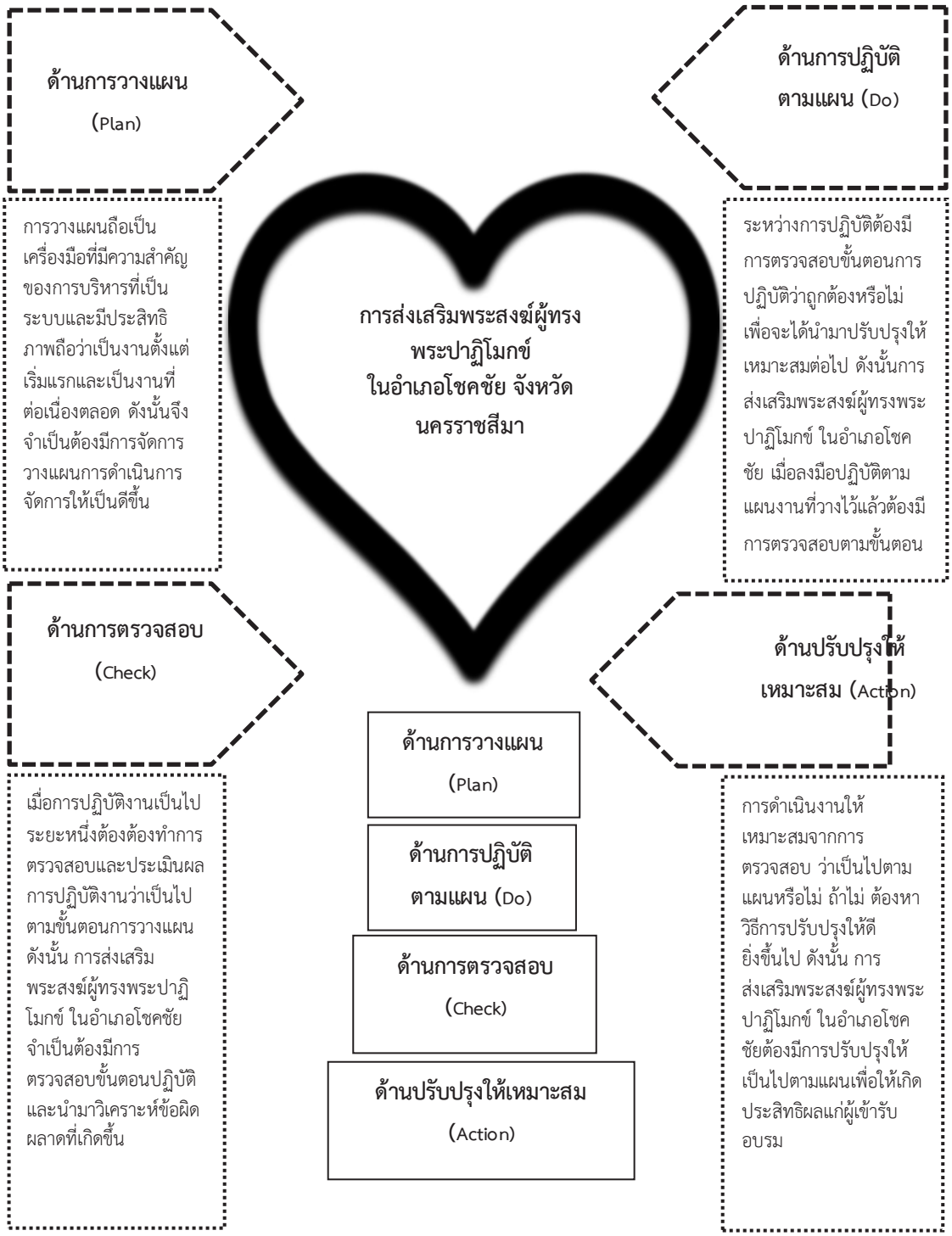
2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) พระสงฆ์ที่สามารถสวดพระปาฏิโมกข์ได้ผ่านจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในพิธีกรรมพระสงฆ์ได้ฝึกการสวดพระปาฏิโมกข์ตามรูปแบบการสวดที่ถูกต้องมีการติดตามการปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์ ทำงานตามขั้นตอนที่วางไว้เพื่อให้งานเดินไปได้และสำเร็จลุล่วงด้วยดี

3) ด้านการตรวจสอบ (Check) วัดของท่านส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการสวดพระปาฏิโมกข์พระสงฆ์ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสวดพระปาฏิโมกข์ มีการตรวจสอบผลการฝึกสวดจากพระสงฆ์ผู้ดูแลและพระสังฆาธิการ การตรวจสอบเพื่อค้นหาข้อผิดพลาดในการทำงานและเป็นสิ่งที่จำเป็นมากหากไม่มีการตรวจสอบแล้วจะทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดความเสียหายมากขึ้น

4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action) วัดของท่านมีการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้ถูกต้องตามแบบแผน วัดของท่านมีการพัฒนาขั้นตอนและวิธีการฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้ชัดเจน และพระสงฆ์นำมาใช้ได้จริง พระสงฆ์ผู้ดูแลมีการดำเนินการด้านฝึกสวดพระปาฏิโมกข์ให้เป็นไปตามระบบ การปรับปรุงให้เหมาะสมนั้นต้องนำผลการปฏิบัติที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อผิดพลาดแล้วนำมาแก้ไขให้ดีขึ้น

2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับสังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัยได้ดังนี้

1) ด้านการวางแผน (Plan)

การวางแผนถือเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญของการบริหารที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นงานตั้งแต่เริ่มแรกและเป็นงานที่ต่อเนื่องตลอด ดังนั้น จำเป็นต้องมีการจัดการวางแผนการดำเนินการจัดการให้เป็นดีขึ้น

2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)

การปฏิบัติงานต้องเป็นไปตามทางเลือกที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่วางแผนไว้ ระหว่างการปฏิบัติต้องมีการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติว่าถูกต้องหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป ดังนั้น เมื่อลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้แล้วต้องมีการตรวจสอบขั้นตอนปฏิบัติว่าเหมาะสมรึไม่แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) ด้านการตรวจสอบ (Check)

เมื่อการปฏิบัติงานเป็นไประยะหนึ่งต้องต้องทำการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามขั้นตอนของการวางแผน ดังนั้น จำเป็นต้องมีการตรวจสอบขั้นตอนปฏิบัติและนำมาวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

4) ด้านการปรับปรุงให้เหมาะสม (Action)

การดำเนินงานให้เหมาะสมจากการตรวจสอบ ว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ ถ้าไม่ ต้องหาวิธีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป ดังนั้น ต้องมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เข้ารับอบรม

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะเรื่อง “การส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ในการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ควรจัดทำแผนงานและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่

2) ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้งานต่อการปฏิบัติของผู้รับผิดชอบ

3) ควรมีการตรวจสอบขั้นตอนการทำงานทุกครั้งหลังจากจบการอบรมเพื่อประเมินหลักสูตรการอบรมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ หาจุดบกพร่องและนำไปแก้ไขครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้น ควรมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ ตามลำดับ

2) ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด และควรปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้อย่างดี ตามลำดับ

3) ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชียวชาญโดยเฉพาะ และควรมีในการสอบพระทรงพระปาฏิโมกข์ยังที่แน่นนอน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ ในจังหวัดอื่นบ้างเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่าเป็นอย่างไร

2) ควรศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ว่าปัจจัยใดส่งผลให้ตัดสินใจเข้าอบรมพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์บ้าง

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์ผู้ทรงพระปาฏิโมกข์ในด้านต่าง ๆ ว่าขาดแคลนอะไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด.

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุตเตโช). (2561). *พระวินัยบัญญัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด.

บอกบุญทูเดย์. (2562, 25 กุมภาพันธ์). *การสวดพระปาฏิโมกข์*. สืบค้นจาก http://www.bokboontoday.com/advertise/การสวดพระปาฏิโมกข์.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอโชคชัย. (2562). *บัญชีรายชื่อพระสังฆาธิการ*. นครราชสีมา: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอโชคชัย.

พระมหาสุชิน ฐิตสีโล (นราเกตุ). (2558). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศีลกับการบรรลุธรรม*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระจักรกริช ปิยธมฺโม (โสภณ). (2554) *ศึกษาวิเคราะห์การสวดพระปาฏิโมกข์ในพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สายสมร นาคลดา. (2561). *รูปแบบการประยุกต์ใช้ภิกขุปาฏิโมกข์ เพื่อการบริหารองค์กรแนววิถีพุทธ*. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม.

ประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี*

ADMINISTRATIVE EFFICIENCY OF SANGHA OGANIZATION, MUEANG DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE

พระมหาสรรพสิทธิ์ นาคเสโน
Phramaha Sappasit Nāgaseno
E-mail: Somebody491@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประสิทธิภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พรรษา มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ ความไม่สะดวกในการเดินทางเข้าร่วมประชุมของพระภิกษุที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้นควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยอำนวยความสะดวกในการประชุม เช่น วิดีโอคอนเฟอเรนซ์

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การปกครอง, คณะสงฆ์

Abstract

This article was to study the efficiency, to compare the monk's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions for the administrative efficiency of Sangha in Mueang district, Kanchanaburi province, using mixed methods. Findings were the administrative efficiency of Sangha in Mueang district, Kanchanaburi province revealed the overall at high level. The person factors for example, years of monkhood influenced of the Buddhist monks' opinions on the administrative efficiency of Sangh in Mueang district, Kanchanaburi province. There were statistically significant differences in overall at 0.01. Problems and obstacles were that monks in a remote area faced the problems on the inconvenience of travelling to attend the Sangha's meeting Further, the new technology such as videoconferencing technique should be provided in facilitating the distance meeting.

Keywords : Efficiency, Administrative, Sangha

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

สภาพของสังคมมนุษย์มีความแตกต่างไปจากสังคมของสัตว์อื่นอย่างมาก ด้วยเหตุที่เมื่อมนุษย์ต้องการความปลอดภัยและเข้ามาอยู่ร่วมกันนั้น ขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้และพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย จนกระทั่งทำให้ชุมชนกลายเป็นเมืองหรือนครที่มีประชากรมากขึ้นมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์จึงมีมากขึ้นตามไปด้วย และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ ซึ่งตามธรรมชาติและสัญชาติญาณมนุษย์ก็จะพยายามหาทางแก้ไขและเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของสังคม คือ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่มนุษย์ในสังคมสร้างขึ้น โดยในยุคต้น ๆ ของมนุษย์นั้น ผู้ที่กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม คือ ผู้แข็งแรงที่สุด มีความเก่งกล้ามากที่สุดในสังคม นั่นเอง และนอกจากจะเกิดขึ้นตามสัญชาตญาณของมนุษย์แล้ว ยังเกิดจากผู้ปกครองหรือผู้นำอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ เพื่อใช้แก้ไขปัญหาของสังคม

การปกครองเป็นการวางระเบียบกฎเกณฑ์ให้สมาชิกของสังคมได้อยู่ร่วมกันทำหน้าที่อย่างปกติสุข (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2549) การปกครอง (Governance) จึงครอบคลุมถึงการบริหาร การวางระเบียบ กฎเกณฑ์สำหรับสังคม เพื่อให้สังคมมีความสงบสุข (สุขุม นวลสกุล, 2542)

พระพุทธเจ้าทรงจัดรูปแบบการปกครองที่เป็นธรรมขึ้นแก่สังคม ๆ หนึ่ง คือ “สังคมสงฆ์” ทรงใช้วิธีการสำหรับมนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน และมีระเบียบ แบบแผนในการเป็นอยู่ตลอดจนการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้มนุษย์เหล่านั้นได้รับประโยชน์จากการสอนของพระองค์อย่างเต็มที่ โดยพระองค์ทรงมีฐานะเป็นธรรมราชา ดังพุทธพจน์ตอนหนึ่ง ความว่า “เราเป็นพระราชานั่นคือเป็นธรรมราชาผู้ยอดเยี่ยม” (ม.ม. 13/609/554)

ทั้งนี้ การปกครองคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาล ไม่ได้มีระเบียบแบบแผนอะไรมากนัก และคณะสงฆ์ยังไม่ได้ดำรงสภาวะการเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชนดังเช่นปัจจุบัน เพราะพุทธศาสนาพึ่งเริ่มตั้งและท้าทายต่อความเชื่อในจารีตเดิมของศาสนาพราหมณ์ เจตจำนงในการออกบวชเกิดจากความเบื่อหน่ายและมุ่งหาจุดหลุดพ้นทางโลก แต่โดยเนื้อแท้การปกครองสงฆ์ในสมัยพุทธกาลมีลักษณะความเป็นประชาธิปไตยและเป็นสังคมที่เสมอภาค พระสงฆ์ทุกรูปมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย พระเถระผู้เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์มีหน้าที่ปกครองสานุศิษย์ของตน แต่ใน สังฆกรรมทั้งปวงสงฆ์ย่อมเป็นใหญ่ไม่เลือกว่าจะเป็นอาจารย์หรือสานุศิษย์ เมื่อมีกิจสงฆ์เกิดขึ้นจะต้องมีการประชุมสงฆ์และถือมติเอกฉันท์เป็นหลัก เนื่องจากพระสงฆ์สาวกยังไม่มากนักความเสื่อมอันเกิดจากข้อวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์จึงมีน้อย ดังปรากฏหลักฐานในพระไตรปิฎกพระสงฆ์ที่ล่วงละเมิดสิกขาบทอยู่เนือง ๆ มีเพียงกลุ่มพระสงฆ์ฉัพพัคคีย์ และหลักที่ใช้ในการปกครองก็มีเพียงพระธรรมวินัย ไม่จำเป็นต้องอาศัยพระราชอำนาจจากพระเจ้าแผ่นดินหรือผู้ปกครองรัฐให้ออกกฎหมายบังคับสังฆมณฑล ฝ่ายอาณาจักรมีหน้าที่ถวายศาสนูปถัมภ์แต่ด้านเดียว (คนึงนิตย์ และสุบรรณ จันทบุตร, 2545) ต่อมา ภายหลังพุทธปรินิพพานล่วงมาแล้ว 200 กว่าปี พระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศไทยโดยคณะสมณทูตที่นำโดยพระโสณะและพระอุตตระ เมื่อครั้งยังเป็นอาณาจักรสุวรรณภูมิ ในปี พ.ศ. 235 (สุชีพ ปุญญานุภาพ,

2541) โดยพระมหากษัตริย์และประชาชนต่างยอมรับนับถือและยึดหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตมาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจุบัน คณะสงฆ์ไทยมีธรรมนูญที่ใช้ในการปกครองคณะสงฆ์ คือ พระธรรมวินัย และมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นหลักจัดระเบียบการปกครองอีกส่วนหนึ่งด้วย (พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), 2540)

ทั้งนี้ ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีวัดจำนวน 75 วัด โดยเป็นวัดในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย จำนวน 66 วัด โดยวัดในอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 75 วัด ประกอบด้วย วัดมหานิกาย จำนวน 66 วัด วัดอนัมนิกาย จำนวน 2 วัด วัดธรรมยุตกาย จำนวน 6 วัด และวัดจีนนิกาย จำนวน 1 วัด

อย่างไรก็ตาม จากผลงานวิจัยที่หลากหลาย แสดงให้เห็นปัญหาของการบริหารจัดการการปกครองคณะสงฆ์ บางประการ เช่น พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสบางรูปไม่ค่อยให้ความสำคัญและไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับคณะสงฆ์เวลามีประชุม พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสบางรูปขาดความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและอำนาจการปกครองกระจุกตัวอยู่แต่ส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมีคนเข้ามาบวชเป็นจำนวนมากมักก่อปัญหาด้านยาเสพติดมากที่สุดเพราะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสบางรูปย่อหย่อนขาดการบอกกล่าวและสั่งสอน พระภิกษุสามเณรบางรูปประพฤติไม่เหมาะสมในสมณสารูป และคณะผู้ปกครองบางรูปปล่อยปละละเลย ขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง เป็นต้น (พระครูปลัดธนากร วรญาโณ, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับ ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการในสังกัดคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จึงศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนา โดยมุ่งสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับการพัฒนาคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และยังสามารถเป็นกรณีศึกษาสำหรับพื้นที่อื่น ๆ ได้อีกประการหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 946 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี, 2561: 1-5) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 รูป เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 ท่าน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม

(n = 282)

ที่	สภาพประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการปกครองตามหลักพระธรรมวินัย	4.28	0.596	มาก
2	ด้านการปกครองโดยเอื้อเฟื้อต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช	4.16	0.584	มาก
	ภาพรวม	**4.22**	**0.573**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปกครองตามหลักพระธรรมวินัย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 รองลงมา ได้แก่ ด้านการปกครองโดยเอื้อเฟื้อต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบ	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน	-	1.526	0.195	-	✓
2. พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน	-	3.605**	0.007	✓	-
3. พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน	-	1.314	0.271	-	✓
4. พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน	-	0.445	0.721	-	✓
5. พระสงฆ์ที่มีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกัน	1.743	-	0.082		✓

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พรรษา มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

ด้าน	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการปกครองตามหลักพระธรรมวินัย	1. พระภิกษุผู้บวชใหม่บางรูปประพฤติย่อหย่อนในพระวินัย	1. ควรอบรมสั่งสอนพระวินัยแก่พระภิกษุผู้บวชใหม่ในทันที
ด้านการปกครองโดยเอื้อเฟื้อต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช	1. ปัญหาที่พระภิกษุ สามเณรบางรูปกระทำผิดกฎหมายของฝ่ายบ้านเมืองที่นอกเหนือจากบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ด้วยความรู้เท่า ไม่ถึงการณ์	1. ควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของฝ่ายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์กรคณะสงฆ์แก่พระภิกษุ สามเณร ไวยาวัจกร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
	2. ปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางเข้าร่วมประชุมของพระภิกษุสามเณรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล	2. ควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยอำนวยความสะดวก เช่น การประชุมผ่าน วิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conference)
	3. อุปสรรคจากความไม่เป็นเอกภาพของคณะสงฆ์ที่ให้ฝ่ายฆราวาสเข้ามามีบทบาทในการลงนิคหกรรมและตัดสินโทษแก่ภิกษุผู้กระทำผิด	3. ควรให้การลงนิคหกรรมและการตัดสินโทษแก่พระภิกษุผู้กระทำความผิดเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะสงฆ์เพียงฝ่ายเดียว

จากตารางที่ 3 พบว่า พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม การพัฒนาประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการปกครองตามหลักพระธรรมวินัย คือ 1) ผู้แทนราษฎร ต้องเก่ง มีความรู้ มีพระภิกษุผู้บวชใหม่บางรูปประพฤติย่อหย่อนในพระวินัย 2) ควรอบรมสั่งสอนพระวินัยแก่ พระภิกษุผู้บวชใหม่ในทันที

ด้านการปกครองโดยเอื้อเฟื้อต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช คือ 1) ปัญหาที่พระภิกษุ สามเณรบางรูปกระทำผิดกฎหมายของฝ่ายบ้านเมืองที่นอกเหนือจากบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ด้วยความรู้เท่า ไม่ถึงการณ์ ปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางเข้าร่วมประชุมของพระภิกษุสามเณรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล อุปสรรคจากความไม่เป็นเอกภาพของคณะสงฆ์ที่ให้ฝ่ายฆราวาสเข้ามามีบทบาทในการลงนิคหกรรมและตัดสินโทษแก่ภิกษุผู้กระทำผิด 2) ควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของฝ่ายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์กรคณะสงฆ์แก่พระภิกษุ สามเณร ไวยาวัจกร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยอำนวยความสะดวก เช่น การประชุมผ่าน วิดีโอคอนเฟอ

เรนซ์ (Video Conference)ควรให้การลงนิคหกรรมและการตัดสินโทษแก่พระภิกษุผู้กระทำความผิดเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะสงฆ์เพียงฝ่ายเดียว

อภิปรายผลการวิจัย

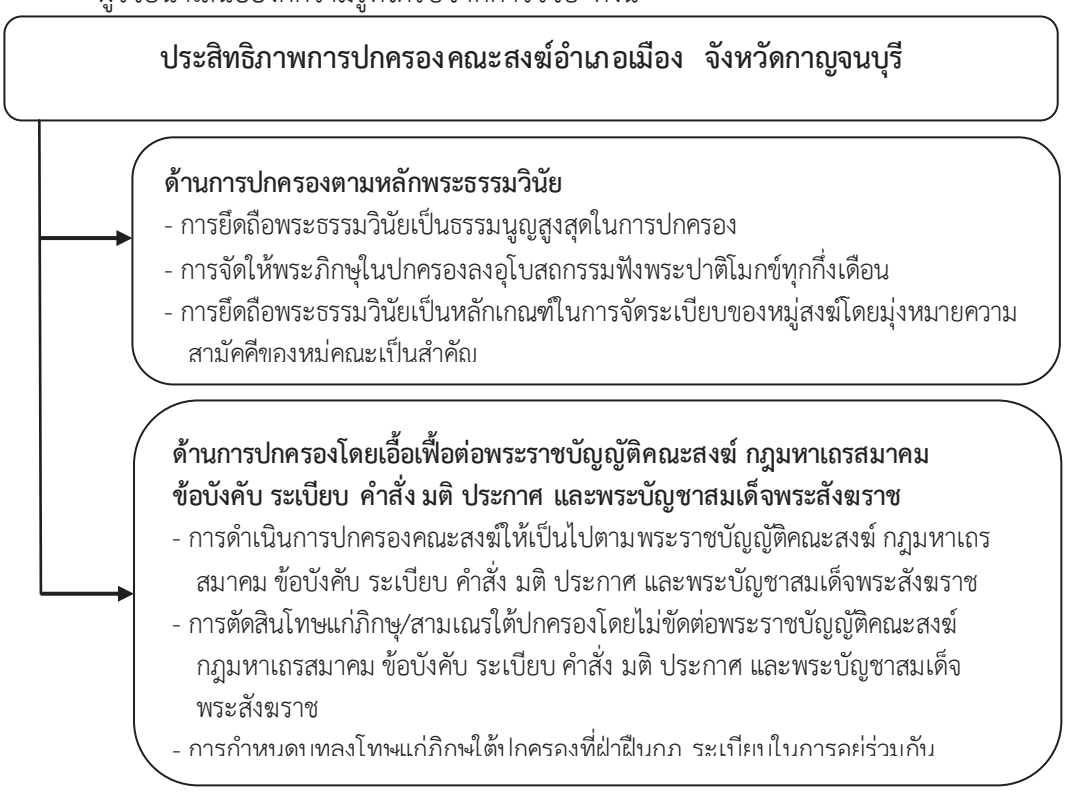
สภาพประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีการปกครองโดยเคร่งครัดตามหลักพระธรรมวินัยอันเป็นธรรมนูญการปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ อีกประการหนึ่ง เพื่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์และการพระพุทธศาสนาปัจจุบันสอดคล้องกับสภาพการณ์ของการปกครองของฝ่ายบ้านเมือง คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ยังได้จัดการบริหารกิจการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎมหาเถรสมาคม ว่าด้วยเรื่องการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ได้แก่ หน้าที่การปกครองคณะสงฆ์ต้องถือเป็นธุระหน้าที่ เพราะการที่คณะสงฆ์และการพระศาสนา หรือเพราะเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนามี 6 ด้าน คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ นั่นเอง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินัยธรสมชาย สุวิชาโน, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังวรสาธุวัตร (สำรวย สำโร), (2555) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอุบล จรธมฺโม, (2550) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาการปกครองในพุทธปรัชญาเถรวาท” ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมสำหรับนักปกครองตามหลักพุทธะปรัชญา ผู้ปกครองต้องมีคุณธรรมในหารปกครองตามแบบธรรมาธิปไตย กล่าวคือ ปกครองด้วยความถูกต้อง ความจริง มีศีลธรรม มีความยุติธรรม อำนวยประโยชน์และความสงบสุข แก่ผู้ใต้ปกครอง นอกจากนั้นในพระพุทธศาสนามีระบบการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งเป็นระบบการปกครองที่นำไป

ปรับใช้ได้ทั้งทางโลกและทางธรรม ตามทัศนะของ พุทธทาสภิกขุ ที่เน้นว่ารูปแบบการปกครองจะดีหรือตกต่ำต้องขึ้นอยู่กับผู้ปกครองซึ่งตั้งอยู่ในธรรม คือ ปกครองอย่างถูกต้อง ดีงาม ยุติธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดอาทิตย์ อตฺถเวที, (2547) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ของพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต): ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการเขตปกครองภาค 2” ผลวิจัยพบว่า การปกครองคณะสงฆ์ไทยนอกจากจะยึดหลักพระธรรมวินัยแล้ว ยังอิงอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารคณะสงฆ์ให้เกิดความเรียบร้อยดีงามในหมู่คณะสงฆ์และป้องกันภัยอันตรายจากภายนอกที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรคณะสงฆ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูเกษมสมุทรคุณ (ทองหล่อ เขมธมฺโม), (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะของประสิทธิภาพการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่พึงประสงค์ดังนี้

ด้านการปกครองตามหลักพระธรรมวินัย การยึดถือพระธรรมวินัยเป็นธรรมนูญสูงสุดในการปกครอง การจัดให้พระภิกษุในปกครองลงอุโบสถกรรมฟังพระปาติโมกข์ทุกกึ่งเดือนการยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดระเบียบของหมู่สงฆ์โดยมุ่งหมายความสามัคคีของหมู่คณะเป็นสำคัญ

ด้านการปกครองโดยเอื้อเฟื้อต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช การดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช การตัดสินโทษแก่ภิกษุ/สามเณรใต้ปกครองโดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชการกำหนดบทลงโทษแก่ภิกษุใต้ปกครองที่ฝ่าฝืนกฎ ระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จัดอบรมสั่งสอนพระวินัยแก่พระภิกษุผู้บวชใหม่ในทันที โดยจัดการอบรมเป็นประจำทุกเดือน ไม่เฉพาะการอบรมพระนวกะในช่วงเวลาก่อนเทศกาลเข้าพรรษา เท่านั้น

2) คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกาญจนบุรี ร่วมมือกันจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายของฝ่ายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์กรคณะสงฆ์แก่พระภิกษุ สามเณร ไวยาวัจกร และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยอำนวยความสะดวกในการประชุม เช่น การประชุมผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conference)

2) ควรสนับสนุนให้การลงนิคหกรรมและการตัดสินโทษแก่พระภิกษุผู้กระทำความผิดเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะสงฆ์เพียงฝ่ายเดียว

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการปกครองของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2549). *การปกครองคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชราชวิทยาลัย.

คนึงนิตย์ และสุบรรณ จันทบุตร. (2545). *ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

พระครูเกษมสมุทรคุณ (ทองหล่อ เขมธมฺโม). (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูปลัดธนากร วรญาโณ. (2555). *บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษากรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดกาญจนบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูปลัดอาทิตย์ อตฺถเวที. (2547). *การศึกษาแนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ของพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต): ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการเขตปกครองภาค 2* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ). (2555). *ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูวินัยธรสมชาย สุวิชาโน. (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูสังวรสาธุวัตร (สำรวย สำโร). (2555). *บทบาทของพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ). (2540). *การคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี. (2561). *สถิติภิกษุ สามเณร และศิษย์วัด อำเภอเมืองกาญจนบุรี ภาค 14 พุทธศักราช 2561*. กาญจนบุรี: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2555). *คู่มือพระสังฆาธิการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุขุม นวลสกุล. (2542). *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญไทยฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2541). *ประวัติศาสตร์พระศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวมสาส์น 1977 จำกัด.

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*

THE ROLE OF SANGHA IN COMMUNITY DEVELOPMENT, CHA-AM DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

พระมารุต กิตฺติปาโล (ฤกษ์ใหญ่)
Phra Marut Kittipāla (Lerkyai)
E-mail: poikaiy12purelom@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพบทบาท เปรียบเทียบ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบทบาทพระสงฆ์การพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดความต่อเนื่อง และงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม ขาดการให้ความร่วมมือของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่พระสงฆ์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้นคณะสงฆ์ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อเข้าร่วมพระสงฆ์ควรเข้าไปมีการส่วนสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการทุกภาคส่วนในทุกระดับ

คำสำคัญ : บทบาท; พระสงฆ์; การพัฒนาชุมชน

Abstract

This article was a study of the condition and comparison, to study problems, obstacles and suggestion of the monks' role in community development, Cha-Am district, Phetchaburi Province. This mix-method research found that overall, the opinions of the respondents were at a high level, different personal factors resulting in different opinions, thus accept according to the research hypothesis. Problems and obstacles were lack of continuity and budget for supporting activities, lack of cooperation of people in participating in organized activities, not receiving cooperation from various organizations in which monks would participate in developing. Therefore, public relations activities should be provided for public awareness and participation, monks should be involved in building relationships with government agencies at all levels.

Keywords: role, Buddhist monks, community development

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

บทบาทของพระสงฆ์ในยุคปัจจุบัน พระพุทธทาสภิกขุกล่าวว่า บทบาทที่พระสงฆ์ทำได้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ เผยแผ่ด้วยให้ปริยัติ (การศึกษา) เพื่อให้เกิดองค์ความรู้พัฒนาสู่ความคิดที่สามารถพิจารณาได้เอง เผยแพร่ด้วยการทำให้ดู (ปฏิบัติ) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและสร้างความสนใจต่อผู้พบเห็น และทำแผนงานด้วยการมีความสุขให้ประชาชน (ปฏิเวธ) จนเกิดความไว้วางใจในแนวทาง ส่งผลต่อการริเริ่มประพฤติปฏิบัติตาม (เบญจา มังคละพฤกษ์, 2552) ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 เองได้กำหนดให้พระสงฆ์มีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคม ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านสาธารณสงเคราะห์ เป็นผู้นำทางศีลธรรม เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านจิตใจ และส่งเสริมให้การศึกษาธรรมะ แก่เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณวัดและชุมชนใกล้เคียง พระสงฆ์ในชุมชนมีความผูกพันกับชุมชนอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากในแต่ละภูมิศาสตร์มักจะมีกิจกรรมที่สำคัญ เกี่ยวกับศาสนา และจารีตประเพณีในชุมชนนั้นๆ ล้วนเป็นการเสริมบทบาท และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน นอกจากนั้นบทบาทที่สำคัญยิ่งและปรากฏอยู่ทั่วไปได้แก่ การเข้าไปสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การเข้าไปบรรยายธรรมะแบบผสมผสานกับศาสตร์ปัจจุบัน ตามหน่วยงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งเป็น (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2554)

บทบาทเชิงรุกวัดและพระสงฆ์มีบทบาทที่สำคัญแก่ประชาชน และสังคมมายาวนานไม่ว่าจะเป็นสถานที่ให้การศึกษาการอาชีพ การรักษาโรค การพิจารณาตัดสินคดีความต่างๆ การให้คำแนะนำสั่งสอนสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ เป็นสถานที่พักผ่อน และปฏิบัติธรรมรวมทั้งการทำกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่รวมอยู่ในวัดต่อบทบาท ดังกล่าวได้ลดน้อยลงตามสภาพความเจริญ

จากประเด็นข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” ซึ่งเป็นบทบาทที่พระสงฆ์มีกับชุมชนซึ่งช่วยสร้างคุณค่าในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมและช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพระศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ที่อาศัยอยู่ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีจำนวน 79,918 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์

ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คนเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

(n=398)

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคาดหวัง		
	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านสังคม	3.74	0.852	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	3.55	0.936	มาก
ด้านวัฒนธรรม	4.02	0.823	มาก
ด้านการศึกษา	3.67	0.892	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.79	0.933	มาก
โดยรวม	**3.76**	**0.789**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.789) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการศึกษา และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	4.671**		0.000	✓	
อายุ		9.117**	0.000	✓	
ระดับการศึกษา		3.739	0.005*	✓	
อาชีพ		6.215*	0.000	✓	
รายได้		3.865**	0.010	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความคาดหวังต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านสังคม	ไม่มีการจัดโครงการอบรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้ประชาชนขาดความต่อเนื่อง และงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม	จัดให้มีการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนของประชาชนแบบต่อเนื่องทั้งภายในวัด และตามสถานที่ต่าง ๆ ที่รวมตัวกันของประชาชน
ด้านเศรษฐกิจ	ในบ้างเขตพื้นที่ของอำเภอชะอำยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน เช่น มูลนิธิ กองทุน ศูนย์ ฯลฯ	ให้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชน เช่น มูลนิธิ กองทุน ศูนย์ ฯลฯ ให้ครอบคลุมในเขตพื้นที่การปกครองของคณะสงฆ์
ด้านวัฒนธรรม	ประชาชนไม่มีความเข้าใจในการที่พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี	ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของประเพณี และวัฒนธรรมแก่ประชาชนในชุมชนถึงความสำคัญของพระสงฆ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรม
ด้านการศึกษา	ขาดอุปกรณ์การเรียนเป็นบางอย่าง มิตรหลังการเลือกตั้ง	ควรมีการเปิดรับบริจาคอุปกรณ์การเรียนให้แก่ชุมชน
ด้านสิ่งแวดล้อม	ในชุมชนประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ	ส่งเสริมให้ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านสังคม คือ 1) ไม่มีการจัดโครงการอบรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้ประชาชน ขาดความต่อเนื่อง และงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม 2) จัดให้มีการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนของประชาชนแบบต่อเนื่องทั้งภายในวัด และตามสถานที่ต่าง ๆ ที่รวมตัวกันของประชาชน

ด้านเศรษฐกิจ คือ 1) ในบ้างเขตพื้นที่ของอำเภอชะอำยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน เช่น มูลนิธิ กองทุน ศูนย์ ฯลฯ 2) ให้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชน เช่น มูลนิธิ กองทุน ศูนย์ ฯลฯ ให้ครอบคลุมในเขตพื้นที่การปกครองของคณะสงฆ์

ด้านวัฒนธรรม คือ 1) ประชาชนไม่มีความเข้าใจในการที่พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี 2) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมแก่ประชาชนในชุมชนถึงความสำคัญของพระสงฆ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรม

ด้านการศึกษา คือ 1) ขาดอุปกรณ์การเรียนเป็นบางอย่างมิตรหลังการเลือกตั้ง 2) ควรมีการเปิดรับบริจาคอุปกรณ์การเรียนให้แก่ชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม คือ 1) ในชุมชนประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ 2) ส่งเสริมให้ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจ และนำมาอภิปรายดังนี้

1.จากการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนในบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุชินนะ อนิญชิโต (พรหมนิล), (2561) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ” ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสังคม ด้านอาชีพ ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ ไม่แตกต่างกัน และทางด้าน อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอแก่งกระจาน ในด้านอาชีพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสาธารณะสุข มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนบทบาทในด้านสังคม และด้าน

วัฒนธรรม ประชาชนมีความเห็นไม่มีความแตกต่างกัน (3) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านสังคม พบว่า ควรจัดให้มีการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้แบบต่อเนื่องทั้งภายในวัด หรือตามสถานที่ต่างๆ และให้การประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ให้กับประชาชน ด้านอาชีพ พบว่า ควรจัดให้มีเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จัดตั้งองค์กรชุมชน เช่น มูลนิธิ กองทุน ศูนย์ ฯลฯ สนับสนุนกลุ่มอาชีพดั่งเดิมในเป็นจุดแข็งในพื้นที่นั้นๆ ด้านวัฒนธรรม พบว่า ควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี วันสำคัญของพุทธศาสนา และความสำคัญของพระสงฆ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ควรมีการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน รักษาและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสาธารณสุข พบว่า ควรมีส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจงานด้านสาธารณะสุขแก่พระสงฆ์ และประชาชน ในความรู้ด้านการดูแลสุขลักษณะ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน จึงยืนยันตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการภัคพล ฐานกโร (2558) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า (1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตขอประชาชนตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (3.74) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการให้ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (3.83) ด้านการเป็นแบบอย่างในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (3.80) และด้านการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต (3.60) (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี รายได้และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 1) ด้านการให้

ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขาดพระสงฆ์ที่สามารถเข้ามาอบรบคุณธรรม-จริยธรรมให้แก่ประชาชนดังนั้นคณะสงฆ์ควรมีการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชนเพื่อให้เข้าใจและรู้จักแก่นแท้ของศาสนาเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต 2) ด้านการเป็นแบบอย่างในการพัฒนาคุณภาพชีวิต พระสงฆ์บางรูปประพฤติปฏิบัติตนไม่อยู่ในสมณสารูป ทำให้ประชาชนที่พบเจอไม่เลื่อมใสในศาสนา พระสงฆ์จึงควรเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามครรลองเพื่อให้ประชาชนได้ปฏิบัติตาม ที่สำคัญจะต้องยกย่องเชิดชูบุคคลที่ทำความดีอย่างสม่ำเสมอให้สังคมได้รับรู้และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนและ 3) ด้านการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่ค่อยมีการสนับสนุนในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเท่าที่ควร คณะสงฆ์และหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะภาครัฐควรมีการส่งเสริมแบบรูปธรรมทำให้เกิดกิจกรรมในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยให้วัดเป็นแกนหลักในการพัฒนา 4) บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้ พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ทรงศีลและนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติควรสำรวมกาย วาจา และใจ ให้อยู่ในครรลองคลองธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในสมณสารูป ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่พบเจอเลื่อมใสในศาสนา นอกจากนั้นคณะสงฆ์ควรสนับสนุนให้พระสงฆ์เป็นหลักในการทำกิจกรรมที่สามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน
ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ด้านสังคม พระสงฆ์ มีบทบาทในการช่วยเหลือทางสงคมใน ด้านสังคมสงเคราะห์ การให้คำแนะนำแนวทางการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังส่งเสริมเรื่องของจริยธรรม และคุณธรรม เป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม ขับเคลื่อนกับชุมชนโดยก่อประโยชน์ให้เกิดกับสังคมโดยตรง และโดยอ้อม

ด้านเศรษฐกิจ พระสงฆ์ได้ส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพโดยสุจริตมีจัดสรรพื้นที่ให้แก่ชุมชนในการสนับสนุนให้ประชาชนในการใช้ส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ

ด้านการศึกษา พระสงฆ์ยังได้ช่วยพัฒนาการศึกษาทางด้านให้ความรู้ทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม โดยมีพระได้เข้าไปสอนในโรงเรียน ทั้งในระดับชั้นประถมศึกษา และในระดับมัธยมศึกษาจึงทำให้ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจศีลธรรม และคุณธรรมกันมากขึ้น

ด้านวัฒนธรรม พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมการการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี โดยใช้พื้นที่ของวัดเป็นสถานที่ร่วมตัวกันของประชาชนทุกเพศทุกวัย ตามแต่ละเทศกาลต่างๆ และเป็นศูนย์กลางของการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

ด้านสิ่งแวดล้อม พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกับชาวบ้าน รักษาธรรมชาติ และร่วมกันปลูกต้นไม้ภายในวัดให้เป็นสถานที่ร่มรื่นเหมาะสมกาลเป็นสถานที่พักผ่อน และยังจัดเป็นสวนป่าที่แสดงให้เห็นถึงระหว่างธรรมกับธรรมชาติ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์ควรมีนโยบายในการติดตาม ประสานงาน และคอยช่วยเหลือสนับสนุนบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม

2) คณะสงฆ์ควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ฝ่ายสังคมสังเคราะห์ของมหาเถรสมาคม กับพระสงฆ์ที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้การทำงานในการพัฒนาชุมชนนั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) คณะสงฆ์ควรมีการพัฒนาให้ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในการทำงานในการพัฒนาชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) คณะกรรมงานที่รับผิดชอบในด้านสาธารณะสังเคราะห์ ควรมีการติดตาม ประเมินผลสนับสนุนการทำงานของพระสงฆ์ผู้ที่มีบทบาทด้านการพัฒนาชุมชน อย่างต่อเนื่อง

2) พระสงฆ์ผู้ทำงานด้านพัฒนาชุมชนควรแสวงหาความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนท้องถิ่น ในการทำงานในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

3) ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนแก่พระสงฆ์ และสร้างพระสงฆ์รุ่นใหม่ในการเข้ามาทำงานด้านการพัฒนาชุมชน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัญหาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในด้านอื่นๆ

2) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ของอำเภออื่น จังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

3) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

4) ควรศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ.(2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

เบญจา มังคละพฤกษ์. (2552). *พระกับการเมือง หลวงตามหาบัวกับทักษิณ บันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย*. นนทบุรี: บ้านหนังสือ.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (2554). *การเผยแผ่เชิงรุก*. กรุงเทพฯ: สามลดา.

พระสุชินนะ อนิญฺชิโต (พรหมนิล). (2561). *บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระอธิการภัคพล ฐานกโร. (2558) *บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING AND TEACHING IN BUDDHIST SUBJECT OF MORALITY TEACHING MONK AT SCHOOL IN HUA HIN DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

พระยงยุทธ กตธุโร (ขำหว่าง)
Phra Yongyut Katadhuro (Khamwang)
E-mail: tui201111@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา เปรียบเทียบการพัฒนา ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ตารางเวลาของทางโรงเรียน มีเวลาให้น้อยต่อการสอนของพระสอนศีลธรรม ทำให้ เด็กนักเรียนมีความเข้าใจได้ไม่เพียงพอต่อการเรียน พระสอนศีลธรรมบางรูป ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้นำไปใช้ ดังนั้น สำนักงานพระสอนศีลธรรมควรปรับเนื้อหาให้มีความน่าเรียนและน่าสนใจเหมาะกับวัยเด็กนักเรียนควรพัฒนาหลักสูตรวิชาพุทธศาสนาให้ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนา; การเรียนการสอน; วิชาพระพุทธศาสนา; พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

Abstract

This article was a study of development condition, comparison of development, problems, obstacles and suggestions to develop the learning and teaching Buddhist subject of morality teaching monk at school in Hua Hin district, Prachuap Khiri Khan Province. This was a mix-method research; the findings were the development condition of learning and teaching Buddhist subject in overall was at a high level, the different personal factors had no different opinions, therefore rejected the research hypothesis. Problems and obstacles; time managing of Dhamma education school, the learners did not give importance to the study as they thought

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

that was a distant thing. Some teachers lacked of creating an interesting activity, therefore, the content should be adjusted to be interesting and suitable for student's age and to meet the needs of students.

Keywords: development, learning and teaching, morality teaching monk at school

บทนำ

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา อย่างต่อเนื่อง มีเทคโนโลยีเข้ามาในสังคมมนุษย์ ทำให้การสื่อสารรวดเร็วเพราะ ในการพัฒนาการสอนในยุคปัจจุบันต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาในการสอนคำสอนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มีการเข้าถึงในหมู่ชนทุกชนชั้น ในตอนแรกต้องพัฒนาเยาวชนของชาติก่อน เพราะว่าเยาวชนหรือนักเรียนเป็นบันไดขั้นแรก ทำให้ชาติร่วมทั้งพระพุทธศาสนามีอายุสืบต่อและมั่นคง ในวิชาพระพุทธศาสนา รวมคำสอนของพระพุทธเจ้าสังคมไทยถือว่าเป็นสังคมของพระศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ในยุคอดีตจนมาถึงยุคปัจจุบัน (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2549)

การพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนระดับกลางให้เป็นผู้มีความสามารถในการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมได้อย่างสมดุล สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ โดยจะต้องมีครูเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาในการกล่อมเกลาอบรมสั่งสอนอย่างต่อเนื่องตามพัฒนาการแต่ละวัย และการประเมินผลจะต้องวัดให้ถูกต้องเหมาะสมและควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนดังกล่าวทุกระดับตลอดเวลา การวัดผลและประเมินผลจึงนับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่ง ของการศึกษาสามารถนำเอาผลมาใช้วางแผนปรับปรุงพัฒนา ติดตาม และตัดสินทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญชม ศรีสะอาด และนิภา ศรีไพโรจน์, 2548)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับผู้วิจัยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นของปัญหาการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนพระภิกษุที่ทำหน้าที่สอนวิชาพุทธศาสนพุทธศาสนาในโรงเรียนมีประสบการณ์ จึงสนใจศึกษาเรื่อง "การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์" เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยใช้เป็นการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรม สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน ที่มีพระสอนศีลธรรมเข้าไปทำการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1090 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 293 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูป หรือ คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม

(n=258)

ที่	สภาพการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ระดับความคิด		
		$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1	ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.78	0.43	มาก
2	ด้านเป็นผู้นำนักเรียนเข้าสู่สมาธิและพิธีทางพระพุทธศาสนา	3.74	0.43	มาก
3	ด้านทบทวนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนเข้าสอบธรรมประจำปี	3.76	0.47	มาก
4	ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้าสู่วิถีในชีวิตประจำวัน	3.75	0.46	มาก
	โดยรวม	3.76	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 นักเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.76, S.D.=0.43) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทบทวนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนเข้าสอบ

ธรรมประจำปี ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้าสู่วิถีในชีวิตประจำวัน ด้านเป็นผู้นำนักเรียนเข้าสู่สมาธิและพิธีทางพระพุทธศาสนา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.275		0.203		✓
อายุ		0.048	0.953		✓
สังกัดโรงเรียน		0.147	0.964		✓
ระดับชั้น		0.048	0.953		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักเรียนที่เพศ อายุ สังกัดโรงเรียน ระดับชั้นมีระดับความคิดเห็นต่อ ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้าน	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	เนื้อหาสาระรายวิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นเรื่องที่มีความเข้าใจยากสำหรับนักเรียน	ควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความหลากน่าสนใจเหมาะกับวัยของนักเรียนแต่ละระดับชั้นเรียน
ด้านเป็นผู้นำนักเรียนเข้าสู่สมาธิและพิธีทางพระพุทธศาสนา	พระสอนศีลธรรมบางรูปยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกรรมฐานอย่างแท้จริง	ควรจัดการอบรมให้ความรู้ด้านวิปัสสนากรรมฐานให้แก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อจะได้ให้ความรู้จริงและประโยชน์ของการทำสมาธิ

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ต่อ)

ด้าน	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านทบทวนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนเข้าสอบธรรมประจำปี	สื่อการสอนของพระสอนศีลธรรมศึกษาบางรูปยังไม่เข้าใจหลักสูตรของการสอบธรรมศึกษา	โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเรียนธรรมศึกษาให้มากขึ้น
ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้าสู่วิถีในชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนคิดว่าวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้าสู่วิถีในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องทำได้ยาก	ควรสอดแทรกเนื้อหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตัวที่ดีในสังคม

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) เนื้อหาสาระรายวิชาพระพุทธศาสนานั้น เป็นเรื่องที่มีความเข้าใจยากสำหรับนักเรียน 2) ควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความหลากน่าสนใจเหมาะกับวัยของนักเรียนแต่ละระดับชั้นเรียน

ด้านเป็นผู้นำนักเรียนเข้าสู่สมาธิและพิธีทางพระพุทธศาสนา คือ 1) พระสอนศีลธรรมบางรูปยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกรรมฐานอย่างแท้จริง 2) ควรจัดการอบรมให้ความรู้ด้านวิปัสสนากรรมฐานให้แก่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเพื่อจะได้ให้ความรู้จริงและประโยชน์ของการทำสมาธิ

ด้านทบทวนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนเข้าสอบธรรมประจำปี คือ 1) สื่อการสอนของพระสอนศีลธรรมศึกษาบางรูปยังไม่เข้าใจหลักสูตรของการสอบธรรมศึกษา 2) โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเรียนธรรมศึกษาให้มากขึ้น

ด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้าสู่วิถีในชีวิตประจำวัน คือ 1) ผู้เรียนคิดว่าวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการเข้าสู่วิถีในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องทำได้ยาก 2) ควรสอดแทรกเนื้อหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตัวที่ดีในสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1.ความคิดเห็นของนักเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ความคิดเห็นของนักเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับเมื่อพิจารณาตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) สอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) เป็นผู้นำนักเรียนเข้าสู่การฝึกสมาธิและพิธีทางพระพุทธศาสนา (3) ทบทวนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนเข้าสอบประจำปี และ (4) สอนวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการการเข้าสู่วิถีชีวิตให้นักเรียนชาวพุทธ อยู่ในระดับมากทุกด้านเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธวัชอินทวงศ์ (สกลอินฺทวโส), (2556) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเวฬุวันวิทยาเป็นหนึ่งในโรงเรียนวิถีพุทธที่ได้นำเอาหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เยาวชนหรือนักเรียนในสถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นและเป็นการป้องกันปราบปรามปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดแก่เยาวชนเช่นปัญหาอาชญากรรมปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโรงเรียนวิถีพุทธเป็นโรงเรียนที่เน้นการบริหารศึกษาเป็นรูปประธรรมในด้านต่างๆ โดยมีโครงสร้างการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทุกกิจกรรมฉะนั้นที่ครูผู้สอน และนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนมุ่งประเมินผลแก่นักเรียนในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นหรือเป็นคนเก่งดี การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และระดับปานกลางอยู่ 1 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ด้านการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อและวัฒนธรรมเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา พบว่า ผลการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาผลของการกสิกรรมส่งเสริมการเรียนครูการปฏิบัติและผลของกิจกรรมทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนากิจกรรมต่างๆเหล่านี้ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนตามหลักพุทธธรรมต่างๆอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้นรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม และกลุ่มเพื่อนได้ดีรู้จักยับยั้งอารมณ์ฝ่ายอกุศลที่แสดงออกทางกายวาจา เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้ปกครอง และ ชุมชนรู้จักกตัญญูกตเวทีต่อผู้ปกครองและสถานศึกษาประพฤติตนเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนมีจิตใจร่าเริงแจ่มใสไม่หดหู่มีความเมตตาต่อเพื่อนๆ และคนอื่นๆ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สังกัดโรงเรียน ระดับชั้น ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระนิพนธ์ เทวธมฺโม (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพฯ เขต 2”ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ในระดับสูง เช่น การสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์ความสนใจของนักเรียน มีการวางแผนและจัดเตรียมการสอนตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งเลือกวิธีการสอนและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และปรับปรุงวัตถุประสงค์ที่เป็นนามธรรมให้เป็นเชิงพฤติกรรม ส่วนการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้านั้น พบว่าอยู่ในระดับสูง เช่น นักเรียนชอบทำกิจกรรมมากกว่าฟังคำบรรยาย ครูผู้สอนมีความสนใจและเจตคติที่ดีต่อวิชาพระพุทธศาสนารวมทั้งครูแนะนำให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม สำหรับการประเมินผลด้านกระบวนการสอน พบว่า มีความคิดอยู่ในระดับสูง เช่น มีการยกย่องนักเรียนที่ตั้งใจและสนใจวิชาพระพุทธศาสนา ครูผู้สอนตามขั้นตามขั้นตอนเป็นระบบ เช่น จากง่ายไปหายากและมีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา รวมทั้งกลอนการสอนมีการกล่าวนำเข้าสู่บทเรียนทุกครั้งเป็นต้น สำหรับการประเมินผลผลิตจากการสอนนั้นพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงเช่นนักเรียนมีการพัฒนาจิตเพื่อช่วยเหลือเพื่อนโรงเรียน และครอบครัวนักเรียนมีเจตคติที่ดีมีสุขภาพจิตที่ดีและควบคุมอารมณ์ไว้รวมทั้งนักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนในอำเภอจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. พระสอนศีลธรรมนำเอาเหตุการณ์ปัจจุบันมาเป็นแนวการสอนให้เด็กเกิดความเท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม
2. พระสอนศีลธรรมนำเอาหลักการศึกษาอธิบายให้เด็กเกิดความเข้าใจ เกิดความสนใจในการเรียนวิชาพุทธศาสนา
3. พระสอนศีลธรรม การวางแผนให้สอดคล้องกลับรายวิชาและภาคปฏิบัติในแนวทางเป็นแบบอย่างเดียวกันให้เด็กนักเรียนมีองค์ความรู้นำมาปรับใช้ในชีวิตได้

ทบทวนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนเข้าสอบธรรมประจำปี

1. พระสอนศีลธรรมเตรียมแบบในการสอบให้นักเรียนได้ทำก่อนจะลงไปสอบทำให้เกิดความเข้าในการสอบมากขึ้น
2. พระสอนศีลธรรมเตรียมการสอนแนะนำแนวการสอบและหัวข้อในการสอบให้เด็กนักเรียนได้ทบทวนเสมอ
3. พระสอนศีลธรรมกำหนดเนื้อหาในการสอบทบทวนทุกค่าที่ไปสอนและสลับเนื้อหาความสำคัญของการสอบสลับไปสลับมาให้เด็กเกิดความเข้าใจในการสอบ

เป็นผู้นำนักเรียนเข้าสู่การฝึกสมาธิและพิธีทางพระพุทธศาสนา

1. พระสอนศีลธรรมให้นักเรียนดูจิตให้เกิดการพัฒนาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแบบมีรูปประธรรม
2. พระสอนศีลธรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนทำสมาธิแบบที่ตนเองเคยทำมาแนะนำส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการทำสมาธิยิ่งขึ้น
3. พระสอนศีลธรรมบอกวิธีการบริหารจิตภาวนาและการทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและยังสอนให้รู้ถึงพิธีทางศาสนาในวิถีของชาวพุทธ

สอนวิชาพุทธศาสนาบูรณาการการเข้าสู่วิถีชีวิตให้เด็กนักเรียนชาวพุทธ

1. พระสอนศีลธรรมจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมทำทำให้เกิดเป็นอุปนิสัยที่ดีต่อกันทำกิจกรรมทางศาสนาทำให้มีใจรักและไม่ให้ใครมาทำลายได้ง่ายๆ
2. พระสอนศีลธรรมบอกความสำคัญเหตุผลของการนับถือศาสนาทำให้เกิดศรัทธาจิตใจของนักเรียน
3. พระสอนศีลธรรมสอนให้เกิดการดำรงชีวิตให้มีฉันทะมีกัลยานิมิตรที่ดีและการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักธรรมคำสอนเพื่อให้เกิดความสุขทั้งทางกายและทางใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) พระสอนศีลธรรมควรประสานงานกับคณะครูในโรงเรียน กำหนดมาตรฐานคุณภาพของการสอนวิชาพุทธศาสนาโดยบูรณาการเอาหลักธรรมและสถานการณ์ปัจจุบันมาเป็นส่วนร่วมในการสอนให้เกิดผลมากที่สุด

2) พระสอนศีลธรรมควรแนะนำเด็กนักเรียนและคณะครูจัดการอบรมฝึกสมาธิขั้นพื้นฐาน วิธีการอบรมวิปัสสนากรรมฐานให้เกิดปัญญาพิจารณาใคร่ครวญและยังส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจหลักธรรมเพื่อนำชีวิตไปให้เกิดความสำเร็จในชีวิตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้น่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิม

2) ควรสอดแทรกเนื้อหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรม การประพฤติปฏิบัติตัวที่ดีในสังคม

3) ควรมีการเชื่อมโยงความรู้ทางวิทยา ศาสตร์กับแนวทางของพระพุทธศาสนา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนากับนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมแก่เยาวชนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาระบบการเรียนการสอนที่มีส่วนร่วมกับสังคมในการบูรณาการการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

บุญชม ศรีสะอาด และนิภา ศรีไพโรจน์. (2548). *การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา.* มหาสารคาม: โรงพิมพ์ปรีดาการพิมพ์.

พระครูธวัชอินทวงศ์ (สกล อินฺทวโส). (2556). *ศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเวฬุวันวิทยา ตำบลหนองไผ่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระนิพนธ์ เทวธมฺโม. (2552). *การประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพฯ เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สิปปนนท์ เกตุทัต. (2549). *การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*

WELFARE EDUCATIONAL MANAGEMENT OF MUEANG DISTRICT SANGHA, PHETCHABURI PROVINCE

พระวรพงศ์ ธมฺมวโส (สีชาวงศ์)
Phra Woraphong Dhammavaṁso (Seechawong)
E-mail: Seechawohg@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรค คือ การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีจำนวนน้อย การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ

คำสำคัญ : การจัดการ; ศึกษาสังเคราะห์

Abstract

This article was to study the condition of welfare educational management, problems, obstacles and suggestions for welfare educational management of Sangha in Mueang district, Phetchaburi province. This was a mix-method research, found that the educational management condition of Sangha in general was at a high level, different personal factors had different opinions and therefore rejected the research hypothesis. welfare educational management of Muang district Sangha, Phetchaburi province showed that problems and obstacles were that the Sunday Buddhism study center is few, giving scholarships to students is not enough to needs.

Keywords: management, welfare education

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมามีการพัฒนาเป็นลำดับ จนถึงการจัดทำแผนการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สคช.), 2560) คุณภาพของสถาบันการศึกษา เช่น การมีครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ การมีอุปกรณ์สื่อการเรียนการเรียนสอนที่ดี ก็กระจุกอยู่ในกรุงเทพฯและตัวเมืองใหญ่ๆ ส่วนสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างไกลออกไปจากศูนย์กลางก็มักจะมีคุณภาพลดลงไป อีกทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนประสบความยากลำบากไม่สามารถส่งลูกให้เล่าเรียนต่อไปได้ตามที่ควรจะเป็น ทำให้เด็กนักเรียนออกกลางคันเพิ่มมากขึ้น สถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ ในสังคมก็ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ ได้พยายามแสวงหาวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาดังกล่าว

ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่มีฐานะยากจนเหล่านี้ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนสูงๆ ขึ้นไปและมีโอกาสเลือกอาชีพที่ตนสนใจทำได้มากขึ้นการศึกษาสงเคราะห์เป็นการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาภาคปริยัติธรรม ดังนั้นคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรีมีการจัดการศึกษาสงเคราะห์ก็เพื่อจุดมุ่งหมาย คือ (1) เพื่อช่วยเหลือเด็ก ยากจนมาก ให้ได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ (2) เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส (3) เพื่อช่วยเหลือชนต่างวัฒนธรรม หรือชนกลุ่มน้อยให้ได้รับการศึกษา (4) เพื่อช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนลูกชาวเรือ ลูกกรรมกรก่อสร้างให้ได้รับการศึกษา (5) เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ครอบครัวประสบภัยธรรมชาติและ (6) เพื่อช่วยแก้ปัญหาเด็กที่มีปัญหาทางสังคมให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง (กรมการศาสนา, 2540)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อทำให้ทราบว่าพระสงฆ์นั้น มีบทบาทในการจัดการการศึกษาสงเคราะห์อยู่ในระดับใด เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนา และปรับองค์กรสงฆ์ให้ดีต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 108 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี, 2562) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป หรือ คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหา เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมและจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา 2) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา 3) ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา 4) ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการจัดการงานศึกษา สงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม

(N=108)

การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	3.93	0.640	มาก
ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	3.91	0.616	มาก
ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	3.95	0.591	มาก
ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	4.02	0.601	มาก
รวม	**3.95**	**0.555**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ด้าน	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา	1.การจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 2.พระสังฆาธิการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์น้อยเกินไป	1.ควรมีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 2.พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
ด้านการพัฒนาสถานศึกษา	1.การประสานงานในการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน 2.การมีผู้ให้บริการให้คำปรึกษาด้านชีวิตส่วนตัว	1.ควรมีการประสานงานในการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน 2.ควรมีการจัดตั้งให้มีบริการให้คำปรึกษาด้านชีวิตส่วนตัว
ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา	1.การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา 2.การบริการแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เช่น E-learning เป็นต้น	1.ควรพัฒนาการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษาให้มากขึ้น 2.พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญกับการบริการแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เช่น E-learning เป็นต้นให้มากขึ้น
ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา	1.พระสังฆาธิการคิดว่าการมีแหล่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของแจกทุนการศึกษาเป็นเรื่องไกลตัว 2.วิธีการสอนให้นักเรียนซักถามระหว่างการเรียนได้ในเนื้อหาวิชาของบทเรียน	1.ควรสอดแทรกการมีแหล่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของแจกทุนการศึกษา 2.ควรส่งเสริมวิธีการสอนให้นักเรียนซักถามระหว่างการเรียนได้ในเนื้อหาวิชาของบทเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจ และนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

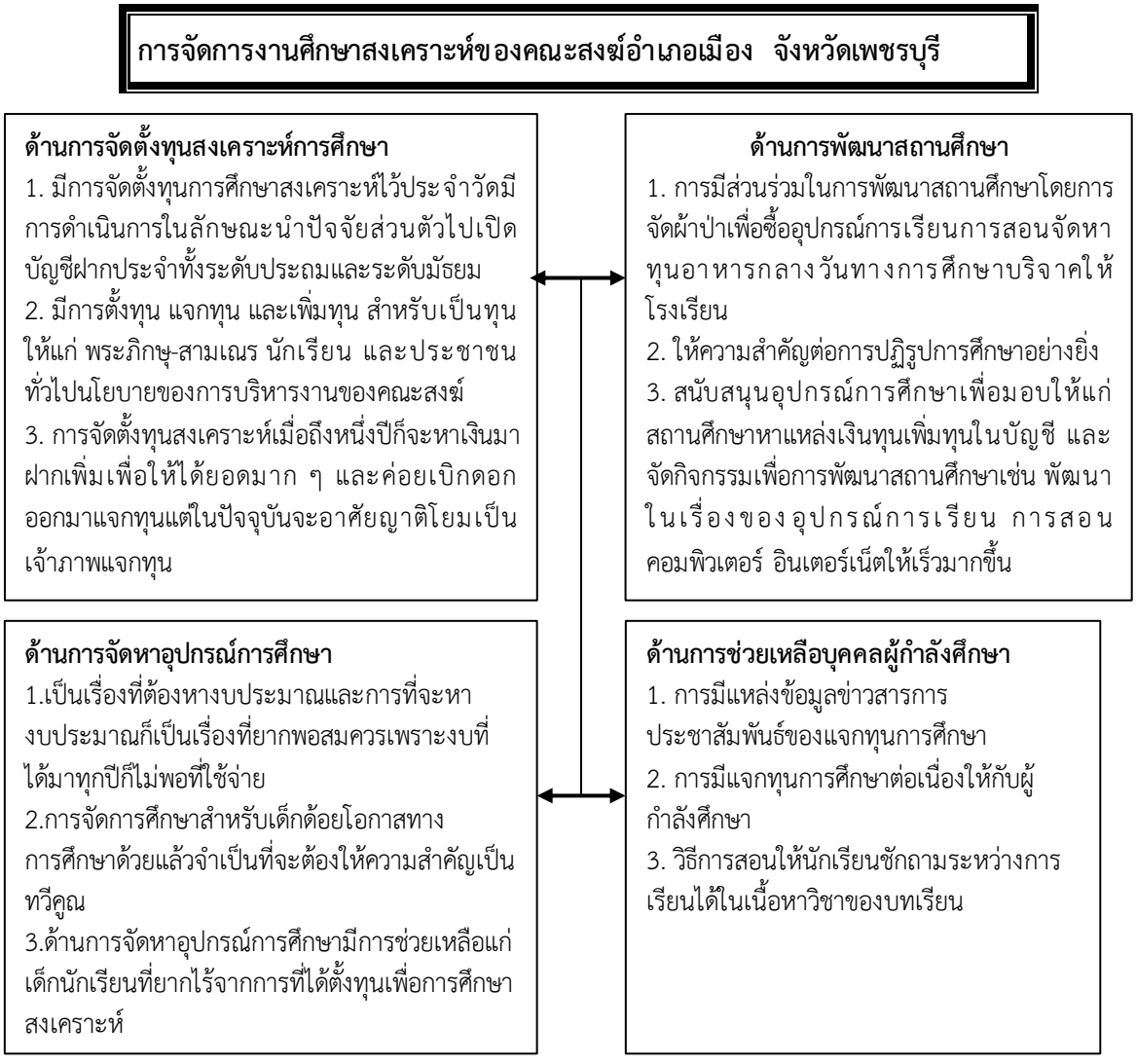
การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี คือ ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา และด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษาอยู่ในระดับมาก ทุกด้านเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกามานะ สุเมธโส (มากมูล), (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการด้าน การศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการด้าน การศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณาเป็นหลายด้าน พบว่าด้านสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือ อีก 4 ด้าน ได้แก่ด้านค่าใช่จ่าย ด้านการพัฒนาการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา และด้านอื่นๆ อยู่ ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของ พระสังฆาธิ การ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลด้านวุฒิการศึกษาสามัญ มีผลทำ ให้ความเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลด้าน อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา ทางธรรม และตำแหน่ง ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางใน การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี พบว่าด้านสถานที่ควรจัดสภาพแวดล้อมภายใน อาณาบริเวณ โรงเรียน และบริเวณรอบนอกโรงเรียน โดยดูแล รักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น มีบรรยากาศที่สะอาด สงบ และสว่าง เพื่อเอื้อประโยชน์ ต่อการศึกษา ตลอดจนจัดรักษาความปลอดภัยในแก่นักเรียน, ด้านค่าใช้จ่าย ควรจัดสรรรายได้ประจำปีของวัดมาช่วยเหลืองานด้านการศึกษาสงเคราะห์อย่างชัดเจน โดยจัดสรรเป็นงบประมาณประจำในแต่ละปี, ด้านการพัฒนาการศึกษา ควรปรับกระบวนทัศน์ในการพัฒนา เริ่มที่การพัฒนา ครูผู้สอนเป็นประการแรก โดยการปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรม จริยธรรม ให้ครูเป็นตัวอย่างทางความ ประพฤติดีแก่นักเรียน, ด้านการบริหารการศึกษา ควรจัดบริการแนะแนวทางการศึกษาแก่นักเรียน โดยผ่านทางกิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน กิจกรรมทางวิชาการ กีฬา กิจกรรมทางศาสนา และการ พบปะอาจารย์ที่ปรึกษาประจำวัน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งและดีและ ด้านอื่นๆ ควรประสานงานกับผู้นำชุมชนหรือตัวแทนหมู่บ้าน หรือประชาชนผู้ที่อาศัยในชุมชนที่วัดและโรงเรียน ตั้งอยู่ เพื่อรับทราบและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด มีความคิดเห็นต่อ การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประยุตปุญญากร (บุญยง กวิว์โส), (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของ พุทธศาสนิกชนต่อการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ”พบผลการวิจัยว่า พุทธศาสนิกชน มีความคิดเห็นต่อการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการศึกษา สงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ อยู่ในระดับมากในข้อมีการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือ ในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ข้อสนับสนุนให้มีการสอนธรรมศึกษาแก่เยาวชนและ บุคคลทั่วไป และข้อมีการจัดสร้างห้องสมุดภายในวัดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้ ส่วนข้ออื่นๆ พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ อยู่ในระดับปานกลางการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการ จัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ พบว่า พุทธศาสนิกชน มีความคิดเห็นต่อ การจัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึง ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ปัญหา และข้อเสนอแนะของพุทธศาสนิกชนต่อการจัดการการศึกษา สงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ปัญหาในการจัดการสงเคราะห์ได้แก่ ปัญหาเรื่องการขาด แคลนบุคลากร ปัญหาด้านการจัดทุนการศึกษาที่ยังไม่ทั่วถึง ปัญหาด้านสถานที่ในการจัดการศึกษา สงเคราะห์ปัญหาด้านความร่วมมือระหว่างพระสังฆาธิการและหน่วยงานของภาครัฐ ปัญหาด้านงบประมาณ เป็นต้นข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มบุคลากรให้เพียงพอ ควรมีการจัดหาทุนสนับสนุนด้าน การศึกษาให้ทั่วถึง จัดหาสถานที่เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ควรมีการทำความร่วมมือ ระหว่างพระสังฆาธิการและหน่วยงานภาครัฐในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ เป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Body of knowledge)

การวิจัยเรื่อง การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้เสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” สรุปได้ว่า

การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์นั้นประกอบไปด้วย 4 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ

1. ด้านการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษา

เรื่องการหาเงินทุน เพราะการทำอะไรก็ตามในสมัยนี้ต้องมีเรื่องเงินในสมัยนี้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งนั้น เช่น ค่ารถ อุปกรณ์การศึกษา ทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่จะได้การสงเคราะห์เพราะปัจจุบันเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด จากผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสงเคราะห์ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รูปแบบการจัดการศึกษาได้พัฒนาปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมและนโยบายของรัฐบาลของแต่ละยุคสมัยมาโดยตลอด

2. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา

การจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการศึกษา ไม่ว่าทั้งด้านบุคลากรหรืองบประมาณ มีกฎหมายบังคับให้ดำเนินการได้อย่างเป็นระบบไม่เช่นนั้นจะเป็นสภาพปัจจุบัน เป็นการจัดสรรทรัพยากรแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยรักษาน้ำใจกันไปวัน ๆ ไม่ใช้หลักเกณฑ์ระเบียบหรือกฎหมายมาเป็นเครื่องบังคับให้ดำเนินการแต่อย่างใด

3. ด้านการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

กำหนดนโยบายและผู้ขับเคลื่อนนโยบายต่างมีความตั้งใจตรงกันคือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นไปอย่างทั่วถึง ต้องมีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษาทั้งแก่ครูผู้สอน และแก่ผู้เรียน เมื่อทุนหรืออุปกรณ์ไม่เพียงพอก็ต้องมีการระดมทุน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร เช่นขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั่วไป

4. ด้านการช่วยเหลือบุคคลผู้กำลังศึกษา

การมีแหล่งข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของแจกทุนการศึกษา การมีแจกทุนการศึกษาต่อเนื่องให้กับผู้กำลังศึกษาให้เหมาะสมและวิธีการสอนให้นักเรียนซักถามระหว่างการเรียนได้ในเนื้อหาวิชาของบทเรียน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การจัดการงานศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ นำไปปฏิบัติเพื่อเกิดเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์ต้องมีการวางแผนงาน การจัดการที่ดีมีการแบ่งงานกระจายงาน มี การจัดอบรมบุคลากร การบริหารจัดการ การประชุมเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ เพื่อการปฏิบัติของ คณะสงฆ์ต่อไป ในด้านการประชาสัมพันธ์ต้องมีการวางแผนงานที่ดีมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่งถึง

2) คณะสงฆ์ควรให้ความสำคัญในงานการศึกษาสงเคราะห์เพื่อการพัฒนาชุมชนโดยเกี่ยวข้องกันระหว่างวัด บ้าน โรงเรียนและชุมชน ส่วนงานข้าราชการ ต้องมีการประสานงานร่วมมือเป็นเครือข่ายเดียวกัน มีการสร้างกิจกรรมและส่งเสริมการมีส่วนกับชุมชนและควรจัดอย่างต่อ เนื่องมี

แบบแผนที่มั่นคง ประสานความสมัครสมานสามัคคีและสร้างแรงศรัทธาให้แก่ประชาชนที่จะบำรุงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร

3 คณะสงฆ์ปรับปรุงกลยุทธ์ในการจัดการการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ให้เข้ากับยุคโลกาภิวัตน์โดยยึดหลักกฎระเบียบแบบแผนทางสังคม และพระธรรมวินัยอันดีงาม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ควรจัดอบรมบุคลากร การจัดการ การประชุมเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ การปฏิบัติตนหรือคณะสงฆ์ทำหน้าที่ ควรทำแบบอย่างให้พระสังฆาธิการในเขตปกครองดูเป็นตัวอย่าง และอบรมให้คณะสงฆ์มีการพัฒนาคุณภาพ

2) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ควรสร้างความมั่นใจ ในด้านศึกษาสงเคราะห์ให้เป็นพื้นฐานให้อยู่ร่วมกันและควรมีการจัดตั้งกองทุนต่อเนื่องมีแบบแผนที่มั่นคง ทั้งในคณะสงฆ์และส่วนงานข้าราชการต้องมีการประสานงานร่วมมือเป็นเครือข่ายเดียวกัน

3) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี จัดให้มีกิจกรรมต่างๆทางพระพุทธศาสนาให้เข้าถึงเยาวชน เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม เด็ก เยาวชน ได้เรียนรู้และเข้าใจ ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พัฒนาให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข โดยมีคุณธรรม จริยธรรม

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาเทคนิคและกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ได้นำไปใช้ในด้านศึกษาสงเคราะห์

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ในระดับจังหวัดเพื่อให้เป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนาจิตใจและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และเพื่อได้รู้ประสิทธิภาพในการทำงานของคณะสงฆ์

3) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาศึกษาสงเคราะห์ให้เข้ากับคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

4) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสอบถามจากผู้เรียนหรือผู้ที่ได้รับผลจากการจัดการด้านศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ เพื่อให้ได้มุมมองที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2540). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการศาสนา. กรุงเทพฯ*: โรงพิมพ์การศาสนา.

พระครูประยุตปุญญากร (บุญยง กวิวโส). (2554). *ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการ จัดการการศึกษาสงเคราะห์ในเขตปทุมวัน กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระใบฎีกามานะ สุเมธโส (มากมูล) . (2554). การบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการจังหวัดเพชรบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สคช.). (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. *ข้อมูลสถิติพระสังฆาธิการอำเภอเมืองเพชรบุรี ประจำปี 2562*. (2562). เพชรบุรี: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี.

สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดพชรบุรี*

TEMPLE OF MANAGEMENT IN MUEANG DISTRICT PHETCHABURI PROVINCE

พระสมุห์ศรัทธา วิสุทฺโธ (แก้วบัวดี)
Phra Piyaprachn Acarasubho (satawong)
E-mail: phrasmuhsraththakaewbawdi@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการวัด เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการบริหารจัดการวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการวัด คือ วัดควรจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายและบัญชีศาสนสมบัติของวัดอย่างมีระบบ สร้างความสามัคคีร่วมมือกันในการทำงาน ควรสอดส่องดูแลแนะนำให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม

คำสำคัญ : สภาพ; การบริหาร; การจัดการวัด

Abstract

This article was a study of temple management conditions compared with public's opinions and the solutions to the problems of temple management in Mueang district, Phetchaburi province. This was a mix-method research; the findings were that the temple management conditions in overall were at a high level, the different personal factors had no different opinions, therefore rejected the research hypothesis. Ways to solve the temple management condition; that was, maintenance should have a systematic account of revenue-expenses and religious properties of the temple, creating unity and cooperation in work, for governance, there should be monitoring and advice for the temple's residents to comply with the Dhamma and the Sangha Supreme Council of Thailand rules.

Keywords: condition, administration, temple management

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ มีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา เป็นการปกครองเพื่อบังคับบัญชาดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในความเรียบร้อยดีงาม (สิริวัฒน์ คำวันสา, 2553) วัดเป็นหน่วยงานปกครองและเป็นหน่วยงานดำเนินกิจการคณะสงฆ์ และกิจการพระศาสนาที่สำคัญที่สุด และเป็นฐานอันสำคัญยิ่งของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา เป็นองค์กรหลักในการปกครองคณะสงฆ์ หลักเกณฑ์และวิธีการต่างๆ เกี่ยวกับวัดทรงตราเป็นพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทั้งสิ้นดังเช่นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา 31 วรรคสาม ว่า “เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ตำแหน่งเจ้าอาวาส จึงเป็นตำแหน่งที่สำคัญยิ่ง (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2539) เจ้าอาวาสที่มีภาวะผู้นำมีกระบวนการและวิธีปฏิบัติงาน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งมีการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์พร้อมในด้านพระธรรมวินัย ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อศรัทธาความเชื่อถือของพุทธศาสนิกชน ช่วยให้การปฏิบัติศาสนกิจทุกอย่างบรรลุตามวัตถุประสงค์โดยง่าย

บริหารจัดการของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี นั้นยังเกิดปัญหาด้านการปกครองและการสื่อสารที่ยังไม่ทั่วถึง บางครั้งก็ยังมีการการดำเนินงานที่ล่าช้าการจัดกิจกรรมในทางพุทธศาสนาในแต่ละวัดยังมีการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง สถานที่ของวัดยังจัดการไม่ค่อยเรียบร้อยเป็นสัดส่วน และที่เห็นได้ชัดคือการขาดความร่วมมือระหว่างชุมชนกับวัดและขัดแย้งกัน ปัญหาเรื่องของอบายมุข สิ่งเสพติดให้โทษ ขาดการมีส่วนร่วมในการทำงาน ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงานช่วยคณะ กิจวัตรของสงฆ์ที่ควรปฏิบัติการยังขาดตกบกพร่อง ผู้นำยังไม่เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมเท่าที่ควร

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพระภิกษุที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้รับข้อมูลจากการสรุปวาระการประชุมประจำปีของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และจากการสังเกตโดยทั่วไปจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งวัดเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทต่อการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชนและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปทั้งนี้เพื่อจะนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารกิจการของคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องทั้งหมด จำนวน 108 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี, 2561) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป หรือ คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมและจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบำรุงรักษาจัดการและศาสนสมบัติของวัด 2) ด้านการปกครองและสอดส่องบรรพชิต 3) ด้านการเป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ 4) ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม

(N=108)

สภาพการบริหารจัดการวัด	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
ด้านการบำรุงรักษาจัดการและศาสนสมบัติของวัด	3.84	0.555	มาก
ด้านการปกครองและสอดส่องบรรพชิต	3.73	0.603	มาก
ด้านการเป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์	3.84	0.652	มาก
ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล	3.78	0.676	มาก
รวม	**3.80**	**0.468**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาจัดการและศาสนสมบัติของวัด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการปกครองและสอดส่องบรรพชิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ด้าน	แนวทางแก้ไข	ข้อเสนอแนะ
ด้านบำรุงรักษา จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัด	1.การบำรุงรักษา ซ่อมแซมศาสนสมบัติของวัด 2.พระสังฆาธิการไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดสาธารณสมบัติของวัด	1.ควรมีการบำรุงรักษา ซ่อมแซมศาสนสมบัติของวัดให้คงสภาพดีอยู่เสมอ 2.พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญการจัดสาธารณสมบัติของวัด
ด้านปกครองและสอดส่องให้บรรพชิต และคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัยกฎมหาเถรสมาคมข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม	1.การระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุหรือการลงนิคหกรรม 2.พระสังฆาธิการไม่เห็นซึ่งความสำคัญของการควบคุมดูแลคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดให้ปฏิบัติตามกฎมหาเถรสมาคม	1.ควรการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัย ปัญหาเพื่อยุติเหตุหรือการลงนิคหกรรม 2.ให้ความรู้ความเข้าใจการควบคุมดูแลคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดให้ปฏิบัติตามกฎมหาเถรสมาคม
ด้านการเป็นธุระในการศึกษาอบรม และสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์	1.การเรียนการสอนนักธรรมบาลีในวัดตามหลักสูตรมหาเถรสมาคมยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควรทำให้ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร 2.การวัดผลประเมินผลจากการวัดผลตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา	1.ควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้น่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิม 2.พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญกับวัดผลประเมินผลจากการวัดผลตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น
ด้านให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล	1.พระสังฆาธิการคิดว่าการจัดให้การช่วยเหลือเกื้อกูลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพุทธบริษัทเป็นเรื่องไกลตัว 2.พระสังฆาธิการขาดการสนับสนุนด้านสถานที่ให้โรงเรียนใช้เป็นสถานที่อบรม	1.ควรสอดแทรกเนื้อหาการจัดให้การช่วยเหลือเกื้อกูลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพุทธบริษัท 2.ควรส่งเสริมการสนับสนุนด้านสถานที่ให้โรงเรียนใช้เป็นสถานที่อบรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้ง ด้านการบำรุงรักษาจัดการและศาสนสมบัติของวัด ด้านการปกครองและสอดส่องบรรพชิต ด้านการเป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ด้านการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูเกษมสมุทรคุณ (ทองหล่อ เขมธมฺโม), (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ส่วนด้านอื่นๆ ที่เหลืออยู่ในระดับมากทุกด้านและ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลด้านอายุของพระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง สมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพชรบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดเกียรติศักดิ์ สินทวีวรกุล (2558) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่” พบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีอายุ 61 ปีขึ้นไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสมีอายุพรรษา 21 พรรษาขึ้นไปมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาโดยมีวุฒิในระดับนักธรรมชั้นเอกและส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางเปรียญธรรมมีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็น พระสังฆาธิการต่ำกว่า 5 ปีและ 10 ปีขึ้นไปบทบาทของพระสังฆาธิการในด้านการสาธารณูปการ พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่การขจัดความขัดแย้งระหว่างวัดกับชาวบ้านซึ่งมีสาธารณูปการเป็นการดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรมและการขอพระราชทานวิสุงคามสีมาส่วนการก่อสร้างเสนาสนะด้วยการขอเงินงบประมาณอุดหนุนจากราชการและการจัดงานวัดเพื่อหารายได้บำรุงพระอารามมีการปฏิบัติในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังแผนภาพ ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”สรุปได้ว่า สภาพการบริหารจัดการวัดประกอบไปด้วย 4 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ

1. ด้านบำรุงรักษาจัดกิจการและศาสนสมบัติของวัด

ควรมีการบำรุงรักษา ซ่อมแซม ศาสนสมบัติของวัดให้คงสภาพดีอยู่เสมอและพระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญการจัดสาธารณสมบัติของวัด

2. ด้านปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม

การปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรในเขตอาวาสให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยและตามพระราชบัญญัติคณะสังฆาธิการเจ้าอาวาสจึงต้องดำเนินการปกครองวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศและบัญชาของสมเด็จพระสังฆราชและเจ้าอาวาสจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการปกครองหลายประการ

3. ด้านการเป็นธุระในการศึกษาอบรม และสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์

พระสอนศีลธรรมควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้น่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิมและพระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญกับวัดผลประเมินผลจากการวัดผลตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น ไม่ควรมุ่งเน้นและคาดหวังไปที่คะแนนที่เด็กสอบได้ควรคำนึงถึงการได้รับความรู้จากเรื่องธรรมศึกษาและการฝึกอบรมระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและการปฏิบัติศาสนกิจของพระสังฆาธิการและเจ้าอาวาสจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการปกครองหลายประการ

4. ด้านให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล

การอำนวยความสะดวกแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ขอใช้วัดเป็นที่จัดบำเพ็ญกุศลทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวมเป็นการอำนวยความสะดวกในการบำเพ็ญกุศลของวัดเอง ทั้งที่เป็นการประจำและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้จะบำเพ็ญกุศลนอกวัดแต่ขอรับคำปรึกษาและความอุปถัมภ์จากเจ้าอาวาสหรือจากวัดและที่มีการสร้างสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” มีวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.ข้อเสนอแนะนโยบาย

1) คณะสงฆ์ต้องร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ให้เอาใจใส่และดูแลวัดและการอบรมเน้นเรื่องการปกครองการปฏิบัติตน ของพระภิกษุสามเณรให้เหมาะสมแก่สมณะ

2) คณะสงฆ์ควรสอดส่องดูแลป้องกันเรื่องปัญหายาเสพติดให้โทษ และอบายมุขทั้งหลาย ที่จะนำความเสื่อมเสียมาให้แก่คณะสงฆ์

3) การจัดการสถานที่ คณะสงฆ์ควรจัดการให้ช่วยกันดูแลสถานที่วัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้เกิดศรัทธาแก่ผู้ที่เข้ามาทาบุญในวัด

2. ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติการ

1) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ต้องร่วมมือการปฏิบัติงาน และมีการประชุมในการอบรม เน้นเรื่องการปกครองการปฏิบัติตนตามหลักพระธรรมวินัย ของพระภิกษุสามเณรให้เหมาะสมแก่สมณะ และการให้ความเคารพกันในหมู่คณะสงฆ์ตามลำดับพรรษา

2) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ประสานเจ้าอาวาสยังจะต้องทำหน้าที่สอดส่องพฤติกรรมของพระภิกษุสามเณร และการตรวจสอบเรื่องป้องกันเรื่องปัญหายาเสพติดให้โทษ อบายมุขทั้งหลามีหลักเกณฑ์กลั่นกรองและตรวจสอบผู้ที่จะเข้ามาบวชทั้งทางธรรมและทางโลก ประสานงานกับฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจสอบประวัติรวมถึงประสานกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) เพื่อเป็นหลักประกันป้องกันคนที่มีพฤติกรรมไม่ดี

3) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ให้การจัดการสถานที่เป็นสัดส่วนในการทำกิจกรรม เพื่อรองรับการญาติโยมที่จอดรถพอเพียง เมื่อระดมทีม ระดมทุน ระดมธรรม ได้มากพอ จึงได้นำมาปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมเพื่อใช้สอยสาธารณประโยชน์ในการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาและปฏิบัติธรรมภายในวัด

3.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปัญหาสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี ในด้านอื่นๆ

2) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ของอำเภออื่น จังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

3) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ของอำเภออื่น ของจังหวัดอื่นเพื่อเปรียบเทียบผล

4) ควรศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

พระครูเกษมสมุทรคุณ (ทองหล่อ เขมธมฺโม). (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดเกียรติศักดิ์ สินทวีวรกุล. (2558). *บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2539). *การปกครองคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี. (2561). *ทะเบียนพระสงฆ์จำพรรษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี.

สิริวัฒน์ คำวันสา. (2553). *บทบาทของวัดที่มีต่อสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี*

ADMINISTRATIVE MONKS' POTENTIALS PROMOTION IN PHRABUDHDHABATH DISTRICT, SARABURI PROVINCE

พระอธิการลำไพ นรินฺโท (ภูผา)
Phraathikarn Lamphai Narindho (Phupha)
E-mail: rumpai3389@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ภาพรวมอยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรขาดความชำนาญ ขาดงบประมาณสนับสนุน ควรจัดการวางแผนในการจัดการอบรม ดังนั้นคณะสงฆ์ควรจัดหาบุคลากรที่มีความชำนาญจัดหางบประมาณสนับสนุน และควรมีการวางแผนการจัดการอบรมให้กับบุคลากรในองค์กร

คำสำคัญ : การส่งเสริม; ศักยภาพ; พระสังฆาธิการ

Abstract

This article was to study the level of monk's opinions, to compare the monk's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the study the administrative monks' potentials promotion of Phrabuddhabath District, Saraburi Province using Mixed Methods. Findings were the level of monk's opinion on the study the administrative monks' potentials promotion plan by overall were at maximum level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. The problem and obstacle is Chad budget support. Personnel lack expertise and should arrange training plans. Therefore, the clergy should provide budget to support Recruit skilled personnel and should have a training plan for organization personnel

Keywords: promotion; Potential; Buddhist administrative monks

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ในยุคพุทธกาลแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนกลางหรือเขตชั้นใน เรียกว่า “มัชฌิมประเทศ” และส่วนรอบนอกหรือหัวเมืองชายแดน เรียกว่า “ปัจจันตประเทศ” มัชฌิมประเทศเป็นเขตที่มีประชาชนอาศัยอยู่มาก มีความเจริญเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและการศึกษา

ฤทธิชัย แกมนาค, (2539) กล่าวถึงสภาพการเมืองการปกครองในสมัยพุทธกาลไว้ว่า สภาพการเมืองการปกครองในยุคพระเวทนั้น องค์กรทางการเมืองของอินเดียยังมีลักษณะเป็นรัฐ ยังเป็นการปกครองแบบเผ่า ไม่มีอาณาเขตหรือดินแดนที่แน่นอน แต่หลังจากที่พวกอารยันได้ชัยชนะเหนือพวกดราวิเดียน ทำให้ความเป็นอยู่แบบเลี้ยงสัตว์เร่ร่อนได้สิ้นสุดลง ลักษณะสังคมแบบเผ่าระบบเครือญาติเป็นหน่วยของสังคม การปกครองแบบพ่อปกครองลูก เช่น กุละหรือครอบครัว มีบิดาเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งเรียกว่า “กุลปะ” มีหน้าที่ดูแลสมาชิกให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ดี คามหรือหมู่บ้าน มีคามินะหรือคามณีเป็นหัวหน้า ทำหน้าที่ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน หลายๆ หมู่บ้านรวมกันเรียกว่า วิศยะหรือวิศ มีวิศยบดีเป็นหัวหน้า หลายๆ วิศยะรวมกันเป็นชน มีราชันหรือกษัตริย์เป็นหัวหน้า

พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ถิรธมฺโม), (2557) เรื่องรูปแบบการปกครองในสมัยพุทธกาลนั้นมีรูปแบบการปกครองที่สำคัญอยู่จำนวน 3 รูปแบบคือ แบบสมบูรณาญาสิทธิราช (ราชาธิปไตย) แบบสามัคคีธรรม (สหพันธ์รัฐ) และแบบจักรวรรดินิยม (อุดมรัฐ) ซึ่งมีนัยดังนี้ คือ

1) แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Monarchical State) คือรัฐที่ให้อำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครองบ้านเมืองขึ้นอยู่กับกษัตริย์โดยตรง แต่อาจทรงมอบหมายอำนาจให้กับพระบรมวงศานุวงศ์หรือปุโรหิต ข้าราชบริพารไปปฏิบัติแทนได้ ประมุขของรัฐ เรียกว่า ราชา

ปรีชา ช้างขวัญยืน, (2554) กล่าวว่า กษัตริย์หรือพระราชาผู้ครองเมืองมีอำนาจมาก มีการเก็บภาษี มีกองทหารใหญ่โต เปลี่ยนจากหัวหน้าเผ่ามาเป็นกษัตริย์แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เปลี่ยนจากระบบการเลือกผู้ปกครองมาเป็นระบบสืบสันตติวงศ์

2) แบบสามัคคีธรรม (Republic State) หรือประชาธิปไตย คือรัฐที่มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครองมิได้อยู่ที่ประมุขของรัฐแต่เพียงผู้เดียว จะมีสภาหรือสังฆะ เป็นผู้กำหนดนโยบายและมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการบ้านเมือง สภาจะทำหน้าที่เลือกสมาชิกมาเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารเรียกว่าราชา ซึ่งน่าจะมีความหมายในทำนองหัวหน้าที่ประชุมมากกว่าเป็นกษัตริย์ ตำแหน่งนี้มิได้เป็นตำแหน่งที่ได้โดยการสืบสายโลหิต สมาชิกของที่ประชุมคนอื่นๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในวรรณะกษัตริย์

3) แบบจักรวรรดินิยม (Imperialism) คือรัฐที่มีแสนยานุภาพมาก มีอำนาจเหนือรัฐอื่น ๆ ผู้ปกครองจะใช้คำว่า มหาราชา หรือพระเจ้าจักรพรรดิ ลักษณะทางการเมืองการปกครองขาดเอกภาพมีการแบ่งรัฐใหญ่ รัฐเล็กกระจัดกระจายกันออกไป รัฐเหล่านี้ปกครองโดยราชา ซึ่งได้อำนาจมาโดยการสืบตระกูลบ้าง โดยการอาศัยการคัดเลือกจากนักรบบ้าง

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าการปกครองต่าง ๆ จะมีผู้นำเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการการบริหารกิจการต่างๆ เพื่อปกครองคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบ เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ให้ก้าวไปข้างหน้าซึ่งเรียกว่าการปกครอง ส่วนการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง

โดยโครงสร้าง และหน้าที่ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ สถาบันสงฆ์ไทย หรือสถาบันพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในสามของสถาบันหลักของชนชาติไทยที่ดำเนินกิจกรรมหลายอย่างทางสังคม เพื่ออำนวยประโยชน์สุขของสมาชิก และความเจริญก้าวหน้าของสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพมากขึ้น เพราะเป็นการส่งเสริมศักยภาพทั้งองค์กรและบุคลากร

คณะสงฆ์ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ควรปรับปรุงบุคลากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ต้องไม่ทำให้วิถีชีวิตตามหลักพรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนาต้องสูญเสียไป พระสงฆ์ในสายตาของประชาชนทั่วไป อยู่ในอาการที่อาจกล่าวได้ว่า เสื่อมถอย ถึงกับใช้คำว่า “วิกฤตศรัทธา กาฝากสังคม หรืออื่นๆ” เหล่านี้เป็นสิ่งที่บอกเหตุว่าเป็นปัญหาในการบริหารปกครองคณะสงฆ์ ที่พระสังฆาธิการทุก ๆ ระดับประสบอยู่เสมอ เช่น พระภิกษุสามเณรในปกครองทำผิดพระธรรมวินัยมากยิ่งขึ้น ทั้งกรณีความสัมพันธ์ระหว่างพระกับสตรี การวางตนที่ไม่เหมาะสมของพระขาดสันโดษ ขาดการสำรวม ทำให้ภาพพจน์ของพระพุทธศาสนามัวหมองไปด้วย วัดหลายแห่งเน้นพัฒนาด้านอาคารสถานที่ มากกว่าการพัฒนาเพื่อมุ่งประโยชน์ต่อการศึกษาอบรมพระภิกษุ สามเณร หรือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในแต่ละชุมชน ไม่สามารถเป็นที่พึ่งทางการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมของพระศาสนาได้

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะพระสังฆาธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เห็นว่า พระสังฆาธิการควรได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการบริหารและยกระดับพัฒนาพระสังฆาธิการให้มีความรู้ให้มากขึ้น เข้าใจปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร เพื่อนำให้วัดเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา

จึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาบทบาทการบริหารงานวัดในเรื่องการยกระดับศักยภาพการศึกษาของพระสังฆธิการในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาและยกระดับศักยภาพพระสังฆาธิการในเขตปกครองอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ให้เจริญรุ่งเรืองมั่นคงสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิขัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสงฆ์ในอำเภอพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 รูป จากพระสงฆ์ทั้งหมด 451 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency)ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean)และส่วนเบี่ยงเบนมารตฐาน(Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีวิเคราะห์ทางเดียว(One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference:LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ(Quantitative Research) ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informants) จำนวน 8 รูป(คน) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1.ระดับความคิดเห็นของการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยรวม

(N=212)

การการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการฝึกอบรม	4.35	0.559	มาก
2. ด้านการศึกษา	4.40	0.317	มาก
3. ด้านการพัฒนา	4.38	0.301	มาก
ภาพรวม	**4.38**	**0.368**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์ในเขตอำเภอพระพุทธบาท มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.38, S.D.=0.368) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกคือ ด้านการพัฒนา ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอบรม ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี” โดยรวมทั้ง 3 ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของ การส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ด้านภาพรวม พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ด้านฝึกอบรม พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการฯ ด้านฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ต้อง เพิ่มรูปแบบการพัฒนาให้ชัดเจน เพื่อให้มีลำดับขั้นตอนการพัฒนาที่สมบูรณ์แบบตามหลักการพัฒนา ยุคใหม่ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ ตามหลักของ ศีล สมาธิ และปัญญา ก็คือการพัฒนาในด้านร่างกาย ในด้านจิตใจ และในด้านปัญญา ซึ่งประยุกต์ใช้กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ในศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นให้ดียิ่งขึ้น

ด้านการศึกษา พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการฯ ด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากศาสตร์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เปิดเป็นหลักสูตรให้ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยทั่วไป ดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษาสายสามัญ จึงทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประยงค์ โฆสการี, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขาของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา มีผลให้การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านการพัฒนา พบว่า พระสงฆ์ มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการฯ ด้านการพัฒนาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ โอวาท สุธาวา, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของเครือบีโปร บริษัท อเมริกัน อินเตอร์แนชชั่นแนลแอสชัวรันส์ จำกัด (เอไอเอ)” ผลการวิจัยพบว่าพนักงานมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงาน โดยมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบในการ ประเมินผลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบอย่างเปิดเผย

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	F	Sig	ผลการตรวจสอบ	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	0.609	0.610		√
พรรษา	0.091	0.965		√
การศึกษา	0.297	0.827		√
บาลี	2.133	0.097		√
นักธรรม	0.785	0.503		√

จากตารางที่ 2 จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยรวม ทั้งด้านอายุ พรรษา การศึกษา บาลี นักธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุตฐานการวิจัย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน การส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา วุฒิบาลี วุฒินักธรรม

สมมติฐานข้อที่ 1 พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($\overline{X}$=0.609, S.D. = 0.610) จึงปฏิเสธสมมตฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าอายุของพระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน ไม่มีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดสุรศักดิ์ วิริยธโร, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม” ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($\overline{X}$=0.091, S.D. = 0.965) จึงปฏิเสธสมมตฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พรรษาของพระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน ไม่มีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 พระสงฆ์ที่มีการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($\bar{X}$=0.297, S.D. = 0.827) จึงปฏิเสธสมมตฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การศึกษาของพระสงฆ์ที่มีการศึกษาต่างกัน ไม่มีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ที่สอดคล้องกับที่ พระมหาประยงค์ โฆสการี, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขาของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 พระสงฆ์ที่มีการศึกษาบาลีต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($\bar{X}$=1.618, S.D.= 0.185) จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การศึกษาพระปริยัติธรรมของพระสงฆ์ที่มีการศึกษาพระปริยัติธรรมต่างกัน ไม่มีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระหัสนัย ปริปุณฺโณ, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การในการบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีระดับการศึกษาปริยัติธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 พระสงฆ์ที่มีการศึกษานักธรรมต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($\bar{X}$=1.618, S.D.= 0.185) จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการศึกษานักธรรมของพระสงฆ์ที่มีการศึกษานักธรรมต่างกัน ไม่มีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประยงค์ โฆสการี, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขาของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่าพบว่าพระสงฆ์ที่มีระดับการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและขอเสนอแนะต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ด้านการฝึกอบรม มีดังนี้

การส่งเสริมศักยภาพพระสังฆาธิการ	ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการฝึกอบรม	ขาดการประเมินผลที่ ขาดวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ การจัดอบรมมีระยะเวลาน้อยมากจึงทำให้ไม่เกิดประสิทธิผล	ควรมีการวัดและประเมินทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ควรใช้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญสูงหรือเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์สูงมาเป็นวิทยากร
ด้านการศึกษา	ขาดงบประมาณสนับสนุน การส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณรในปัจจุบันเป็นการดำเนินการตามนโยบายหน่วยเหนือ	ควรควรสนับสนุนทุนการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ควรสนับสนุนการศึกษาโดยพิจารณาตามความต้องการของศาสนบุคคล
ด้านการพัฒนา	ขาดแผนพัฒนาศาสนบุคคลทั้งในระยะสั้นซึ่งเป็นแผนในลักษณะที่เรียกว่าแผนปฏิบัติการประจำปี และไม่มีแผนระยะยาวในลักษณะกลยุทธ์ ขาดงบประมาณในการพัฒนาศาสนบุคคล	ควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพศาสนบุคคล

ตารางที่ 3 พบว่าพระสงฆ์ที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

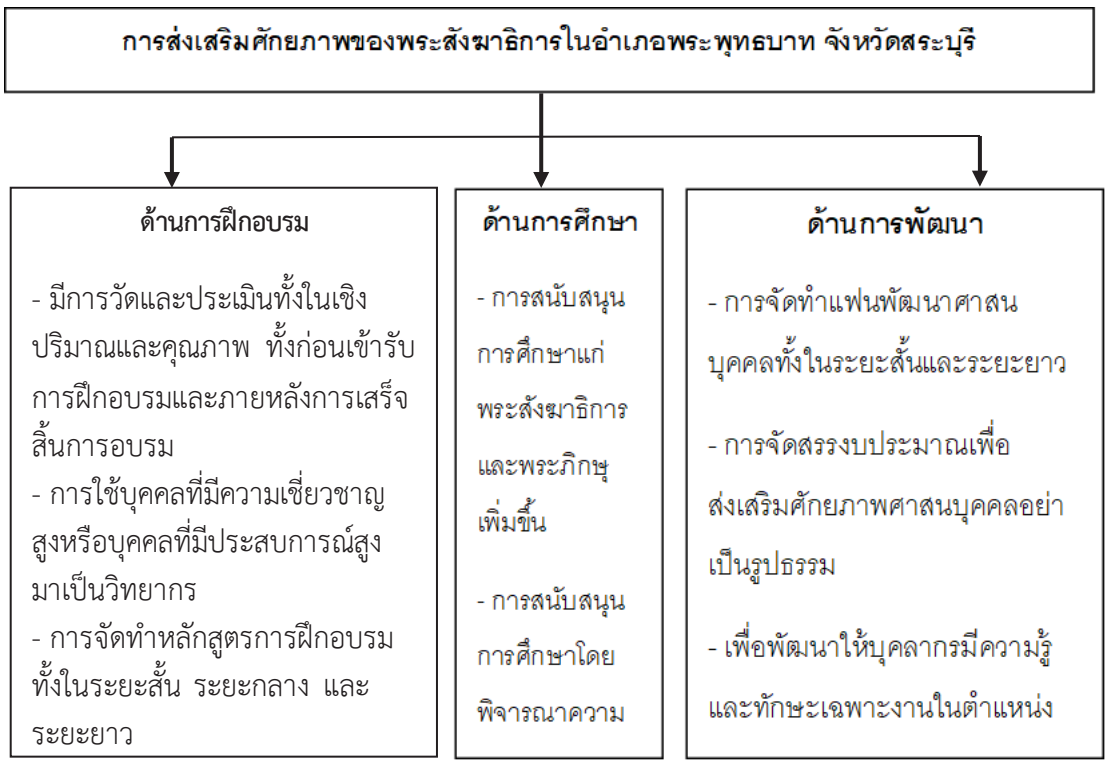
ด้านการฝึกอบรม คือ คณะสงฆ์ ควรมีแผนการดำเนินการในการเผยแพร่ให้กับญาติโยมให้มีการรับรู้และรับทราบการฝึกอบรม ควรเน้นความรู้ในการเข้าใจในหน้าที่ของความเป็นสมณะโดยมีการเสริมความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของตัวเองอย่างชัดเจนในการฝึกอบรมควรจัดการฝึกอบรมตามแนวทางศาสนาและพื้นฐานวัฒนธรรมของไทย ให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตัวเองที่มีต่อชุมชนสิ่งที่ได้จากการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง อาจเป็นผลลัพธ์ตามความมุ่งหมายของโครงกากรนั้น ๆ และประการสำคัญที่ควรมีคือมีการฝึกอบรมเป็นระยะ คือ เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั้น

ด้านการศึกษา คือ คณะสงฆ์ต้องเตรียมศาสนบุคคลให้มีความสามรถ รองรับความต้องการของสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคตพระสังฆาธิการต้องระดมทุนจากผู้มีจิตศรัทธา เพราะงบประมาณจากฝ่ายคณะสงฆ์คงมีไม่เพียงพอการศึกษาที่พึงประสงค์ ต้องผลิตบุคลากรที่ดีมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยอย่างแท้จริงสิ่งที่ต้องทำโดยเร่งด่วนก่อนที่จะส่งเสริมการศึกษาพระสังฆาธิการ คือสำรวจความต้องการ รวมถึงความสามารถในการดำเนินการในการปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการพัฒนา คือ คณะสงฆ์ต้องมีการพัฒนาที่ยั่งยืนพระสังฆาธิการควรส่งเสริมให้บุคลากรสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงานคณะสงฆ์การพัฒนา ต้องพัฒนาให้ได้ผลลัพธ์เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ คือสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทางความประพฤติแก่ประชาชนได้อย่างแท้จริงการพัฒนาต้องมีการปรับรูปแบบการดำเนินการโดยเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยให้เป็นปัจจุบัน เพื่อทันต่อโลกและทันต่อเหตุการณ์ในเบื้องต้น ศาสนบุคคลทุกรูปต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองก่อนเป็นอันดับรก และฝ่ายคณะสงฆ์จะต้องให้การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ศาสนบุคคลที่ได้รับการพัฒนาแล้ว มีโอกาสทำงานพิสูจน์ตนเอง

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยแสดงให้เห็นแนวทางการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

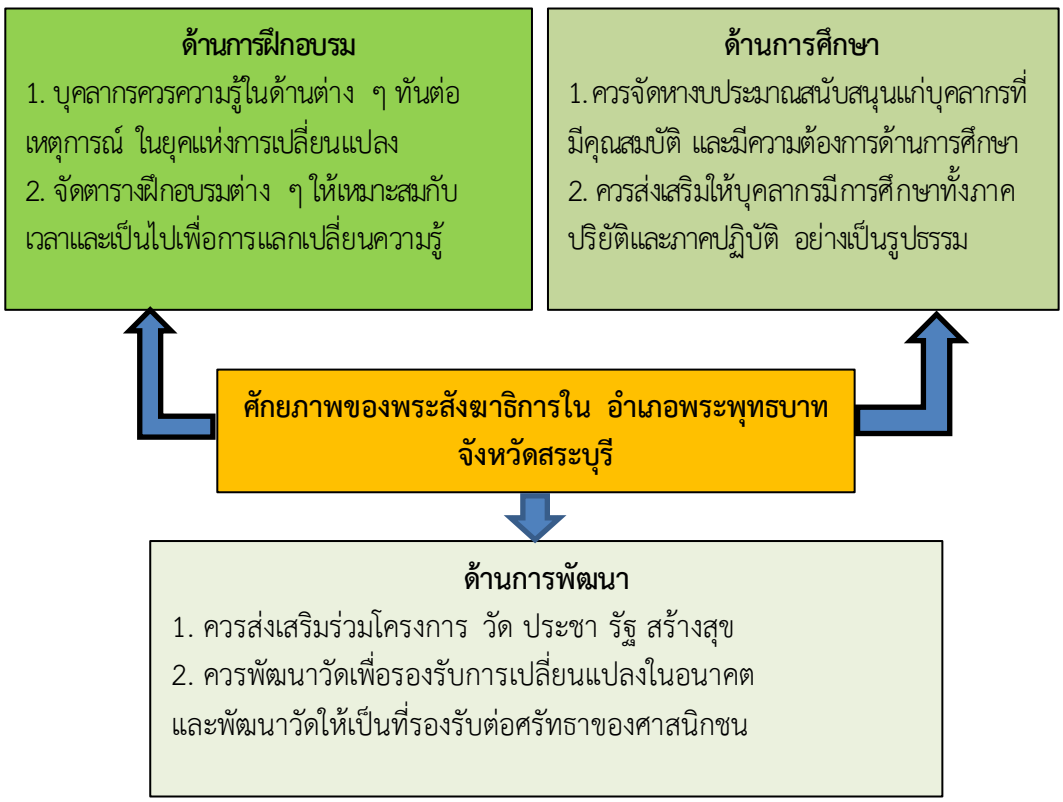
ด้านการฝึกอบรม ได้แก่ การวัดและประเมินทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งก่อนเข้ารับการอบรมและภายหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว การใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสูง หรือบุคคลที่มีประสบการณ์สูงมาเป็นวิทยากร การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมและติดตามผลการฝึกอบรมเป็นระยะ

ด้านการศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่พระสังฆาธิการและพระสงฆ์เพิ่มขึ้น และการสนับสนุนการศึกษาโดยพิจารณาตามความต้องการของศาสนบุคคล

ด้านการพัฒนา ได้แก่ การจัดทำแผนศาสนบุคคลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาศาสนบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม และพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้และทักษะของงานในตำแหน่งหน้าที่

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอในพุทธบาท จังหวัดสระบุรี” ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยแสดงให้เห็นแนวทางการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

1. ด้านการฝึกอบรม ได้แก่ บุคลากรที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ ทันต่อเหตุการณ์ ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง จัดตารางฝึกอบรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเวลาและเป็นไปเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้

2. ด้านการศึกษา ได้แก่ จัดหางบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรที่มีคุณสมบัติ และมีความต้องการด้านการศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม

3. ด้านการพัฒนา ได้แก่ ส่งเสริมร่วมโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข พัฒนาวัดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและพัฒนาวัดให้เป็นที่รองรับต่อศรัทธาของศาสนิกชน

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะเรื่อง “การส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการในอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ในการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ควรจัดทำแผนงานและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร

2) ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้งานที่รับผิดชอบในหน้าที่มีผลต่อการปฏิบัติของผู้รับผิดชอบ

3) ควรมีการตรวจสอบขั้นตอนและประเมินผลการทำงานทุกครั้งหลังจากเสร็จการอบรมเพื่อประเมินหลักสูตรการอบรมการส่งเสริมศักยภาพพระสังฆาธิการ หาจุดบกพร่องและนำไปแก้ไขครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรมีการเตรียมการในการจัดฝึกอบรมให้เป็นระบบมากขึ้นควรมอบหมายการทำงานให้ชัดเจนขึ้น และเหมาะสมกับบุคลากรนั้น ๆ ตามลำดับ

2) ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัด และควรปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้อย่างดี ตามลำดับ

3) ควรมีการตรวจสอบโดยผู้เชียวชาญโดยเฉพาะ และควรมีในการทดสอบความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ ในครั้งต่อๆ ไป

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการ ในเขตปกครองอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่าเป็นอย่างไร

2) ควรศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมศักยภาพของพระสงฆ์ว่าปัจจัยใดส่งผลให้มีการตัดสินใจเข้าอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของพระสังฆาธิการและหน้าที่ที่รับผิดชอบ

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิการในด้านต่าง ๆ ว่าขาดแคลนอะไร และควรสนับสนุน เพื่อส่งเสริมในด้านใด

เอกสารอ้างอิง

ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2540). *ทรรศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาสน์.

พระครูปลัดสุรศักดิ์ วิริยธโร. (2555). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ถิรธมฺโม). (2550). *ทฤษฎีรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก*. พะเยา: กอบคำการพิมพ์.

พระมหาประยงค์ โฆสการี. (2556). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ. (2554). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระหัสนัย ปริปุณฺโณ. (2555). *บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

ฤทธิชัย แกมนาค. ดร., (2539). *รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

โอวาท สุธาวา. (2554). *กระบวนกำรพัฒนำทรัพยากรมนุษย์ของเครือบีโปร บริษัท อเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนลแอสชัวรันส์ จำกัด (เอไอเอ).* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*

QUALITY OF LIFE DEVELOPMENT ACCORDING TO THE FIVE PRECEPTS VILLAGE PROJECT OF WAT NONGMAILUENG COMMUNITY, MUEANG DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

พระอนุวัฒน์ อภิวฑฺฒโน
Phra Anuwat Abhivaḍḍhano
E-mail: jaeanuwat19@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิต เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนและศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ การทารุณสัตว์ในรูปแบบของกีฬา และการดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานสังสรรค์หรืองานรื่นเริง ดังนั้น ควรเผยแพร่โทษของการเบียดเบียนชีวิตมนุษย์และสัตว์แก่คนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น และควรณรงค์ให้คนในชุมชนจัดงานรื่นเริงโดยปลอดจากสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณภาพชีวิต, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This article was to study quality of life development, to compare the public's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions for the quality of life development according to the five precepts village project of Wat Nongmailueng community, Mueang district, Phetchaburi province, using Mixed Methods. Findings were quality of life development showed that overall at high level. The person factors for example, gender, age, education and monthly income, which had influence on quality of life development. In addition, overall view was significantly different at 0.01. Problems and obstacles were that animal cruelty for sport, and drinking alcohol in the party were the problems and obstacles. Further, that should teach community even more how punishment for harming or killing humans and

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

animals were severe, and should campaign for non-alcohol party or fair in community

Keywords : Quality of Life Development, Five Precepts Village Project

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาชีวิตขาดความโอบอ้อมอารีสามัคคีปรองดอง เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องเฝ้าระวังและสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นรูปแบบของการสร้างสังคมตามแนววิถีพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเคารพในสิทธิของกันและกัน ได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ ได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา ให้สมกับที่สังคมไทยเป็นเมืองที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา (พระมหาสาทร ธมฺมาทโร, 2560)

คณะสงฆ์ โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุณฺณมหาเถร) ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช จึงมีดำริที่จะเสริมสร้างและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล 5 มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายทุกตำบล ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าตัวชี้วัด ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมภายใน 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560) ดังดำริของ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุณฺณมหาเถร) ความว่า ศีล 5 เป็นหลักประกันสังคมได้เป็นอย่างดี หากหมู่บ้านใดนำไปปฏิบัติได้ จะเกิดความสงบสุข และจะส่งผลให้ประเทศเกิดความสงบสุข ไม่ต้องทุกข์เดือดร้อน (สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุณฺณมหาเถร), 2557)

ชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นซึ่งเป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางสังคมของชุมชน ได้แก่ วัดหนองไม้เหลือง ตั้งอยู่เลขที่ 62/1 หมู่ 11 ตำบลดอนยาง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นสถานที่อันเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เป็นที่เคารพสักการะรวมทั้งใช้ในการประกอบประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาแก่ชาวบ้านตำบลหนองไม้เหลืองและตำบลใกล้เคียง ปัจจุบัน วัดหนองไม้เหลืองได้ส่งเสริมให้คนในชุมชนนำหลักทางพระพุทธ ศาสนา โดยเฉพาะศีล 5 เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาทางสังคมนานัปการ อาทิ ปัญหาการพนันปัญหายาเสพติด ปัญหาเยาวชนติดเกม การดื่มสุรา เป็นต้น ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์ที่เกิดกับชุมชนหนองไม้เหลือง และเป็นสัญญาณบ่งบอกถึงค่านิยมด้านคุณธรรมและจริยธรรมเลือนจากจิตสำนึกจากชุมชน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่พระสงฆ์ องค์กรคณะสงฆ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป (ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง) ที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ชุมชนวัดหนองไม้เหลือง (หมู่ที่ 11 ตำบลดอนยาง) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 370 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 193 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 ท่าน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

(n=397)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	**ระดับความคาดหวัง**		
	$\bar{X}$	**S.D.**	**การแปลผล**
ด้านหลักประกันชีวิต	4.24	0.385	มาก
ด้านหลักประกันทรัพย์สิน	4.40	0.359	มาก
ด้านหลักประกันครอบครัว	4.51	0.333	มาก
ด้านหลักประกันสังคม	4.21	0.370	มาก
ด้านหลักประกันสุขภาพ	4.24	0.467	มาก
โดยรวม	**4.32**	**0.265**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.32, S.D.=0.265) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านหลักประกันครอบครัว ด้านหลักประกันทรัพย์สิน ด้านหลักประกันชีวิต ด้านหลักประกันสุขภาพ และด้านหลักประกันสังคม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	**t-test**	**F-test**	**Sig.**	**ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย**	
				ยอมรับ	**ปฏิเสธ**
เพศ	4.664**		0.000	✓	
อายุ		2.695**	0.047	✓	
การศึกษา		7.406	0.001	✓	
อาชีพ		2.186	0.072		✓
รายได้		5.833	0.003	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านหลักประกันชีวิต	การทารุณสัตว์ในรูปแบบของกีฬา เช่น วัวลาน ตีไก่ เป็นต้น	พระสงฆ์ควรเผยแพร่โทษของการเบียดเบียนชีวิตมนุษย์และสัตว์แก่คนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
ด้านหลักประกันทรัพย์สิน	การลักเล็กขโมยน้อยของมิจฉาชีพที่ไม่ใช่สมาชิกในชุมชน	คนในชุมชนควรช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กัน
ด้านหลักประกันครอบครัว	ตัวอย่างพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่ปรากฏทางสื่อโทรทัศน์และช่องทางโซเชียลมีเดีย	พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรดูแลการบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชนในปกครอง พร้อมทั้งให้คำแนะนำบนพื้นฐานของศีลธรรม
ด้านหลักประกันสังคม	การนินทากัน	ผู้นำชุมชนควรสร้างกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้คนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี
ด้านหลักประกันสุขภาพ	การดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานสังสรรค์หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ	พระสงฆ์ควรรณรงค์ให้คนในชุมชนจัดงานรื่นเริงโดยปลอดสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านหลักประกันชีวิต การทารุณสัตว์ในรูปแบบของกีฬา เช่น วัวลาน ตีไก่ เป็นต้นพระสงฆ์ควรเผยแพร่โทษของการเบียดเบียนชีวิตมนุษย์และสัตว์แก่คนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

ด้านหลักประกันทรัพย์สิน การลักเล็กขโมยน้อยของมิจฉาชีพที่ไม่ใช่สมาชิกในชุมชนคนในชุมชนควรช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กัน

ด้านหลักประกันครอบครัวตัวอย่างพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่ปรากฏทางสื่อโทรทัศน์และช่องทางโซเชียลมีเดียพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรดูแลการบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชนในปกครอง พร้อมทั้งให้คำแนะนำบนพื้นฐานของศีลธรรม

ด้านหลักประกันสังคม การนินทากันผู้นำชุมชนควรสร้างกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้คนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี

ด้านหลักประกันสุขภาพ การดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานสังสรรค์หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ พระสงฆ์ควรรณรงค์ให้คนในชุมชนจัดงานรื่นเริงโดยปลอดสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อภิปรายผลการวิจัย

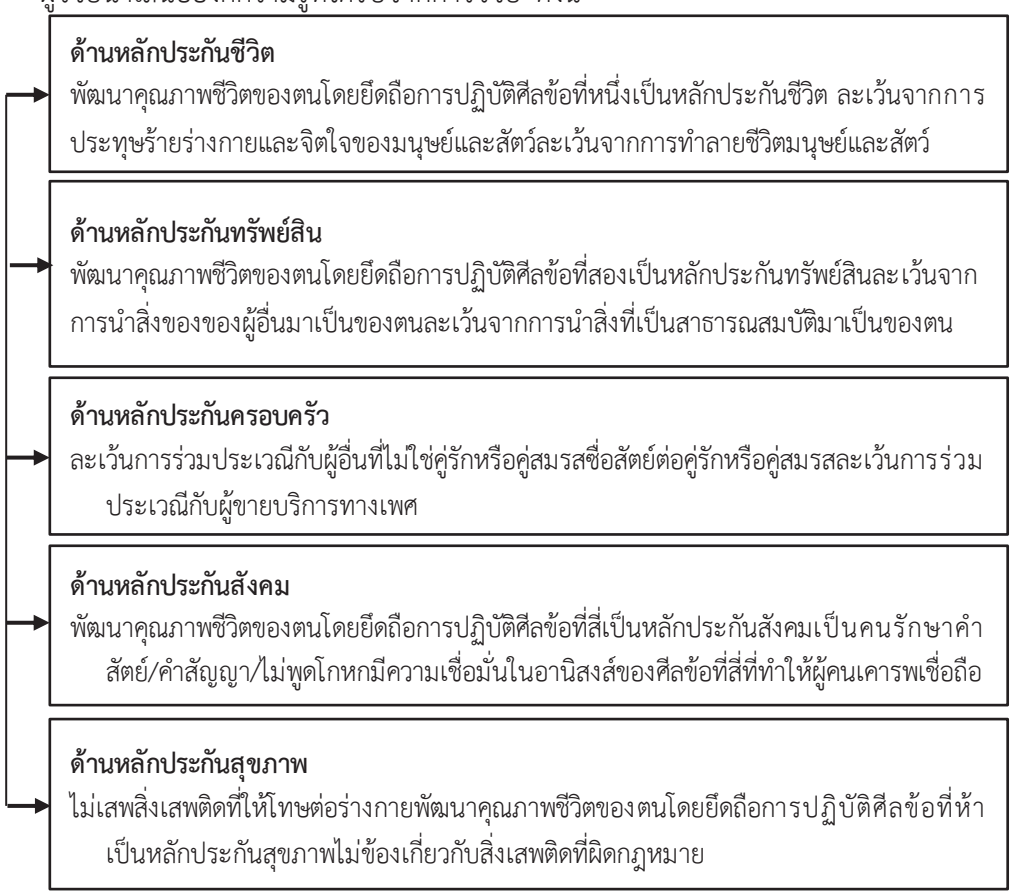
การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า ชุมชนวัดหนองไม้เหลืองใช้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นเครื่องในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเชื่อมั่นในศักยภาพของสมาชิกในชุมชนในฐานะมนุษย์ที่มีความสามารถในการยกระดับการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยยึดหลักปฏิบัติตามหลักการของ ศีล 5 ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในดำริของ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺญมหาเถร) เพื่อเป็นหลักประกัน 5 ด้านในชีวิต ประกอบด้วย หลักประกันชีวิตหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ หรือใช้ให้ฆ่า หรือเบียดเบียนข่มเหงรังแกผู้อื่น หลักประกันทรัพย์สินหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการลักทรัพย์ หรือการถือเอา หรือการฉกฉวยสิ่งของผู้อื่น หลักประกันครอบครัวหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการประพฤติผิดทางกามหรือนอกใจคู่ครอง หลักประกันสังคมหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจาการพูดเท็จ หรือการพูดโกหกหลอกลวง และหลักประกันสุขภาพหรือหลักปฏิบัติที่มุ่งงดเว้นจากการดื่มของมึนเมา หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ นั่นเอง ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับที่ อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพฯ” จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีการรักษาศีลข้อ 1 เว้นจากากรฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ศีลข้อ 4 เว้นจากการพูดปด และศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัย โดยครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ตามหลักการของศีลห้า และสอดคล้องกับที่ พระอำนาจ ปริมุตฺโต, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาการรับรู้

ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนารีราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ" จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของการรักษาเบญจศีลหรือศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนารีราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับที่ พระเด่นชัย เมตฺติโก, (2556) ได้วิจัยเรื่อง "แนวคิดเรื่องกายสุจริตในพระพุทธศาสนาเถรวาท" จากผลการวิจัยพบว่า ตามทัศนะพระพุทธศาสนาเถรวาทถือว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมด้วยศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองได้ และสามารถจะเปลี่ยน แปลงตนเองจากความเป็นปุถุชนไปสู่ความเป็นอริยชนได้ ถ้าได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม และสังสารวัฏ จึงนิยมทำบุญและประกอบการกุศล เพื่อหวังจะได้รับประโยชน์สุขในปัจจุบัน โดยมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นตัวชี้นำ กระตุ้นเตือนในการดำเนินชีวิต และสอดคล้องกับที่ แสงระวี แก้วเมืองฝาง, (2552) ได้วิจัยเรื่อง "รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย" จากผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร พบว่าด้านครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวอบอุ่นและเป็นสุข ครอบครัวปลอดอบายมุข การพบปะสังสรรค์และการทำกิจกรรมร่วมกัน และสอดคล้องกับที่ สมมาส เส้งสุย, (2552) ได้วิจัยเรื่อง "ยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช" จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางกายระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางกายเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางวาจาระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางวาจาเพิ่มขึ้น เช่นกัน และสอดคล้องกับที่ พระครูสุมณฑ์ธรรมธาดา (สายัน จนฺทวโส), (2553) ได้วิจัยเรื่อง "ศึกษาปัญหาและทางออกของการดื่มสุราที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย" จากผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมใจของคนที่เคยเกี่ยวข้องกับสุราแล้ว ให้ละความต้องการที่จะดื่มสุรา เป็นการส่งเสริมให้คนมีอนาคตที่ดี ด้วยการขยันหาทรัพย์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาทรัพย์ที่หามาได้เพื่อใช้จ่ายในคราจำเป็น

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่พึงประสงค์ดังนี้

ด้านหลักประกันชีวิต พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนโดยยึดถือการปฏิบัติศีลข้อที่หนึ่งเป็นหลักประกันชีวิต ละเว้นจากการประทุษร้ายร่างกายและจิตใจของมนุษย์และสัตว์ละเว้นจากการทำลายชีวิตมนุษย์และสัตว์

ด้านหลักประกันทรัพย์สิน พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนโดยยึดถือการปฏิบัติศีลข้อที่สองเป็นหลักประกันทรัพย์สินละเว้นจากการนำสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนละเว้นจากการนำสิ่งที่เป็นสาธารณสมบัติมาเป็นของตน

ด้านหลักประกันครอบครัว ละเว้นการร่วมประเวณีกับผู้อื่นที่ไม่ใช่คู่รักหรือคู่สมรสซื่อสัตย์ต่อคู่รักหรือคู่สมรสละเว้นการร่วมประเวณีกับผู้ขายบริการทางเพศ

ด้านหลักประกันสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนโดยยึดถือการปฏิบัติศีลข้อที่สี่เป็นหลักประกันสังคมเป็นคนรักษาคำสัตย์/คำสัญญา/ไม่พูดโกหกมีความเชื่อมั่นในอานิสงส์ของศีลข้อที่สี่ที่ทำให้ผู้คนเคารพเชื่อถือ

ด้านหลักประกันสุขภาพ ไม่เสพสิ่งเสพติดที่ให้โทษต่อร่างกายพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนโดยยึดถือการปฏิบัติศีลข้อที่ห้าเป็นหลักประกันสุขภาพไม่ข้องเกี่ยวกับสิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ มิให้ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในงานรื่นเริง

2) องค์กรคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับภารกิจการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ส่งเสริมชุมชนวัดหนองไม้เหลืองให้เป็นชุมชนรักษาศีล 5 ต้นแบบ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) พระสงฆ์ควรเผยแพร่โทษของการเบียดเบียนชีวิตมนุษย์และสัตว์แก่คนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

2) สมาชิกของชุมชนควรช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่กัน

3) พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรดูแลการบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชนในปกครอง พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับความประพฤติทางเพศบนพื้นฐานของศีลธรรม

4) ผู้นำชุมชนควรสร้างกิจกรรมทางสังคมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน

5) พระสงฆ์ในพื้นที่ควรณรงค์ให้คนในชุมชนจัดงานรื่นเริงโดยปลอดจากสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคมในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.)

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนิต อยู่โพธิ์. (2539). *อานิสงส์ศีล 5*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธนู แก้วโอภาส. (2542). *ศาสนาโลก*. กรุงเทพฯ: หจก. เอมี่เทรดดิ้ง.

พระครูสุมณฑ์ธรรมธาดา (สายัน จนฺทวโส). (2553). *ศึกษาปัญหาและทางออกของการดื่มสุราที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระเด่นชัย เมตฺติโก. (2556). *แนวคิดเรื่องกายสุจริตในพระพุทธศาสนาเถรวาท* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระอำนาจ ปริมุตฺโต. (2553). *ศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการรักษาเบญจศีลของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดนารีราษฎร์ประดิษฐ์ กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺญมหาเถร). (2557). *3 ให้ เกร็ดคำสอนจาก "พรบุญ"*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

สมมาส เส้งสุย. (2552). *ยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

แสงระวี แก้วเมืองฝาง. (2552). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล. (2552). *การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน: กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี*

MANAGEMENT EFFICIENCY OF MORALITY TRAINING FOR YOUTHS OF THE MUEANG PHETCHABURI SANGHA

พระอลงกรณ์ กนฺตวณฺโณ
Phra Alongkorn Kaṇtavaṇṇo
E-mail: Mintnie0021@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ เปรียบเทียบความคิดเห็นของเยาวชน และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประสิทธิภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ การบังคับให้เยาวชนเข้าอบรมโดยไม่สมัครใจ เยาวชนที่เข้าอบรมคุณธรรม ขาดระเบียบวินัย และไม่มีความสนใจ ดังนั้น ควรมีกิจกรรมละลายพฤติกรรมของเยาวชนก่อนเข้ารับการอบรม

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การอบรมคุณธรรมจริยธรรม, เยาวชน

Abstract

This article was to study efficiency, to compare the youth's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions for the development of management efficiency of morality training for youths of the Mueang Phetchaburi Sangha, using Mixed Methods. Findings were the efficiency showed that overall at high level. The person factors for example, exam results was significantly different at 0.01. Problems and obstacles, for example, driving youth by force into training unwillingly, the lack of disciplines and interest of the participating youth. Further, that Ice Breaker activity is provided for morality training

Keywords : efficiency, Morality Training, Youths

บทนำ

ผลติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชน (Child Watch) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548จนถึงปัจจุบัน พบว่า พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในภาพรวมของประเทศ สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มตาม

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

พัฒนาการตามวัย กล่าวคือ พฤติกรรมกลุ่มแรกจะเป็นพฤติกรรมที่ “ยิ่งโตยิ่งเพิ่ม” พฤติกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ เที่ยวกลางคืน พูดโทรศัพท์ โดดเรียน ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ ดื่มสุรา และเล่นอินเตอร์เน็ต ส่วนพฤติกรรมกลุ่มที่สอง จะเป็นพฤติกรรมที่ “ยิ่งโตยิ่งลด” พฤติกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ ไปวัด ไปเที่ยวกับพ่อแม่พี่น้อง เล่นกีฬา และช่วยงานบ้าน เป็นต้น (สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญซื่อ, 2551)

ในสภาพสังคมไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสภาพแวดล้อม ตลอดจนการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตกทำให้เกิดภาวการณ์แข่งขันขึ้นก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมของประชาชน ดังนั้น การพัฒนาคนในภาวะที่สังคมเศรษฐกิจและการเมืองมีแต่การแข่งขันกันจึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาในส่วนอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการต้านกับสังคมในปัจจุบัน มิเช่นนั้นคนก็จะคล้อยตามไปกับกระแสสังคมอุตสาหกรรมและระบบทุนนิยมจนลืมคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามของเราไป ในการแก้ปัญหาให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้นคือการให้การศึกษาแก่พลเมืองนั่นเอง เพราะการให้การศึกษานอกจากจะฝึกทักษะแล้วยังเป็นการสอนคุณธรรม กล่าวคือ กระบวนการในจัดการศึกษาจะครอบคลุมถึงการเลือกค่านิยมและการปลูกฝังค่านิยมที่ต้องการในสังคมด้วย และนอกจากนี้ เป้าหมายของการจัดการศึกษามุ่งให้คนมีทั้งความรู้และความดีเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป รัฐบาลก็ได้เห็นความสำคัญในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมนี้ จึงได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรมไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษาทุกฉบับ (กรมวิชาการ, 2544) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบ ประพฤติชอบ อบรมนักเรียนรวมทั้งนักศึกษามหาวิทยาลัยให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักบำรุงสติปัญญาให้เฉียบแหลมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่ตนและแก่ประชาชน และฝึกนักเรียนให้มีความรู้สำหรับใช้ประกอบอาชีพ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น เพราะการศึกษาอบรมดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในสถานศึกษาเท่านั้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชน ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่า เยาวชนไทยของเราขาดการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างยั่งยืน คือ อาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม (สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, 2550) ถ้าคนในสังคมใดมีคุณธรรมสูง สังคมนั้นจะมีแต่ความเจริญ ผู้มีคุณธรรมสูงจะประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีและบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2541)

ปัจจุบันมีพระสงฆ์ส่วนหนึ่งได้รับอาราธนาให้เข้าไปทำหน้าที่ผู้ช่วยสอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวะศึกษา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และเพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้และคุณธรรมไปบูรณาการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข (กรมการศาสนา, 2547)

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยของนักวิจัยต่าง ๆ พบว่า การดำเนินงานดังกล่าวยังคงพบปัญหาอุปสรรคสำคัญหลายประการ อาทิเช่น การขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งยังไม่สามารถกำหนดโครงสร้างหลักสูตรได้ตามเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการสอน รวมทั้งขาดเทคโนโลยีในการสอน (พระครูสมุห์วิโรจน์ วรมงฺคโล, 2554) ขาดการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการดูแลตนเองให้มีทักษะในการเรียนเรียนรู้การทำงานการอยู่ร่วมกันในสังคม และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมถึง ขาดการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียน และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ขาดการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (พระมหาปัญญา ปญฺญาวโร, 2553)

ปัจจุบัน อำเภอเมืองเพชรบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการจัดส่งพระสงฆ์ผู้มีความรู้ความสามารถด้านพระพุทธศาสนาไปทำหน้าที่สอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งปัจจุบัน มีพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งสิ้น จำนวน 43 รูป จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ประสิทธิภาพของจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนที่ดำเนินการมากระทั่งปัจจุบันนี้ เป็นอย่างไร ตลอดจนมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน อย่างไร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี” เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่พระสงฆ์ องค์กรคณะสงฆ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากเยาวชนผู้มีสถานภาพเป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองเพชรบุรี จำนวน 4,445 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์

ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 ท่าน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยรวม

(n=397)

สภาพประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี	**ระดับความคาดหวัง**		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.23	0.513	มาก
ด้านกระบวนการ	4.32	0.487	มาก
ด้านผลผลิต	4.33	0.496	มาก
โดยรวม	**4.29**	**0.466**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.29, S.D.=0.466) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับนักเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	**t-test**	**F-test**	**Sig.**	**ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย**	
				ยอมรับ	**ปฏิเสธ**
เพศ	1.743		0.082		✓
อายุ		2.078	0.127		✓
ระดับชั้น		1.282	0.279		✓
ผลการเรียน		6.136	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียน ต่างกัน ต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนนักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้น ต่างกัน ต่อประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

คุณลักษณะของนักเรียน	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านปัจจัยนำเข้า	ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทราบล่วงหน้า จึงไม่ค่อยมีเวลาเตรียมตัว	ควรประชาสัมพันธ์และแจ้งกำหนดการให้นักเรียนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อให้มีระยะเวลาในการเตรียมตัวให้พร้อมเข้ารับการอบรม
ด้านกระบวนการ	ปัญหาการจัดอบรมตรงกับวันที่เรียน ช่วงเวลาไม่เหมาะสม	ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดเรียนหรือวันเสาร์-อาทิตย์
ด้านผลผลิต	ผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ผ่านการอบรมมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง	ควรเน้นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น จำนวนเยาวชนผู้ผ่านการอบรมที่แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า คือ 1) ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทราบล่วงหน้า จึงไม่ค่อยมีเวลาเตรียมตัว 2) ควรประชาสัมพันธ์และแจ้งกำหนดการให้นักเรียนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อให้มีระยะเวลาในการเตรียมตัวให้พร้อมเข้ารับการอบรม

ด้านกระบวนการ คือ 1) ปัญหาการจัดอบรมตรงกับวันที่เรียน ช่วงเวลาไม่เหมาะสม 2) ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดเรียน หรือวันเสาร์-อาทิตย์

ด้านผลผลิต คือ 1) ผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ผ่านการอบรมมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง 2) ควรเน้นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น จำนวนเยาวชนผู้ผ่านการอบรมที่แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน

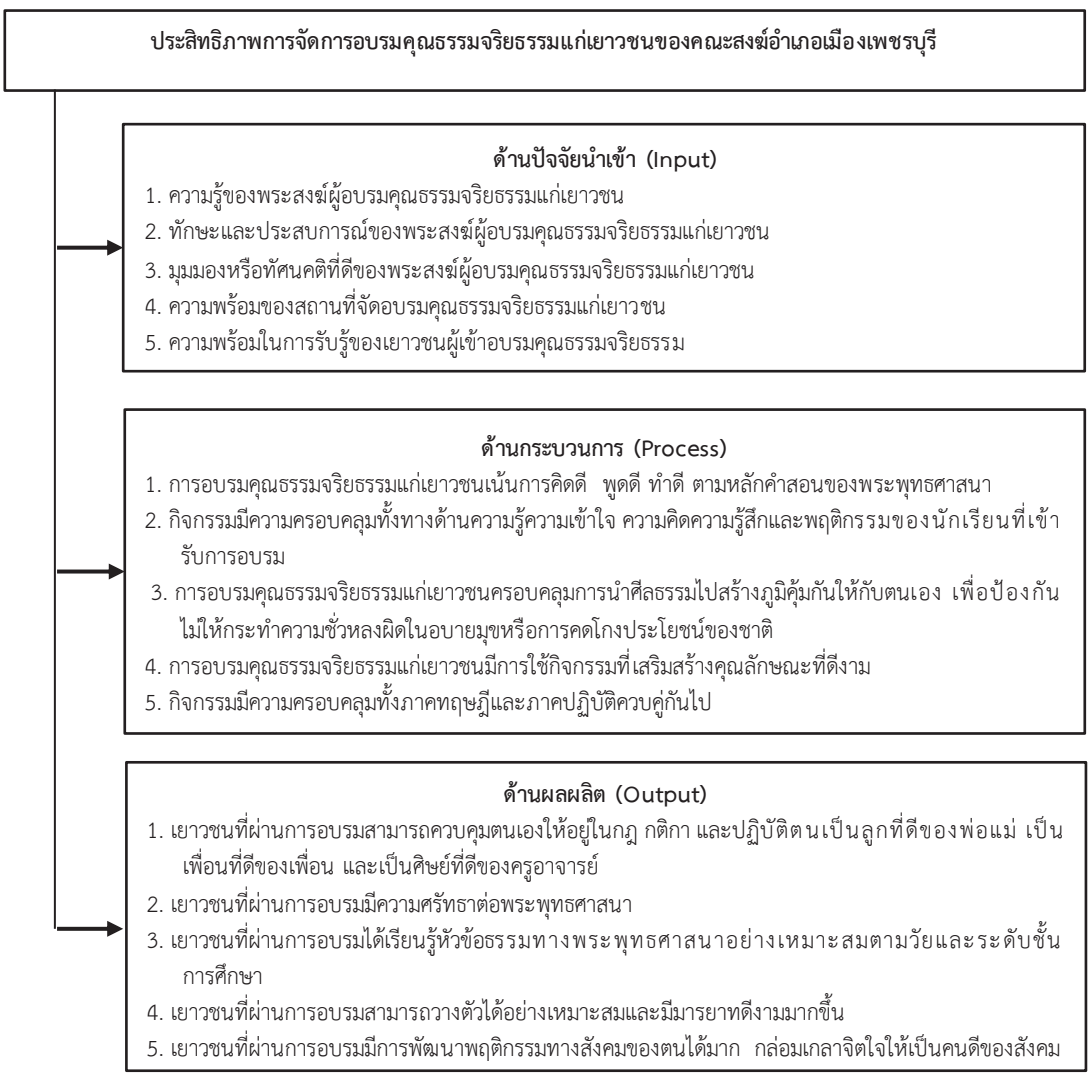
อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี สามารถดำเนินงานการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานประหยัดที่สุด แต่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า โดยได้ใช้เวลาและทรัพยากรตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งการสำเร็จเสร็จสิ้นตรงเวลา และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรม นั่นเอง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่ พระครูโกศลกิจจานุการ (ณรงค์ ญาณวีโร), (2554) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ” จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับที่ พระมหาณัฐกฤษฎ์ สุเมโธ, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ” จากผลการวิจัยพบว่า (1) โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับที่ พระครูปลัดกุ้ยไฮ้ ชุตินฺธโร, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับที่ พระสมจิตร ขนฺติโก, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยม ศึกษาตอนปลายในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับที่ พระครูสมุห์มงคล สิริมงฺคโล (ทองเจริญ), (2555) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับที่ พระครูวิสุทธิสรคุณ (วิชิต วิชิโต), (2554) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี” จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียน ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสอนคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่าครูและนักเรียน มีความพึงพอใจต่อบทบาทพระสงฆ์ในการสอนคุณธรรม จริยธรรมใน

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาไพบูลย์ วิปุโล, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

ประสิทธิภาพการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า คือ ความรู้ของพระสงฆ์ผู้อบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน ทักษะและประสบการณ์ของพระสงฆ์ผู้อบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน มุมมองและทัศนคติที่ดีของพระสงฆ์ผู้อบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน ความพร้อมของสถานที่จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน และความพร้อมในการรับรู้ของเยาวชนผู้เข้าอบรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านกระบวนการ คือ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนเน้นการคิดดี พูดดี ทำดี ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา กิจกรรมมีความครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้ารับการอบรม การอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนครอบคลุมการนำศีลธรรมไปสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้กระทำความชั่วหลงผิดในอบายมุขหรือการคดโกงประโยชน์ของชาติ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนมีการใช้กิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีงาม และกิจกรรมมีความครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป และด้านผลผลิต คือ เยาวชนที่ผ่านการอบรมสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกฎ กติกา และปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน และเป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เยาวชนที่ผ่านการอบรมมีความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เยาวชนที่ผ่านการอบรมได้เรียนรู้หัวข้อธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสมตามวัยและระดับชั้นการศึกษา เยาวชนที่ผ่านการอบรมสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสมและมีมารยาทดีงามมากขึ้น และเยาวชนที่ผ่านการอบรมมีการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของตนได้มาก กล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนดีของสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนแก่เยาวชนให้เป็นมาตรฐาน

2) คณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี ประกาศมาตรฐานการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรม โดยบังคับใช้ในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีกิจกรรมละลายพฤติกรรมของเยาวชนก่อนเข้ารับการอบรม

2) ควรจัดกิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่จัดอบรมตามโอกาสอันสมควร

3) ควรผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนวิทยากรเกิดความหลากหลาย

4) ควรจัดกิจกรรมในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์

5) ควรแยกหลักสูตรการอบรมของเยาวชนแต่ละช่วงชั้น

6) ควรออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้กระตุ้นความสนใจของเยาวชน

7) ควรพัฒนารูปแบบของการสื่อสารให้เป็นที่สนใจของเยาวชน

8) ควรกำหนดเป้าหมายของผลลัพธ์ในเชิงรูปธรรม

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมในการจัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนของคณะสงฆ์อำเภอเมืองเพชรบุรี

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคมในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2547). *คู่มือการดำเนินงานตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนประจำปีงบประมาณ 2548*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองศีลธรรมระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2541). *แนวคิดการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรยงค์ โตจินดา. (2542). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

พระครูโกศลกิจจานุการ (ณรงค์ ฌาณวีโร). (2554). *บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูปลัดกุ้ยไฮ้ ชุตินฺธโร. (2554). *บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูวินัยธรวัลลพ โกวิโล และคณะ. (2555). *รายงานผลการประเมินโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน*. นนทบุรี: หจก. เชนปริ้นติ้ง.

พระครูวิสุทธิสรคุณ (วิชิต วิชิโต). (2554). *บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูสมุห์มงคล สิริมงฺคโล (ทองเจริญ). (2555). *บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูสมุห์วิโรจน์ วรมงฺคโล. (2554). *สภาพปัญหาด้านการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหากำพล คุณงฺกโร. (2550). *ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอบรมจริยธรรมแก่เยาวชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาณัฐกฤษฎ์ สุเมโธ. (2555). *การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาปัญญา ปญฺญาวโร. (2553). *ศึกษาการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพฯ เขต 2* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาไพบูลย์ วิปุโล. (2555). *บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระสมจิตร ขนฺติโก. (2554). *บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยม ศึกษาตอนปลายในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญซื่อ. (2551). *หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส จำกัด.

สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร. (2550). *การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี*

DEVELOPMENT ON THE MANAGEMENT *OF* PHETCHABURI PROVINCE MEDITATION CENTER *IN* BANLAD DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE

พระครูสมุห์พรชัย ธีรปญฺโญ (ทองกอบเหมือน)
Pharkhrusamu Phonchai Dhĩrapañño (ThongkobMuoan)
E-mail: Watdonwa089@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารจัดการ เปรียบเทียบความเห็น เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค อาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเพิ่มเติมอาคารสถานที่เพื่อรองรับการใช้งานจำนวนมาก

คำสำคัญ : การพัฒนา; การบริหารจัดการ; สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

Abstract

This article was a study of developing management conditions and compared the opinions, and studied problems, obstacles and suggestions for development on the management of meditation center in Banlad District, Phetchaburi Province. This was a mix-method research; the findings were that developing management conditions in overall were at a high level, the different personal factors had no different opinions, therefore rejected the research hypothesis. Problems and obstacles; A building are not available at moment, suggestions; should add more buildings to support the many applications.

Keywords: development, management, provincial meditation center

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล การเผยแผ่ในสมัยเมื่อพระพุทธเจ้าทรงมี พระชนม์อยู่ คือ เมื่อนับตั้งแต่สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงได้เลือกบุคคลที่ควรจะสั่งสอนให้รู้ตามโดยใช้วิธีเทศนาสั่งสอน พระพุทธองค์ได้เปรียบบุคคลไว้เสมือนบัว 4 เหล่า คือ ผู้มีปัญญาสามารถที่จะบรรลุตามได้ จนถึงผู้ที่ยังมีกิเลสหนา คือ ไม่สามารถสั่งสอนได้ แล้ว การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยรวม คือ การเทศนาธรรมวินัย ข้อประพฤติและข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ โดยใช้การสอนแบบเล่านิทานบ้างเปรียบเทียบบ้าง ถามตอบบ้าง

สำหรับการปฏิบัติธรรมในประเทศไทยเป็นไปเพื่อการพัฒนาคน การพัฒนาคนต้องเริ่มที่จิต โดยพิจารณาตรวจสอบจิตตนเองอยู่เสมอ การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีการฝึกอบรมให้คนเจริญงอกงาม ให้เข้าใจถึงสภาวธรรมตามที่เป็นจริง จิตที่ได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นพื้นฐานที่มั่นคงดีแล้วย่อมจะปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายได้อย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามสามารถพัฒนาทางกาย วาจา ใจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นทางไปสู่อิสรภาพและสันติสุขอย่างแท้จริง โดยการสำรวมใจให้มีสติ โดยมีพระสงฆ์ และวัดเป็นองค์กรสำคัญที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องเหมาะสมสอดคล้องต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะพระเป็นผู้อบรมให้ธรรมะ ให้ผลทั้งโลกิยะและโลกุตตระ จัดการศึกษาด้านปริยัติ และด้านปฏิบัติแก่ประชาชนทุกคน (พระครูภาวนาโพธิคุณ, 2551)

วัดในฐานะที่เป็นสถาบันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ต้องฟื้นฟูบทบาทในการเป็นศูนย์รวมอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน สำหรับกิจกรรมด้านการฝึกอบรม ทางวัดได้มีการกำหนดประเภท และจำนวนผู้เข้าอบรม กำหนดหลักสูตร และระยะเวลาในการอบรม การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมจึงมีส่วนอย่างยิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้น และทำให้สังคมเกิดความสงบสุขได้ในปี พ.ศ.2543 องค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ คือ มหาเถรสมาคมร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ส่งเสริมให้มีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดขึ้นในประเทศไทย (มหาเถรสมาคม, 2558) ซึ่งเป็นแนวทางในการเผยแผ่ธรรมะในแนวปฏิบัติ จึงได้จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดขึ้นทั่วประเทศไทย

จากประเด็นที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี จึงมีความสนใจศึกษาถึงการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ทั้งด้านความพร้อมของวัดในการจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ทั้งด้านบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การสนับสนุนดำเนินการ และด้าน การบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำเอาองค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำมาพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี 3 แห่ง จำนวน 510 คน (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี, 2561) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม

(n=225)

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	**ระดับความคาดหวัง**		
	$\overline{X}$	**S.D.**	**การแปลผล**
ด้านสถานที่	3.86	0.271	มาก
ด้านบุคลากร	3.85	0.296	มาก
ด้านการบริหารจัดการ	3.92	0.286	มาก
โดยรวม	**3.88**	**0.183**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.88, S.D.=0.183) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสถานที่ และด้านบุคลากร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.620		0.536		✓
อายุ		0.202	0.961		✓
อาชีพ		0.377	0.769		✓
วุฒิการศึกษา		3.107*	0.047	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านสถานที่	สำนักปฏิบัติธรรมมีการเดินทางที่ไม่สะดวก ต่อการมาปฏิบัติธรรม	สำนักปฏิบัติธรรมควรอยู่ในพื้นที่ที่มีการเดินทางที่สะดวก ง่ายต่อการมาปฏิบัติธรรม
ด้านบุคลากร	พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรควรเลือกที่มีความสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ	พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี (ต่อ)

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านการบริหารจัดการ	สำนักปฏิบัติธรรมควรมีการบริหารจัดการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง	สำนักปฏิบัติธรรมมีการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านสถานที่ สำนักปฏิบัติธรรมมีการเดินทางที่ไม่สะดวก ต่อการมาปฏิบัติธรรมสำนักปฏิบัติธรรมควรอยู่ในพื้นที่ที่มีการเดินทางที่สะดวก ง่ายต่อการมาปฏิบัติธรรม

ด้านบุคลากร พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรควรเลือกที่มีความสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถพระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย ได้สอนในรายวิชาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

ด้านการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมควรมีการบริหารจัดการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงสำนักปฏิบัติธรรมมีการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมาก สามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยอาสาสมัคร เพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้งด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระรุ่งโรจน์ ชยานนฺโท, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม : กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิทยากร และด้านการบริหารจัดการพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมวัดม เหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 7 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาทางธรรม สถานภาพ อาชีพ และเหตุผลการเข้าร่วม โครงการปฏิบัติธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาทางธรรม สถานภาพ อาชีพ และเหตุผลการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรม แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยาไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนัก ปฏิบัติธรรมวัด มเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พอสรุปได้ดังนี้ คือ ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ที่พักและห้องน้ำไม่เพียงพอ ด้านวิทยากร ได้แก่ วิทยากรมีน้อยเกินไป ไม่ เพียงพอ ในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการปฏิบัติธรรม การดูแลผู้ร่วมปฏิบัติธรรมไม่ทั่วถึง และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนัก ปฏิบัติธรรมวัดมเหยงคณ์อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พอสรุปได้ดังนี้ คือ ด้าน อาคารสถานที่ ได้แก่ ควรเพิ่มและปรับปรุงวัสดุในที่พักและห้องน้ำให้มีความแข็งแรงและทนทาน ควรเพิ่มการรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง และขยายพื้นที่ให้พอเพียงต่อผู้ร่วมปฏิบัติธรรม ควรแยก ขยะ และมีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ควรปลูกพืชสมุนไพร เช่นตะไคร้หอมเพื่อไล่ยุงในสถานที่พัก ภาวนา ด้านวิทยากร ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนพระวิทยากร เข้ามาช่วยในการอบรมปฏิบัติธรรมให้มากขึ้น ควรทำคู่มืออบรมการสอนเป็นสื่อสำหรับพระเพื่อใช้ในการเผยแผ่ต่อไป และสอนธรรมะที่ ประยุกต์ใช้ในชีวิตปัจจุบันมากขึ้น และควรแยกหลักสูตรสอนสำหรับผู้ปฏิบัติใหม่ก่อนจะมารวมกัน เพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติ และด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ควรให้การดูแลอย่างทั่วถึงแก่ผู้ร่วม ปฏิบัติธรรม ควรวางแผนระยะเวลาหรือกำหนดการปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ควรมีการอบรมการสื่อสารถึงกันภายในวัดและส่งเสริม

เมตตาธรรม จัดทำองค์ความรู้เพิ่ม ฝึกอบรม ส่งเสริมการแก้ปัญหาระหว่างสมาชิกในกลุ่มและ ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการปฏิบัติธรรม อย่างต่อเนื่อง

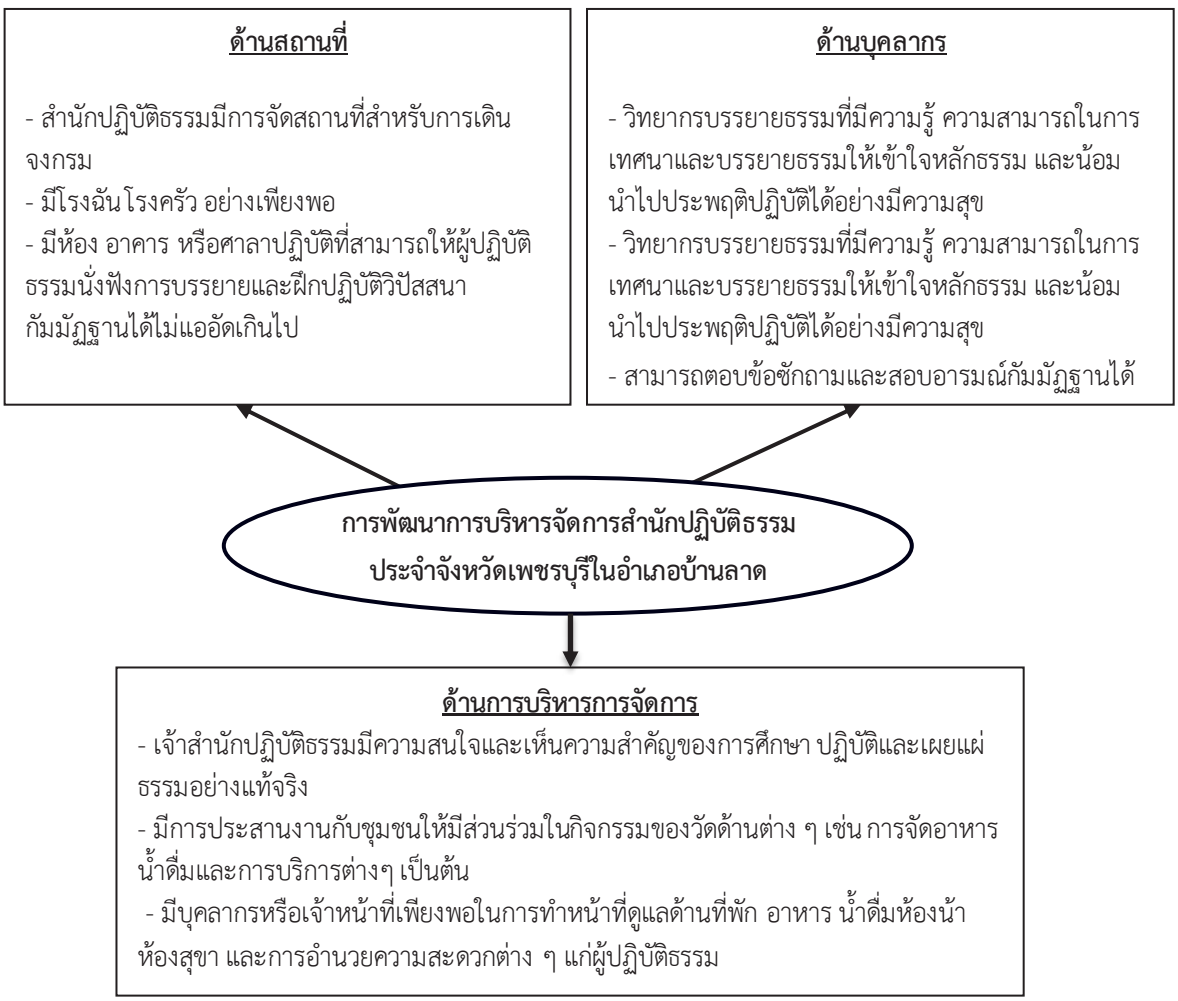
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหากังวาล ธีรธมฺโม, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการ สำนักปฏิบัติธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 เกิดประสิทธิภาพนั้น คือการคำนึงถึง สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ มีปัจจัย สนับสนุน คือการวางแผนโครงการเพื่อเป็นแนวทางของการทำงาน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา สั่งการ การอำนวยการ การควบคุมกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินตามแผนที่วางไว้ การรายงานผล การปฏิบัติของหน่วยงาน การจัดทำงบประมาณบัญชีการใช้จ่ายเงินและตรวจสอบ ส่วนการบูรณาการ หลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมนั้น เน้นหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เพื่อให้การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดย มีการจัดให้มีกิจกรรมที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกสำนัก สำหรับรูปแบบการบริหารจัดการสำนัก ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 ที่เป็นมาตรฐาน คือ เจ้าสำนักมี วิสัยทัศน์ มีการขวนขวายศึกษาดูงานของสำนักที่มีมาตรฐานนำมาปรับปรุงสำนักตนเอง เจ้าสำนักรู้จัก กำหนดวัตถุประสงค์ รู้จักริเริ่มโครงงานที่เป็นแก่นสารประโยชน์ รู้จักวางแผนโครงการเพื่อปฏิบัติงาน จัดที่พัก อาคารปฏิบัติธรรม ให้มีความสะอาดพร้อมใช้งานได้ ด้านบุคลากร รู้จักแบ่งงานและการมอบหมายอำนาจหน้าที่การงาน รู้จักประสานความสามัคคีและประสานประโยชน์ร่วมกัน รู้จักปกครองบังคับบัญชา รู้จักติดตามและประเมินผลงาน พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองและบุคลากรให้มีภาวะความเป็นผู้นำ จัดการศึกษาทั้งด้านปริยัติควบคู่กับการปฏิบัติ หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ด้านการ บริหารจัดการภายในสำนัก จัดทำบัญชี รายรับ-จ่ายให้เป็นระบบ โปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ บัญชี การเงินของสำนักปฏิบัติธรรมควรแยกจากบัญชีวัด จัดทำสถิติผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรม มีการตั้งทุน เพื่อการเผยแผ่ของสำนักปฏิบัติธรรม ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านทางสื่อ เช่น แผ่นป้าย แผ่นพับ วิทยุ ชุมชน ทางอินเทอร์เน็ต เช่น Line และ Facebook เป็นต้น

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะการพัฒนาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรีในอำเภอบ้านลาด ที่พึงประสงดังนี้

ด้านสถานที่ สำนักปฏิบัติธรรมมีการจัดสถานที่สำหรับการเดินจงกรม มีโรงฉัน โรงครัว อย่างเพียงพอ มีห้อง อาคาร หรือศาลาปฏิบัติที่สามารถให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั่งฟังการบรรยายและฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานได้ไม่แออัดเกินไป

ด้านบุคลากร วิทยากรบรรยายธรรมที่มีความรู้ ความสามารถในการเทศนาและบรรยายธรรมให้เข้าใจหลักธรรม และน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างมีความสุข วิทยากรบรรยายธรรมที่มี

ความรู้ ความสามารถในการเทศนาและบรรยายธรรมให้เข้าใจหลักธรรม และน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างมีความสุข สามารถตอบข้อซักถามและสอบอารมณ์กัมมัฏฐานได้
ด้านการบริหารการจัดการ เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมมีความสนใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่ธรรมอย่างแท้จริง มีการประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดด้านต่าง ๆ เช่น การจัดอาหาร น้ำดื่มและการบริการต่าง ๆ เป็นต้น มีบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่เพียงพอในการทำหน้าที่ดูแลด้านที่พัก อาหาร น้ำดื่มห้องน้ำ ห้องสุขา และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัด การสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ” มีวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีนโยบายสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

2) คณะสงฆ์ควรสนับสนุนงบประมาณแก่สำนักปฏิบัติธรรมในการดำเนินงาน

3) คณะสงฆ์ควรจัดถวายนิตยภัตให้แก่พระวิปัสนาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) สำนักปฏิบัติธรรมควรสร้างศักยภาพบุคลากรความสามารถในการนำผู้ปฏิบัติธรรมสำเร็จผู้ปฏิบัติธรรมได้ตั้งเป้าหมายไว้

2) ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้เป็นแนวทางการเรียนการสอนในแนวทางเดียวกัน

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย พร้อมทั้งการจัดอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมไปในทางเดียว

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อ ศึกษาปัญหา การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในด้านอื่น ๆ

2) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในของอำเภออื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

3) ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดจังหวัดเพชรบุรี ในของอำเภออื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

4) ควรศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี ในของอำเภออื่น เพื่อเปรียบเทียบผล

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ.(2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พระครูภาวนาโพธิคุณ (สมชาย กนฺตสีโล). (2551*). วิปัสสนาวิถีทฤษฎีและปฏิบัติ*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.

พระมหากังวาล ธีรธมฺโม. (2558). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระรุ่งโรจน์ ชยานนฺโท. (2556). *กลยุทธ์การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม: กรณีศึกษาสำนักปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานวัดมเหยงคณ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. (2561). *ทะเบียนผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี.* เพชรบุรี: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี.

ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

THE EFFECTIVENESS OF MANAGEMENT IN PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS OF AYUTTHAYA PROVINCE

พระมหาวริทธิ์ชาการ วชิรสิทธิเมธี (บุญกิจ)
Phramaha Waritchagarn Washirasitthimatee (Bunkit)
E-mail: Waritchagarn.c@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการ ประสิทธิผลการบริหารจัดการ และเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรมของโลก และด้านการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม ประสิทธิผลการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางในการพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น ควรเน้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ควรพัฒนาครูและนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษ และควรประสานความร่วมมือการเผยแผ่เชิงรุกสู่สังคมนานาชาติ

คำสำคัญ: ประสิทธิผล; การบริหารจัดการ; โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The purposes of this research were to study general status of management, the effectiveness of management, and to propose development guideline of management in Phrapariyattidhamma School, Ayutthaya Province. Mixed methods research was used for research design. Results indicated that general status of management in Phrapariyattidhamma School, Ayutthaya Province consisted of 4 aspects: create and develop Learners to full of quality Buddhists, develop school system to be strong, enhance Thai Sangha education to be the center of the world, and disseminate Buddhism to be prosperity. The effectiveness of management showed at intermediate level for overall results. For development guideline, it should increase public relations, focus on active Buddhist dissemination, develop English language for teachers and students, and cooperate for active Buddhist dissemination to international society.

Keywords: Effectiveness; Management; Phrapariyattidhamma School

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ในปัจจุบันการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังประสบปัญหาต่างๆ มากมายหลากหลายด้าน ทั้งในด้านของผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกันมาก สามเณร ส่วนหนึ่งยังประสบปัญหาโภชนาการและสุขภาพอนามัย สามเณรบางรูปยังมีปัญหาในการอ่านเขียนภาษาไทย จึงยากต่อการพัฒนาให้เป็นศาสนทายาทที่ดีและมีประสิทธิภาพได้ ในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนให้ได้มาตรฐานนั้น พบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีความสำคัญมาก เพราะบางโรงเรียนตั้งอยู่ในวัด และชุมชนขนาดเล็กขาด การประสานร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน วัด บ้าน ชุมชน และหน่วยงานราชการ ทำให้โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาให้มีมาตรฐานได้ บางโรงเรียนมีปัญหาในการบริหารจัดการเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย ประกอบกับการได้รับงบประมาณที่น้อย โรงเรียนจึงต้องเสนอขอปิดการดำเนินกิจการ การดำเนินด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่มีทิศทางการพัฒนาที่มีความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนอีกทั้งการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีแต่เพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญเท่านั้น (กองพุทธศาสนศึกษา 2553)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เล่มนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่าเป็นอย่างไร และศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่ามีอะไรบ้างที่จำเป็นต้องพัฒนา แล้วนำเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสาน โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 105 รูป/คน จากผู้ทั้งหมด 129 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา.

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปัจจุบัน พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้รับการอุปถัมภ์งบประมาณจากภาครัฐในปริมาณที่น้อย ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาครู ขาดงบประมาณในการจ้างอาจารย์สอน ทำให้อาจารย์สอนไม่เพียงพอ ในหนึ่งคนจำเป็นต้องสอนหลายวิชา ทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาการได้อย่างเต็มที่ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยยังมีอยู่น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ๆ ที่ได้รับงบประมาณจำนวนมาก นอกจากนี้ในด้านภัตตาหารยังต้องอาศัยการบิณฑบาตและชาวบ้านให้การอุปถัมภ์ นอกจากนี้ยังพบว่า ในปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีจำนวนนักเรียนที่ลดน้อยลงกว่าเดิม สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะว่านักเรียนขาดเป้าหมายและแรงจูงใจในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหานี้ควรจะมีการนิเทศระบบการเรียนการสอนและการให้รุ่นพี่ที่จบการศึกษาสายปริยัติมาสร้างแรงบันดาลใจให้กับรุ่นน้องๆ แนะนำแนวทางในการดำเนินชีวิต การเรียนหนังสือให้ประสบผลสำเร็จ และการวางแผนในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้โรงเรียนยังจำเป็นจะสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจให้แก่นักเรียนเพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้สนใจการเรียนการสอน และเป็นการลดปริมาณจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันด้วย

2. ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน รองลงคือคือด้านการทำนุบำรุง เผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญงอกงาม สุดท้ายคือด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก ตามลำดับ

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ได้แก่ การพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันโลกอย่างรู้เท่าทันด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเองสูง เป็นแบบอย่างของเยาวชน เป็นผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์ และร่วมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่สังคมพุทธธรรมที่ยั่งยืน เป็นผู้เรียนถึงพร้อมด้วยทักษะสากล ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็งทางการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา มีปฏิรูประบบการติดตาม ประเมินผล มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการสู่โรงเรียนที่เป็นเลิศ มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิรูปการบริหาร และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของโลก ได้แก่ การยกระดับขีดความสามารถให้มีความเข้มแข็งในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และ การสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานานาชาติต้นแบบ และมีเครือข่ายในระดับสากลครอบคลุมทั่วโลก ด้านการทำนุบำรุงเผยแผ่พระพุทธ ศาสนาให้เจริญงอกงาม ได้แก่ การสร้างและพัฒนาชุมชนพระธรรมต้นแบบตามมาตรฐานชุมชนพุทธธรรมที่กำหนดไว้ การวางมาตรการเพื่อการรักษาผู้จบการศึกษาให้ดำรงอยู่ในบรรพชิต

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า

การบริหารจัดการโรงเรียนพบว่ายังขาดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดี แต่มีแนวโน้มในการพัฒนาระบบที่ดีขึ้นกว่าเดิม ปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลงนั้นพบว่าเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานราชการที่บังคับให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ยังพบว่า ในปัจจุบันประชาชนยังไม่ค่อยรู้จักโรงเรียนพระปริยัติธรรมและยังขาดการยอมรับจากโรงเรียนทั่วๆไป ถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงมีความสำคัญมาก ผู้บริหารควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่รู้จัก และการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีและมีคุณภาพจะเป็นตัวช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับการสังคมทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพทั่วไปในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ในปัจจุบันสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการโรงเรียน พบว่า ยังขาดประสิทธิผลในการบริหารจัดการที่ดี แต่มีแนวโน้มในการพัฒนาระบบที่ดีขึ้นกว่าเดิม ปัญหาจำนวนนักเรียนที่ลดลงนั้นพบว่าเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานราชการที่บังคับให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมจิต ขอนวงค์ และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ม.3 จ.แพร่” ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านประสิทธิภาพการสอน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน สื่อการสอน และประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น พบว่า ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประสิทธิผลการบริหารจัดการ ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนู ศรีทอง และคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและเนื้อหาการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11” ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 มีข้อค้นพบดังนี้ 1) ด้านอาคารสถานที่ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมมีอาคารเรียนเพียงพอ มีความเหมาะสมและมีความสะอาด 2) ด้านสภาพแวดล้อม มีบรรยากาศทางธรรมชาติที่ร่มรื่นและเอื้อต่อการเรียนการสอน 3) ด้านบุคลากรที่เป็นครู มีความรู้เหมาะสมกับวิชาที่สอน มีความสามารถในการสอน มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน ประพฤติตนเป็นที่เคารพทั้งในเวลาและนอกเวลาสอน ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน อดทนต่อพฤติกรรมของผู้เรียน อุทิศตนในการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องในช่วงเข้าพรรษา ให้ทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ เน้นการท่องจำ ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมการเรียนการสอน มีการติวเข้มก่อนสอบ 5) ด้านสื่อเทคโนโลยีการสอน มีกระดานดำหรือไวท์บอร์ดในห้องเรียนและ มีการใช้เทปบันทึกเสียง ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ มีการใช้น้อยมาก

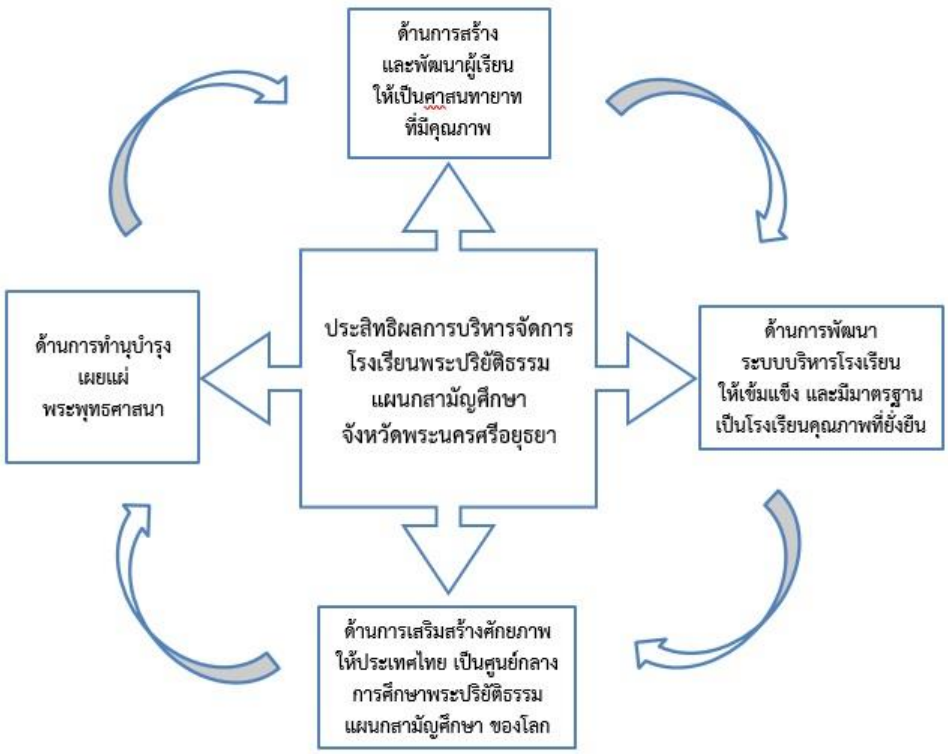
2. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 มีข้อค้นพบดังนี้ 1) ด้านความสอดคล้องกับพระธรรมวินัย มีความสอดคล้องกับพระธรรมวินัยทั้งในด้านเนื้อหาและด้านโครงสร้าง 2) ด้านความสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของชาติ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) กล่าวคือ การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) ด้านความสอดคล้องกับเป้าหมายการสร้างศาสนทายาท มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการสร้างศาสนทายาท กล่าวคือ มีเนื้อหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมวินัยและสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ 4) ด้านความทับซ้อนของเนื้อหาในแต่ละชั้น มีความทับซ้อนในการใช้หนังสือประกอบหลักสูตรบางเล่มในระดับนักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก 5) ด้านการพัฒนาเนื้อหา มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามโอกาสอันสมควรทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและตำราที่ใช้ในการเรียนการสอน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในเขตการปกครองคณะสงค์ภาค 11 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงอันดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีการสอน ด้านบุคลากรที่เป็นครู ด้านอาคาร

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในประเด็นแรกที่ควรรีบดำเนินการคือด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อโรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีแล้วก็จะสามมารถพัฒนานักเรียนให้เป็นศาสนทายาทที่ดีได้ ผลพลอยได้ที่ได้รับจากการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีแล้ว ก็จะพัฒนาไปสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารจัดการ เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในทุกๆ ด้าน ก็เท่ากับว่าเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปในตัวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงค์ลักษณ์ เรือนทอง** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล” ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพการตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง 2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีความถูกต้องเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 ประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ด้านการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีวัตถุประสงค์ของการจักการศึกษาที่จะให้การศึกษาในโรงเรียน เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักร และฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรจะได้ศาสนทายาทที่ดี และบ้านเมืองได้เยาวชนที่มีคุณภาพ

2. ด้านการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนให้เข้มแข็ง และมีมาตรฐานเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ยั่งยืน พบว่า เป้าประสงค์นี้เป็นความต้องการ ในการผลักดันให้ระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนคุณภาพพร้อมทั้งยังมีระบบการจัดการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ

3. ด้านการเสริมสร้างศักยภาพให้ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของโลก พบว่า เป็นการกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่มุ่งยกระดับขีดความสามารถของประเทศ ให้มีความเข้มแข็งในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาหรือระดับพื้นฐาน

4. ด้านการทำนุบำรุงเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า เป็นการตอกย่ำในหน้าที่หลักสำคัญของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทุกแห่งต่อภาระการทำนุ บำรุงพระพุทธศาสนามีความเจริญงอกงาม และการร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมเข้มแข็งอุดมปัญญาพุทธธรรม

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันพบว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังมีการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังคงมีความจำเป็นในการพัฒนาให้ครบตามแนวทางในการพัฒนาดังที่กล่าวแล้วในเบื้องต้น เพื่อประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรเข้าไปกำกับและติดตามผลการดำเนินงานของทุกโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

2. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรสร้างกฎเกณฑ์และมาตรฐานตัวชี้วัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนนำเอายุทธศาสตร์ไปใช้อย่างจริงจัง

3. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานของทุกโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้แก่โรงเรียนเพิ่มมาก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สถานศึกษาควรพัฒนาโรงเรียนตามแนวทางยุทธศาสตร์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติอย่างจริงจัง และมีการรายงานผลการดำเนินการทุกครั้งอย่างตรงไปตรงมา

2. สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์โรงเรียนและกิจกรรมของนักเรียนให้ประชาชนและสังคมได้รับรู้รับทราบ เพื่อเพิ่มศรัทธาให้เกิดกับประชาชนทั่วไป

3. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพทางด้านวิชาการอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเฉพาะเจาะจงพื้นที่การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของจังหวัดนั้นๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นเฉพาะหลักธรรมหรือคุณธรรมที่เหมาะกับสถานศึกษา

3. ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. *แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ, 2553- 2562.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553.

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ*

EFFICIENCY IN BUDDHISM PROPAGATION OF WATPRAYURAWONGSAWAS WORAVIHARN, BANKKOK

พระครูปลัดเฉลิมพร อภิวโร
Phrakhrupalad Chalermporn Abhivaro
E-mail: apiwaro.der@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ไม่มีหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแต่ละพื้นที่เพื่อให้การปฏิบัติงานของพระนักเผยแผ่ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นควรจัดทำหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแต่ละพื้นที่เพื่อให้การปฏิบัติงานของพระนักเผยแผ่ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การเผยแผ่; พระพุทธศาสนา

Abstract

This article was to study the level of monks' opinions, and to compare the monks' opinion and problems, obstacles and problems, To study problems, obstacles and recommendations for Efficiency in Buddhism Propagation of Wat Prayurawongsawas Woraviharn. using Mixed Methods. Level of monks' opinions on Efficiency in Buddhism Propagation of Wat Prayurawongsawas Woraviharn, by overall, were at high level. Based on different is found to be accepting the set hypothesis. Problems and obstacles there was not appropriate curriculum to support the Buddhism dissemination in the areas so that the preacher monks can perform their duties effectively and efficiently. Recommendations were that appropriate curriculum development to support the Buddhism dissemination in each areas so that the preacher monks' can perform their duties more effectively and efficiently.

Keyword : Efficiency; Propagation, Buddhism.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนทุกคนให้ทำความดี และเว้นความชั่วเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข ในอดีตคนไทยดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา มีความเคารพในกฎกติกาของสังคม มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและดำเนินชีวิตแบบพอเพียง คำสอนในพระพุทธศาสนามีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย วิถีของพระพุทธศาสนาจึงเข้าไปมีบทบาทอยู่ในสังคมของคนไทยทุกชนชั้น คนไทยทุกชนชั้นได้นำเอาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสุขความเจริญทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้แสดงธรรมเทศนาสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมความดีงามให้แก่ประชาชนและด้วยเหตุแห่งความนับถือศรัทธาและเชื่อมั่นในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนานี่เองเป็นแรงบันดาลใจให้กวีสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศาสนาขึ้นเพื่อใช้สั่งสอนและสืบทอดคุณธรรมในศาสนา แต่ถ้ามองในทัศนะทางวิชาการนิเทศศาสตร์ ในการเทศน์ก็มีปัญหาหรือช่องว่างในการสื่อสารเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือพุทธธรรมของพระสงฆ์เช่นกัน ซึ่งนับว่ามีส่วนสำคัญที่อาจทำให้คนไทยหรือสังคมไทยเหินห่างจากพุทธธรรม เพราะมีข้อเท็จจริงที่แสดงว่า พระสงฆ์ที่เป็นองค์ปาฐกถา (ผู้ส่งสาร) ส่วนมากมักทำการเทศน์หรือถ่ายทอดพุทธธรรม (สาร) โดยขาดหลักการและวิธีการตลอดจนรูปแบบที่เหมาะสม มิได้มีการวิเคราะห์ผู้ฟัง (ผู้รับสาร) ที่เป็นเป้าหมาย ของการเทศน์แต่ละครั้ง อีกทั้งยังขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านการพูดต่อหน้าสาธารณชน หรือใช้ศัพท์ภาษาบาลีที่เข้าในยากมากเกินไป นิทานประกอบหรือการยกตัวอย่างที่ล้าสมัยน่าเบื่อไม่เห็นจริงและไม่อาจจะเปรียบเทียบกับสังคมยุคปัจจุบันได้ พระสงฆ์บางรูปยังนิยมเทศน์หรือบรรยายธรรมะโดยใช้ทำนองเนิบนาบแบบโบราณที่เป็นพิธีการอีกด้วย จึงทำให้ไม่เกิดประสิทธิผลในการสื่อสารหลักธรรมไปสู่ประชาชน (แสง จันทร์งาม, 2511)

ดังนั้น วิธีการสอนและอุบายกลวิธีต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเผยแผ่ธรรมะ เพราะช่วยเป็น “สื่อ” หรือเป็นอุปกรณ์ในการเผยแผ่ และเสริมให้การเรียนรู้ไปอย่างรวดเร็วและดียิ่งขึ้น การที่จะชี้ให้เห็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือเสนอความคิดเห็น แก้ไขปรับปรุงในเรื่องต่างๆ เพื่อชักจูงโน้มน้าวจิตใจของประชาชนให้ประพฤติตามหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสุขสงบในสังคม ผู้เผยแผ่จะต้องเป็นกัลยาณมิตร คือ เป็นผู้ชี้แนะที่ถูกต้องให้ ถ้าชี้แนะผิดๆ ก็อาจพาไปนอกทางหรือผิดพลาดได้ อย่างไรก็ตามบทบาทของนักเผยแผ่ คือ “ชี้แนะแนวทาง” (เสฐียรพงษ์ วรรณปก, 2540)

ในปัจจุบันการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยยังไม่มีประสิทธิภาพพอ เนื่องจากพระภิกษุสามเณรหรือผู้นำทางศาสนายังขาดความรู้และทักษะที่เพียงพอในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ขาดสื่อการสอนที่น่าสนใจ ภาษาที่ใช้ไม่เป็นที่เข้าใจสำหรับประชาชน อีกทั้งยังขาดแคลนพระภิกษุสามเณรผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท ปัญหาและอุปสรรคด้านพระสงฆ์และสถาบันพระสงฆ์ในฐานะผู้เผยแผ่ธรรมะ เช่น การขาดแคลนพระสงฆ์ที่มีความสามารถในการเผยแผ่ธรรมะอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท ปัญหาและอุปสรรคด้านวิธีการหรือกลวิธีการเผยแผ่ธรรมะ เช่น ไม่มีการกำหนดหัวข้อธรรมะที่เหมาะสมกับผู้ฟัง

หรือไม่มีการศึกษาหัวข้อธรรมะอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปเผยแผ่ นอกจากนี้พระสงฆ์ไม่ได้มีการฝึกการผลิต และการใช้โสตทัศนูปกรณ์มาก่อนรวมทั้งสื่อต่างๆ ส่วนใหญ่จึงมุ่งใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก ทำให้การเผยแผ่ธรรมะกระทำได้ในเขตจำกัด(พระครูสาธกธรรมวิจิตร (อนันต์ ฉนฺทกาโม), 2557)

จะเห็นได้ว่า ปัญหาในการเผยแผ่ธรรมะในพระพุทธศาสนานั้นมีพื้นฐานปัญหามาจากเรื่องเดียวกัน นั่นคือ ขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่เพียงพอในการเผยแผ่ ขาดวิธีการหรือกลวิธีที่ดึงดูดใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ เพื่อหาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ว่ามีเป็นอย่างไร และส่งผลกันในระดับใด สุดท้ายเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯว่ามีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึกด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.921 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนจากพระผู้เข้าอบรมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาการเทศนาพระนักเทศน์ รุ่นที่ 26 ประจำปี 2562 จำนวน 500 รูป ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่ พระผู้เข้าอบรมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาการเทศนาพระนักเทศน์ รุ่นที่ 26 ประจำปี 2562 ได้มาจากการเปิดตารางของ Taro Yamane จำนวน 222 รูป เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 222 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ในภาพรวม

(n = 222)

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ระดับปฏิบัติการ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านผู้ส่งสาร	4.42	0.815	มาก
2) ด้านสาร	4.43	0.816	มาก
3) ด้านช่องสาร	4.43	0.810	มาก
4) ด้านผู้รับสาร	4.44	0.806	มาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	**4.44**	**0.810**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ด้านประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.44, S.D. = 0.810) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านผู้รับสาร, ด้านสาร, ด้านช่องสาร และด้านผู้ส่งสาร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ		16.723**	0.000	✓	
พรรษา		16.723**	0.000		✓
ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	-3.619*		0.012	✓	
วุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษา		3.760*	0.025	✓	
วุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม		10.090**	0.000	✓	
วุฒิการศึกษา แผนกเปรียญธรรม		2.948*	0.034	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษาต่างกัน วุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม ต่างกัน มีวุฒิการศึกษา แผนกเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านผู้ส่งสาร	พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน	ผู้ส่งสารควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน
ด้านสาร	พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ด้านการเผยแผ่ค่อนข้างน้อยทำให้พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน	ด้านสารหลักธรรมในพระพุทธศาสนาควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ ให้แก่พระภิกษุที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่
ด้านช่องสาร	ขาดทีมงานที่เข้มแข็งเพื่อช่วยกันทำงานด้านเผยแผ่	ช่องทางการสื่อสาร ควรให้ความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่ และสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง
ด้านผู้รับสาร	ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสารต้องมีคุณสมบัติความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญ	ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร ความสามารถความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญในการรับข้อมูลข่าวสาร

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ดังนี้

ด้านผู้ส่งสาร คือ พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน ผู้ส่งสารควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน

ด้านสาร คือ พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ด้านการเผยแผ่ค่อนข้างน้อยทำให้ พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน ด้านสารหลักธรรมในพระพุทธศาสนาควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ ให้แก่พระภิกษุที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่

ด้านช่องสาร คือ ขาดทีมงานที่เข้มแข็งเพื่อช่วยกันทำงานด้านเผยแผ่ ช่องทางการสื่อสารควรให้ความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่ และสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง

ด้านผู้รับสาร คือ ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร ต้องมีคุณสมบัติ ความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญ ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร ความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญในการรับข้อมูลข่าวสาร

อภิปรายผลการวิจัย

1. พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีความรู้ความการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูใบฎีกาชิตวัสส์ ธวชฺชโย (ทนนาน), 2555) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในสถานศึกษาอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในสถานศึกษาอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. พระสงฆ์ที่มีอายุ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษา วุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม และวุฒิการศึกษา แผนกเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า อายุ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษา วุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม และวุฒิการศึกษา แผนกเปรียญธรรมส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อเรื่องประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาชัย วิชิโต (สืบศรี), 2556) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของของประชนทั่วไปในอำเภออุทัย ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่ของคณะสงฆ์ ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลโดยรวม กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้าน

การเผยแผ่ของคณะสงฆ์ ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า จำนวนพรรษา ไม่ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อเรื่องประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัญก์วฬาภรณ์ กลิ่นนิ่มนวล, 2554) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท 4” ผลการศึกษาพบว่า พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ ต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ว.๑ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

ด้านผู้ส่งสาร	ด้านสาร	ด้านช่องสาร	ด้านผู้รับสาร
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ว.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ ๑	สมมติฐานที่ ๒	สมมติฐานที่ ๓	สมมติฐานที่ ๔	สมมติฐานที่ ๕	สมมติฐานที่ ๖
พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกันมีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย	พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันมีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมุติฐานการวิจัย	พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ต่างกัน มีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย	พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษาต่างกันมีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย	พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม ต่างกันมีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย	พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษา แผนกเปรียญธรรมต่างกัน มีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย

ว.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

ด้านผู้ส่งสาร	ด้านสาร	ด้านช่องสาร	ด้านผู้รับสาร
ผู้ส่งสารควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน	ด้านสารหลักธรรมในพระพุทธศาสนาควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ ให้แก่พระภิกษุที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่	ช่องทางการสื่อสาร ควรให้ความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่ และสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง	บุคคลผู้รับข้อมูลข่าวสารต้องมีคุณสมบัติ ความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญ

ผลการสัมภาษณ์ สภาพทั่วไปในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์สาวกของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ปัจจุบันนี้“พระสงฆ์”ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่อบรมสั่งสอนพุทธศาสนิกชนในฐานะ “พระนักเผยแผ่”และ การเผยแผ่พุทธศาสนาในระยะหลังๆ มักจะเป็นการเผยแผ่โดยอาศัยโอกาสคือวันสำคัญทางพุทธศาสนา ปัญหา อุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางศีลธรรมการศึกษาทุกระดับไม่เน้นศีลธรรม และพระพุทธศาสนาเผชิญกับบริโภคนิยม ข้อเสนอแนะในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์การเผยแผ่วัดประยุรวงศาวาสวรวิหารร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดโครงการสัมมนาพระนักเผยแผ่และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯโดยภาพรวม ดังรายละเอียดที่แสดงตัวอย่างค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation =S.D.) พบว่า พระสงฆ์มีระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ด้านประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้รับสาร มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านสาร ด้านช่องสาร และด้านผู้ส่งสาร ตามลำดับ

การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ต่างกัน มีวุฒิการศึกษาแผนกสามัญศึกษาต่างกัน วุฒิการศึกษาแผนกนักธรรม ต่างกัน มีวุฒิการศึกษา แผนกเปรียญธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

ปัญหา อุปสรรคด้านผู้ส่งสาร พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน ข้อเสนอแนะ ผู้ส่งสารควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน

ปัญหา อุปสรรคด้านสาร พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ด้านการเผยแผ่ค่อนข้างน้อยทำให้ พระนักเผยแผ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน ข้อเสนอแนะด้านสารหลักธรรมในพระพุทธศาสนาควรให้มีการฝึกอบรมความรู้ ให้แก่พระภิกษุที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่

ปัญหา อุปสรรคด้านช่องสาร ขาดทีมงานที่เข้มแข็งเพื่อช่วยกันทำงานด้านเผยแผ่ ข้อเสนอแนะ ช่องทางการสื่อสาร ควรให้ความรู้ให้แก่พระนักเผยแผ่ที่จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่ และสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง

ปัญหา อุปสรรคด้านผู้รับสาร ด้านผู้รับสารประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร ต้องมีคุณสมบัติความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญ ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมให้ประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสาร ความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญในการรับข้อมูลข่าวสาร

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ด้านสภาพทั่วไป คือการเผยแผ่หลักพระพุทธธรรม หรือการปลูกฝังอบรมให้พุทธศาสนิกชนเป็นคนดีมี

ศีลธรรมและประพฤติดีปฏิบัติชอบนั้น มักจะเป็นการเผยแผ่โดยอาศัยโอกาสคือวันสำคัญทางพุทธศาสนา และประเพณีประจำปีของวัดเท่านั้น ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ถูกมองว่าเป็นพุทธศาสนาเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ปัจจุบันกระแสข่าวและสภาพปัญหาบางประการได้เป็นกระแสกระทบกระเทือนต่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทยอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นผลมาจากกระแสความหลงใหลในวัตถุนิยม บริโภคนิยม พร้อมวัฒนธรรมที่ทำลายความเป็นไทยจากทางตะวันตกและอื่นๆ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ถือว่าเป็นงานหลักและหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์ทุกรูปที่ต้องอบรมสั่งสอนประชาชนแต่ปัจจุบันนี้พระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่หลักพุทธธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีค่อนข้างจำกัด ไม่เพียงพอต่อความต้องการของสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ด้านปัญหาและอุปสรรค คือประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางศีลธรรม การศึกษาทุกระดับไม่เน้นศีลธรรม สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ความเจริญและวัฒนธรรมตะวันตกหลั่งไหลเข้ามาสู่สังคมประชาชนเป็นจำนวนมากที่ยังเชื่อโชคลาง ของขลัง วัตถุมงคล และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะบันดาลความโชคดี ความร่ำรวย ความสำเร็จแก่เขาได้ และพระสงฆ์และสถาบันยังไม่มีการวิจัยประเมินผลการเผยแผ่ธรรมะ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมปัจจุบันหรือพื้นฐาน

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ ด้านข้อเสนอแนะ คือควรจัดโครงการสัมมนาพระนักเผยแผ่ ที่ผ่านฝึกอบรมหลักสูตรวิชาการเทศนาวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร จากหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมพระนักเทศน์ นักเผยแผ่ ครูพระสอนศีลธรรมพระพุทธศาสนาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและกรมการศาสนา เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีอุดมการณ์ ความรู้ ความสามารถมีทักษะและวิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปอบรมสั่งสอนประชาชนให้นำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาชีพ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันระดมความคิดช่วยพัฒนาวิชาการด้านการเผยแผ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

Input	Process	Output	Outcome
S ผู้ส่งสาร (Source)	P= มีการวางแผนในการจัดโครงการและจัดประชุมคณะกรรมการ D = จัดอบรมถวายความรู้แก่พระนักเผยแผ่ C = มีการประเมินผลการดำเนินการ A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา	มีโครงการอบรมพระนักเผยแผ่ที่ชัดเจน	พระนักเทศน์มีทักษะในการแสดงธรรมตามภูมิความรู้
M สาร (Message)	P = วางแผนจัดโครงการ นัดประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง D = จัดอบรมถวายความรู้ลักษณะและคุณสมบัติที่ดีของสารที่ดีให้กับพระนักเผยแผ่ C = ประเมินผลการดำเนินงาน A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา	มีคณะกรรมการดำเนินงาน	พระนักเทศน์ มีเนื้อหาสารธรรม และสื่อที่จะใช้แสดง
C ช่องสาร(Channel)	P = วางแผนจัดโครงการ นัดประชุมคณะกรรมการที่เกียวข้อง D = จัดทำสื่อในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา C = ประเมินผลการดำเนินงาน A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา	มีกิจกรรมรองรับนักเผยแผ่	มีการจัดสร้างทีมงานเผยแผ่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์
R ผู้รับสาร (Receiver)	P = วางแผนจัดโครงการ นัดประชุมคณะกรรมการที่เกียวข้อง D = ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมกิจกรรม C = ประเมินผลการดำเนินงาน A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา	ทราบแนวทางในการพัฒนาโครงการ	ประชาชนได้รับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างมีคุณประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 การศึกษาประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ

Input (การนำเข้า) ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (Source) เป็นผู้ทำหน้าที่ส่งสารผ่านช่องทางหนึ่งไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารจึงมีบทบาทในการชี้นำว่าพฤติกรรมการสื่อสาร ผู้ส่งสารอาจเรียกผู้เข้ารหัสคือผู้ที่รับผิดชอบในการนำความคิดของผู้ริเริ่ม ความคิดหรือแหล่งสารส่งไปยังผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วยการสื่อสารส่วนบุคคลอาจเป็นไปแบบของการปกปิด สาร (Message) การสื่อสารมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้เกิดผลทางจิตใจหรืออารมณ์มุ่งเน้นให้ผู้รับสารคล้อยตามเพื่อเสนอหรือชักจูงใจให้กระทำและตัดสินใจ เพื่อแจ้งให้ทราบการทำการสื่อสาร ผู้ทำการสื่อสารควรมีความต้องการที่จะบอกกล่าวหรือชี้แจงข่าวสาร เรื่องราว เหตุการณ์ ช่องสาร(Channel)ต้องอาศัยสื่อให้ทำหน้าที่นำสารไปยังผู้รับสาร

โดยทั่วไปแล้วสารที่ถูกผู้ส่งสารถ่ายทอดไปยังผู้รับสารจะเข้าไปสู่ระบบการรับรู้ของมนุษย์ ผู้รับสาร (Receiver)บุคคลผู้รับข้อมูลข่าวสาร ต้องมีคุณสมบัติ ความสามารถ ความชำนาญในการสื่อสาร การอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความสำคัญของผู้รับสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการทำความเข้าใจ ความสามารถความชำนาญในการอ่านหรือการฟังของบุคคลนั้นจะแตกต่างกันไปตามระดับความรู้ ประสบการณ์ และสติปัญญาของแต่ละบุคคล

Process (กระบวนการ) ประกอบด้วย ด้านผู้ส่งสาร (Source) คือ P= มีการวางแผนในการจักโครงการและจัดประชุมคณะกรรมการ D = จัดอบรมถวายความรู้แก่พระนักเผยแผ่ C = มีการประเมินผลการดำเนินการ และ A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา ด้านสาร (Message) คือ P = วางแผนจัดโครงการ นัดประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง D = จัดอบรมถวายความรู้ลักษณะและคุณสมบัติที่ดีของสารที่ดีให้กับพระนักเผยแผ่ C = ประเมินผลการดำเนินงาน และ A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา ด้านช่องสาร(Channel) คือ P = วางแผนจัดโครงการ นัดประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง D = จัดทำสื่อในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา C = ประเมินผลการดำเนินงาน และ A = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา ด้านผู้รับสาร (Receiver) คือ P = วางแผนจัดโครงการ นัดประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง D = ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมกิจกรรม C = ประเมินผลการดำเนินงาน และA = จัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา

Outcome (ผลลัพธ์) ประกอบด้วยมีโครงการอบรมพระนักเผยแผ่ที่ชัดเจน มีคณะกรรมการดำเนินงาน มีกิจกรรมรองรับนักเผยแผ่ และทราบแนวทางในการพัฒนาโครงการ

Outcome (ผลลัพธ์) ประกอบด้วย ด้านผู้ส่งสาร พระนักเทศน์มีทักษะในการแสดงธรรมตามภูมิความรู้ มีทัศคติที่ดีต่อผู้รับฟังธรรมะอย่างมีสติ มีความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมและชุมชนในพื้นที่อย่างดี มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม และมีวัฒนธรรมการเผยแผ่ที่มีการพัฒนาการในยุคโลกาภิวัตน์ ด้านสารพระนักเทศน์ มีเนื้อหาสารธรรม และสื่อที่จะใช้แสดง พระนักเทศน์บรรยายเรื่องจริงที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันหรือในพระไตรปิฎก พระนักเทศน์บรรยายเรื่องที่เป็นประโยชน์ แก่ประชาชน แก่ชุมชน แก่ประเทศชาติ พระนักเทศน์พิสูจน์ได้ด้วยการพูดให้ฟังทำให้ดู อยู่ให้เห็นเย็นให้ได้สัมผัส และพระนักเทศน์มีความกระจ่างแจ้งในใจในสารที่ได้ฟัง ด้านช่องสาร พระนักเทศน์ มีความรู้ในการนำเสนอธรรมผ่านวิทยุกระจายเสียง พระนักเทศน์มีความชำนาญในการนำเสนอธรรมผ่านโทรทัศน์ พระนักเทศน์มีการเผยแผ่เชิงรุก โดยการผลิตซีดีเป็นสื่อธรรมแจกจ่ายให้ถึงชุมชน พระนักเทศน์มีความรู้ในการใช้โทรศัพท์ติดต่อประสานงานการเผยแผ่เชิงรุกและเชิงรับในพื้นที่ และมีการจัดสร้างทีมงานเผยแผ่ผ่านอินเตอร์เน็ตในยุคโลกาภิวัตน์ ด้านผู้รับสาร ประชาชนได้ทราบหลักการปฏิบัติงานการเผยแผ่ของพระนักเทศน์ ประชาชนได้รับการแสดงพระธรรมเทศนาของพระนักเทศน์และนำไปประยุกต์ใช้อย่างมีคุณประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน ประชาชนมีความแจ่มแจ้งชัดเจนในเรื่องที่ฟังเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นชาวพุทธ ประชาชนได้รับรสพระธรรมที่พระนักเทศน์ได้แสดงบรรยายผ่านระบบเทคโนโลยี เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต เป็นต้น และประชาชน ได้ทราบหลักการปฏิบัติงานเผยแผ่ของพระนักเทศน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1) ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงานของพระนักเผยแผ่ให้มีความชัดเจน เช่น แผนการทำงานเป็นทีมนโยบายเผยแผ่เชิงรุก รวมทั้งนำแผนปฏิบัติการไปวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนางานเผยแผ่ในอนาคต

2) ควรมีการจัดประชุมสัมมนา และพัฒนาเทคนิคการเผยแผ่พุทธธรรมที่ทันสมัย มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างพระนักเผยแผ่ด้วยกัน ทั้งระหว่างอำเภอ จังหวัด หรือสายงานพระนักเผยแผ่ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1) ควรจัดทำหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแต่ละพื้นที่เพื่อให้การปฏิบัติงานของพระนักเผยแผ่ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

2) ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรที่ดูแลพระนักเผยแผ่ โดยการสร้างระบบเครือข่ายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในแต่ละจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งกันและกัน

3) มหาวิทยาลัยสงฆ์ร่วมกับองค์กรคณะสงฆ์และหน่วยงานควรสนับสนุน และหาแนวทางการจัดตั้งสถาบันหรือวิทยาลัยพระนักเผยแผ่ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านงานเผยแผ่ พระศาสนาในต่างประเทศ จัดตั้งคณะกรรมการบริหารกิจการพระนักเผยแผ่

4) พระนักเผยแผ่ต้องศึกษาทั้งภาษาอังกฤษและวัฒนธรรม เพื่อขยายงานให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความองอาจและสามารถที่จะอธิบายธรรมะให้กับชาวต่างชาติได้ ขณะเดียวกัน ควรมีการสร้างเครือข่ายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบที่หลากหลายผ่านสื่อเทคโนโลยี Internet วิทยุหรือโทรทัศน์ ส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

3. ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพฯ” ผู้วิจัยขอเสนอแนะในส่วนที่สามารถต่อยอดจากงานวิจัยฉบับนี้ดังนี้

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในพื้นที่อื่น

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กัญก์วพาภรณ์ กลิ่นนิ่มนวล. (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท 4*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูใบฎีกาชิตวัสส์ ธวชชโย (ทนนาน). (2555). *ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในสถานศึกษาอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม* (ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสาธกธรรมวิจิตร (อนันต์ ฉนฺทกาโม). (2557). *การพัฒนาการเทศน์มหาชาติในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาชัย วิชิโต (สืบศรี). (2556). *บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2540). *พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก*, กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด.

แสง จันทร์งาม. (2551). *พุทธศาสนากับสังคมไทย*, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

ACHIEVEMENT FROM DHARMMA PRACTICE OF THE PEOPLE AT WAT MAHEYONG, PRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

พระทรงศักดิ์ ถิรธมฺโม
Phra Songsak Thirathammo
E-mail: 2503songsak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนละเลยในการรักษาศีล ดังนั้น ควรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดคานิยมในการรักษาศีลหา เพื่อให้เกิดการแก้ไขปญหาสังคมรวมกันอยางยั่งยืน

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์; การปฏิบัติธรรม; ประชาชน.

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, and to compare the people's opinion and problems, obstacles and problems, To study problems, obstacles and recommendations for the Achievement from Dharmma Practice of the People at Wat Maheyong, Pranakhon Si Ayutthaya Province, using Mixed Methods. Level of people's opinions on the Achievement from Dharmma Practice of the People at Wat Maheyong, Pranakhon Si Ayutthaya Province, by overall, were at middle level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles there was the people ignores observing 5 precepts and organization Suggestions were there should be observing 5 precepts integrated with daily life to enhance 5 precepts observation values to solve social problems sustainably.

Keywords: Achievement; Dharmma Practice; People.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา คือ ความสำเร็จเกิดจากเหตุจากประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา การปฏิบัติธรรมจึงเป็นเหตุให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ประชาชนเป็นเหตุให้มาปฏิบัติธรรม ประชาชนมีความทุกข์มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นเหตุให้เข้ามาปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมที่วัดที่เป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่เปิดโอกาสให้มาปฏิบัติธรรม ประชาชนที่มีทุกข์ที่ไม่ได้หาทางออกด้วยการเข้าวัดปฏิบัติธรรมก็มักจะหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย ด้วยไม่รู้ถึงการปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมแล้วมีความสุขสู่ความพ้นทุกข์ จึงเป็นเหตุแห่งการเผยแผ่ผลสัมฤทธิ์เมื่อปฏิบัติธรรมแล้วมีความสุขสู่ความพ้นทุกข์ตลอดถึงการทำวิจัย เพื่อผลสัมฤทธิ์ ถึงซึ่งความสุขสู่ความพ้นทุกข์ ดังในหลักหรือแก่นของพระพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ คือเล่าเรียนแล้วนำมาปฏิบัติเมื่อนำปฏิบัติแล้วย่อมเกิดผลสัมฤทธิ์ (ผลสัมฤทธิ์นั้นจะเป็นไปตามการปฏิบัติของแต่ละบุคคล สู่ความพ้นทุกข์ ถึงซึ่งความสุข มากน้อยแตกต่างกัน) หมายความว่า ปฏิบัติธรรมตามคำสอนในพระพุทธศาสนาในหลักใหญ่ 3 ข้อคือ ศีล สมาธิ ปัญญา ไม่ทำความชั่วทั้งปวงเป็นศีล ทำแต่ความดีเป็นสมาธิ ทำใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์เป็นปัญญา เพื่อสู่ผลสัมฤทธิ์คือ มรรค ผล นิพพาน ความพ้นทุกข์ภาวะที่เป็นสุขสูงสุด เป็นที่สุด ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงที่สุดแต่ก็นำไปสู่ถึงซึ่งความสุขสู่ความพ้นทุกข์ในการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน ด้วยการเจริญสติปัฏฐาน 4 โดยย่อคือการมีสติใน กาย เวทนา จิต ธรรม เมื่อจิตเข้าสู่ความสงบ เป็นสมาธิ (สมถกรรมฐาน) เมื่อจิตเข้าสู่ปัญญาพิจารณา กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นของ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นปัญญา (วิปัสสนากรรมฐาน) เมื่อจิตเข้าสู่วิปัสสนาก็จะดำเนินไปตามลำดับวิปัสสนาญาณ 16 สู่ มรรค ผล นิพพาน

สำนักปฏิบัติธรรม ในปัจจุบันจะเป็นวัดที่มหาเถรสมาคมยกขึ้นให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้รับสนองดำเนินงานของมหาเถรสมาคม โดยมีการจัดบวชเนกขัมมภาวนา โดยปฏิบัติกิจวัตรข้อปฏิบัติของวัดสำนักปฏิบัติธรรมนั้นๆ ได้แก่ บวชเนกขัมมะถือศีล 8 นุ่งขาวห่มขาวไม่ปลงผม ทำวัตรสวดมนต์เช้า - เย็น ฟังธรรม เดินจงกรม นั่งกรรมฐาน กวาดลานวัด-ทำความสะอาดวัด สอนปฏิบัติกรรมฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรของคณะสงฆ์ไทย ซึ่งในแต่ละสำนักฯ ก็จะมีอุบายการสอนในเบื้องต้นที่แตกต่างกัน เช่น กำหนดภาวนาว่า พุทโธ หรือ กำหนดภาวนาว่า ยุบหนอ พองหนอ เป็นต้น ซึ่งอยู่ในแนวทางหลักมหาสติปัฏฐานสูตร การปฏิบัติธรรมเป็นการเจริญ ศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดมีขึ้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ก็จะเป็นไปตามกำลังตามลำดับการปฏิบัติของแต่ละคน ถ้าผู้ปฏิบัติไม่มีศีลการปฏิบัติก็จะไม่สามารถดำเนินสู่สมาธิปัญญาได้ ถ้าผู้ปฏิบัติไม่มีสมาธิก็จะไม่สามารถดำเนินสู่ปัญญาได้ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติเคยทำความเพียรศีลสมาธิสะสมบุญบารมีมาแต่อดีตชาติจนแก่กล้าแล้วก็จะเป็นอุปนิสัยสืบมาถึงชาติปัจจุบันเจริญวิปัสสนาอย่างเดียวเข้าสู่วิปัสสนาญาณได้

วัดมเหยงคณ์ เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปฏิบัติธรรมด้วยการรับประชาชนที่เดินทางมา บวชเนกขัมมะถือศีล 8 นุ่งขาวห่มขาวไม่ปลงผม ทำวัตรสวดมนต์เช้า - เย็น ฟังธรรม เดินจงกรม นั่งกรรมฐาน กวาดลานวัด-ทำความสะอาดวัด สอนปฏิบัติกรรมฐาน

ตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรของคณะสงฆ์ไทย สรุปก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั่นเอง ได้ดำเนินการพัฒนาวัดให้เกิดความสัปปายะในการปฏิบัติธรรม ตามหลักสัปปายะ 7 ได้แก่ 1) อาวาสสัปปายะที่อยู่เหมาะสม ผู้คนไม่พลุกพล่านจนเกินไป 2) โคจรสัปปายะ มีที่หาอาหารเหมาะสม 3) ภัสสสัปปายะ การพูดคุยที่เหมาะสม 4) ปุคคลสัปปายะ บุคคลที่เหมาะกัน 5) โภชนสัปปายะ อาหารที่เหมาะกัน 6) อุตุสัปปายะ ดินฟ้าอากาศธรรมชาติที่เหมาะสม 7) อิริยาปถสัปปายะ อิริยาบถที่เหมาะสม

ประชาชนที่เข้าวัดปฏิบัติธรรม ได้แก่ บุคคลที่มีศรัทธาทำความเพียรใน ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นบุคคลที่ใส่ใจเข้าวัดปฏิบัติธรรมอยู่แล้ว บุคคลที่มีความทุกข์ ที่ไม่ได้หาทางออกโดยเข้าวัดปฏิบัติธรรม เพราะส่วนใหญ่ยังไม่รู้ถึงผลสัมฤทธิ์จากกาปฏิบัติธรรมแล้วมีความสบายใจมีความสุขขึ้น และยังไม่รู้จักวัดสำนักปฏิบัติธรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัดได้ จึงมีความสนใจเพื่อที่จะเผยแผ่สื่อถึงผลสื่อถึงการชักชวนผู้มีความไม่สบายใจมีทุกข์เข้าวัดปฏิบัติธรรม และเพื่อการวัดมาตรฐานผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จึงดำเนินการวิจัยผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมแล้วมีผลในพื้นฐาน ด้วยพระบรมศาสดาทรงห้ามพูดอวดคุณที่ไม่มีในตนแม้มีจริงก็ห้าม ผลในพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปจะพึงมีพึงได้ที่เข้าใจง่ายคือ มีความสบายใจมีความสุขขึ้นในด้าน ศีล สมาธิ ปัญญา จึงได้ทำการวิจัย เรื่องผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึกด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.845 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนจากประชากรจากจาก ประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ประชากรจากจากประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรมที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มาจากการเปิดตารางของ Taro Yamane จำนวน

2,000 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง“ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 73.27 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 32.73 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 52.25 มีอาชีพข้าราชการ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.05

2) ระดับความคิดเห็นของพระภิกษุ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คือ อายุ พรรษา ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ วุฒิการศึกษา แผนกสามัญศึกษา วุฒิการศึกษา แผนกนักธรรม วุฒิการศึกษา แผนกบาลี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4) ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ควรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดคานิยมในการรักษาศีลหา เพื่อให้เกิดการแก้ไขปญหาสังคมรวมกันอยางยั่งยืน 2) ควรมีการจูงใจการพัฒนากิจกรรมอบรมพัฒนาให้เด็กและเยาวชนให้เป็น ผู้มีศีล 5 3) ควรเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้ที่สำรวมระวังในศีล 5 มากยิ่งขึ้น 4) ควรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดคานิยมในการรักษาศีลหา เพื่อให้เกิดการแก้ไขปญหาสังคมรวมกันอยางยั่งยืน 5) ควรมีการจูงใจการพัฒนากิจกรรมอบรมพัฒนาให้เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีศีล 5 6) ควรเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นผู้ที่สำรวมระวังในศีล 5 มากยิ่งขึ้น 7) ควรจัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมเพื่อเจริญทางด้านปัญญา 8) ควรพิจารณาสิ่งมากระทบในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ 9) ควรใช้ปัญญาในการมีความยั้งคิดและหยุดการปรุงแต่ง ฝึกใจให้รู้เท่าทันไม่หลงหรือไม่ คล้อยตามอารมณ์ในเรื่องนั้นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยันต์ บุญยอด และสุวัฒน์ เงินฉ่ำ, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผ้ปฏิบัติธรรมเนกขัมมบารมีวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”พบว่า วิธีการปรับ

พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านกาย 2) ด้าน วาจา 3) ด้าน ความคิด และ 4) ด้านอารมณ์ สตรีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด มีความรู้และความ เข้าใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 ได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำมา เป็นการปฏิบัติธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันและใช้ได้ในชีวิตจริง มีสติ จดจ่อต่อเนื่อง โดยมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ มากระทบ อายตนะทั้ง 6 สตรีผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถกำหนดสติระลึกรู้ได้ทันปัจจุบัน มีการคิดตริตรอง และพิจารณาสิ่งมากระทบในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ และ สามารถใช้ปัญญาในการมีความยั้งคิดและหยุดการปรุงแต่ง ฝึกใจให้รู้เท่าทันไม่หลงหรือไม่ คล้อยตามอารมณ์ในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น และสามารถลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้ทั้งหมด สอดคล้องกับสตรีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยที่แสดงระดับพฤติกรรมที่สอดคล้องกับงานวิจัยในด้าน กาย วาจา ความคิด และอารมณ์ ก่อนการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า การศึกษาส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อเรื่องผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยง คณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษิณา ทับทิมไสย, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การตัดสินใจเข้าปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรีของพุทธศาสนิกชนอายุระหว่าง 20 – 70 ปี”ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการตัดสินใจไปปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน จำแนกตาม เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ พบวา ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ แตกต่างกนมี การตัดสินใจเพื่อไปปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า เพศ อายุ อาชีพไม่ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อเรื่องผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมานัส ฐานิสฺสโร (อุ่นเรือน), (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อ การเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติ ธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ, อายุ, อาชีพ และระดับการศึกษาของประชาชน มีผลทำให้ความพึงพอใจของประชาชนต่อ การเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18 โดยภาพรวม ไม่แตกต่าง กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านศีล(การรักษากายาวาจาให้เรียบร้อย) ดังนี้ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัดได้ เข้าใจหลักการและวิธีการในการรักษาศีลเป็นอย่างดี มีความตั้งใจและประพฤติศีลอย่างเคร่งครัด เห็นคุณค่าและประโยชน์จากการรักษาศีล และมีความสุขจากการรักษาศีล

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสมาธิ (ความสงบ ตั้งมั่น) ดังนี้ สามารถฝึกสมาธิได้ตามกำหนดระยะเวลาที่ทางวัดกำหนดไว้ มีจิตที่สงบและและตั้งมั่นเพิ่มมากขึ้นสามารถกำหนดรู้เท่าทันจิตของตนเอง (ไม่ฟุ้งซ่าน) ในขณะปฏิบัติธรรมท่านเกิดสมาธิชั่วขณะ จวนจะแน่วแน่ และสามารถข่มนิวรณ์ที่เกิดขึ้นได้เช่นกาม คิดร้าย ฟุ้งซ่าน ลังเลสงสัย

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านปัญญา ดังนี้ มีสติระลึกรู้กาย ใจ เช่น กายเคลื่อนไหวใจรับรู้ เข้าใจกฎของพระไตรลักษณ์ (สังขารไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา) แลละมีปัญญาเกิดจากการฟัง มีปัญญาเกิดจากการคิดพิจารณาตริตรองใคร่ครวญธรรม และมีปัญญาเกิดจากการปฏิบัติธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรให้คณะสงฆโดยมหาเถรสมาคม มีการสงเสริมการอบรมพระกัมมัฏฐาน หลักสูตร พระวิปสสนาจารยใหทั่วถึง และจริงจัง เพื่อสงเสริมบุคลากรใหปฏิบัติ และนำมาเผยแผ่แก่ประชาชนให้ถูกต้อง

2) ควรให้เจาสำนักปฏิบัติธรรม ศึกษารูปแบบการออกแบบบริเวณสถานที่ แลวนำมาปรับภูมิทัศนภายในบริเวณสถานที่สำนักใหรมรื่น สะอาด เหมาะแกการปฏิบัติธรรมมากขึ้น โดยให ผู่มาปฏิบัติธรรมมีสวนรวม ในการบริหารจัดการ เพื่อปลูกจิตสำนึกใหมีความเปนเจาของ และชวย พัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมใหมีโอกาสเจริญเติบโต

3) ควรให้หนวยงานรัฐ และคณะสงฆโดยมหาเถรสมาคม มีการประสานความรวมมือให มีการจัดตั้งธนาคารพระพุทธศาสนาประจำประเทศไทย เพื่อเปนแหลงทุนการกูยืมสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ประชาชนควรมีความความเข้าใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา ได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำมา เป็นการปฏิบัติธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันและใช้ได้ในชีวิตจริง

2) มีสติ จดจ่อต่อเนื่อง โดยมีการปฏิบัติอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ มากระทบ

3) กำหนดสติระลึกรู้ได้ทันปัจจุบัน มีการคิดตริตรอง และพิจารณาสิ่งมากระทบในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

4) สามารถใช้ปัญญาในการมีความยั้งคิดและหยุดการปรุงแต่ง ฝึกใจให้รู้เท่าทันไม่หลงหรือไม่คล้อยตามอารมณ์ในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น

5) สามารถลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้ทั้งหมด

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติธรรมของประชาชนที่วัดมเหยงคณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยขอเสนอแนะในส่วนที่สามารถต่อยอดจากงานวิจัยฉบับนี้ดังนี้

1) ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติธรรมของประชาชน ในพื้นที่อื่น

2) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางในการปฏิบัติธรรมของประชาชน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3) ควรศึกษาประสิทธิผลในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม เพื่อพัฒนาวิธีการและรักษารูปแบบ รวมถึงส่งเสริมโครงการปฏิบัติธรรม ให้คงอยู่เป็นโครงการพัฒนาสังคมให้ได้รับความสุขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระมหาสุริยันต์ บุญยอด. (2558). ความพึงพอใจของผ้ปฏิบัติธรรมเนกขัมมบารมีวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.*วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 1(4).

พระมานัส ฐานิสฺสโร (อุ่นเรือน). (2555). *การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รักษิณา ทับทิมไสย. (2555). *การตัดสินใจเข้าปฏิบัติธรรมทีวัด อัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรีของพุทธศาสนิกชน อายุระหว่าง 20-70 ปี* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.

การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*

MONASTERY MANAGEMENT OF SANGHA ADMINISTRATORS FOR PEOPLE'S FAITH PROMOTING IN KLONGLUANG DISTRICT OF PATHUMTHANI PROVINCECE

พระธีรภัทร์ นาถสีโล
Phra Teerapat Nāthasīlo
E-mail: beer0850899191@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ พระสงฆ์ขาดความรู้เรื่องการวางแผนการจัดการองค์กร ดังนั้นควรมีการจัดอบรมถวายความรู้แก่พระสงฆ์เรื่องการวางแผน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; พระสังฆาธิการ; ความศรัทธา

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, and to compare the people's opinion and problems, obstacles and problems, To study problems, obstacles and recommendations for the monastery management of Sangha Administrators for people's faith promotion at Klongluang District, PathumThani Province, using Mixed Methods. Level of people's opinions on the monastery management of Sangha Administrators at Klongluang District, Pathum Thani Province, by overall, were at middle level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles there was the Sangha lacked knowledge about planning and organization Suggestions were there should be training in planning for monks

Keyword : Management; Administrators, Faith.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การบริหารจัดการวัดให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของพระภิกษุสามเณรในวัดเป็นสำคัญ เจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้น ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่างๆ เจ้าอาวาสนับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย และบริหารบุคลากรในองค์กรให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรจำเป็นจะต้องมีความสามัคคีและทำงานให้สอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม เจ้าอาวาสนั้นมีภารกิจการบริหารจัดการวัดตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาส ตามภารกิจของคณะสงฆ์ คือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ (ธีรวุฒิ ทองโอษฐ์, 2546)

พระสังฆาธิการจึงมีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบไป ดังคำกล่าวที่ว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะรุ่งเรืองสืบไปก็ด้วยการอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ” เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงสืบไป (กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ภายใต้ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม การบริหารและการจัดรูปแบบการบริหารของคณะสงฆ์ไทยส่วนกลางมีศูนย์รวมอยู่ที่จังหวัด พระสังฆาธิการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จึงมีภารกิจสำคัญในการที่จะบริหารกิจการวัดในความรับผิดชอบของตนโดยให้ครอบคลุมหลักการบริหารจัดการองค์กร POSDC อันประกอบไปด้วย P (Pianning) การวางแผน, O (Organizing) การจัดการองค์กร, S (Staffing) การจัดสรรและบริหารบุคลากร, D (Directing) การอำนวยการ และ C (Controlling) การควบคุมกำกับดูแล พระสังฆาธิการจึงมีหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจรรโลงพระพุทธศาสนา และช่วยสงเคราะห์ประชาชนตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และกฎมหาเถรสมาคม พระพุทธศาสนาจะรุ่งเรืองและพัฒนาไปได้นั้น พระสังฆาธิการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จึงมีหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการวัด พระสังฆาธิการมีหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานบังคับบัญชาควบคุมพระภิกษุที่อยู่ใต้คำบังคับบัญชา แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าการบริการงานของพระสังฆาธิการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เจ้าคณะอำเภอต้องรับผิดชอบในการกิจการคณะสงฆ์ทั้งหลายในพื้นที่เพียงองค์เดียวโดยเห็นได้จากการที่การไม่มีคณะทำงาน หรือองค์กรมารับรองเพื่อสนับสนุนงานไม่มีองค์กรมาตรวจสอบการทำงานอย่างจริงจัง เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบลและเจ้าอาวาสมีอำนาจสูงสุดในการปกครองวัดของตนแต่เพียงผู้เดียว การรวมศูนย์อำนาจเช่นนี้เกิดจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 ให้การบริหารงานตามหน้าที่ของพระสังฆาธิการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากขาด

เครื่องมือ ทีมงานและกลไกล ที่จะสนองงานอื่นให้ได้ผลนั้นเป็นไปได้ยาก ทั้งในการบริหารจัดการวัดในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ยังขาดการร่วมมือ ขาดงบประมาณ และขาดเอกภาพในการทำงานอยู่ไม่น้อย จึงทำให้พระสังฆาธิการมีงานล้นมือ จึงทำให้การบริหารจัดการวัดล่าช้าเนื่องจากไม่มีการปฏิรูปโครงสร้างของคณะสงฆ์ การบริหารจัดการวัดมิได้เป็นไปในลักษณะองค์รวมของสงฆ์ แต่จะเป็นเรื่องของเจ้าอาวาสแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งทำให้ไม่มีพลังพอที่จะทำงานได้ทุกด้าน และเกิดความบกพร่องในการดำเนินงานได้ง่าย สมาชิกในวัดและประชาชนขาดความเป็นเจ้าของวัด การทุ่มเทเพื่อการพัฒนาวัดก็ไม่เต็มที่ การบริหารนั้นนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการปกครองอย่างยิ่ง วัดที่จะมีความเจริญได้นั้นจะต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี จึงเกิดการประพฤติที่เสื่อมเสียผิดพระธรรมวินัยและกฎหมายของภิกษุสามเณรภายใต้การปกครองตามมา

ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าพระสังฆาธิการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ควรได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ให้มากขึ้น ทราบและตระหนักถึงภารกิจในการบริหารจัดการวัดในการปกครอง ทราบถึงการแสดงบทบาทในการพัฒนาการบริหารจัดการวัดทั้ง 6 ด้าน เข้าใจปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาการบริหารจัดการวัดในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการวัดให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชนอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของ พระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึกด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.921 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนจากประชากรจากประชาชนอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 279,163 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ประชากรจากประชาชนอำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี ได้มาจากการเปิดตารางของ Taro Yamane จำนวน 400 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม

(n = 400)

การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการวางแผน (Planning)	3.71	0.834	มาก
2) ด้านการจัดการองค์กร (Organizing)	3.43	0.887	ปานกลาง
3) ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร (Staffing)	3.09	1.051	ปานกลาง
4) ด้านการอำนวยการ (Directing)	3.60	0.850	มาก
5) ด้านการควบคุมกำกับดูแล (Controlling)	3.43	0.887	ปานกลาง
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	**3.45**	**0.742**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.45, S.D.= 0.742) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการวางแผน (Planning), ด้านการอำนวยการ (Directing) อยู่ในระดับมาก, ด้านการจัดการองค์กร (Organizing), ด้านการควบคุมกำกับดูแล (Controlling),ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร (Staffing) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 สรุปผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-1.781		0.076		✓
อายุ		1.936	0.123		✓
วุฒิการศึกษา		8.231**	0.000	✓	
รายได้ต่อเดือน		1.017	0.363		✓
จำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์		22.597**	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน แตกต่างกัน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการวางแผน	พระสงฆ์ขาดความรู้เรื่องการวางแผนการจัดการองค์กร	ควรมีการจัดอบรมถวายความรู้แก่พระพระสงฆ์เรื่องการวางแผน
ด้านการจัดการองค์กร	ไม่มีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร	ไม่มีกระบวนการคัดสรรพระภิกษุสามเณรในการเข้ามาบวช	ควรมีการใส่ใจพระภิกษุสามเณรตั้งแต่การคัดสรรเข้ามาบวช
ด้านการอำนวยการ	การอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัดยังไม่ดีเท่าที่ควร	ควรมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัด

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ดังนี้

ด้านการวางแผน คือ พระสงฆ์ขาดความรู้เรื่องการวางแผนการจัดการองค์กร ควรมีการจัดอบรมถวายความรู้แก่พระพระสงฆ์เรื่องการวางแผน

ด้านการจัดการองค์กร คือ ไม่มีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร คือ ไม่มีกระบวนการคัดสรรพระภิกษุสามเณรในการเข้ามาบวช ควรมีการใส่ใจพระภิกษุสามเณร ตั้งแต่การคัดสรรเข้ามาบวช

ด้านการอำนวยการ คือ การอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัดยังไม่ดีเท่าที่ควร ควรมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง“การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นเพศชาย จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 มีอายุ 41- 50 ปี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์ 1 – 2 ครั้ง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความคิดเห็นประชาชนมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านความศรัทธาของประชาชนอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา มีรายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์ พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกันและมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ พบว่า 1) ควรมีการใส่ใจพระภิกษุสามเณร ตั้งแต่การคัดสรรเข้ามาบวช 2) ควรมีการจัดอบรมถวายความรู้แก่พระพระสงฆ์เรื่องการวางแผน 3) ควรมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัด 4) พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) มีการการแนะนำ ช่วยเหลือ รายงานผล ตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ 6) ควรมีการควบคุมและอำนวยการที่เกี่ยวเนื่องกับแผนการทำงาน ไปจนถึงระยะเวลาที่กำหนด 7) ควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนในแต่ละขั้นตอน มีปัญหาอุปสรรคใดๆ หรือไม่หากพบปัญหาจะต้องไปรับการแก้ไขอย่างทันท่วงที 8) ควรมีสวัสดิการในด้านต่างๆ 9) ควรมีการบริหารจัดการทุกอย่างให้ตรงตามแผนและระยะเวลาที่วางไว้ 10) ควรใส่ใจเรื่องบุคลากรภายในวัด ตลอดจนบริหารจัดการแรงงานให้สามารถทำงานได้ราบรื่น ไม่ติดขัด 11) ควรมีการสื่อสารแผนงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบและเข้าใจโดยละเอียด 12) ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณรภายในวัดและนำผลมาพัฒนาปรับปรุงต่อไป 13) ควรมีประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตามการทำงานทุกกระบวนการไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด 14) ให้อำนาจในการสั่งการที่เหมาะสม 15) ควรมีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาสงเคราะห์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร พูลสวัสดิ์, (2533) ไดวิจัยเรื่อง “ปญหาการบริหารงานวิชาการของผูบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ” ผลการศึกษาพบวา ปญหาการบริการงานวิชาการโดยสวนรวมอยูในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ เจริญขำ, (2553) ไดวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององคการ บริหาร สวน ตำบลปางมะคา อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษาพบวา ผลเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนตอการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององคการบริหารสวนตำบลปางมะคา อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบวา ประชาชนที่มีประสบการณทำงานที่แตกตางกัน มีทัศนะตอการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจรุณ ธีรปญโญ (เวหุวาป), 2(553) ไดวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององคการบริหารสวนตำบลลำพยนตอำเภอตากฟา จังหวัดนครสวรรค ” ผลการศึกษาพบว่า ผลเปรียบเทียบความ

คิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างตอการบริหารงานตามหลักธรรมาธิบาลขององคการบริหารสวนตำบลลำพยนตอำเภอตากฟา จังหวัดนครสวรรค โดยจำแนกตาม ปจจัยสวนบุคคลของประชาชนผูตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพตางกัน มีความคิดเห็นตอการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององคการบริหารสวนตำบลลำพยนตอำเภอตากฟา จังหวัดนครสวรรคโดยภาพรวมไมแตกตางกัน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ว.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ด้านการวางแผน	ด้านการจัดการองค์กร	ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร	ด้านการอำนวยการ	ด้านการควบคุมกำกับดูแล
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ว.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชนอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานที่ 1	สมมติฐานที่ 2	สมมติฐานที่ 3	สมมติฐานที่ 4	สมมติฐานที่ 5
ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมุติฐานการวิจัย	ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมุติฐานการวิจัย	ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย	ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมุติฐานการวิจัย	ประชาชนที่มีจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมุติฐานการวิจัย

ว.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชนอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี

ด้านการวางแผน	ด้านการจัดการองค์กร	ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร	ด้านการอำนวยการ	ด้านการควบคุมกำกับดูแล
ควรมีการจัดอบรมถวายความรู้แก่พระพระสงฆ์เรื่องการวางแผน	พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ควรมีการใส่ใจพระภิกษุสามเณร ตั้งแต่การคัดสรรเข้ามาบวช	ควรมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัด	ควรมีการการแนะนำช่วยเหลือ รายงานผลตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ผลการสัมภาษณ์ วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการปฏิบัติศาสนกิจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนใน ชุมชน สั่งสอนให้เป็นคนดีปัจจุบันเจ้าอาวาสส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการบริหารจัดการวัดหลายแห่งเน้นพัฒนาด้านอาคารสถานที่ และการปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณร หรือคฤหัสถ์ที่มาอาศัยอยู่ในวัดบางวัดยังไม่มีกฎระเบียบ ควรการพิจารณาแต่งตั้งเจ้าอาวาสควรคำนึงถึงศักยภาพมีพัฒนาศักยภาพและจิตสำนึกของเจ้าอาวาสควรพิจารณาสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถจากวัดอื่นมาช่วยงานควรมีการเสนอให้วัดกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดแนวทางในการพัฒนาไปประยุกต์ในการพัฒนาการ บริหารจัดการวัด และมีการติดตามการประเมินผลกิจกรรม

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ศึกษาการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. ด้านการวางแผน (Planning) อยู่ในระดับมาก 2. ด้านการอำนวยการ (Directing) อยู่ในระดับมาก 3. ด้านการจัดการองค์กร (Organizing) อยู่ในระดับปานกลาง 4. ด้านการควบคุมกำกับดูแล (Controlling) อยู่ในระดับปานกลาง 5. ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร (Staffing) อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชนแตกต่างกัน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดทำบุญต่อสัปดาห์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในด้านการวางแผน พบว่าพระสงฆ์ขาดความรู้เรื่องการวางแผนการจัดการองค์กร ข้อเสนอแนะควรมีการจัดอบรมถวายความรู้แก่พระพระสงฆ์เรื่องการวางแผน

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านการจัดการองค์กร พบว่าไม่มีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อเสนอแนะ พัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรภายในวัดมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร พบว่าไม่มีกระบวนการคัดสรรพระภิกษุสามเณรในการเข้ามาบวช ข้อเสนอแนะ ควรมีการใส่ใจพระภิกษุสามเณร ตั้งแต่การคัดสรรเข้ามาบวช

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านการควบคุมกำกับดูแล พบว่า การอำนวยความ

สะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัดยังไม่ดีเท่าที่ควรข้อเสนอแนะ มีการการแนะนำ ช่วยเหลือรายงานผล ตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านการอำนวยการพบว่าขาดการรายงานผลประเมินผลการทำงาน ข้อเสนอแนะควรมีการการแนะนำ ช่วยเหลือ รายงานผล ตลอดจนประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

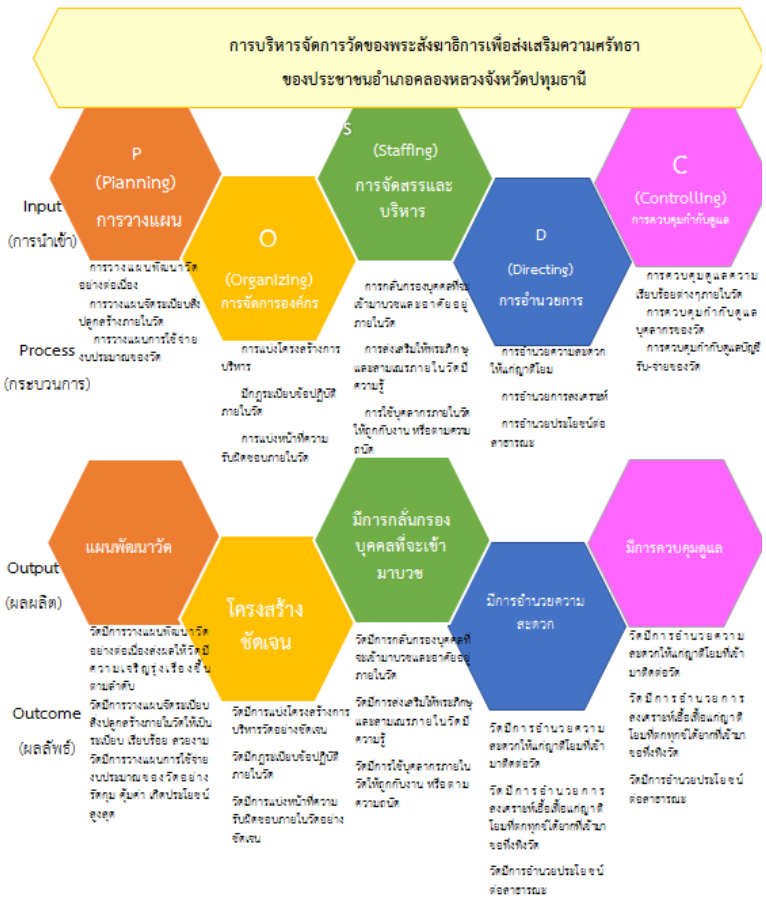
การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านสภาพทั่วไป วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการปฏิบัติศาสนกิจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่คนใน ชุมชน สั่งสอนให้เป็นคนดี ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะความเชื่อถือของคนในสังคมหรือพุทธศาสนิกชนจะเคารพนับถือเจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์ระดับต้นซึ่งมี หน้าที่ในการบริหารจัดการวัดในด้านต่าง ๆ เจ้าอาวาสนับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านปัญหาและอุปสรรค คือวัดมีความสำคัญต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ ประชาชนคนไทยให้ความสำคัญต่อวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสภาวะสังคมปัจจุบัน เทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการ หลั่งไหลของอารยธรรมตะวันตกเข้าสู่สังคมไทย โดยขาดการเน้นการพัฒนาและผสมผสานให้สอดคล้องกับ วัฒนธรรมเดิมอย่าเหมาะสมสังคมยอมรับและเน้นความสำคัญด้านวัตถุนิยมที่สามารถสนองความต้องการของ มนุษย์ได้อย่างปัจจุบัน ทำให้ความเชื่อมั่นและศรัทธาในศาสนาเริ่มสั่นคลอน ปัจจุบันเจ้าอาวาสส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ ความเข้าใจความสามารถในการบริหารจัดการวัดหลายแห่งเน้นพัฒนาด้านอาคารสถานที่ และการปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณร หรือคฤหัสถ์ที่มาอาศัยอยู่ในวัดบางวัดยัง ไม่มีกฎระเบียบ

การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านข้อเสนอแนะ คือการพิจารณาแต่งตั้งเจ้าอาวาสควรคำนึงถึงศักยภาพมีพัฒนาศักยภาพและจิตสำนึกของเจ้าอาวาสควรพิจารณาสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถจากวัดอื่นมาช่วยงานควรมีการเสนอให้วัดกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดแนวทางในการพัฒนาไปประยุกต์ในการพัฒนาการ บริหารจัดการวัด และมีการติดตามและ ประเมินผลกิจกรรม

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 การศึกษาการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ

Input (การนำเข้า) ประกอบด้วย P (Pianning)การวางแผน การวางแผน เป นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อ ความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผูบริหารที่ดีตองมีวิสัยทัศน ที่กว างไกล เพื่อกำหนดทิศทางขององคกร O (Organizing) การจัดการองค์กรการจัดการองคกร เป นการกำหนดโครงสรางความสัมพันธของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองคกร มีการแบ งงานกันทำ และการกระจายอำนาจ S (Staffing) การจัดสรรและบริหารบุคลากร เปนการสรรหาบุคลากรใหม การพัฒนาบุคลากร และการใชคนใหเหมาะสมกับงาน D (Directing) การอำนวยการ เปนการสื่อสารเพื่อให เกิดการดำเนินการตามแผน ผูบริหารตองมีมนุษยสัมพันธที่ดีและต องมีภาวะผู นำ และ C (Controlling)

การควบคุมกำกับดูแล เปนการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองคกร รวมทั้งกระบวนการแกปญหาภายในองคกร

Process (กระบวนการ) ประกอบด้วย P (Pianning) ได้แก่การวางแผนพัฒนาวัดอย่างต่อเนื่อง การวางแผนจัดระเบียบสิ่งปลูกสร้างภายในวัด และการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของวัด O (Organizing) ได้แก่การแบ่งโครงสร้างการบริหาร มีกฎระเบียบข้อปฏิบัติภายในวัด และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในวัด S (Staffing) ได้แก่การกลั่นกรองบุคคลที่จะเข้ามาบวชและอาศัยอยู่ภายในวัด การส่งเสริมให้พระภิกษุและสามเณรภายในวัดมีความรู้ และการใช้บุคลากรภายในวัดให้ถูกกับงาน หรือตามความถนัด D (Directing) ได้แก่การอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยม การอำนวยการสงเคราะห์ และการอำนวยประโยชน์ต่อสาธารณะ C (Controlling) ได้แก่วัดมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัด วัดมีการอำนวยการสงเคราะห์เอื้อเฟื้อแก่ญาติโยมที่ตกทุกข์ได้ยากที่เข้ามาขอพึ่งพิงวัด และวัดมีการอำนวยประโยชน์ต่อสาธารณะ

(ผลผลิต) Output ประกอบด้วย มีแผนพัฒนาวัด มีโครงสร้างชัดเชน มีการกลั่นกรองบุคคลที่จะเข้ามาบวช และมีการควบคุมดูแล

(ผลลัพธ์) Outcome ประกอบด้วย

ด้านการวางแผน (Planning) ดังนี้ วัดมีการวางแผนพัฒนาวัดอย่างต่อเนื่องส่งผลให้วัดมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ มีการวางแผนจัดระเบียบสิ่งปลูกสร้างภายในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของวัดอย่างรัดกุม คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ด้านการวางแผน (Planning) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านการจัดการองค์กร (Organizing) ดังนี้ วัดมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารวัดอย่างชัดเจน มีกฎระเบียบข้อปฏิบัติภายในวัด และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในวัดอย่างชัดเจน เพื่อให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ด้านการจัดการองค์กร (Organizing) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร (Staffing) ดังนี้ วัดมีการกลั่นกรองบุคคลที่จะเข้ามาบวชและอาศัยอยู่ภายในวัด มีการส่งเสริมให้พระภิกษุและสามเณรภายในวัดมีความรู้ และมีการใช้บุคลากรภายในวัดให้ถูกกับงาน หรือตามความถนัด เพื่อให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ด้านการจัดสรรและบริหารบุคลากร (Staffing) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และด้านการอำนวยการ (Directing) ดังนี้ วัดมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ญาติโยมที่เข้ามาติดต่อวัด มีการอำนวยการสงเคราะห์เอื้อเฟื้อแก่ญาติโยมที่ตกทุกข์ได้ยากที่เข้ามาขอพึ่งพิงวัด และมีการอำนวยประโยชน์ต่อสาธารณะ เพื่อให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ด้านการอำนวยการ (Directing) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการควบคุมกำกับดูแล (Controlling) ดังนี้ วัดมีการควบคุมดูแลความเรียบร้อยต่างๆ ภายในวัด มีการควบคุมกำกับดูแลบุคลากรของวัด และมีการควบคุมกำกับดูแลบัญชีรับ-จ่ายของวัด เพื่อให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ด้านการควบคุมกำกับดูแล (Controlling) มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานของภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้องค์ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการวัดสืบต่อไปดังนี้

1) เจ้าคณะผู้ปกครองที่ทำหน้าที่พระอุปัชฌาย์ควรให้ความสำคัญในการปกครองสัทธิวิหาริกให้มากและเสมอต้นเสมอปลาย

2) คณะสงฆ์ควรจัดให้มีการศาสนศึกษาภาคบังคับในทุกวัด ด้วยการคอยควบคุมและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในเขตพื้นที่ของตนเองอย่างทั่วถึง

3) คณะสงฆ์ควรเร่งสร้างบุคลากรอันมีคุณภาพทางการศึกษา

4) คณะสงฆ์ควรกำหนดนโยบายและแผนงาน ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง

5) คณะสงฆ์ควรมีการรักษาซ่อมแซม ปรับปรุง ตกแต่งศาสนวัตถุและศาสนสถานที่มีอยู่เดิมให้มั่นคงถาวรและก่อสร้างเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศาสนสมบัติ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงในสังคม เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนซึ่งเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนในสังคม เพื่อการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีความสามัคคีกันของประชาชนในสังคม

6) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณ เป็นการช่วยสงเคราะห์และให้ความสำคัญแก่วัดและพระสงฆ์ที่มีบทบาทด้านการสงเคราะห์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาเยาวชน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการวิจัย “การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการวัดสืบต่อไปดังนี้

1) พระสังฆาธิการควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงานอย่างครอบคลุม โดยไม่ควรรวมศูนย์อานาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงแค่กลุ่มเดียว

2) พระสังฆาธิการควรส่งเสริมยกย่องให้มีขวัญกาลังใจในการเรียนของพระภิกษุสามเณรภายในวัด

3) พระสังฆาธิการควรส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในเขตพื้นที่ของตนเองอย่างทั่วถึง

4) พระสังฆาธิการควรปลูกฝังให้คนไทยใกล้ชิดกับศาสนธรรมและสามารถนำเอาหลักธรรมปรับใช้ในวิถีชีวิตตนได้

5) พระสังฆาธิการควรมีการวางแบบแผน แผนผังในการดำเนินการก่อสร้าง และการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสมบัติของวัด

6) พระสังฆาธิการควรเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ได้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชนเท่านั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ถ้าจะทำการวิจัยในครั้งต่อไป ความทำการวิจัยในรายละเอียดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1) ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน หลังจากนำงานวิจัยฉบับนี้ไปใช้ทดลองจริง

2) ควรศึกษาเรื่อง แนวทางในการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3) ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการเพื่อส่งเสริมความศรัทธาของประชาชน ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์อื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางเดียวกันและคลอบคลุมทั่วถึงในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

ธีรวุฒิ ทองโอษฐ์. (2546). *การศึกษาการปฏิบัติศาสนกิจของเจ้าอาวาสในจังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

นรินทร์ พูลสวัสดิ์. (2533). *ปญหาการบริหารงานวิชาการของผูบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี* (วิทยานิพนธการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุพจน เจริญขำ. (2553). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะคา อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร* (วิทยานิพนธพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระจรุณ ธีรปญโญ (เวฬุวาป). (2553). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององคการบริหารส่วนตำบลลำพยนตอำเภอตากฟา จังหวัดนครสวรรค* (วิทยานิพนธพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา*

THE BUDDHIST MONK'S ROLE IN ELDERLY QUALITY OF LIFE DEVELOPMENT AT CHOK CHAI DISTRICT NAKORNRAJASIMA PROVINCE

พระศุภชัย ปญฺญาวชิโร (เปลื้องกระโทก)
Phra Supachai Panyawachiro (Plueangrathuk)
E-mail: goldkorat1@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุ เปรียบเทียบความคิดเห็น ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรค ผู้สูงอายุควรควบคุมอาหาร มีการปฏิบัติธรรม สร้างความสามัคคี ให้อภัยกัน สร้างความอบอุ่นในครอบครัว

คำสำคัญ: บทบาทของพระสงฆ์,การส่งเสริม, คุณภาพชีวิต

Abstract

The purposes of this article were to study the opinions of the elderly, compare opinions of the elderly, problems, obstacles, and suggestions of the roles of monks in promoting Quality of Life Development at Chok Chai District Nakornrajasima Province. Methodology was mixed method. Findings: the elderly have opinions towards promoting quality of life at a high level. Results classified by personal factors There were no differences. As educational levels, there were differences in opinions. Therefore, research hypothesis was accepted. Problems and obstacles which elderly should getting food control, Dharma practice, creating unity, forgiving each other, create warmth in the family.

Keywords: Roles of monks, Promoting, Quality of Life

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติอันเป็น ประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนใช้หลักพุทธธรรม ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นและมีการพัฒนาต่อตนเอง และผู้อื่นในสังคมให้เป็นไปเพื่อคุณประโยชน์ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม 4 ประการ (ที.ปา. (ไทย) 11/304/12) 1. ศรัทธาสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยความศรัทธา 2. จาคะสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยเสียสละ 3. ศีลสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล 4.ปัญญาสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยความรู้ความฉลาด คือหลักธรรมที่นำมาสั่งสอนสังคมเพื่อมีความเจริญในสังคม พระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และสอนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามให้ผู้คนตั้งอยู่ในความเจริญ และดีงาม พระสงฆ์มี 2 ประเภท คือ พระอริยสงฆ์ พระสงฆ์ ที่ได้บรรลุคุณวิเศษในระดับต่าง ๆ ที่เรียกว่า พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ พระสงฆ์ (พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ), 2548) ส่วนสมมติสงฆ์ พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัยแต่ยังไม่ถึงขั้นบรรลุคุณวิเศษ ในระดับต่าง ๆ ซึ่งเมื่อกล่าวโดยทั่วไปแล้ว ก็ได้แก่พระภิกษุสงฆ์สามเณรในสังคมปัจจุบัน เกิดมีขึ้นเพราะพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะอุบัติขึ้นเป็นความอุบัติขึ้นครบองค์พระรัตนตรัย หลังจากมีพระสงฆ์ เกิดขึ้นในโลกแล้วพระพุทธเจ้าก็ได้ทรงวางแบบแผนวางเป้าหมาย กำหนดบทบาทให้ภิกษุทั้งหลายได้ทำหน้าที่ ทั้งที่เป็นประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์แก่ผู้อื่นพระสงฆ์จึงมีบทบาทการพัฒนาสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันโดยปฏิบัติหน้าที่ตามพุทธบัญญัติ และจิตสำนึกที่ได้รับการอุปถัมภ์ด้วยปัจจัย 4 จากฆราวาส ดังนั้นบทบาทพระสงฆ์จึงมิได้จำกัด อยู่เฉพาะในเรื่องการสั่งสอน ศาสนธรรม และการ ปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการช่วยเหลือประชาชน ทั้งด้านวัตถุและการแก้ปัญหาชีวิตอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน พระสงฆ์เพิ่มภาระ หน้าที่เพิ่มอีก (พระมหาโยธิน โยธิโก, 2560) คือ

1. ด้านพัฒนาศีลธรรม คือ การอบรม สั่งสอนประชาชนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมให้พอใจ ในการทำบุญสร้างกุศล และรู้จักปฏิบัติธรรม เพื่อความพ้นทุกข์ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักที่สำคัญ ของพระสงฆ์และจำเป็นต้องดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง

2. ด้านพัฒนาการศึกษาและคุณภาพ ชีวิต พระสงฆ์เป็นผู้เผยแพร่พระพุทธศาสนาและเป็นแบบอย่างของผู้ประพฤติดีประพฤติชอบ พระสงฆ์จึงสามารถถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนทำให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถ นำหลักธรรมมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตให้ ประสบความสุขความเจริญและเลือกประกอบ อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3. ด้านสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ การสงเคราะห์ด้านจิตใจ เช่น การแสดงพระธรรม เทศนาให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้และเข้าใจ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต และไม่เดือดร้อนใจ มากนัก เมื่อเผชิญกับอุปสรรคของชีวิต นอกจากนี้ พระสงฆ์อาจให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาชีวิต โดยใช้พุทธธรรมเป็นแนวทาง ในบางกรณีบทบาท การสงเคราะห์ประชาชนทางด้านวัตถุด้วย ได้แก่ การให้ที่พักอาศัย

แก่นักเรียนต่างถิ่น และผู้มาปฏิบัติธรรมรักษาศีลในวัด และการให้ ประชาชนที่ยากจนได้เช่าที่ดินของวัดในราคาถูก เพื่อปลูกสร้างบ้านพักอาศัย เป็นต้น

4. ด้านการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์มีฐานะ เป็นผู้นำชุมชน ได้ให้วัดเป็นศูนย์กลางบริการสังคม เช่น เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กวัด เป็นบ้านพักฉุกเฉินสำหรับผู้ขัดสนไร้ที่พึ่ง เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

วัยผู้สูงอายุหรือวัยชราเป็นระยะสุดท้ายของชีวิตความชราของบุคคลไม่ได้หมายความว่าเป็นโรคหรือความเจ็บป่วยแต่หมายถึงพัฒนาการของชีวิตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปสู่ความเสื่อมของร่างกายและจิตใจ (กณิกนันต์ หยกสกุล, /2551)วัยนี้เป็นการยากที่จะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่ออายุเท่าใดและจะจบลงเมื่ออายุเท่าไรโดยทั่วไปแล้วถือว่าเริ่มต้นตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไปสภาพความเสื่อมของคนเรานั้นจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นกรรมพันธุ์ อาหาร อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ ดินฟ้าอากาศ ถิ่นที่อยู่อาศัย โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนจิตใจและอารมณ์ร่วมด้วยทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในผู้สูงอายุโดยจะพบว่าโครงสร้างของร่างกายจะค่อยๆร่วงโรยเซลล์ต่าง ๆ เริ่มหย่อนสมรรถภาพเนื่องจากใช้งานมานานการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวในวัยนี้จะแสดงออกในด้านความล่าช้า

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของพระสงฆ์ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมาปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสังคมได้มีการขยายตัวมากขึ้น บทบาทของ พระสงฆ์ในด้านการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้าง จากที่พระสงฆ์จะเป็นผู้นำในด้านการให้ความรู้ การปฏิบัติเป็นผู้ระดมทุนทรัพย์ที่ใช้ในกิจการต่าง ๆ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาโดยตรงจากประชาชน เปลี่ยนเป็นมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางราชการและทางเอกชนเข้าร่วมดำเนินการด้วย เช่น โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่จากพัฒนาชุมชน ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ ต่างเข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในอำเภอโชคชัยมีจำนวน 78,954 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูปหรือคน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้.

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 55 มีอายุระหว่าง 18–35 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ (ทะเบียนบ้าน) ระยะเวลาที่อยู่อาศัยระหว่าง 10 ปีขึ้นไป จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6 มีรายได้เพียงพอมีพอใช้จ่าย จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 การมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ ไม่มีผู้ดูแล จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5

2. ข้อมูลระดับความคิดเห็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.77, S.D. = 0.443) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

(1) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.51, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สามารถเดินทางไปไหนมาไหนด้วยตนเอง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.99, S.D.= 0.86) รองลงมาได้แก่ พอใจการทำกิจกรรมต่างๆผ่านไปได้ในแต่ละวัน ระดับ

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x=3.91, S.D.= 0.75) และสุดท้าย ได้รับการดูแลจากพระสงฆ์เมื่อเจ็บป่วย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (x= 2.68, S.D.= 1.24)

(2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (x=3.92, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจิตใจที่ดีงามต่อเพื่อนร่วมงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x= 4.02, S.D.= 0.65) รองลงมาได้แก่ มีความคิดเชิงบวกกับบุคคลอื่นที่สนทนาด้วย (x= 3.98, S.D.= 0.69) มีระดับความคิดเห็นอยู่ระดับมาก และสุดท้ายได้แก่ พระสงฆ์ส่งเสริมให้ท่านปฏิบัติธรรมเพื่อลด ความเหงา สิ้นหวัง เศร้า วิตกกังวล มีระดับความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (x= 3.53, S.D.= 1.06)

(3) คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางอารมณ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (x=3.77, S.D.= 0.53) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพอดีกับชีวิตและไม่ทำความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x=4.09, S.D.= 0.70) รองลงมาได้แก่ มีความเข้าใจและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x= 3.98, S.D.= 0.70) และสุดท้ายได้แก่ ได้รับการอบรมจากพระสงฆ์เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพจิต มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (x=3.33, S.D.= 0.97)

(4) คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (x =3.84, S.D.= 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปฏิบัติตนโดยยึดหลักของกฎหมาย และคุณธรรม จริยธรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x= 4.10, S.D.= 0.72) รองลงมาได้แก่ พึงพอใจเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x=4.07, S.D.= 0.62) และสุดท้ายได้แก่ บำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเมื่อมีกิจกรรมในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง(x =2.82, S.D.= 0.81)

(5) คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางด้านสติปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (x= 4.80, S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความละอาย ต่อการเบียดเบียน หรือสร้างความเดือดร้อน ให้กับตนเองและผู้อื่น มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x= 4.09, S.D.= 0.69) รองลงมาได้แก่ มีความอดทน มีความพยายาม และความตั้งมั่นในความรับผิดชอบของตนเองในชีวิตและครอบครัว มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (x= 4.01, S.D.= 0.62) และสุดท้ายได้แก่ อ่านหนังสือธรรมะเป็นประจำ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (x = 2.89, S.D.= 1.28)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ด้านภาพรวม ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ฯ โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นได้ว่าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางอารมณ์ คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางด้านสติปัญญา สอดคล้องกับ สุทธิพงศ์ บุญผดุง, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1)” ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างมาก โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านสภาพร่างกายที่ดี ตามลำดับ ในขณะที่ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และด้านการตัดสินใจด้วยตนเองมีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของพระสงฆ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ มีรายได้เพียงพอหรือไม่ และการมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วน ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ฯ แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกันกับ ศรีสุดา มีชำนาญ, (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนแตกต่างกันมี คุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การมีโรคประจำตัว ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกันส่วน

3. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 รูปหรือคน พบว่า

1. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย วัดควรส่งเสริมในเรื่องของสิ่งแวดล้อมภายในวัด แยกพื้นที่บางส่วนให้ผู้สูงอายุอย่างชัดเจน มีศูนย์อบรมกิจกรรมต่าง ๆ มีสถานที่ออกกำลังกาย เพื่อทำให้รู้สึกผ่อนคลาย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีบรรยากาศ ต้นไม้ที่ร่มรื่น

2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ พระสงฆ์ควรแสดงธรรมให้ประชาชนมีความเข้าใจ ถึงความจริงของชีวิต หลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องจัดให้มีการฟังธรรม ให้มีกิจกรรรม ทำวัตรสวดมนต์ นั่งสมาธิตามโอกาสและเวลาที่เหมาะสม

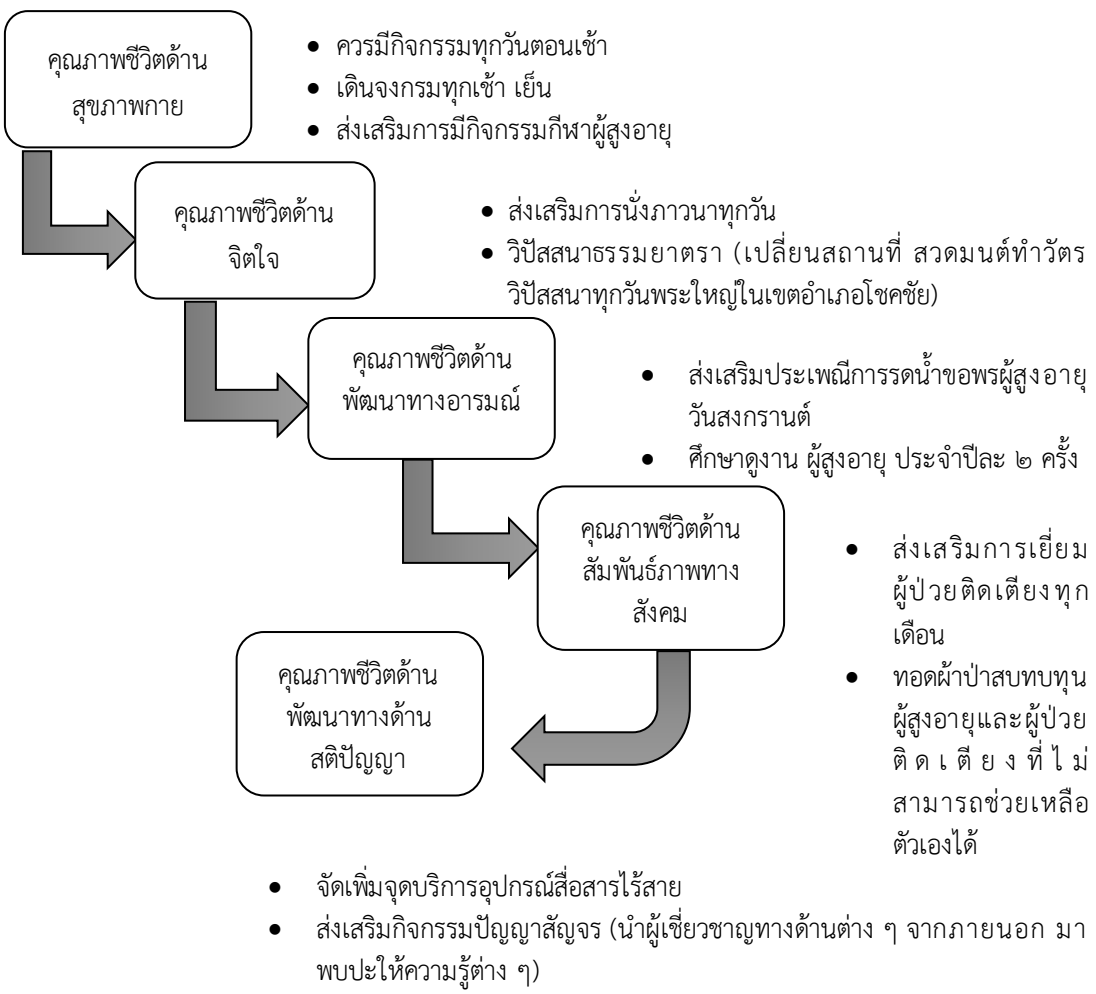
3. คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางอารมณ์ เพื่อความความสงบทางจิตใจ และอารมณ์ตัดความวิตกกังวล ควรเน้นกิจกรรมที่พระสงฆ์เข้ามามีบทบาท เช่น การพูดคุยการสนทนาธรรม ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอด ตามประสบการณ์ของผู้สูงอายุ

4. คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม พระสงฆ์มีบทบาทการให้ความรู้ในการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง การใช้หลักธรรมในการพัฒนาคน เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

5. คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางด้าน สติปัญญา พระสงฆ์ควรให้ความรู้การปฏิบัติด้านการภาวนา ควรหากิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อทำให้เกิดสติปัญญาในการคิดในการทำงาน

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ที่มีตอการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา” ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย พิจารณาโดยเป็นรายด้านมีดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ผู้สูงอายุควรมีกิจกรรมการออกกำลังกายในตอนเช้า ด้วยวิธีการเบา ๆ และให้ผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ โดยร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล มาตรวจวัดร่างกายเป็นประจำทุกวันศุกร์ สำหรับพระสงฆ์ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการเดินจงกรมทุกเช้าวันพระ ก่อนสวดมนต์ไหว้พระ และส่งเสริมกิจกรรม การแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุโดยจัดเวียนกันภายในอำเภอโชคชัย ทุก 4 เดือน

2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการกำลังใจ อยากให้มีคนมาเยี่ยมเยียนเพราะลูกหลานไปทำงานต่างจังหวัดกันหมด ไม่มีใครอยู่เป็นเพื่อน จะได้พบปะพูดคุยกัน ทางวัดควรมีกิจกรรม วิปัสสนาธรรมยาตรา การนำผู้สูงอายุร่วมสวดมนต์ไหว้พระในเขตตำบล อำเภออื่น ๆ ที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นพบพูดคุย สนทนากัน กับบุคคลภายนอก และได้มีการผ่อนคลายอารมณ์ ร่วมกันในเครือญาติ หรือ ญาติธรรม

3. คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาอารมณ์ พบว่า ผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยคนเดียว ผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียงมีอารมณ์ที่อ้างว่าง หดหู่ พระสงฆ์ควรเป็นผู้นำพาผู้สูงอายุมาให้กำลังใจกัน ออกเยี่ยมเยียน หาสิ่งของไปเยี่ยม เพื่อให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ส่งเสริมกิจกรรมของผู้สูงอายุ เช่น วันสงกรานต์ การจัดกิจกรรมดูงานประจำปี ปีละ 1-2 ครั้ง

4. คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่า ผู้ป่วยติดเตียงมีจำนวนสูงขึ้น การพบปะพูดคุยมีส่วนสำคัญต่อผู้ป่วยในด้านการให้กำลังใจกัน การเข้าถึงสภาพปัญหาอย่างแท้จริง พระสงฆ์ควรส่งเสริมในด้านปัจจัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ควรมีการจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าเพื่อนำเงินที่ได้ไว้การดูแลผู้สูงอายุเมื่อเจ็บป่วย และจัดซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ และสนับสนุนบุคคลากรในการตรวจเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วย

5. คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาทางด้านสติปัญญา พบว่า การติดต่อสื่อสารของผู้สูงอายุ การแจ้งข่าวสารด้านราชการ เอกชนหรือข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ให้รับทราบเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ภายในชุมชน จึงควรเพิ่มจุดบริการสัญญาณสื่อสาร ตามความเหมาะสม และควรส่งเสริมกิจกรรมปัญญาสัญจร คือ การนำผู้เชี่ยวชาญชำนาญทางด้านต่าง ๆ ที่สามารถมาประกอบอาชีพในวัยผู้สูงอายุมาให้ความรู้ เพื่อเพิ่มรายได้ในยามว่าง หรือการจัดกิจกรรมอาสาพัฒนา จิตอาสา ภายในชุมชน เช่น การทำความสะอาดภายในชุมชน ถนน รั้วบ้าน สระน้ำที่ใช้ประโยชน์ภายในชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัย บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฯ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

(1) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย

1. ผู้สูงอายุควรมีการควบคุมอาหาร เน้นการออกกำลังกายการเดิน การวิ่งเพื่อสุขภาพ ไม่ยุ่งเกี่ยวอบายมุข เหล้า บุหรี่ กาแฟ เครื่องดื่มบำรุงกำลัง น้ำอัดลม

2. พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการสร้างศูนย์กำลังใจ ในการดูแล ผู้สูงอายุ

3. พระสงฆ์ควรมีสถานที่สร้างศูนย์สมุนไพรให้แก่ผู้สูงอายุ หรือมีข้อมูลในการทำสมุนไพรเพื่อสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุ

(2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ

1. พระสงฆ์ควรเข้าไปมีบทบาทในเรื่องของการปฏิบัติธรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีจิตใจที่ดี ไม่เสียขวัญกำลังใจ ในขณะที่ทำใจไม่ได้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่นการสูญเสียบุตร ธิดา

2. ทุกวันนี้การคิดมาก การคิดฟุ้งซ่าน กับปัญหาในครอบครัว มีทุกครอบครัว ปัญหาของลูกหลานทำให้ผู้สูงอายุคิดมาก ก็จะหาพึ่งกับการให้กำลังที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นพระสงฆ์ในการพูดให้กำลังใจ

3. ผู้สูงอายุก็เป็นบุคคลธรรมดายังมีความโลภ โกรธ หลง กันอยู่ อยากรวย อยากมีความหวังเป็นธรรมดาของมนุษย์ เมื่อถึงเวลาก็จะหันหน้าเข้าหาพระธรรมและพระสงฆ์เป็นที่พึง ควรสร้างที่ปฏิบัติธรรมให้กับผู้สูงอายุ

(3) คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางอารมณ์

1. พระสงฆ์ควรมีบทบาทในการสร้างความสามัคคี การให้อภัยกัน การวางตัวเป็นกลาง เมื่อมีปัญหาในชุมชนให้ข้อคิด ข้อสติเตือนใจให้กับผู้สูงอายุ

2. สังคมบุคคลคนในครอบครัว ควรเข้าหาศึกษาหลักธรรม พระสงฆ์เพื่อได้หลักธรรมให้เกิดประโยชน์มากขึ้น เพื่อให้สังคมดีขึ้น เพื่อพัฒนาทางด้านอารมณ์ ใช้หลักกรรมฐานมีสติในการพิจารณาหลักธรรมให้เกิดประโยชน์

(4) คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม

1. พระสงฆ์ต้องมีบทบาทการเข้าสังคมในชุมชน การปรึกษาหารือกันในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการสร้างความขัดแย้งทำเกิดการโกรธกัน

2. ผู้สูงอายุต้องมีสติปัญญาในการพิจารณา ข่าวแต่ข่าวการเสพข่าวที่ตนเองเชื่อถือได้ พร้อมเปิดใจพูดคุยถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น พร้อมนำมาซึ่งความเข้าใจกันเพื่อสังคมที่ดีขึ้นตลอดไป

3. ผู้สูงอายุควรพิจารณาถึงความดีของแต่ละคน บางคนมีดีบ้าง มีเสียบ้าง ไม่ควรเข้าไม่ยุ่งเกี่ยวมากมายทำให้เกิดความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกัน

(5) คุณภาพชีวิตด้านพัฒนาทางด้านสติปัญญา

1. ผู้สูงอายุควรหาเวลาว่างอ่านหนังสือเป็นประจำ หรือให้ลูกให้หลานอ่านให้ฟัง เพื่อความอบอุ่นในครอบครัว

2. ผู้สูงอายุควรมีสติไตร่ตรองพิจารณาสาเหตุต่าง ๆ ให้ถ่องแท้แน่นอนก่อน ก่อนที่ใช้อารมณ์หรือการใช้กำลังในการทำร้ายร่างกายของผู้อื่น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรจะศึกษา บทบาทของพระสงฆ์ที่จะใช้หลักธรรม อิทธิบาท 4 ในสังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักธรรม

2. ควรประชาสัมพันธ์รณรงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมผู้สูงอายุ ให้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเมื่อมีเวลาที่เหมาะสม เน้นการจัดกิจกรรม ทุกสัปดาห์

3. ควรส่งเสริมโรงเรียนผู้สูงอายุในการเรียนธรรม เรียนบาลี การทำเวลาว่างให้เกิดประโยชน์สร้างกลุ่มอาชีพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบ บทบาทของพระสงฆ์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้สูงอายุเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่กว้าง ขวาง และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมายิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงการมีส่วนร่วมของบทบาทของพระสงฆ์ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

3. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบที่เหมาะสมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อจะได้ทราบรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ในชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ คงฺคปญฺโญ). (2548). *“การคณะสงฆ์และการพระศาสนา”*. กาญจนบุรี: สำนักพิมพ์ธรรมเมธี–สหายพัฒนาการพิมพ์.

พระมหาโยธิน โยธิโก. “บทบาทพระสงฆ์ไทยในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 17(3), 27-28.

กณิกนันต์ หยกสกุล. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรีสุดา มีชำนาญ. (2553). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.* (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2554). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1).* รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี*

MONASTORY E-DONATION SYSTEM MANAGEMENT IN MUAENG DISTRICT NONTHABURI PROVINCE

พระจิรวัชร์ สุธมฺโม (พิชากร)
Phrajirawat Sudhammo (Phichakorn)
E-mail: Phranikom2479@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด การวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ด้านอายุและบาลีต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนพระสงฆ์ที่มี พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติปัญหา อุปสรรคพบว่า ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรม การแบ่งความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะ ควรมีเจ้าหน้าที่หน่วยรับบริจาค, มีการมอบหมายงานให้ชัดเจนขึ้น

คำสำคัญ การบริหารการจัดการ, ระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์, วัด

Abstract

This article was aimed to study the opinion level, comparing the opinions' monks, problems, obstacles and recommendations for the electronic donation system management in monastery. Methodology were mixed method. Results found: An opinions' monks who viewed on the management of the electronic donation system in monastery were at high level. Comparison results showed monks where been on different ages and Pali education level, were no differences therefore, rejecting the research hypothesis. Monks with different ordination age, religious education qualification whose different opinions with statistical significantly. The problems and obstacles found: lack of readiness in training, division of responsibilities was not clarifying. Suggestions: should be a staff in donation unit, assigned work to be clearer.

Keywords: Management, Electronic donation system, Monastery

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนากับสังคมไทย พระสังฆาธิการจึงมีหน้าที่ในการปกครอง และการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงเป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพอันเป็นความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการทางพระพุทธศาสนา ให้ยั่งยืนถาวรสืบไปดังคำกล่าวที่ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะเจริญรุ่งเรืองต่อไปก็ต้องอาศัยบทบาทของพระสังฆาธิการที่มีประสิทธิภาพ ในการบริหารกิจการของคณะสงฆ์เป็นสำคัญเนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดกับประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการที่เป็นเจ้าอาวาส จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการวัดให้เรียบร้อยดีงาม ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และของมหาเถรสมาคมที่วางไว้ และเจ้าอาวาสยังเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือและเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสประชาชน (พระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมฺปนฺโน), 2539) การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หรือ การปกครองคณะสงฆ์โดยหลักคือการปกครองตามพระธรรมวินัย และใช้กฎหมายหรืออำนาจรัฐเป็นหลักสนับสนุน (เฉลิมพล โสมอินทร์, 2546)

สมัยก่อนนิยมใช้คำว่า การปกครองคณะสงฆ์ แต่ปัจจุบันใช้คำว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในการบริหารนั้น (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549) ได้ให้ความหมายของการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนาว่า พุทธวิธีการบริหารควรยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญโดยผู้บริหารเองจะต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร และต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งโดยพึงสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงการปกครองคณะสงฆ์หรือการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงต้องเห็นพระธรรมวินัยเป็นหลัก เพราะพระธรรมวินัยเป็นทั้งโครงสร้างและการจัดสภาพสังคมสงฆ์ให้เกิดความเรียบร้อย และเป็นการพัฒนาบุคลากรในสังคมด้วย ทุกคนจะรู้จักหน้าที่ของตนเอง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จึงมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งและดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา ในปัจจุบันพระสงฆ์มิได้ทำเฉพาะหน้าที่ในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังได้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน โดยส่วนมากจะยึดหลักภารกิจ 6 ด้านคือ1) การปกครอง 2) การศาสนศึกษา 3) การศึกษาสงเคราะห์ 4) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) การสาธารณูปการ และ6) การสาธารณสงเคราะห์ วิธีดำเนินการทั้ง 6 ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคม (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2545)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาการเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของผู้คนมากขึ้น มีการปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์กับงานสารสนเทศตลอดเวลา อีกทั้งช่วย ให้การค้นหาข้อมูลทางด้านต่าง ๆ อย่างไร้ขีดจำกัด เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสารสนเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาล องค์กรสาธารณกุศล ล้วนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้คนเข้าถึงมากยิ่งขึ้น โทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคปัจจุบัน มีความก้าวล้ำทาง

เทคโนโลยีมีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน และเป็นอุปกรณ์ที่เป็นเสมือนปัจจัยที่ 5 ในการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างเช่น โทรศัพท์มือถือเป็นสื่อกลางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้อย่างทันท่วงที ปัจจุบันเทคโนโลยีที่เรียกว่า คิวอาร์โค้ด หรือ Quick Response Code ใช้ผ่านจ่าย APPICATION บนมือถือ ไม่ว่าจะจ่ายชำระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตต่าง ๆ หรือ การทำบุญผ่านคิวอาร์โค้ด (QR CODE) (มณีรัตน์ ตุลย์สถิตศักดิ์, 2561) ไม่ว่าจะทำบุญสถานศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาล องค์กรสาธารณกุศล การทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์อยากให้การทำบุญการบริจาคโดยที่ไม่ต้องพกธนบัตรหรือเหรียญไปทำบุญ ผ่านระบบให้ทั่วทั้งหมด ซึ่งในปัจจุบันเต็มไปด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการรัดกุมในการทำงานผ่านระบบด้วยเทคโนโลยีที่น่าเชื่อถือ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้แบบผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รูปแบบการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methodology Research) ประกอบด้วยการวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ทำการสุ่มมาจากประชากรจำนวน 1,152 คน โดยคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเฉลี่ย 297 รูปหรือคน ใช้วิธีเก็บข้อมูลการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัดอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

(n=297)

การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัดอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี	$\bar{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1) บุคลากร MAN	3.95	0.743	มาก
2) การบริหารการเงิน MONEY	3.82	0.769	มาก
3) อุปกรณ์ METERIAL	3.81	0.736	มาก
4) การบริหารจัดการ MANAGEMENT	3.75	0.622	มาก
ภาพรวม	**3.83**	**0.541**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.83, S.D.= 0.541) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	**ยอมรับ**	**ปฏิเสธ**	**F**	**Sig**
สมมติฐานที่ 1 พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบอิเลคทรอนิกส์ในวัด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน		✓	0.364	0.739
สมมติฐานที่ 2 พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน	✓		3.744	0.012
สมมติฐานที่ 3 พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาบาลีแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน		✓	0.621	0.602
สมมติฐานที่ 4 พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน	✓		3.728	0.012

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุและบาลีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนพระสงฆ์ที่มี พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ฯ	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านบุคลากร	ขาดความพร้อมในการจัดฝึกอบรม, แบ่งหน้าที่การรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน	ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยรับบริจาค, ควรมอบหมายการทำงานให้ชัดเจน
ด้านการเงิน	วัดมีบัญชีรายจ่ายหลายบัญชี, วัดต้องตรวจบัญชีรับจ่ายอย่างสม่ำเสมอ	ฝึกอบรมหรือนิเทศการจัดทำบัญชี, จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายผ่านระบบธนาคารแค่บัญชีเดียว
ด้านอุปกรณ์	ขาดอุปกรณ์รองรับระบบ, วัดที่มีความพร้อมในการดำเนินการมีเพียงบางวัด	ควรจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อรองรับ, ควรเตรียมสัญญาณ INTERNET ให้ทั่วถึงบริเวณจุดบริจาค
ด้านการบริหารจัดการ	วัดยังไม่มีความชำนาญการใช้ QR CODE, ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงาน	ควรมีการอบรมให้เข้าใจการทำงาน, ให้ความรู้ความเข้าใจในระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์

จากตารางที่ 3 พบว่า วัดขาดความพร้อมในการฝึกอบรม ไม่มีการแบ่งหน้าที่การทำงานชัดเจน การทำบัญชีรายรับ/จ่ายเพิ่มมากขึ้น อุปกรณ์การใช้งานไม่เพียงพอและบุคลากรไม่มีความชำนาญ ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดบุคลากรให้ทำงานประจำ ฝึกให้มีความรู้ด้านการทำบัญชี การใช้งานอุปกรณ์ และขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ของระบบ

4. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านบุคลากร ควรให้ผู้ที่มีควาชำนาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่บุคลากร เพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องรัดกุม ด้านการเงินวัดควรมีการทำบัญชีแยกประเภท และตรวจสอบควบคุมการเงินที่ผ่านทางบัญชีธนาคาร ด้านอุปกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ และเตรียมความพร้อมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการใช้งาน และด้านการบริหารจัดการ ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีทักษะการทำงาน และมีการตรวจสอบประเมินผลการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์จำแนกโดยภาพรวม พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.83, S.D.=0.551) แสดงให้เห็นว่า วัดได้วางแผนเพื่อดำเนินแนวการบริหารจัดการในวัด ให้ทันยุคสมัยใหม่ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ **พระธงชัย สุนฺทราจาโร (ธนวัฒนกุล)** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อแนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1. พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์โดยภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภาณุวัฒน์ กองราช** ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของวัยรุ่นในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเพลิดเพลินในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จนทำให้เกิดความรู้ชำนาญและเข้าใจในการใช้ระบบออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

2.2. พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ฯ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระธงชัย สุนฺทราจาโร (ธนวัฒนกุล)** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันมีระดับความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน

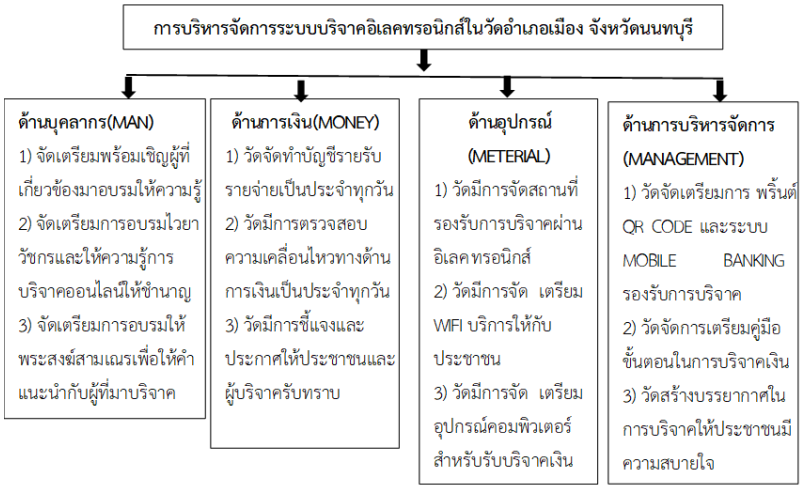
2.3. พระสงฆ์ที่มีวุฒิบาลีต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิบาลีต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ **พระธงชัย สุนฺทราจาโร (ธนวัฒนกุล)** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิบาลีต่างกันมีระดับความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4. พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาการนักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ฯ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระธงชัย สุนฺทราจาโร (ธนวัฒนกุล)** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกันมีระดับความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัดอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามภาพที่ 1 ดังนี้

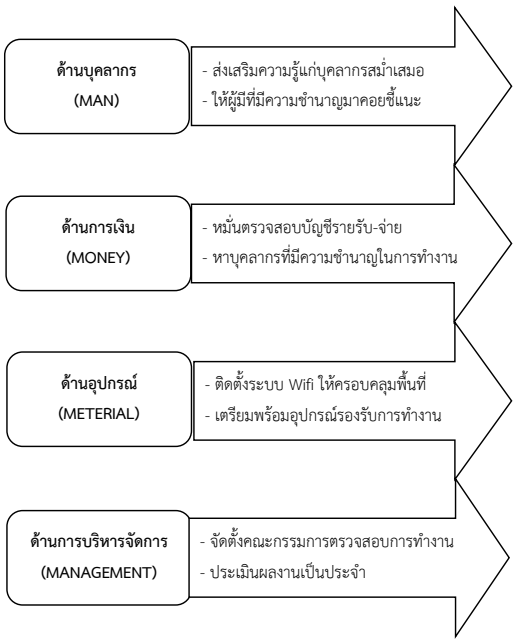

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการระบบบริจาคฯ ด้านบุคลากร ต้องมีการเชิญผู้มีความรู้มาอบรมฝึกฝน เพื่อให้มีทักษะในการใช้งาน ด้านการเงิน วัดต้องจัดทำบัญชีรายรับ-จ่ายเป็นประจำทุกวัน มีการตรวจสอบการเคลื่อนไหวของการเงิน และชี้แจงให้ประชาชนทราบ ด้านอุปกรณ์ มีการจัดสถานที่รองรับ เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการใช้งาน ด้านการบริหารจัดการ วัดจัดเตรียมเครื่องหมายQR code และระบบ Mobile Banking รองรับ ชี้แนะขั้นตอน วิธีการต่อประชาชน

2. องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ในวัดอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี” ทำให้ผู้วิจัยได้พบองค์ความรู้ใหม่จากการสังเคราะห์งานวิจัย ตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความรู้ที่ได้ ปรากฏเป็นภาพแผนที่ 2 ได้ดังนี้

ด้านบุคลากร ต้องมีการส่งเสริมความรู้ให้แก่บุคลากรภายในวัด เพื่อให้มีศักยภาพในการทำงานครอบคลุม โดยให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมาให้การอบรม

ด้านการเงิน วัดควรมีการตรวจสอบบัญชีเป็นประจำ และให้ผู้ที่มีความชำนาญมาให้ความรู้ในการทำบัญชี

ด้านอุปกรณ์ วัดต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อรองรับการทำงาน

ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่เหมาะสมเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ของวัด” ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 วัดต้องมีการวางแผนก่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนการฝึกอบรม

1.2. วัดควรมีแนวทางการตรวจสอบการเดินบัญชีการรับบริจาคผ่านระบบอิเลคทรอนิกส์

1.3. พระสงฆ์ในอำเภอนนทบุรี ต้องมีการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์รุ่นใหม่ในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตในการบริจาค

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 วัดควรส่งเสริมบุคลากรภายในวัดให้เรียนรู้เพิ่มเติมในการใช้งาน

2.2 ทุกวัดต้องมีการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดทำบัญชีรายรับ-จ่าย

2.3 คณะสงฆ์ในอำเภอนนทบุรีต้องให้บุคลากรต่าง ๆฝึกฝนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1. ควรศึกษาการบริจาคระบบอิเลคทรอนิกส์ ในจังหวัดอื่นบ้าง เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่าเป็นอย่างไร

3.2. ควรศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการระบบบริจาค ว่าปัจจัยใดส่งผลให้ตัดสินใจเข้าอบรมพระสงฆ์และพัฒนาวัด

3.3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนระบบอินเตอร์เน็ตและระบบบริจาคเป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมพล โสมอินทร์. (2546). *ประวัติศาสตร์พุทธศาสนา และการปกครองคณะสงฆ์ไทย*, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล.

พระธงชัย สุนฺทราจาโร (ธนวัฒนกุล). (2562). *แนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา*. (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีในการบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมวโรดม (บุญมา คุณสมฺปนฺโน). (2539). *การปกครองวัด, คู่มือโครงการให้ความรู้แก่เจ้าอาวาส*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์การศาสนา.

ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย กรณีศึกษา FACEBOOK*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาตร์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มณีรัตน์ ตุลย์สถิตศักดิ์. (2561). *ระบบบริจาคอิเลคทรอนิกส์ e-Donation*. กรุงเทพฯ: กรมสรรพากร.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2545). *กฎมหาเถรสมาคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

การให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี*

SERVICE BASED ON BUDDHADHAMMA OF RATCHABURI HOSPITAL

นางสาวฐานิดา พานิชเจริญ
Miss Thanida Panicharoen
E-mail: thanidapanicharoen@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาการให้บริการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า การให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ มีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรบางคนไม่ให้คำแนะนำที่ดีกับญาติของผู้ป่วย บุคลากรบางคนพูดจาด้วยถ้อยคำที่แข็งกระด้าง ดังนั้น ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถควบคุมกิริยาให้สุภาพได้ในทุกสถานการณ์ และควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีเทคนิคในการสร้างความไว้วางใจและความคุ้นเคยกับผู้รับบริการ

คำสำคัญ : การให้บริการ, หลักพุทธธรรม, โรงพยาบาลราชบุรี

Abstract

This article was to study the service, to compare the public's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions of service based on Buddhadhamma of Ratchaburi hospital, using mixed methods. Findings were the service based on Buddhadhamma of Ratchaburi hospital showed that overall at high level. The person factors for example, age has the opinions to toward service based on Buddhadhamma of Ratchaburi hospital was different, the significantly at 0.05. Problems and obstacles were that some personnel do not give good advice to patients' relatives, some personnel spoke speak words that are not polite. Further, that that should develop the personnel potential to have good service mind, should develop the personnel to be able to control emotions in every situation, and, should develop the personnel potential to have techniques to build trust and familiarity with service receiver.

Keywords : Service, Buddhadhamma, Ratchaburi Hospital

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

โรงพยาบาลราชบุรีเป็นโรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในสองแห่งของเขต 4 ตั้งอยู่เลขที่ 85 ถนนสมบูรณ์กุล อำเภอเมืองราชบุรี ปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) มีขนาด 855 เตียง (ไม่รวม ICU) มีวิสัยทัศน์เป็นโรงพยาบาลศูนย์ชั้นนำของประเทศที่มีคุณภาพมาตรฐานและประชาชนศรัทธา มีพันธกิจ 4 ประการ คือ (1) ให้การบริบาลประชาชน อย่างเป็นองค์รวมตามมาตรฐานวิชาชีพ (2) พัฒนาระบบบริการศูนย์ความเชี่ยวชาญทางการแพทย์ (3) พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล และ (4) พัฒนาด้านวิชาการและผลิตบุคลากรทางการแพทย์

ดังกล่าวนี้ สังคหวัตถุ เป็นธรรมเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2546) ประกอบไปด้วย (1) ทาน ให้ปัน คือ ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือ ทรัพย์สิน สิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา (2) ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงามหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (3) อัตถจริยา ทำประโยชน์แก่กัน คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม และ (4) สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกันต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2550)

นอกจากนี้ สังคหวัตถุ 4 ยังอำนวยประโยชน์ที่มองเห็นได้เป็นรูปธรรม คือ (1) ช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ได้ในสังคมด้วยความสุข (2) เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ สมานไมตรีระหว่างกัน (3) เป็นเครื่องส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ให้มีความเคารพนับถือกันตามสมควรแก่ฐานะ (4) เป็นเครื่องประสานองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมให้คงรูปอยู่และดำเนินไปได้ด้วยดี และ (5) ช่วยส่งเสริมศีลธรรมและป้องกันความประพฤติที่เสื่อมเสียในสังคม

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง “การให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี” เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงพยาบาลราชบุรี และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่มีพันธกิจและวิธีดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน ได้อีกประการหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะสำหรับการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการโรงพยาบาลจังหวัดราชบุรี จำนวน 3,054 คน (สถิติจำนวนผู้รับบริการโดยเฉลี่ย มีผู้ป่วยนอก 2,400 คนต่อวัน และผู้ป่วยใน 654 คนต่อวัน) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 ท่าน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยรวม

(n=397)

สภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี	ระดับความคาดหวัง		
	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านทาน	3.80	0.551	มาก
ด้านปิยวาจา	3.85	0.500	มาก
ด้านอัตถจริยา	3.80	0.536	มาก
ด้านสมานัตตตา	3.90	0.528	มาก
โดยรวม	**3.84**	**0.474**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.84, S.D.=0.474) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านสมานัตตตา ด้านปิยวาจา ด้านทาน ด้านอัตถจริยาตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.477		0.633		✓
อายุ		3.732*	0.012	✓	
การศึกษา		13.964**	0.000	✓	
อาชีพ		3.840**	0.005	✓	
รายได้		1.598	0.190		✓

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ รายได้ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี

สภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านทาน	บุคลากรบางคนไม่ให้คำแนะนำที่ดีกับญาติของผู้ป่วย	ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี
ด้านปิยวาจา	บุคลากรบางคนพูดจาด้วยถ้อยคำที่แข็งกระด้าง ไม่มีหางเสียง	ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถควบคุมกิริยาให้สุภาพได้ในทุกสถานการณ์
ด้านอัตถจริยา	บุคลากรบางคนไม่กระตือรือร้นในการให้บริการ	ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ
ด้านสมานัตตตา	บุคลากรบางคนให้บริการผู้ป่วยนอกกับผู้ป่วยใน ไม่เสมอภาคกัน เลือกปฏิบัติ	ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีเทคนิคในการสร้างความไว้วางใจและความคุ้นเคยกับผู้รับบริการ

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการสภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านทาน บุคลากรบางคนไม่ให้คำแนะนำที่ดีกับญาติของผู้ป่วยควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี

ด้านปิยวาจา บุคลากรบางคนพูดจาด้วยถ้อยคำที่แข็งกระด้าง ไม่มีหางเสียงควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถควบคุมกิริยาให้สุภาพได้ในทุกสถานการณ์

ด้านอัตถจริยา บุคลากรบางคนไม่กระตือรือร้นในการให้บริการควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ

ด้านสมานัตตตา บุคลากรบางคนให้บริการผู้ป่วยนอกกับผู้ป่วยใน ไม่เสมอภาคกัน เลือกปฏิบัติ ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีเทคนิคในการสร้างความไว้วางใจและความคุ้นเคยกับผู้รับบริการ

อภิปรายผลการวิจัย

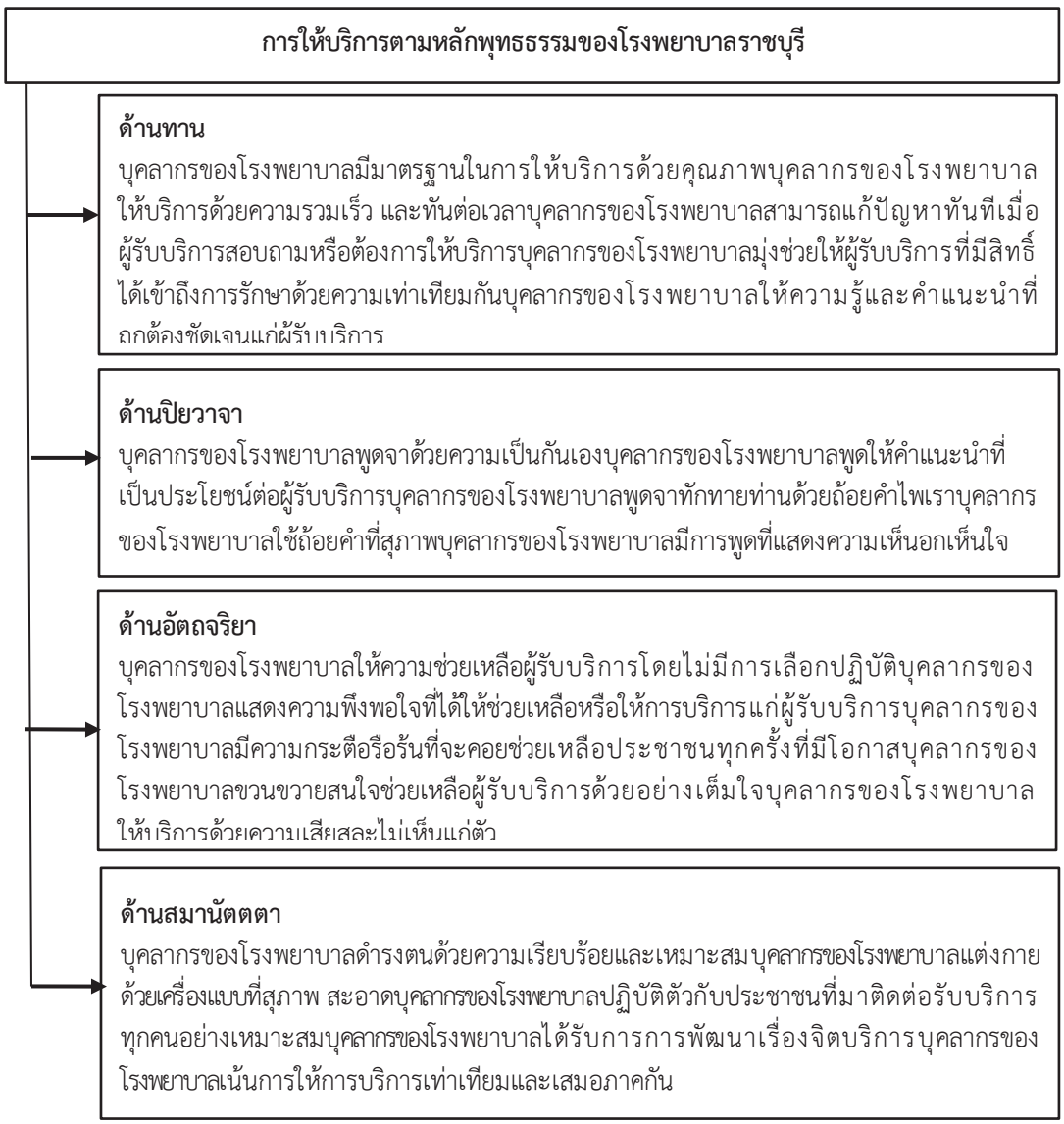
สภาพการให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงพยาบาลราชบุรี สามารถให้บริการประชาชนได้ตามพันธกิจ 4 ประการ คือ (1) ให้การบริบาลประชาชน อย่างเป็นองค์รวมตามมาตรฐานวิชาชีพ (2) พัฒนาระบบบริการศูนย์ความเชี่ยวชาญทางการแพทย์ (3) พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล และ (4) พัฒนาด้านวิชาการและผลิตบุคลากรทางการแพทย์ โดยในส่วนของการบริหาร มีการมอบหมายและกระจายหน้าที่ให้ฝ่ายและกลุ่มงานต่าง ๆ รับผิดชอบยิ่งขึ้น การกำหนดนโยบาย งานและกิจกรรมเป็นไปอย่างมีระบบ และในส่วนของงานบริการ กลุ่มงานเทคนิคบริการต่าง ๆ สามารถครอบคลุมภารกิจในการให้บริการขั้นสูงประเภทโรงพยาบาลศูนย์ได้ดียิ่งขึ้นกว่าในอดีต ทั้งนี้ ได้มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมชื่อว่า สังคหวัตถุธรรม หรือสังคหวัตถุ 4 เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน โดยสามารถอำนวยประโยชน์ในการครองใจคน ยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ทำให้เกิดการรักใคร่นับถือจากประชาชนผู้รับบริการ นั่นเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิตตา นรสิงห์, (2552) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์” จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์, (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์” จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางพฤกษา พุทธรักษ์, (2552) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ 4: กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก” จากผลการวิจัยพบว่า

การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ในดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทาน มีระดับการปฏิบัติมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดารัตน์ ศิละวรรณโณ, (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ 4 กรณีศึกษาอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน” จากผลการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนบุคคลมีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีนุช ไพรดี, (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท พรอพเพอร์ตี้ แคร์ เซอร์วิสเซส (ประเทศไทย) จำกัด” จากผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัท พรอพเพอร์ตี้ แคร์ เซอร์วิสเซส (ประเทศไทย) จำกัด อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ด.ต.หญิง ณัฐวีร์ภัทร์ ถิ่นมีผล, (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน บริการของตำรวจท่องเที่ยว ตามหลักสังคหวัตถุ 4” จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อประสิทธิภาพบริหารงานบริการของตำรวจท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การให้บริการตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี ที่พึงประสงดังนี้

ด้านทาน บุคลากรของโรงพยาบาลมีมาตรฐานในการให้บริการด้วยคุณภาพบุคลากรของโรงพยาบาลให้บริการด้วยความรวมเร็ว และทันต่อเวลาบุคลากรของโรงพยาบาลสามารถแก้ปัญหา

ทันทีเมื่อผู้รับบริการสอบถามหรือต้องการให้บริการบุคลากรของโรงพยาบาลมุ่งช่วยให้ผู้รับบริการที่มีสิทธิ์ได้เข้าถึงการรักษาด้วยความเท่าเทียมกันบุคลากรของโรงพยาบาลให้ความรู้และคำแนะนำ ที่ถูกต้องชัดเจนแก่ผู้รับบริการ

ด้านปิยวาจา บุคลากรของโรงพยาบาลพูดจาด้วยความเป็นกันเองบุคลากรของโรงพยาบาลพูดให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการบุคลากรของโรงพยาบาลพูดจาทักทายท่านด้วยถ้อยคำไพเราบุคลากรของโรงพยาบาลใช้ถ้อยคำที่สุภาพบุคลากรของโรงพยาบาลมีการพูดที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ

ด้านอัตถจริยา บุคลากรของโรงพยาบาลให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติบุคลากรของโรงพยาบาลแสดงความพึงพอใจที่ได้ให้ช่วยเหลือหรือให้การบริการแก่ผู้รับบริการบุคลากรของโรงพยาบาลมีความกระตือรือร้นที่จะคอยช่วยเหลือประชาชนทุกครั้งที่มีโอกาสบุคลากรของโรงพยาบาลขวนขวายสนใจช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยอย่างเต็มใจบุคลากรของโรงพยาบาลให้บริการด้วยความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว

ด้านสมานัตตตา บุคลากรของโรงพยาบาลดำรงตนด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมบุคลากรของโรงพยาบาลแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพ สะอาดบุคลากรของโรงพยาบาลปฏิบัติตัวกับประชาชนที่มาติดต่อรับบริการทุกคนอย่างเหมาะสมบุคลากรของโรงพยาบาลได้รับการการพัฒนาเรื่องจิตบริการบุคลากรของโรงพยาบาลเน้นการให้การบริการเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) โรงพยาบาลราชบุรีประสานงานร่วมกันกับองค์กรคณะสงฆ์ กำหนดมาตรฐานคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนโดยบูรณาการหลักพุทธธรรม

2) โรงพยาบาลราชบุรีประสานงานร่วมกันกับองค์กรคณะสงฆ์ จัดอบรมสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานแก่บุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพสมาธิจิตให้มีอารมณ์มั่นคง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) โรงพยาบาลราชบุรีควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี

2) โรงพยาบาลราชบุรีควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถควบคุมกิริยาให้สุภาพได้ในทุกสถานการณ์

3) โรงพยาบาลราชบุรีควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ

4) โรงพยาบาลราชบุรีควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีเทคนิคในการสร้างความไว้วางใจและความคุ้นเคยกับผู้รับบริการ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้ป่วยยากไร้ตามหลักพุทธธรรมของโรงพยาบาลราชบุรี

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของสถาบันศาสนาในการพัฒนาคุณภาพจิตใจของผู้ป่วยติดเตียงในโรงพยาบาลราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ด.ต.หญิง ณัฐวีร์ภัทร์ ถิ่นมีผล. (2553). *ทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน บริการของตำรวจท่องเที่ยว ตามหลักสังคหวัตถุ 4* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธิดารัตน์ ศิละวรรณโณ. (2553). *ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ 4 กรณีศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นางพฤกษา พุทธรักษ์. (2552). *การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ 4: กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พนิตตา นรสิงห์. (2552). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2546). *คำวัด*. กรุงเทพฯ: เลี่ยงเชียง.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *ธรรมนูญชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 82). กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด.

มณีนุช ไพรดี. (2553). *การนำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท พรอพเพอร์ตี้ แคร์ เซอร์วิสเซส (ประเทศไทย) จำกัด* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์. (2553). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี*

SATISFACTION OF WOMEN TOWARDS DHAMMA PRACTICE IN NONGBUAHING TEMPLE, PAK THO DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

นางสาวณัฏฐวรรณ พงษ์อินทราภรณ์
Miss Natthawan Phongintharaphon
E-mail: Shemintnie@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจ เปรียบเทียบความพึงพอใจ และศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ความพึงพอใจโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหาและอุปสรรค คือ สถานที่พักไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ปฏิบัติธรรมที่เพิ่มขึ้น และบุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น ควรจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อรองรับการขยายตัวของการจัดปฏิบัติธรรม และควรรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปที่เข้าในวัดทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางเพื่อลดภาระ

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, สตรี, การปฏิบัติธรรม

Abstract

This article was to study the satisfaction, to compare the women's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions for the satisfaction of women towards dhamma practice in Nongbuahing Temple, Pak Tho district, Ratchaburi province, using mixed methods. Findings were the satisfaction of revealed overall at highest level. The person factors for example, levels of education and monthly income influenced on overall views were significantly different at 0.01 levels. Problems and obstacles were as increased number of women to practice there, therefore, were not enough accommodations, and maid for clean-up. Further, that should be purchased for expansion of dhamma practices; and it should create campaign to encourage public participation in a neat waste disposal area to reduce the burden of temple

Keywords : Satisfaction, Women, Dhamma Practice

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

พระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองในประเทศไทยนับตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัย เป็นต้นมา โดยพระภิกษุสามเณรได้ศึกษาและปฏิบัติธรรม จนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง แล้วนำมาสั่งสอนประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจตามไปด้วย โดยการศึกษานั้น ได้จำแนกออกเป็นธุระ 2 ของพระพุทธศาสนา ได้แก่ คันถธุระ (ธุระฝ่ายคัมภีร์) และ วิปัสสนาธุระ (ธุระฝ่ายเจริญวิปัสสนา) นี้ได้สืบเนื่องมาตั้งแต่ สมัยกรุงสุโขทัย รูปแบบของการปกครองคณะสงฆ์ จึงแยกเป็นฝ่ายคามวาสี (คันถธุระ) และอรัญวาสี (วิปัสสนาธุระ) แม้สมัยต่อมาสมัย คือ สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นก็ตาม รูปแบบของการศึกษาธุระและรูปแบบของการปกครองคณะสงฆ์ก็ยังคงคล้ายคลึงกัน (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551)

อย่างไรก็ตาม สถานที่สำหรับรองรับการปฏิบัติธรรมของประชาชน ยังไม่เป็นที่พอเพียงกับความต้องการ เพราะสำนักปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่ กระจุกตัวกันอยู่ในส่วนกลาง การเดินทางจากต่างจังหวัดเพื่อไปปฏิบัติธรรมแต่ละครั้ง นอกจากจะลำบากด้วยหนทางไกลแล้ว ยังลำบากด้วยเรื่องของที่พักอาศัย ตลอดจนสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ทั้งค่าเดินทางและค่าอาหารอีกด้วย ทั้งนี้ มหาเถรสมาคมได้เล็งเห็นความสำคัญในด้านการปฏิบัติธรรมมานานแล้ว และได้หาทางแก้ไขมาโดยตลอด พร้อมทั้งได้มอบนโยบายแก่เจ้าคณะปกครองให้กระตุ้นให้ทุกสำนักมีความกระตือรือร้นในการจัดปฏิบัติธรรมเพื่อสนองต่อความต้องการของพุทธศาสนิกชนให้มากยิ่งขึ้น (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557)

ทั้งนี้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ส่งเสริมให้ทุกวัด มุ่งจัดปฏิบัติธรรมเพื่อสนองต่อความต้องการของพุทธศาสนิกชน โดยมีเกณฑ์การบริหาร ครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557)

ดังกล่าวนี้ วัดหนองบัวหิ่ง (มหานิกาย) ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 139 บ้านหนองบัวหิ่ง หมู่ที่ 3 ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี (ได้รับประกาศตั้งเป็นวัดในพระพุทธศาสนาเมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2532 และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2538) เป็นวัดที่สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติธรรมของประชาชนตามนโยบายของมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การจรรโลงและสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของสตรีผู้ตอบแบบสอบถาม

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากสตรีมีภูมิลำเนาในพื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน 784 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย, 2561) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุวรีย์ ศิริโภคาภิรมย์, 2546) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 ท่าน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยรวม (n=265)

ความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่งอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านสถานที่	4.58	0.457	มากที่สุด
ด้านบุคลากร	4.71	0.405	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการ	4.58	0.455	มากที่สุด
โดยรวม	**4.62**	**0.396**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.62, S.D.=0.396) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ และด้านการบริหารจัดการตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ	0.709	0.587		✓
การศึกษา	6.582**	0.002	✓	
อาชีพ	1.211	0.301	✓	
รายได้	9.911**	0.000		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ รายได้ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านสถานที่	สถานที่พักแรมไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ปฏิบัติธรรมที่เพิ่มขึ้น	ควรจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อรองรับการขยายตัวของการจัดปฏิบัติธรรม
ด้านบุคลากร	บุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	ควรรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปที่เข้าในวัดทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางเพื่อลดภาระ
ด้านการบริหารจัดการ	ผู้ที่เข้ามาในวัดไม่ค่อยรักษาวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ของวัด	ควรรณรงค์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันรักษาวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ของวัด

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านสถานที่ สถานที่พักแรมไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ปฏิบัติธรรมที่เพิ่มขึ้น ควรจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อรองรับการขยายตัวของการจัดปฏิบัติธรรม

ด้านบุคลากร บุคลากรที่ดูแลเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ควรรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปที่เข้าในวัดทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางเพื่อลดภาระ

ด้านการบริหารจัดการผู้ที่เข้ามาในวัดไม่ค่อยรักษาวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ของวัดควรรณรงค์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันรักษาวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ของวัด

อภิปรายผลการวิจัย

ความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การจัดปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้ส่งเสริมการจัดโครงการอบรมปฏิบัติธรรมในทุกกลุ่มชน เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสมาปฏิบัติธรรม และร่วมมือกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่น จัดการปฏิบัติธรรมเป็นการศึกษาธรรมฝึกฝนอบรมจิตของผู้ปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการ การสาธิต การปฏิบัติ การบรรยายธรรม การสอบ-ส่งอารมณ์ ปรับอินทรีย์ ฯลฯ ทั้งในส่วนของการจัดอบรมปฏิบัติธรรมเป็นระยะ ๆ ตามช่วงเวลา และการปฏิบัติธรรมตามอัธยาศัย คือ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าปฏิบัติได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการ นั่นเอง เพื่อมุ่งหมายการลดละกิเลสตัณหาเห็นธรรมถูกต้องตามความเป็นจริง โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน ตามแนวทางที่ มหาเถรสมาคม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ส่งเสริมให้วัดที่จัดปฏิบัติธรรมในปัจจุบันนี้มีหลักเกณฑ์ในการจัดการปฏิบัติธรรมไว้ 3 ด้าน คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์วิสิทธิ์ ธมฺมวโร, (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ 2” จากผลการวิจัยพบว่า เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามวิทยากรถึงปัญหาที่ไม่เข้าใจ หรืออยากทราบเหตุผลในเรื่องนั้น ๆ ได้ตลอดเวลา ไม่ปล่อยให้ข้ามวันเก็บไปเป็นข้อสงสัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล ทองคณารักษ์, (2554) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบโครงการปฏิบัติธรรมที่เหมาะสมสำหรับชาวต่างประเทศในประเทศไทย” จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท ทั้งสมถและวิปัสสนา ตลอดจนปัจจัยที่เกื้อกูลการปฏิบัติธรรม เช่น การเลือกกรรมฐานที่เหมาะสม และความสัปปายะ ล้วนมีผลต่อผู้เข้าปฏิบัติธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล, (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของอุบาสิกาบงกช สิทธิพล” จากผลการวิจัยพบว่า อุบาสิกามีบทบาทในการสร้างเสนาสนะ คือ สำนักปฏิบัติธรรมแดนมหามงคลที่ แล้วยังให้การอุปถัมภ์การก่อสร้างสถานที่ต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรีวัลคุ์ ธรรมนิมิตโชค, (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบของวัดที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดทฤษฎีในการจัดวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้สมัยพุทธกาลและวัดดีเด่นในปัจจุบัน คือ พุทธวิธีการบริหารดูแลสังคมสงฆ์ในอาราม

ให้มีความสัปปายะทั้ง 4 ด้าน คือ เสนาสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ และธัมมสัปปายะ รวมทั้ง การปรับปรุงสถานที่วัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เหมาะสมของพุทธบริษัท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดศิริวัฒน์ สมจิตฺโต, (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการเผยแผ่ธรรมในวันธรรมสวนะของพุทธศาสนิกชน: กรณีศึกษาเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ” จากผลการวิจัยพบว่า การนำเสนอโดยใช้อุปกรณ์ช่วยสอนหรือสื่อทำให้ผู้รับฟังสนใจในเนื้อหาสาระธรรม และง่ายต่อการปฏิบัติ และเกิดความพึงพอใจต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่พุทธศาสนิกชนมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโกศลสุตาคร (สมชาย กุลสโม), (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติธรรมตามหลักมรณานุสสติของผู้ปฏิบัติธรรม สำนักปฏิบัติธรรมวัดเมืองคง อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ” จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติธรรมมีความรู้ความเข้าใจวิธีการปฏิบัติตามหลักมรณานุสสติของสำนักปฏิบัติธรรมวัดเมืองคงเป็นอย่างดี เพราะได้รับคำแนะนำจากพระวิทยากรที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัคร งามแสน, (2549) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของสตรีในองค์กรพระพุทธศาสนาในสังคมไทย” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของสตรีทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน มีประเด็นสำคัญที่แยกไว้ชัดแจน 5 ส่วน โดยหนึ่งในนั้น คือ บทบาทในด้านบริการจัดการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติพร สะสม, (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนา กรณีศึกษา: วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์และผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการวัดพระธาตุแช่แห้งมีสองประการ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความมีภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส บุคลากร งบประมาณ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ คณะสงฆ์ ภาครัฐ และองค์กรเอกชน ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่วนต่างเอื้อผลประสานประโยชน์ส่งเสริมซึ่งกันจนทำให้วัดพระธาตุแช่แห้งประสบความสำเร็จในการบริหารอันจะได้เป็นต้นแบบที่ดีงามในการพัฒนาวัดในพระพุทธศาสนา สืบไป

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ด้านสถานที่

อาคาร/ศาลาปฏิบัติธรรมมีความเหมาะสมต่อฟังการบรรยายธรรมและฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน อาคาร/ศาลาปฏิบัติธรรมสามารถรองรับผู้เข้าปฏิบัติธรรมได้โดยไม่แออัดสถานที่โดยรวมปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกสถานที่โดยรวมมีความสะอาดที่พัก ห้องน้ำ ห้องสุขาจัดแยกตามเพศของผู้ใช้สถานที่โดยรวมมีความร่มรื่นการรักษาความปลอดภัยทั้งภายในและบริเวณโดยรอบสำนักปฏิบัติธรรม

ด้านบุคลากร

บุคลากรในสำนักมีความประพฤติดีปฏิบัติชอบบุคลากรในสำนักสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี บุคลากรในสำนักสามารถบรรยายธรรมให้ผู้ฟังเข้าใจหลักพุทธธรรมพระวิปัสสนาจารย์ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นพระวิปัสสนาจารย์พระวิทยากรผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือมีความสามารถในการเทศนาพระวิปัสสนาจารย์มีความรู้ในการปฏิบัติตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรเป็นอย่างดีพระวิปัสสนาจารย์เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าปฏิบัติธรรมพระวิปัสสนาจารย์มีความสามารถในสื่อสารให้ผู้ปฏิบัติธรรมเข้าใจได้เป็นอย่างดีพระวิปัสสนาจารย์นาสามารถตอบข้อซักถามและสอบอารมณ์กัมมัฏฐานได้พระวิทยากรธรรมส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติธรรมนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนิน

ด้านการบริหารจัดการ

จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ที่ชัดเจน เป็นระบบและโปร่งใสประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่เป็นไปในลักษณะเชิงธุรกิจประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดในรูปของคณะกรรมการจัดเก็บข้อมูลสถิติของผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นระบบสามารถสืบค้นได้โดยสะดวกดูแลด้านที่พัก อาหาร น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องสุขา และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติธรรมประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงมีเจ้าหน้าที่ดูแลด้านสุขอนามัยที่สามารถให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะของความพึงพอใจของสตรีต่อการปฏิบัติธรรมในวัดหนองบัวหิ่ง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่พึงประสงดังนี้

ด้านสถานที่อาคาร/ศาลาปฏิบัติธรรมมีความเหมาะสมต่อฟังการบรรยายธรรมและฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานอาคาร/ศาลาปฏิบัติธรรมสามารถรองรับผู้เข้าปฏิบัติธรรมได้โดยไม่แออัดสถานที่โดยรวมปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกสถานที่โดยรวมมีความสะอาดที่พัก ห้องน้ำ ห้องสุขาจัดแยกตามเพศของผู้ใช้สถานที่โดยรวมมีความร่มรื่นการรักษาความปลอดภัยทั้งภายในและบริเวณโดยรอบสำนักปฏิบัติธรรม

ด้านบุคลากร บุคลากรในสำนักมีความประพฤติดีปฏิบัติชอบบุคลากรในสำนักสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีบุคลากรในสำนักสามารถบรรยายธรรมให้ผู้ฟังเข้าใจหลักพุทธธรรมพระวิปัสสนาจารย์ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นพระวิปัสสนาจารย์พระวิทยากรผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือมีความสามารถในการเทศนาพระวิปัสสนาจารย์มีความรู้ในการปฏิบัติตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรเป็นอย่างดีพระวิปัสสนาจารย์เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าปฏิบัติธรรมพระวิปัสสนาจารย์มีความสามารถในสื่อสารให้ผู้ปฏิบัติธรรมเข้าใจได้เป็นอย่างดีพระวิปัสสนาจารย์นาสามารถตอบข้อซักถามและสอบอารมณ์กัมมัฏฐานได้พระวิทยากรธรรมส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติธรรมนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ด้านการบริหารจัดการ จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ที่ชัดเจน เป็นระบบและโปร่งใส ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่เป็นไปในลักษณะเชิงธุรกิจประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดในรูปของคณะกรรมการจัดเก็บข้อมูลสถิติของผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นระบบสามารถสืบค้นได้โดยสะดวกดูแลด้านที่พัก อาหาร น้ำดื่ม ห้องน้ำ ห้องสุขา และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ปฏิบัติธรรมประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงมีเจ้าหน้าที่ดูแลด้านสุขอนามัยที่สามารถให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) วัดหนองบัวหิ่ง ประสานความร่วมมือกับภาคคณะสงฆ์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อยกฐานะเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

2) วัดหนองบัวหิ่ง ประสานความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดอบรมกิจกรรม “วัด 5 ส.” แก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อรองรับการขยายตัวของการจัดปฏิบัติธรรม

2) ควรรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปที่เข้าในวัดทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางเพื่อลดภาระ

3) ควรรณรงค์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันรักษาวัสดุสิ่งของเครื่องใช้ของวัด

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดปฏิบัติธรรมของประชาชน

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการการบริหารจัดการวัดเพื่อยกฐานะเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). *สำนักปฏิบัติธรรมดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช 2556*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

_____. (2555). *สำนักปฏิบัติธรรมดีเด่น 45 สำนัก พุทธศักราช 2554*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). *การปกครองคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ฐิติพร สะสม. (2553). *ศึกษาระบบการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนา กรณีศึกษา: วัดพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ดวงกมล ทองคณารักษ์. (2554). *รูปแบบโครงการปฏิบัติธรรมที่เหมาะสมสำหรับชาวต่างประเทศในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นรีวัลคุ์ ธรรมนิมิตโชค. (2550). *การศึกษารูปแบบของวัดที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูโกศลสุตากร (สมชาย กุลสโม). (2554). *การศึกษาความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติธรรมตามหลักมรณานุสสติของผู้ปฏิบัติธรรม สำนักปฏิบัติธรรมวัดเมืองคง อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูปลัดศิริวัฒน์ สมจิตฺโต. (2550). *ความพึงพอใจต่อการเผยแผ่ธรรมในวันธรรมสวนะของพุทธศาสนิกชน: กรณีศึกษาเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสังฆรักษ์วิสิทธิ์ ธมฺมวโร. (2555). *ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ 2* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล. (2551). *บทบาทการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของอุบาสิกาบงกช สิทธิพล* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมัคร งามแสน. (2549). *บทบาทของสตรีในองค์กรพระพุทธศาสนาในสังคมไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี*. ราชบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย.

การอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียน โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี*

THE MORAL TRAINING OF MONKS FOR STUDENTS IN BANGPHAEPATHOMPHITTAYA SCHOOL, RATCHABURI PROVINCE

นางสาวสุมนภัค วรภัทรทรัพย์
Miss Sumonpak Worapattharasap
E-mail: sumonpak.w@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพ เปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี เป็นวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหาอุปสรรค คือ การฝึกอบรมมีเวลาน้อย ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ขาดการเน้นย้ำในการรักษาศีล ขาดการอบรมให้นักเรียนประยุกต์นำไปใช้จริง ขาดการประเมินผลก่อนและหลังการอบรม ขาดการสนับสนุนการศึกษาธรรมแก่นักเรียน ดังนั้นพระสงฆ์จึงควรมีกิจกรรมฝึกให้เด็กนักเรียนปฏิบัติในการสวดมนต์และนั่งสมาธิ เป็นประจำ

คำสำคัญ : การอบรม, คุณธรรมจริยธรรม, พระสงฆ์

Abstract

This article was to study the satisfaction, to compare the student's opinion and to study the problems, obstacles and suggestions for the moral training of monks for student in Bangphaepathompitthaya school, Ratchaburi province, using mixed methods. Findings were the satisfaction of revealed overall at highest level. The person factors for example, age and grade level influenced on overall views were significantly different at 0.01 levels. Problems and obstacles were as the training has little time, making it not as successful as the sacrament. As a lack of support for students. Lack of training for students to apply lack of evaluation before and after training. Lack of support for the education of the students. Therefore, monks should have activities to train students to practice prayer and meditation on a regular basis.

Keywords: Training, Moral, Monks

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่าเยาวชนไทยของเราขาดการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างยั่งยืน คืออาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรมเป็นกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมกิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้นในรูปแบบของการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา ได้ศึกษารู้ซึ้งถึงหลักธรรมและรู้จักปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่วัย เพื่อนำหลักธรรมไปพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้าบนรากฐานที่มั่นคง ซึ่งปัจจุบันการจัดค่ายคุณธรรมเป็นกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับการตอบรับทั้งจากสถาบันการศึกษาหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน สามารถนำทุนทางสังคมที่มีค่า คือสถาบันทางศาสนาให้เป็นที่พึ่งทางใจของคนในสังคมไทย สร้างสังคมแห่งปัญญา

โรงเรียนบางแพปฐมพิทยามุ่งเน้นพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีสุขภาพอนามัยที่ดี ส่งเสริมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมประเพณี สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อ การประกอบอาชีพเพื่อการปรับตนให้มีชีวิตอยู่ในสังคม และชุมชนได้อย่างมีคุณค่า มีความสุขตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง “การอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี” ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน และจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้พัฒนาตามแนวปฏิรูปการศึกษาแนวใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียน บางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี

2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรีจำนวน 384 คนกลุ่มตัวอย่าง ได้ทำการสุ่มจากประชากร โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม

(n = 196)

ความคิดเห็นของการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D)	แปลผล
ด้านกายภาวนา	4.16	0.292	มาก
ด้านศีลภาวนา	4.16	0.313	มาก
ด้านจิตตภาวนา	4.13	0.350	มาก
ด้านปัญญาภาวนา	4.10	0.354	มาก
ภาพรวม	**4.14**	**0.239**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านกายภาวนา ด้านศีลภาวนา ด้านจิตตภาวนา และด้านปัญญาภาวนา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบ	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-1.256	-	0.211	-	✓
อายุ	-	9.714**	0.000	✓	-
ระดับชั้น	-	9.977**	0.000	✓	-
อาชีพผู้ปกครอง	-	1.623	0.184	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า อายุและระดับชั้น มีผลให้ความคิดเห็นของการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่ปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ไม่พบความแตกต่าง

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี

ด้าน	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
กายภาวนา	การฝึกอบรม มีเวลาน้อย ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร	ควรมีกิจกรรมฝึกให้เด็กนักเรียนปฏิบัติในการสวดมนต์และนั่งสมาธิ เป็นประจำ
ศีลภาวนา	ขาดการเน้นย้ำในการรักษาศีล	ควรสอนให้รู้จักการรักษาศีล และรณรงค์ให้เด็กรักษาศีล 5 ที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้โดยจัดให้เป็นโครงการอบรมและปฏิบัติจริง
จิตตภาวนา	ขาดการอบรมให้นักเรียนประยุกต์นำไปใช้จริง ขาดการประเมินผลก่อนและหลังการอบรม	ควรนำนักเรียนไปปฏิบัติธรรมทุกวันพระ โดยสวดมนต์และให้สงบนิ่งนั่งสมาธิ
ปัญญาภาวนา	ขาดการ สนับสนุนการศึกษาธรรมแก่นักเรียน ขาดการอบรมให้นักเรียนประยุกต์นำไปใช้จริง ขาดการ ประเมินผลก่อนและหลังการอบรม	ควรฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านกายภาวนา คือ ควรมีกิจกรรมฝึกให้เด็กนักเรียนปฏิบัติในการสวดมนต์และนั่งสมาธิเป็นประจำ

ด้านศีลภาวนา คือ ควรสอนให้รู้จักการรักษาศีล ภาวนาและปฏิบัติให้ได้ และให้ครูรณรงค์ให้เด็กรักษาศีล 5 ที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ โดยจัดให้เป็นโครงการอบรมและปฏิบัติจริง

ด้านจิตตภาวนา คือ ควรนำนักเรียนไปปฏิบัติธรรมทุกวันพระ โดยสวดมนต์และให้สงบนิ่งนั่งสมาธิ

ด้านปัญญาภาวนา คือ ควรฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญา พิจารณาไตร่ตรอง ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า พระสงฆ์ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชน ซึ่งมีสถานะเป็นนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรสำคัญของสังคมและประเทศชาติในอนาคต อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์แก่นักเรียนโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรีพบว่าอยู่ในระดับมาก แต่พระสงฆ์ยังคงต้องเอาใจใส่และพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการเรียนการสอนและเทคนิคที่ใช้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป โดยมี 4 ด้าน คือ ด้านกายภาวนา ด้านศีลภาวนา ด้านจิตตภาวนา ด้านปัญญาภาวนา

1. ด้านกายภาวนา อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมาคือส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กติกา และกฎหมายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนข้อที่น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความยึดถือระเบียบวินัยในชั้นเรียนตามที่ได้ตกลงกันไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาสายลม ธมฺมวาตธาโร (บดีรัฐ) (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารจักชุดการ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพ เพศ, อายุ, พรรษาและวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระสมุห์นภดล นาถธมฺโม (เกษมสุข) (2557) ได้วิจัยเรื่อง “สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์ในโรงเรียนวัดป่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านการอบรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับสูงสุดที่ 4.19 รองลงมาคือ ด้านเทคนิคการสอน และด้านการเรียนการสอน

ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพด้านเพศ อายุ และระดับชั้น การศึกษาแตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ด้านศีลภาวนา อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติซื่อตรงและมีความจริงใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติจริงใจ ซื่อตรง ไม่โกหกหลอกลวงผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนที่น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้เท่าทันปัญหาอันเกิดจากเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 แต่ผลดังที่กล่าวมาได้สอดคล้องเข้ากับผลงานวิจัยของ พระมหาธานินทร์ ฐิติวีโร (2545) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน ไม่พบว่า แตกต่าง เพราะส่วนมากแล้วมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่ได้กำหนดหรือมีข้อจำกัดด้านอายุของผู้ที่เข้ามาศึกษา และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล (ศิลาธารา) (2557) ได้วิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของนักเรียนต่อบทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อความคาดหวังของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจาก ด้านพฤติกรรมและด้านเนื้อหาสาระในการถ่ายทอด อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ด้านจิตภาวนา อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดศรัทธายึดมั่นในหลักปฏิบัติ ความเป็นคนดี มีจิตใจผ่องใส อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมาคือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาจิตสาธารณะ คิดทำประโยชน์แก่สังคมและเพื่อนมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และที่น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาจิตเป็นสาธารณะ คิดทำประโยชน์แก่สังคมและเพื่อนมนุษย์สาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ ฤทธิจักร (2547) ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลใน การบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม” จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า บุคลากรมีทัศนะ ต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในระดับปานกลางทุกด้าน และบุคลากรใน สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอายุและระดับการศึกษาระยะเวลาในการปฏิบัติงานและตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกัน มีทัศนะต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนตรี กำลังดี (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “จริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาอำเภอกะปงสังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาศึกษาจังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ผลของการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านความมีระเบียบวินัยด้าน

ความกตัญญูตกเวทีความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ด้านปัญญาภาวนา อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้เท่าทันถึงปัญหาอันมาจากยาเสพติดของมึนเมา มีจิตใจผ่องใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมาคือส่งเสริมให้นักเรียนมีปัญญารู้จักคุณค่าของเวลาและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และที่น้อยที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีปัญญารู้จักประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 แต่ผลดังที่กล่าวมาได้สอดคล้องเข้ากับผลงานวิจัยของ พระมหาธานินทร์ ฐิติวีโร (2545) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน ไม่พบว่า แตกต่าง เพราะส่วนมากแล้วมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่ได้กำหนดหรือมีข้อจำกัดด้านอายุของผู้ที่เข้ามาศึกษา และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมณธา แก่นกูล (2544) ได้วิจัยเรื่อง“จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะโต๊ะสังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดชุมพร”ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบด้านใฝ่รู้ความอดทนความประหยัดความเมตตากรุณาความยุติธรรมนักเรียนมีจริยธรรมอยู่ระดับปานกลาง

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีดังนี้

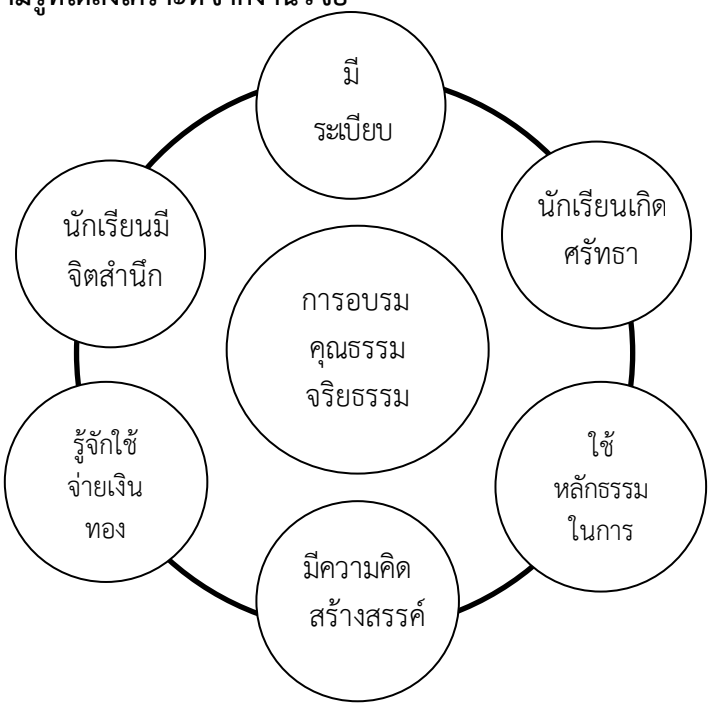
ด้านกายภาวนา คือ นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ

ด้านศีลภาวนา คือ นักเรียนมีความประพฤติซื่อตรง มีจิตสำนึก เป็นคนดี ใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต

ด้านจิตตภาวนา นักเรียนเกิดศรัทธา เป็นคนดี ทำประโยชน์แก่สังคมและเพื่อนมนุษย์ ช่วยเหลือผู้อื่น สร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดแก่ตนเอง

ด้านปัญญาภาวนา คือ นักเรียนรู้เท่าทันถึงปัญหาอันมาจากยาเสพติด นักเรียนรู้จักใช้จ่ายเงินทอง มีปัญญา นำหลักธรรมมาใช้พัฒนาศักยภาพ มีความคิดสร้างสรรค์

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ นักเรียนเกิดศรัทธา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึก รู้จักใช้จ่ายเงินทอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 โรงเรียนทำข้อตกลงกับวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และองค์กรคณะสงฆ์จัดทำหลักสูตรอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.2 โรงเรียนกำหนดกฎระเบียบการวัดผลของสถานศึกษาว่าด้วยความประพฤติที่ดีของนักเรียนในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 พระสงฆ์ควรให้นักเรียนได้น้อมหลักธรรมคำสอนทางศาสนาไปปรับเปลี่ยนใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

2.2 พระสงฆ์ควรส่งเสริม พัฒนา เด็กและเยาวชน ให้มีความพร้อมและรู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

2.3 พระสงฆ์ควรสร้างความตระหนักในการสร้างสุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางจิตวิญญาณ หรือปัญญา โดยใช้หลักคำสอนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยรายละเอียดในเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบบสัมภาษณ์ รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมถึงผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง เช่น ครูและผู้ปกครองของ นักเรียน เพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

3.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเปลี่ยนกลุ่มการวิจัย จากการศึกษานักเรียนที่กำลังอยู่ในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี เป็นนักเรียนในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเป็นการสำรวจว่า พระสงฆ์ในพื้นที่อื่นๆ มีรูปแบบในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนเป็นอย่างไร

3.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ที่พระสงฆ์ใช้ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2550). *ธรรมศึกษาชั้นตรี ฉบับปรับปรุงใหม่ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เตือนใจ ฤทธิจักร. (2547). *ธรรมาภิบาลใน การบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พระปลัดบำเพ็ญ กิตฺติปาโล (สิลาธารา). (2557). *ความคาดหวังของนักเรียนต่อบทบาทพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาธานินทร์ ฐิติวีโร (อินทวี). (2545). *การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในจังหวัดศีรสะเกษ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาสายลม ธมฺมวาตธาโร (บดีรัฐ). (2554). *ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์นภดล นาถธมฺโม (เกษมสุข). (2557). *สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์ในโรงเรียนวัดป่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มนตรี กำลังดี. (2543). *ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอกะปงสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพังงา* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุมณฑา แก่นกูล. (2544) *ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะโต๊ สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดชุมพร* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*

EFFECIENCY OF PERFORMING DUITES OF MUNICIPAL OFFICERS ACCORDING TO IDDHIPĂDA DHAMMA AT MUEANG MAIAUB-DISTRICT, AMPHAWADISTRICT SAMUT SONGKHRAM PROVNCE

นายเชาว์ ศรีอนันต์

Mr. Chao Srianant

E-mail: chaosrianant25@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค เจ้าหน้าที่บางคนขาดทัศนคติที่ดีในการทำงาน ดังนั้น ควรกำหนดมาตรการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพด้วยความเพียร เจ้าหน้าที่ขาดความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับงานและทำงานด้วยความเต็มใจ บุคลากรไม่ใส่ใจการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำการประเมินและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น ควรพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การปฏิบัติหน้าที่; หลักอิทธิบาทธรรม

Abstract

This article was to study the condition and comparison of the Reviews, problems, obstacles and suggestions for efficiency of performing duties of municipal officers according to Iddhipăda Dhamma at Mueang Mai sub-district, Amphawa district, Samut Songkhram province. This mix-method research found that the respondents had an overall opinion at a high level, the different personal factors had no different opinions, therefore rejected the research hypothesis. some officers lack of good attitudes in working, therefore, measures should be prescribed for staff to work with their full potential with diligence, some lack of careful discretion in work, therefore should focus on work and work willingly, regarding the attention to the

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

assigned work, the personnel do not pay attention to the performance of their duties. Therefore, staff should develop themselves to be knowledgeable and capable people at all times, the staff did not assess and check the performance, therefore, the work procedures should be kept up to date.

Keywords: efficiency, performing duties, Iddhipāda Dhamma

บทนำ

สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ประกอบด้วยองค์การหรือหน่วยงานนานาชนิด ซึ่งองค์การเหล่านี้จะมีความผูกพันกับวิถีชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิด กล่าวคือ มนุษย์ถือกำเนิดมาในโรงพยาบาล ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษา และประกอบอาชีพในองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้น องค์การหรือหน่วยงานจึงมิใช่สิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ องค์การมักเป็นที่รวมของงานและคน โดยงานจะสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับหลักการบริหารและการจัดองค์การเป็นสำคัญ เมื่อใดก็ตามที่ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารก็จะสามารถประยุกต์หลักการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการได้ (สมคิด บางโม, 2558)

เทศบาลถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประวัติความเป็นมายาวนานมากที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการจัดทำบริการสาธารณะเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น สาระสำคัญประการหนึ่งของเทศบาลตำบลก็คือ การบริหารกิจการในท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนในเขตเทศบาล เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานได้โดยมีความเป็นอิสระปลอดจากการชี้นำจากรัฐบาล มีความสามารถที่จะสนองความต้องการของพลเมืองในท้องถิ่นได้

จากประเด็นที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลที่มุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินงานตามแผนงาน ด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน ไม่ท้อถอย และคิดค้นวิธีการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดของงานอย่างสม่ำเสมอ ให้ดีขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 2029 คน (สำนักงานเทศบาลอำเภออัมพวา, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม

(n=335)

ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านฉันทะ ความพอใจในงานตามที่ได้รับมอบหมาย	4.44	0.459	มาก
ด้านวิริยะ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร	4.27	0.466	มาก
ด้านจิตตะ การใส่ใจกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	4.27	0.453	มาก
ด้านวิมังสา การตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน	4.32	0.453	มาก
โดยรวม	**4.33**	**0.410**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.33, S.D.=0.410) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านฉันทะ ความพอใจในงานตามที่ได้รับมอบหมาย ด้านวิมังสา การตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร และด้านจิตตะการใส่ใจกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.368		0.713		✓
อายุ		0.577	0.631		✓
อาชีพ		0.188	0.904		✓
ระดับการศึกษา		0.161	0.851		✓
รายได้		0.319	0.812		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านความพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย	ขาดความถนัดในงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพ ปฏิเสธงานโดยที่ยังไม่ได้ลงมือทำ	กำหนดมาตรการในการทำงาน ปรับพฤติกรรมของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ควรมอบหมายงานให้ตรงกับสายงานและความถนัดของเจ้าหน้าที่
ด้านการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร	ขาดความรอบคอบ และความเอาใจใส่ในการทำงาน เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจริง หัวหน้างานควรให้รางวัลตอบแทนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานได้ดี
ด้านการใส่ใจกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	เจ้าหน้าที่ให้ความสนใจกับสื่อออนไลน์มากเกินความจำเป็น ขาดความเอาใจใส่ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน	ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพ
ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน	งานของเจ้าหน้ามีมากจนละเลยการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนขาดความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	พัฒนาวิธีการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีคุณลักษณะตามข้อเสนอแนะดังนี้

ความพอใจในงานที่ ได้รับมอบหมาย คือ 1) ขาดความถนัดในงานที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มศักยภาพ ปฏิเสธงานโดยที่ยังไม่ได้ลงมือทำ 2) กำหนดมาตรการในการทำงาน ปรับ

พฤติกรรมของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ควรมอบหมายงานให้ตรงกับสายงานและความถนัดของเจ้าหน้าที่

ด้านการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร คือ 1) ขาดความรอบคอบ และความเอาใจใส่ในการทำงาน เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่เพียงพอกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย 2) ควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจริง หัวหน้างานควรให้รางวัลตอบแทนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานได้ดี

ด้านการใส่ใจกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย คือ 1) เจ้าหน้าที่ให้ความสนใจกับสื่อออนไลน์มากเกินความจำเป็น ขาดความเอาใจใส่ ขาดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน 2) ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพ

ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน คือ 1) งานของเจ้าหน้ามีมากจนละเลยการประเมินผลการปฏิบัติงานของตน ขาดความรู้ความสามารถในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน 2) พัฒนาวิธีการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรม ของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสภาพประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรม ของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อสภาพประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรม ของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านฉันทะ ความพอใจในงานตามที่ได้รับมอบหมาย ด้านวิริยะ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร ด้านจิตตะ การใส่ใจกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านวิมังสา การตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณิชา เพิ่มพูน, (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรมและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อันดับน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรม ของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรม ของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ เจริญขำ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร” พบว่า ประชาชนมีทัศนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขาณุวร ลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนต่อการ บริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกันและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แต่ในส่วนของประชาชนที่มีประสบการณ์ การทำงานที่แตกต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่พึงประสงค์ดังนี้

ด้านการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร เจ้าหน้าที่ควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทำงานด้วยความกระตือรือร้นขยันหมั่นเพียรไม่ละเลยงานในหน้าที่ หัวหน้างานควรเสริมแรงโดยการให้รางวัลตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่

ด้านความพอใจในงานตามที่ได้รับมอบหมาย พยายามศึกษางานของตนเอง และเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ ควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัด

ด้านการใส่ใจกับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เจ้าหน้าที่ควรจะพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานควรทำความเข้าใจงานที่จะต้องปฏิบัติควรสร้างจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมขององค์กรตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจริง

ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน พัฒนาวิธีการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่ ๆ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย ในการปฏิบัติงานควรมีบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ ที่บุคลากรทุกคน

ยอมรับควรมีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะเพื่อหาเหตุผลและข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัย “ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เทศบาลควรมีการร่วมมือกับองค์กรและกำหนดนโยบายมาตรฐานคุณภาพการบริการประชาชนโดยบูรณาการหลักธรรมาภิบาลและพุทธธรรม

2) เทศบาลควรมีการอบรมจัดตั้งกลุ่มจิตอาสาเพื่อช่วยในยามที่เดือดร้อนเพื่อพัฒนาจิตใจตนเองและผู้อื่นให้ดียิ่งขึ้น

3) เทศบาลควรมีการปฏิบัติทำหน้าที่ โดยมีการทำจิตและใบหน้าที่ยิ้มแย้มอยู่เสมอเพื่อให้คนมาติดต่ออัธยาศัยที่ดีต่อกัน

2.ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ผู้บริหารเทศบาลควรมอบหมายงานให้ตรงกับสายงานและความถนัดของเจ้าหน้าที่เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2) เจ้าหน้าที่ควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ควรให้ความสำคัญกับงานทำงานด้วยความเต็มใจและอดทน ควรมีความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียรในการทำงานไม่ละเลยหน้าที่

3) เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญกับงานของตน ควรปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับคำว่าข้าราชการ

4) เทศบาลควรพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะเพื่อหาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักอิทธิบาทธรรมของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับหลักอิทธิบาทธรรมของหน่วยงานอื่นว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นเพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาระบบการทำงานของการนำหลักอิทธิบาทกับหลักธรรม

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พรนิชา เพิ่มพูน. (2551). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สำนักงานเทศบาลอำเภออัมพวา. (2562). *ฐานข้อมูลบุคลากรเทศบาลตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.*

สุพจน์ เจริญขำ. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปางมะค่า อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*

DEVELOPMENT COMMUNITY ACCORDING TO BUDDHISM IN MUEANGMAI SUB-DISTRICT, AMPHAWA DISTRICT, SAMUTSONGKHRAM PROVINCE

สมชาย ลำภู
Somchai lamphoo
E-mail: Somchai_lamphoo@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนา เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการพัฒนาชุมชนตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหา อุปสรรค คือ ผู้บริหารขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง ดังนั้นควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาชุมชน; ตามแนวพระพุทธศาสนา; จังหวัดสมุทรสงคราม

Abstract

The objectives of this study were to study conditions of development comparisons of development problems and obstacles of development community according to Buddhism in Mueangmai Sub-district , Amphawa District, Samutsongkram Province. The research used the mixed research method. Findings were The conditions of development community according to Buddhism in Mueangmai Sub-district , Amphawa District, Samutsongkram Province found that all of had moderate. Based on different is found to be different accepting the research hypothesis. Serious damage to community development problems. Should be developed leadership for them.

Keywords: Development Community; According to Buddhism; Samutsongkhram Province

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญสถาบันหนึ่งในสถาบันหลักของชาติไทย เป็นที่มาและถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ พระพุทธศาสนาจึงเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตของคนไทย ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา และการจัดระเบียบทางสังคมไทยในด้านต่างๆ ทั้งด้านการปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี จนถึงการดำเนินชีวิตในประจำวัน โดยมีวัดเป็นหน่วยปฏิบัติการหลักของสถาบันพระพุทธศาสนา มีหน้าที่ถ่ายทอดวิชาการ ศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ไปสู่สังคม วัดจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสังคมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมเป็นอย่างมาก นั้นคือ วัดกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดลึกซึ้งจนยากที่จะแยกออกจากกันได้ วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมผูกพันกับวัดตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย วัดจึงเปรียบเหมือนชีวิตจิตใจหรือจิตวิญญาณของสังคม และในขณะเดียวกันสังคมก็เปรียบเสมือนร่างกาย ที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องอาศัยเกื้อกูลและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นวัดและสังคมจะต้องสมานฉันท์ให้ความร่วมมือร่วมใจ และประสานสัมพันธ์อยู่คู่กันตลอดไป

ในทำนองเดียวกันนี้ วัดและพระสงฆ์เป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์และช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมด้วยเช่นกัน ดังนั้นวัดและพระสงฆ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อชุมชนและสังคม ทั้งนี้แต่ละชุมชนหรือหมู่บ้านต่างมีวัดประจำเป็นศูนย์กลางของการประกอบพิธีกรรมและการทำกิจกรรมต่างๆ วัดเป็นสมบัติร่วมกันของคนทั้งชุมชนหรือหมู่บ้านที่ทุกคนจะต้องช่วยกันอุปถัมภ์ค้ำจุนและช่วยกันปกป้องดูแลรักษา วัดในพระพุทธศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทยสืบต่อมาจนถึงทุกวันนี้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วัดเป็นหน่วยงานสวัสดิการใหญ่ที่สุดในชุมชน ที่ช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่างๆ ของครอบครัว ชุมชนและสังคมในส่วนรวมได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งเมื่อความเจริญแบบตะวันตกได้เริ่มหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ มากมาย อาทิ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วัฒนธรรม เป็นต้น ส่งผลให้บทบาทของวัดและพระสงฆ์ลดความสำคัญลงไปมาก และจากการที่สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเขตชุมชนเมือง และประการสำคัญคือการที่ประเทศไทยได้พัฒนาประเทศให้มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น ทำให้สังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมแบบตะวันตกมากยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันของชุมชนจึงเปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบพึ่งพาตนเองมาเป็นสังคมบริโภคนิยม ที่มาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และได้กลายมาเป็นกระแสที่ครอบงำแนวคิด ค่านิยม และวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก และจากการที่มุ่งเน้นแต่การพัฒนาทางโลก แต่ละเลยมิติทางธรรม ได้ก่อให้เกิดความเสื่อมถอยทางด้านศีลธรรม และจริยธรรมแก่ผู้คนในชุมชน จึงทำให้ผู้คนในชุมชนเริ่มเหินห่างจากวัดมากขึ้น ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมามากมาย

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาด้านสังคม อันถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศไปสู่ความก้าวหน้าที่แท้จริง และในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะก้าวรุดหน้าไปด้วยดีนั้น ย่อมต้องอาศัยคนที่มีคุณภาพดี เป็นพื้นฐานเบื้องแรก ปัจจัยที่จะช่วยให้คนมีคุณภาพดีนั้น ก็คือ การศึกษา (ก่อ สวัสดิพาณิชย์, 2541) การศึกษาก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี ในขณะเดียวกัน การศึกษาและการพัฒนายังมีความสัมพันธ์กันโดยตรงเพราะการศึกษาอาจมีผลกระทบส่งเสริมต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและสังคมได้

การพัฒนาวัดเพื่อให้วัดเป็นแหล่งสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยสร้างสิ่งก่อสร้างที่จำเป็น สร้างด้วยความสวยงาม รักษาเอกลักษณ์ของศิลปะท้องถิ่น อนุรักษ์โบราณวัตถุเก่าแก่ทั้งพระพุทธรูป อาวุธ สิ่งของเครื่องใช้เก็บรวบรวมไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา บทบาทด้านการพัฒนาพระสงฆ์ พระสงฆ์ที่มีอาวุโสควรให้ความสำคัญในการดูแลอบรมสั่งสอนพระสงฆ์ที่อ่อนพรรษาให้เป็นพระสงฆ์ที่มี จริยาวัตรงดงามเป็นที่พึ่งพิงของประชาชน ในกรณีที่พระสงฆ์รูปใดเป็นพระอุปัชฌาย์ ก็ควรจะให้ความสำคัญในการอบรมพระสงฆ์บวชใหม่เป็นพิเศษจนกว่าพระสงฆ์รูปนั้นมีจริยาวัตรที่เหมาะสม พระสงฆ์พึงมีบทบาทในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นกระแสใหญ่ของโลกที่มีการระดมศาสตร์ทางด้านต่างๆ มาเชื่อมโยงพระสงฆ์จึงควรต้องพยายามศึกษาให้เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อม และวิธีแก้ไขให้ลึกซึ้งเพื่อจะได้สอนประชาชนได้ถูกต้อง และวัดควรเป็นต้นแบบในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่เกิดความเปลี่ยนแปลง และกำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมาก ทั้งทางด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ การเมือง เพราะตั้งอยู่ติดกับเขต ชุมชนเมืองและตลาดน้ำอัมพวา เดิมเป็นชุมชนเกษตรกรรม ทำสวนลิ้นจี่ สวนส้มโอ และน้ำตาลมะพร้าว คนในชุมชนอยู่แบบต่างพึ่งพากันและกัน เมื่อความเจริญด้านการคมนาคม หรือทางเศรษฐกิจ เช่นมีโรงงานขนาดย่อม มี หมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบในด้าน ต่างๆ แก่ชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพที่ เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนบางส่วนเลิกทำการเกษตร หันมาเป็นลูกจ้างโรงงาน เป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน เป็นธรรมดาว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคม การเมือง ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่นปัญหาขยะ และปัญหาอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งปัญหา เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบในการดำรงชีวิตของคนในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งสิ้น และจากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้นำชุมชนจึงได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนบนฐานของความพอเพียง อยู่ ดีกินดีและมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตามนโยบายของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย โดยอาศัยการมีส่วน ร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ประชาชนตามบริบทของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรู้จัก

ใช้ รู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ อันจะเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนอย่างพอเพียงและอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม วิธีการและแนวทางปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนและสังคม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนสืบไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed-Methods Research) กำหนดขอบเขตเนื้อหา ตามแนวคิดของ การพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 3 ด้าน คือ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน 3 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาด้านสังคม (2) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (3) การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546: 5)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1,356 คน

กลุ่มตัวอย่าง ไดทำการสุ่มมาจากประชากร โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (สุวรีย ศิริโภคาภิรมย, 2546: 129-130). ได้ขนาดของลุ่มตัวอย่าง จำนวน 308 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 รูป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบปลายเปิด (Open Ended Question) และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง (Structured Interview)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ด้วย เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม

(n = 308)

ลำดับ	การพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.	ด้านการพัฒนาสังคม	4.62	0.420	มากที่สุด
2.	ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	4.47	0.480	มาก
3.	ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม	4.49	0.461	มาก
ภาพรวม		**4.52**	**0.414**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบ	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. เพศ	1.588		0.113	-	✓
2. อายุ	-	13.124**	0.000	✓	-
3. วุฒิการศึกษาสามัญ	-	7.318**	0.001	✓	-
4. อาชีพ	-	18.106**	0.000	✓	-

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบประชาชน ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามที่มีอายุ วุฒิการศึกษาสามัญ อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการพัฒนาสังคม คือ ผู้บริหารขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง ปัญหาด้านสังคมมีมาก เช่น ปัญหาด้านยาเสพติด ปัญหาด้านอาชญากรรม เป็นต้น ปัญหาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันถ้วนที ข้อเสนอแนะ ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในการพัฒนาชุมชน ขอความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาและรีบแก้ไขปัญหาไม่ให้บานปลาย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ในช่วงนี้ประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนค้าขายไม่ดี จำนวนผลผลิตในชุมชนมีจำนวนมาก ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ ข้อเสนอแนะ คือ เน้นดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและทำราคากลาง ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คือ ปัญหาด้านขยะในชุมชนมีจำนวนมาก ต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้การแก้ไขอย่างเต็มที่ ข้อเสนอแนะ คือ ร่วมมือกับทุกส่วนงาน รณรงค์ให้มีการทิ้งขยะให้ถูกต้องและรณรงค์ให้ประชาชนรักษาสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

1. ประชาชน ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จันทร์แดง, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน” ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการ

ดาเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน 2) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน 3) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบคือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ 1) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน 2) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง 3) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ ยมกนิษฐ์, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษากระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา” พบว่า กระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับศรัทธาในฐานะองค์ธรรมที่นำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ เพราะเมื่อมีศรัทธาแล้ว การนำตนเองเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้สามารถตั้งต้นขึ้นได้ ศรัทธานั้นจะต้องประกอบด้วยปัญญาจนกลายเป็นสัมมาทิฏฐิที่มีคุณภาพ ซึ่งเกิดได้ด้วยปัจจัย 2 ประการ คือ ปรโตโฆสะหรือปัจจัยภายนอกที่มุ่งหมายไปที่กัลยาณมิตร เป็นแหล่งความรู้ที่ดีงาม ถ่ายทอด สั่งสอน อบรม ชี้แนะแนวทางการคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ให้บุคคลสามารถคิดวิเคราะห์พิจารณาหรือโยนิโสมนสิการให้เข้าใจด้วยตนเองได้อย่างเป็นอิสระจนได้ความรู้และได้ประโยชน์ โยนิโสมนสิการจึงเป็นปัจจัยภายใน เมื่อบุคคลมีโยนิโสมนสิการแล้ว สัมมาทิฏฐิจะเกิดขึ้นตามมา และองค์ธรรมต่างๆ ในกระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นตามมาเป็นลำดับเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันไป นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้จะดำเนินไปอย่างได้ผลดี ต้องประกอบด้วยองค์ธรรม คือ ปัญญาวุฑฒิธรรม 4 อินทรีย์ 5 พละ 5 ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาบริบูรณ์เป็นขั้นๆ โดยลำดับในวิสุทธิ 7 จนบรรลุจุดมุ่งหมายของกระบวนการเรียนรู้ คือ ปัญญาที่รู้เท่าทันสิ่งทั้งปวงตามความเป็นจริง

2. เปรียบเทียบบประชาชน ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามที่มีอายุ วุฒิการศึกษาสามัญ อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรยุทธ กิตติอุดม, (2550) ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน : ศึกษากรณีชุมชนสุขสันต์พัฒนา เขตคลองสามวา” พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ การศึกษา ระยะเวลาการพักอาศัยในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้จากการวิจัย

มีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารในการพัฒนาชุมชน ขอความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาและรีบแก้ไขปัญหาไม่ให้บานปลาย ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ คือ ในช่วงนี้ประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนค้าขายไม่ดี จำนวนผลผลิตในชุมชนมีจำนวนมาก ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ ข้อเสนอแนะ คือ เน้นดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและทำราคากลาง ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คือ ปัญหาด้านขยะในชุมชนมีจำนวนมาก ต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้การแก้ไขอย่างเต็มที่ ข้อเสนอแนะ คือ ร่วมมือกับทุกส่วนงาน รณรงค์ให้มีการทิ้งขยะให้ถูกต้องและรณรงค์ให้ประชาชนรักษาสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะด้านนโยบาย ดังนี้

1) ประชาชนต้องทำข้อตกลงกับผู้นำชุมชน และองค์กรคณะสงฆ์จัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

2) กำหนดแผนการปฏิบัติงานในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ผู้นำชุมชน ต้องไปปรับเปลี่ยนการใช้กลยุทธ์ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

2) ควรส่งเสริม พัฒนา เด็กและเยาวชน ให้มีความพร้อมและรู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยรายละเอียดในเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบบสัมภาษณ์ รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมถึงผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง เช่น พระสงฆ์ ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อจะได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาในตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเปลี่ยนกลุ่มการวิจัย จากการศึกษาจากประชากร ในตำบลเหมืองใหม่ เป็น ประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม

3) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาชุมชน ใช้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

ก่อ สวัสดิพาณิชย์. (2541). การศึกษาของไทย. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ.* 1(26).

รสสุคนธ์ ยมกนิษฐ์. (2553). *ศึกษากระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วรยุทธ กิตติอุดม. (2550). *กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน : ศึกษากรณีชุมชนสุขสันต์พัฒนา เขตคลองสามวา* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

วิทยา จันทร์แดง (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). *การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย*. นนทบุรี: เอกสารประกอบการประชุมประจำปี.

สุนทร สุนันท์ชัย. (2529). *การศึกษานอกโรงเรียน: เส้นทางที่ไม่สิ้นสุด.* กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

การจัดการงานสาธารณตามแนวพระพุทธศาสนาของการกุศลในจังหวัดราชบุรี*

PUBLIC CHARITY MANAGEMENT ACCORDING TO BUDDHISM OF PUBLIC CHARITY IN RATCHABURI

อาภารัศมี บรรเจิดจรัสเลิศ
Aparatsamee bunjedjarusled
E-mail: Aparatsamee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาสภาพการจัดการ เปรียบเทียบความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ แนวทางการทำงานที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นจึงควรมีการประชุมร่วมขององค์กรการกุศลในพื้นที่จังหวัดราชบุรีอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างแนวทางการทำงานที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: งานสาธารณกุศล; แนวพระพุทธศาสนา; องค์กรการกุศลจังหวัดราชบุรี

Abstract

The objectives of this article was to study the general condition of management, compare opinions, problems, obstacles and suggestions for management of public charity work following Buddhist teaching of charitable organizations in Ratchaburi province, using mixed methods. Findings were management of public charity work following Buddhist teaching of charitable organizations in Ratchaburi province is in highest level. Based on different is found to be different accepting the research hypothesis. The problems and obstacles was collaboration among charitable organizations in Ratchaburi Province is in non-aligned ways. So that should have a joint meeting of charitable organizations in Ratchaburi province at least once a month in order to establish a clear and consistent work direction.

Keywords: Public Charity; Buddhism; Public Charity In Ratchaburi

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติการรับรองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ไว้ในหมวด 3 มาตรา 25 – 49 ไว้ในหลายเรื่อง รวมถึงการใช้สิทธิและเสรีภาพบุคคลในการดำเนินกิจการงานสาธารณกุศลไม่แสวงหาผลกำไร มักอยู่ในรูปแบบของมูลนิธิหรือสมาคม ตัวอย่างเช่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ผู้เสียชีวิต คนไร้บ้าน การก่อตั้งศาลเจ้า ส่วนใหญ่มุ่งเน้นในเรื่องที่ภาครัฐไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสัมฤทธิผล การไม่เข้าถึงบริการสาธาณะ (Public Service) ของทางภาครัฐหรือกิจการเกี่ยวกับนโยบายทางเลือก เป็นต้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560: 7)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การขยายตัวของสังคมเมืองก่อให้เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจของคนในสังคม ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อเกิดเป็นเกลียวลูกโซ่สืบเนื่องของปัญหา ความไม่เป็นระเบียบของสังคม การขาดคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม ความเหลื่อมล้ำไม่เสมอภาคทางสังคม ความเจริญที่ไม่ทั่วถึงส่งผลให้ประชาชนเกิดการย้ายถิ่นฐานจากชนบทหลั่งไหลเข้าเมืองเกิดปัญหาทั้งชนบทและในเมือง

งานสังคมสงเคราะห์ มีแนวความคิดในการแก้ปัญหาต่างๆในสังคม หรือที่เรียกว่า “ปัญหาสังคม” โดยผู้ปกครองในสังคมมีความปรารถนาที่จะให้สมาชิกในสังคมมีความเป็นอยู่ที่สงบสุข สามัคคี โดยสรุปแล้วปัญหาในสังคมมีอยู่ 3 ประการ คือ ประการที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับสุขอนามัยของร่างกายและจิตใจ เช่น ความเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคชนิดต่างๆ ความพิการทางร่างกายและจิตใจ การประสบอุบัติเหตุทางร่างกายและจิตใจ หรือสภาพการเปลี่ยนแปลงไม่สมดุลของอวัยวะภายใน ประการที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เช่น ความขาดแคลนยากไร้มีสาเหตุมาจากความเจ็บป่วย ไม่มีงานทำ ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีทุนประกอบอาชีพ หรือความด้อยโอกาสของผู้คนในสังคม การประสบสาธาณภัยจนสิ้นเนื้อประดาตัว และประการที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับความด้อยสติปัญญาขาดเหตุผลทำให้หลงผิดทำตามอารมณ์ตัวเอง เช่น การติดยาเสพติด การค้าประเวณี การประกอบอาชญากรรมต่างๆ เป็นต้น ปัญหาทั้ง 3 ประการนี้ หากกล่าวให้คล้องกันก็จะได้ความว่า “ความมีโรคมาก ความยากไร้ และความไม่รู้” ปัญหาสังคมดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นได้ในทุกสังคมของมนุษย์ ส่งผลกระทบเป็นปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน กล่าวคือ เพราะความเจ็บป่วยทำงานไม่ได้ ความยากไร้ก็ตามมา โอกาสจะได้ศึกษาเล่าเรียนหาความรู้มีน้อยด้อยสติปัญญาไม่มีเหตุผล ทำตามอารมณ์ขาดความยั้งคิดเห็นผิดเป็นถูกเพราะความยากไร้ขาดแคลน อาหารไม่ได้รับถูกต้องตามหลักอนามัยที่ดี เกิดโรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพไม่ดี ไม่สามารถศึกษาหาความรู้ได้เต็มที่ โอกาสที่จะได้รับการศึกษามีน้อยหรืออาจไม่มีเลย และเพราะสติปัญญาน้อยทำให้ไม่รู้ช่องทางทำมาหากินชีวิตก็ลำบากขาดแคลนและโรคภัยไข้เจ็บก็ตามมา ปัญหาทั้งหลายแม้เกิดขึ้นกับปัจเจกบุคคลก็ตาม แต่เกิดท่ามกลางสังคมมนุษย์โดยรวม ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมรอบข้างมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพของความรุนแรง และอิทธิพลของปัญหานั้นๆ ตัวอย่างเช่น ปัญหาของโรคระบาดบางชนิด เมื่อเกิดขึ้นกับใครเพียงคนเดียวก็ตาม ย่อมอาจติดต่อแพร่กระจายเป็นภัยแก่ผู้คนในสังคม สร้างความเดือดร้อนเป็นวงกว้าง ปัญหาอาชญากรรมบางชนิดที่เกิดจากอารมณ์

ของคนเขลาเพียงคนเดียวอาจสร้างความเสียหายต่อผู้คนในสังคมเป็นจำนวนมากได้ ปัญหาความอดอยากขาดแคลนหรือยากไร้ของผู้คนแม้จะมีไม่มาก แต่ก็อาจสร้างความหดหู่ วิตกกังวลแก่คนในสังคม ถึงขนาดเกิดความหวาดระแวงในทรัพย์สิน

จากปัญหาทางสังคมที่สะสมพอกพูนและสลับซับซ้อนในปัจจุบัน ภายใต้สภาพแวดล้อมลักษณะพลวัตร การปลูกฝังจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม จึงเกิดขึ้นในสังคมไทย ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันมีกล่าวถึงกันมาก คำว่า “จิตอาสา” (Valunteer Spirit/Mind) เป็นลักษณะของบุคคลผู้รู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีจิตสำนึกยึดมั่นในคุณงามความดี ละอายความผิด รับผิดชอบต่อส่วนรวม ตัวอย่างเช่น จิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โครงการนี้ขึ้นเพื่อรวมความสมัครสมานสามัคคีของคนไทยทุกคนในการทำการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาพื้นที่ในชุมชนต่างๆ ให้มีความเจริญ เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างถาวร โดยมีการดำเนินโครงการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จังหวัดราชบุรีเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ดำเนินงานกิจกรรมจิตอาสาในส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์พัฒนาทำความสะอาดศาสนสถาน เป็นต้น ทั้งในรูปแบบของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในส่วนของภาคเอกชนนั้น ยังมีองค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีดำเนินงานสาธารณกุศลไม่แสวงหาผลกำไรเพื่อช่วยเหลือและร่วมแก้ปัญหาสังคม เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ได้แก่ มูลนิธิประชานุกูล มูลนิธิปฐมบรมราชานุสรณ์ โดยพระบรมราชานุญาต เป็นต้น มูลนิธิเหล่านี้ภารกิจหลัก คือ การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ผู้เสียชีวิต บรรเทาสาธารณภัย และงานสาธารณกุศลอื่นๆ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การขยายตัวของประชากร ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการงานสาธารณกุศลขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีมีการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยลักษณะของสังคมไทยเป็นสังคมเมืองพุทธ การช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันของคนในสังคม ยังคงเป็นแนวทางการดำเนินงานสาธารณกุศลขององค์กรการกุศลตลอดมา

จากปัญหาทางสังคมภายในจังหวัดราชบุรีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบริบท ส่งผลสู่การขยายตัวขององค์กรการกุศลภายในจังหวัด ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาและวิจัยเรื่อง “การจัดการงาน สาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี”เพื่อศึกษาความเป็นมา สภาพของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางการจัดการงาน สาธารณกุศลขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed-methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขอบเขตเนื้อหา ตามหลักสาราณียธรรม ได้แก่ ด้านเมตตากายกรรม ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านเมตตามโนกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านสีลสามัญญตา และด้านทิฏฐิสามัญญตา

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญ (Key Informants) จากผู้ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับสาระสำคัญของการวิจัย จำนวน 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติอนุมาน

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำเทปบันทึกมาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ ประกอบบริบท

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญในการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนา พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลมีความเสียสละ อดทน ตั้งใจและอยู่ภายใต้กฎระเบียบขององค์กรการกุศลอย่างเคร่งครัด มีแนวทางการทำงานร่วมกันที่มุ่งเน้นความสามัคคีในกลุ่มองค์กรการกุศลร่วมกัน แต่การจัดการงานสาธารณกุศลในจังหวัดราชบุรียังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขในเรื่องการขาดแคลนอัตรากำลัง อุปกรณ์กู้ชีพ กู้ภัย และสวัสดิการจากทางภาครัฐ

2. ปัจจัยส่วนบุคคลเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีที่มีเพศ อายุ การศึกษาและรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาที่แตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับองค์กรการกุศลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกา รงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาที่ไม่แตกต่างกัน ที่มีนัยทางสถิติที่ 0.05

3. ปัญหา อุปสรรคในการจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี พบว่า ด้านเมตตากายกรรม ขาดแคลนอัตรากำลัง อาสาสมัครไม่เพียงพอมีภารกิจ ขอบข่ายงานที่ซับซ้อนและมากขึ้น ด้านเมตตาวจีกรรม ประชาชนทั่วไปหรือผู้มารับบริการมักใช้ถ้อยคำไม่สุภาพและกล่าวต่อถึงการบริการที่ล่าช้า ด้านเมตตามโนกรรม ประชาชนทั่วไปยังคงมีทัศนคติกับองค์กรการกุศลว่าเป็นการหาผลประโยชน์ ด้านสาธารณโภคี เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลไม่เคยได้รับสวัสดิการจากภาครัฐ ด้านสีลสามัญญตา องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี มี 4 หน่วยงานมีกฎกลางในการยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งในแต่ละองค์กรมีกฎระเบียบภายในที่แตกต่างกันและด้วยเหตุนี้บางองค์กรเคร่งครัดในเรื่องหนึ่ง อีกองค์กรอาจผ่อนปรน ส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มมองมูลนิธิทำงานไม่เป็นไประเบียบ เรียบร้อย ไม่ชัดเจนในกฎระเบียบ ด้านทิฏฐิสามัญญตา องค์กรการกุศลขาดแคลนเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการกู้ช่วยชีวิตและบรรเทาสาธารณภัยที่จำเป็น หน่วยงานภาครัฐมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่คบถ้วน ทางองค์กรการกุศลได้ติดต่อประสานขอยืมแต่ได้รับการปฏิเสธ ข้อเสนอแนะ ด้านเมตตากายกรรม มีการก่อตั้ง “สภาองค์กรการกุศลแห่งประเทศไทย” ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานขององค์กรการกุศลเพื่อเป็นมาตรฐานกู้ชีพ กู้ภัย ควบคุมความประพฤติของสมาชิกองค์กรการกุศลทั่วประเทศ และช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ขององค์กรการกุศล สำหรับการขาดแคลนอัตรากำลัง ให้มีการเชิญชวนเปิดรับอาสาสมัครอย่างจริงจัง เพื่อแก้ปัญหาภาระงานที่เพิ่มขึ้น ด้านเมตตาวจีกรรม ควรมีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศล ผ่านทางสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น ด้านเมตตามโนกรรม มีการสร้างความเข้าใจ แสดงผลงานผ่านสื่อสาธารณะเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีขององค์การการกุศลต่อประชาชนทั่วไป ด้านสาธารณโภคี สวัสดิการเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลไม่ได้รับจากภาครัฐ สามารถทดแทนได้ด้วยการตั้งกองทุนสำหรับองค์กรการกุศลเพื่อ

ช่วยเหลืออาสาสมัครที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตในขณะช่วยเหลือสังคม ด้านสีลสามัญญตา ควรมีการหารือร่วมกันขององค์กรการกุศลในจังหวัดเพื่อมีทิศทางการวางกฎระเบียบภายในที่ไม่แตกต่างกันจนเกินไป เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรการกุศล ด้านททิฏฐิสามัญญตา ควรมีการหารือในระดับผู้บริหารระหว่างองคกรการกุศลและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ผล ดังนี้

การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ขององคก์กรการกุศลเป็นไปเพื่อสังคมสงเคราะห์ สาธารณกุศลหรือสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมิได้แสวงหาผลกำไรมาเพื่อมาแบ่งปัน จึงเป็นไปตามแนวพระพุทธศาสนาหลักสาราณียธรรม อันเป็นคุณธรรมที่ทำให้ไม่เห็นแก่ตัว ระลึกถึงผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ผูกพันเชื่อมโยงกันด้วยน้ำใจ อันนำไปสู่ความสามัคคี และการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพการณ์ การจัดการงานจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณกศลอย่างแท้จริง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีการะเบียบ สุเมโธ (อ่อนละมูล) ได้ศึกษาและวิจัยในเรื่อง “การจัดตั้งกองทุนการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดตั้งกองทุนการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเหมาะสมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และพระครูโกวิทบุญเขต (รอด อคฺคจิตฺโต) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ตากสินมหาราช จังหวัดตาก” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ตากสินมหาราช จังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจาณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาและวิจัยออกเป็นรายด้านสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านเมตตากายกรรม พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ด้านเมตตากายกรรม โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด เจ้าหน้าองค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนด้วยความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส รวดเร็วและถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจาก เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของพระครูโพธิสิริรักษ์ (จันโท จนฺทโก) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวัดตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ

พระสังฆาธิการอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี" ผลการวิจัยพบว่า ด้านเมตตากายกรรมภาพรวมดี การช่วยเหลือกิจธุระของเพื่อร่วมงานด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการด้วยความสุภาพ เคารพนับถือกัน ให้การอนุเคราะห์ช่วยเหลือไม่รังเกียจ ทำร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลัง การสร้างความประทับใจทางกิริยาอาการ

2. ด้านเมตตาวจีกรรม พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ด้านเมตตาวจีกรรม โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด เจ้าหน้าองค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีมีความคิดเห็นว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีให้บริการด้วยวาจาที่สุภาพ สำรวมระวังในการใช้คำพูดในที่เกิดเหตุ และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เพื่อนร่วมงานและประชาชนทั่วไป ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในชุมชนและท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์สาธารณเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พระมหาปัญญา สุปณฺโญ (โยธาตรี) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ด้านเมตตาวจีกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีการช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลังแก่ผู้ที่มารับบริการ

3. ด้านเมตตามโนกรรม พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศานาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ด้านเมตตามโนกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีในจังหวัดราชบุรีมีความคิดเห็นว่า การปฏิงานของ เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลเป็นไปด้วยความตั้งใจ มุ่งความสำเร็จของงาน ปรารถนาดีต่อส่วนรวม ตลอดจนปรับทัศนคติเพื่อส่วนรวม รู้จักให้อภัย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สมปอง โทบุรี ได้วิจัยเรื่อง "การใช้หลักสาราณียธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครยะลา" ผลการวิจัยพบว่า ด้านเมตตามโนกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ

4. สาธารณโภคี พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ด้านสาธารณโภคี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันและเสียสละประโยชน์ตนเองเพื่อส่วนรวม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ อภิชิต อนันตประยูร ได้วิจัยเรื่อง "การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งของชุมชนรอบสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี" ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งของชุมชน คนในชุมชนต่างมองเห็นคุณค่าและความจำเป็น โดยทุกฝ่ายต่างร่วมเสนอแนวทางปฏิบัติ การช่วยเหลือ แบ่งปัน จัดสรรสวัสดิการ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การโอนอ่อนผ่อนตามเพื่อมนุษยธรรม

5. ด้านสีลสามัญญตา พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศานาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ด้านสีลสามัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีในจังหวัดราชบุรีมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลปฏิบัติตนอยู่ใน

กฎระเบียบขององค์กรการกุศล ไม่กระทำตนเป็นที่เสื่อมเสีย ยึดถือเป้าหมายหลักร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุกัญญา โพธิ์ทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรกรมบังคับคดีมีการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อการปฏิบัติงาน กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติดี โดยนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตและการปฏิบัติงาน ยึดถือกฎระเบียบขององค์กรและยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

6. ด้านทิฏฐิสามัญญตา พบว่า การจัดการงานสาธารณกุศลตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ด้านทิฏฐิสามัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีในจังหวัดราชบุรีมีความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ร่วมงานกับองค์กรสาธารณกุศลอื่นเสมอ และรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิบูลย์ ฐิตสุโข (ยังบุญส่ง) ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิลบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลของการศึกษาและวิจัยพบว่า ผลระดับการนำหลักสาราณียธรรม6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านทิฏฐิสามัญญตา รับฟังความคิดเห็นของประชาชน อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลมีความเสียสละ อดทน ตั้งใจและอยู่ภายใต้กฎระเบียบขององค์กรการกุศลอย่างเคร่งครัด มีแนวทางการทำงานร่วมกันที่มุ่งเน้นความสามัคคีในกลุ่มองค์กรการกุศลร่วมกัน แต่การจัดการงานสาธารณกุศลในจังหวัดราชบุรียังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขในเรื่องการขาดแคลนอัตรากำลัง อุปกรณ์กู้ชีพ กู้ภัย และสวัสดิการจากทางภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี ควรมีการจัดการประชุมใหญ่รวมกันระหว่างองค์กรการกุศล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการเปิดประชุมย่อยร่วมกัน ในช่วงก่อนเทศกาล ช่วงวันหยุดยาว เพื่อการเตรียมพร้อมป้องกันการเกิดเหตุ และเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. องค์การกุศลในจังหวัดราชบุรี ควรมีการจัดอบรมสมาชิกใหม่ในองค์กรร่วมกัน ปีละ 1 ครั้ง เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่องค์กรการกุศล ลดการแบ่งแยกขององค์กรการกุศล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เปิดรับสมัครอาสาสมัครเพิ่ม เพื่อลดภาวการณ์ทำงานที่ตรากตรำ และเพิ่มจำนวนบุคลากรในช่วงเวลาที่ขาดแคลน โดยมุ่งเน้นบุคคลในพื้นที่เพื่อสามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ในกรณีฉุกเฉิน

2. เพิ่มการทำงานแบบการติดตามประเมินผล เพื่อการช่วยเหลือต่อเนื่อง เช่น ในกรณีผู้ประสบอุบัติเหตุทุพพลภาพมีการติดตามเพื่อช่วยเหลือ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือต่อไป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและวิจัยในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในหัวข้อธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลในการให้บริการขององค์กรการกุศลในจังหวัดราชบุรี

2. ควรทำการศึกษาวิจัยผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรการกุศลภายหลังการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้

เอกสารอ้างอิง

กิจจา บานชื่น. (2559). *หลักการจัดการ.* กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์.

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์. (2556). *การจัดการ.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

พระครูใบฎีการะเบียบ สุเมโธ (อ่อนละมูล). (2561). *การจัดตั้งกองทุนการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการการในอำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูปริยัติกิตตยาภรณ์ (สุทัศน์ กิตฺตินาโม). (2561). *รูปแบบการจัดการสุขภาวะแบบองค์รวมสำหรับ ผู้สูงอายุของพระสงฆ์จังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา การจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพเวที. (2531). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์.* กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาราการ พิมพ์ จำกัด.

พระมหาปรีชา เขมนนฺโท. (2561). *การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติ ธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา การจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เพ็ญศรี ปักกะสีนัง. (2556). *การจัดการโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2556) *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : บริษัทนานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.

สุธี ขวัญเงิน. (2556). *การผลิตและการปฏิบัติการ.* กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

_____. (2559). *หลักการจัดการ.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี*

PUBLIC SATISFACTION WITH THE UTILITY MANAGEMENT OF WERUWANARAM TEMPLE, DAMNOENSADUAK DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

นายจามร ช้างมงคล
Mr.Jarmonr Changmongkho
E-mail: jamonr92@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า สภาพการบริหารจัดการวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการก่อสร้าง อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านการก่อสร้าง วัดควรมีการสร้างศาลาเอนกประสงค์เพียงพอต่อประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรม สร้างพระอุโบสถควรมีความเหมาะสม มีสถานที่จอดรถเหมาะสมเพียงพอ ด้านบูรณปฏิสังขรณ์ โดยสถานที่จอดรถควรได้รับการปรับปรุงพื้นที่ ให้อยู่ในลักษณะสะดวกต่อการใช้งานจริง มีการดำเนินการจัดเตรียมการบูรณปฏิสังขรณ์ ซ่อมแซม อาคารสถานที่ภายในวัดทุกปี โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ; ประชาชน; การจัดการ; งานสาธารณูปการ;วัดเวฬุวนาราม

Abstract

This article was a study of the people's satisfaction with the management of public utilities olutions the management of public utilities of Wat Welu Wanaram. Damnoen Saduak District Ratchaburi By using a combination of quantitative and qualitative research. Public satisfaction with the utility management of Weru Wanaram Temple Damnoen Saduak District Ratchaburi Province, the overall picture of both aspects is at a high level. Propose guidelines for managing the utility of Welu Wanaram temple. Damnoen Saduak District Ratchaburi Province, namely construction

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

The temple should have the construction of a multipurpose pavilion sufficient for the people

Keywords: condition, administration, temple management

บทนำ

ในสังคมไทยนั้น ต้องยอมรับกันว่าประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา วัดซึ่งเป็นสถานสำคัญจึงกลายเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ จากสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของวัด ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาและหันหลังให้วัดเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจพบว่า วัดมีลักษณะและบทบาทเปลี่ยนไปจากเดิมหลายประการ จากกระแสโลกาภิวัฒน์ทำให้สังคมไทยในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง ความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกันของคนในชุมชนในสังคม เปลี่ยนไปเป็นต่างคนต่างอยู่ เป็นสังคมบริโภคนิยม ความเสื่อมถอยทางศีลธรรมจริยธรรมมีมากขึ้น และขาดศรัทธาในพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตของคนไทยเริ่มห่างไกลจากวัดมากขึ้นทุกทีเป็นปัญหาสังคมมากขึ้นเรื่อย ๆ (กรมการศาสนา, 2545)

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพระภิกษุที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้รับข้อมูลจากการสรุปวาระการประชุมประจำปีของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และจากการสังเกตโดยทั่วไปจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งวัดเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทต่อการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชนและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปทั้งนี้เพื่อจะนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารกิจการของคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed-Methods Research) กำหนดขอบเขตเนื้อหา ตามแนวคิดของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงาน

สาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการก่อสร้าง และ 2) ด้านบูรณปฏิสังขรณ์

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการก่อสร้าง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบูรณปฏิสังขรณ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคล ได้แก่ เพศ อาชีพ และรายได้ มีผลให้ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยส่วนบุคลอื่น ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา ไม่พบความแตกต่าง

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านการก่อสร้าง วัดควรมีการสร้างศาลาเอนกประสงค์เพียงพอต่อประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรม สร้างพระอุโบสถควรมีความเหมาะสม มีสถานที่จอดรถเหมาะสมเพียงพอ ด้านบูรณปฏิสังขรณ์ โดยสถานที่จอดรถควรได้รับการปรับปรุงพื้นที่ ให้อยู่ในลักษณะสะดวกต่อการใช้งานจริง มีการดำเนินการจัดเตรียมการบูรณปฏิสังขรณ์ ซ่อมแซม อาคารสถานที่ภายในวัดทุกปี โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง

อภิปรายผลการวิจัย

ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อการบริหารจัดการวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาขนต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ความคิดเห็นของประชาชนการต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี วัดมีการก่อสร้างถาวรวัตถุเพื่อคำนึงถึงประโยชน์การใช้สอยเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนฺตวีโร, (2552) ได้วิจัย

เรื่อง “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ ส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการสาธารณูปการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชวลิต ชาตเมธี (2552) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีพระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พระภิกษุสามเณรในจังหวัดภูเก็ตมีความคิดเห็นแตกต่างกันตามสถานภาพ อายุ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพระภิกษุสามเณรที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดภูเก็ต ไม่แตกต่างกัน

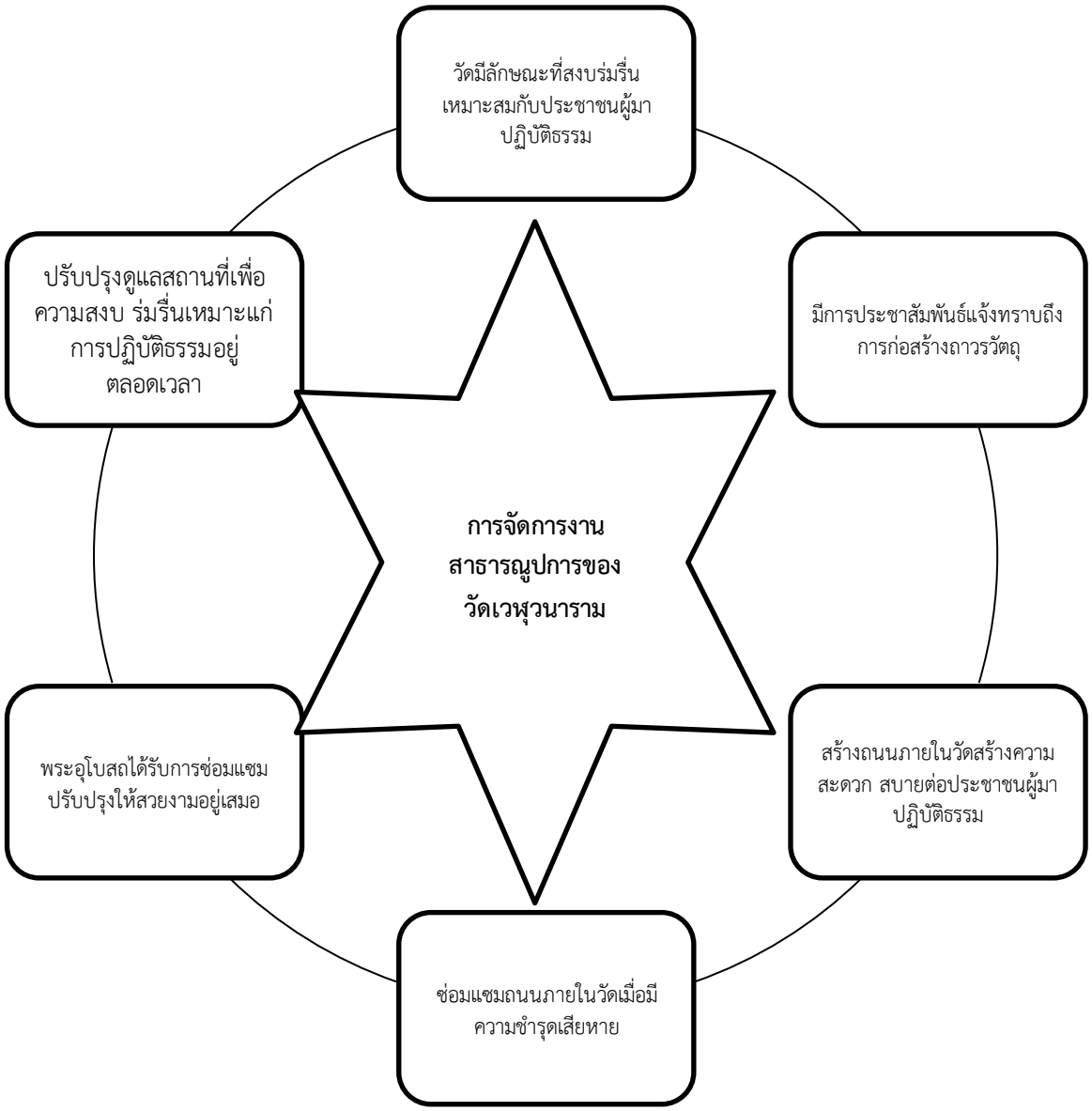
2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร), (2553) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี” จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี พบว่า (1) ผู้บริหารสั่งงานปฏิบัติการได้ไม่ค่อยสมบูรณ์ตามนโยบาย (2) การออกกฎระเบียบข้อบังคับของวัด พระส่วนใหญ่ไม่ค่อยตั้งใจเท่าที่ควร และ (3) ชาวบ้านบางคนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบของวัด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนฺตวีโร, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์

พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ ส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการสาธารณูปการ การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการบริหารวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางบาลี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่ สถานภาพ อายุ จำนวนปีที่บวช วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางบาลี โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ ภูมิพันธ์, (2543) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอในทัศนะพระสังฆาธิการจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะต่อการบริหารงาน โดยภาพรวมพระสังฆาธิการในจังหวัดขอนแก่น มีทัศนะต่อการบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารงานวิชาการและงานศาสนศึกษา การบริหารงานศาสนสมบัติ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงิน พระสังฆาธิการกลุ่มเจ้าคณะอำเภอ มีทัศนะต่อการบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารงานวิชาการและการบริหารงานธุรการ การบริหารงานศาสนศึกษา การบริหารงานศาสนสมบัติ และการบริหารงานการเงิน พระสังฆาธิการกลุ่มเจ้าคณะตำบลมีทัศนะต่อการบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การบริหารงานวิชาการและงานศาสนศึกษา การบริหารงานศาสนสมบัติ การบริหารงานธุรการ และการบริหารงานการเงิน และการเปรียบเทียบทัศนะของพระสังฆาธิการ โดยภาพพระสังฆาธิการกลุ่มเจ้าคณะอำเภอและพระสังฆาธิการและกลุ่มเจ้าคณะตำบลมีทัศนะต่อการบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 พระสังฆาธิการกลุ่มเจ้าคณะอำเภอและพระสังฆาธิการและกลุ่มเจ้าคณะตำบลมีทัศนะต่อการบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอแยกเป็นรายได้ คือ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานศาสนศึกษา การบริหารงานศาสนสมบัติ และการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 217 คน ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้จากการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ดังภาพที่ 1

ภาพที่1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดเวฬุวนาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้วัดสร้างศาลาเอนกประสงค์เพียงพอต่อประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรม

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการก่อสร้างพระอุโบสถให้สวยงาม เป็นสถานที่เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม สวดมนต์ ไหว้พระ และเป็นการประชาสัมพันธ์วัดให้พุทธศาสนิกชนผู้สนใจเข้าวัดมาปฏิบัติธรรมและทำบุญได้

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายส่งเสริมสถานที่จอดรถของแต่ละวัดให้ได้มาตรฐานสะดวกต่อการใช้งานจริง

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้วัดดำเนินการจัดบูรณปฏิสังขรณ์ซ่อมแซม อาคารสถานที่ภายในวัดให้เพียงพอ เหมาะสมกับการปฏิบัติธรรมและการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา

2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

1. วัดควรจัดสรรงบประมาณ บูรณะ ปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัดให้เหมาะสม สามารถตรวจสอบได้

2. วัดควรมีสถานที่จอดรถเหมาะสมเพียงพอสำหรับประชาชนที่มาปฏิบัติธรรมและประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา

3. วัดควรมุ่งซ่อมแซม อาคารสถานที่โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ

4. วัดควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง บูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะอย่างต่อเนื่อง

3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากระบวนการสร้างศาลาเอนกประสงค์ของวัดในพุทธศาสนา

2. ควรมีการศึกษาการก่อสร้างพระอุโบสถให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนผู้มาปฏิบัติธรรมในวัด

3. ควรศึกษาแนวทางการจัดสถานที่จอดรถภายในวัดทางพุทธศาสนาสำหรับพุทธศาสนิกชนผู้มาทำบุญและปฏิบัติธรรม

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2549).หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: เอพีกราฟิคดีไซน์.

ปราโมทย์ ภูมิพันธ์. (2543). *การบริหารงานการศาสนาของศึกษาธิการอำเภอในทัศนะพระสังฆาธิการจังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระครูปลัดทรงศักดิ์ กนฺตวีโร. (2552). *ความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ".* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพรัตนสุธี (สมศักดิ์ โชตินฺธโร). (2553). *บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาชวลิต ชาตเมธี คงแก้ว. (2552). *บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการและ คณะสงฆ์: ศึกษาเฉพาะกรณี พระสังฆาธิการในจังหวัดภูเก็ต* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี*

QUALITY OF LIFE DEVELOPMENT ACCORDING TO SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF PERSONNEL IN BANGKURAD SUB-DISTRICT MUNICIPALITY BANG BUA THONG DISTRICT OF NONTHABURI PROVINCE

พระคำแสน ปภสฺสโร (บุดดารา)
Phrakhamsene Pabphassaro (Boutdala)
E-mail: khamsan2539@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาเปรียบเทียบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด ด้านวัตถุวิสัยและด้านจิตวิสัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรในองค์กรยังขาดความรู้ความสามารถที่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขาดผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการพัฒนาและความรู้ด้านต่างๆ

คำสำคัญ : การพัฒนา; คุณภาพชีวิต; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The article of this research were to study the work performance quality of life development according to the sufficiency economy, to comparing the opinions and standing the problems, obstacles and suggestions regarding the development of work performance quality of life according to the sufficiency economy philosophy.The research methodology is the mixed methods research.The findings were an follows the development of work performance quality of life in accordance with the sufficiency economy philosophy of personnel at BangKuRud Objective and Subjective by overall was at a medium level personnel factor were not found to be different relacked to the different opinions rejecting the set research hypothesis. Problems and obstacles were personnel is lack of sufficient knowledge and ability to improve the work performance quality of life and lack of experts.

Keywords: Quality; Life Development; Sufficiency

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัว จึงต้องมีการพัฒนาในด้านความรู้ชำนาญการเฉพาะด้าน เพื่อให้มีแนวคิดเจตคติที่ดี รู้จักการบริหารตนเอง การเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นมีอาชีพและรายได้ที่ พอเพียงต่อการดำรงชีวิต มีคุณธรรม ศีลธรรม ถ้าหากปฏิบัติได้เช่นนี้เท่ากับเป็นการยกระดับทั้งตนเองและสังคม ทำให้มีคุณค่า ปัญหาต่างๆ ในสังคมลดน้อยลง เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลภาวะเป็นพิษ เป็นต้น ประเทศต่างๆ จึงพยายามอย่างเต็มที่ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น เพื่อช่วยให้สมาชิกทุกคน ในสังคมกินดีอยู่ดี มีความสุขสมบูรณ์ ประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตช่วยทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิติอยู่ในสังคมโดยมีแนวทาง ในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้สังคมมีความสงบสุขไปด้วย การพัฒนาคุณภาพชีวิต กระตุ้นให้ บุคคลและสังคมเกิดความกระตือรือร้นคิดที่จะปรับปรุงตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ การพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลรู้จักใช้ปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม หลักการบริหาร เพื่อมาแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้บุคคลและสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสมานฉันท์ ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและปัญหาสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลและสังคม ที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม ดังจะเห็นได้ว่า หากคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีคุณภาพที่ดี ย่อมนำไปสู่การพัฒนา ประเทศชาติให้เจริญหน้าก้าวไกลขึ้น (ปรางทิพย์ ภักดีศีรีไพรวัลย์, 2559)

เทศบาลเมืองบางคูรัดนั้น มีหน่วยการทำงานที่แยกย่อยออกไปมากมายซึ่งแต่ละหน่วยจะอยู่ในรูปแบบของกองต่างๆ เช่น กองการศึกษา กองคลัง กองช่าง กองสวัสดิการทางสังคม กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น บุคลากรจำนวนมากรวมถึงผู้บริหารและสภาเทศบาลการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานจากสภาพปัญหาที่อยู่ในปัจจุบันของสังคมทั้งปัญหาด้านความรู้ ซึ่งบุคลากรบางคนยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญบางสายงานความรู้ที่มีจำกัดทำให้ต้องเพิ่มพูนความรู้ให้หลากหลายจึงจะทำงานได้ครอบคลุมการกิจของเทศบาล ปัญหาด้านรายได้ บุคลากรบางกลุ่มประสบกับปัญหาการขาดความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ การเงิน ส่วนมากมีเงินเดือน ค่าจ้างน้อย รายได้ไม่เพียงพอ (บุญโชติ เกตุแก้ว, 2546)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความประสงค์ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการนำข้อมูลเพื่อพัฒนาการะบวนการการจัดการความรู้ ของบุคลากร ให้มีศักยภาพ และพัฒนาการเรียนรู้ ที่จะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 197 คน (เทศบาลเมืองคูรัด, 2561) สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปณฺโญ, 2557)

ผลการวิจัย

1.ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

(n=132)

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านวัตถุวิสัย	3.40	0.379	ปานกลาง
2.ด้านจิตวิสัย	3.46	0.359	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.43**	**0.343**	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.43 S.D. = 0.343) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านวัตถุวิสัยและด้านจิตวิสัย ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.738	0.676		✓
อายุ	1.956	0.105		✓
สถานภาพ	1.706	0.470		✓
ระดับการศึกษา	1.932	0.130		✓
ประสบการณ์การทำงาน	3.654	0.014	✓	
ตำแหน่ง	2.470	0.036	✓	
รายได้	2.034	0.112		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่าบุคลากรที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันและตำแหน่งมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาคุณชีวิตฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านวัตถุวิสัย	การพัฒนาบางสิ่งบางอย่างต้องใช้ปัจจัยเข้ามาช่วยในการบริหารนี้คือปัญหาส่วนหนึ่ง	ควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ (ต่อ)

การพัฒนาคุณชีวิตฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านจิตวิสัย	การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจซึ่งทำให้ขาดความพร้อมเพียงในการพัฒนา	ควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นอีกข้อหนึ่งในการดำเนินชีวิตมาใช้ในองค์กรอย่างมากขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด

ด้านวัตถุวิสัย คือ บุคลากรบางท่านยังมีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยเกินอัตภาพของตนไม่คุ่มค่ายังขาดความรู้กับปัญหาการเงินในการดำรงชีวิต

ด้านจิตวิสัย คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจภายในประเทศส่งผลการพัฒนาบางอย่างไม่ตรงกับความต้องการบางสิ่งที่เกินความจำเป็นทำให้มีปัญหาอุปสรรคในการพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

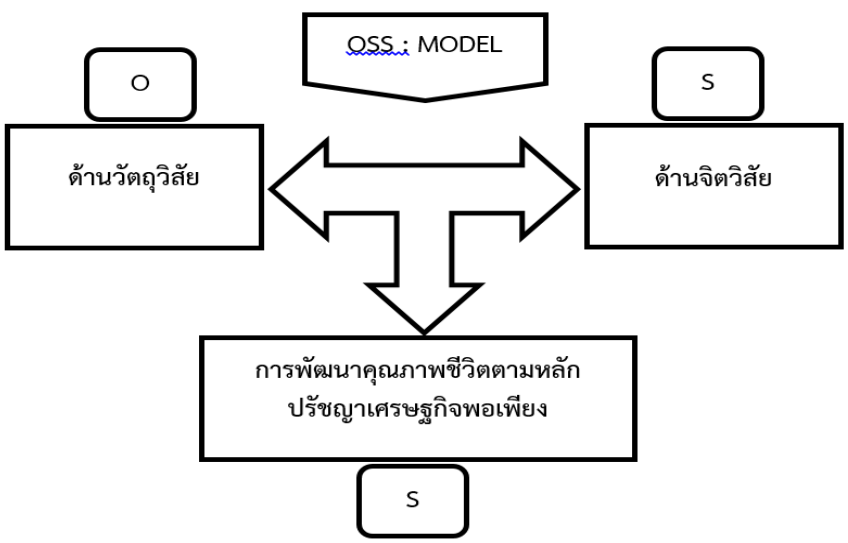
1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าบุคลากรในพื้นที่ยังขาดความรู้ความสามารถเพียงพอในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากพอขาดผู้เชียวชาญในการให้คำแนะนำในการพัฒนาและความรู้ด้านต่างๆ ทำให้การพัฒนาไม่ดีพอเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระภักดี มหาวิริโย (สอนแก้ว), (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระหมี ถิรจิตฺโต, (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเอาะ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเอาะ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ไม่เตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มี ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม, (2557) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนปฐมอโศก จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนปฐมอโศก โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง), (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชน วัดไตรรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยดังแสดงในแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย (พระคำแสน ปภสฺสโร (บุดดารา), 2562)

O - Objective หมายถึง การดำรงชีวิตให้เหมาะสมการใช้จ่ายอย่างคุ่มค่าและประหยัดมีคุณภาพสร้างวินัยในการออมเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็น ฝึกอบรมให้ความรู้ให้กับบุคลากรแก้ไขปัญหาการดำรงชีวิตผลกระทบต่อหน้าที่การงาน ศึกษาเพิ่มพูนทักษะนำความรู้มาประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้รู้จักรักษาสุขภาพร่างกายของตนให้แข็งแรง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพมีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดี

S – Subjective หมายถึง ปลูกฝังเรื่อง ลด ละ เลิก สิ่งอบายมุขทั้งปวง ประกอบอาชีพซื่อสัตว์ที่สุจริต การรู้จักพึ่งพาตนเอง ขยัน อดทน อดออม เพื่อคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีไม่เครียด มี

สุขภาพจิตที่ดี มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และมีความต้องการความเจริญก้าวหน้า เกียติยศ ชื่อเสียง เงินทอง การยอมรับจากสังคม ความสำเร็จในหน้าที่การงาน เน้นการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

S – Sufficiency หมายถึง ทางการดำรงชีวิตโดยยึดทางสายกลางและปฏิบัติตนของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัดในการดำรงชีวิตประจำวันที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายปลูกฝังให้ประชาชนหรือบุคลากรรู้จักประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ลดรายจ่ายของครอบครัวและสร้างความตระหนักรู้ถึงการมีการวางแผนรายรับ-รายจ่ายไว้ล่วงหน้า

2. ควรมีนโยบายส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีด้วยการลด ละ เลิกอบายมุขต่างๆ อันเป็นการส่งผลเสียต่อการทำงานและการดำเนินชีวิต รวมถึงการส่งเสริมการสร้างวินัยในการออมให้กับบุคลากรเทศบาล

3. ควรมีนโยบายพัฒนาความรู้ในการทำงานแบบองค์รวมในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บุคลากรสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรบุคลากรควรมีองค์ความรู้เรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมคุ้มค่า มีความเพียงพอตามความต้องการและใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. ควรบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัด ควรตระหนักรู้ถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในองค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดและผู้บริหารควรมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของพนักงานเทศบาลและการกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน

3. ควรมีบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัดควรสร้างความพอประมาณของตนเองให้เกิดขึ้นก่อนและประกอบอาชีพที่มั่นคงมีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย ทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ที่เน้นหลักการบริหารมนุษย์และเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ควรมีการศึกษาในด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรเทศบาลเมืองบางคูรัดเพิ่มเติม เช่น ด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรมประเพณี และด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

3. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานองค์กร เพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม. (2557). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนปฐมอโศก จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์*มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เทศบาลเมืองบางคูรัด. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (2561-2564)*. เทศบาลเมืองบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. (อัดเสาเนา).

บุญโชติ เกตุแก้ว. (2556). คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตในการทำงาน. *วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*, 6(1), 94.

ปรางทิพย์ ภักดีคีรีไพรวัลย์. (2559). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญโญ. (2557). *เอกสารประกอบการสอนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระภักดี มหาวิริโย (สอนแก้ว). (2562). *การส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาชาญชัย ฐิตเมธี (หนูทอง). (2561). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชน วัดไตรรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระหมี ถิรจิตฺโต (สีทน). (2561). *การพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเอาะ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis. 2nd Ed*. New York: Harper and Row.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา*

PEOPLE PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF BUENGPHALAI SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KAENGSANAMNANG DISTRICT, NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

พระเฉลิมวุฒิ จิตฺตสำโร (น้อยโจม)
Phrachaloemwut cittasangvaro (Noichom)
E-mail: SS20184796@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคพบว่า เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในการบริหารงาน และขาดความร่วมมือกับประชาชนในการวิเคราะห์ปัญหา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงาน ควรร่วมมือกับประชาชนในการวิเคราะห์ปัญหา และหน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้กับการบริหารงานให้เข้าใจ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, การบริหารงาน

Abstract

This article is to study People participation. Compare public opinion to study the problems and obstacles of public participation in the administration of Bueng Phalai district Kaeng Sanam Nang District Nakhon Ratchasima Province It is a Mixed Methods research and found that the people participated in the management of the image at a high level. Personal factors showed that age, educational level and different incomes have different opinions. Therefore, accept the research hypothesis, regarding gender, opinions were not different. Therefore, rejecting the research hypothesis Problems and obstacles found that Staff lack knowledge in management. And lack of cooperation with the people in problem analysis Therefore, staff should learn more about management. Should cooperate with the public in problem analysis and the department should give people the opportunity to learn about management to understand.

Keyword : Participation; people; Administrative

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นรากฐานสำคัญของหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่นเดียวกับการปกครองในระดับท้องถิ่นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนก็มีความสำคัญอย่างมากเช่นกัน เพราะเป็นสถาบันที่ฝึกหัดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่นอันเป็นที่อยู่ของตนเอง เกิดความหวงแหนและความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น เป็นผลให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (อนุชา เทียมพูล, 2560)

ปัญหาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ประเด็นปัญหาสำคัญ คือ เรื่องประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ไม่มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ท้องถิ่น และไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาอาจจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดไว้ไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งองค์กรปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการท้องถิ่นตามกฎหมาย มีงบประมาณใช้ในการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่การบริหารงานขององค์การจำเป็นต้องมีหลักการบริหารที่ดี เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน (สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ว่ามีมากน้อยเพียงไร ใน 4 ด้าน อันได้แก่ 1. ด้านการส่วนรวมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อจะได้สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้สิทธิในการบริหารชุมชนของตนเองร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใดเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 11,500 คน (สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) พรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล โดยภาพรวม

(n=387)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนรวมในการตัดสินใจ	4.00	0.406	มาก
ด้านการมีส่วนในการดำเนินงาน	4.01	0.384	มาก
ด้านการมีส่วนรวมการรักษาผลประโยชน์	3.99	0.381	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.02	0.392	มาก
รวม	**4.01**	**0.327**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.327) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนรวมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนรวมการรักษาผลประโยชน์ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	4.036		0.000	✓	
อายุ		4.062	0.000	✓	
ระดับการศึกษา		29.607	0.000	✓	
รายได้		25.792	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

การมีส่วนร่วม ฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีส่วนรวมในการตัดสินใจ	เจ้าหน้าที่ขาดการร่วมมือกับประชาชนในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	ควรมีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น
ด้านการมีส่วนในการดำเนินงาน	ประชาชนไม่มีความรู้และไม่เข้าใจในการบริหารงาน	ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน
ด้านการมีส่วนรวมการรักษาผลประโยชน์	ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการการบริหารงาน	ควรแจ้งการบริหารงานให้ประชาชนได้รับทราบ
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบในการบริหารงานเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรม	ควรให้ประชาชนได้มีการตรวจสอบในการบริหารงาน

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรต้องการให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการมีส่วนรวมในการตัดสินใจ คือ ควรมีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ควรมีการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน

ด้านการมีส่วนในการดำเนินงาน คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน

ด้านการมีส่วนรวมการรักษาผลประโยชน์ คือ หน่วยงานควรแจ้งระบบการบริหารงานให้ประชาชนได้รับทราบ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ ควรให้ประชาชนได้มีการตรวจสอบในการบริหารงานของหน่วยงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรภรณ์ สิงห์สุรี, (2558) ได้วิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด”ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราดโดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

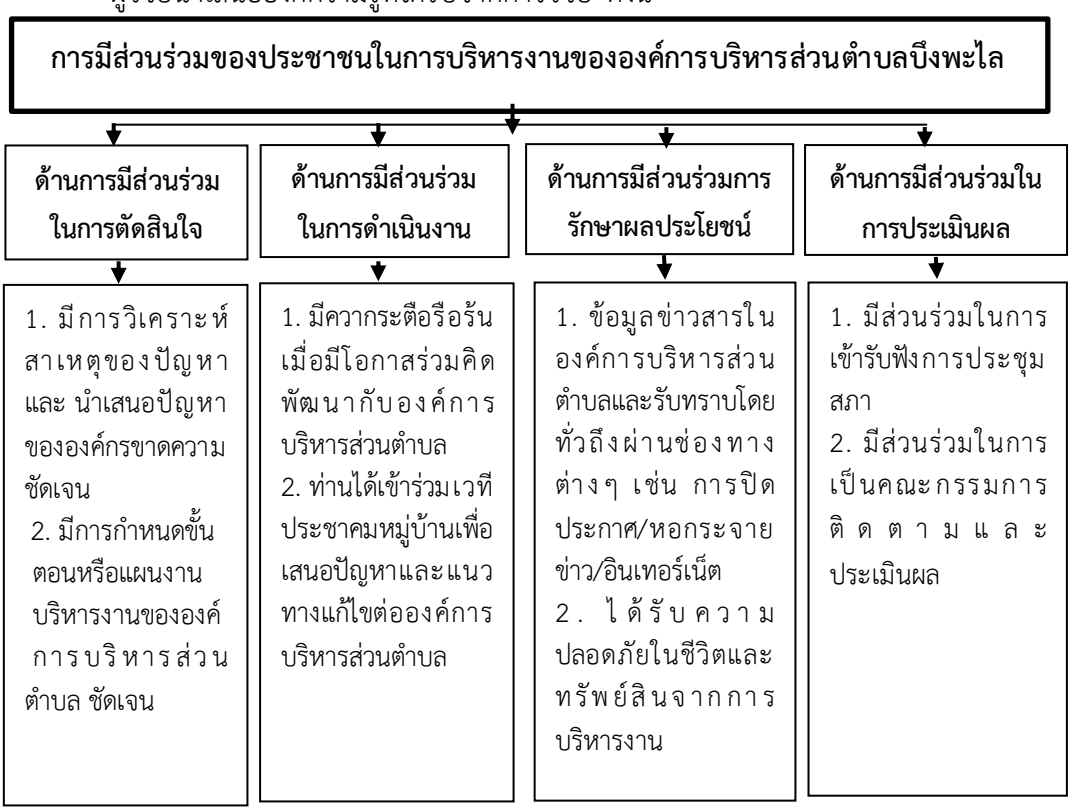
ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัย

ส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพาณี เรียงทอง และคณะ, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลผลทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในการอยู่อาศัยและความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีประเด็นที่ควรพิจารณาที่สำคัญ 4 ประการด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มโครงการ โดยมีการอภิปรายถึงปัญหาและความต้องการ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดทางเลือกว่าควรจะจัดทำโครงการหรือกิจกรรมใดบ้าง และการตัดสินใจว่าจะทำโครงการหรือกิจกรรมใดและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังครอบคลุมไปถึงการตัดสินใจในระหว่างการดำเนินงาโครงการ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรต่างๆให้กับโครงการทั้งในด้านเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่างๆ

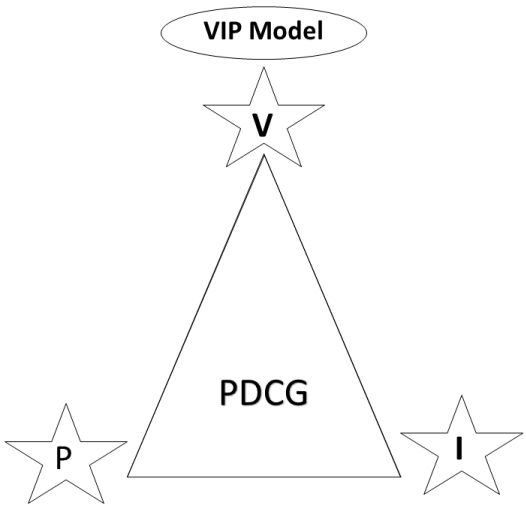
3. ด้านการมีส่วนร่วมการรักษาผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ คือ การมีส่วนร่วมประเภทนี้มีสองนัย คือเป็นทั้งการร่วมรับประโยชน์และร่วมรับผลสืบเนื่องในทางลบจากโครงการพัฒนา ผลประโยชน์ที่ได้รับได้แก่ ผลประโยชน์ด้านวัตถุคือ การมีรายได้และทรัพย์สินเพิ่มขึ้นและมั่นคงมากขึ้นหรือการมีสาธารณูปโภคที่เพียงพอ มีประสิทธิภาพ หรือคุณภาพดี ผลประโยชน์ด้านสังคม

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ เป็นการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบการมีส่วนร่วมประเมินอย่างเป็นทางการ เช่น การประชุมเพื่อทบทวนและประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา การร่วมเป็นคณะทำงานหรือคณะกรรมการในการประเมินผล

2) องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากแผนภาพอธิบายให้เห็นจากภาพได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสรุปได้ว่า

V – Village หมาถึง หมู่บ้าน กระบวนการประชาคมของหมู่บ้านที่รวมบ้านหลายบ้านให้อยู่ในความปกครองอันเดียวกัน ควรจะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ด้วย

I – Information หมายถึง ข้อมูลหรือสาระสนเทศ การที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานนั้น หน่วยงานจะต้องใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ตรงประเด็นในการชักชวนให้ประชาชนเกิดการเข้ามามีส่วนร่วม

P - Problem Basic หมายถึง ปัญหาพื้นฐาน หน่วยงานควรเล็งเห็นปัญหาและนำมาร่วมกันทำการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาพื้นฐาน เพราะปัญหาพื้นฐานนี้เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาใหญ่ ๆ ทั้งหลาย

P – Participation หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคล หรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

D – Divesting หมายถึง การตัดสินใจเป็นการพยายามสร้างทางเลือกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทางเลือกที่น้อยอาจปิดโอกาสให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือทางเลือกที่ดีกว่าได้ผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีการฝึกฝนการสร้างทางเลือกที่มากขึ้นหลากหลายด้วยวิธีการคิดแบบริเริ่มและคิดแบบสร้างสรรค์

C – Coordinating หมายถึง การประสานงาน คือ การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกัน ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สอดคล้อง ทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุ

วัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์กรอย่างสมานฉันท์มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

G – Gulick หมายถึง ความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับการวางแผนการจัดองค์การการสั่งการและการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การ และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาต่อองค์การให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) นโยบายส่งเสริมกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมการสรางวินัยและจิตสาธารณะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในชุมชน

2) นโยบายส่งเสริมด้านการกีฬาและลานกีฬาหมู่บ้านเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน

3) นโยบายพัฒนาระบบการก่อสร้าง ปรับปรุงบำรุงรักษาสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ถนนทางสาธารณะ ระบบเครือข่ายการสื่อสาร ระบบประปา ระบบไฟฟ้า เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะของบุคลากรเจ้าหน้าที่ และประชาชนได้ทากิจกรรมร่วมกัน

2) องค์การบริหารส่วนตำบลควร สนับสนุนงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้านเพื่อนำไปจัดสร้างลานกีฬาของหมู่บ้านเพื่อประชาชนจะได้มีร่ายกายแข็งแรง

3) เมื่อประชาชนได้เสนอปัญหาหรือความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลควรลงไปดูแลและแก้ไขให้ดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการนาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ เช่น หลักอิทธิบาท 4, หลักสังคหวัตถุ 4, หลักสาราณียธรรม 6 เป็นต้น ในการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

พชรภรณ์ สิงห์สุรี. (2558). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด (วิทยานิพนธ์*มหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พาณี เรียงทองและคณะ. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตยอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). จังหวัดพิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล. (2562, 10 กันยายน). *เอกสารวิชาการ.* สืบค้นจาก http://www.bungpalai.go.th/info.php?cat=1

สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562, 11 สิงหาคม). *เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์.* สืบค้นจาก http://www.parliament.go.th/library.

อนุชา เทียมพูล. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). จังหวัดสระแก้ว: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane. Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. (2nd Ed). New York: Harper and Row.

Robert, S. Kaplan, & David, P. Norton. (1996). *The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance*. Massachusetts: Harvard Business.

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*

PERFORMANCE EFFECTIVENESS OF PUBLIC HEALTH VOLUNTEERS IN MUANG DISTRICT, OF CHAIYAPHUM PROVINCE

พระณัฐพล สิริวฑฺฒโน (หมอสำราญ)
Phra Natthaphon Sirivaḍḍhano (Mosamran)
E-mail: mnbv45460@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีพบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาอุปสรรค คือ อาสาสมัครสาธารณสุขยังขาดความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ข้อเสนอแนะควรจัดให้มีอบรมสำหรับหลักสูตรการพยาบาลเบื้องต้น

คำสำคัญ: ประสิทธิผล; การปฏิบัติงาน; อาสาสมัคร

Abstract

This article was to compare Performance Effectiveness of Village Public Health Volunteers, to study the problems and solving guidelines of Performance Effectiveness of Village Public Health Volunteers, the mixed methods research.and Job effectiveness of village health volunteers Overall, it is at a medium level. Different personal factors have different opinions. Therefore accept the research hypothesis. The problem is that the public health volunteers still lack knowledge in first aid. Suggestions should be provided for basic nursing courses.

Keywords: Effectiveness; Performance; Volunteers

บทนำ

ประเทศไทยได้นำการสาธารณสุขมูลฐานมาเป็นกลวิธีในการจัดการบริการสาธารณสุขของรัฐ ส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเอง ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้มาเป็นผู้กระตุ้นและสนับสนุนให้ประชาชนดูแลตนเอง และการที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ต้องอาศัยกลไกที่สำคัญในการดำเนินงาน

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

สาธารณสุขมูลฐานคือระบบอาสาสมัครเป็นหลัก โดยการให้ความรู้และฝึกอบรมให้ประชาชนเข้าร่วมดำเนินการในรูปของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยเน้นงานการป้องกันผสมผสานกับงานบำบัดรักษา เพื่อการพัฒนาสุขภาพและสนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อให้ประชาชนไทยมีสุขภาพที่ดีถ้วนหน้า (นางวิรินทร์ญา ทวีอนันต์ธนกุล, 2557)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คือ ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนที่อาสาเสียสละเวลาหยาดเหงื่อแรงกายและทุนทรัพย์ มาช่วยดูแลสุขภาพของประชาชน โดยได้รับการอบรมให้ความรู้ด้านการสาธารณสุขจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำและต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลา 25 ปี ที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้ดำเนินการในฐานะที่เป็นผู้ทำการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพในระดับชุมชน

จากการที่ผู้วิจัยเป็นประชาชนของชุมชนเมืองเก่า ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานในฝ่ายส่งเสริมสุขภาพเทศบาล ซึ่งการดำเนินงานมุ่งเน้นการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้เข้าถึงประชาชนอย่างต่อเนื่อง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อาสาสมัครประจำหมู่บ้านในเขตเทศบาลชุมชนเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (วนิดา วีระกุล, 2542) ได้รับการคัดเลือกและขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และดำเนินกิจกรรมในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร่วมกันพัฒนาและหาแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของชาวบ้านด้านสุขภาพให้ดีขึ้นและยั่งยืน อีกทั้งยังมีโครงการและกิจกรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เข้าร่วมลดน้อยลงอีกด้วย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มี 12 หมู่บ้าน 7,593 หลังคาเรือน มีอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน 334 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน/25.31 หลังคาเรือน ซึ่งมีจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมหลังคาเรือนในการดูแลรับผิดชอบ เพื่อความเข้าถึงประชาชนจำเป็นอย่างยิ่งต่อกลวิธีทางสาธารณสุขมูลฐานให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (การสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2546) การจัดการความรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. การรักษาพยาบาลเบื้องต้น 2. การป้องกันโรค 3. การส่งเสริมสุขภาพ 4. การฟื้นฟูสภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ สาธารณสุขมูลฐาน, 2542)

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการะบวนการการจัดการความรู้ของบุคลากร ให้มีศักยภาพและพัฒนาการเรียนรู้ ที่จะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 334 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 182 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม (ชุติระ ระบอบ และคณะ, 2552) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ. 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ด้านที่	ความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	ผลการวิเคราะห์ $\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น	3.29	0.537	ปานกลาง
2.	ด้านการป้องกันโรค	3.29	0.515	ปานกลาง
3.	ด้านส่งเสริมสุขภาพ	3.27	0.729	ปานกลาง
4.	ด้านการฟื้นฟูสภาพ	3.35	0.405	ปานกลาง
รวม		**3.30**	**0.462**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.30, S.D. = 0.462) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t	F	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. เพศ	1.480		0.141		✓
2. อายุ		3.642	0.014	✓	
3. การศึกษา		1.880	0.135		✓
4. อาชีพ		8.455	0.000	✓	
5. รายได้		4.535	0.004	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขที่มีเพศ การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น	การพยาบาลเบื้องต้นอาสาสมัครสาธารณสุขยังขาดความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	ควรจัดให้มีการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเบื้องต้น ให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะเรื่องการปฐมพยาบาล แก่อาสาสมัครสาธารณสุข
ด้านการป้องกันโรค	บางครั้งก็มีการป้องกันบ้าง ไม่ป้องกันบ้าง ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่	ควรยึดหลักการทำงานเดียวกัน โดยใช้หลัก 5 ส. และมีการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติงานในรูปแบบเดียวกันอย่างถูกต้อง

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

ลำดับ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	ในบางครั้งการส่งเสริมสุขภาพยังไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากประชาชนในเท่าที่ควร เพราะยังเป็นเรื่องที่แปลกใหม่	การส่งเสริมสุขภาพควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูล ได้อย่างเหมาะสม
ด้านการฟื้นฟูสภาพ	ในบางครั้งการให้คำแนะนำสำหรับประชาชน เพื่อให้ยอมรับสภาพของผู้ป่วย เห็นใจและช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยในชุมชน ยังมีน้อยมาก	ควรจัดให้มีนักจิตวิทยาในการให้คำแนะนำต่อประชาชนเพื่อยอมรับสภาพของผู้ป่วย รวมถึงมีแนวทางในการฟื้นฟูเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถมีความสุข

จากตารางที่ 3 พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการให้การปฏิบัติงานของ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น คือ การจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการปฐมพยาบาล การเรียนรู้วิธีการปฏิบัติในการช่วยเหลือเหลือผู้ป่วยเบื้องต้น โดยเฉพาะอาสาสมัครสาธารณสุขที่ยังขาดความรู้ความสามารถ

ด้านการป้องกันโรค คือ ควรมีการปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน โดยยึดตามหลักที่กำหนดใช้ร่วมกันคือหลัก 5 ส. ประกอบด้วย สะสาง (ทำให้เป็นระเบียบ) สะดวก (วางของในที่ที่ควรอยู่ สะอาด (ทำความสะอาด) สุขลักษณะ (รักษาความสะอาด) สร้างนิสัย (ฝึกให้เป็นนิสัย)

ด้านการส่งเสริมสุขภาพ คือ ในการส่งเสริมสุขภาพนั้นควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกครัวเรือน

ด้านการฟื้นฟูสภาพ คือ มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงการพัฒนาด้านจิตใจควบคู่กันตามความเหมาะ เช่น การจัดกิจกรรมในการฟังบรรยายธรรม เพื่อส่งเสริมด้านการเข้าถึงหลักธรรมให้ประชาชนทั่วไปและผู้ป่วย เพื่อให้เกิดความเมตตาซึ่งกันและกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยจะเห็นได้ว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนรู้สึกว่าได้รับการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนี พิพิธโกศลวงศ์ และนัธมน เฉียบแหลม, (2545) ได้วิจัยเรื่อง “สาธารณสุขมูลฐานชุมชนกับการพึ่งพาตนเองทาง

สุขภาพของประชาชน จังหวัดระยอง" ผลการวิจัยพบว่า การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง

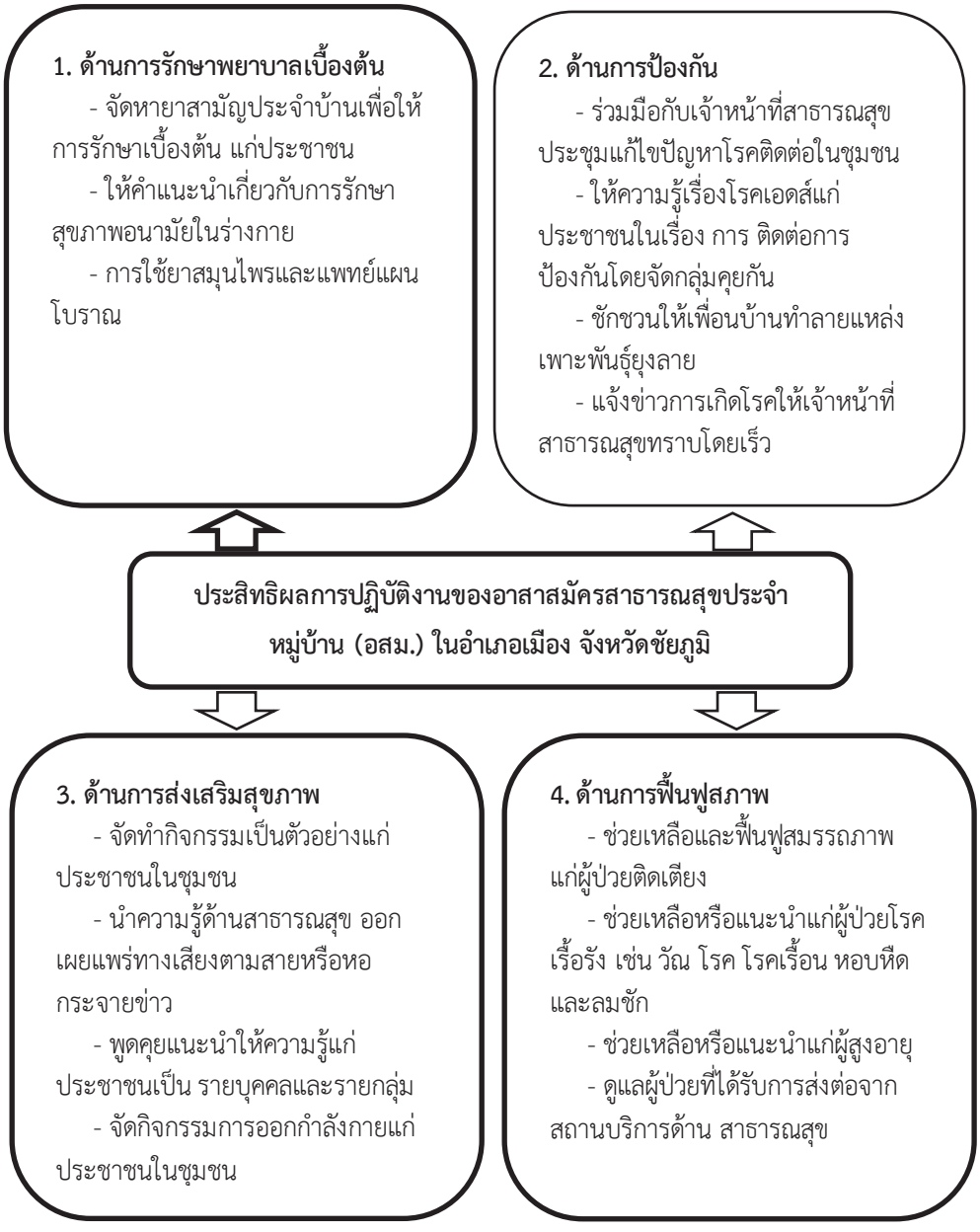
2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ "อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)" ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีเพศและการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีอายุ อาชีพและรายได้ มีความคิดเห็น แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณีรัตน์ รุ่งเกียรติกุล, (2541) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขตามการรับรู้ของตนเองและเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุขกับการปฏิบัติงานตามบทบาท ในศูนย์สุขภาพชุมชน กรุงเทพฯ" ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุคนธ์ ชุติปัญญะบุตร, (2546) ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ (อสม.) ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง" ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือน แตกต่างกัน มีการรับรู้โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขยังขาดความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพยังไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ดีเท่าที่ควร เพราะยังเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ ส่วนการให้คำแนะนำสำหรับประชาชนเพื่อให้ยอมรับสภาพของผู้ป่วย เห็นใจและช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยในชุมชน ยังมีน้อยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ อยู่ยอด, (2551) ได้วิจัยเรื่อง "ความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขในการ ดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร" พบว่า การได้รับการอบรมให้ความรู้ต่อเนื่อง การศึกษาดูงานด้าน สาธารณสุขการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข การยอมรับจากสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ยังไม่ดีเท่าที่ควร

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจาการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่พึงประสงค์ ดังนี้

1.ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

จัดหายาสามัญประจำบ้านเพื่อให้การรักษาเบื้องต้น แก่ประชาชน รวมถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยในร่างกายแก่ประชาชน มีการแนะนำในการใช้ยาสมุนไพรตามแบบแพทย์แผนโบราณ

2.ด้านการป้องกัน

ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประชุมแก้ไขปัญหาโรคติดต่อในชุมชน โดยมีการให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อและวิธีการป้องกัน โดยมีการชักชวนให้ประชาชน ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พร้อมกับแจ้งข่าวการเกิดโรคให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบโดยเร็ว

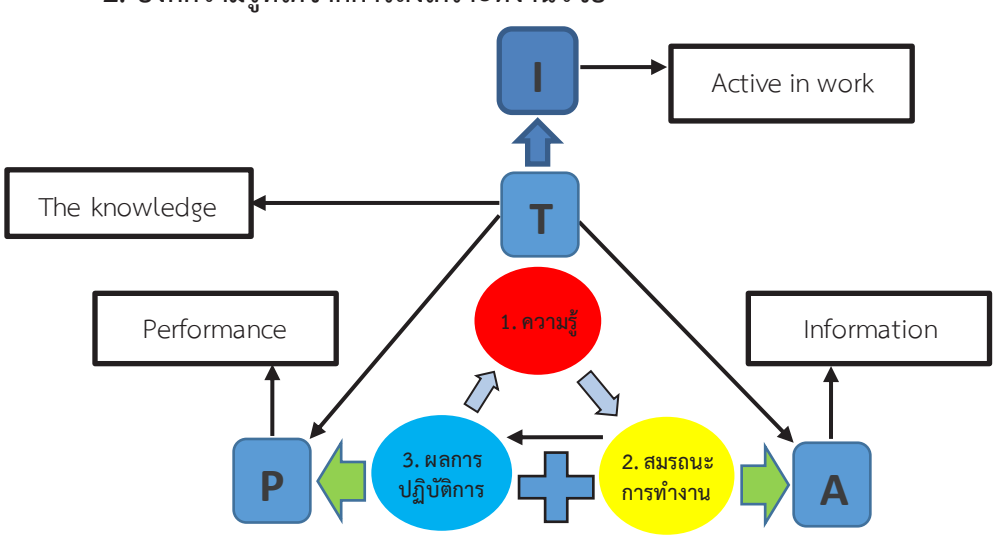
3. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

จัดทำกิจกรรมเป็นตัวอย่างแก่ ประชาชนในชุมชนมีการนำความรู้ด้านสาธารณสุข ออกเผยแพร่ทางเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว รวมถึงมีการพูดคุยแนะนำให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายแก่ประชาชน

4. ด้านการฟื้นฟูสภาพ

ช่วยเหลือและฟื้นฟูสมรรถภาพ แก่ผู้ป่วยติดเตียง รวมถึงช่วยเหลือหรือแนะนำแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น วัณ โรค โรคเรื้อน หอบหืด และลมชัก โดยมีการให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำแก่ผู้สูงอายุ มีการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อจากสถานบริการด้านสาธารณสุข

2. องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ สามารถอธิบายได้ว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ต้องปฏิบัติงานอย่างไรจึงจะมีประสิทธิผลให้เกิดขึ้นได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

The knowledge = Active in work = Performance

1. **I** คือ Information = ข้อมูล/ข่าวสาร
2. **T** คือ The knowledge = ความรู้ในการปฏิบัติงาน
3. **A** คือ Active in work = สมรถนะการทำงานของ อสม.
4. **P** คือ Performance = ผลการปฏิบัติการ

บทบาทของอาสาสมัครสมัครสาธารรณสุขในงานสุขภาพการป้องกันโรคเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสาธารณสุขอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน รวมถึงแพทย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันโรคที่ดี เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนนั้น อย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายจัดทำแผนสำหรับการอบรมพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อให้เกิดความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกวิธีภายในชุมชน

2. ควรมีนโยบายการสร้างเครือข่ายในการทำงานโดยยึดรูปแบบเดียวกัน สำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุข

3. ควรมีนโยบายแผนหรือโครงการในการรองรับค่าตอบแทนให้อาสาสมัครสาธารณสุขสำหรับในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการจัดทำโครงการตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อให้อาสาสมัครได้ลงมือปฏิบัติงานจริงโดยให้อาสาสมัครได้มีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่

2. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูล ในกิจกรรมนั้น ๆ อย่างเหมาะสม

3. ควรมีการจัดนักจิตวิทยามาให้การแนะนำสำหรับประชาชนเพื่อเป็นการฟื้นฟูเพื่อให้ผู้ป่วยได้มีการดูแลสุขภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อให้ทราบทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ควรมีการศึกษาโดยเน้นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข

3. ควรศึกษาระบบการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำอำเภอเพื่อให้ทราบการปฏิบัติงานในแต่ละตำบลว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

การสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2546). *สิทธิหน้าที่พลเมืองระบบสุขภาพภาคประชาชน.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน.

จีรภา สุขสวัสดิ์. (2547). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์*ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

เฉลิมศรี สะมะโน. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชุติระ ระบอบ และคณะ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย.* (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

นางวิรินทร์ญา ทวีอนันต์ธนกุล. (2557). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังท้องถิ่นของเทศบาลในจังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงราชวิทยาลัย.

วนิดา วีระกุล. (2542). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขกับการพัฒนาสุขภาพดีถ้วนหน้า.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พี. เอ. ลิปติ้ง.

สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน. (2543). *สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มของงานสาธารณสุขมูลฐานชุมชนในประเทศไทย.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การทหารผ่านศึก.

อาภรณ์ เกียรติขจรพันธุ์. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานอาสาสมัครสาธารณสุข: กรณีศึกษา อาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี* (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane. Taro.(1967) Statistics: *An Introductory Analysis. (2nd Ed).* New York: Harper and Row.

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์*

WORKING MOTIVATION OF PERSONNEL IN CHUMPHON BURI DISTRICT OF SURIN PROVINCE

พระประยุทธ อริยวโส (สนใจ)
Phraprayuth Ariyawangso (sonjai)
E-mail: prayoon401@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนวทางสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานขาดการประสานงาน ขาดการแก้ไขปัญหาและขาดการกระจายงาน ได้รับงานเกินความสามารถ ข้อเสนอแนวทางการสร้างแรงจูงใจ ผู้บังคับบัญชาควรกระจายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร และช่วยกันแก้ไขปัญหา

คำสำคัญ : แรงจูงใจ; การปฏิบัติงาน; บุคลากร

ABstract

Objectives of research were studied working motivation personnel, to compare working motivation of personnel, to study problems, obstacles and recommendation, methodology was the mixed methods. Findings were working motivation was at the high level. Based on different gender, age, educational level, working experience and income per month had the different working incentives, accepting research hypothesis Problems and obstacles of supervisors and colleagues cooperate, suggestion way to motivation the leader should be extent work to other for problem solving.

Keyword: Motivation, Working, Personnel

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

เทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์มีบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบไปด้วย พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป มีหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบอีกหลายหน่วยงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน การปฏิบัติงานของบุคลากรรับผิดชอบในภาระหน้าที่ตามสายงานที่แตกต่างกันออกไปด้วยหน้าที่ของงานและความถนัดของงานต่างกันออกไป พนักงานบางคนเอาใจใส่ต่อหน้าที่และมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แต่ในขณะเดียวกันพนักงานเทศบาลตำบลยะวึกและเทศบาลตำบลสระขุด บางส่วนก็มีความเหนื่อยล่า มีความเบื่อหน่ายขาดความกระตือรือร้น บางส่วนขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ดั้งนั้น การจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสามารถประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานมาใช้อย่างให้เหมาะสมกับบุคลากร ทำให้มีคุณภาพของงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น (เทศบาลตำบลสระขุด อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์, 2562)

ทฤษฎีที่นำมาวิจัยเป็นทฤษฎีที่ Frederick Herzberg พัฒนาขึ้นมาโดยการสอบถามคนเป็นร้อยๆ คน ด้วยคำถามเมื่อไรมีความพอใจในการทำงานที่งานนั้นทำให้เกิดการจูงใจสูงกับเมื่อไรที่รู้สึกไม่พอใจในการทำงานที่งานนั้นไม่จูงใจให้อยากทำ ความพอใจในการทำงานเกิด คือ องค์ประกอบด้านการจูงใจ (Motivation factors) เช่น ด้านความสำเร็จในการทำงาน, ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ, ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ, ด้านความรับผิดชอบ, ความความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน (Herzberg F. Bamard, 1959)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงให้เกิดขวัญกำลังใจหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อนำไปสู้การแก้ไขปัญหาในระยะยาวให้องค์กรประสบความสำเร็จในเป้าหมาย เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาดำเนินงานขององค์กรเพื่อการเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับใช้แก่บุคคลากรส่วนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนวทางสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 146 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรนา เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (f-test) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (ชุติระ ระบอบ และคณะ, 2552, หน้า 108)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม

(n=112)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยภาพรวม	ระดับแรงจูงใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	3.88	0.821	มาก
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.90	0.779	มาก
ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	3.88	0.820	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	3.77	0.820	มาก
ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	3.74	0.384	มาก
ภาพรวม	**3.84**	**0.708**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.708) จำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการได้รับการยอมรับนับ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

2. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	T-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	2.382		0.019	✓	
อายุ		4.904	0.003	✓	
ระดับการศึกษา		3.685	0.028	✓	
ประสบการณ์ในการทำงาน		2.040	0.113		✓
รายได้ต่อเดือน		5.557	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหาอุปสรรค และแนวทางสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยจูงใจ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	บุคลากรไม่มีความชำนาญในหน้าที่ เกิดความล่าช้า งานไม่สำเร็จตามเวลา	ควรส่งเสริมเข้าอบรมให้มากขึ้น และให้ความรู้
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	ขาดความเชื่อมั่นจากชาวบ้านยังไม่เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถ	เพื่อนร่วมงานควรรับฟังความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน
ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	ลักษณะของการปฏิบัติงานมีความซับซ้อนกัน ไม่ตรงกับตำแหน่ง	ควรมีการวางแผนงานที่ แบ่งแยกหน้าที่ ให้ชัดเจน
ด้านความรับผิดชอบ	บุคลากรหนึ่งคนรับผิดชอบงานหลายด้าน ขาดความรู้ความสามารถในการทำงาน	ควรส่งเสริมให้ ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ
ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ฯ	งานที่ปฏิบัติไม่ตรงกับตำแหน่งงานนำมาประเมินไม่ได้	ควรจัดสรรงานให้เหมาะสม ให้ถูกกับตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรต้องการให้ผู้บริหารงานเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ด้านความสำเร็จในการทำงาน คือ ควรส่งเสริมเข้าอบรมให้มากขึ้นและให้ความรู้ เพื่อที่จะได้พัฒนางานให้ตรงตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้มากขึ้น

ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ คือ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานควรรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ คือ ควรมีการวางแผนงานที่จะปฏิบัติ แบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบ ให้ชัดเจน ในการปฏิบัติงาน

ด้านความรับผิดชอบ คือ ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมให้บุคลากร ได้ร่วมประชุม ฝึกอบรม ดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ

ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน คือ ควรจัดสรรงานให้เหมาะสม กระจายงานให้ถูกกับตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลมีอยู่ทุกระดับทุกกิจกรรมที่เทศบาลได้จัดทำขึ้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากว่าบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้นมีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของตนเองสอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาทวีศักดิ์ คุณธมฺโม (สระทองล้อม), (2555) ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนการกุศลของวัดพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนการกุศลของวัดพระพุทธศาสนาจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

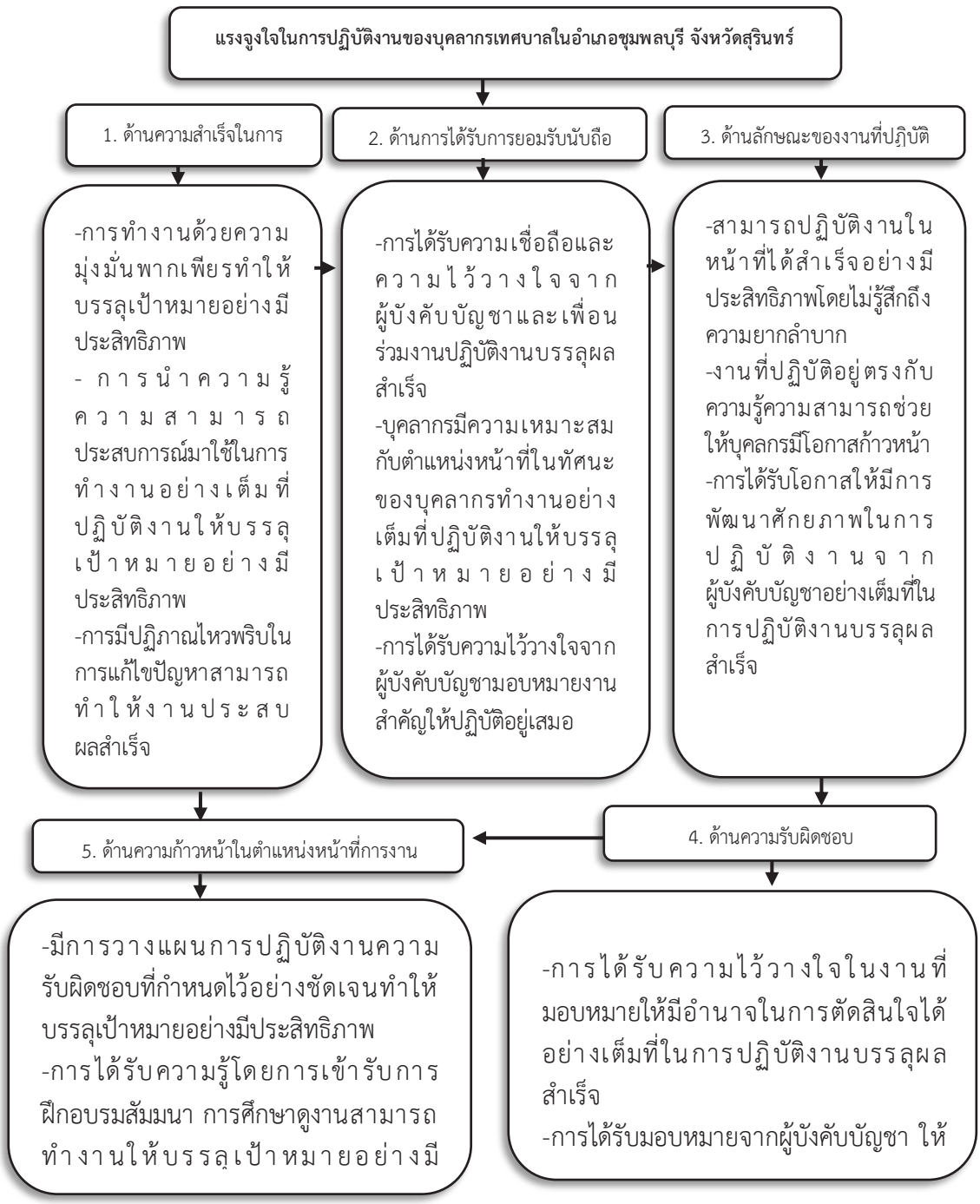
2. การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอ ชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลนั้น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มี เพศ อายุ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร สว่างศรี, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ขาเข้า) ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ” ผลการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานพบว่า เพศ อายุ แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพงษ์ศักดิ์ สนฺตมโนเกษวงศ์รอด, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”, ผลการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วที่มี เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มี ประสบการณ์ในการทำงาน ไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร แสงไกร, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ

พนักงานส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม" ผลการวิจัย ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวงค์ สีหาเสนา, (2557) ได้วิจัยเรื่อง "แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลค่ายเนินวงตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี" ผลการวิจัย บุคลากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุบลราชธานี ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้จากการวิจัย

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน ผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความมุ่งมั่นพากเพียรปฏิภาณไหวพริบแก้ไขปัญหาปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานทำให้เกิดกำลังที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

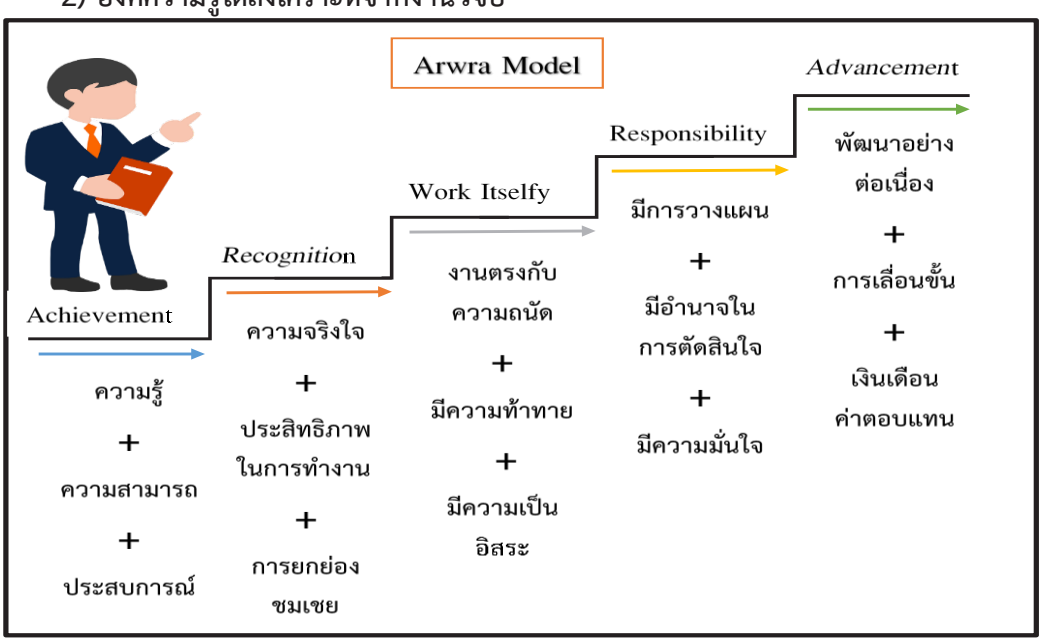
2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ การได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงาทำให้มีกำลังใจในปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในทัศนะของบุคลากรในองค์กรสามารถการทำงานอย่างเต็มที่

3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ งานที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ที่ได้รับในตำแหน่งสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความมั่นใจในหน้าที่ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และการได้รับโอกาสให้มีการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาทำให้บุคลากรเกิดการพัฒนาศักยภาพ สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่รู้สึกถึงความยากลำบาก

4) ด้านความรับผิดชอบ มีการวางแผนการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบกำหนดไว้อย่างชัดเจนและเป็นระเบียบได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ให้รับผิดชอบงานที่สำคัญ มีอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานทำให้มีกำลังใจมากยิ่งขึ้น

5) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีการพัฒนาตนเองและผลการทำงานดียิ่งขึ้น ได้รับความรู้โดยการเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและการเข้าร่วมประชุมและการวางแผนการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนทำให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2) องค์ความรู้ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปได้ว่า Arwra Model ปัจจัยที่สำคัญ คือ ARWRA ประกอบไปด้วย

A= Achievement ความสำเร็จของงาน ปัจจัยที่สำคัญ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์

R= Recognition การได้รับการยอมรับนับถือ ปัจจัยที่สำคัญ ความจริงใจประสิทธิภาพในการทำงาน การยกย่องชมเชย

W= Work Itself ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ปัจจัยที่สำคัญ งานตรงกับความถนัด มีความท้าทาย มีความเป็นอิสระ

R= Responsibility ความรับผิดชอบ ปัจจัยที่สำคัญ มีการวางแผน มีอำนาจในการตัดสินใจ มีความมั่นใจ

A= Advancement ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

A= Advancement ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเลื่อนขั้น เงินเดือนค่าตอบแทน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรเทศบาลได้รับความรู้เพิ่มเติมโดยการให้มีการฝึกอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

2) ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ความรับผิดชอบและเพื่อนร่วมงานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

3) ควรมีการวางแผนในการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจนตรงกับความสามาร และควรสร้างจิตสำนึกให้มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากรเทศบาลได้รับความรู้เพิ่มเติมโดยการให้มีการฝึกอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

2) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ความรับผิดชอบและเพื่อนร่วมงาน โดยการยิ้มไหว้ ทักทายกันทุกๆ วัน และนำหลักธรรมมาใช้ในเทศบาล เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

3) จัดการประชุมทุกๆ เดือนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และรับฟังความเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้คำนึงถึงความยากลำบากของแต่ละกองงาน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการต่อประชาชนของเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

3) ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลในอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

4) ควรเพิ่มหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในด้านที่เกี่ยวข้องกับสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

ชุติระ ระบอบและคณะ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญโญ. (2557) *เอกสารประกอบการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาศนศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงราชวิทยาลัย.

เทศบาลตำบลสระขุด อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่น* (พ.ศ.2561-2565) ฉบับทบทวน. (อัดสำเนา).

กนกพร แสงไกร. (2553). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลในเขต อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ดวงพร สว่างศรี. (2553). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ขาเข้า) ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ปฐมวงค์ สีหาเสนา. (2557). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลค่ายเนินวงตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี.* (วิทยานิพนธมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระพงษ์ศักดิ์ สนฺตมโน. (2553). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมฺโม (สระทองล้อม). (2555). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนการกุศลของวัดพระพุทธศาสนา จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Herzberg. F. Bamard. M. And Synderman, B. (1959). *The Motivation to Work.* New York: John Wiley.

Yamane Taro. (1967). *statistics: An Introductory Analysis.* (2nd Ed). New York: Harper and Row.

วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ*

ORGANIZATIONAL CULTURE AFFECTING THE PERFORMANCE OF PERSONNEL AT SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN SEKA DISTRICT, BUENG KAN PROVINCE

พระมหานวมินทร์ สิริเมธี (สาริบุตร)
Phramaha Nawamin Sirimedhi (Sariboot)
E-mail: nawamine36@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่ เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อนำเสนอแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมองค์การส่วนมากมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร คือ ผู้บริหารควรมีนโยบายให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประสานงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

คำสำคัญ : วัฒนธรรมองค์การ, การปฏิบัติหน้าที่, บุคลากร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the performance of personnel, 2) to study the organizational culture that effects the performance, 3) to present guidelines for the performance of personnel, 4) To compare the duties of provincial classified by personal. Findings of the research were as follows: Personnel have opinions on organizational culture, the overall picture was in a high level. Personal factors were different. The duties were different. Organizational culture in all areas influenced the performance of duties. And the guidelines for the performance of personnel, namely, executives should have a policy for more personnel to participate in coordination in order to understand the common practices of duties.

Keywords: Organizational Culture, Performance, personnel

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในองค์การ คือมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานเพราะเมื่อบุคลากรเข้ามาทำงานในองค์การแล้ว จะมีการรับรู้วัฒนธรรมองค์การตรงตามที่วางไว้และถ้าหากรูปแบบวัฒนธรรมองค์การไม่ตรงตามที่เขาคาดหวังไว้เขาจะรู้สึกผิดหวัง และทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อองค์การ ไม่อยากทำงาน ไม่เกิดความผูกพันต่อองค์การ และพร้อมที่จะลาออกจากองค์การเพื่อที่จะไปทำงานยังองค์การอื่น หรือถ้าจำเป็นต้องทนอยู่ในองค์การ ก็ทำงานไปวันๆหนึ่ง ไม่มีความผูกพันต่อองค์การแต่อย่างใด ดังนั้นผู้บริหารสามารถใช้วัฒนธรรมองค์การเป็นแนวทางในการบริหารจัดการภายในองค์การโดยนำมาประกอบการตัดสินใจ เริ่มตั้งแต่การรับบุคลากรเข้ามาให้เข้ากันกับองค์การ หรือใช้เป็นแนวทางในการรักษาทรัพยากรบุคล และพัฒนาบุคลากรในทางที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์การเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ (ฐิติรัตน์ สมรูป, 2555)

ดังที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมองค์การมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์การ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องวัฒธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานและพัฒนาองค์การ การวางแผน การปรับปรุงแก้ไข และการสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์การให้เหมาะสมและดีขึ้นเป็นลำดับไป เพื่อการพัฒนาและนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกาจังหวัดบึงกาฬ
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 258 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 156 คน โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรของ Taro Yamane

(Yamane, 1973) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน คือ ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน ฝ่ายนิติบัญญัติ 4 คนและข้าราชการ 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับบุคลากร ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามและเก็บกลับมาด้วยตัวเอง ส่วน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติอนุมาน ทดสอบสมมติฐาน ค่าที และค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทเชิงพรรณา

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์การองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม

(n=158)

ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์การองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม	ผลการวิเคราะห์		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเน้นรายละเอียดงาน	4.23	0.44	**มาก**
2. ด้านเน้นผลงาน	4.08	0.55	**มาก**
3. วัฒนธรรมที่เน้นบุคลากร	4.05	0.48	**มาก**
4. ด้านเน้นการปฏิบัติงานเป็นทีม	4.04	0.33	**มาก**
5. ด้านเน้นการแข่งขันและเอาชนะคู่แข่งขันทางธุรกิจ	4.01	0.32	**มาก**
6. ด้านเน้นความมั่นคง	4.20	0.51	**มาก**
7. ด้านเน้นนวัตกรรรมและการยอมรับความเสี่ยง	4.17	0.46	**มาก**
ภาพรวม	**4.11**	**0.29**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1. ด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ ($\overline{X}$=4.25) 2. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนภายในองค์การ ($\overline{X}$=4.18) 3. ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ($\overline{X}$=4.15) 4. ด้านความมั่นคงและความปลอดภัย ($\overline{X}$=4.13) 5. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ ($\overline{X}$=4.13) 6. ด้านนโยบายและการบริหาร ($\overline{X}$=4.13) 7. ด้านความพึงพอใจในการ

ปฏิบัติหน้าที่ ($\overline{X}$=4.13) 8.ด้านผู้บังคับบัญชา($\overline{X}$=4.12) 9. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ($\overline{X}$=4.10)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคล

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคล

(n=158)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	2.344		0.020	✓	
อายุ		4.269	0.006	✓	
สถานภาพสมรส		3.324	0.039	✓	
ระดับการศึกษา		18.932	0.000	✓	
รายได้ต่อเดือน		18.994	0.000	✓	
ประสบการณ์การทำงาน		3.883	0.010	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมติฐาน

3. เปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ โดยกำหนดให้วัฒนธรรมองค์การ (X) เป็นตัวแปรต้น และกำหนดให้ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร (Y) เป็นตัวแปรตาม **Coefficients**[a]

(n=158)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-.404	.325		-1.244	.216
ด้านเน้นรายละเอียดงาน (X1)	.190	.054	.199	**3.506****	.001
ด้านเน้นผลงาน (X2)	.070	.045	.091	1.561	.121
ด้านเน้นบุคลากร (X3)	.303	.050	.346	**6.039****	.000
ด้านเน้นการปฏิบัติงานเป็นทีม (X4)	.018	.076	.014	.234	.815

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ โดยกำหนดให้วัฒนธรรมองค์การ (X) เป็นตัวแปรต้น และกำหนดให้ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร (Y) เป็นตัวแปรตาม **Coefficients**[a]

(n=158)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	-.404	.325		-1.244	.216
ด้านเน้นการแข่งขันและเอาชนะคู่แข่งขันทางธุรกิจ (X5)	.144	.073	.108	**1.983***	.049
ด้านเน้นความมั่นคง (X6)	.268	.048	.321	**5.571****	.000
ด้านเน้นนวัตกรรมและการยอมรับความเสี่ยง (X7)	.110	.049	.121	**2.250***	.026

จากตารางที่ 3 พบว่า องค์ประกอบทุกด้านของวัฒนธรรมองค์การ (X) ได้แก่ 1. ด้านเน้นรายละเอียดงาน (X1) 2. ด้านเน้นผลงาน (X2) 3. ด้านเน้นบุคลากร (X3) 4. ด้านเน้นการปฏิบัติงานเป็นทีม (X4) 5. ด้านเน้นการแข่งขันและเอาชนะคู่แข่งขันทางธุรกิจ (X5) 6. ด้านเน้นความมั่นคง (X6) และ 7. ด้านเน้นนวัตกรรมและการยอมรับความเสี่ยง (X7) มีอิทธิพลร่วมกันต่อการปฏิบัตหน้าที่ของบุคลากร (Y) และทุกองค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการปฏิบัตหน้าที่ของบุคลากร ได้ร้อยละ 67.9

และเมื่อพิจารณาเป็นเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การด้านรายละเอียดงาน (X1) (t = 3.506, Sig. = 0.001) ด้านเน้นบุคลากร (X3) (t = 6.039, Sig. = 0.000) ด้านเน้นความมั่นคง (X6) (t = 5.571, Sig. = 0.000) มีอิทพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านเน้นการแข่งขันและเอาชนะผ็แข่งขันทางธุรกิจ (X5) (t = 1.983, Sig. = 0.049) ด้านเน้นนวัตกรรมและการยอมรับความเสี่ยง (X7) (t = 2.250, Sig. = 0.026) มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ขอบุคลากร (Y) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนองค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การด้านเน้นผลงาน (X2) (t = 1.561, Sig. = 0.121) และด้านเน้นการปฏิบัติงานเป็นทีม (X4) (t = 0.234, Sig. = 00.815) ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัตหน้าที่ของบุคลากร (Y)

4. แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรการกำหนดหน้าที่ในลักษณะการปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมในบางเรื่องยังไม่ชัดเจน มีการสั่งงานซ้ำซ้อนการปฏิบัติหน้าที่จึงประสบปัญหาล่าช้า และหน่วยงานยังมีการดำเนินการและการประสานงานยังไม่ตอบสนองต่องานที่ดีพอ ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีนโยบายให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประสานงานมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

ลดปัญหาการแบ่งหน้าที่ไม่ชัดเจน และลดปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เป็นการเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรรวมไปถึงองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

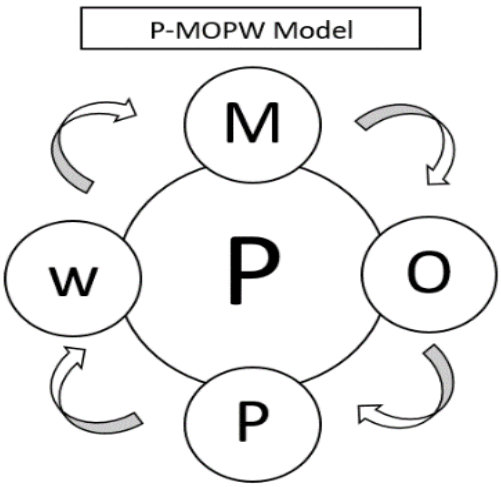
1. การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่าบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกาจังหวัดบึงกาฬ มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานภายใต้ผู้บังคับบัญชาและนโยบายที่ดี มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่และรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในงานที่ทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ม่านกลาง, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)” ผลวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับงานปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน นโยบายและการบริหารงาน ผู้บังคับบัญชา ลักษณะการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความมั่นคงและความปลอดภัย และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคล พบว่า แตกต่างกัน ทุกด้าน จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา ชูเจริญพัฒน์, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ เขตนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า พนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ เขตนครสวรรค์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกาจังหวัดบึงกาฬ พบว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การส่วนมาก มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยองค์ประกอบของวัฒนธรมองค์การด้านรายละเอียดงาน ด้านเน้นบุคลากร ด้านเน้นการแข่งขันและเอาชนะคู่แข่งขันทางธุรกิจ ด้านเน้นความมั่นคง และด้านเน้นนวัตกรรมและการยอมรับความเสี่ยง มีอิทธิพลต่อการปฏิบัตหน้าที่ขอบุคลากร ส่วนองค์ประกอบของวัฒนธรมองค์การด้านเน้นผลงานและด้านเน้นการปฏิบัติงานเป็นทีม ไม่มีอิทธิพลต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ม่านกลาง, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)” ผลวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับงานปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน นโยบายและการบริหารงาน ผู้บังคับบัญชา ลักษณะการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความมั่นคงและความปลอดภัย และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ดังภาพ

ภาพที่ 1 วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

จากแผนภาพสามารถอธิบายสรุปได้ว่า

M = Manager ผู้บริหารต้องออกแบบวัฒนธรรมองค์การ เพื่อให้บุคลากรมีค่านิยมในการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

O = Organization Culture วัฒนธรรมองค์การเป็นค่านิยมร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นตัวกำหนดทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การ

P = Personnel บุคลากร รับรู้ร่วมกันถึงวัฒนธรรมขององค์การ แล้วลงมือปฏิบัติงานในทิศทางที่กำหนดร่วมกัน

W = Work การปฏิบัติหน้าที่ตามทิศทางของรูปแบบวัฒนธรรมองค์การที่ผู้บริหารออกแบบเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

P = Performance ประสิทธิภาพของงานที่บุคลากรได้ปฏิบัติตามทิศทางที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา ควรมีนโยบายส่งเสริมให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีให้กับบุคลากรในหน่วยงานเพิ่มมากขึ้น

2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา ควรมีนโยบายสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถพิเศษที่โดดเด่นด้านต่าง ๆ มาช่วยกันพัฒนาบุคลากรให้ดียิ่งขึ้นไปอย่างเหมาะสม

3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา ควรมีนโยบายแสวงหาความรู้และเทคนิคการบริหารจัดการวัฒนธรรมองค์การในรูปแบบใหม่ ๆ จนสามารถนำความรู้มาบริหารงานในองค์การให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา ควรมีโครงการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ในอำเภอเดียวกัน เพื่อพัฒนาความรู้ด้านวิชาการและทักษะการบริหารชุมชนให้มีประสิทธิภาพ สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างองค์การอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดวัฒนธรรมการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเซกา ควรมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารคนและบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป เพื่อความเจริญรุ่งเรืองภายในชุมชน

3. ราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะที่ดีเพิ่มขึ้น ทั้งทักษะการบริหารในด้านอื่น ๆ ควบคู่กันกับศีลธรรมและจริยธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยต่อยอดการพัฒนาการสร้างหรือปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การของหน่วยงานอื่นๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เป็นต้น

2. ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์การในองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาและลงมือปฏิบัติเชิงบูรณการที่ดีและทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

นางสาวฐิติรัตน์ สมรูป. (2555) *วัฒนธรรมองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากร เทศบาลตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นางสาวณัฐธิดา ซูเจริญพิพัฒน์. (2552) *วัฒนธรรมองค์ในองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ เขตนครสวรรค์.* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศิริพร ม่านกลาง. (2552) *วัฒนธรรมองค์การและความผูกพันของพนักงานตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย.

สถาบันพระปกเกล้า. (2547). *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่น หมวดที่ 3 พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ 4 เรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบล.* นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

Baron, Angela and Walters Mike. (1994) *The Culture Facton Corporate And International Perspection*. Great Britain: Short Run.

Hofstede. G. (1997). *Cultures And Organization: Software Of The Mind.* London: McGraw - Hill.

ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*

ADMINISTRATIVE SKILLS OF THE ADMINISTRATORS ACCORDING TO PERSONNEL'S PERCEPTIONS AT KHLONG-SAM SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KHLONG LUANG DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

พระมหาภูรัช ทนฺตวโส (ศรีเลิศรส)
Phramaha Purach Dantavaṁso (Srilertros)
E-mail:zodazaxp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาทักษะการบริหาร เปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากร ศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรที่มีข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีผลต่อการรับรู้โดยภาพรวมแตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคพบว่าขาดการนำอุปกรณ์เก่ามาใช้ใหม่ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นน้อย มีความสร้างสรรค์การปฏิบัติงานน้อย ดังนั้นควรจัดกิจกรรมพัฒนาอุปกรณ์เก่า จัดเวทีแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้สร้างสรรค์งาน

คำสำคัญ: ทักษะ; การบริหาร; การรับรู้

Abstract

This article was to study administrative skills, compare the perception, study problems, obstacles and skills development guidelines, using mixed methods. Findings were that the administrative skills were at high level. Personnel with different age, educational level, job position and monthly income had different perceptions, accepting the research hypothesis but personnel with different gender did not have different perceptions, rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were the administrators lacked of repairing the old equipment, a little opportunity for opinion expression, operational creativity development was limited. Therefore there should organize activities for repairing the old equipment, opinions expression and job creativity.

Keywords: Administrative skill; Administrators; Perception

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ประยุกต์ทั้งความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ทักษะการบริหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นของผู้บริหารองค์การทุกระดับ (ถวิล อรัญเวศ, 2560) ทั้งนี้ตามแนวคิด Three Types of Managerial Skills (Robert L. Katz, 2007) แบ่งทักษะการบริหารออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านเทคนิคเป็นทักษะสำหรับผู้บริหารระดับต้นที่อาศัยความชำนาญด้านวิธีการ กระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับกลางในการประสานงานร่วมงานกับผู้อื่นและ 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอดคือทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารระดับสูง เป็นความสามารถในการมองเห็นภาพรวม การมีวิสัยทัศน์ การกำหนดทิศทางขององค์การและการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งด้านกฎระเบียบ กติกา ทรัพยากร กรอบเวลาและงบประมาณ (Koontz Harold & Wehrich Heinz, 1990) ซึ่งทักษะการบริหารทั้ง 3 รูปแบบนี้ คือส่วนผสมที่ผู้บริหารแต่ละระดับมีความจำเป็นต้องใช้ในระดับที่แตกต่างกันเพื่อการแก้ไขอุปสรรคและกำหนดกระบวนการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ (พัชรา อุดมผล, 2550)

คณะผู้บริหารชุดปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามประสบความสำเร็จในการดูแลทุกข์สุขและให้บริการประชาชนในแต่ละหมู่บ้านอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข(จากรางวัลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีในระดับจังหวัดและรางวัลชมเชยในระดับประเทศ) แต่เนื่องจากจะต้องพ้นจากการทำหน้าที่

ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ชุดปัจจุบัน (พ.ศ.2558 - พ.ศ.2563) เพื่อนำผลการวิจัยนี้ ไว้สำหรับเป็นแนวทางการบริหารงานเพื่อให้เข้าใจถึงที่มาของความสำเร็จในการบริหารงานชุมชนที่มีประสิทธิภาพและรวมถึงนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหาร เพื่อให้การบริหารงานชุมชนดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม จำนวน 290 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คนโดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 ท่าน คือ พระสังฆาธิการ 1 รูป ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ท่าน ฝ่ายนิติบัญญัติ 3 ท่านและข้าราชการ 4 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับบุคลากร ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามและเก็บกลับมาด้วยตัวเอง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนาหาค่าความถี่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติอนุมาน การทดสอบสมมติฐานค่าทีและค่าเอฟด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ของบุคลากรต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม

(n=169)

ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากร ฯ	ระดับการรับรู้		
	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านเทคนิค	3.85	0.310	มาก
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.02	0.298	มาก
ด้านความคิดรวบยอด	4.17	0.312	มาก
รวม	**4.02**	**0.251**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.251) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านเทคนิค ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลเปรียบเทียบการรับรู้ของบุคลากรต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=169)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.563		0.574		✓
อายุ		12.204	0.000	✓	
ระดับการศึกษา		42.522	0.000	✓	
ตำแหน่งงาน		32.996	0.000	✓	
รายได้ต่อเดือน		22.143	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่าบุคลากรที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการรับรู้ต่อทักษะการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคของทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ทักษะของผู้บริหาร ฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านเทคนิค	ขาดการประยุกต์ซ่อมแซมอุปกรณ์เก่าให้สามารถกลับมาใช้ได้ใหม่	ควรจัดกิจกรรมพัฒนาอุปกรณ์เก่าให้กลับมาใช้ได้
ด้านมนุษสัมพันธ์	เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีน้อย	ควรจัดเวทีให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มขึ้น
ด้านความคิดรวบยอด	มีความสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานน้อย	ควรเปิดโอกาสให้มีการสร้างสรรค์การปฏิบัติงาน

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรต้องการให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านเทคนิค คือ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมแนะนำความรู้ในการประยุกต์ซ่อมแซมและพัฒนาอุปกรณ์เก่าให้สามารถกลับมาใช้ได้ใหม่

ด้านมนุษสัมพันธ์ คือ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพิ่มมากขึ้นหรือจัดให้มีเวทีเพื่อเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

ด้านความคิดรวบยอด คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้เสนอการสร้างสรรค์และพัฒนาการปฏิบัติงานให้มากขึ้นและแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยภาพรวม พบว่าบุคลากรมีการรับรู้ต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรได้รับคำแนะนำในเทคนิควิธีการที่ดีจากผู้บริหารและยังรับรู้ถึงมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่ผู้บริหารมีให้และรับรู้ถึงวิสัยทัศน์ที่ดีของผู้บริหารอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อำนวย พลรักษา, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2” ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าบุคลากรที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการรับรู้ต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรียา สุตา, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการซื้อสินค้าผ่าน QR Code ในเขตกรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่าผู้บริโภคที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้แต่เดือนที่แตกต่างกันมีการรับรู้ต่อการซื้อสินค้าผ่าน QR Code ในเขตกรุงเทพฯแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญาณี พญาพิชัย, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ของผู้บริโภคที่มีต่อการได้รับรองมาตรฐานร้านยาคุณภาพของร้านบู๊ทส์” ผลการวิจัยพบว่าผู้บริโภคที่มีเพศที่แตกต่างกันมีการรับรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ด้านเทคนิค

- ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ
- ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดเทคนิคการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
- ผู้บริหารแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้บุคลากรอย่างเหมาะสม
- ผู้บริหารจัดหาทรัพยากรที่ใช้ในดำเนินงานได้อย่างเพียงพอกับความต้องการ
- ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบผลงานอย่างมีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาการทำงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้านมนุษยสัมพันธ์

- ผู้บริหารมีความเข้าใจศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในองค์การ
- ผู้บริหารมีความรู้และสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้
- ผู้บริหารใช้การบริหารงานแบบความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้
- ผู้บริหารเป็นผู้สามารถประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผู้บริหารวางตัวเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

ด้านความคิดรวบยอด

- ผู้บริหารดำเนินเป้าหมายให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ตามพรบ.องค์การบริหารส่วนตำบล
- ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมของการทำงานทั้งหมดอย่างชัดเจน
- ผู้บริหารตั้งมั่นอยู่บนหลักการ ระเบียบและกติกาต่าง ๆ เป็นอย่างดี
- ผู้บริหารมีการใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาประยุกต์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี
- ผู้บริหารบริหารทรัพยากรบุคคล เวลา งบประมาณได้อย่างลงตัว จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

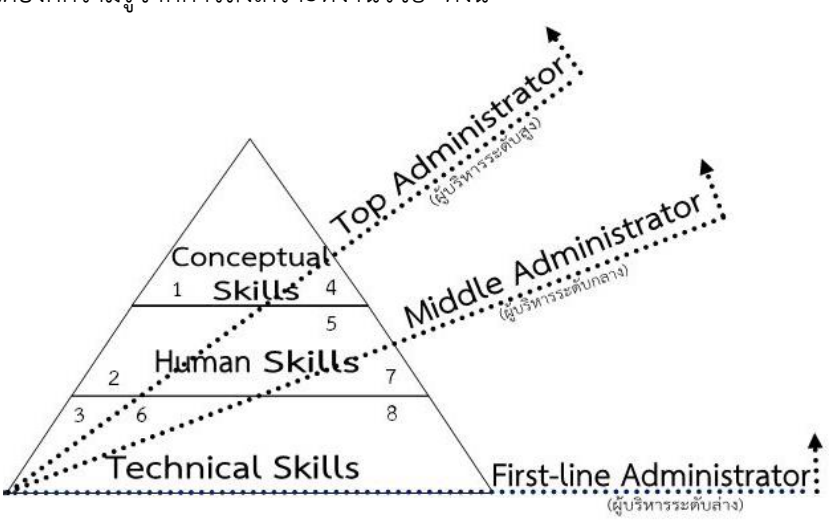
ด้านเทคนิค เป็นความชำนาญและคล่องแคล่วในเทคนิคการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ในวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนสัมฤทธิ์ผล โดยใช้ทรัพยากรทั้งคน เงิน งบประมาณ และเวลาอย่างรู้คุณค่า ด้วยความประหยัดสุดแต่เกิดอรรถประโยชน์สูง มีการตรวจสอบผลงานอย่างมีมาตรฐานและแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน

ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นศิลปะในการครองใจคน การวางตัวที่เหมาะสมด้วยกิริยาอาการ คำพูดและการสื่อสารสั่งการที่ชักจูงให้บุคลากรเกิดความเข้าใจตรงกันได้ จนสามารถดึงศักยภาพของแต่ละคนให้ประสานการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างลงตัว ทำให้เกิดความสามัคคีกันในองค์การ ร่วมใจกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านความคิดรวบยอด เป็นการมองเห็นภาพรวมทั้งหมดตามวัตถุประสงค์ขององค์การ กำหนดทิศทางแล้วบริหารตามหลักการ ระเบียบและกติกาต่าง ๆ ด้วยการใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การให้ได้ อีกทั้งยังต้องมีการสร้างสรรค์และพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลดีต่อองค์การอย่างต่อเนื่องด้วย

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพอธิบายให้เห็นจากภาพได้ว่า ผู้บริหารระดับใดควรมีทักษะด้านไหนที่ควรโดดเด่นกว่าด้านอื่น ๆ จากขนาดของพื้นที่ที่ถูกแบ่งโดยเส้นระดับของผู้บริหาร ซึ่งสรุปได้ว่า

ผู้บริหารระดับสูงควรมีทักษะการบริหาร (พื้นที่ที่ 1+2+3) โดยด้านความคิดรวบยอดมากที่สุด (พื้นที่ที่ 1) รองลงมาคือด้านมนุษยสัมพันธ์ (พื้นที่ที่ 2) และด้านเทคนิค (พื้นที่ที่ 3) เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

ผู้บริหารระดับกลางควรมีทักษะการบริหาร (พื้นที่ที่ 4+5+6) โดยด้านมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด (พื้นที่ที่ 5) ส่วนด้านความคิดรวบยอด (พื้นที่ที่ 4) และด้านเทคนิค (พื้นที่ที่ 6) เป็นลำดับรองลงมา

ผู้บริหารระดับล่างควรมีทักษะการบริหาร (พื้นที่ที่ 7+8) โดยด้านเทคนิค (พื้นที่ที่ 8) มากที่สุด รองลงมาคือด้านมนุษยสัมพันธ์ (พื้นที่ที่ 7)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามการรับรู้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรมีนโยบายสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชน

2. ผู้บริหารควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

3. ผู้บริหารควรมีนโยบายติดตามและประเมินผลทักษะการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

2. ผู้บริหารควรสรรหาผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถพิเศษที่โดดเด่นด้านต่าง ๆ มาช่วยกันพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้นไปอย่างเหมาะสม

3. ผู้บริหารควรติดตามและประเมินผล ตลอดจนหาความรู้และเทคนิคการบริหารงานในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้นและวิธีการที่หลากหลายขึ้น จนสามารถนำความรู้ที่ได้มาบริหารงานในองค์การให้เกิดประโยชน์สูงสุดยิ่งขึ้นไปได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยต่อยอดบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

2. ควรทำการศึกษาวิจัยในองค์การส่วนราชการอื่นภายในจังหวัดปทุมธานี

3. ควรทำการศึกษาวิจัยในองค์การส่วนราชการอื่นภายในประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. *กระทรวงมหาดไทย.สรุปข้อมูล อปท ทั่วประเทศ*, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://1th.me/Am34

ถวิล อรัญเวศ.(2560).*การบริหารเป็นศาสตร์และศิลป์*.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://1th.me/m20J

พัชรา อุดมผล. (2550).*ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต).ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พัชรียา สุตา. (2555). *การรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการซื้อสินค้าผ่านQR Code ในเขตกรุงเทพฯ*.(สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อภิญาณี พญาพิชัย. (2553). *การรับรู้ของผู้บริโภคที่มีต่อการได้รับรองมาตรฐานร้านยาคุณภาพของร้านบู๊ทส* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อำนวย พลรักษา. (2556). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2.* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Koontz Harold &Wehrich Heinz. (1990). *Essentials of Management.* New York: McGraw-Hill.

Robert L. Katz. (2007).*Skills of an Effective Administration*. Harvard Business Review 33. (January-February, 2007): 33-42.

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ*

AN APPLICATION OF PRINCIPLE OF SUFFICIENT ECONOMY PHILOSOPHY IN MUNICIPALITY MANAGEMENT OF SEKA DISTRICT BUENG KAN PORVINCE

พระมหายุทธพิชัย สิริชโย (ดวงโสภา)
Phramaha Yuttapichai Sirjayo (Duangsopa)
E-mail: yuttapichai0002@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากร ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร พบว่า บุคลากรที่มีเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดความสามัคคีระหว่างชุมชนและเทศบาลทำให้วางแผนได้ยาก ส่วนข้อเสนอแนะ คือ ให้ความรู้ความเข้าใจต่อบุคลากรก่อนดำเนินงานทุกอย่าง

คำสำคัญ : การประยุกต์; การบริหารจัดการ; เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this research paper. To study the level of opinions, comparison of opinions of personnel, problems, obstacles and suggestions. Methodology was the mixed methods. Findings of the research were as follows. by overall was at high level Considering each aspect was found that all aspects were at high levels In the following order The comparisons of opinions of personnel classified by personal factors, were found that personnel with different gender and monthly incomes had different opinions accepting the set research hypothesis. As for personnel with different age, educational level, work experiences did not have different opinions, rejecting the set hypothesis. The problems, obstacles were: Harmony between the community and the municipality Makes planning difficult

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

Sufficiency economy planning is still too small. Recommendations were: give knowledge and understanding to personnel before operating everything.
Keywords : Application; Management; Sufficient Economy

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ดังจะเห็นได้ว่า ปรากฏความหมายในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ.2517 ที่พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมี พอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ (สำนักนโยบายและแผน, 2560) อีกทั้ง การพัฒนาประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน”และ“คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 9-11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560-2564)

อนึ่ง การบริหารจัดการองค์การของเทศบาลในอำเภอเซกา ของบุคลากรในเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ ประยุกต์ทั้งความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์การจึงเป็นทักษะอีกอย่างหนึ่งที่น่าศึกษา เพราะจะทำให้รู้ว่า บุคลากรในองค์กร เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด

ดังนั้น จากบริบทข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา ของบุคลากรในเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬว่า มีความรู้ ความเข้าใจต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียง/ไม่พอเพียง ของหน่วยงานของตนเองได้หรือไม่ เพื่อนำผลวิจัยนี้ ไว้สำหรับเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากบุคลากรในเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 289 คน คือ บุคลากรในเทศบาลท่าสะอาด จำนาน 157 คน (เทศบาลตำบลท่าสะอาด, 2563) ในเทศบาลซาง จำนวน 70 คน (เทศบาลตำบลซาง, 2563) ในเทศบาลศรีพนา จำนวน 62 คน(เทศบาลตำบลศรีพนา, 2563) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับบุคลากร ซึ่งผู้วิจัยได้ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามและเก็บกลับมาด้วยตัวเอง ส่วน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติอนุมาน ทดสอบสมมติฐาน ค่าที และค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.682) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดการองค์การ ($\overline{X}$ = 3.92, S.D. = 0.700) ด้านการบริหารคน ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.727) ด้านการประเมินผล ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 0.741) และด้านการวางแผน ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 0.697) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีเพศและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหาและอุปสรรค 1) ด้านการวางแผน ขาดความสามัคคีระหว่างชุมชนและเทศบาลทำให้วางแผนได้ยาก 2) ด้านการจัดการองค์การ ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับโครงการเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมากนัก 3) ด้านการบริหารคน บุคลากรยังขาดความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ 4) ด้านการประเมินผล ผู้บริหารยังไม่ค่อยจริงจังในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน ให้ความรู้ความเข้าใจต่อบุคลากรก่อนดำเนินงานทุกอย่าง 2) ด้านการจัดการองค์การ เสริมความรู้ให้บุคลากร ชุมชน รู้คุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เสมอ 3) ด้านการบริหารคน ให้บุคลากรทุกคนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4) ด้านการประเมินผล ควรมีการประเมินผลที่บริสุทธิ์และเป็นธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายได้ว่า เพราะว่าโครงงานของเทศบาลโดยส่วนมากมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสถิต โพธิญาโณ (โพธิ์หล้า), (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่บุคลากรมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ เกตุกราย, (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ประชาชนที่มีอายุและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยศักดิ์ เสนานุช, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน: ศึกษากรณีหมู่บ้านต้นกระโดน ตำบลวังมะนาว อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” ที่พบว่า คนในชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

1.ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา โดยภาพรวม

(n=168)

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผน	3.89	0.697	มาก
2. ด้านการจัดการองค์การ	3.92	0.700	มาก
3. ด้านการบริหารคน	3.90	0.727	มาก
4. ด้านการประเมินผล	3.89	0.741	มาก
ภาพรวม	**3.90**	**0.682**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.90, S.D. = 0.682) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากุกด้าน คือ ด้านการจัดการองค์การ ด้านการบริหารคน ด้านการประเมินผล และด้านการวางแผน ตามลำดับ

2. ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=168)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-2.172	-	0.031	✓	-
อายุ	-	1.951	0.123	-	✓
ระดับการศึกษา	-	0.401	0.671	-	✓
ประสบการณ์การทำงาน	-	1.270	0.847	-	✓
รายได้ต่อเดือน	-	4.585	0.004*	✓	-

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของบุคลากรเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการวางแผน	ขาดความสามัคคีระหว่างชุมชนและผู้เทศบาล	เน้นสร้างความสามัคคีต่อหมู่คณะ
2. ด้านการจัดการองค์การ	ผู้บริหารไม่ค่อยเห็นความสำคัญกับโครงการที่เน้นเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	ควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง
3. ด้านการบริหารคน	บุคลากรยังขาดความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้	ให้บุคลากรทุกคนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ด้านการประเมินผล	มีการแบ่งงานที่ไม่เป็นธรรมในการดำเนินงาน	ควรมีการประเมินผลที่บริสุทธิ์และเป็นธรรม

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามปัญหา มีอุปสรรคและข้อเสนอแนะของบุคลากรเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการวางแผน คือ 1) เน้นสร้างความสามัคคีต่อหมู่คณะ เพื่อให้งานดำเนินไปได้โดยง่าย 2) ให้ความรู้ ความเข้าใจต่อบุคลากรก่อนดำเนินงานทุกอย่าง

ด้านการจัดการองค์การ คือ 1) ควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง 2) เสริมความรู้ให้บุคลากร ชุมชน รู้คุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เสมอ

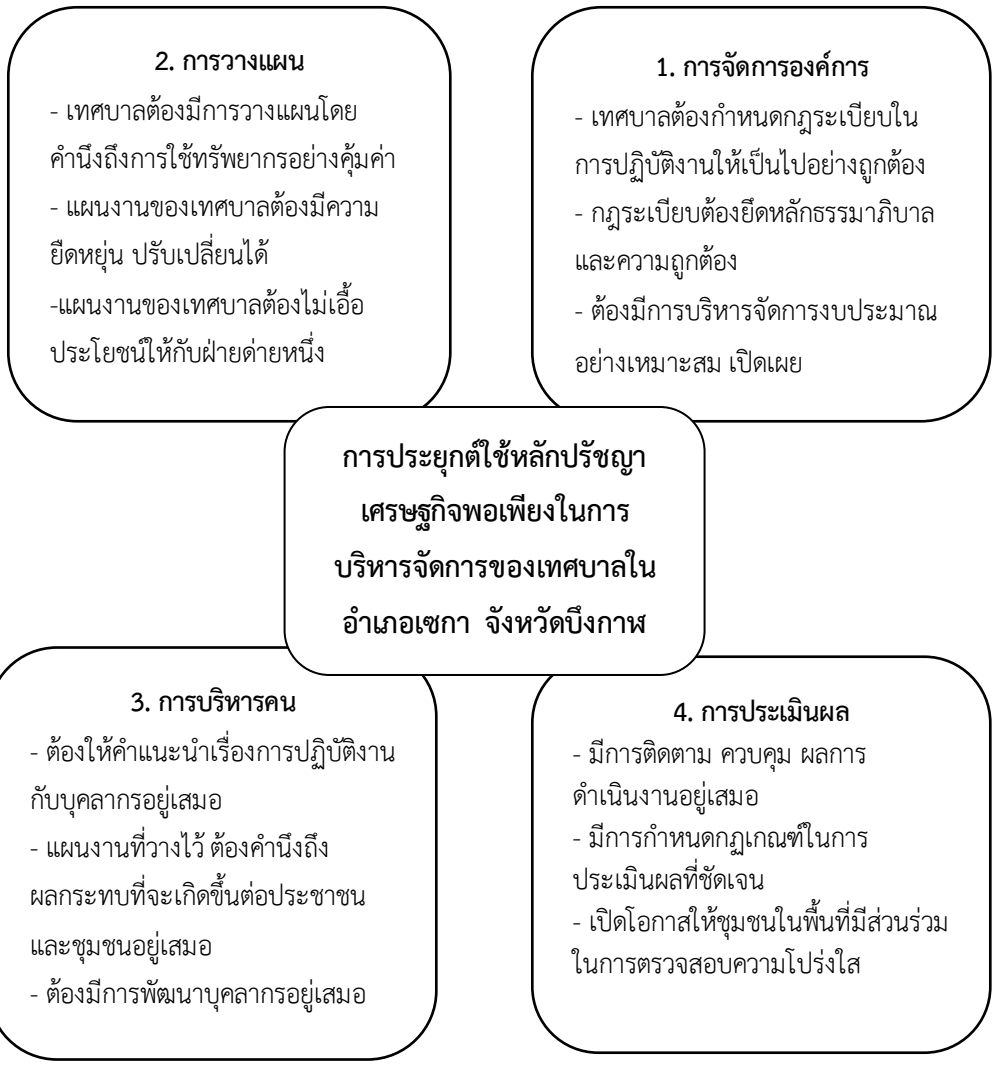
ด้านการบริหารคน คือ 1) ให้บุคลากรทุกคนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน 2) ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการประเมินผล คือ 1) ควรมีรางวัลแก่บุคลากรที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงาน 2) ควรมีการประเมินผลที่บริสุทธิ์และเป็นธรรม

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” อธิบายได้ว่า

ด้านการวางแผน

แผนงานที่วางไว้ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ต้องวิเคราะห์สภาพแวดต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบ

ในการวางแผน และแผนงานที่วางนั้น ต้องมีความยืดหยุ่น สามารถแก้ไขได้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เทศบาลต้องไม่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อันจะส่อถึงการทุจริต

ด้านการจัดการองค์การ

องค์กรต้องมีกฎระเบียบที่ชัดเจนในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใส มีการแบ่งงานให้แก่บุคลากรตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกันของบคลากรในองค์กร งบประมาณในโครงการต่าง ๆ ต้องมีการเปิดเผยต่อสาธารณชน สามารถให้ชุมชนเข้าร่วมตรวจสอบด้วย เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน

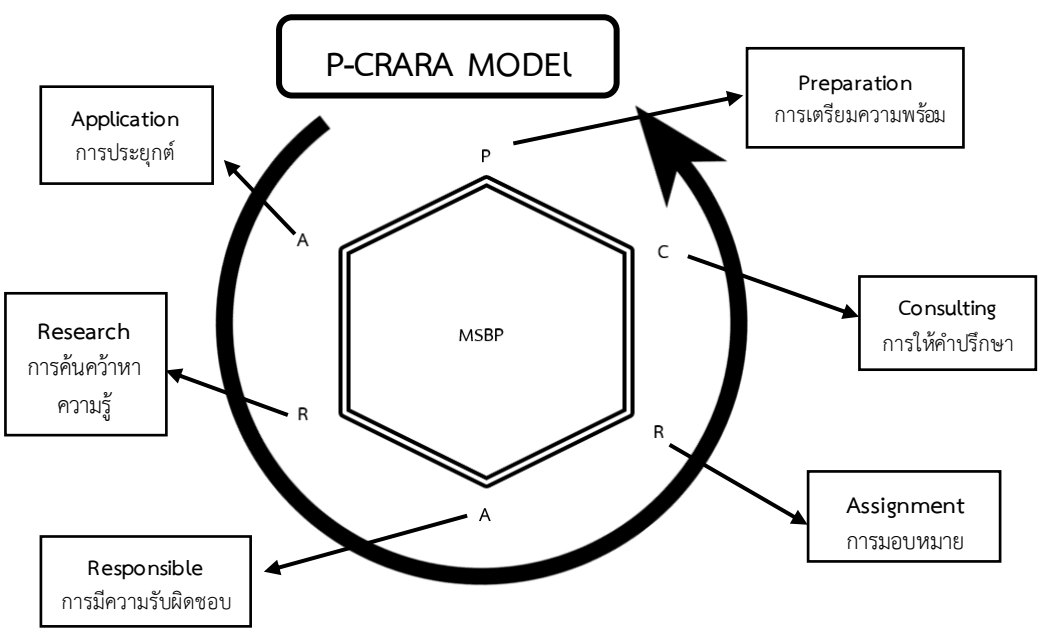
ด้านการบริหารคน

ผู้บริหารต้องให้คำแนะนำกับบุคลากรในองค์กรอย่างเสมอ สนับสนุนให้บุคลากรหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาที่มีโอกาส งานที่งานแผนไว้ต้องไม่กระทบกับชุมชนรอบข้าง คือต้องได้รับความเห็นชอบจากชุมชนก่อน และควรสร้างความสามัคคีระหว่างเทศบาลกับชุมชน เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน และร่วมมือกันเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้านการประเมินผล

ต้องมีการติดตาม ควบคุม ผลการดำเนินงานอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน มีการกำหนด มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการประเมินผลที่ชัดเจน ทุกคนให้การยอมรับ และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ชุมชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส เพื่อจะได้เกิดความสะบายใจกันทั้งสองฝ่าย

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย อธิบายได้ว่า

1. P-Preparation หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานแต่ละงาน ต้องมีการวางแผน และแผนที่วางไว้นั้น ต้องมีความรอบคอบ

2. C-Consulting หมายถึง การให้คำปรึกษา ในงานที่กำลังดำเนินการอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรอบรู้ มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาต่างๆ

3. R-Responsible หมายถึง การมีความรับผิดชอบ คือ บุคลากรต้องมีจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมในการปฏิบัติงานของตน

4. A-Assignment หมายถึง การมอบหมายงาน คือ การมอบหมายงานนี้ ผู้บริหารต้องมีเหตุผล ต้องยึดตามความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก

5. R-Research หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม หลังจากการดำเนินงานจนสำเร็จแล้ว ต่อมาก็เป็นการเก็บเกี่ยวความรู้ และประสบการณ์

6. A-Application หมายถึง การประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่ได้รับมาจากการดำเนินงานเพื่อนำมาประยุกต์ให้เข้ากับงานที่จะต้องทำในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของเทศบาลในอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรมีนโยบายอบรมเสริมความรู้ให้บุคลากร ชุมชน รู้คุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เสมอ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง

2. ผู้บริหารควรมีนโยบายส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปด้าน การประเมินผล (Evaluating) มากยิ่งขึ้น เพื่อการประเมินและติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารควรมีนโยบายในการคัดเลือกบุคลากรเข้าดำรงตำแหน่ง เพื่อให้สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างได้ผลดี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารควรมีการอบรมด้านความรู้และการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การ เพื่อความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังในเรื่องการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการแก่บุคลากรทุกคน

3. ผู้บริหารควรให้บุคลากรทุกคนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน และผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานขององค์กรประเภทอื่น ๆ ที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรอื่นๆ ที่นอกเหนือจากตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ เช่น ลักษณะบุคลิกภาพหรือจิตลักษณะของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ด้วย

3. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงคุณภาพแบบเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

ชัยศักดิ์ เสนานุช. (2552). *การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน: ศึกษากรณีหมู่บ้านต้นกระโดน ตำบลวังมะนาว อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เทศบาลตำบลซาง. สืบค้น 30 สิงหาคม 2562, จาก http://www.tambolsang.go.th/person_296.

เทศบาลตำบลท่าสะอาด. สืบค้น 30 สิงหาคม 2562, จาก http://www.thasaatcity.go.th/index.php?op=organization&id=2243.

เทศบาลตำบลศรีพนา. สืบค้น 30 สิงหาคม 2562, จาก http://www.sriphanacity.go.th/home/index.php/sriphana-information/administrator.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ-SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พระสถิตย์ โพธิญาโณ (โพธิ์หล้า). (2556). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2560). *การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้น 10 มีนาคม 2563, จากhttp://www.library.coj.go.th/Info/48341?c=347440743.

เอื้องทิพย์ เกตุกราย. (2551). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

Drucker, P.T. (1991). *Managing the Non-Profit Organization*: Principles and Practices.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น*

PUBLIC PARTICIPATION IN THE IMPLEMENTATION OF THE LIGHT RAIL TRANSIT PROJECT OF KHON KAEN MUNICIPALITY

พระมหาวรพงศ์ กุสลชโย (มหาจันทร์)
Phramaha Worapong Kusalajayo (Mahachan)
E-mail: Kusalachayo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลมีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนเพศต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ปัญหาจะติดที่ระบบราชการส่วนกลาง และ เวทีการมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีน้อยอยู่ เมื่อเทียบกับจำนวนประชากร

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; รถไฟรางเบา; เทศบาลนคร

Abstract

The objectives of this research were: to study public participation, to compare the public participation and to study problems obstacles suggestions and development guidelines for public participation in the implementation of the light rail transit project of Khon Kaen Municipality. Methodology was the mixed methods: The level of public participation, by overall was at moderate level, people with different age, education level, occupation and income had different participation. Therefore the research hypothesis was accepted. People with different gender had not different participation. Therefore rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles of public participation: problems will stick to the central bureaucracy, The participation of the people still little compared to the population.

Keyword: Participation; Light Rail Transit; Municipality.

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย (สมบัติ นามบุรี, 2562) ซึ่งกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำซ้ำจนประชาชนส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรม หรือมีความคิดเห็นเป็นทิศทางเดียวกัน ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมนั้น จนกระทั่งสามารถแก้ไขปัญหาโครงสร้างใหญ่ระดับประเทศชาติได้

ในการแก้ปัญหาโครงสร้างเมืองหลักในภูมิภาคซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจร และขนส่งในเมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนประชากรสูงสุดของภาค แนวโน้มการขยายตัวของเมืองมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น สภาพปัญหาการจราจรมีทั้งเกิดจากโครงข่ายสิ่งอำนวยความสะดวก พฤติกรรมการใช้ถนน การให้บริการรถโดยสารสาธารณะ เป็นต้น โดยทางกระทรวงคมนาคมโดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาจราจรในเมืองใหญ่ในภูมิภาค โดยมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการจราจรเมืองหลักในภูมิภาค 6 เมือง ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ภูเก็ต สงขลา และพิษณุโลก (สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, 2562) ซึ่งจังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารจังหวัด องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยราชการ เอกชน และฝ่ายการศึกษาได้มีการสานเสวนาพูดคุยกันเรื่อยมา จนกระทั่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 เทศบาล คือ เทศบาลนครขอนแก่น ตำบลเมืองเก่า ตำบลท่าพระ ตำบลเมืองศิลา และตำบลสำราญได้ลงทุนจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 โดยการอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย ในนามบริษัทขอนแก่น ทรานซิท ซิสเต็ม จำกัด เพื่อให้การดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมด้วยหลักประชารัฐตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ท้องถิ่นได้รับประโยชน์สูงสุด ลดความเสี่ยงของการลงทุน เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ท้องถิ่น (กรุงเทพธุรกิจ, 2561)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่นว่าทำไมจังหวัดขอนแก่น จึงสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนได้สำเร็จ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการฯ เพื่อจะได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น(ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครขอนแก่น, 2561) จำนวน 172,759 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม (ชุติระ ระบอบ และคณะ, 2552) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวม

(n=399)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	3.52	0.633	มาก
2. ด้านการปฏิบัติการ	3.18	0.513	ปานกลาง
3. ด้านการรับผลประโยชน์	3.08	0.562	ปานกลาง
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	2.87	0.616	ปานกลาง
รวม	**3.16**	**0.471**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.16, S.D. = 0.471) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$= 3.52, S.D. = 0.633) อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 3.18, S.D. = 0.513) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}$= 3.08, S.D. = 0.562) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}$ = 2.87, S.D. = 0.615) ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=399)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.172		0.242	-	✓
อายุ		5.681**	0.000	✓	-
ระดับการศึกษา		4.235**	0.001	✓	-
อาชีพ		3.738**	0.003	✓	-
รายได้		5.271**	0.000	✓	-

จากตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด อาชีพ รายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามรายด้าน

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น

(n=399)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการตัดสินใจ	ปัญหาส่วนใหญ่จะติดที่ระบบราชการส่วนกลาง และการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้บริหารโครงการฯ ประชาชนจึงเป็นเพียงผู้รับฟังความคิดเห็นและเสนอปัญหา	ควรจัดเวทีรับฟังคิดเห็นเพื่อที่ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่านี้และนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาโครงการ.
ด้านการปฏิบัติการ	ด้านการร่วมปฏิบัติน้อยอยู่เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในเทศบาล	ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้นในสิ่งที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติกับโครงการได้อย่างไร
ด้านการรับผลประโยชน์	ด้านการรับผลประโยชน์น้อยอยู่เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในเทศบาลและประชาชนบางส่วนกังวลปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการฯ	ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น
ด้านการติดตามและประเมินผล	เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลข่าวสารมาตลอด แต่ติดปัญหาอยู่ที่ระบบราชการ การติดตามประเมินผลน้อยอยู่	เมื่อจัดเวทีประชาคมแล้วควรแจ้งข้อมูลถึงผลของการดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าถึงข้อมูลให้ทั่วถึงจะได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านการตัดสินใจ คือ ควรจัดเวทีรับฟังคิดเห็นเพื่อที่ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่านี้และนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาโครงการ.

ด้านการปฏิบัติการ คือ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้นในสิ่งที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติกับโครงการได้อย่างไร

ด้านการรับผลประโยชน์ คือ ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น

ด้านการติดตามและประเมินผล คือ เมื่อจัดเวทีประชาคมแล้วควรแจ้งข้อมูลถึงผลของการดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าถึงข้อมูลให้ทั่วถึงจะได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

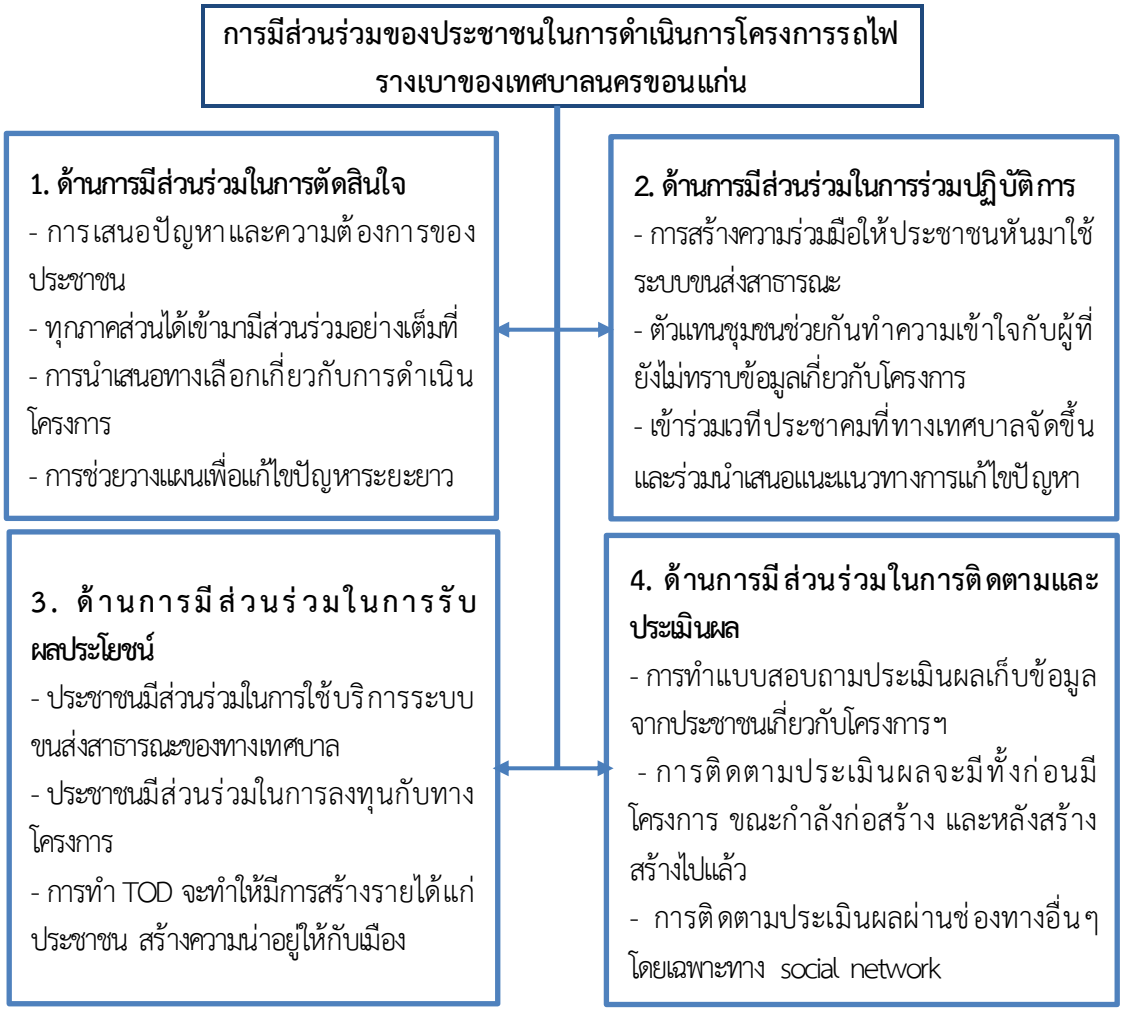
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติชัย ปญฺญาธโร, (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประกาศิต สิริเมโธ, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินัยธรสุธินันท์ กนฺตวีโร, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสียของชุมชนคลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสียของชุมชนคลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้

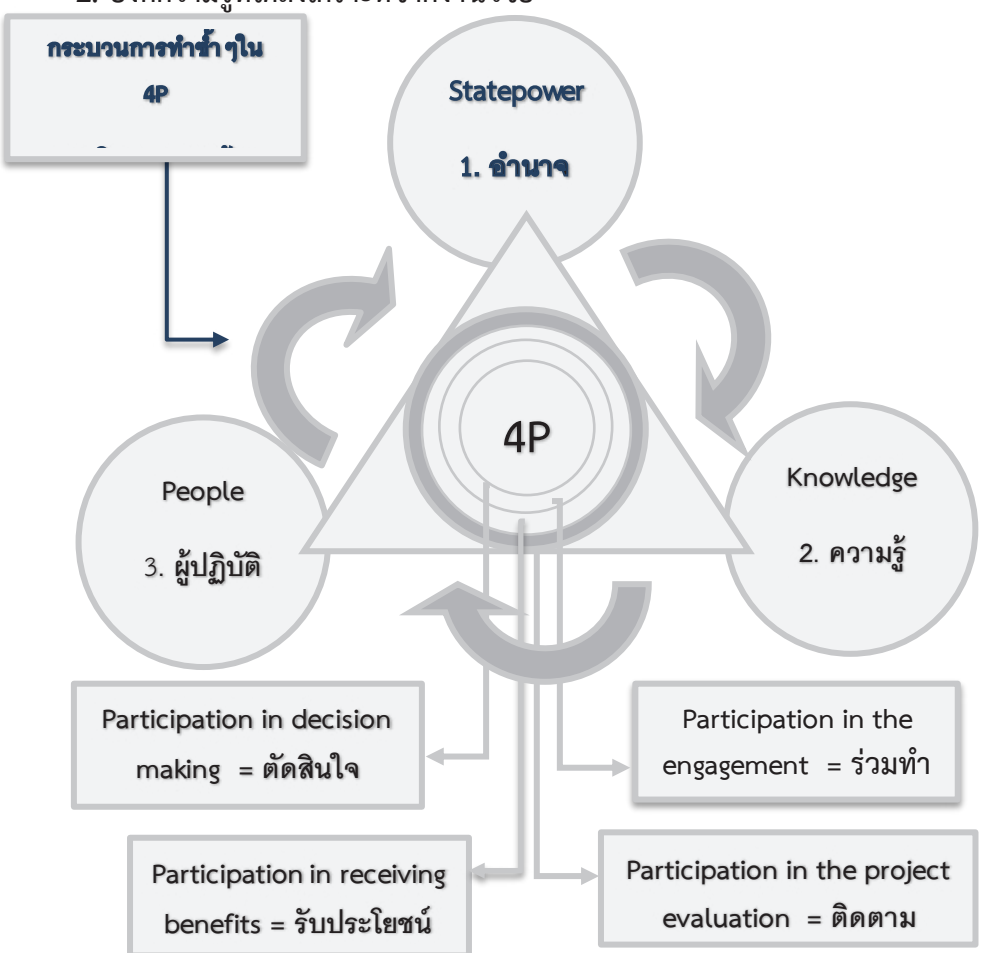
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนทุกภาคส่วน ได้แก่ เทศบาล ผู้นำชุมชน ผู้โดยสาร ผู้ใช้เส้นทาง นักเรียนนักศึกษา ผู้ประกอบการขนส่ง ตำรวจจราจร สื่อมวลชน เป็นต้น ต้องมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุมเวทีนำเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชน ให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการนำเสนอทางเลือกเกี่ยวกับการดำเนินโครงการฯ และการช่วยวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาว

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติการ เทศบาลจะต้องประชาสัมพันธ์ผลประโยชน์ที่กำลังจะเกิดขึ้นแก่ประชาชน เน้นสร้างการมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือให้ประชาชนหันมาใช้ระบบขนส่งสาธารณะให้มากขึ้น ให้ตัวแทนชุมชนช่วยกันทำความเข้าใจกับผู้ที่ยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ และเข้าร่วมเวทีประชาคม นำเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหากับทางเทศบาล หรือผู้บริหารโครงการฯ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการได้ใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะของทางเทศบาลซึ่งเป็นประโยชน์ในการเดินทางโดยตรง ยังได้มีส่วนร่วมในการลงทุนกับทางโครงการฯ การทำ TOD ซึ่งจะทำให้มีการสร้างรายได้แก่ประชาชน เป็นผลประโยชน์ของประชาชนที่กำลังจะเกิดขึ้น อีกทั้งสร้างความน่าอยู่ให้กับเมืองในอนาคต

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการทำแบบสอบถามประเมินผล เพื่อเก็บเป็นข้อมูลในการประชุมเวทีประชาคมที่ทางเทศบาลและผู้บริหารโครงการฯได้จัดขึ้น ส่วนการติดตามประเมินผลจะมีทั้งก่อนดำเนินการ ขณะกำลังดำเนินการ และหลังจากดำเนินการแล้ว จะมีการติดตามประเมินผลผ่านช่องทางอื่นๆโดยเฉพาะทาง social network อาทิทาง Facebook อย่างต่อเนื่อง

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบขอนแก่นโมเดล (The Public Participation of Khon Kaen Model) ทฤษฎีการมีส่วนร่วม 4 ด้าน (4P) ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (P-Participation in decision making)

2) การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติการ (P-Participation in the engagement)

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (P-Participation in receiving benefits)

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (P-Participation in the project evaluation)

และกลไกซึ่งเป็นส่วนสำคัญ 3 ประการ ที่จะขาดไม่ได้ในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น ทั้ง 4 ด้าน คือ

1) ความรู้ (Knowledge) การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำการศึกษาวิจัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เริ่มต้นทำการศึกษา

วิจัยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ประโยชน์ที่จะได้รับของโครงการ และนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาถ่ายทอดให้กับประชาชนได้รับรู้ด้วย

2) อำนาจ หรือ อำนาจรัฐ (State power) อำนาจรัฐในการสั่งการ ระบบราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นจะต้องร่วมมือให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องของนโยบาย และงบประมาณ ออกกฎหมายในการจัดตั้งบริษัททั้ง 5 เทศบาลให้เกิดการดำเนินโครงการ

3) ผู้ปฏิบัติ หรือ ประชาชน (People) ประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่นทุกๆ ภาคส่วน ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะทั่วไป นักเรียนนักศึกษา ผู้ประกอบการขนส่ง ข้าราชการ สื่อมวลชน นักธุรกิจ ฯลฯ จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ เริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมเวทีประชุมสานเสวนา ซึ่งประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ข้อแนะนำในการตัดสินใจมาตลอด และผู้เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลที่ได้มาเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินโครงการ

สรุปได้ว่า ประชาชนในจังหวัดขอนแก่นทุกภาคส่วน ได้มีการจัดประชุมสานเสวนาโครงการรถไฟรางเบาในหลายๆ ครั้ง เป็นเวลายาวนานหลายปี จนเกิดเป็นกระบวนการทำซ้ำๆ ในเรื่องการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้ง 4 ด้าน (4P) จนสามารถสร้างความเข้าใจ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดขอนแก่นทุกภาคส่วนให้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันได้ จนเกิดเป็นภาพของ “ขอนแก่นโมเดล” (Khon Kaen Model) ขึ้นมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) มีนโยบายส่งเสริมให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการจัดการ โดยอาจจะดำเนินโดยการประชุมร่วมกับประชาชนในชุมชนทั้ง 95 ชุมชนของเทศบาล โดยส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำแผนดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและตรงเป้าหมาย

2) มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเขตชุมชนของพื้นที่ในการดำเนินงานโครงการรถไฟฟ้ารางเบาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในรูปแบบของกิจกรรมที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงในการเสนอแนะ แก้ไข้ปัญหาในรูปแบบของโครงการ

3) มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขผลดำเนินงานที่ไม่มีผลตรงเป้า หรือไม่สำเร็จจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อวางแผนในการจัดการให้ตรงจุดอย่างจริงจัง และถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ผู้บริหารโครงการ และเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาลควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ และรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการรถไฟรางเบา แผน หรือขั้นตอนในการบริหารจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนสามารถเสนอโครงการให้กับผู้บริหารโครงการฯ เพื่อพิจารณากำหนดแผนในการดำเนินการของโครงการฯ

2) ผู้บริหารโครงการ หรือเจ้าหน้าที่ของทางเทศบาล ควรดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่อง และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของโครงการตามที่ได้มีประชุมประชาคม และจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับการดำเนินโครงการฯ ควรเพิ่มการจัดการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และนำเสนอความคิดเห็นประชาชนให้กระจายไปทุกๆ ชุมชนอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการฯ ให้เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง

3) ผู้บริหารโครงการควรให้ความสำคัญกับการบริหารโครงการด้วยความโปร่งใส สร้างความรู้สึกในการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการแก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งในการดำเนินโครงการฯร่วมกับประชาชน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษางานวิจัยที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการในโครงการอื่นๆ

2) ควรศึกษางานวิจัยในแนวการส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อมด้วย โดยไม่ปล่อยให้ผู้บริหารโครงการแก้ไขปัญหาอยู่ฝ่ายเดียวโดยประชาชนไม่ให้ความสนใจ

3) ควรทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อเพิ่มการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการฯ และให้ผลดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์

4) ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของโครงการต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ 14 มิถุนายน 2561. *รถไฟฟ้ารางเบาแก้ปัญหาจราจรขอนแก่น*. สืบค้น 17 มีนาคม 2562, จาก http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/804752.

ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครขอนแก่น ณ เดือนธันวาคม 2561, สืบค้น 28 สิงหาคม 2562, จาก https://bit.ly/32alKg6.

ชุติระ ระบอบ และคณะ. (2552) *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

พระกิตติชัย ปญฺญาธโร (สินคง). (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ. (2557). *เอกสารประกอบการสอนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาศนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวินัยธรสุธินันท์ กนฺตวีโร (ล้อประโคน). (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสียของชุมชนคลอง 5 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี* (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมบัติ นามบุรี. (2562). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์ Participation Theory in Public Administration.* วารสารวิจยวิชาการ 2(1): 183.

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.). *การแก้ไขปัญหาจราจรในเมืองใหญ่ในภูมิภาค.* สืบค้น 17 มีนาคม 2562, จาก https://bit.ly/33XyXeS.

Yamane Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis. 2nd Ed.* New York: Harper and Row.

การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ*

ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH DHAMMADHIPATEYYA OF THE DUN SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KANTHARAROM DISTRICT OF SRISAKET PROVINCE.

พระมหาอัคพล ญาณธีโร (ทองอินทร์)
PhramahaAkapon Yanatheero (Thongin)
E-mail: kkk123_2555@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย เปรียบเทียบความคิดเห็น, ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะโดยใช้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ การพัฒนาระบบคมนาคมและระบบขนส่งไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การปรับปรุงและซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคค่อนข้างช้า ข้อเสนอแนะ คือ ควรพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้าน ถนน ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้าการเกษตร

คำสำคัญ : การบริหารงาน; หลักธรรมาธิปไตย; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This article were study the administration in accordance with Dhammadhipateyya, compare the opinion and study problems, obstacles and suggestions. Using mixed methods. Findings were the administration according to the principles of Dhammadhipateyya were at the highest level. Base on different gender, age, education level, status, occupation and monthly income did not have different opinions, rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that road construction and transportation system were not covered all areas therefore should be infrastructure development of roads, public utility systems, and electricity

Keywords: Administration, Dhammadhipateyya, Sub-district Administrative Organization

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 78 บัญญัติไว้ว่า รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาออกเป็น 6 ด้าน คือการจัดระเบียบชุมชน ผังเมือง สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อย พัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง ความมั่นคงทางอาชีพและรายได้การบริการโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การบริหารจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการศึกษาทั้งในและนอกระบบอย่างทั่วถึง การพัฒนาศักยภาพด้านสาธารณสุขให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน การสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2556)

สังคมไทยมองว่าการบริหารงานที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสังคมไทยในฐานะที่สังคมไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา จึงควรนำหลักธรรมาธิปไตย มาบริหารการสร้างบ้านเมืองให้มีลักษณะที่เป็นธรรม จึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในยุคนี้ อย่างไรก็ตามสถานการณ์ปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาปรับใช้กับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อที่จะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต่อสังคม และประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีจำนวน 3,526 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลดูน, 2561) สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม

(n=360)

การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย	ระดับความคิดเห็นของประชาชน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านปัญญพละ	4.69	0.329	มากที่สุด
ด้านวิริยพละ	4.55	0.336	มากที่สุด
ด้านอนวัชชพละ	4.54	0.411	มากที่สุด
ด้านสังคหพละ	4.61	0.424	มากที่สุด
ภาพรวม	**4.60**	**0.227**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.272) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากสุดทุกด้าน คือ ด้านปัญญาพละ ด้านสังคหพละ ด้านวิริยพละ ด้านอนวัชชพละ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

				ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
ปัจจัยส่วนบุคคล	**t-test**	**F-test**	**Sig.**	**ยอมรับ**	**ปฏิเสธ**
เพศ	0.192		0.942		✓
อายุ		0.609	0.693		✓
ระดับการศึกษา		2.510	0.059		✓
สถานภาพ		0.707	0.494		✓
อาชีพ		0.627	0.679		✓
รายได้ต่อเดือน		0.328	0.859		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่าบุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

การบริหารงาน ฯ	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านเศรษฐกิจ	ไม่มีส่งเสริม สินค้าให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ให้เป็นที่รู้จัก	ควรส่งเสริมให้มีสินค้าผลิตภัณฑ์และสินค้าท้องถิ่นเป็นที่รู้จัก
ด้านพัฒนาสังคม	ไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมระบบทางระบายน้ำ ถนนเสียหายบ่อย	ต้องมีการพัฒนาระบบอุปโภคบริโภคตลอดเวลา ให้ทั่วถึงทุก
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ไม่มีบุคลากรที่ฝึกอาชีพในพื้นที่เพื่อมาพัฒนาเป็นอาชีพเสริม	ควรมีบุคลากรแนะนำ การฝึกอาชีพเสริมหรือรายได้
ด้านบริหารจัดการบ้านเมือง	การปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคเป็นไปอย่างล่าช้า	ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคทันทีที่ได้รับแจ้ง
ด้านสุขอนามัย	ไม่มีมาตรการหรือกฎหมายที่เด็ดขาดเกี่ยวกับการเผาขยะ	ควรมีมาตรการหรือกฎหมายที่เด็ดขาดเกี่ยวกับการเผาขยะ
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	อบต.ไม่มีบุคลากรที่ฝึกอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพเสริม	อบต.ควรบุคลากรที่ฝึกอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพเสริม
ด้านสิ่งแวดล้อม	ขาดการ การอนุรักษ์ การดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ	ควรมีงบประมาณที่สนับสนุนการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ คือ ควรส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดทำภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาสินค้าให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ให้เป็นที่รู้จักในตลาด และเป็นที่ยอมรับ พัตนาเศรษฐกิจของชุมชน

ด้านพัฒนาสังคม คือ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้าน ถนน ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้าในเขตเมือง หรือเขตชุมชนก่อน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ ให้มีบุคลากรแนะนำ การฝึกอาชีพเสริมหรือรายได้ให้แก่ชุมชน รวมทั้ง การส่งเสริมให้ประชาชนได้ไปศึกษาดูงาน

ด้านบริหารจัดการบ้านเมือง คือ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ถนน คลองส่งน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ด้านสุขอนามัย คือ ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ทำลายป่าไม้ ไม่เผาป่า

ด้านสุขอนามัย คือ ทำการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน ให้มีน้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาดมีใช้ตลอดเวลา ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อบต. ควรมีบุคลากรที่ฝึกอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพเสริม รวมถึงการส่งเสริมการสร้างสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมาพัฒนาเป็นอาชีพเสริมในชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม คือ ต้องมีงบประมาณสนับสนุน ให้มีการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณปฏิสังขรณ์ วัดวาอาราม แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุของ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าโดยส่วนใหญ่แล้วองค์การบริหารส่วนตำบลนาดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยอยู่แล้ว จึงทำให้เกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพงษ์ คงศิลป์ทรัพย์, (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเดือย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเดือย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย หมกทอง, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

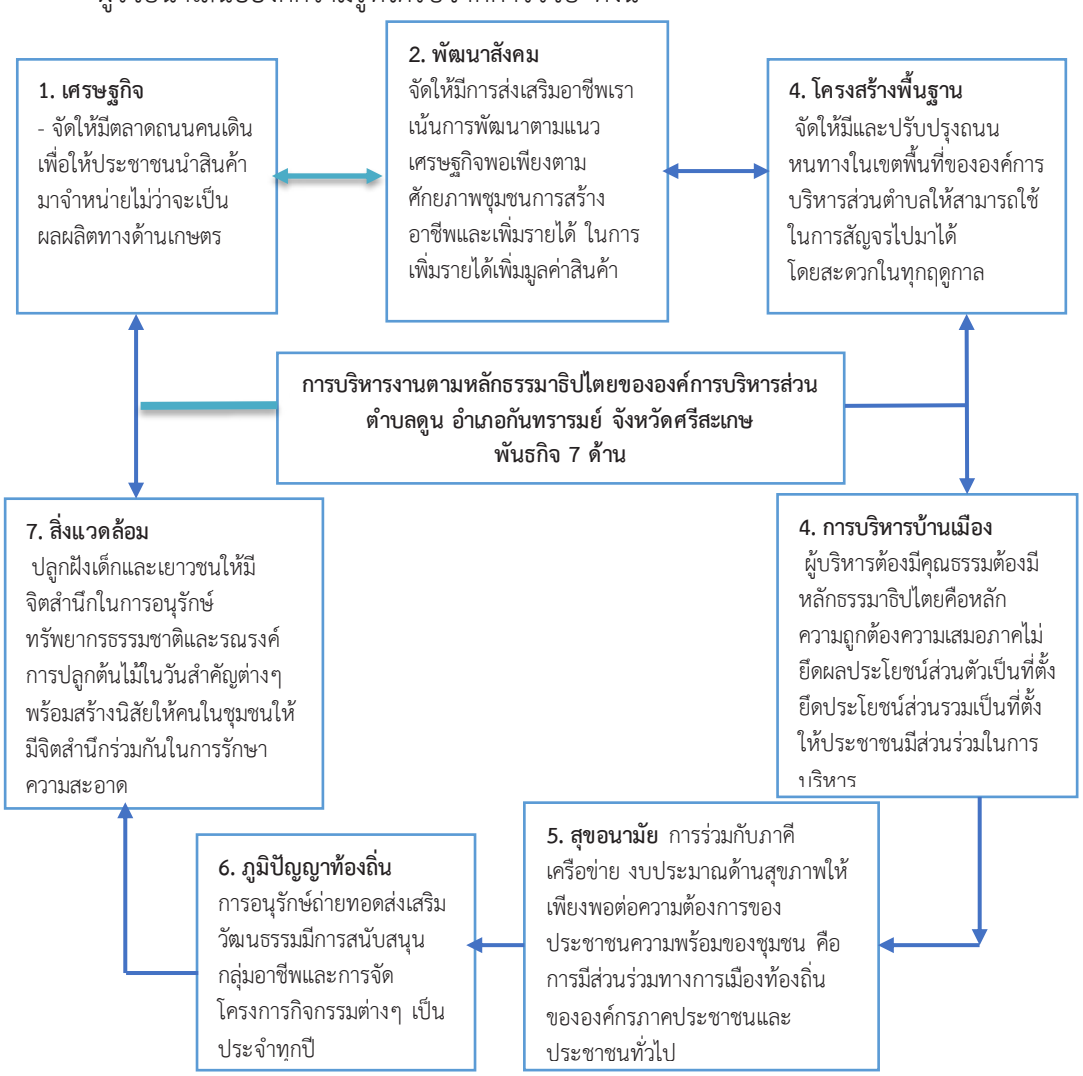
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา

สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ เทพประดิษฐ์, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมะมุ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากความรู้จากการวิจัย “การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” ที่พึงประสงค์ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ จัดให้มีตลาดถนนคนเดินเพื่อให้ประชาชนนำสินค้ามาจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นผลผลิตทางด้านเกษตร

ด้านพัฒนาสังคม จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพเราเน้นการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพชุมชนการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ ในการเพิ่มรายได้เพิ่มมูลค่าสินค้า

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน จัดให้มีและปรับปรุงถนนหนทางในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สามารถใช้ในการสัญจรไปมาได้โดยสะดวกในทุกฤดูกาล

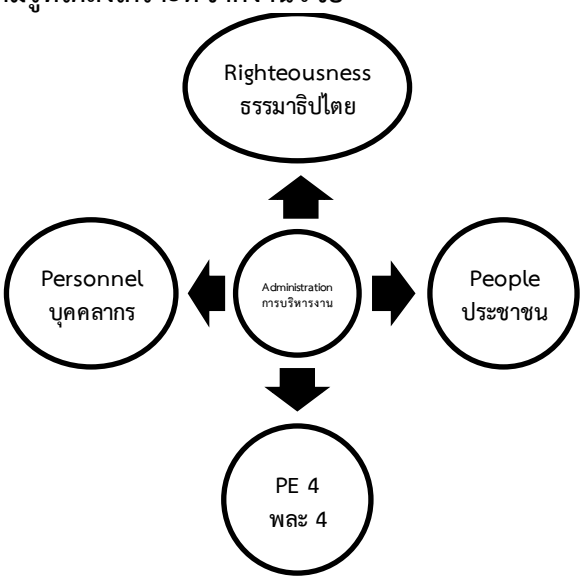
ด้านการบริหารบ้านเมืองผู้บริหารต้องมีคุณธรรมต้องมีหลักธรรมาธิปไตยคือหลักความถูกต้องความเสมอภาคไม่ยึดผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร

ด้านสุขอนามัย ความพร้อมขององค์การ คือการร่วมกับภาคีเครือข่าย งบประมาณด้านสุขภาพให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ความพร้อมของชุมชน คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นขององค์กรภาคประชาชนและประชาชนทั่วไป

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลทางวัฒนธรรมท้องถิ่นยังไม่มีการจดบันทึกองค์ความรู้มีเพียงการบอกเล่าและการสาธิตโดยอาศัยการจดจำทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญหาย

ด้านสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรณรงค์การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ พร้อมสร้างนิสัยให้คนในชุมชนให้มีจิตสำนึกร่วมกันในการรักษาความสะอาด

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย “การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” สรุปได้ว่า

ARPPP. MODEL เป็นปัจจัยสำคัญคือ **ARPPP.** ประกอบไปด้วย ดังนี้

Administration คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

Righteousness คือ หลักธรรมาธิปไตย พันธกิจ 7 ส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ, ด้านการวางแผน, ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม, ด้านการบริหารส่วนตำบล, ด้านสุขอนามัยคุณภาพชีวิต, ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ความถูกต้อง, ความชอบธรรม, ความมีธรรมะ, ความตรงไปตรงมา

People ประชาชน คือ ประชาชนพึงพอใจในการบริหารงานและประชาชนได้รับประโยชน์จากการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

PE คือ พละ 4 (ธรรมอันเป็นกำลัง, ธรรมอันเป็นพลังทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความมั่นใจ ไม่หวั่นต่อภัยทุกอย่าง ได้แก่ กำลังปัญญา, (ความฉลาด), กำลังความเพียร, (ความขยัน), กำลังสุจริต (การกระทำที่ไม่มีโทษ), กำลังการสงเคราะห์ (การยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี)

Personnel บุคคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมมีการฝึกอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของประชาชนทางสาขาวิชาชีพ

2. ควรศึกษาการบริหารงานส่วนตำบลจัดการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมมาธิปไตย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคลองกันในระดับของการบริหาร

3. ควรมีนโยบายและการวางแผนในการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจนและควรสร้างการทำงานให้เป็นทีมไม่ใช่เพราะคนใดคนหนึ่ง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรใช้มาตรฐานเดียวกับในการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความลำเอียงและเกิดความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน

2. ควรส่งเสริมการพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน ให้ความรู้และทักษะการปฏิบัติงานประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาโดยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่เพื่อเป็นการรักษาขบธรรมเนียมประเพณี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการต่อประชาชนตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาธิปไตย ขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

4. ควรศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2556). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ. (2557). *เอกสารประกอบการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560*). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.

ธนพงษ์ คงศิลป์ทรัพย์. (2555) *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเดือย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.

นวรัตน์ เทพประดิษฐ์. (2553) *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลมะมุ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิสมัย หมกทอง. (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

องค์การบริหารส่วนตำบลดูน. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี* (2561- 2564). องค์การบริหารส่วนตำบลดูน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ.

Yamane Taro. (1967) Statistics: An *Introductory Analysis*. 2nd Ed. New York: Harper and Row.

ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี*

EFFIICIENCY OF SAFETY ADMINISTRATION OF DILANG SUBDISTRICT, PATTANANIKOM DISTRICT, LOBBURI PROVINCE

พระศิวากร เตชปญฺโญ (วันทา)
Phra Siwakorn Dechapanyo (Wanta)
E-mail: siwakorn0919970708@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำดีลัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ภัยแล้ง อัคคีภัย ภัยจากอุบัติ ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการประสานงานและจัดระบบหน่วยงานทางด้านการอบรมฝึกปฏิบัติ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหารงาน; งานด้านป้องกันภัย;

Abstract

This article was To compare people's opinions on efficiency of safety administration To study problems, obstacles and recommendations for the efficiency of safety administration Dilang Sub-District, Pattananikom District of Lobburi Province. Using Mixed methods Found that The Efficiency of Safety Administration of Dilang municipality Sub-District by overall was at high level Classified by personal data, Different opinions differ. Therefore accept the research hypothesis Problems and obstacles are drought, fire, and suggession, There should be coordination and organization of the training and practice

Keywords: Efficiency; Administration; Safety;

บทนำ

เทศบาลตำบลดีลัง เป็นหนึ่งจากจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 11 แห่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ต่อมาเมื่อสภาตำบลดีลัง

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

มีประชากรเพิ่มมากขึ้น และมีรายได้ที่จัดเก็บได้ตามเกณฑ์ที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนดจึงได้ขอยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้ชื่อว่าองค์การบริหารส่วนตำบลดีลัง" เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทั้งนี้ ได้บริหารจัดการตามภารกิจที่รับผิดชอบทั้งภารกิจหลักและภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามระเบียบกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์หลักคือ การพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวตำบลดีลัง ให้มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นชุมชนเข้มแข็ง (เทศบาลตำบลดีลัง, 2560) แต่เทศบาลตำบลดีลังนั้นก็ยังมีปัญหาการบริหารงานด้านป้องกันภัย คือ ปัญหาในพื้นที่เทศบาลตำบลดีลัง ได้แก่ ปัญหาซึ่งเกิดจากความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้น 3 อันดับแรกในชุมชน คือ ภัยแล้ง อัคคีภัย ภัยจากอุบัติเหตุทางถนน

จึงมีความประสงค์จะศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง หากต้องการให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการบริหารงานด้านป้องกันภัยนั้นจะต้องพัฒนาปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการดำรงอยู่ของเมืองในทุกมิติไปพร้อมๆกัน (ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2554) อันได้แก่ มิติทางด้านสังคม มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านการเมืองและมิติทางด้านกายภาพ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวเมืองมีความซับซ้อนกันอยู่หลายมิติในชีวิตในเวลาเดียวกัน ในการบริหารประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยการบริหารจึงต้องกระทำให้ครบในทุกมิติและต้องกระทำพร้อมๆ กันไปไม่มุ่งเน้นการบริหารเฉพาะด้านโดยปล่อยปละละเลยให้ขาดการบริหารในบางมิติ (ช่อลดา ห้วงน้ำ, 2545) จึงเกิดผลสำเร็จในการบริหารงาน

ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการบริหารงานนั้น จึงยกแนวคิดทฤษฎี ในหลักการบริหารเป็น 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานด้านการบรรเทา 2) การบริหารงานด้านการเตรียมการ 3) การบริหารงานด้านการสู้ภัย 4) การบริหารงานด้านการฟื้นฟู เพื่อให้มีประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี หากการบริหารไม่ดำเนินไปด้วยกันในทุกมิติอย่างเหมาะสมก็อาจเกิดภาวะขาดความสมดุล หรือมีลักษณะเขย่งไม่เท่ากันระหว่างมิติต่างๆ อันจะก่อให้เกิดผลเสียหายตามมาได้

สรุป ข้างต้นผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง เพื่อศึกษาการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาล ตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีในแต่ละด้านมีประสิทธิภาพอย่างไร เพื่อผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นอย่าไร เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารชุงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 7,687 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม (ธนินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ, 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง **โดยภาพรวม**

(n=380)

ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การบริหารงานด้านการบรรเทา	3.93	0.727	มาก
2. การบริหารงานด้านการเตรียมการ	3.89	0.834	มาก
๒. การบริหารงานด้านการสู้ภัย	3.78	0.780	มาก
4. การบริหารงานด้านการฟื้นฟู	3.66	0.807	มาก
รวม	**3.81**	**0.641**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.81, S.D. = 0.641) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ การบริหารงาน

ด้านการบรรเทา การบริหารงานด้านการเตรียมการ การบริหางานด้านการสู้ภัยและ การบริหารงานด้านการฟื้นฟู ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารชุงานด้านป้องกันภัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล **โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล**

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.883		0.060		✓
อายุ		8.116	0.000	✓	
การศึกษาชั้นสูงสุด		6.742	0.000	✓	
อาชีพ		1.984	0.096		✓
รายได้		2.743	0.019	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษาชั้นสูงสุดและรายได้ต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอาชีพ ต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.การบริหารงานด้านการบรรเทา	ในการปฏิบัติงานจริงซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคมากเพราะส่วนใหญ่ชาวบ้านมีความเดือนร้อนพอกันบ้างก็มี	ควรช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภัยธรรมชาติและจากบุคคลโดยเบื้องต้น และ เชิงลึก
2.การบริหารงานด้านการเตรียมการ	บางทีเทศบาลตำบลมีการจัดเตรียมบุคลากรและเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ไม่เพียงพอ	ด้านงานป้องกันภัยควรมีการตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของประชาชน ให้บ่อยๆ ขึ้น

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี (ต่อ)

ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
3.การบริหารงานด้านการสู้ภัย	บ้างครั้งเทศบาลตำบลมีชุดให้ความช่วยเหลือหรือชุดเคลื่อนที่ไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดความช้าในจุดเกิดเหตุนั้นๆ	ด้านงานป้องกันภัยควรมีการสร้างความร่วมมือในการประสานงานกับชุมชน ให้มากกว่าเดิม
4.การบริหารงานด้านการฟื้นฟู	ในบ้างครั้งเทศบาลตำบลมีการบูรณะซ่อมแซมสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายนานเกิดไปจนประชาชนในพื้นที่ต้องมาจัดการงานหรือเสียเงินซ่อมแซมก่อน	ด้านงานป้องกันภัยควรมีการดูแลเรื่องภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากมนุษย์หลังเกิดปัญหาผู้ประสบภัยและป้องกันภัย ให้เร็วกว่าเก่า

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่มีประสิทธิภาพ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

การบริหารงานด้านการบรรเทา คือ 1. เทศบาลตำบลมีการจัดทำแผน/ประชาคมในการบริหารงานด้านป้องกันภัยในการบรรเทาปัญหาผู้ประสบภัย 2. เทศบาลตำบลมีการบูรณาการแผนกับหน่วยงานอื่นในการบริหารงานด้านป้องกันภัยในการบรรเทาปัญหาผู้ประสบภัย

การบริหารงานด้านการเตรียมการ คือ 1.เทศบาลตำบลมีการตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของประชาชน 2. เทศบาลตำบลมีการสำรวจพื้นที่ ที่เสี่ยงในการเกิดเหตุ

การบริหารงานด้านการสู้ภัย คือ 1.เทศบาลตำบลมีการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวในพื้นที่แก่ประชาชน 2. เทศบาลตำบลมีการให้ความรู้ด้านสุขอนามัยแก่ประชาชน

การบริหารงานด้านการฟื้นฟู คือ 1.เทศบาลตำบลมีการดูแลและช่วยเหลือในพื้นที่หลังผู้ประสบภัย 2.เทศบาลตำบลมีการร่วมกับหน่วยแพทย์หรือสาธารณสุขมาให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

โดยรวมทั้ง 4 ด้าน สามารถนำมาอภิปลายผลการวิจัยได้ดังนี้ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากว่าประสิทธิภาพการบริหารงานป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานสอดคล้องกับ

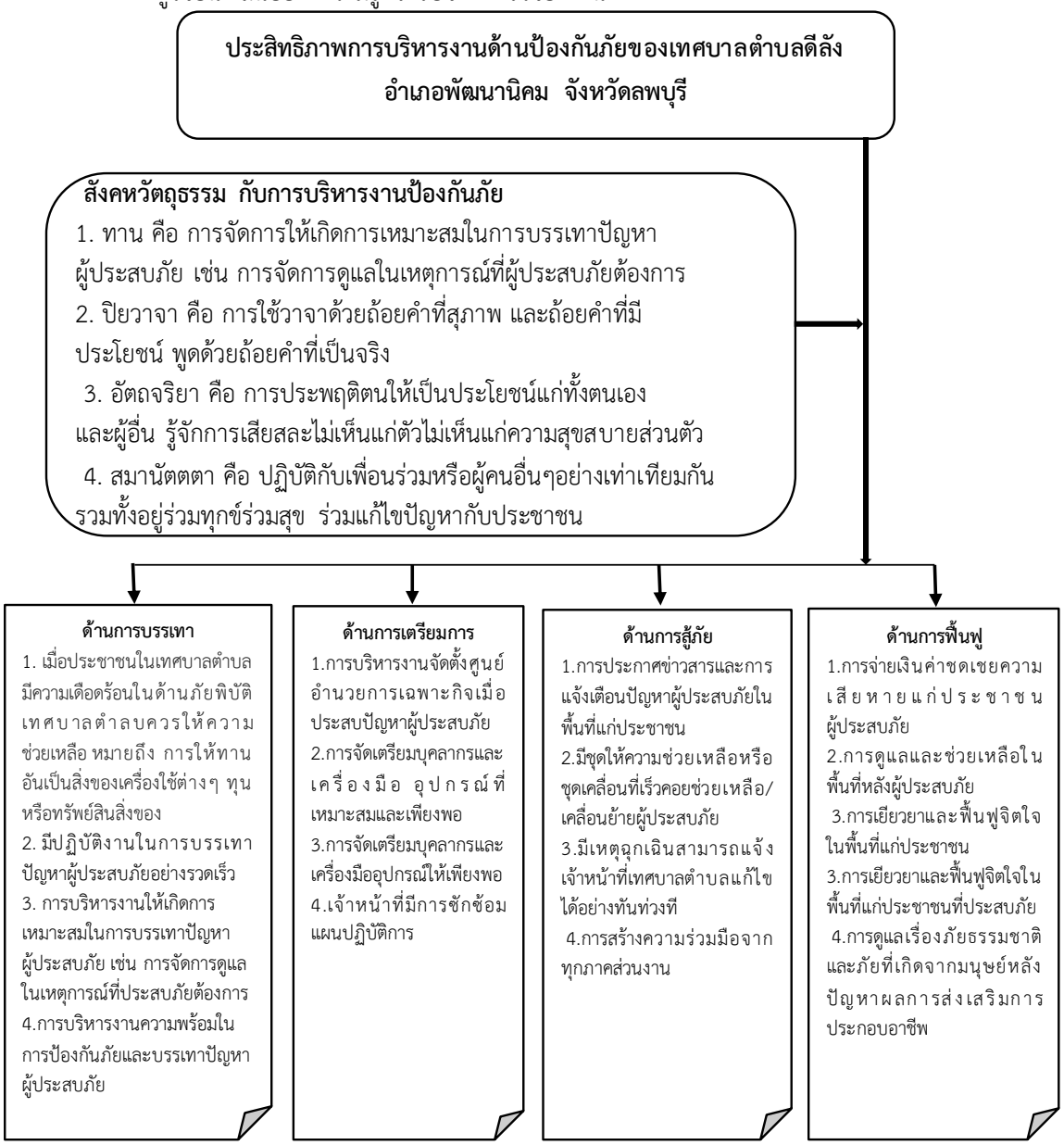
การศึกษาของ (วนิดา บุญจนะ, 2554) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก

พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ของประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัย ได้แก่ การบริหารงานด้านบรรเทา การบริหารงานด้านเตรียมการ การบริหารงานด้านสู้ภัย การบริหารงานด้านฟื้นฟู ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง ยังมีการบริหารอยู่ในหลักเกณฑ์อยู่ในระดับมาก เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วเทศบาลและผู้นำชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (เกรียงไกร กิจประเสริฐ, 2550) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการบริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (รสลิน เจียมเจริญ, 2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของราชการสำนักงบประมาณ” ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์, 2561) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เอกราช ปลอดโปร่ง, 2558) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของพนักงานเทศกิจ สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (สุคนธรัตน์ เถาสุวรรณ์, 2550) ได้วิจัยเรื่อง ปฏิบัติงานของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี” ที่พึงประสงค์ดังนี้

1. การบริหารงานด้านการบรรเทา

การบรรเทาสาธารณภัย คือ การลดความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดภัยพิบัติ เช่น การดูแลป้องกันภัยตามพื้นที่ ที่รับผิดต่างๆ และพื้นที่รอบข้าง การบูรณาการแผนกับหน่วยงานอื่น และการประเมินความเสี่ยง

2. การบริหารงานด้านการเตรียมการ

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับภัยพิบัติ คือ อันเป็นการสร้างแผนเพื่อรับมือกับภัยพิบัติล่วงหน้า มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ การจัดเตรียมบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมให้เพียงพอ การมอบหมายงานให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบ การตรวจตราดูแลความเรียบร้อย รวมทั้งมีพื้นที่รองรับ และการประเมินสถานการณ์

3. การบริหารงานด้านการสู้ภัย

การจัดการในภาวะฉุกเฉินหรือการสนองตอบต่อเหตุการณ์ คือ เมื่อเกิดภัยพิบัติหรือสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้น จะมีการประกาศข่าวสารหรือการแจ้งเตือน ชุดให้ความช่วยเหลือในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ การจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว การสร้างความร่วมมือในการประสานงานกับชุมชน การสนับสนุนในการประสานงานกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ หากมีเหตุฉุกเฉิน สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งมีการกระจายสิ่งของรับบริจาคและความช่วยเหลือแก่ประชาชน

4. การบริหารงานด้านการฟื้นฟู

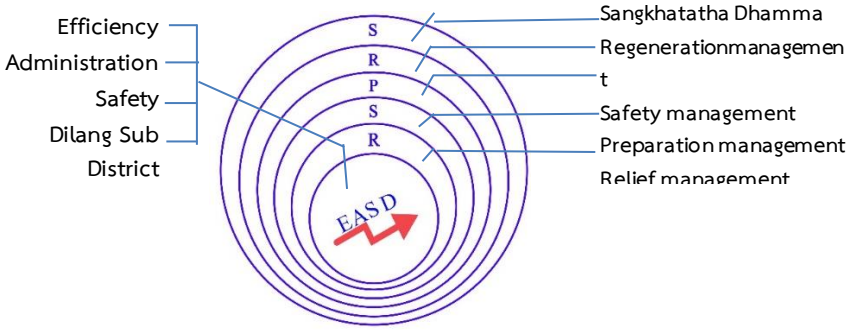
การฟื้นฟูหรือเยียวยา คือ อันเป็นการนำสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด ซึ่งในระยะสั้นจะมีการสนับสนุนและฟื้นฟูให้สภาพชีวิตจิตใจ การร่วมกับหน่วยแพทย์หรือสาธารณสุข การบูรณะซ่อมแซมสาธารณประโยชน์ การดูแล รวมทั้งการจ่ายเงินค่าชดเชยความเสียหาย และการประชาคมเพื่อการวางแผน

5. สังคหวัตถุธรรม

การจัดการให้เกิดการเหมาะสมในการบรรเทาปัญหาผู้ประสบภัย เช่น การจัดการดูแลในเหตุการณ์ที่ผู้ประสบภัยต้องการและการใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง จากนั้นการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง และผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัวไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้คนอื่นๆอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหากับประชาชน

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

EASD: MODEL

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี” (ผู้วิจัยได้ทำการสร้างโมเดล โดยใช้ชื่อว่า EASD MODEL (อีเอสดี โมเดล) ภายใต้ ประสิทธิภาพการบริหารงานป้องกันภัยของเทศตำบลดีลังโดยแยกออกดังนี้

E,A,S,D = ที่อยู่ในวงกลมที่หนึ่งจึงได้วิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัวมีดังนี้ 1) E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพ 2) A = Administration คือ การบริหาร 3) S = Safety คือ งานป้องกันภัย 4) D = Dilang Sub District คือ ตำบลดีลัง

R,P,S,R = ที่อยู่ในวงกลมที่ 2, 3, 4, 5, จึงวิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัวมีดังนี้ 1) R = Relief management คือ วงกลมที่สอง การบริหารงานด้านการบรรเทา 2) P = Preparation management คือ วงกลมที่สาม การบริหารงานด้านการเตรียมการ 3) S = Safety management คือ วงกลมที่สี่ การบริหารงานด้านการสู้ภัย 4) R = Regeneration management คือ วงกลมที่ห้า การบริหารงานด้านฟื้นฟู

S = ที่อยู่ในวงกลมชั้นที่หกและรอบวงกลมทั้งหมดจึงวิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรได้ดังนี้ 1) S = Sangkhatatha Dhamma คือ วงกลมที่หก สังคหวัตถุธรรม เป็นหลักธรรมในการบริหารงานต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลดีลัง ควรมีนโยบายสนับสนุนด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะส่งเสริมในการที่จะพัฒนาระบบควบคุม ระบบเตือนภัย อย่างมีประสิทธิภาพแก่ประชาชนเพื่อเป็นการรับรู้ข่าวสารการป้องกันภัยในเบื้องต้น

2) กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลดีลัง ควรมีนโยบายการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ในภัยที่เกิดจากธรรมชาติและภัยที่เกิดจากมนุษย์ เพื่อให้มีการพัฒนาที่เป็นไปตามแผน และควรให้มีการแสดงความคิดเห็นกันในกลุ่มองค์กรต่างๆ ในสังคม

3) กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลดีลัง ควรมีนโยบายเตรียมความพร้อมในการรวมตัวของกลุ่มองค์กรต่างๆ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) เทศบาลควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านความเสมอภาคและเป็นธรรมในเรื่องความโปร่งใสเป็นธรรมและไม่มีการเลือกปฏิบัติ ควรจัดให้มีช่องทางหรือระบบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และควรจัดสรรสิ่งของที่ได้รับบริจาคแก่ผู้ประสบภัยด้วยความยุติธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ

2) ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลดีลังและทุกภาคส่วนในสังคม รวมถึงนำระบบบัญชาการเหตุการณ์มาใช้เป็นหลักการสำคัญในการบริหารงานป้องกันภัยและฝึกซ้อมแผนในทุกระดับ

3) เทศบาลตำบลดีลังควรมีการจัดทำฐานข้อมูลในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ถูกต้อง และวางระบบการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบพื้นที่ประสบภัยและเชื่อมโยงฐานข้อมูลสิ่งของสำรองจ่าย เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยได้สอดคล้องกับสภาพความเดือนร้อนและความจำเป็นในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานของผู้ประสบภัย รวมถึงการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั่วถึงและเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเทศบาลในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงาน ในเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2) ควรมีการศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ควรศึกษาบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำดีลัง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

เอกสารอ้างอิง

เกรียงไกร กิจประเสริฐ. (2550). *สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการบริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

เทศบาลตำบลดีลัง. (2560). *รายงานกิจการประจำปี 2559 เทศบาลตำบลดีลังอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี*. ลพบุรี: เทศบาลตำบลดีลัง.

ธนินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอสด์ดี.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ. (2557). *เอกสารประกอบ การสอนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาศนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงราชวิทยาลัย.

รสลิน เจียมเจริญ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของราชการสำนักงบประมาณ (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วนิดา บุญจนะ. (2554). *แนวทางพัฒนาการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอไทรงามจังหวัดกำแพงเพชร (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2550). *นโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

สุคนธรัตน์ เถาสุวรรณ์. (2550). *ปฏิบัติงานของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2561). *ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

Phillips; Neal and Webb. (2012). Introduction to Emergency Management. United State of America : CRC Press.

Yamane Taro. (1967). Statistics: An Introductory Analysis. 2nd Ed. New York: Harper and Row.

การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ*

KNOWLEDGE MANAGENENT FOR DEVELOPMENT OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN CHATTURAT DISTRICT OF CHAIYAPHUM PROVINCE

พระสอนสิน ปณฺญาวโร (บุญสูงเนิน)
Phrasonsin Panyawaro (Bunsungnoen)
E-mail: sonsin2533@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาการจัดการความรู้ เปรียบเทียบการจัดการความรู้ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี พบว่า การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมอยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล คือเพศ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรไม่มีการจดบันทึกปัญหาที่พบในการดำเนินงาน ดังนั้นควรจดบันทึกปัญหาที่พบในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำไปศึกษาหาทางแก้ไขในครั้งต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, การพัฒนาองค์การ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This article was to study level the knowledge management to compare the knowledge management opinion and the problems, obstacles, and recommendations for the knowledge management for development of Sub-District Administrative Organizations in Chatturat District of Chaiyaphum Province, using Mixed methods. Findings were knowledge management for development of Sub-District Administrative Organizations by overall were at highest level. Personal factors the difference of gender affects the difference of opinion towards, which supports the hypothesis of the research to be true. The, age, education, and working experience do not affect different opinion, which denies the research hypothesis. Problems and obstacles were: The personnel do not record problems during the operations. The personnel should record problems for further study and solution.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

Keywords: Knowledge Management, Organizations Development, Sub-district Administrative Organization

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัฒน์ (Globalization) ซึ่งมีบทบาทต่อเศรษฐกิจและสังคมโลกเพิ่มขึ้น จนทำให้เกิดสังคมแบบใหม่ที่เรียกกันว่า สังคมสารสนเทศ (Information Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Society) อีกทั้งยังถือว่าเป็นยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge - Based Economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่อาศัยการกระจายการสร้างและการใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักที่ทำให้เกิดการเติบโต สร้างความมั่งคั่งและสร้างงานในอุตสาหกรรมทุกรูปแบบ การที่องค์การจะอยู่รอดในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ได้นั้นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจการแข่งขันในเชิงขนาด (Scale - Based Competition) เป็นการแข่งขันที่ต้องใช้ความเร็ว (Speed - Based Competition) จะเห็นได้ว่าความรู้เป็นสินทรัพย์ที่มีค่าที่สุดขององค์การ ความรู้เป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีขีดจำกัด ยิ่งใช้ยิ่งเพิ่ม ยิ่งใช้มากเท่าไรก็ยิ่งมีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่งยิ่งมีความรู้มากเท่าไร ก็ยิ่งสามารถเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ได้มากขึ้นเท่านั้น และเมื่อเรียนรู้ได้มากขึ้นก็สร้างความรู้ใหม่ได้มากขึ้น เมื่อนำความรู้เก่ามาบูรณาการกับความรู้ใหม่ก็ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นอีก และสามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จึงกลายเป็นวงจรที่เพิ่มพูนได้ในตัวเองอย่างไม่สิ้นสุด ที่เรียกว่า“วงจรการเรียนรู้”นั้นเอง (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547)

จากข้อมูลดังกล่าว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องมีการนำความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลมาเป็นความรู้ขององค์การเพื่อให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล นำไปปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยปรับใช้กระบวนการจัดการองค์ความรู้พร้อมดำเนิน กิจกรรมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทุกคนในองค์การสามารถเข้าถึงความรู้สามารถพัฒนาตนเองให้เป็น ผู้รู้และถ่ายทอดความรู้และนำความรู้นั้นไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการนำการจัดการ ความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นเรื่องที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การและประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในอนาคตและนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (มณฑา สมมาตย์, 2554)

การจัดการความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1. ด้านการบ่งชี้ความรู้ 2. ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ 3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5. ด้านการเข้าถึงความรู้ 6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 7. ด้านการเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ จริงโดยบรรลุถึงเป้าหมายและสิ่งที่มุ่งหวังไว้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550)

องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ในปัจจุบันมีการแบ่งส่วนงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังมีความพร้อมในเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหลายด้านแต่ไม่มีการ

จัดเก็บอย่างเป็นระบบไม่สามารถรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในทุกส่วนขององค์การซึ่งกระจัดกระจายอยู่ ไม่ว่าจะในตัวบุคลากรหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นความรู้ขององค์การได้ความรู้นั้น จึงไม่ถูกนำมาใช้ให้ เกิดประโยชน์ต่อองค์การได้อย่างที่ควรจะเป็น

ดังนั้นผู้วิจัยมีความประสงค์ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการนำข้อมูลเพื่อพัฒนากระบวนการการจัดการความรู้ ของบุคลากร ให้มีศักยภาพ และพัฒนาการเรียนรู้ ที่จะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดบุคลากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 365 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์, 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวม

การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบ่งชี้ความรู้	3.76	0.634	มาก
2. ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้	3.56	0.575	มาก
3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ	3.64	0.615	มาก
4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้	3.47	0.660	มาก
5. ด้านการเข้าถึงความรู้	3.68	0.648	มาก
6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	3.41	0.639	มาก
7. ด้านการเรียนรู้	3.70	0.620	มาก
ภาพรวม	**3.60**	**0.537**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60, **S.D** 0.537) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล		ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	-3.415	-	0.001	✓	-
2.	อายุ		2.801	0.063	-	✓
3.	การศึกษา		0.780	0.565	-	✓
4.	ประสบการณ์ในการทำงาน		1.800	0.149	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ปัญหา อุปสรรค	**ข้อเสนอแนะ**
1.มีการประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกันน้อย	ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกันให้บ่อยขึ้น
2.มีการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมสัมมนาน้อย	ควรส่งบุคลากรเข้าร่วมสัมมนาให้บ่อยขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถ
3.มีการจัดเก็บความรู้ไม่เป็นระเบียบ	ควรมีการจัดเก็บความรู้ที่เป็นระเบียบ สามารถค้นหาได้ง่ายและส่งมอบได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
4.ไม่แต่งตั้งทีมงานในการปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย และครบถ้วน	ควรแต่งตั้งทีมงานในการปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัยถูกต้อง และครบถ้วน
5.ไม่ทำหนังสือเวียนราชการใหม่ๆ ให้กับบุคลากร	ควรจัดทำหนังสือเวียนราชการใหม่ๆ ให้กับบุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึง
6.ไม่ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม	ควรส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ งานซึ่งกันและกัน
7.ไม่ส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้จากการอบรม สัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง	ควรส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้จากการอบรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง

จากตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัสจังหวัดชัยภูมิ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกัน จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมสัมมนาและนำความรู้ที่ได้จากการอบรมสัมมนามาประยุกต์ใช้ ปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัยและจัดเก็บความรู้ให้เป็นระเบียบ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกันให้บ่อยขึ้น ส่งบุคลากรเข้าร่วมสัมมนาให้บ่อยขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถใน

การปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัยถูกต้อง ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานและนำความรู้จากการอบรม มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากมีการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิอยู่แล้วจึงทำให้อยู่ในเกณฑ์การประเมินผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงลักษ เวชธรรมา, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการส่งเสริมให้บุคลากรแต่ละสายงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานของกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัททญาณี โอรัตนปัญญา, (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพฯ” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มี ได้แก่ เพศแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีการให้ความรู้บุคลากร เช่นการสอนงาน และระบบพี่เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศกสรรค์ สวนสีดา, (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ของข้าราชการกองบิน 2” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการที่มี อายุ ต่างกัน มีการจัดการความรู้ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษา ศักดิ์แพทย์, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ของบุคลากรเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกัน มีการจัดการความรู้ของบุคลากรเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคพบว่า มีการประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกันน้อย มีการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมสัมมนาน้อย มีการจัดเก็บความรู้ไม่เป็นระเบียบ ไม่แต่งตั่งทีมงานในการปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย และครบถ้วน ไม่ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม ไม่ส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้จากการอบรม สัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกันบ่อยขึ้น ควรมีการจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมสัมมนา ควรมีการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระเบียบ ควรแต่งตั่งทีมงานในการ

ปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ ควรส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม ควรส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้จากการอบรม สัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้

ด้านการบ่งชี้ความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการประชุมแลกเปลี่ยนความเข้าใจ วิสัยทัศน์ พันธ์กิจร่วมกันบ่อยขึ้น เป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายและนโยบายการทำงานให้สอดคล้องกัน

ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมสัมมนาเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองและองค์กร ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการจัดเก็บความรู้ ที่เป็นระเบียบ สามารถค้นหาได้ง่ายและส่งมอบได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและมีการปรับปรุงข้อมูล แนวทางการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้ง่ายต่อการนำมาใช้และทันต่อเวลา

ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแต่งตั่งทีมงาน/ผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงความรู้ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัยถูกต้อง ครบถ้วน

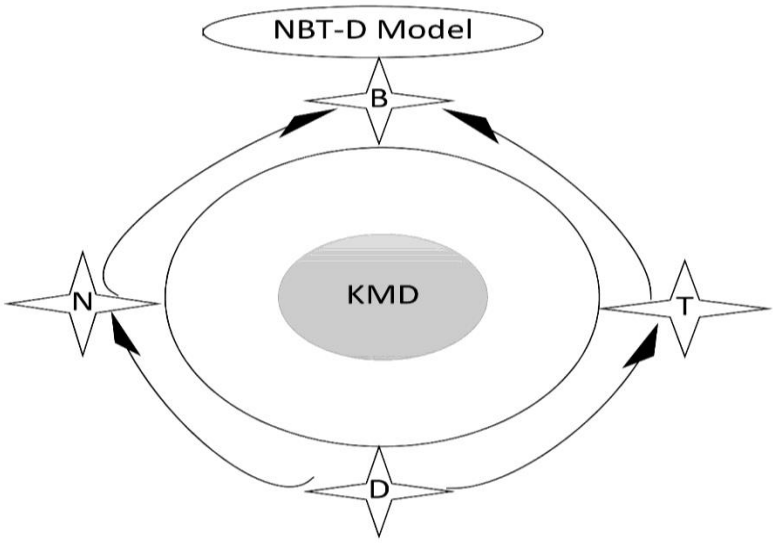
ด้านการเข้าถึงความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำหนังสือเวียนราชการใหม่ ๆ ให้กับบุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึงและลงเผยแพร่ความรู้ในเว็บไซต์ขององค์การ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง

ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันและจัดให้บุคลากรมีโอกาสได้สับเปลี่ยนงานกัน เพื่อให้บุคลากรแต่ละคนสามารถเรียนรู้งานได้

ด้านการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม สัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย “การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยดังแสดงในแผนภาพดังนี้

ภาพ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย “การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ” สรุปได้ว่า

N – Network หมายถึง เครือข่าย การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กร จะต้องอาศัยเครือข่าย เพราะการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรนั้นไม่สามารถที่จะทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยทั้งเครือข่ายในการทำงานเป็นทีม

B – Best หมายถึง ดีที่สุด การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กร องค์กรต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น เครือข่าย ทีมเวิร์ค รวมไปถึงการพัฒนา ในองค์ประกอบที่กล่าวมานี้ทุกองค์ประกอบจะต้องดีที่สุดการจัดการความรู้ขององค์กรจึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น เครือข่ายก็ต้องดีที่สุด ทีมเวิร์คก็ต้องดีที่สุด และการพัฒนาก็ต้องดีที่สุด

T – Teamwork หมายถึง ทีมเวิร์ค คือ การทำงานร่วมกันหลายคนด้วยความสามัคคีและเป็นน้ำหนึ่งเดียวกันต่างคนต่างรู้หน้าที่ของตนเอง การทำงานแบบนี้มักจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้องค์กรเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว สิ่งนี้เป็นส่วนสำคัญในการผลักดันบุคลากรให้พัฒนาตัวเองตลอดเวลา เพราะหากในทีมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำงานเข้าขากัน ส่งผลให้องค์กรและบุคลากรเจริญก้าวหน้า

D – Development หมายถึง การพัฒนา การพัฒนาองค์กร ถือเป็นกระบวนการในการเพิ่มสมรรถนะภายในองค์กรโดยที่มีการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบแบบแผน ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

KMD - Knowledge Management Development หมายถึง การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาองค์กร คือความพยายามที่จะรวบรวมจัดให้เป็นระบบและจัดโครงสร้างสิ่งต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การจัดการความรู้สะดวกขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานขององค์กรหรือคนในองค์กรมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาองค์การให้มีความเจริญก้าวหน้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายการบริหารหลักสูตรการจัดการความรู้ที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ และพื้นที่เพื่อที่บุคลากรจะได้แก้ปัญหาได้ตรงหรือเพื่อแก้ไขปัญหาไม่เกิดขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายการศึกษาการจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขในอนาคตต่อไป

3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายในการกำหนดแผนในการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การอย่างสม่ำเสมอ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมารับผิดชอบโดยเฉพาะ การมอบหมายงานควรมอบหมายงานให้บุคลากรให้ตรงตามความสามรถเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติจริง

3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการติดตามประเมินผล ว่าการจัดการความรู้นั้นสำเร็จไปแล้วเท่าใด ไม่สำเร็จเท่าใด เพราะเหตุใด อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขและป้องกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ทุก 1 ปี เพื่อให้ทราบความคิดเห็นในการจัดการความรู้ในแต่ละด้าน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญโญ. (2557). *เอกสารประกอบการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). *การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.

พิชิต เทพวรรณ์. (2548) *องค์การแห่งการเรียนรู้: แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับนวัตกรรม.* คณะบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2550) *คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).

มณฑา สมมาตย์. (2554). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา. วารสารการบริหารท้องถิ่น. 4(4), 101–102.

จงลักษ เวชธรรมา. (2556). *การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี*. (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชนิษา ศักดิ์แพทย์. (2555). *การจัดการความรู้ของบุคลากรเทศบาลตำบลแสนตุ่ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด*. (สารนิพนธบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ภัททญาณี โอรัตนปัญญา. (2559). *การจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เศกสรรค์ สวนสีดา. (2560). *การจัดการความรู้ของข้าราชการกองบิน 2* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Yamane Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. 2nd Ed. New York: Harper and Row.

คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*

LIFE QUALITY ON PARFORMANCE PERSONNEL AT SUB DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUANG DISTRICT, SING BURI PROVINCE.

พระสุมิตร สุจิตฺโต (ชมเชย)
Phra Sumit Sucitto (chomchouy)
E-mail: sumit08092521@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ปัญหาโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้โอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, การปฏิบัติงาน, การบริหาร

Abstract

The objectives To stady the opinions on life quality of personnel parformance Personnel at Sub district Administrative organization, To find out the obstacles and recommendations for the improvement of life quality of personnel parformance Personnel at Sub district Administrative organization. Suggestions Should give the opportunity to develop the ability of personnel.

Keywords: Lite guality, Pertormanceadministration improvement, Administration improvement. Development.

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุดภายในจังหวัด รองจากเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ปัญหา สามารถตอบสนองความ

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

ต้องการของตนเอง มีอิสระในการบริหารงาน ทั้งด้านบุคลากร และงบประมาณด้วยตนเอง มีหน้าที่หลัก คือจัดทำบริการสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (เขมชญานิษฐ์ ประดับพงษ์ และประจักษ์ บัวผัน, 2558) แต่องค์การบริหารตำบลนั้นก็ยัง มีปัญหา คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร คือ ปัญหาโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ปัญหางบประมาณไม่สามารถส่งบุคลากรเข้ารับการศึกษาอบรมความรู้ใหม่ๆ (ธีราภัทร ขัติยะหล้า, 2555)

คุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานและแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดปัจจัยที่มีคุณภาพต่อชีวิตของบุคลากร โดยใช้หลัก 4 ด้าน คือ 1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2.สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ 3. โอกาสในการพัฒนาความสามารถของลุคลากร 4. ความมั่งคงและความก้าวหน้าในงาน เพื่อที่จะเสนอแนะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการบริหาร เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตของบุคลากร (สุเนตร นามโคตรศรี, 2554)

ดั้งนั้น ข้างต้นผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพในชีวิตการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพในชีวิตการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดบุคลากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 193 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 131 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม (ชุติระ ระบอบ และคณะ, 2552) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test)

ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. **ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี**

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อความคิดเห็นใน คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร **โดยภาพรวม**

คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
1. ด้านค่าตอบแทนที่พอเพียงและยุติธรรม	3.92	0.483	มาก
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ	4.00	0.588	มาก
3. ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ	4.20	0.681	มาก
4. ด้านความมั่งคงและความก้าวหน้าในงาน	4.21	0.545	มาก
รวม	**4.09**	**0.444**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นในคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.444)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่พอเพียงและยุติธรรม ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ ด้านความมั่งคงและความก้าวหน้าในงาน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพในชีวิตการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร	0.797		0.427		✓
2.	อายุ	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร		2.147	0.098		✓
3.	ระดับการศึกษา	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร		1.307	0.275		✓
4.	สถานภาพสมรส	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร		0.292	0.747		✓
5.	เงินเดือน	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร		1.655	0.195		✓
6.	ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร		4.727	0.001	✓	
7.	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร		0.726	0.486		✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า บุคลากรที่ตำแหน่ง ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.ด้านค่าตอบแทนที่พอเพียงและยุติธรรม	คนปฏิบัติงานได้เงินน้อยคนไม่ปฏิบัติงานเงินเดือนเท่ากันกับคนที่ทำงานมาก อุปสรรค เจ้านายชอบคนเอาใจ	ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพิจารณาค่าตอบแทนด้วยความรอบคอบ ยุติธรรม
2.ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ	มีความแออัด แน่นมากโต๊ะติดๆกันมีผู้มาติดต่อราชการมาติดต่อไม่มีที่นั่งให้บริการ	ปรับปรุงเรื่องแสงสว่างและห้องปฏิบัติงานให้เหมาะสมกันการปฏิบัติงานของแต่ละประเภทและสะดวกสบาย
3. ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ	ปัญหาด้านงบประมาณ ไม่สามารถส่งบุคคลากรเข้ารับการศึกษาได้	ควรมีการให้โอกาสในการพัฒนาความสามารถที่หลากหลาย
4.ด้านความมั่งคงและความก้าวหน้าในงาน	ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น พื้นที่ บุคลากร รายได้ ซึ่งมีผลต่อการปรับปรุงกรอบอันตราให้มีจำนวนมากขึ้น และมีระดับที่สูงขึ้น	ควรปรับปรุงกรอบอัตราที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานจริงๆ

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีคุณภาพในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านค่าตอบแทนที่พอเพียงและยุติธรรม คือ การพิจารณาให้ค่าตอบแทนที่ชัดเจนเป็นธรรม ไม่เอื้อพวกพ้อง ยึดหลักของประสิทธิภาพและคุณภาพปริมาณของงานที่แท้จริงรวมถึงความทุ่มเทเสียสละความรับผิดชอบ เลื่อนตำแหน่ง เพิ่มเงินเดือนหรือให้โบนัส เป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ คือ สถานที่ปฏิบัติงานมีความปลอดภัยแล้ว เพราะบุคลากรภายนอกไม่สามารถเข้าพบได้โดยภาระการ เวลาใคร

จะเข้ามาพอต้องแจ้งล่วงหน้าหรือนัดหมายก่อน และหากมาพบโดยไม่ได้แจ้งก็จะมีเจ้าหน้าที่คอยรับเป็นด่านหน้า จึงถือว่ามีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ คือ โอกาสในการพัฒนาตนเองมีมากพอสมควร เพราะได้มีโอกาสมีประสบการณ์ในการบริหาร อบต. บริหารภายในวัดแก้ปัญหาต่างๆพร้อมทั้งมีโอกาสในการเป็นตัวแทนของ อบต.

ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน คือ ในการปฏิบัติงานมีความมั่นคงและมีความก้าวหน้าค่อนข้างมาก เนื่องจากระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน ก็ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งบริหารในระดับที่สูงขึ้นมาโดยตลอด จึงกล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานอยู่ ณ ปัจจุบันนี้มีความมั่นคง และความก้าวหน้ามาก

อภิปรายผลการวิจัย

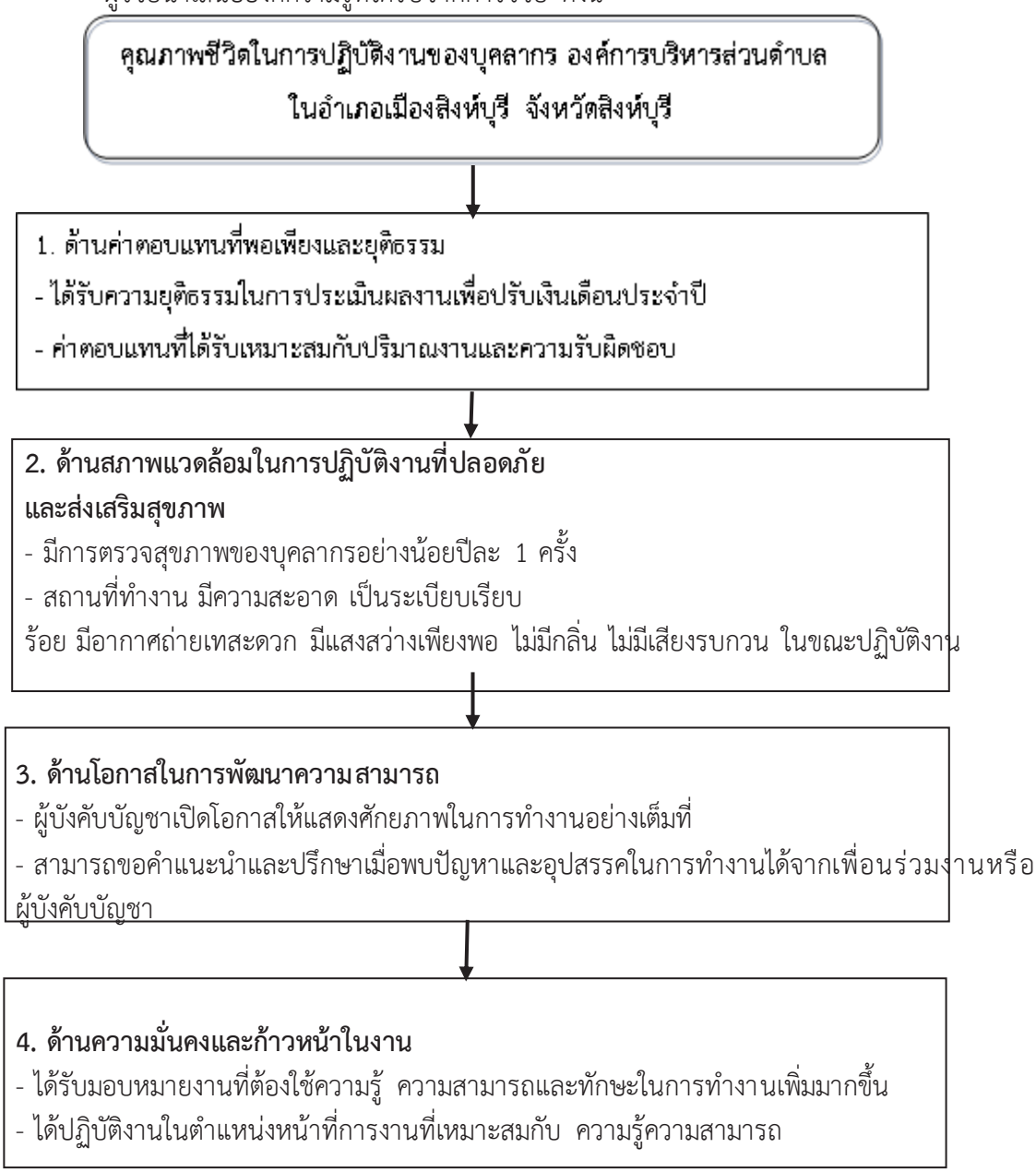
สภาพทั่วไปคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี พบ อยู่ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารทักษะในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรรู้สึกว่าได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอย่างยุติธรรม จัดสวัสดิการต่างๆ เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และความรับผิดชอบของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวพิชญ์ เขจรบุตร, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัยพบว่าค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าบุคากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่าง มีคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภรณ์ บุญมี, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือน แตกต่างกัน มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า พนักงานมีความรู้สึกมั่นคงในงานที่ทำอยู่ ได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่เสมอ พนักงานพอใจในความก้าวหน้าที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ แม่กอง, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี” ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เงินเดือน แตกต่างกัน มีการรับรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” ที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ด้านค่าตอบแทนที่พอเพียงและยุติธรรม

ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ค่าตอบแทน และผลประโยชน์อื่นๆ อย่างเพียงพอกับการมีชีวิตอยู่ได้ตามมาตรฐานที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และต้องเป็นธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับงานหรือองค์การอื่นๆ ด้วย

2. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ

ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ คือ สิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางด้านจิตใจ นั่นคือ สภาพการปฏิบัติงานต้องไม่มีลักษณะที่ต้องเสี่ยงภัยจนเกินไป และจะต้องช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกสะดวกสบายและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย

3.ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ

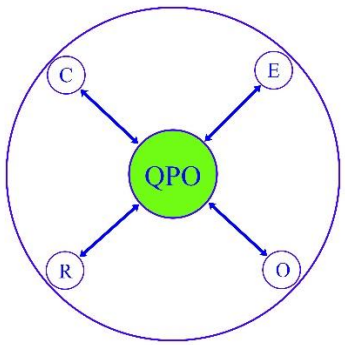
ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ คือ งานที่ปฏิบัติอยู่นั้นจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้และพัฒนาทักษะความรู้อย่างแท้จริงและรวมถึงการมีโอกาสได้ปฏิบัติงานที่ ตนยอมรับว่าสำคัญและมีความหมาย

4.ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน

ด้านความมั่งคงและความก้าวหน้าในงาน คือ ลักษณะงานที่ส่งเสริมความเจริญเติบโตและความมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากงานจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถแล้ว ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสก้าวหน้า และมีความมั่นคงในอาชีพ ตลอดจนเป็นที่ยอมรับทั้งของเพื่อนร่วมงานและสมาชิก ในครอบครัวของตน

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

QPO : MODEL

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์งาน อธิบายได้ว่า “คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” ผู้วิจัยได้ทำการสร้างโมเดล โดยใช้ชื่อ QPO : MODEL (คิวพีโอ โมเดล) ภายใต้ คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี โดยแยกออกดังนี้

Q,P,O = ที่อยู่ในวงกลมที่หนึ่งจึงได้วิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัวมีดังนี้

1. Q = Quality of Life operation คือ คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน

2. P = Personnel คือ บุคลากร

3. O = Organization in Muang Sing Buri District คือ องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองสิงห์บุรี

C,E,O,R = ที่อยู่ในวงกลมที่สองจึงได้วิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัวมีดังนี้

1. Compensation is Sufficient and fair คือ ด้านค่าตอบแทนที่พอเพียงและยุติธรรม

2. Environment for safe operation and health promotion คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ

3. Opportunities for personnel development คือ ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถ

4. Regarding the Stability and progress in the ioj คือ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายการกำหนดแนวทางคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่างๆ ที่เหมาะสม

2. ควรมีนโยบายการศึกษาการจัดการความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขในอนาคตต่อไป

3 ควรมีนโยบายการส่งเสริมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานของบุคคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลดีมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรจัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมีคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานที่ดีมากยิ่งขึ้น

2. ควรหาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ควรมีการติดตามประเมินผล ว่าการจัดการความรู้นั้นสำเร็จไปแล้วเท่าใด ไม่สำเร็จเท่าใด เพราะเหตุใด อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขและป้องกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับจังหวัด ระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย สามารถนำ

ผลที่ได้มาเปรียบเทียบและนำมาปรับปรุงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ กับคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความแตกต่างกันหรือไม่ และอย่างไร

3. ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันในลักษณะของการเปรียบเทียบผลวิจัยที่ได้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลที่แท้จริงและเป็นแนวทางกำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

ชุติระ ระบอบ และคณะ. (2552) *ระเบียบวิธีวิจัย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอสด์ดี.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปญฺโญ. (2557). *เอกสารประกอบการสอนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาศนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงราชวิทยาลัย.

รัตนาภรณ์ บุญมี. (2558). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิฑูรย์ เส็งเฮ้า. (2550). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์*มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุเนตร นามโคตรศรี. (2554). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมานครราชสีมา.* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สุวพิชญ์ เขจรบุตร. (2556, กรกฎาคม - ธันวาคม). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทางานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(2)*, 78.

อนันต์ แม่กอง. (2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Yamane Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis. 2nd Ed.* New York: Harper and Row.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PUBLIC PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF SANUBTAUP SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN WANG NOI DISTRICT OF AYUTTHAYA PROVINCE

พระสุริโย สุขิโต (รุ่งเรือง)
Phrasuriyo Sukhito (Rungruang)
E-mail: psuriyo2529@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ แตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศและรายได้ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้รับผิดชอบและเครื่องมือไม่เพียงพอ ดังนั้น ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และจัดหาเครื่องมือการปฏิบัติงานให้เพียงพอเสมอ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; การจัดการสิ่งแวดล้อม; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This Research article was study the level participation of people, compare the participation and study the problems, obstacles and recommendations for public participation in environmental management of sanubtaup sub-district administrative organization in Wang Noi district Ayutthaya province. Using mixed methods. Findings participation of people were at medium level. Base on difference age, education and occupation had different participations, accepting the research hypothesis but different gender and incomes did not have different participations, denies the research hypothesis. Problems and obstacles were as responsibility and instrument were not enough, therefore should increase responsibility people the systematically. and always provide sufficient work tools

Keywords: Participation; Environmental management; Sub-district Administrative Organization

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การดำรงชีวิตของคนในชุมชน การสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างรู้คุณค่าโดยการมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้น ในปัจจุบันนี้อยู่ที่วิธีการมีส่วนร่วมอยู่ที่การคิดเครื่องมือและเทคนิคของการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมลงทั้งปริมาณและคุณภาพมีการปนเปื้อนของมลพิษในอัตราที่เพิ่มขึ้นทั้งในดินอากาศน้ำจืดน้ำทะเลอาหารรวมทั้งการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติอย่างรวดเร็ว เช่นน้ำเน่าเสียและขยะในลำคลองที่เป็นปัญหาต่อชุมชนสาเหตุส่วนใหญ่มนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ถูกวิธีไม่เหมาะสมทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตมากขึ้นส่งผลให้ เกิดการบุกรุกทำลายสิ่งแวดล้อมจนนำไปสู่การเสียสมดุลทางธรรมชาติ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา, 2560)

จากปัญหาดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการปัญหาได้ด้วยตนเองเพื่อประโยชน์ของตนเองครอบครัว และชุมชนตลอดจนสามารถสนองตอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนโดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการแสวงหาทางเลือก หรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของชุมชน (ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, 2553) ให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตนเองจนสามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลและการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวได้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวแห่งรัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดนโยบายการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจรวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (พิรียุตม์ วรรณพฤกษ์, 2553)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของประชาชนเพื่อให้สามารถรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4,427 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ, 2561) สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวน ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญโญ, 2557)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของประชาชน

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของประชาชน

(n=367)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม	ผลการวิเคราะห์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการกำหนดองค์กรรับผิดชอบ	3.32	0.913	ปานกลาง
ด้านการกำหนดนโยบาย	3.34	0.895	ปานกลาง
ด้านการวางแผนดำเนินงาน	3.28	0.839	ปานกลาง
ด้านการบริหารโครงการ	3.28	0.791	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลโครงการ	3.30	0.871	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.30**	**0.777**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.30, S.D. = 0.777) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=367)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.650	-	0.100	-	✓
อายุ		2.154	0.093	✓	-
การศึกษา		6.150	0.000	✓	-
อาชีพ		3.991	0.004	✓	-
รายได้		1.264	0.284	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคลพบว่า ประชาชนที่มี อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ แตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศและรายได้ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการกำหนดองค์กร รับผิดชอบ	ผู้รับผิดชอบยังมีเครื่องมือที่ไม่เพียงพอทำให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า	ควรเพิ่มผู้รับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติหน้าที่
ด้านการกำหนดนโยบาย	การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมยังขาดการประชาสัมพันธ์เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	ควรทำประชาพิจารณ์จากพื้นที่ชุมชนเพื่อนำมากำหนดนโยบาย
ด้านการวางแผนดำเนินงาน	ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือน้อยมากในการจัดทำแผนดำเนินงาน	ประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการลงพื้นที่สำรวจ
ด้านการบริหารโครงการ	วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอสำหรับการบริหารโครงการผลทำให้ปฏิบัติงานล่าช้า	ควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับการบริหารโครงการ
ด้านการประเมินผลโครงการ	ไม่มีการแจ้งผลประเมินให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง	ควรมีการแจ้งผลประเมินให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงเช่น ทางอินเตอร์เน็ต เว็บไซต์เป็นต้น

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการกำหนดองค์กรรับผิดชอบ ควรเพิ่มผู้รับผิดชอบสำหรับการปฏิบัติหน้าที่

ด้านการกำหนดนโยบาย ควรทำประชาพิจารณ์จากพื้นที่ชุมชนเพื่อนำมากำหนดนโยบาย

ด้านการวางแผนดำเนินงาน ควรแนะนำประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการลงพื้นที่สำรวจ

ด้านการบริหารโครงการ ควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับการบริหารโครงการ

ด้านการประเมินผลโครงการ ควรมีการแจ้งผลประเมินให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงเช่น ทางอินเตอร์เน็ต เว็บไซต์เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่ามีการให้ความร่วมมือพอประมาณและยังมีการขาดความร่วมมือเป็นบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด เปี่ยมคล้า, (2550) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานดา จินดามงคล, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญดาศจี ระเบียบกุล, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพัฒม์ ลาภจิตร, (2550) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านบุคคลปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ ซึ่งหากระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นเพียงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

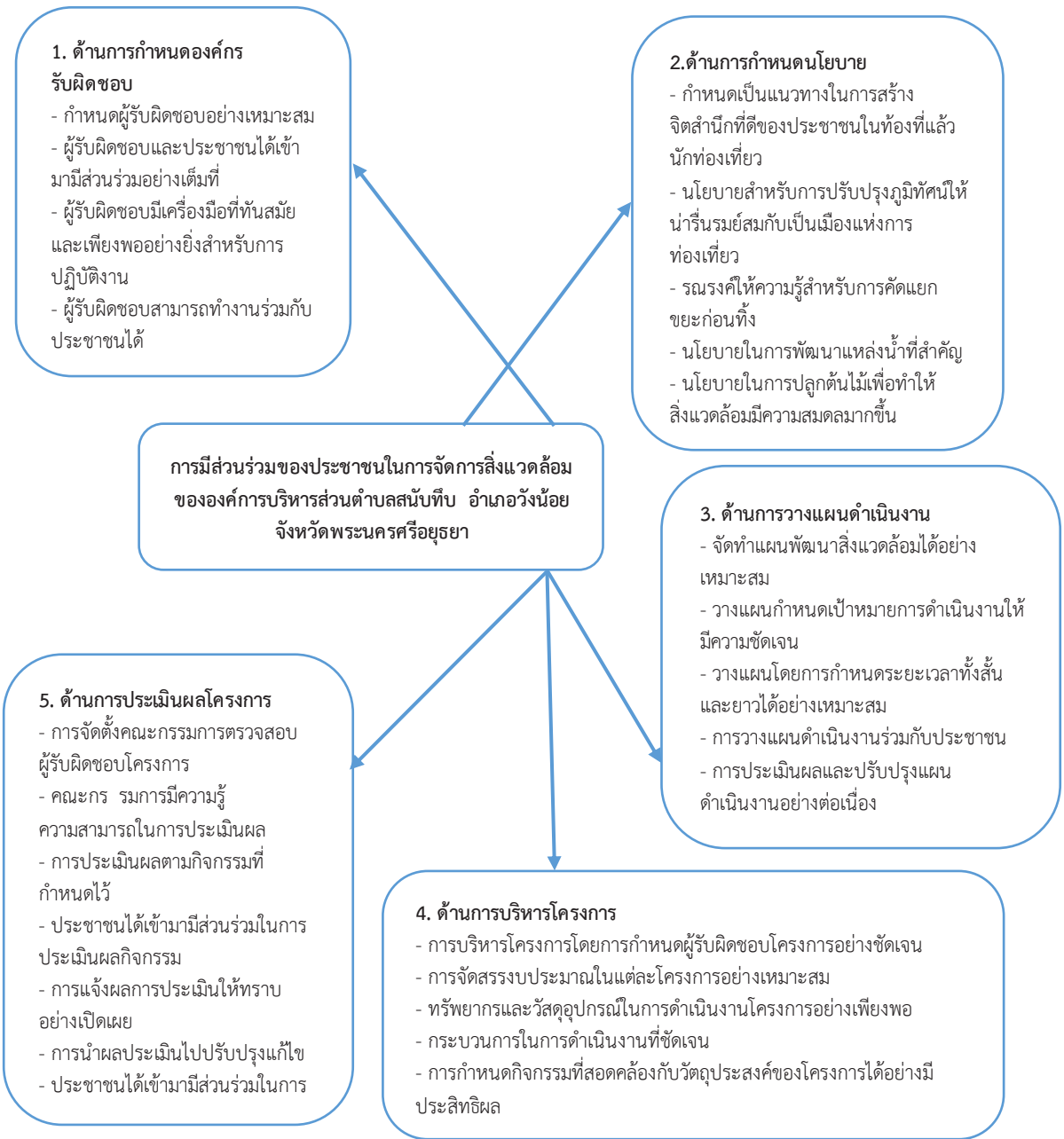
3.ปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ 1.ประชาชนในพื้นที่บางส่วนและนักท่องเที่ยวยังขาดความร่วมมือในนโยบายการปลูกจิตสำนึกของการรักษาสิ่งแวดล้อมทำให้ผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่ลำบากมากขึ้น 2.การแจ้งผลประเมินยังไม่เปิดเผยให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงผลทำให้ประชาชนบางส่วนไม่เข้าใจในกระบวนการทำงานขององค์การ ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ 1.ควรมีการวางแผนงานที่จะปฏิบัติงานเวลาที่เหมาะสมลดขั้นตอนถูกกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน 2.ควรกำหนดเพิ่มผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการกระจายหน้าที่จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากขึ้น

องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังนี้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมประกอบไปด้วย 5 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ

1. ด้านการกำหนดองค์กรรับผิดชอบ

กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมผู้รับผิดชอบสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถและมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีเครื่องมือที่ทันสมัย

2. ด้านการกำหนดนโยบาย

กำหนดนโยบายโดยการลงพื้นที่รับฟังปัญหาแล้วนำมากำหนดนโยบายต้องคำนึงถึงความคุ้มค่ากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกที่ดีของประชาชนในท้องที่และนักท่องเที่ยว

3. ด้านการวางแผนดำเนินงาน

จัดทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้มีความชัดเจนวางแผนโดยการกำหนดระยะเวลาทั้งสั้นและยาวได้อย่างเหมาะสมมีการวางแผนดำเนินงานร่วมกับประชาชน 4. ด้านการบริหารโครงการ

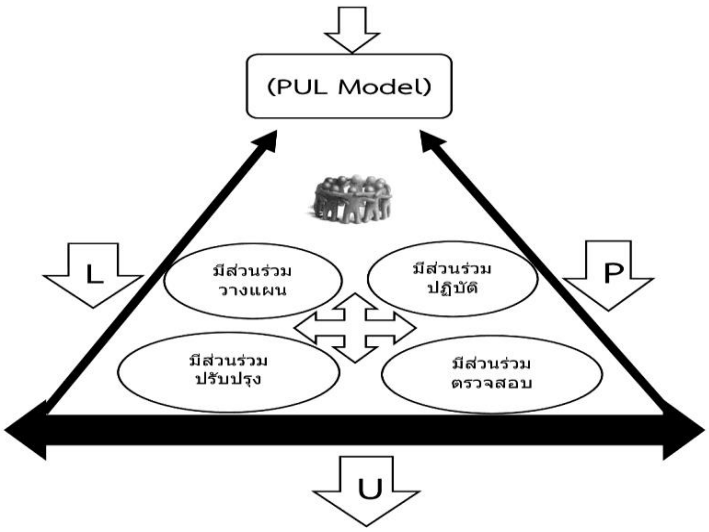
มีการบริหารโครงการโดยการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการอย่างชัดเจนการจัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมมีทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานโครงการอย่างเพียงพอมีกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจน

5. ด้านการประเมินผลโครงการ

การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบผู้รับผิดชอบโครงการจัดการสิ่งแวดล้อม ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมและมีการแจ้งผลการประเมินให้ทราบอย่างเปิดเผยมีการนำผลประเมินไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อประโยชน์วัดผลสำเร็จในการประเมินโครงการ

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยดังแสดงในแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (พระสุริโย สุขิโต (รุ่งเรือง), 2562)

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ” สรุปได้ว่า

P = **participation** หมายถึง การมีส่วนร่วม

U = **unit** หมายถึง ทำงานอย่างสร้างสรรค์ เป็นหนึ่งเดียว

L = **Learn and development** หมายถึง เรียนรู้และพัฒนา

เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาการมีส่วนร่วมและเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงานประกอบด้วยการวางแผน–ปฏิบัติ–ตรวจสอบ–ปรับปรุงการดำเนินงาน การดำเนินกิจกรรม P-D-C-A อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนเรื่อยๆส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรทำประชาพิจารณ์ในการจัดการโดยอาจจะดำเนินโดยการประชุมร่วมกับประชาชนในท้องที่ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคร าะห์จัดทำแผนดำเนินงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและตรงเป้าหมาย

2. ควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ของการดำเนินงานขององค์การตลอดถึงประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การในรูปแบบของกิจกรรมที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการร่วมกันในการแก้ไข้ปัญหาในรูปแบบของโครงการและกิจกรรม

3. ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขผลดำเนินงานที่ไม่มีผลตรงเป้าหรือไม่สำเร็จจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนในการจัดการให้ตรงจุดอย่างจริงจังและถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้และรับทราบถึงแผนหรือขั้นตอนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

2. ควรดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องและดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของโครงการตามที่มีการจัดจ้างและจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

3. ควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรมเพื่อสร้างความรู้สึกว่าองค์การและเจ้าหน้าที่รับใช้ประชาชนอย่างเติมที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. ควรศึกษาวิจัยในแนวการส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อมด้วยโดยไม่ปล่อยให้องค์การแก้ไขปัญหาอยู่ฝ่ายเดียว

3. ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะให้ควบคู่กันไปด้วยเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและให้ผลดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์

4. ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การเพื่อเป็นการบูรณาการระหว่างรัฐประศาสนศาสตร์กับพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

กานดา จินดามงคล. (2558). *การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนการค้นคว้าอิสระ.* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยเนชั่น.

ญดาศจี ระเบียบกุล. (2553). *ความเข้มแข็งของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษา: ตลาดน้ำอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ. (2557). *เอกสารประกอบการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสุริโย สุขิโต (รุ่งเรือง). (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* . (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิรียุตม์ วรรณพฤกษ์. (2553). *ตอบโจทย์สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น: แนวทางการจัดการขยะและน้ำเสีย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สมคิด เปลี่ยมคล้า. (2550). *พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา. (2560). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6*. พะเยา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมชองประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (2561-2564)*. องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (อัดสำเนา).

Yamane taro. (1967). *statistics: An Introductory Analysis.* 2nd Ed. New York: Harper and Row.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*

PEOPLE'S PARTICIPATON WITH THE FOREST RESOURCE MANAGEMENT IN TADTON NATIONAL PARK, TAMBOL THAHIN-NGOME, AMPHURE MUANG, CHAIYAPHOOM PROVINCE

พระอธิการสมคิด กตปุญฺโญ (เปล่งศรี)
PhraahrtikanSomkhit Katapuñño (Plengsri)
E-mail: to40742@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนยังขาดความรู้ในการบริหารทรัพยากรป่าไม้ในเชิงอนุรักษ์ ไม่ทราบถึงแนวทางการวางแผน ดังนั้นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การบริหารจัดการ; ทรัพยากรป่าไม้

Abstract

This article was to study the level of people's participation, to compare the Participation of People's opinion and the problems, obstacles and recommendations for People Participation with the forest resource management in Tadton National Park Chaiyapoom Province, using Mixed Methods. Findings were the level of Participation with the forest resource management by overall were at moderate level. Based on difference was not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were the people still lacked knowledge in forest resource management in the way of conservation, didn't know how to planning guidelines, so should encourage people to participate in the assessment, Follow-up, Procedures for carrying out various activities, In the management of forest resources continuously.

Keyword: Participation; Management; Forest resource

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ประเทศไทย เคยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยในปี พ.ศ. 2504 มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดถึง 171.02 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 53.33 ของพื้นที่ทั้งประเทศ แต่จากการสำรวจพื้นที่ป่าของกรมป่าไม้ พบว่า พื้นที่ป่าไม้เหลือเพียง 107 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 33.40 ของพื้นที่ประเทศ แสดงว่าในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ปี 2504 ถึง 2543 รวม 39 ปี มีพื้นที่ป่าลดลง 64 ล้านไร่ หรือลดลงเฉลี่ยปีละ 1.64 ล้านไร่ โดยในภาคตระวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่ามากที่สุดสภาพภูมิศาสตร์ภาคตระวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้เกิดระบบการผลิต ด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรม การคมนาคมและปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายอย่าง แต่การทำลายป่าในภาคตระวันออกเฉียงเหนือก็ไม่ลดน้อยลง เพราะการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ทำให้เกิดความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดิน ต้องการพื้นที่ในการผลิตอาหารให้เพียงพอกับความต้องการ จนทำให้ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อยู่ใกล้เคียงถูกทำลายลงไป (สมชัย ตั้งอนุรัตน์, 2547).

การพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากมาย ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษย์และประเทศชาติเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่คอยค้ำจุนความเจริญในทุก ๆ ด้านของมนุษย์ชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศใดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และประชาชนรู้จักหลักวิธีการอนุรักษ์อย่างชาญฉลาดแล้ว ประเทศนั้นมักจะประกอบไปด้วยประชาชนที่มั่งคั่งสมบูรณ์มีความเป็นอยู่สุขสบาย แต่ตรงข้ามกับประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติหรือประชาชนไม่รู้จักวิธีการอนุรักษ์ปล่อยให้ทรัพยากรธรรมชาติต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ประเทศนั้นก็จะพบตัวเองต้องเผชิญกับความตกต่ำทางเศรษฐกิจ มาตรฐานการครองชีพจะถูกกระทบกระเทือนความวุ่นวายต่าง ๆ ก็จะตามมา ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ เป็นอู่ข้าว อู่น้ำ แต่ถ้าประชาชนยังใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ประหยัดขาดหลักการบริหารจัดการทรัพยากรแล้วอนาคตของประเทศก็จะตกอยู่ในฐานะที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง สิ่งใดก็ตามที่มีประโยชน์สามารถสนองตอบความต้องการของมนุษย์แล้วสิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติก็เรียกได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น ซึ่งสามารถจำแนกออกตามลักษณะกว้าง ๆ ได้เป็น 3 ประเภท คือ (1) ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น (2) ทรัพยากรใช้แล้วจะทดแทนได้หรือรักษาไว้ได้ (3) ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปหรือทดแทนไม่ได้ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์ย่อมมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกคนควรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง จะถือเป็นหน้าที่ของประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้ ทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบทั้งหมด ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน รวมทั้งเยาวชน เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ จึงจะยังเกิดผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างแท้จริง (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2556).

การบริหารจัดการจึงมีความจำเป็นในชุมชนปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถจำเป็นต้องแบ่งหน้าที่การทำงานและมอบหมายให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัดเพื่อ

ความสำเร็จของชุมชนและลดปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจเกิดจากความไม่เข้าใจกันของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางบุคลิกลักษณะ ความคิด ความต้องการ พฤติกรรมที่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับภูมิหลังของการเจริญเติบโต ครอบครัว สภาพแวดล้อม การศึกษาและประสบการณ์ เป็นต้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงพบสิ่งที่เป็นต้นเหตุแห่งความไม่เข้าใจกันต้นเหตุแห่งความกระทบกระทั่งกันจนก่อให้เกิดเป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการพูดจากการสื่อสาร การประสานงานที่ไม่เหมาะสม ความไม่เข้าใจความต้องการพื้นฐานนั้นไม่ใช่เป็นต้นเหตุแต่เป็นผล (ปรีชา ช้างขวัญยืน, 2548).

ในเขตพื้นที่ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นชุมชนที่มีการใช้วัฒนธรรมแบบพื้นเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มาตลอด นอกจากนี้ชุมชนในเขตพื้นที่ยังได้ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐในลักษณะไตรภาคีในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตนมีพื้นที่ ซึ่งตระหนักชัดว่าทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้ ดิน น้ำ เป็นของส่วนรวมที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้มีใช้อย่างยั่งยืนตลอดไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ นอกจากนี้ยังสามารถจะได้นำผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้ในการวางแผนการจัดการพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชากรที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5,083 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 371 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง

พรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญฺโญ, 2557)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 4 ด้าน **โดยภาพรวม**

(n = 371)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตย ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{X}$	S.D.	**แปลผล**
1. ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	3.18	0.867	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	3.18	0.808	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	3.10	0.844	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.34	0.763	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.20**	**0.759**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}$ =3.20) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2. สรุปผลโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=371)

ปัจจัยส่วรบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.037	-	0.301	-	√
อายุ	-	0.740	0.529	-	√
ระดับการศึกษา	-	1.972	0.082	-	√
อาชีพ	-	7.649	0.000	√	-
รายได้	-	11.000	0.000	√	-

จากตารางที่ 2 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมสติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมสติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมสติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมสติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมสติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ

ทักษะของผู้บริหาร ฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีส่วนร่วมคิดวางแผน	ประชาชนบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมคิดวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะและวิธีการของการเข้าไปมีส่วนร่วม	ควรมีการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น
ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	หน่วยงานภาครัฐขาดการประชาสัมพันธ์ในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน	ควรจัดให้มีการอบรมจัดเวทีสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทักษะและวิธีการเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน
ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	การกำหนดนโยบายของรัฐไม่ค่อยมีความชัดเจน การจัดสรรงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ	ควรมีการกำหนดนโยบายของรัฐในพื้นที่ป่าไม้ให้มีความชัดเจน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้มีความเพียงพอและเหมาะสม
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐไม่มีความต่อเนื่อง มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ข้อกำหนด กฎ ระเบียบและข้องบังคับที่ได้กำหนดไว้	เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐควรจะให้ความสนใจและเอาใจใส่ดูแลสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชน และยึดถือปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้องบังคับ

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรต้องการให้ผู้บริหารองค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตามข้อเสนอแนะดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่มีเพียงพอกับผู้ที่มีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย ปราสาทศรี, (2553) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง ตำบลห้วยทราย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ น้อยนคร, (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกานต์ อัครจาคะ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย จังหวัดลำพูน ในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ 3 ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิ คือ ประชาชนบางส่วนยังขาดเครื่องไม้เครื่องมือในการบริหารจัดการป่าไม้และความรู้ความเข้าใจด้านทักษะ วิธีการของการมีส่วนร่วมและการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งระบบการสร้างความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาและผลที่คาดว่าจะได้รับให้ประชาชนได้ทราบ

องค์ความรู้

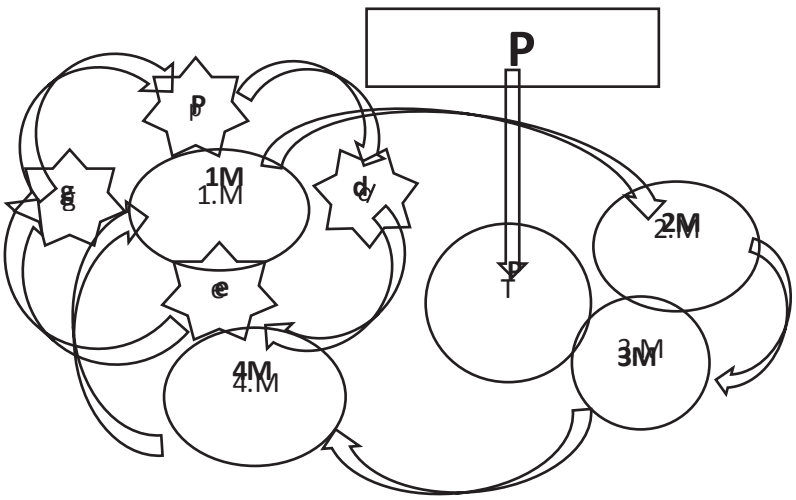
1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยวิธีวิจัยแบบผสานวิธีอย่างเท่าเทียมกัน (Mixed Methods) สามารถนำไปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” โดยการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้รูปแบบโมเดลใหม่ **P.M 4.4 Model** ดังแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย สรุปได้ว่า

P= Participate หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดร่วมวางแผนในการบริหารจัดการมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ภาคส่วน โดเฉพาะประชาชนที่อยู่ท้องที่ เพื่อให้มีความกระตือรือร้นในการช่วยกันแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น

1. M= Man หมายถึง คน การบริหารกำลังคน จะใช้คนอย่างไรให้เกิดประสิทธิ และประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด ฉะนั้น เป็นเรื่องของบริหารคน

2. M= Money หมายถึง เงิน การบริหารเงิน จะจัดสรรเงินอย่างไรให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนนี้เรื่องการจัดสรรเงินทอง

3. M= Materials หมายถึง วัตถุดิบ การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน ว่าจะทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนนี้เรื่องวัตถุดิบส่วนประในการำเนินงาน

4. M= Management หมายถึง การจัดการ คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่และนี้รวมทุกอย่างเข้าด้วยกันเป็นเรื่องของ การจัดการ คน เงิน วัสดุ จัดการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งหมดคือการบริหารหลัก ๆ 4 อย่าง

P= Participate หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดร่วมวางแผนในการบริหารจัดการมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ภาคส่วน โดเฉพาะประชาชนที่อยู่ท้องที่ เพื่อให้มีความกระตือรือร้นในการช่วยกันแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น

D= Design หมายถึง การออกแบบหรือกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงาน เป็นการวางแผนสำหรับการปฏิบัติงาน การจัดบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ในการเตรียมรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา

E=valuation หมายถึง การประเมินผล ติดตามผลเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการ แน่นอนว่าเมื่อมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้ จะทราบได้ว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่นั้น จึงต้องมีการประเมินผล ติดตามผล เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้ดี

G= Google Sites หมายถึง คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง ความเสียสละ เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่คำจุนสังคมไทยให้อยู่รอดปลอดภัยมาได้จนถึงปัจจุบัน บรรพบุรุษของเราเสียสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาผืนแผนดินไว้ให้ลูกหลาน ทหาร ตำรวจ เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อป้องกันรักษาประเทศให้มั่นคงและสงบสุข เกษตรเสียสละแรงกายเพื่อผลิตข้าวปลาอาหารให้เราได้บริโภค เป็นต้น

T=Thai Phonetic หมายถึง ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์อื่น ๆ เพราะป่าไม้มีประโยชน์ทั้งเป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคสำหรับมนุษย์ และยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม ถ้าป่าไม้ถูกทำลายลงไปมาก ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น สัตว์ ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) นโยบายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการวางแผนเพื่อการป้องกันรักษาป่า

2) นโยบายด้านการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่าให้มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น

3) นโยบายการกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้กับองค์กรชุมชนในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรส่งเสริมให้ตัวแทนขององค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่า

2) ควรศึกษาถึงแผนนโยบายทัศนคติของหน่วยงานในพื้นที่ และองค์กรร่วมต่าง ๆ เพื่อนำมาบูรณาการและกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการป้องกันรักษาป่า โดยชุมชนมีส่วนร่วมให้ไปในทิศทางเดียวกัน

3) รัฐบาลควรแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายหลังจากที่มีการวางแผนกลยุทธ์หรือปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกวิจัยถึงการส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

2) ควรศึกษาถึงการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

3) ควรศึกษาวิจัยถึงผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญโญ. (2557). *เอกสารประกอบ การสอนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาศนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมชัย ตั้งอนุรัตน์. (2547). *การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่ขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามหลั่น จังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารทรัพยากรป่าไม้). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วินัย ปราสาทศรี. (2553). *การมีส่วนร่วมในการป้องกันทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบ้านยาง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารทรัพยากรป่าไม้). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ น้อยนคร. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุตรดิตถ์* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

อติกานต์ อัครจาคะ. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่บ้านกอข่อย จังหวัดลำพูนในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่.

อภินันท์ จันตะนี. (2549). *การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยทางธุรกิจ*. บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานทะเบียนจังหวัดชัยภูมิ. (2557). *รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 2*. ชัยภูมิ: สำนักงานทะเบียนจังหวัดชัยภูมิ. (อัดสำเนา).

Yamane Taro. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis. 2nd Ed.* New York: Harper and Row

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PEOPLE'S PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT PLANNING OF LAM SAI SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, WANG NOI DISTRICT, PHRANAKHONSI AYUTTHAYA PROVINCE

ธีรวัฒน์ โรจนมงคล
Thirawat Rotjanamongkol
E-mail: mvkping@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม และศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค พบว่าประชาชนได้รับข่าวสารน้อย มีการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ข้อเสนอแนะควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนให้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; แผนพัฒนา; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This article was study the people's participation, compare the levels of participation, study problems, obstacles and recommendations for people's participation in local development planning of Lam Sai sub-district administrative organization, using mixed methods. Findings were the levels of people's participation were at high level. Base on different gender, educational level, occupation and income per month had different levels of participation, accepting the set hypothesis but different age did not have the different participation, denying the set hypothesis. Problems and obstacles were people received little information and public relations did not over the whole areas, therefore should public relations to increase people education.

Keywords: Participation; Development plan; Sub-district administrative organization

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหาร ในส่วนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาสองประเภท ประเภทแรกเป็นสมาชิกสภาโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล ประเภทที่สองเป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน ส่วนคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย กำนันเป็นประธานโดยตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านอีกไม่เกิน 2 คน และสมาชิกสภาที่มาจากเลือกตั้งอีกไม่เกิน 4 คน รวมแล้วมีคณะกรรมการบริหารได้ไม่เกิน 7 คนต่อมาในปี พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 โดยได้มีการแก้ไขในหมวด 9 ว่าด้วยเรื่องการปกครองท้องถิ่น มาตรา 285 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น (พระอธิการปณิธิ อธิปุญฺญ (แก้ว บุดดี, 2556)

จากข้อมูลดังกล่าว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ประชาชนในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำไปช่วยเป็นกำลังในการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยปรับใช้กับกระบวนการจัดการองค์ความรู้พร้อมดำเนิน กิจกรรมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประชาชนทุกคนในชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ และสามารถพัฒนาให้เป็นผู้รู้ และถ่ายทอดความรู้ และนำความรู้นั้นไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นเรื่องที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนอย่างแท้จริง การจัดการความรู้เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงโดยบรรลุถึงเป้าหมายและสิ่งที่มุ่งหวังไว้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งในการที่จะศึกษาให้ทราบถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร เพราะว่ามีแต่ประชาชนในชุมชน

เท่านั้นที่รูปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในชุมชน เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข้ปัญหาอุปสรรคจะทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างเข้มแข็ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5,996 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร, 2562) สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane taro, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน เก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแปรปรวนค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม

(n=375)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.59	0.703	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.50	0.700	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.71	0.633	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.42	0.798	ปานกลาง
รวม	3.56	0.600	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.56, S.D. = 0.600) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=375)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	2.661		0.008	✓	
อายุ	การมีส่วนร่วมของประชาชน		0.313	0.869		✓
ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมของประชาชน		20.394	0.000	✓	
อาชีพ	การมีส่วนร่วมของประชาชน		14.062	0.000	✓	
รายได้ต่อเดือน	การมีส่วนร่วมของประชาชน		24.791	0.000	✓	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมแตกต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การมีส่วนร่วม	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการตัดสินใจ	ประชาชนขาดการประสารงาน มีความเห็นต่าง จึงทำให้มีความขัดแย่งและไม่ให้ความร่วมมือ	องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่านี้
ด้านการดำเนินการ	องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์น้อย จึงทำให้บางคนก็ให้ความร่วมมือ บางคนก็ไม่ให้ความร่วมมือ	องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น
ด้านการรับผลประโยชน์	ประชาชนในหมู่บ้านได้รับประโยชน์ไม่ทั่วถึง เช่น ถนนเป็นหลุม เป็นบ่อ หรือบ้างครั้งประชาชนได้รับความเสียหายนานเกินไปจนประชาชนในพื้นที่ต้องมาจัดการงานซ่อมแซมก่อน	องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแบ่งผลประโยชน์ให้กับทุกหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
ด้านการประเมินผล	องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำเอกสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยมาก จึงทำให้ประชาชนขาดความรู้ในด้านนี้เลย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการประเมินผล	สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามข้อเสนอแนะดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่านี้

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแบ่งผลประโยชน์ให้กับทุกหมู่บ้านโดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ให้เห็นความสำคัญ

อภิปรายผลการวิจัย

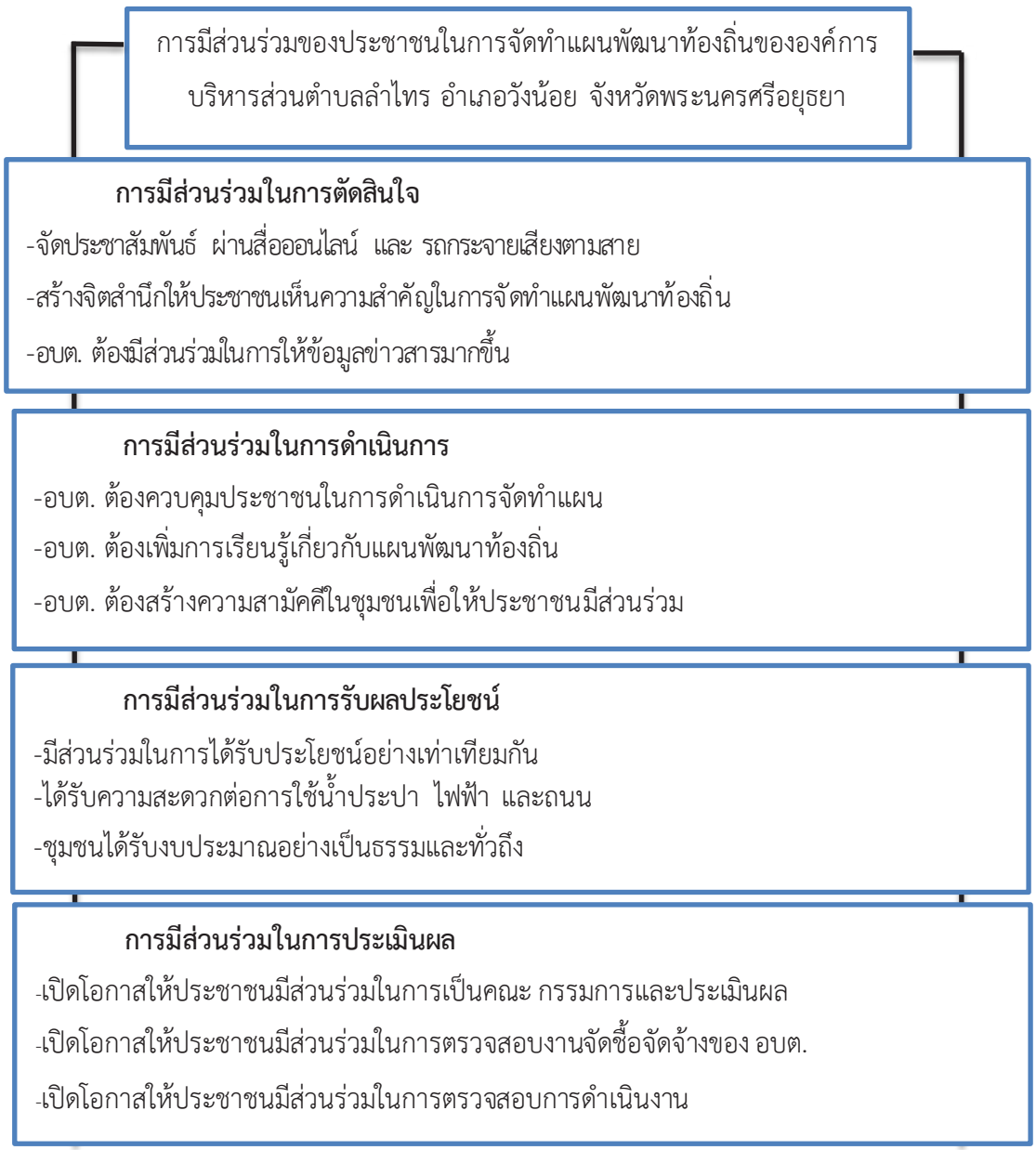
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้ความสำคัญมากในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระสมภพ กิตติสมฺปนฺโน (ชูศรี), 2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาประชาชนในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน สามารถจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนอายุ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดัง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และให้ประชาชนเป็นคนเลือกตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแสดงข้อคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดให้มีเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนได้เลือก ผู้แทนเข้ามาร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้แทนจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมถึงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์

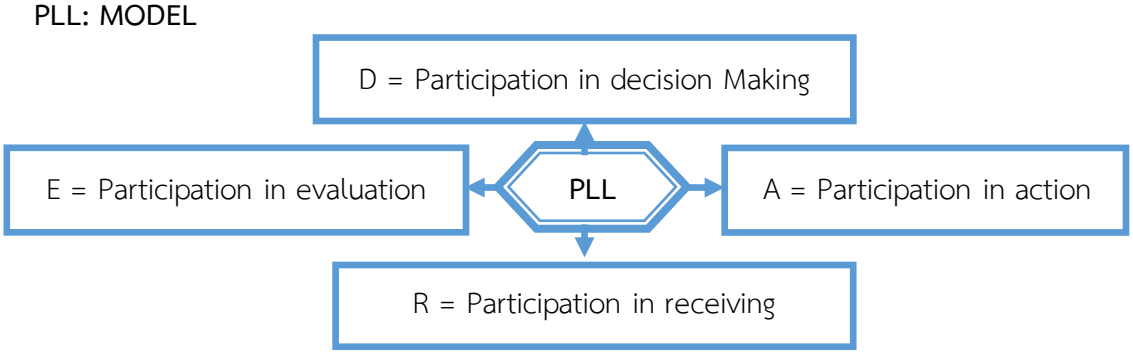
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แจ้งผลการพัฒนาท้องถิ่นให้กับประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ ซึ่งประชาชนจะได้ใช้ประโยชน์จากการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ของทางองค์การบริหารส่วนตำบล ในการใช้ไฟฟ้า น้ำประปา และถนนที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ในส่วนนี้ประชาชนยังสามารถแสดงความคิดเห็นให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบลทราบได้อีกด้วย เพื่อลดปัญหาในการเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วม

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล องค์การบริหารส่วนตำบล ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล และให้ตัวแทนของประชาชนมาตรวจสอบการจัดทำแผนพัฒนา หรือโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มั่นใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นไปด้วยความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูล ดังภาพที่ 1

PLL: MODEL

ภาพที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร (นายธีรวัฒน์ โรจนมงคล, 2562)

P,L,L = ที่อยู่ในวงกลมที่หนึ่งจึงได้วิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัวมีดังนี้

1. P = PEOPLE PARTICIPATION คือ การมีส่วนรวมของประชาชน

2. L = LOCAL DEVELOPMENT PLANNING คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. L = LAMSAI SUB-DISTRICT ADMIISTRATIVE ORGANIZATION คือ องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร

D,A,R,E = ที่อยู่ในวงกลมเล็กที่หนึ่ง, สอง, สาม, สี่, จึงวิเคราะห์ออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัวมีดังนี้

1. D = Participation in decision Makin คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. A = Participation in action คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
3. R = Participation in receiving benefits คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. E = Participation in evaluation คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชน โดยการจัดการอบรม และทำคู่มือให้กับประชาชน

2. ควรมีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายวิทยุกระจายเสียง และ รถประชาสัมพันธ์ที่เป็นเนื้อหาสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาท้องถิ่น ให้ประชาชนได้รับทราบ และเห็นความสำคัญ

3. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรจัดกิจกรรมและโครงการอบรมให้กับประชาชนทุกเดือน เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และจัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ประชาชนได้แสดงออกทางความคิด

2. ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม และเพิ่มช่องทางผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆในการให้ความรู้ เพื่อเพิ่มความรู้ให้กับประชาชน และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักท้องถิ่น

3. ควรกำหนดกฎเกณฑ์มาตรฐานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินงานต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีความชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัญหาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาของการมีส่วนร่วมและประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548) *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2561, จาก http://www.dla.go.th/index.jsp.

เทพมงคล เจริญนิช. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย.

พระกิตติชัย ปุญญาธโร (สินคง). (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระโกศล มณิรตนา (ญึม). (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร"* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระไกรสร โกสโล (วิภาผา). (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเตา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมภพ กิตติสมฺปนฺโน (ชูศรี). (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานการปกครอง ส่วนท่องถิ่นในอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอธิการปณิธิ อธิปุญโญ (แก้วบุดดี). (2556). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พาณี เรียงทอง และคณะ. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สิน พันธุ์พินิจ. (2547). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทจุนพับลิสซิ่ง จำกัด.*

ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย*

BUDDHIST LEADERSHIP OF THE EXECUTIVES OF THE THAILAND INSTITUTE OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL RESEARCH

คณาพงษ์ พึ่งมี
Kanapong Peungmee
E-mail: kanapong.peun@bumail.net

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลากร ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า บุคคลากรมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้บริหารและบุคคลากรบางส่วนมีการได้รับข้อมูลและคุณประโยชน์จากการนำหลักธรรมมาใช้ยังน้อย ข้อที่ควรแนะนำคือจัดโครงการให้ความรู้คุณประโยชน์จากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อที่บุคคลากรทราบถึงคุณประโยชน์และนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงพุทธ, ผู้บริหาร

Abstract

This research article is to study opinion levels. Compare opinions of personnel. Problems, Obstacles and Recommendations to the Buddhist Leadership of The Executives of Thailand Institute of Scientific and Technological Research Combined research shows that personnel have opinions on Buddhist leadership of administrators. Overall is at a high level. Therefore accept the research hypothesis Problems and obstacles are that some executives and personnel have received little information and benefits from the application of the principles. One thing that should be recommended is to organize a project to educate the benefit from the Buddhist principles so that the people know the benefits and apply to work.

Keywords: Leadership, Buddhist Leadership, Executives.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ปัจจุบันมีองค์กรและบริษัทเกิดขึ้นมากมาย แต่ละองค์กรมีวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันออกไป ภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากรในองค์กร ที่จะทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้เพราะผู้นำที่ดีจะพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นได้ดีและทั้งสองฝ่าย ก็จะช่วยกันสร้างผลผลิตสินค้า หรือบริการที่ต้องการได้ หลักธรรมเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญสำหรับการบริหารองค์กรเพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จและเป็นเครื่องมือที่สามารถบ่งบอกได้ว่าองค์กรนั้นๆและตัวผู้นำองค์กรมีคุณธรรมและจริยธรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลุ่มองค์การที่ต้องเข้ารับการประเมินคุณภาพการดำเนินงานเพื่อก้าวขึ้นสู่องค์กรประสิทธิภาพสูง อาศัยปัจจัยการนำองค์กรโดยผู้บริหาร หรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และภาวะทางจิตใจ (Attribute) ที่จะนำการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ด้วยภาวะผู้นำตามแนวทฤษฎีและตามหลักธรรม เพื่อเป็นส่วนสนับสนุนให้พนักงานยอมรับการเปลี่ยนแปลง การค้นคว้าวิจัยและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำจำนวนมาก ต่างมีข้อสมมติฐานที่ตรงกันอยู่อย่างหนึ่งคือ พฤติกรรมของผู้นำจะเป็นปัจจัยสาเหตุที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในการทำงานและต่อความพอใจของลูกน้องด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ว่ามีสภาพการบริหารเชิงพุทธอย่างไรและมีความคิดเห็นเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารอย่างไร จะมีวิธีการบริหารที่แตกต่างกันอย่างไรและมีปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำเชิงพุทธหรือไม่อย่างไร เพื่อนำมาพัฒนาสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยและองค์กรอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลากรที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชากรในสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จำนวน 930 คน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2562) สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) ได้

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน เก็บข้อมูลด้วยการจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9รูป/คน คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

(n=285)

ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารฯ	ผลการวิเคราะห์		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการทำงานของผู้บริหาร	4.30	0.603	มาก
2. ด้านการดูแลทรัพยากรมนุษย์	4.24	0.622	มาก
3. ด้านความพึงพอใจของบุคลากร	4.15	0.589	มาก
4. ด้านการยกระดับองค์กร	4.40	0.544	มาก
5. ด้านการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้	4.23	0.590	มาก
รวม	**4.27**	**0.519**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.519) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการยกระดับองค์กร ด้านการทำงานของผู้บริหาร ด้านการดูแลทรัพยากรมนุษย์ ด้านการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ ด้านความพึงพอใจของบุคลากร ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=285)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.832	-	0.406	-	√
อายุ	-	0.837	0.474	-	√
ระดับการศึกษา	-	0.413	0.744	-	√
ตำแหน่งงาน	-	2.505	0.031	√	-
ประสบการณ์ทำงาน	-	1.349	0.259	-	√

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของของภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของของภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ภาวะผู้นำเชิงพุทธ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการทำงานของผู้บริหาร	ผู้บริหารบางท่านยังไม่ทราบว่าตนมีวิธีการบริหารจัดการที่ตรงตามหลักพรหมวิหาร 4	ผู้บริหารควรทำงานโดยใช้หลักการวิธีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่หลากหลาย
ด้านการดูแลทรัพยากรมนุษย์	พนักงานบางส่วนยังขาดข้อมูลความรู้และประโยชน์ด้านหลักธรรม	ควรเปิดการอบรมเพิ่มหลักสูตรการศึกษาทางด้านการนำเครื่องมือบริหารรูปแบบต่างๆมาประยุกต์ใช้
ด้านความพึงพอใจของบุคคลากร	บุคคลากรบางส่วนขาดแรงผลักดันในการทำงาน	การให้รางวัลเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากงานที่พนักงานทำมากขึ้น
ด้านการยกระดับองค์กร	การกระจ่ายความรู้เรื่องหลักธรรมยังมีไม่มากพอ	อยากให้องค์กรแลกเปลี่ยนบุคลากรทั้งภายในภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ๆในการนำมาปรับใช้กับการทำงาน

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของของภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงพุทธ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้	การนำหลักธรรมเข้ามาใช้ยังไม่ครบทุกคนผู้บริหารบางท่านยังไม่มีการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 เข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	อยากให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้หลักธรรมดังกล่าวและมีการประเมินทุกๆปี

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคคลากรต้องการให้ผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการทำงานของผู้บริหาร คือ ผู้บริหารควรเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ๆที่หลากหลายและนำมาปรับใช้ภายในองค์กร

ด้านการดูแลทรัพยากรมนุษย์ คือ ควรสร้างโครงการ การอบรมเพิ่มหลักสูตรการศึกษาทางด้านการนำเครื่องมือบริหารรูปแบบต่างๆมาประยุกต์ใช้

ด้านความพึงพอใจของบุคลากร คือ การให้รางวัลแบบเป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มแจงจูงใจและกระตุ้นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลากร

ด้านการยกระดับองค์กร คือ ควรแลกเปลี่ยนระบบการทำงานกับองค์กรต่างๆที่ประสบผลสำเร็จสูง เพื่อนำมาปรับใช้กับองค์กร

ด้านการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ คือ ควรมีค่านิยมองค์กรด้านหลักพุทธธรรม เพื่อนำมาปรับใช้กับองค์กรและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้น

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยจากการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการยกระดับองค์กร ด้านการทำงานของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านความพึงพอใจ และด้านการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 เข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญาณัฐ หนูรัก, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมภาวะผู้นำและการใช้อำนาจ ในการบริหารงานของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ในจังหวัดสงขลา” ผลวิจัยพบว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานีตำรวจภูธร ในจังหวัดสงขลามีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทุกด้านของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พบว่าบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีระดับความ

คิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วน บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญาณัฐ หนูรัก, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมภาวะผู้นำและการใช้อำนาจ ในการบริหารงานของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดสงขลา" ผลการวิจัยพบว่าเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทุกด้านของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ซอฟี ราเซะ, (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สำนักสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3” ผลการวิจัยพบว่าเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ส่วนบุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย

องค์ความรู้

1.องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยดังนี้

ด้านการทำงานของผู้บริหาร คือ การกำหนดหน้าที่ให้กับบุคลากรในการรับผิดชอบในการกระทำการนั้น ๆ และขึ้นตรงกับบุคคลใด และรายงานผลการปฏิบัติงานกับบุคคลใด วางแบบโครงสร้างในอนาคตเพื่อจะได้กระทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การตัดสินใจ การสั่งการบุคลากร การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร

ด้านการดูแลทรัพยากรมนุษย์ คือ การจัดหรือเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความสามารถมารับตำแหน่งในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

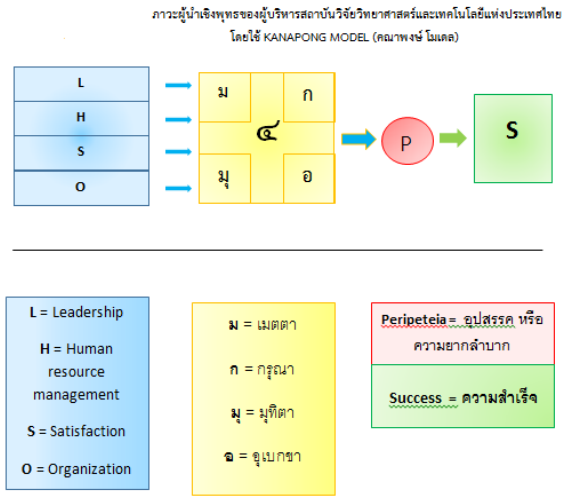
ด้านความพึงพอใจของบุคลากร คือ ความรู้สึกของบุคลากรที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการทำงานตลอดจนองค์กรที่สังกัด ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างดีและสมบูรณ์ที่สุด

ด้านการยกระดับองค์กร คือ การสร้างความผูกพันภายในองค์กร ซึ่งมีความสำคัญต่อการเพิ่มผลิตภาพภายในองค์กรอย่างยิ่ง เพื่อมุ่งสู่การเสริมสร้างประสิทธิภาพในองค์กร และคุณภาพของบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน

ด้านการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 เข้ามาประยุกต์ใช้ คือ การนำหลักธรรมหรือหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงาน และเป็นเครื่องดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมดังกล่าว เป็นความจริงที่ สามารถพิสูจน์ได้ที่เรียกว่า “สัจธรรม” ปฏิบัติได้เห็นผลได้อย่างแท้จริง

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้สังเคราะห์จากงานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (นายคณาพงษ์ พึ่งมี 2562)

L,H,S,O ในกรอบสี่เหลี่ยมที่หนึ่งแปลออกมาดังนี้

L = Leadership คือ ภาวะผู้นำ

H = Human Resource Management คือ การจัดการทรัพยากรมนุษย์

S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจ

O = Organization คือ ด้านองค์การ/องค์กร

ม,ก,มุ,อ ในกรอบสี่เหลี่ยมที่สองแปลออกมาดังนี้

ม คือ เมตตา

ก คือ กรุณา

มุ คือ มุทิตา

อ คือ อุเบกขา

P ในรูปวงกลมที่สามแปลออกมาดังนี้

P = Peripeteia คือ ปัญหา ความยากลำบากในการทำงาน

S ในกรอบสี่เหลี่ยมที่สี่แปลออกมาดังนี้

S = Success คือ ความสำเร็จ

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย” โดยสามารถอธิบายให้เห็นจากภาพได้ว่า การใช้ภาวะผู้นำในการจัดการองค์กร โดยใช้ทฤษฎีตะวันตกนั้นสามารถบริหาร จัดการ แก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และในส่วนหลักธรรมเมื่อประยุกต์ใช้ควบคู่ในการจัดการองค์กร ทำให้บริหาร จัดการ แก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นเพราะหลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำหรับปกครองอย่างเข้าใจถึงธรรมชาติ ทำให้องค์กรเกิดคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย” ผู้วิจัยเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริมการนำหลักธรรมเข้ามาใช้ในองค์กรให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในด้านคุณธรรมจริยธรรมยิ่งขึ้นไปอีก

2. ส่งเสริมให้มีการอบรมเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาในการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

3. ส่งเสริมการประกวดเกี่ยวกับหลักธรรมในการนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลผล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการจัดโครงการควรเพิ่มกิจกรรมและการอบรมด้านหลักธรรมทางพุทธศาสนากับการทำงานในองค์กร

2. ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข่าวสารแฝงหลักธรรมเข้ามาประกอบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ เชาว์อารมณ์กับภาวะผู้นำเชิงพุทธเพื่อเป็นนักบริหารที่สมบูรณ์แบบ ผู้วิจัยเสนอดังนี้ ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับองค์กรอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กร

เอกสารอ้างอิง

กัญญาณัฐ หนูรักษ์. (2556). *พฤติกรรมภาวะผู้นำและการใช้อำนาจในการบริหารงานของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดสงขลา*.(วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชาญชัย อาจินสมาจาร อ้างถึงใน สุพรรณี มาตรโพธิ. (2549). *วิการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐในเขตกรุงเทพ.* กรุงเทพฯ

ซอฟี ราเซะ. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3* (วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญโชค สุดคิด. (2542). *การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ (วิทยานิพนธ์* ปริญญามหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย.* ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัชดา สุทธิวุฒิกุล. (254). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน เขตราชบุรี* (วิทยานิพนธ์คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

วีรชาติ วิลาศรี. (2550). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต* 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2562). *ประวัติการจัดตั้งและกิจกรรม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สุจินา ตรีโกศล. (2543). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน เขตราชบุรี* (วิทยานิพนธ์คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

สุวรรณ ภูติวณิชย์. (2541). *การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจใจการปฏิบัติงานของราชการ.*กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2536). *ภาวะผู้นำประมวลชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา*

THE EFFECTIVENESS OF IMPLEMENTATION IN THE LOCAL DEVELOPMENT PLAN OF ADMINISTRATIVE ORGANIZATION BAN MAI SUBDISTRICT NONG BUN MAK DISTRICT NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พีรพล ไชยณรงค์ศักดิ์
Peeraphol Chainarongsak
E-mail: Phiraphon.8987@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคพบว่า ภายในหน่วยงานมีพื้นที่คับแคบและขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ขาดมนุษย์สัมพันธ์ในการให้บริการ ดังนั้นหน่วยงานจึงควรจัดพื้นที่ภายในให้สะดวกต่อการให้บริการ เจ้าหน้าที่ควรมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีให้กับผู้ใช้บริการ และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงาน

คำสำคัญ : ประสิทธิผล; การดำเนินงาน; แผนพัฒนาท้องถิ่น; มนุษย์สัมพันธ์

Abstract

This article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the effectiveness of implementation in the local development plan of administrative organization, Ban Mai Sub-District, Nong Bun Mak District, Nakhon Ratchasima Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on the effectiveness of the implementation of the local development plan by overall were at medium level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that confined spaces and lack of facilities, lack of human relations in service and lack of understanding of the work plan. The department should organize to make it easier to provide services. The staff should have good human relations with the people to solve problems, and build credibility for the department.

Keyword : Effectiveness; Operational; Local development plan; Human relations

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย การจัดทำแผนพัฒนาตำบลจัดเป็นการสร้างความสมดุล ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเป็นระบบ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นสามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการพัฒนา เช่น การสร้างถนนและสิ่งสาธารณูปโภคภายในท้องถิ่น การร่วมลงทุนกับภาคเอกชนในกิจการที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ หรือการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์หรือธนาคารท้องถิ่น นอกเหนือจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนอย่างสำคัญต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในเชิงสวัสดิการสังคมแล้วยังมีโครงการต่าง ๆ ในการขจัดความยากจน และการไม่ได้เรียนหนังสือของประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นพลังขับเคลื่อนส่วนหนึ่งที่สำคัญไม่ต่างจากองค์กรอื่น ๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2559)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนงานหรือโครงการ และการให้บริการแก่ประชาชนเพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่ในการทำงานก็ยังมีปัญหา เช่น การระบายน้ำไม่ทันในช่วงหน้าฝน เกิดอุบัติเหตุในท้องถนนหมู่บ้านเวลากลางคืน เนื่องจากบางเส้นทางไม่มีไฟฟ้า ถนนเป็นหลุมบ่อการสัญจรไปมาลำบาก หน่วยงานยังไม่สามารถดำเนินงานตามแผนได้ดีเท่าที่ควรเพราะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ ซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองและฝ่ายแผนพัฒนา ขาดความเข้าใจในภาพรวมของการดำเนินงาน ทำให้แผนการดำเนินงานหรือโครงการผิดพลาด เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ส่วนนั้นทำให้ได้รับความเดือดร้อน รวมทั้งขาดความรู้เรื่องของระเบียบกฎหมาย อีกทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีในการทำงานมีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงาน และยังขาดไมตรีจิตที่ดีต่อคนในหน่วยงาน เช่น การกระทบกันด้วย กาย วาจา ใจ สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงส่งผลให้การทำงานของคนในหน่วยงานผิดปกติ รวมถึงยังขาดสัมพันธไมตรีกับประชาชนอีกด้วย (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่, 2559)

ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนและคนทั่วไปในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านศีลธรรม และด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งประกอบด้วย มุมมอง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการ คือ การให้บริการอย่างเท่าเทียมกันไม่แบ่งชนชั้น รวดเร็วทันเวลาเพียงพอ ต่อเนื่อง และอย่างก้าวหน้า 2) ด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ คือ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานให้การต้อนรับกับประชาชน โดยมีการวางแผนการบริการเป็นรูปธรรม คือ ความไว้วางใจ ความสม่ำเสมอ และความถูกต้อง รวมถึงประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ในการตอบสนองต่อผู้รับบริการ 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน สะพานทางเดินเท้า ชลประทาน ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา

โทรคมนาคมที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการแก่ประชาชน 4) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา คือ ความสามารถของบุคลากรในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชน เพื่อการสร้างสัมพันธไมตรีเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ในการวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และการตรวจสอบแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด (Robert, S. Kaplan, & David, P. Norton, 1996)

ดังนั้น ผู้ทำวิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำการพัฒนาท้องถิ่นตรงตามความต้องการ และตอบสนองต่อนโยบายสาธารณะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ได้อย่างมีประสิทธิผลหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3,135 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใหม่อุดม, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) พรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ ความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการหา

ผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

(n= 355)

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการให้บริการ	3.38	0.565	ปานกลาง
ด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ	3.44	0.613	มาก
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.50	0.606	มาก
ด้านการเรียนรู้และพัฒนา	3.25	0.526	ปานกลาง
รวม	**3.39**	**0.494**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.39, S.D. 0.494)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการให้บริการ ($\overline{X}$ = 3.38, S.D. = 0.565) และด้านการเรียนรู้และพัฒนา ($\overline{X}$ = 3.25, S.D. = 0.526) ส่วนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\overline{X}$ = 3.50,S.D. = 0.606) และด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ ($\overline{X}$ = 3.44, S.D. = 0.613) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลเปรียบเทียบการความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n= 355)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.152	-	0.879	-	✓
อายุ	-	1.559	0.199	-	✓
วุฒิการศึกษา	-	2.026	0.090	-	✓
อาชีพ	-	1.488	0.218	-	✓

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการให้บริการ	สถานที่ภายในหน่วยงานมีพื้นที่คับแคบ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก	ควรพัฒนาอาคารสถานที่ภายในและมีสิ่งอำนวยความสะดวก
ด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ	เจ้าหน้าที่ขาดมนุษย์สัมพันธ์ในการให้บริการ	เจ้าหน้าที่ควรมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีในการให้บริการ
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ขาดการตรวจสอบพื้นที่ในส่วนที่เกิดผลกระทบต่อประชาชน	ควรออกสำรวจพื้นที่ในส่วนที่เกิดความเสียหาย และทำการแก้ไข
ด้านการเรียนรู้และพัฒนา	เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจในส่วนแผนการดำเนินงาน และกฎหมาย	จัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจในแผนการดำเนินงาน

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ทำตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการให้บริการ คือ หน่วยงานควรพัฒนาอาคารสถานที่ภายในหน่วยงานให้ง่ายต่อการให้บริการ และจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกไว้รองรับผู้มาใช้บริการ

ด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ คือ เจ้าหน้าที่ทุกคนในหน่วยงานควรมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ในการให้บริการกับประชาชนหรือผู้มาใช้บริการ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ ควรจัดทีมงานร่วมมือกับประชาชนออกสำรวจพื้นที่ในส่วนที่เกิดปัญหาเพื่อประเมินความเสียหาย และทำการแก้ไขโดยเร็ว

ด้านการเรียนรู้และพัฒนา คือ จัดกิจกรรมให้เจ้าหน้าที่กับประชาชนได้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในแผนการดำเนินงาน ระเบียบกฎหมาย และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจ และนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา คือ ด้านการให้บริการ และด้านการเรียนรู้และพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก เห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจอม จารุวณฺโณ หงส์ทอง, (2557) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

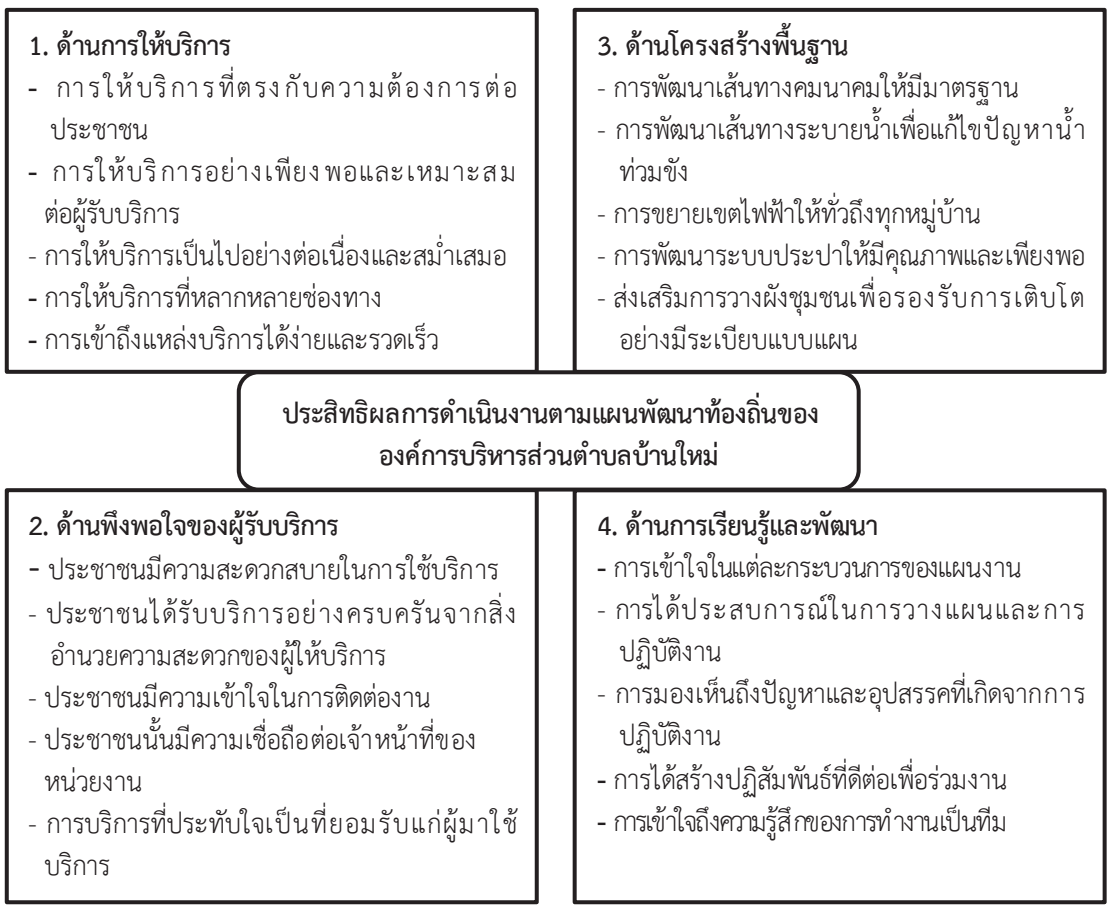
2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติคุณ วรธมฺโม (สว่างเพียร), (2558) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองพิจิตรของจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองพิจิตรของจังหวัดพิจิตร

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน มีระดับคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

1. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ด้านการให้บริการ คือ การเข้าใจถึงหลักการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ โดยการให้บริการที่ตรงต่อความต้องการของประชาชน มีเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการให้บริการ สามารถบริการได้อย่างต่อเนื่อง มีช่องทางให้บริการที่หลากหลาย และประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงแหล่งบริการได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว

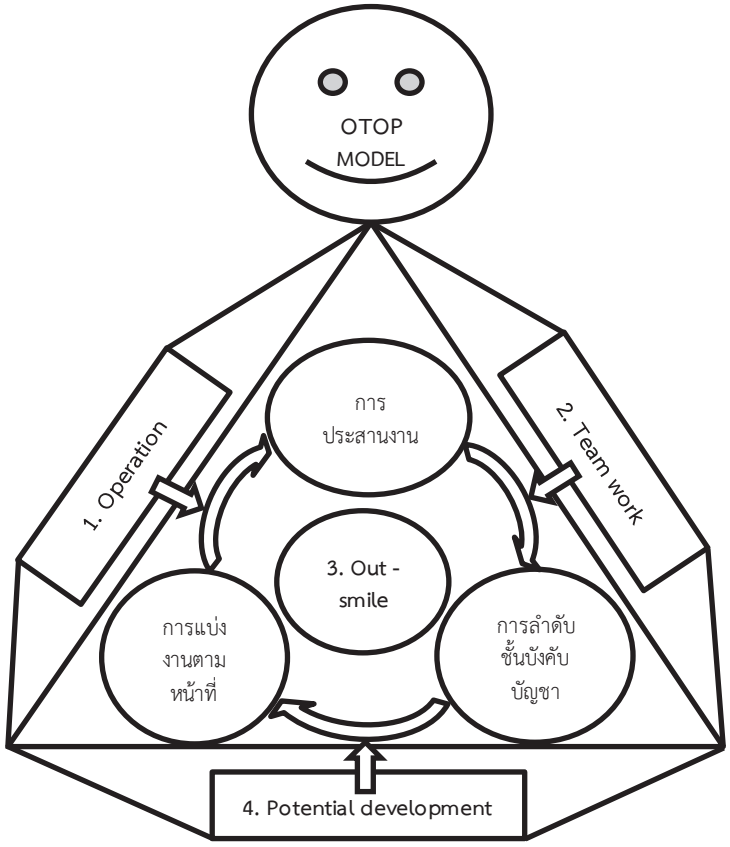
ด้านพึงพอใจของผู้รับบริการ คือ ผลประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับจากหน่วยงานซึ่งหน่วยงานได้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน สามารถบริการให้ประชาชนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของการติดต่องาน และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนหรือผู้มาใช้บริการ ทำให้เกิดการยอมรับต่อประชาชนผู้ใช้บริการ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ การที่หน่วยงานเข้าใจถึงปัญหาโดยภาพรวมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และหาแนวทางพัฒนาแก้ไขให้ตรงตามลำดับความสำคัญของปัญหานั้น ๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

ด้านการเรียนรู้และพัฒนา คือ การที่หน่วยงานเข้าใจถึงจุดบกพร่องของการวางแผนการดำเนินงาน โดยบุคลากรในหน่วยงานเข้าใจในแต่ละกระบวนการของแผนงานสร้างประสบการณ์ในการวางแผนและปฏิบัติงาน และการได้สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานสามารถเข้าใจถึงความรู้สึกของการทำงานเป็นทีม ทำให้งานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

1. O = Operation = การดำเนินงาน

2. T = Team work = การทำงานเป็นทีม

3. O = Out-smile = บริการออกจากรอยยิ้ม

4. P = Potential development = การพัฒนาศักยภาพ

OTOP MODEL เป็นรูปแบบช่วยในการพัฒนาแผนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยหลักการบริหาร 3 ประการ (วัชรินทร์ จงกลสถิต, 2562) 1) การทำงานตามหลักการประสานงาน 2) การทำงานตามหลักลำดับชั้นสายบังคับบัญชา 3) การทำงานตามหลักการแบ่งงานตามหน้าที่ เมื่อหน่วยงานทำตามหลักการนี้ สามารถส่งผลให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานและประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานให้เกิดความรู้ความสามารถที่หลากหลายด้าน

2. นโยบายส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานและประชาชนได้ทำกิจกรรมเพิ่มความสัมพันธไมตรีต่อกัน เพื่อเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกันทำให้กล้าที่จะเสนอประเด็นปัญหาและกล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

3. นโยบายส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าร่วมอบรมเรื่องมนุษย์สัมพันธ์ในการให้บริการกับประชาชนหรือผู้มาใช้บริการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ประชาชนควรให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานให้เกิดความรู้ความสามารถที่หลากหลายด้าน

2. ประชาชนควรได้ทำกิจกรรมความสัมพันธไมตรีกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกัน ทำให้กล้าที่จะเสนอประเด็นปัญหาที่สำคัญในการทำงาน และกล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

3. บุคลากรในหน่วยงานควรเข้าร่วมอบรมเรื่องมนุษย์สัมพันธ์ในการให้บริการกับประชาชนหรือผู้มาใช้บริการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น

2. ควรศึกษาในด้านของความสัมพันธไมตรีในการให้บริการระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนผู้ที่มาใช้บริการ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับจุดบกพร่องของหน่วยงาน

3. ควรศึกษาประสิทธิผลการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่น ที่มีปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการมองการให้บริการรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกรภัส วงษ์ภากนกภณ. (2559). *การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์หาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

โกวิทย์ พวงงาม. (2559). *การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิธีวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เทพเนรมิต.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

พระกิตติคุณ วรธมฺโม (สว่างเพียร). (2558). *ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเทศบาลเมืองพิจิตรของจังหวัดพิจิตร* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระจอม จารุวณฺโณ (หงษ์ทอง). (2557). *ประสิทธิผลของผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใหม่อุดม. (2562). *ข้อมูลประชากรจากฐานข้อมูลโปรแกรม Hosxp_pcu.* นครราชสีมา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใหม่อุดม. (อัดสำเนา).

วัชรินทร์ จงกลสถิต. (2562, 9 เมษายน). *วิวัฒนาการของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การ*. สืบค้นจาก https://www.slideshare.net/Watcharrin/organization-theory-61236073.

ศิรินรักษ์ สังสหชาติ. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่. (2562, 7 เมษายน). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา*. สืบค้นจาก https://www.obtbanmai.go.th/DevelopmentStrategy.html

Robert, S. Kaplan, & David, P. Norton. (1996). *The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance*. Massachusetts: Harvard Business.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่*

CIVIL POLITICAL PARTICIPATION IN SUTEP FOREST RETURNING DEMAND OF CHIANG MAI PROVINCE

พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร (เต๋จ๊ะดี)
Phra Krisadayooth Dhammavaro (Tejadee)
E-mail: krisadagooth76@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ช่องทางการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยและการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเมืองภาคพลเมือง; การทวงผืนป่า

Abstract

This research article was To study the level of people's opinion, to Compare the people's opinions to study and the problems, obstacles in the Civil Political Participation in Doi Suthep Forest (Pa Waeng) Returning Demand of Chiang Mai Province Using mixed methods, finding the level of people's opinion to Civil Political Participation All aspects were at middle level classified by personal factors and Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Recommendation for this problem was that there should add more channels for public relations to give knowledge to people. More channels for opinion expression that were not obstacle to daily activities such as social media should be added

Keywords: Political Participation; Civil Political; Forest Returning

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองและกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนเป็นแนวคิดและหลักการสำคัญของการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป้าหมายของประชาธิปไตยชุมชน คือ การปลุกความตื่นตัวปลุกความตระหนักถึงสิทธิความเป็นประชาชนของคนในชุมชนท้องถิ่นตามสิทธิชุมชนในรัฐธรรมนูญให้คนในชุมชนลุกขึ้นมาปกป้องลุกขึ้นมาจัดการปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมีความเสมอภาคมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมและเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องของประชาธิปไตยโดยตรง (โกวิทย์ พวงงาม, 2553) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาได้เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ในระดับหนึ่งปัจจุบันประเทศต่าง ๆ (พระครูพัชรกิตติโสภณ, 2561)

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดเชียงใหม่ขาดแคลนและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงอย่างมากและรวดเร็ว จนขาดความสมดุล เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ และการแก้ไขปัญหาได้เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยการให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าจากการดำเนินงานตามแนวนโยบายด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ในระดับหนึ่ง (ปรัชญ์ รุจิวนารมย์, 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ให้กลับมาเป็นป่าดังเดิมเหมือนที่ในอดีตที่ผ่านมารวมถึงเพื่อให้ทราบถึงข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและอนาคตของประชาชนและประเทศชาติ โดยหวังว่าผลของการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะแนวทางให้กับการฟื้นฟูป่าในพื้นที่เขตดอยสุเทพปุยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 17,145 (เทศบาลตำบลสุเทพ, 2562, ออนไลน์) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.896 และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่คุณ ผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 12 รูปหรือคน เก็บข้อมูลด้วยสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดย รวม (n=391)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่	**การมีส่วนร่วม**		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการตัดสินใจ	2.66	1.30	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติ	2.68	1.32	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	2.95	1.13	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	2.78	1.33	ปานกลาง
รวม	**2.77**	**1.25**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.77) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านรับผลประโยชน์ ด้านประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยสส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-.674		0.501		/
อายุ		19.303	0.00*	/	
ระดับการศึกษา		1.59	0.21		/
รายได้ต่อเดือน		3.176	0.24		/
สถานภาพในชุมชน		43.33	0.00*	/	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชนที่มี อายุ และสถานภาพในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการตัดสินใจ	ทรัพยากรป่าไม้ของป่าดอยสุดเทพลดลง	ควรช่วยกันอนุรักษ์ผืนป่าดอยสุเทพไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า
ด้านการปฏิบัติ	การใช้พื้นที่ป่าไม้โดยไม่นึกถึงผลเสียที่จะได้รับ	การใช้พื้นที่ต้องคำนึงให้เกิดผลเสียน้อยที่สุด
ด้านการรับผลประโยชน์	การไม่รักษาและปกป้องผืนป่าไม้ดอนสุเทพ	ควรอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งต้นกำเนิดของพืชพันธุ์สัตว์ป่าและต้นน้ำ
ด้านการประเมินผล	ทำให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติๆที่ตามมา	ควรปลุกป่าให้มากที่สุดทำให้ภัยธรรมชาติจะไม่รุนแรง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการตัดสินใจ คือ 1) ไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า 2) รักษาป่าไม้ให้เป็นสมบัติของชาติ 3) ใช้สิทธิของความเป็นพลเมือง

ด้านการปฏิบัติ คือ 1) ช่วยกันปกป้องไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่า 2) รักษาไว้ให้อยู่คู่บ้านเมือง 3) สร้างจิตสมนึกให้มีการรักษาป่าไม้

ด้านการรับผลประโยชน์ คือ 1) มีผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ 2) เป็นที่อยู่ของสัตย์ป่าและต้นแม่น้ำ 3) เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ

ด้านการประเมินผล คือ 1) มีผืนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ของชาติ 2) ช่วยลดปัญหาภัยธรรมชาติ 3) ช่วยเพิ่มออกซิเจนให้บริสุทธิ์มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ความคาดหลังของประชาชนต่อประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ ต้องไม่มีการตัดไม้ทำลายหรือบุกรุกป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่เป็นที่ตั้งของพระบรมธาตุดอยสุเทพที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมฤตา สารธิวงค์, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ถึง พ.ศ. 2551” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการปฏิบัติ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ ต้องช่วยกันรักษาและปกป้องไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่าที่เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อยู่คู่ผืนป่าบริเวรป่าดอยสุเทพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัธ มีบุญธรรม, (2557) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ อยากให้มีผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่อยู่ของสัตย์ป่าเป็นต้นแม่น้ำและเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ประยูรทอง, (2557) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ ทำให้ช่วยลดปัญหาภัย

ธรรมชาติเพิ่มออกซิเจนให้บริสุทธิ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพร พาณิชอัตรา, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทต่อการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านหลุก ตำบลเมืองสง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกเพศทุกวัยต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษาและรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จวน อรุณ อักษรเสือ, (2549) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” พบว่า นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีเพศต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีส่วนร่วมในการอนุรักษาและรักษาป่ามากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภพ ลิมป์วิบูล, (2548) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” พบวา นิสิตมีส่วนร่วมทางการเมืองที่อายุต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่าง

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วมในการอนุรักษาและรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก ปัญญาสิงห์, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน:กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนที่มีรายได้ไม่เหมือนกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษาและรักษาป่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ์ เก่งเรียน, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547-2557” พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทยไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนทุกสถานภาพในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษาและรักษาป่า ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัย กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ, (2555) ได้ศึกษา “การเมืองภาคพลเมืองกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ประชาชนสถานภาพต่างกัน มีการคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ คือ ประชาชนมีความสำนึกถึงดินแดนบ้านเกิดด้วยพลังรักและศรัทธาในผืนป่าดอยสุเทพซึ่งมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คอยคลุมครองชาวเชียงใหม่อยู่และตระหนักถึงสะภาพปัญหาทางธรรมชาติที่เกิดภาวะโลกร้อนภัยแล้งน้ำท้วมและป่าไม้ลดลงไปมาก

2. ด้านการปฏิบัติ คือ การที่เราไม่ไปเบียดเบียนทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่นอยลงเพื่อมาทำประโยชน์ที่น้อยซึ่งไม่คำนึงถึงผลที่ได้กลับมาเช่น ป่าลดลง สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติไม่สมดุลทำให้เกิดมหาวิบัติภัตต่าง ๆ

3. ด้านการรับผลประโยชน์ คือทำให้มนุษย์เรียนรู้ที่จะอนุรักษ์และอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมั่นคงอนุรักษ์ความเป็นบ้านเกิด ประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อความศรัทธาให้คงอยู่สู่รุ่นต่อๆ ไป

4. ด้านการประเมินผล คือการที่เราออกมาใช้สิทธิในการไม่ให้ใครมาละเมิดสิทธิของประชาชนในพื้นที่ในการใช้พื้นที่ป่าไม้ที่เป็นที่เคารพและศรัทธาทำให้ทราบถึงการตระหนักถึงธรรมชาติที่มนุษย์ต้องการอาศัยอยู่ร่วมกับกับธรรมชาติไม่ให้คิดที่จะใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวไม่กี่คนและเพื่อจะช่วยให้ผืนป่ามีพื้นที่อุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความสมดุลของธรรมชาติสืบต่อไป

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

- ความสามัคคีของพลเมืองที่ร่วมใจกันจัดกิจกรรมอนุรักทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ในการรวมตัวกันรักษาพลเมืองพร้อมใจกันมาแสดงออกซึ่งสิทธิของพลเมืองตามเป้าหมายที่วางไว้
- จิตสำนึกของพลเมืองที่มีพลังความสามัคคีต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมที่เป็นเขตป่าอุทยานแห่งชาติที่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองอยู่ไม่ควรลดหรือทำลายลงไป
- พลเมืองรวมใจกันเพื่อรักษาลมหายใจของประชาชนชาวเชียงใหม่ในการอนุรักษ์พื้นป่าและธรรมชาติที่เป็นทั้งลมหายใจและที่เคารพศรัทธาของประชาชน
- เป็นพลังของพลเมืองช่วยกันป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้ลุอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือองค์กรเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการตัดสินใจ มีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการปฏิบัติ มีนโยบายให้มีการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการรับผลประโยชน์ มีนโยบายให้ความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการประเมินผล มีนโยบายในการรักษาดูแลผืนป่าท้องถิ่นในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

ด้านการตัดสินใจ จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการปฏิบัติ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ

ด้านการรับผลประโยชน์ ตั้งศูนย์อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการประเมินผล ตั้งหน่วยงานหรือองค์กรของภาครัฐในการรักษาดูแลผืนป่าระดับท้องถิ่นในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการส่งเสริม หรือเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจโดยมุ่งให้ประชาชนแสดงบทบาท ต่อการมีส่วนร่วมทางเมืองเพื่อที่จะช่วยพัฒนาการเมืองไทย

2) ควรศึกษานโยบายที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการเมืองภาคพลเมือง

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบแนวคิดในการอนุรักษ์อย่างมีส่วน ร่วมทางการเมืองของภาคพลเมือง

4) ควรมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ. (2555). *การเมืองภาคพลเมืองกับคุณภาพการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.

โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

จวนอรุณ อักษรเสือ. (2549). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุฑามาศ ประยูรทอง. (2557). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชัยพร พาณิชอัตรา. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทต่อการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านหลุก ตำบลเมืองสง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. (ดุษฎีนิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เทศบาลตำบลสุเทพ. (2562, 10 เมษายน). *รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. 2561 ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มี: http://stat.bora.dopa.go.th.

ปรัชญ์ รุจิวนารมย์. (2562, 10 เมษายน). *ฟื้นฟูหมู่บ้านแหว่งเชียงใหม่ยังไม่คือเครือข่ายประชาชนเตรียมเคลื่อนไหวต่อเร็วๆนี้*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มี: http://wiki.kpi.ac.th/index.php

พระกฤษฎายุทธ ธมฺมวโร (เต๋จ๊ะดี). (2562). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ (ป่าแหว่ง) จังหวัดเชียงใหม่* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูพัชรกิตติโสภณ. (2561). *แนวทางการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืนเชิงพุทธบูรณาการ* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศุภวัธ มีบุญธรรม. (2557). *การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมนึก ปัญญาสิงห์. (2558). *การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน:กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อนุรักษ์ เก่งเรียน. (2557). *การก่อตัวของธรรมาธิปไตยกับการเมืองภาคพลเมืองในสังคมไทยช่วงปี พ.ศ. 2547-2557*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อัมฤตา สารธิวงค์. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่หลังการรัฐประหาร วันที่ 19 กันยายน 2549 ถึง พ.ศ. 2551* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกภพ ลิมปวิบูล. (2548). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์*

PEOPLE'S OPINIONS ON POLITICAL OFFICE HOLDERS' ETHICS AT VICHIENBURI DISTRICT, PHETCHABUN PROVINCE

พระจักรพงษ์ อนุตฺตโร (วงษ์โพธิ์)
Phra Jakkapong AnutTaro (Wongpho)
E-mail: poonvisetsri@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ สังคมปัจจุบันมักแบ่งชนชั้นระหว่างคนจน คนรวย ทำให้มีการเลื่อมล้ำในสังคมมาก ไม่มีความเสมอภาคความเลื่อมล้ำทางฐานะ คนรวยชอบเอาเปรียบคนจน คนมีความรู้เอาเปรียบคนด้อยการศึกษามีการใช้อำนาจและปิดบังเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือการปิดหูปิดตาประชาชนกฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการทุจริตบางมาตรายังมีช่องโหว่ทำให้เกิดการทะเลาะ แบ่งพรรค แบ่งพวกทำให้ประชาชนเอือมระอา ประชาชนเกิดการเบื่อหน่าย

คำสำคัญ : ; ประชาชน; จริยธรรม; ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for political office holders' ethics at Vichienburi District, Phetchabun Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on the People's opinions on political office holders' ethics at Vichienburi District, Phetchabun Province by overall was at high level. Based on different is found to be different accepting the set hypothesis. Problems and obstacles were that the present social problems were division of social status between the poor and the rich causing social inequality. The rich takes advantage of the poor. The learned takes advantage of the less-learned. Political; office holders used authority to conceal or change the data, blindfolding people. The laws of office holders' corruption still have loopholes, causing conflict, desegregation, making People bored.

Keywords: People; ethics; political office holders

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภามายาวนานกว่า 86 ปี แต่ระบอบประชาธิปไตยของไทยยังไม่มีเสถียรภาพ สภาพการเมืองยังอ่อนแอและเผชิญกับวิกฤติหลายครั้ง ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์และมีเสถียรภาพ ระบอบประชาธิปไตยของไทยยังล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด การเมืองและระบบราชการของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการตอบสนองการพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชน มีการทุจริตคอร์รัปชั่นในระบบการบริหารราชการแผ่นดินอย่างกว้างขวาง นักการเมืองและข้าราชการยังนิยมการใช้อำนาจและระบบอุปถัมภ์มากกว่าการใช้กฎหมายซึ่งทำให้ระบบการเมืองขาดความชอบธรรม ระบบราชการไม่มีธรรมาภิบาล เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาได้ไม่เต็มศักยภาพ และสังคมมีความอ่อนแอ สาเหตุพื้นฐานของปัญหาเหล่านี้เกิดจากสังคมไทยมีค่านิยมทางวัตถุสูง การพัฒนาที่ผ่านมาไม่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจ ไม่มีการรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามอย่างจริงจัง ระบบการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพในการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชนประกอบกับระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมก็ไม่อาจควบคุมแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลได้ และที่สำคัญผู้บริหารประเทศก็ไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชน สิ่งเหล่านี้ทับถมอยู่ในสังคมไทยมานานจนส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบการบริหารประเทศ

วิกฤติทางการเมืองและความแตกแยกในสังคมไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้สะท้อนปัญหาสำคัญหลายประการของประเทศ ทั้งการใช้อำนาจอย่างไม่ชอบธรรมของนักการเมือง การทุจริตในวงราชการการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ และความไม่เท่าเทียมของโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ รวมทั้งปัญหาความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงผลอันเกิดจากโครงสร้างทางอำนาจที่ถูกผูกขาดโดยชนชั้นนำ การบริหารเท่านั้น แต่เกิดจากการย่อหย่อนราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการมีกฎหมายที่ขาดสภาพบังคับเท่านั้น แต่เกิดจากการย่อหย่อนในศีลธรรมจริยธรรม และระเบียบวินัยของคนในสังคม และรวมถึงการขาดจิตสำนึกด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อประชาชนของผู้บริหารประเทศทั้งนักการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (อรทัย ทวีระวงษ์, 2545)

สาเหตุการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า การปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม และการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นวิธีการสร้างจริยธรรมให้แก่คนในชาติอย่างยั่งยืน โดยจะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในบริบทของสังคมไทยสามารถนำหลักคำสอนทางศาสนามาใช้ประกอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาประเด็นการเสริมสร้างมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารประเทศและประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาความย่อหย่อนด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมไทย กระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารประเทศ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้มีธรรมาภิบาล สร้างมาตรการกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมของสังคมไทย รวมทั้งร่วมกันแก้ไขปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมและความไร้ระเบียบวินัยที่สะสมมานานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 69,900 คน (แหล่งข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์, 2561) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 298 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ **โดยภาพรวม และรายด้าน** (n=398)

จริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลค่า
ด้านคุณลักษณะ	3.47	0.80	มาก
ด้านพฤติกรรม	3.68	0.83	มาก
ด้านการตัดสินใจ	4.00	0.83	มาก
รวม	**3.71**	**0.82**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการตัดสินใจ ($\overline{X}$ =4.00) ด้านพฤติกรรม ($\overline{X}$ = 3.68) ด้านคุณลักษณะ ($\overline{X}$ =3.47) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวามคิดเห็นของประชาชนต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-	0.320		✓
อายุ	0.298	0.879		✓
การศึกษา	4.242	0.001*	✓	
อาชีพ	2.444	0.053		✓
รายได้	5.832	0.001*	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

จริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านคุณลักษณะ	ลักษณะที่พบเห็นไม่สามารถบอกจิตสำนึกต่อส่วนรวมได้	ประชาชนต้องศึกษาประวัติก่อนเลือกตั้งครั้งต่อไป
ด้านพฤติกรรม	พฤติกรรมเฉพาะหน้าไม่สามารถสื่อตัวตนได้	ประชาชนต้องช่วยกันตรวจสอบทั้งก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง
ด้านการตัดสินใจ	ไม่ฟังความเห็นจากประชาชนและประชาชนไม่สนใจเข้ามามีส่วนร่วม	ส่งเสริมการทำประชาพิจารณ์และต้องรายงานต่อสาธารณชนก่อนตัดสินใจ

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านคุณลักษณะ คือ ประชาชนต้องศึกษาประวัติก่อนเลือกตั้งครั้งต่อไป

ด้านพฤติกรรม คือ ประชาชนต้องช่วยกันตรวจสอบทั้งก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง

ด้านการตัดสินใจ คือ ส่งเสริมการทำประชาพิจารณ์และต้องรายงานต่อสาธารณชนก่อนตัดสินใจ

อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายรายด้านดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำทางการเมืองมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานร่วมกันทำกิจกรรมกับประชาชนเพื่อประโยชน์ขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญช์ อินทนู (2550) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก

2. ด้านพฤติกรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำทางการเมืองเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี จิตใจอ่อนโยน ทำให้ประชาชนเคารพกติกาข้อบังคับ เพื่อใช้กับสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย โสวจัสสตากุล (2557) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนายกเทศมนตรีกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำทางการเมืองทำงานโปร่งใส ยอมรับมติเสียงข้างมาก และรับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส นาคปฐม (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงต้องการผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามในการปฏิบัติงาน และทำกิจกรรมกับประชาชนเพื่อประโยชนของประชาชน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีจิตใจอ่อนโยน และมีความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศสมัย หมกทอง (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย

กรุงเทพฯ" ผลการเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกช่วงอายุต้องการผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ที่ทุ่มเทความพยายามและเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน และทำกิจกรรมกับประชาชน และมีความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเมธ ทองด้วง (2556) ได้วิจัยเรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่การศึกษาต่างกัน ให้ความสำคัญกับจริยธรรมนักการเมืองต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศสมัย หมกทอง (2554) ได้วิจัยเรื่อง "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ" ผลการเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรที่การศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง รายได้ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพต้องการผู้นำทางการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม น่าเชื่อถือ โปร่งใสในความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพร ผ่องสุข (2550) ได้วิจัยเรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนแต่ละช่วงรายได้มีความต้องการแตกต่างกัน คนที่มีรายได้มากแสวงหาอำนาจจากนักการเมือง แต่ประชาชนที่รายได้น้อยจะมุ่งหาเลี้ยงชีพมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศสมัย หมกทอง (2554) ได้วิจัยเรื่อง "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ" ผลการเปรียบเทียบพบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนคิดว่าผู้นำทางการเมืองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน รู้หลักปฏิบัติในการทำงาน คือ ผู้นำทางการเมืองมีลักษณะบุคลิกที่ดีและมีความยุติธรรม

2. ด้านพฤติกรรม ตามความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนคิดว่าผู้นำทางการเมืองเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี จิตใจอ่อนโยน ทำให้ประชาชนเคารพกติกาข้อบังคับ เพื่อใช้กับสังคม

3. ด้านการตัดสินใจ ตามความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนคิดว่าผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานของส่วนราชการทุกหน่วยงานต้องให้มีความโปร่งใสเป็นอันดับแรก

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”

บุคลิกดี มีความยุติธรรม คือ คุณลักษณะที่ดีของนักการเมือง ผู้นำทางการเมืองมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานร่วมกันทำกิจกรรมกับประชาชนเพื่อประโยชน์ขององค์การ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน รู้หลักปฏิบัติในการทำงาน วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและจะได้นำคามรู้ความสามารถมาพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความโปร่งใส นักการเมืองจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจ ในโครงการกิจกรรมต่างๆ เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เชื่อถือได้ พูดคำในคำนั้น มีมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานที่ดีมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย

มีจิตใจอ่อนโยน เพราะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงออกด้วยพฤติกรรมนักการเมือง ผู้นำทางการเมืองเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี จิตใจอ่อนโยน

ทำให้ประชาชนเคารพกติกาข้อบังคับ เพื่อใช้กับสังคม ผู้นำทางการเมืองมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง และช่วยเหลือประชาชนที่มีความทุกข์ยาก เพื่อให้ประชาชนได้กินดีอยู่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเปิดให้มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม เสนอแนะ และ แก้ไขปัญหา โดยให้ทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และบอกข้อดีข้อเสียในการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการตื่นตัวในการให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. นำชุมชนหรือหมู่บ้าน ควรให้ความรู้อย่างใกล้ชิดถึงสิทธิเสรีภาพของตนเองที่พึงมี ไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ควรให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิมาก ๆ และให้รับรู้ถึงคุณค่าของสิทธิ หรือความสำคัญ เพราะในการใช้สิทธิแต่ละครั้งจะทำให้เราได้ประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์อย่างไร จะทำให้ประชาชนได้รับถึงคุณค่าสิทธิที่ตนเองมี

3. ประชาชนควรติดตามตรวจสอบ หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เพื่อทำให้ประชาชนไว้วางใจและเชื่อใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่

4. การนำเอาความคิดของประชาชนส่วนมากมาร่วมมือแก้ไขปัญหาให้ประโยชน์มากกว่าปัจจุบัน นำเอาความผิดพลาดในอดีตมาเป็นบทเรียน สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและนำไปแก้ไขอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

จตุพร ผ่องสุข. (2550). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*, (วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง). ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน2550): 15.

จุฑามาส นาคปฐม. (2559). *การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS.* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

เปรม ติณสูลานนท์. (2555). *ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ: จริยธรรมของการบริหารภาครัฐ* เมื่อวันที่ 9 ก.ค.2555. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในการจัดงานครบรอบ 57 ปี คณะรัฐศาสตร์.

พิชัย โสวจัสสตากุล (2557). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของนายกเทศมนตรีกับความผูกพันต่อองค์การของ พนักงาน เทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.

พิศสมัย หมกทอง. (2554). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบันฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณาราชวิทยาลัย.

สุรเมธ ทองด้วง. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด* (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อรทัย ทวีระวงษ์. (2554). *แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมในส่วนราชการ*. (สำนักงาน ก.พ.).

ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี*

THE DHAMMADHIPATEYYA LEADERSHIP OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION AMINISTRATORS IN NONG SIM SUB-DISTRICT, KHEMMARAT DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

พระชัยยา จิตเมโธ (ตุ่นมี)
Phra Chaiya Thitameto (Tunmee)
E-mail: chaiyatunmee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนตลอดถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัจจัยส่วนบุคคลมีความคิดเห็นภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคมสังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม ประสบปัญหาการขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย ผู้นำควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ผู้บริหาร; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the Dhammatipateyya style Leadership of local administrators at Nongsim Sub-District, Khemarat District, Ubonratani Province, using Mixed Methods. by overall was at the high level all aspect, Findings were the level of people's opinion on Dahhmatipateyya style leadership of local administrators, People with different gender, age, educational level, occupation, incomes to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that local administrators did not participation from people. Community and social institutes were in consumerism situation, looking for self interest more than interests for all. At present, many organizations lack Dhammatipateyya style leaders with ideology vision, ethics, sacrifice and democratic minds.

Keywords: Leadership; Local Administrative; Administrative Organization.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้น เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2475 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมาจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในการปกครองทั้ง 2 รูปแบบนี้ มีความเหมือนกันโดยการใช้อำนาจปกครอง ซึ่งเป็นรูปแบบที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาของสังคมในแต่ละยุคสมัย ที่เป็นไปตามภูมิปัญญาของตน หลักการในทางพระพุทธศาสนาพบว่าธรรมาธิปไตยสามารถนำมาสนับสนุนส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพของหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พระพุทธองค์กล่าวไว้ว่า ถ้ามีธรรมาธิปไตย ย่อมเจริญรุ่งเรือง เพราะอุปมาประชาธิปไตยเหมือนร่างกายหรือหุ่นยนต์ ส่วนธรรมาธิปไตยเหมือนจิตใจหรือผู้บังคับหุ่นยนต์ กล่าวคือ หุ่นยนต์ดี จะต้องมีคนที่มีปัญญาบังคับ จึงจะสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายโดยปราศจากภัยพิบัติ (ฉัณทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก, 2561) ผู้นำที่ประชาชนทุกกลุ่มในสังคม (ที่แม้จะมีผลประโยชน์ต่างกัน) ต้องการเหมือนกันคือ การยึดถือความถูกต้องและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง การคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน การปราบปรามการทุจริต การกระจายความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย สังคมที่เข้มแข็งต้องจริงจังในการตรวจสอบจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้นำ การปล่อยปละละเลยจะทำให้เกิดวิกฤตจริยธรรมผู้นำและนำไปสู่วิกฤตประเทศอย่างที่เป็นอยู่ เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของประเทศ จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานและกระบวนการตรวจสอบจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้นำให้ชัดเจน มิฉะนั้นแล้วประเทศจะต้องเผชิญกับวิกฤตและเกิดความบอบช้ำเพราะความไร้คุณธรรมจริยธรรมของผู้นำในหลายระดับ จริยธรรมดังกล่าวพระพุทธศาสนาเรียกว่าธรรมาธิปไตย ผู้นำต้องถือธรรมเป็นใหญ่ คือยึดถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง (วิษณุ เครืองาม, 2551)

ดังนั้นปัญหาข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาปัญหาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีว่าประชาชนมีความคาดหวังต่อลักษณะภาวะผู้นำทางปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทั้งนี้ว่าผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแลอย่างไร และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างไร และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้นำทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ ด้านประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นที่ต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและ ข้อเสนอแนะ สำหรับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีการดำเนินงานวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจโดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 3,900 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอำเภอเขมราฐ, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบสัมภาษณ์ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี **โดยภาพรวม** และ**รายด้าน** (n=363)

ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน	3.90	0.54	มาก
ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.99	0.52	มาก
ด้านผู้นำจริยธรรม	3.93	0.52	มาก
รวม	**3.94**	**0.53**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.94, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน กล่าวคือ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านผู้นำจริยธรรม และด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐจังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิมอำเภอเขมราฐจังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	ภาวะผู้นำฯ	6.459	-	0.002	✓	-
2.	อายุ	ภาวะผู้นำฯ	-	7.695	0.002	✓	-
3.	การศึกษา	ภาวะผู้นำฯ	-	14.091	0.001	✓	-
4.	อาชีพ	ภาวะผู้นำฯ	-	12.992	0.000	✓	-
5	รายได้	ภาวะผู้นำ	-	15.707	0.001	✓	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมแตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน	
1) ผู้นำที่จะดำรงอยู่ในสังคมต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ใฝ่ดี	1) ผู้นำมีส่วนสำคัญในการกำหนดปัญหา ตัดสินใจวางแผนและรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาของกลุ่ม
2) สถานที่ราชการของรัฐ ขาดอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วม	2) ควรมีการอธิบายให้กับประชาชนเข้าใจโดยผู้นำของหมู่บ้านแต่ละบ้านที่
ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง	
1) ปัจจุบันนี้องค์กรต่างๆมักจะประสบปัญหา	1) บังคับใช้กฎหมาย ฝ่ายบริหาร ควรมี

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
การขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรมความเสียสละและเป็นประชาธิปไตย	จริยธรรม คุณธรรม และมีความยุติธรรม
2) ผู้นำไม่แสดงภาวะผู้นำไม่มีความขยันหมั่นเพียร	2) ควรฝึกฝนความสามารถในการใช้อำนาจและชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามหรือการใช้ความสำเร็จเป็นเป้าหมาย
3) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจถึงเสรีภาพของอำนาจของตนเองที่พึงมีในเรื่องต่าง ๆ	3) ผู้นำชุมชนหรือหมู่บ้าน ควรมีการประชุมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ทราบถึงเสรีภาพของตนเองที่พึงมี
ด้านผู้นำจริยธรรม	
1) ผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีไม่สอดคล้องต่อคุณภาพในการปฏิบัติงาน	1) ผู้นำที่ดี ต้องจัดระบบการทำงาน และมอบหมายอำนาจความรับผิดชอบให้แก่บุคคลที่เหมาะสม
2) ผู้นำไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนตัวเป็นหลัก	2) ผู้นำควรเน้นการนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการบริหารตนตามหลักพรหมวิหาร 4
3) ผู้นำชุมชนติดตามตรวจสอบการปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ	3) ผู้นำควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการการประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน สถาบันทางสังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม เห็นแก่ประโยชน์ตนมากกว่าส่วนรวมปัจจุบันองค์กรต่าง ๆประสบปัญหาการขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย ข้อเสนอแนะ ผู้นำมีส่วนสำคัญในการกำหนดปัญหา ตัดสินใจ วางแผน และรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนผู้นำควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชนโดยผู้นำของหมู่บ้านที่มีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดบังคับใช้กฎหมาย ให้ฝ่ายบริหาร มีจริยธรรม คุณธรรม และมีความยุติธรรม ฝึกฝนความสามารถในการใช้อำนาจและชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้นำเน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ผู้นำควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ การประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

1. ระดับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหนองสิม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในตำบลหนองสิม มีความรู้และเข้าใจหลักการที่สำคัญต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ผู้นำต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นยอมรับความต้องการของผู้ตามด้วยการให้วัตถุสิ่งของมีค่าตามที่ต้องการ แต่มีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนให้ผู้ตามต้องทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จตามข้อตกลงอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบศักดิ์ มูลมัย (2554) ได้วิจัยเรื่อง“ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศสุดา โภคานิตย์ และกีฬา หนูยศ (2560) ได้วิจัยเรื่องบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ เส้งสกูล และคณะ(2559) ได้วิจัยเรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นเทศบาลตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา"ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของประชาชน พบว่า อายุ ระดับการศึกษาของประชาชนที่มีแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวุฒิ วรพินธุ์ และคณะ (2557) ได้วิจัยเรื่อง "คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคใหม่กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลในภาคกลาง"ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง

คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคใหม่กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยคุณลักษณะภาวะผู้นำด้านความรับผิดชอบความฉลาดทางอารมณ์การสร้างเครือข่าย การจัดการความสัมพันธ์และทักษะการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงมีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์) (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอ หนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทุกด้านตามลำดับ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนแตกต่างกันตามอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิทตรี คำควร (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัยจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการพบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์รายรูปแบบอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลาง และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังนี้

ภาพที่1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ประชาชน มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

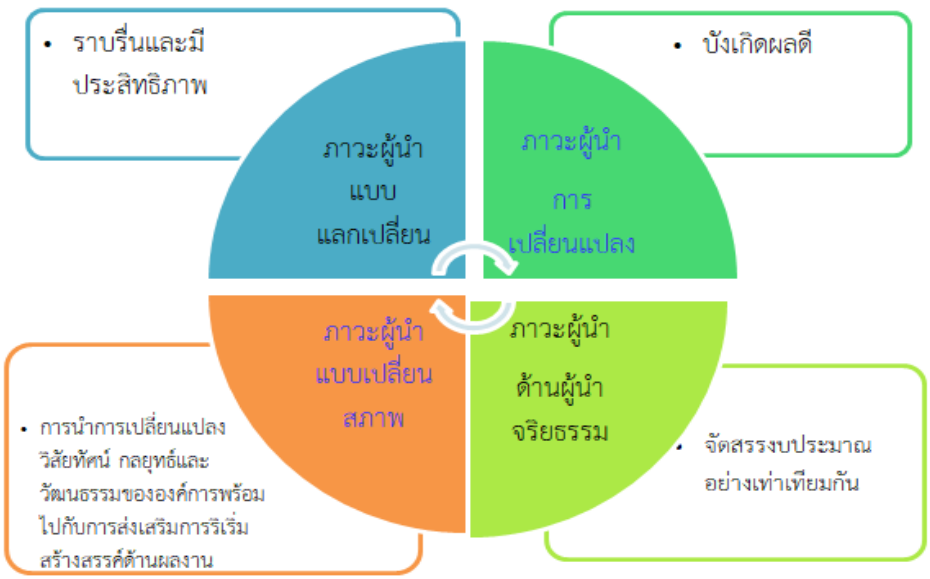
1) ด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ประชาชนคิดว่าผู้นำต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำยอมรับความต้องการของผู้ตามด้วยการให้วัตถุสิ่งของมีค่าตามที่ต้องการแต่มีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนให้ผู้ตามต้องทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จตามข้อตกลงผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์สร้างสัมพันธภาพแก่ประชาชนและมีมิตรไมตรีต่อผู้อื่น

2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประชาชนคิดว่าผู้นำมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและประกอบอาชีพที่สุจริตรองลงมาคือผู้นำมีการส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาไปพร้อมกันกับหลักคุณธรรมและระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือผู้นำต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเที่ยงธรรมคู่คุณธรรม

3) ด้านผู้นำจริยธรรม ประชาชนคิดว่าผู้นำเป็นผู้ที่สามารถสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชนในกระบวนการยุติธรรมต้องกระทำอย่างเท่าเทียมกันรองลงมาคือข้อที่ว่าผู้นำเป็นผู้ที่

สามารถสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชุมชนและระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือผู้นำเป็นผู้ที่ทำงานของส่วนราชการทุกหน่วยงานต้องให้โปร่งใส

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า ความสัมพันธ์ของผู้นำทั้งสี่แบบดังกล่าวขึ้นอยู่กับสมมุติฐานความเชื่อว่า ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องวัดจากความมีประสิทธิภาพ (efficiency) และความมีประสิทธิผล (effective) แล้ว ผู้นำก็จำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมทั้งการบริหารจัดการ (managing) ควบคู่ไปกับการนำ (leading) นั่นก็หมายความว่า จำเป็นต้องมีทั้งความเป็นผู้นำแบบแลกเปลี่ยนพร้อมกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงสถานการณ์นั้น ๆ เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งทักษะการสื่อสารที่ดีของผู้นำ 1.2) ภาครัฐควรให้บุคลากรยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ได้

1.3) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดสถานที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1) ภาครัฐควรส่งเสริมผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีร่างกายที่ดูสะอาด มีสุขภาพแข็งแรง

2.2) ภาครัฐควรส่งเสริมผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม

2.3) ภาครัฐควรส่งเสริมผู้นำที่รู้จัก ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของหน่วยงานภาครัฐ

3.2) ควรมีศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3) ควรเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของภาครัฐและภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง:

กอบศักดิ์ มูลมัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา* (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เกศสุดา โภคานิตย์ และกีฬา หนูยศ. (2560). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* 5(พิเศษ).

ฉัณทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก. วรรณธนพล หิรัญบูรณะ (2561). การส่งเสริมประชาธิปไตยด้วยหลักธรรมาธิปไตย. *วารสารรัชต์ภาคย์,* 12(26).

ชัยวุฒิ วรพินธุ์ และคณะ. คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคใหม่กับสมรรถนะการบริหารงานแบบมืออาชีพของปลัดเทศบาลในภาคกลาง. *วารสาร สมาคมนักวิจัย*, 19(1).

พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์) (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาณุวัฒน์ เส้งสกูล และคณะ (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นเทศบาลตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 16(1).

วิษณุ เครืองาม และกลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ (2551). *“ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”*. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สาวิทตรี คำควร (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอฆ้องชัยจังหวัดกาฬสินธุ์.*

สำนักทะเบียนอำเภอเขมราฐ. (2562). ข้อมูลจำนวนครัวเรือน. สืบค้น 25 ธันวาคม 2562, จาก https://www.bora.go.th

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York .Harper and Row Publications.

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์*

POLITICAL UNDERSTANDING IN THE DEMOCRACY OF PEOPLE IN THE AREA OF THA KHANTHO MUNICIPALITY SUB-DISTRICT, KALASIN PROVINCE

พระครูญาณวิจักขณ์ (ชัยวัฒน์ อริญฺชยญาโณ)
Phrakhruyanawichak (Chaiwat Ariñjayañāṇo)
E-mail: fa-chaiwat@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ข้อเสนอแนะ คือ รัฐควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย และสร้างความเข้มแข็งในชุมชนให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง; การมีส่วนร่วม; ประชาธิปไตย

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, Political Understanding the compare of their is opinion and to study the problems, obstacles and Political Understanding in Democracy in the Municipal Area of Tha Khantho Sub-District, Kalasin Province. This research was mixed methods research. Findings were: the people's Political understanding in Democracy of the Municipal Area is a high level. Based on the factors different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Recommendations were. That the government should issue a policy to instill democratic ideology into public, strengthen the community, and encourage the people to exchange knowledge with each other

Keywords: Political Understanding; Democracy; People

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

Book.indd 526 29/4/2563 21:10:01

บทนำ

ปัจจุบันประชาชนยังสับสนว่าการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คืออะไร มีวิธีการดำเนินชีวิตแบบอิสระเสรีอย่างไร ดังนั้นความเข้าใจของประชาชนในการปกครองระบบประชาธิปไตยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองของระบอบประชาธิปไตย และลักษณะสังคมในประเทศที่ได้สะสมมาอย่างยาวนาน โดยสังคมดั้งเดิมของคนไทยคุ้นชินกับระบบการปกครองเดิม ๆ เช่น ระบบเผด็จการ ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ระบบเจ้าผู้ครองนคร เป็นต้น ระบบนี้เราใช้การแก้ปัญหาโดยอาศัยผู้นำ เดินตามผู้นำอย่างเดียว แต่เมื่อเข้าสู่กระบวนการประชาธิปไตยผู้คนที่ยังยึดติดกับอำนาจเดิม ระบบเดิมยากที่จะผลักออกไปได้การแก้ไขปัญหามักนำกลับไปสู่ระบบเดิม ๆ (ปรีชา เรืองจันทร์, 2560) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้องโดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต เป็นต้น (พระขรรค์ชัย สุวุฑฺโฒ (เจริญศิลป์), 2559) และประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรชาวไร่ ชาวนา ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มพลังการเมืองที่สำคัญแต่ร้อยละ 80 ยังไม่เข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองเหตุผลสำคัญสำหรับปัญหาเรื่องการขยายความรู้ความเข้าใจทางการเมืองดังกล่าวมาจากปัญหาในเรื่องของระดับการศึกษาซึ่งเป็นที่มาของการขาดโอกาสในการได้รับความรู้และการปฏิบัติที่ถูกต้องตามแบบอย่างประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2556) ปัญหาที่กระทบต่อภาพรวมของประเทศ สมควรที่จะต้องมีการศึกษาถึงต้นเหตุของปัญหา เพื่อจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบหากปล่อยไว้นานวันเข้าจะทำให้ประเทศชาติไม่ก้าวไปข้างหน้า แต่จะเป็นการถอยหลังลงคลอง ปัญหาหลักในการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนไว้เป็นสำคัญว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองตามรูปแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับใด และการพัฒนารูปแบบระบบการเมืองการปกครองของไทย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 7,265 คน (งานทะเบียนราษฎร์เทศบาลตำบลท่าคันโท, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม (n=379)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านอำนาจอธิปไตย	3.88	0.831	มาก
ด้านสิทธิและเสรีภาพ	3.85	0.828	มาก
ด้านความเสมอภาค	3.89	0.817	มาก
ด้านภราดรภาพ	3.88	0.847	มาก
โดยรวม	**3.88**	**0.831**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.88, S.D.= 0.831) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความเสมอภาค ลำดับต่อมา คือ ด้านอำนาจอธิปไตย ด้านภราดรภาพ และด้านสิทธิและเสรีภาพ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.768	-	0.443	-	✓
อายุ	-	3.570*	0.014	✓	-
การศึกษา	-	6.624	0.000	✓	-
อาชีพ	-	26.870	0.000	✓	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านอำนาจอธิปไตย	ประชาธิปไตยขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน	รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย และให้ประชาชนส่วนร่วมทางการเมือง
ด้านสิทธิและเสรีภาพ	ประชาชนยึดติดกับบุคคลในการตัดสินใจ และยังมีความขัดแย้งทางการเมืองของคนบางกลุ่ม	ควรทำให้ประชาชนได้เข้าถึงภาครัฐและออกกฎหมายต้องให้ตรงต่อความต้องการของประชาชน
ด้านความเสมอภาค	นักการเมืองมีผลประโยชน์ซับซ้อน และขาดการเปิดโอกาส	จัดให้ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการ

แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจฯ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านภราดรภาพ	ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น การกล่าวโทษของนักการเมือง ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย และใกล้ชิดกับประชาชน	แบ่งแยก ควรส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านอำนาจอธิปไตย รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างๆ ทั้งโดยตรง และทางอ้อม

2. ด้านสิทธิและเสรีภาพ รัฐควรจัดให้ประชาชนได้เข้าถึงการทำงานของภาครัฐ และการออกกฎหมายต้องให้ตรงต่อเจตนารมณ์ หรือความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3. ด้านความเสมอภาค รัฐควรจัดการให้ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก

4. ด้านภราดรภาพ รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง ในชุมชนด้วยการตั้งศูนย์การเรียนรู้ให้ทำงานภายในชุมชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชานชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน อับดับแรก คือ ด้านความเสมอภาค ลำดับต่อมา คือ ด้านอำนาจอธิปไตย ด้านภราดรภาพ และด้านสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ วงศารัตน์ศิลป์ (2560) ที่ได้วิจัยเรื่อง“ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการความรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน จึงได้ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านอำนาจอธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในด้านอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญของการปกครองประเทศ โดยรวมอยู่ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร วัฒนาธนเกียรติ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ด้านสิทธิและเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านสิทธิและเสรีภาพ โดยในระบอบประชาธิปไตยได้กำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านในระบอบประชาธิปไตย ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านความเสมอภาค โดยประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีการยอมรับมติเสียงข้างมาก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติ ทีปว์โส (เล่าผิวพันธ์) (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน คือ ความเสมอภาค ด้านสิทธิและเสรีภาพ และด้านรูปแบบการปกครองรัฐประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากทุกด้าน

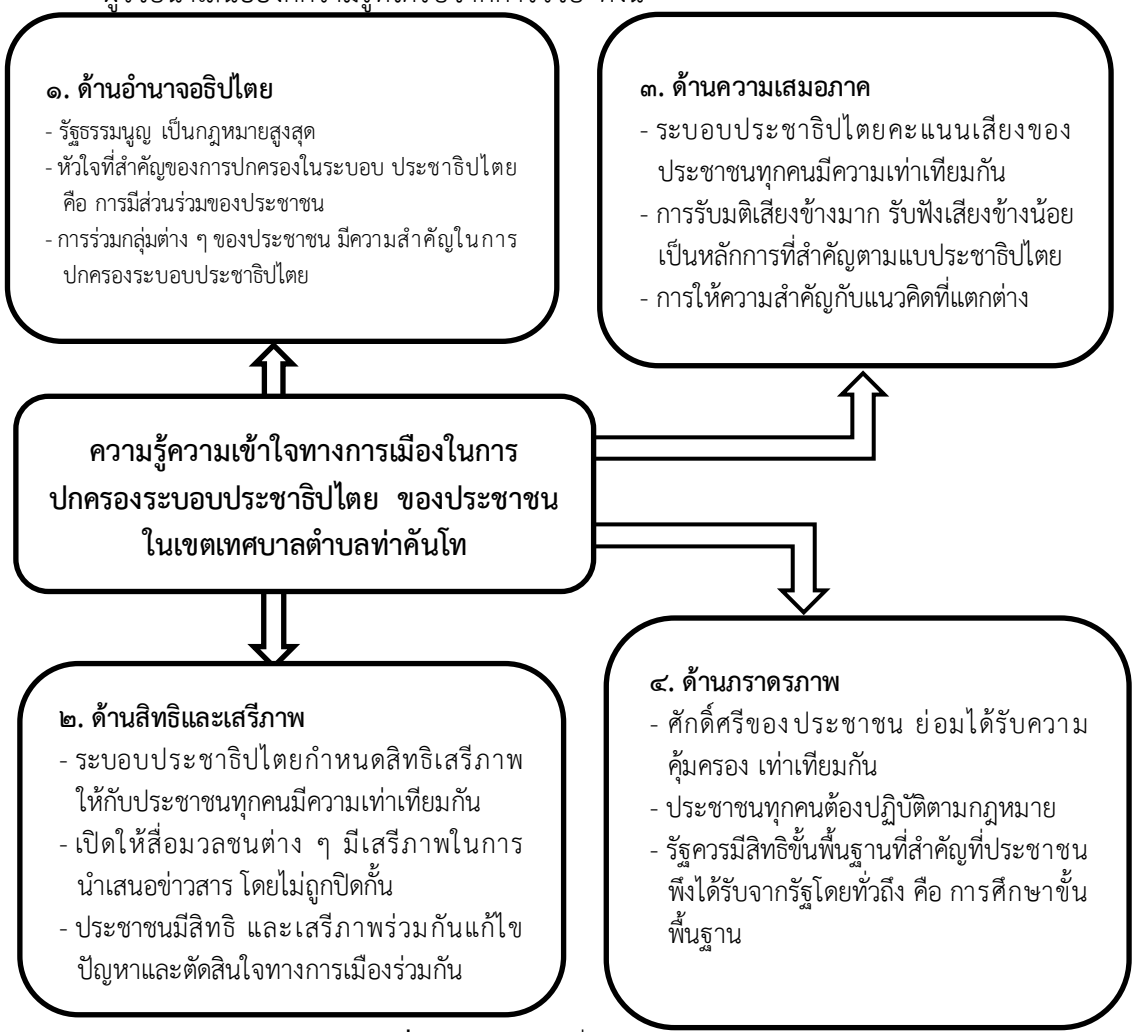
4. ด้านภราดรภาค ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ในระบอบประชาธิปไตย ตามความคิดเห็นของประชาชนด้านภราดรภาค เพราะประชาชนทุกคนในประเทศมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในตัวเอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน และการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างยุติธรรมเป็นหน้าที่ของผลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร วัฒนาธนเกียรติ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบการความรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระขรรค์ชัย สุวุฑฺโฒ (เจริญศิลป์) (2559) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า ประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ที่มีเพศ มีทัศนคติต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของประชานชนในเขตเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. ด้านอำนาจอธิปไตย รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยมีหัวใจที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน

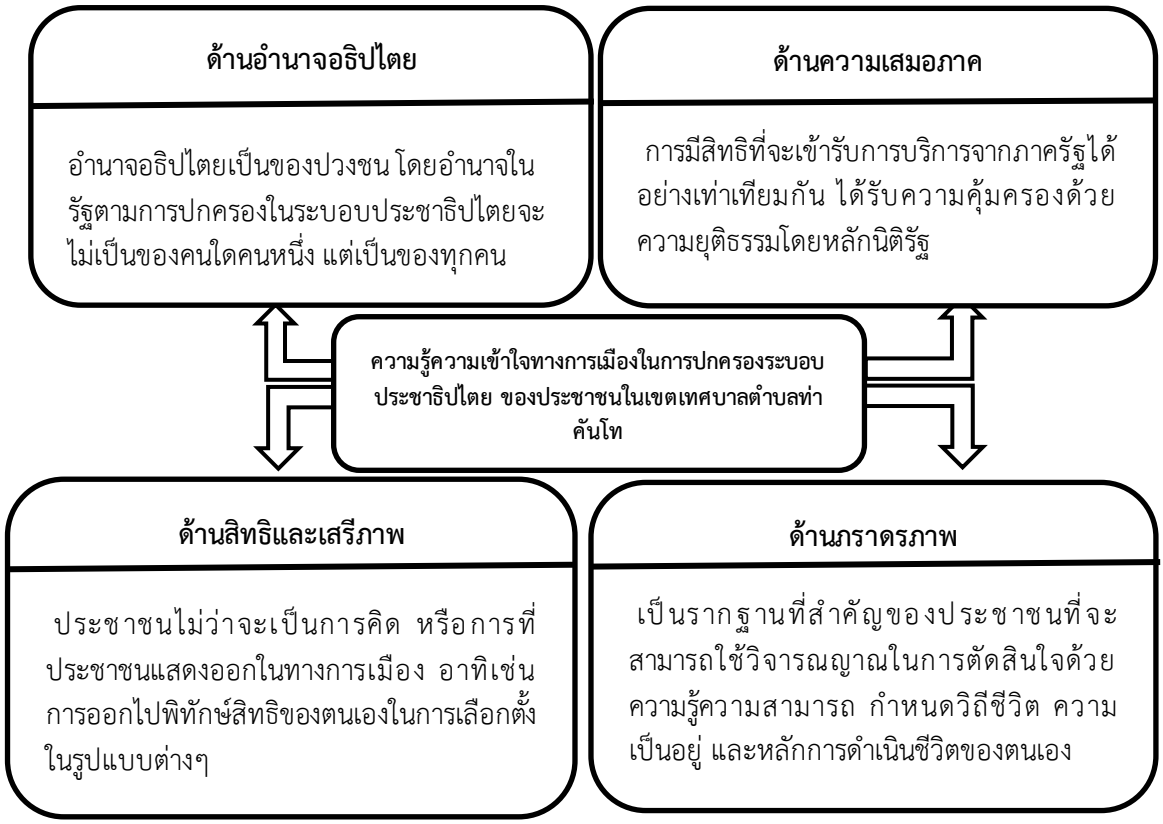
2. ด้านสิทธิและเสรีภาพ ในระบอบประชาธิปไตยกำหนดสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนทุกคนเท่าเทียมกัน โดยให้สื่อมวลชนต่าง ๆ มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร โดยไม่ถูกปิดกั้น

3. ด้านความเสมอภาค ในระบอบประชาธิปไตยคะแนนเสียงของประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน และยอมรับมติเสียงข้างมาก รับฟังเสียงข้างน้อยเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย

4. ด้านภราดรภาพ ศักดิ์ศรีของประชาชน ย่อมได้รับความคุ้มครอง เท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายอันเป็นหน้าที่ของผลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

2) องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการสังเคราะห์ คือ ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านอำนาจอธิปไตย ที่เป็นอำนาจของปวงชน อำนาจในรัฐตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่เป็นของคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นอำนาจของทุกคนในประเทศ 2) ด้านสิทธิและเสรีภาพ ประชาชนไม่ว่าจะเป็นการคิด หรือการที่ประชาชนแสดงออกในทางการเมือง อาทิเช่น การออกไปพิทักษ์สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ 3) ด้านความเสมอภาค การมีสิทธิที่จะเข้ารับการบริการจากภาครัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน ได้รับความคุ้มครองด้วยความยุติธรรมโดยหลักนิติรัฐ 4) ด้านภราดรภาพ เป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนที่จะสามารถใช้วิจารณญาณด้วยความรู้ความสามารถ กำหนดวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และหลักการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยปราศจากการชักจูงจากผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐบาลควรมีนโยบายปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ให้ประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย

2) รัฐควรมีนโยบายสามารถที่เข้าถึงประชาชนเพื่อเป็นการแสดงความต้องการของประชาชน มีสถานที่ในการแสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3) รัฐควรมีแนวทางในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เข้มแข็งในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) โดยจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ด้วยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้และยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย

2) โดยจัดสร้างศูนย์ประสานงานให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมืองซึ่ง เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3) มีตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในสังคมไทย

2. ควรศึกษาปัจจัยการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนในการแสดงออกและถอดถอนผู้นำทางการเมือง

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กรณีการร่วมชุมนุมทางการเมืองในสังคมไทย

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนจากภาครัฐ

5. ควรศึกษาบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมการบริหารราชการของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.

คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม* (รายงานการวิจัย). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2554). *สถิติเบื้องต้นและการวิจัย: Basic Statistics and Research*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชุติเดช สุวรรณมณี. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ปรีชา เรืองจันทร์. (2560). *การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society*, พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พระกิตติ ทีปวโส (เล่าผิวพันธ์). (2555). *ความเข้าใจที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระขรรค์ชัย สุวุฑโฒ (เจริญศิลป์). (2559). *การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์. (2558). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*. 9(2):

พิสิษฐ์ วงศารัตน์ศิลป์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. *วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*. 7(1):

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2556). *ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยศึกษาเปรียบเทียบเขตเมืองกับเขตชนบท*, (รายการงานวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สำนักงานเทศบาลตำบลท่าคันโท. (2562). *งานทะเบียนราษฎร์*. เดือนกันยายน พ.ศ.2562.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สุภาพร วัฒนธนเกียรติ. (2558). *ทัศนคติของประชาชนตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตยในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง*

PEOPLE PARTICIPATION IN *DHAMMÃDHIPATEYYA* POLITICAL DEVELOPMENT IN RAYONG MUNICIPALITY,RAYONG PROVINCE

พระนิคม จนฺทธมฺโม (สุขเจริญ)
Phra Nikom Chanthadhammo (Sukcharoen)
E-mail: nikom2497suk@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความ คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ สมรสต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อเสนอแนะคือ ประชาชนควรสร้างความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยเข้าไปมีส่วนตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยในการตัดสินใจ

ความสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การพัฒนาการเมือง; ธรรมาธิปไตย

Abstract

This research article was to study the level of people participation, to compare the people participation and the problems, obstacles and suggestion for people participation in *Dhammãdhipateyya* political development using the mixed research methods. Findings were that people's opinions on the people participation, by overall, was at high level. People with different ages, education, marital status did not have different opinions, rejecting the set hypothesis. The people with different occupations and incomes had different participation, accepting the set hypothesis. Problems, obstacles were found that people lacked of knowledge to join the political activities and not giving importance to political participation development, people considered it not their duties, it was the duty of the management.

Keywords: Participation; Political Development; *Dhammãdhipateyya*

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

เทศบาลนครระยองมีชุมชนถึง 29 ชุมชน (สำนักงานเทศบาลนครระยอง, (2562) ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและกำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ ด้านการท่องเที่ยว การเมืองการปกครอง จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ แก่ประขาขนและชุมชนในเขตเทศบาลนครระยอง ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ด้านสิ่งแวดล้อม และสภาพปัญหาในชุมชน จากด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครระยองทั้งสิ้น

จากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่ารูปแบบการพัฒนาการเมืองการปกครองของประเทศ ไทยยังถูกจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่ม ซึ่งขัดกับหลักการที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจยังไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในด้านทางพัฒนาการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครระยองเท่าที่ควร การที่ประชาชนจะเข้าถึงการมีส่วนร่วมในทางพัฒนาการเมืองและปกครองเป็นไปได้ไม่มากนัก และยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งทางภาครัฐ (รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร, 2552) ที่ผ่านมาพบว่า อุปสรรคและปัญหาของการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนในเทศบาลนครระยอง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครองเท่าที่ควร

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ดังกล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมุ่งเป้าประสงค์การวิจัยเชิงพื้นที่ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวแห่งธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง เป็นสำคัญว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองในเขตเทศบาลนครระยอง อยู่ในระดับใด เพื่อจะได้ทราบความเป็นไปอย่างชัดเจน ถึงการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่หลาย ๆ ประเทศ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2517) เพราะว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาระบอบการเมืองการปกครอง ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดถึงระบอบการปกครองได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ระดับใด จะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์การบริหารเทศบาลนครระยอง ว่าจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการปกครองในเขตเทศบาลนครระยองให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตาม แนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตาม แนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลนครระยอง จำนวน 43,116 คน (สำนักงานเทศบาลนครระยอง, งานทะเบียนราษฎร์, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน ใช้วิธีเก็บข้อมูลการแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงแบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 รูปหรือคน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตยในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตยในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง **โดยรวม**

(n = 396)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย	ระดับการมส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	4.07	0.61	**มาก**
ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	3.89	0.67	**มาก**
ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล	3.92	0.68	**มาก**
ด้านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	4.07	0.61	**มาก**
รวม	3.99	0.59	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบวา ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง **โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล**

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	5.497	-	0.130		✓
อายุ	-	1.687	0.152		✓
การศึกษา	-	1.684	0.153		✓
อาชีพ	-	2.480	0.023	✓	
สถานภาพสมรส	-	0.782	0.504		✓
รายได้ต่อเดือน	-	2.439	0.047	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพสมรส ต่างกัน มีความคิดเห็นตอการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตยในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครอง	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	ประชาชนไม่มีโอกาสเสนอความคิดเห็นและแสดงออก	ควรรับฟังเสียงของประชาชนส่วนมาก
ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในตัดสินใจกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น	ควรให้ประชาชนได้ร่วมตัดสินใจในการพัฒนา
ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและ	ประชาชนขาดการติดตามผล	ควรแสดงผลการดำเนินงานให้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครอง	ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	ตามที่ภาครัฐได้เสนอโครงการประชาชนเข้าไม่ทราบในการรับผลประโยชน์จากรัฐมากนัก	ประชาชนได้รับทราบควรแจ้งข่าวให้ประชาชนในชุมชนได้รับรู้เป็นประจำ

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง

1. ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น คือ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน ควรการเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นและแสดงออกความต้องการของประชาชน 2) ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมากประชาชนไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม ติดงานหรือภารกิจส่วนตัว 3) ควรการนำความคิดเห็นมาใช้ในการแก้ปัญหา

2. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ คือ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเรื่องใด ๆ จะปล่อยให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารของหน่วยงานข้าราชการในการตัดสินใจ 2) หากประชาชนได้เข้าร่วมตัดสินใจในเรื่องการพัฒนาการเมืองมาก ๆ ก็จะเป็นผลดีและถูกต้องโปร่งใส

3. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล คือ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมที่เทศบาลได้ดำเนินการอยู่จึงไม่สามารถประเมินผลได้ 2) ไม่มีการเปิดโอกาสให้ได้ประเมินผลของการปฏิบัติงาน และ 3) ควรเปิดเผยข้อมูลทุกด้านให้โปร่งใสให้ตรวจสอบได้

4. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่สามารถเข้าถึงการรับผลประโยชน์ของรัฐมากนัก 2) การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ดีพอ รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3) ควรนำเสนอให้ประชาชนในชุมชนได้รับรู้ และรับในผลประโยชน์ที่ทุกคนจะได้รับว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ประชาชนได้มองเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ตามหลักอปริหานิยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก เทศบาลนครระยองให้โอกาสประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นและผู้นำทางการเมืองมีนโยบายในการดูแลปกป้องประชาชนผู้ที่กระทำความดีเพื่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรชล ตันอุด (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีสวนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชน

เขมแข็งเมืองนาอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่" ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตามหลักอปริหานิยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลนครระยอง ให้โอกาสประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและ ให้ผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรักและหวงแหนในสถานที่เคารพที่สำคัญของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการมีส่วนร่วมของ ณัฐชยา หลักชัย (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง" ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ตามหลักอปริหานิยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลนครระยอง ให้โอกาสประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และประชาชนควรที่จะเลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ธัชชนก ศรีประภัสสร (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีเขตหลักสี่ กรุงเทพฯ" ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตามหลักอปริหานิยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เทศบาลนครระยอง ให้โอกาสประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การให้ความเคารพต่อผู้นำทางการเมืองที่มีสัจจะ พูดจริง ทำจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญ หวันหยี (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทผู้นำชุมชน การมีผลประโยชนและการมีสวนร่วมของชุมชนที่มีผลตอการยอมรับโครงการพัฒนาพลังงานไฟฟาในพื้นที่ภาคใตของประเทศไทย" ผลการวิจัยพบวา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมการมีส วนร่วมของประชาชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม" ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่าง ในเรื่อง เพศ มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลโดยรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมการมีส วนร่วมของประชาชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล องกับงานวิจัยของ พระศักดา กิตฺติญาโณ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีสวนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช" ผลการศึกษาวิจัยพบวา

จำแนกตามปัจจัยสวนบุคคล ได้แก่ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต อการมีส วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมการมีสวนร่วมของประชาชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กริชกมล เหล่าอรรคะ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวาง ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลในการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการพัฒ นาการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมการมีสวนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า อาชีพของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครองที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศักดา กิตฺติญาโณ (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลนาสาร อำเภอพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลนาสาร อำเภอพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมการมีสวนร่วมของประชาชนที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต อการมีส วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององคการบริหารสวนตำบลบานตึก อำเภอศรีสัชนาลัยจังหวัดสุโขทัย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมการมีส วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององคการบริหารสวนตำบลบานตึก ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส โดยภาพรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

6) ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยภาพรวมการมีสวนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า รายได้ต่อเดือนของประชาชนที่ได้รับต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครองที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา กัลยาณพันธ์ (2549) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรีอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

องค์ความรู

1) **องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย**

ผู้วิจัยเสนอองคความรูที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง” ดังนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ตามหลักอปริหานิยธรรม ควรเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชน

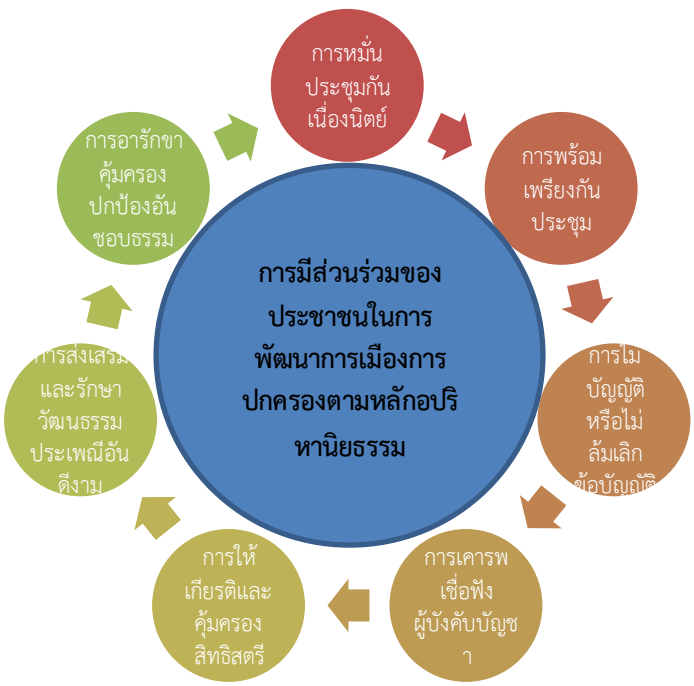
2) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตามหลักอปริหานิยธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมการตัดสินใจในนโยบายและแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมทางการเมือง

3) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ตามหลักอปริหานิยธรรม การตรวจสอบในการดำเนินงานการปรับปรุงกิจกรรม ติดตามโครงการ ความคิดเห็นในหลายช่องทาง

4) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ตามหลักอปริหานิยธรรม เมื่อมีโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัย สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยดังภาพที่ 2 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวแห่งธรรมาธิปไตยในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง” ทำให้เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันคือ 1) ต้องนัดประชุมกันเนืองนิตย์ 2) มีจิตเข้าประชุม 3) ไม่ละทิ้งกฎระเบียบที่เคยปฏิบัติ 4) มีความเคารพต่อที่ประชุม 5) คุ้มครองสตรีเพศ 6) ให้เกียรติสถานที่สำคัญ 7) และมุ่งมั่นศรัทธาต่อผู้ทรงศีล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีสวนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองตามแนวแห่งธรรมาธิปไตย ในเขตเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ขอเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรนำผลของการวิจัยนี้ ไปพัฒนาการศึกษาของเทศบาลอื่น ๆ โดยการประยุกต ใช้ให เหมาะสมกับพื้นที่อื่น ๆ

2) ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นแนวทางการแก ไขป ญหาของเทศบาล และรับฟังความคิดเห็นและการมีสวนร่วมของประชาชน

3) ควรมีแนวทางของโครงการในการปรับปรุงการพัฒนาการเมืองการปกครองท องถิ่นของเทศบาลใหประชาชนได้เข้าใจ

2. ขอเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ควรใหประชาชนเขามามีสวนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการตัดสินใจก่อนและหลังการดำเนินงานตามนโยบายแผนพัฒนาในโครงการต่าง ๆ การรับผลประโยชน และการติดตามประเมินผลงานที่เทศบาลได้จัดทำ

2) ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน ต อประชาชน เพื่อจะได้เข้าใจการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครระยอง

3) นักการเมืองทองถิ่น ขาราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ควรมุ่งหมั่นในการทำงาน เพื่อผลประโยชนของประชาชน ไม่หวังผลประโยชนสวนตนมากกว่าประโยชนสวนรวม

3. ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งตอไป

1) ควรศึกษาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองการปกครองของท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไป

2) ควรศึกษาประสิทธิผลการมีส วนร่วมของประชาชนในการพัฒนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย

3) ควรศึกษาการพัฒนาการเมืองการปกครองตามหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง:

กริชกมล เหล่าอรรคะ. (2550). *บทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2554). *สถิติเบื้องต้นและการวิจัย: Basic Statistics and Research.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จินตนา กัลป์ยาณพันธ์. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.

ณัฐชยา หลักชัย. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง.* สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฎราชวิทยาลัย.

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2517). *ประชาธิปไตย: ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ.* กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.

ธัชชนก ศรีประภัสสร. (2540). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ.* ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.

ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีสวนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.* ภาคนิพนธรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ.

พระศักดา กิตฺติญาโณ. (2556). *การมีสวนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช.* วิทยานิพนธพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลกรณราชวิทยาลัย.

ไพรชล ตันอุด. (2552). *การมีสวนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มนูญ หวันหยี. (2550). *บทบาทผู้นำชุมชนการมีผลประโยชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการ ยอมรับโครงการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย.* วิทยานิพนธปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร.(2552). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพฯ (รายงาน*ผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักงานเทศบาลนครระยอง. (2562). *งานทะเบียนราษฎร์.* เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562.

อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์. (2551). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม.* การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

POLITICAL LEADERS' DESIRABLE CHARACTERISTICS OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS, SANABTUEB SUB-DISTRICT, WANGNOI DISTRICT, AYUTTHAYA PROVINCE

พระประเสริฐ เตชโก (ชาภักดี)
Phra Prasert Tejago (Chapukdee)
E-mail: Prasert20886@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ โดยรวมอยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ข้อเสนอแนะ คือ ต้องใจซื่อมือสะอาด ปราศจากประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการ มีความรู้รอบกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา ปลอดการทุจริต

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้นำทางการเมือง, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and recommendations for the for Political leaders' desirable characteristics of Local Administrative Organization, Sanabtueb Sub-District, Wangnoi District, Ayutthaya Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on the Political leaders' desirable characterizes of Local Administrative Organization Sanabtueb Sub-District by overall were at high level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Recommendations for the people wanted to see local leaders had clean hands without corruptions of any kinds, who had visions to create careers for people, to have all around knowledge of laws, politics, economics. Communicational Capacity, have virtuous ethics, without corruption or corruptions.

Keywords: Desirable Characteristics; Political Leaders; Local Administrative Organizations

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ปัจจุบันกล่าวได้ว่าสังคมไทยเข้าขั้นวิกฤต อาทิ ความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่ม ที่มีความเห็นทางการเมืองต่างกัน วิกฤติเศรษฐกิจ วิกฤติภัยธรรมชาติ เป็นต้น มีทั้งผู้นำระดับประเทศหรือนายกรัฐมนตรี และผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นได้มีส่วนนำพาประเทศชาติผ่านพ้นวิกฤตมาได้ (ฤาชุตา เทพยากุล, 2552) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมานับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พบว่า มีการร้องเรียนและตรวจพบการทุจริตคอร์รัปชั่นหลายรูปแบบในองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาขึ้นในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเหตุให้การบริหารงานหย่อนประสิทธิภาพไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นส่งผลให้สังคมเกิดความเคลือบแคลงใจในกระบวนการการกระจายอำนาจ (จตุพร ผ่องสุข, 2550)

ดังนั้น ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่นำการเปลี่ยนแปลงด้วยต้องปฏิบัติตนก่อน ผู้นำที่เหมาะสมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะส่วนตัวของผู้บริหาร รวมทั้งการปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ จึงมีบทบาทต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังนั้น ความประพฤติและการปฏิบัติตนของผู้นำในท้องถิ่นจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกผู้นำที่ต้องการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3,771 คน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **โดยรวม**

(n=362)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{X}$	**S.D.**	**การแปลผล**
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.14	0.51	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.20	0.51	มาก
3. ด้านความรู้ความสามารถ	4.17	0.53	มาก
4. ด้านความสามารถในการสื่อสาร	4.22	0.58	มาก
5. ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์	4.16	0.57	มาก
6. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.16	0.60	มาก
7. ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	4.27	0.60	มาก
ภาพรวม	**4.19**	**0.48**	**มาก**

จากตารางที่ 1. พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ 1) การมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร 2) การมีความสามารถในการสื่อสาร 3) การมีวิสัยทัศน์การมีความรู้ การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีคุณธรรมจริยธรรม และ 7) การมีบุคลิกภาพ ตามลำดับ

2. ผลการผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	.308	-	.758	-	✓
อายุ	-	.100	.960	-	✓
การศึกษา	-	.243	.784	-	✓
อาชีพ	-	.673	.611	-	✓
รายได้	-	.184	.907	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ข้อเสนอแนะ
ด้านบุคลิกภาพ	ผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสุขุมรอบคอบ น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
ด้านวิสัยทัศน์	เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล สามารถเชิญชวนสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม สร้างอาชีพให้ประชาชนได้
ด้านความรู้ความสามารถ	มีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจและสังคม
ด้านความสามารถในการสื่อสาร	ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพูด คุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์	ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ากับทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา ใจซื่อมือสะอาด บริหารโดยปราศจากคอรัปชั่น
ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	นำพาหน่วยงานปลอดการทุจริต ปราศจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอรัปชั่นหรือมีคอรัปชั่นน้อยลง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสุขุมรอบคอบ น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ด้านวิสัยทัศน์ คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มองการณ์ไกล สามารถเชิญชวนและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม สร้างอาชีพให้ประชาชนได้

ด้านความรู้ความสามารถ คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้รอบด้านทั้งกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ด้านความสามารถในการสื่อสาร คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถพูด คุย กับประชาชนรู้เรื่อง และเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่างๆ ได้

ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์ คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ากับทุกๆ กลุ่ม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด

ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณธรรมในการบริหารให้ประชาชนเชื่อและศรัทธา ใจซื่อมือสะอาด บริหารโดยปราศจากคอรัปชั่น

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำพาหน่วยงานปลอดการทุจริต ปราศจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดจรรยาบรรณ ปลอดจากคอรัปชั่นหรือมีคอรัปชั่นน้อยลง

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนพึงพอใจต่อลักษณะของผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลสนับทึบ มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ผงอ้วน (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก

2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถเชิญชวนให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม ให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ ภู่ระหงษ์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีที่มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการผู้นำทางการเมืองที่มีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร น้ำฟ้า (2556) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

4) ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนเห็นว่าผู้นำที่สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่มีมาแก้ปัญหาระดับท้องถิ่นได้จริงในทางปฏิบัติได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัตลิกา วิลัย (2550) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านประกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะ ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า สามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎ ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย ขุมเงิน (2553) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาดูน ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก

6) ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้นำเป็นผู้ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ โดยการโน้มน้าวประชาชน และยังสร้างแนวทางปฏิบัติใหม่และประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้กับผู้ตามมีความสามารถและรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งสารถึงประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ บุญเลี้ยง (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย ความสามารถในการสื่อสาร

7) ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า บริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อองค์การและประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ บุญเลี้ยง (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” จากการศึกษาพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดีจะต้อง ประกอบไปด้วย คุณธรรมจริยธรรม ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทั้งหญิงและชายต้องการผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสถานการณ์แก้ปัญหาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์) (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกช่วงอายุในตำบลสนับทึบต้องการผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ปกครองและบริหารท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล คือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร ศรีเพียวไทย (2560) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผลการ

เปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของ สมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกระดับการศึกษาต่างก็มีความต้องการผู้นำที่มีหลักธรรมภิบาลในการบริหาร มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ในการปกครองท้องถิ่น มีความรอบรู้และสามารถในการประสานงานด้วยบุคลิกภาพที่น่าศรัทธาและความน่าเชื่อถือด้วยการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน และความสามารถในการสื่อสารกับประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ผงอ้วน (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ไม่แตกต่างกัน

4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพต้องการผู้นำที่ดีโดยเฉพาะในสภาวะที่บ้านเมือง ประเทศชาติเป็นแบบนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินารถ พูลดาวทอง (2549) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษ ตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน

5) ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกคนต้องการผู้นำที่ดีมีความสามารถในการนะพาท้องถิ่นของตนเอง ไปสู่ความมีกัลยาณธรรมต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ผงอ้วน (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความเห็นร่วมกันว่าต้องการผู้นำของผู้นำทางการเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้นำมีลักษณะผู้นำจะต้องมีความสุขุมรอบคอบ น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ควบคุมอารมณ์ได้ บุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย ยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพแข็งแรงและสามารถเข้ากับบุคลอื่นได้ดี

ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้นำมีลักษณะผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีนโยบายใหม่ๆ มองการณ์ไกล ฉลาด มีไหวพริบ กล้าคิดกล้าตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ ทันสังคม มีมุมมองที่ใหม่ๆ

ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้นำมีลักษณะเสมอต้นเสมอปลาย ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ประชาชน เป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ เป็นนักประชาธิปไตย

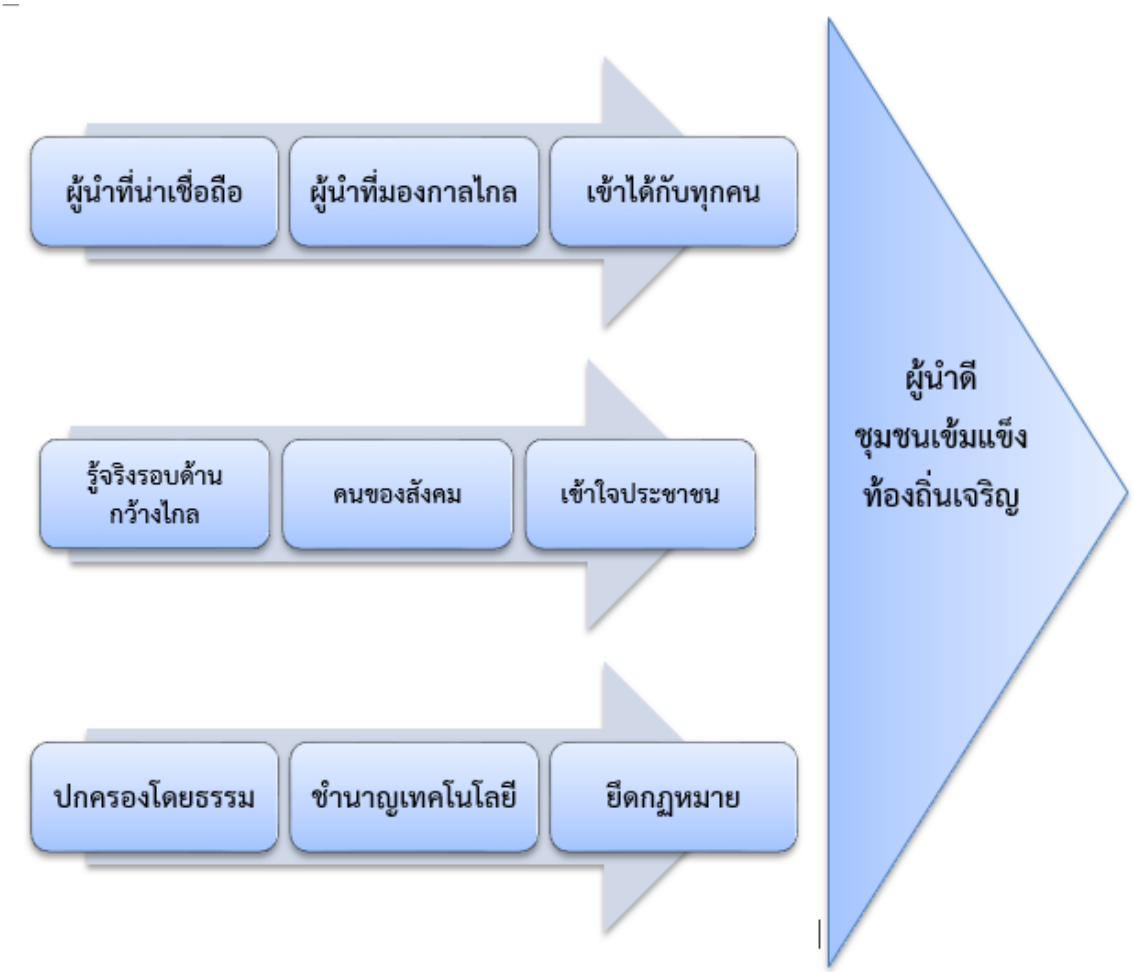
ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้นำมีลักษณะมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ มีความคิดเชิงรุกในการทำงาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้นำมีลักษณะสามารถควบคุมให้คนรอบข้างตัวมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่และต่อประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎ ยึดระเบียบในการปกครองและการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ผู้นำมีลักษณะเป็นนักประชาสัมพันธ์ ปลุกกระแสความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ มีความสามารถในการสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจและเข้าถึงนโยบายได้

ด้านมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร พบว่า ผู้นำมีลักษณะบริหารโดยยึดหลักความคุ้มค่าคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมพร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

สรุป

ประชาชนมีความเห็นร่วมกันว่าต้องการผู้นำของผู้นำทางการเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างความน่าเชื่อถือประชาชนศรัทธา มองกาลไกลประชาชนไว้ใจให้ความร่วมมือ สามารถเข้าได้กับทุกกลุ่ม ทุกวัย รู้จริงรอบด้าน สังคมเจริญ เป็นคนดีของสังคม เข้าอกเข้าใจประชาชน ปกครองทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียม ยึดกฎหมายเป็นบรรทัดฐาน ใช้สื่อร่วมสมัยเข้าใจสังคม ได้รับความร่วมมือและสังคมมีส่วนร่วม ชุมชนเข้มแข็ง ทำให้ท้องถิ่นเจริญ ถ้ามีผู้นำตามที่ประชาชนพึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

จตุพร ผ่องสุข. (2520). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*. (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จิราพร น้ำฟ้า. (2556). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

จีรนันท์ สุวรรณห้อย. (2549). *คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่พึงปรารถนาของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชุตินารถ พูลดาวทอง. (2549). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธวัชชัย ผงอ้วน. (2554). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย*. (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์), (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์*, (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิชัย ขุมเงิน. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาดูนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาดูน อำเภอนาดูนจังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มัตลิกา วิลัย. (2550). *คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่พึงประสงค์ของประชาชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วีระ ภู่ระหงษ์. (2550). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาพร ศรีเพียวไทย. (2560). *แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว.* วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 1(2), 11-12.

สมบัติ บุญเลี้ยง. (2555). *ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น*. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 29(2), 98-99.

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*

Political Participation Development of People at Muangtao Sub-District, Payakkapumpisai District, Mahasarakam Province

พระสร้อยทอง ปณฺญาวุโธ(ประทุมทอง)
PhraSoitongPaññāvudho (Pratumtong)
E-mail: soitong2520@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนที่มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาพรวมอยู่ระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ปัญหาอุปสรรค พบว่า ประชาชนส่วนมากได้รับข่าวสารไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ไม่มีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ควรจะมีการจัดกิจกรรมหรือรณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนา; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ประชาชน

Abstract

This research article was to study, compare the problems, obstacles and recommendations for Political participation development of people at at Muangtao Sub District, Payakkapumpisai District, Mahasarakam Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on political participation development of people at at Muangtao Sub District, by overall was at high level. Based on different was found to be different accepting the set research hypothesis. Problems and obstacles were that there should be campaigning activities to give people news and information through public relations media so that people could be informed regularly. Election candidates should use bigger billboards so that people could see policies clearly. People should have more right to know news and information about political activities widely. People should have opportunities to participate in political activities regularly so that they could propose local problems and solutions.

Keywords: Development; Political Participation; People

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ในปัจจุบันสภาพการณ์ปัญหาของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 5 เรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐส่วนที่ 10 เรื่องแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับโครงสร้างการบริหารโดยใช้หลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี และการจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น (ไพศาล โชติวรรณพฤกษ์, 2552)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในส่วนที่ 10 ว่าด้วยแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 พอสรุปได้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นการตัดสินใจการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น การส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในการทางเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนา การเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรม สาธารณะของชุมชนรวมทั้งสนับสนุนการ ดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่การส่งเสริมและให้การศึกษาแ ก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นการนำศักยภาพและขีดความสามารถตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของประชาชนทุกคน ให้มีบทบาทในทุกระดับและทุกขั้นตอนของการพัฒนาจึงเป็นทั้งวิธีทาง และเป้าหมายของการพัฒนาคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิถีทางที่จะทำให้ประชาชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองร่วมกัน และจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่อไป(นิมิต ไชยรัตน์, 2551)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัย แบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 7,989คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุรพล สุยะพรหม, 2553)ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัยจังหวัด มหาสารคาม โดยภาพรวม

(n=380)

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	3.75	0.65	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	3.68	0.73	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	3.60	0.68	มาก
ด้านการประชามติและประชาพิจารณ์	3.59	0.77	มาก
รวม	**3.66**	**0.65**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =,3.66 S.D.=0.65) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และด้านการประชามติและประชาพิจารณ์ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.342	-	0.180	-	/
อายุ	-	2.885	0.036	/	-
การศึกษา	-	4.220	0.015	/	-
อาชีพ	-	2.005	0.113	-	/
รายได้	-	7.141	0.001	/	-

จากตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบพบว่าประชาชนที่มี อายุ การศึกษา และรายได้ มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อาชีพ มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา	**ปัญหา-อุปสรรค**	**ข้อเสนอแนะ**
ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	ประชาชนส่วนมากได้รับข่าวสารไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร	ควรจัดกิจกรรมหรือรณรงค์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	ควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	การเลือกตั้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง	ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
ด้านการประชามติและประชาพิจารณ์	ผู้นำในการแสดงความคิดเห็นและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายเพื่อแก้ไขต่อไป

จากตารางที่ 3พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอปัญหา-อุปสรรคและข้อเสนอแนะการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา ดังนี้

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาชนส่วนมากได้รับข่าวสารไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ประชาชนไม่มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารระดับหมู่บ้าน การหาเสียงยังไม่ค่อยรู้เรื่องเพราะรถเปิดเสียงเบาเกินไป ดังนั้น ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆเพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ควรจะมีการจัดกิจกรรมหรือรณรงค์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร อยากให้ผู้เลือกตั้งทำป้ายหาเสียงให้ตัวหนังสือใหญ่ๆจะได้เห็นนโยบายชัดเจน

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ประชาชนไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสามชิกกลุ่มทางการเมือง

ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นักการเมืองไม่ค่อยให้ความสำคัญกับประชาชนหลังจากการได้รับเลือกตั้งทำให้การบริหารเกิดปัญหา และขาดการตรวจสอบจากประชาชน การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ประชาชนไม่ตระหนัก และใช้ความสำคัญในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังนั้น ควรจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านแสดงออกตามความถูกต้องซึ่งมันอาจจะมีประโยชน์และสามารถ ช่วยพัฒนาชุมชนได้ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เป็นกลาง โปร่งใส และเชื่อได้ว่าทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ควรประชาสัมพันธ์ด้านการเลือกตั้งที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ ผู้มีอำนาจยึดติดความคิดของตัวเองเป็นที่ตั้ง ความคิดเห็นที่ประชาชนที่เสนอให้ไม่นำไปปฏิบัติ ประชาชนขาดผู้นำในการแสดงความคิดเห็นและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะกลัวผิดกฎหมาย ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของ การบริหาร ตำบลและ อบต มากน้อย เนื่องจาก ตำบลและ อบต ได้ทำการประชาพิจารณ์น้อยในการแสดงความคิดเห็น ดังนั้น ตำบลและ อบต ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานในโครงการต่างๆเพื่อเสนอปัญหาและการสำรวจปัญหาของคนในพื้นที่ที่ประชาชนต้องการเพื่อเสนอทางออกร่วมกันและเสนอต่อ อบต ให้จัดสรรงบประมาณลงไปแก้ไขปัญหาเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน และการบริหารเพื่อความโปร่งใส ควรจัดให้มีเวทีเสวนาทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์โดยส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ได้มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อรับทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและหลากหลายมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ มนัสเสวี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลหนองตองพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ” อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีการจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสามชิกกลุ่มทางการเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายของพรรคและการทำหน้าที่ของนักการเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเลือกบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนตัวเอง ผลเหล่านี้จึงแรงผลักดันให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่อันชอบธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร ถิตย์ประเสริฐ (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน :กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนในเขต เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์”ผลการวิจัย พบว่า ในระดับปานกลาง

3.ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และคิดว่าการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้นก็เพื่อเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีมีคุณธรรม เข้ามาบริหารบ้านเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ สาวเสม (2551,

บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี” โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ได้มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่ไม่คลอบคุมประเด็นเท่าที่ควร และเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอปัญหาหรืออุปสรรคของชุมชนให้ได้พิจารณา เพื่อหาแนวทางแก้ไขซึ่งส่วนนี้เป็นการพึ่งพากันและเห็นความสำคัญที่ต้องเข้าร่วมของการพัฒนาตั้งแต่เริ่มคิด แลกเปลี่ยนความคิดในโครงการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมศักดิ์ สติสมฺปนฺโน (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโนนหวาย อำเภอหนองวัวซอจังหวัดอุดรธานี” โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

1. ประชาชนที่มี อายุ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า อายุ แตกต่างกับ เพศและอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพงษ์ อารีเอื้อ, (255 0) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตาบลศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน อยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มี การศึกษา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า การศึกษา แตกต่างกับ เพศและอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รามิล พัฒนมงคลเชฐ, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า อาชีพระดับการศึกษา แตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อยู่ในระดับมาก

3. ประชาชนที่มี รายได้ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า รายได้ แตกต่างกับ เพศและอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี ถนอมสุข, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน” พบว่า เพศ ชั้นปี รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และการกล่อมเกลาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต แตกต่างกัน อยู่ในระดับปานกลาง

4. ประชาชนที่มี เพศ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า เพศ แตกต่างกับ อายุ การศึกษาและรายได้ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร แสงศรี,

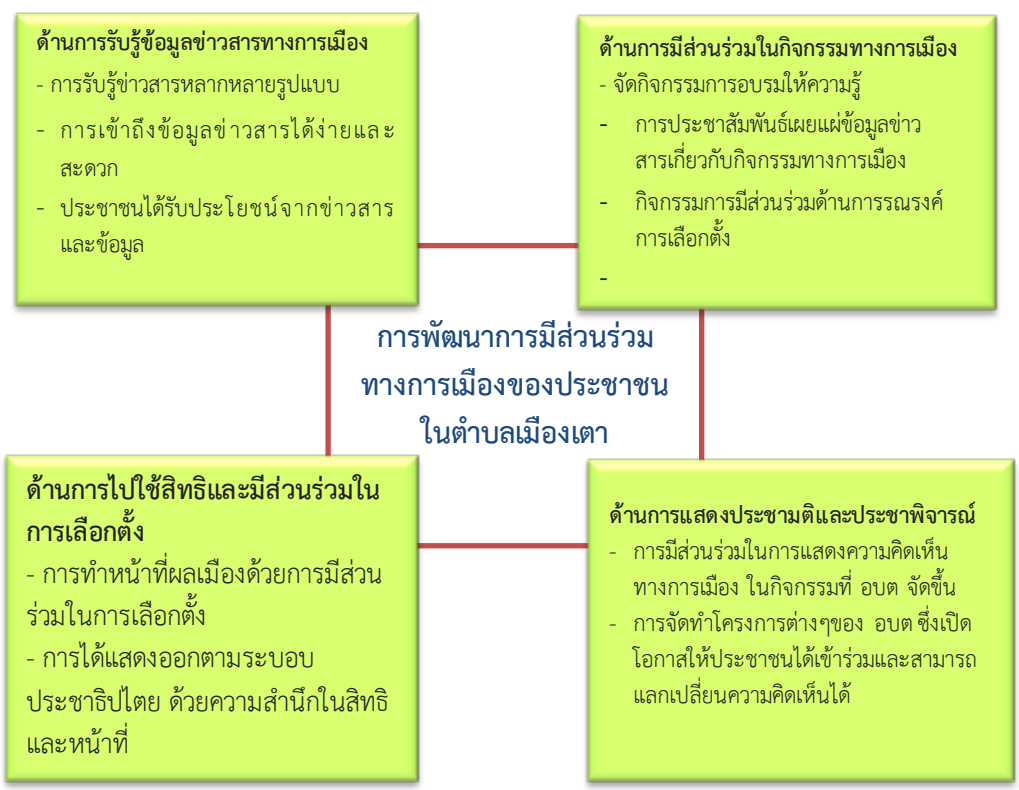
(2553) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา” พบว่า ประชาชนที่มีเพศอายุและอาชีพ ต่างกัน การศึกษาและรายได้ต่างกัน อยู่ในระดับมาก

5. ประชาชนที่มี อาชีพ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า อาชีพ แตกต่างกับ อายุ การศึกษาและรายได้ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศักดา กิตฺติญาโณ, (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลนาสาร อำเภอพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพต่างกัน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1.องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากจากการทำวิจัย

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง คือ เพื่อรับทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ใบปลิว และสื่อออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลและรับทราบข้อมูลทุกระดับและทุกชนชั้น เข้าถึงข้อมูลรับรู้ถึงวันเวลาและสถานที่หรือการเตรียมตัว

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง คือ อบต มีการจัดอบรมให้ความรู้ให้กับประชาชนและให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองเข้าไปในชุมชน มีการเปิดเวทีสาธารณะหรือการเดินรณรงค์ในการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้และกระตุ้นให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง คือ การที่ประชาชนไปใช้สิทธิและทำหน้าที่ของคนเองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และเคารพต่อกฎหมายเลือกตั้ง หรือสถานที่เลือกตั้ง เพื่อที่จะคัดสรรหรือเลือกตัวแทนในการไปทำหน้าที่แทนตนเองโดยผ่านระบบรัฐสภา

ด้านการแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ คือ ควรจัดให้มีเวทีเสวนาทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวม ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของ การบริหาร ตำบลและ อบต

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ทำให้เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันคือ 1) ต้องนัดประชุมกันเนืองนิตย์ 2) มีจิตเข้าประชุม 3) ไม่ละทิ้งกฎระเบียบที่เคยปฏิบัติ 4) มีความเคารพต่อที่ประชุม 5) คุ้มครองสตรีเพศ 6) ให้เกียรติสถานที่สำคัญ 7) และมุ่งมั่นศรัทธาต่อผู้ทรงศีล

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการนำเสนอนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และควรเสนอนโยบายที่มีการนำหลักธรรมที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไปประยุกต์ใช้ในการจัดตั้งเป็นนโยบายพรรคของนักการเมือง

1.2) ประชาชนควรมีหน่วยงานติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานของนักการเมืองเพื่อจะได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวและสะดวกในการติดตามผลงานของนักการเมือง ที่เคยให้ไว้ตามนโยบายและหน่วยงานที่ตั้งขึ้นควรอยู่ในชุมชน เพื่อความสะดวกของประชาชนในชุมชนในการมาติดต่อหรือประสานงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน

1.3) นักการเมืองควรจัดตั้งสำนักงานในชุมชนเพื่อมอบความรู้ความเข้าใจทางด้านการเมืองแก่ประชาชน อีกทั้งยังสามารถจัดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง โดยจัดเป็นวิทยุการเมืองเพื่อชุมชน มีป้ายประกาศเรื่องการเมืองประจำชุมชน มีรถขยายเสียงแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1) การจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่จะทำประชาชนได้ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย

2.2) สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการเมืองให้กับประชาชน

2.3) ควรจะมีการจัดกิจกรรมหรือรณรงค์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร

3.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กรณี สิทธิและเสรีภาพในสังคมไทย”

3.2) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”

3.3) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับนักการเมือง”

เอกสารอ้างอิง

กนกพร แสงศรี. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมืองจังหวัดพังงา* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

นิมิตไชยรัตน์. (2551) *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัดอำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี* (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ประสงค์ สาวเสม. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลักเมืองอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ปิยพร ถิตย์ประเสริฐ. (2558). *การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์* (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พระมหาสมศักดิ์ สติสมฺปนฺโน. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโนนหวาย อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระศักดา กิตฺติญาโณ. (2556). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลนาสาร อำเภอพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช (*วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิพัฒน์ มนัสเสวี. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลหนองตองพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ (*การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพศาล โชติวรรณพฤกษ์. (2552). *แนวทางการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์อย่างมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง* (รายงานการค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา). สำนักงานบัณฑิตศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

มยุรี ถนอมสุข. (2554). *การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพล ศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน* (รายงานการวิจัย). คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

รามิล พัฒนมงคลเชฐ. (2545). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลปาก*

แพรกอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคาแหง.

วรพงษ์ อารีเอื้อ. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด* (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุรพล สุยะพรหม. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่*

PEOPLE'S OPINIONS ON VOTING DECISION MAKING IN GENERAL ELECTION OF MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES AT TAPAMOK SUB-DISTRICT, LONG DISTRICT, PHRAE PROVINCE

พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)
Phra Suradet Sumedhaso (Boonrueng)
E-mail: Suradetboon1122@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อุปสรรค คือ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงในทุกพื้นที่ ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การตัดสินใจ; การเลือกตั้ง; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Abstract

This research article was to study Characteristics, to Compare the people's opinions, to Study problem, obstacles and suggestions on Voting Decision Making in General Election of Members of the House of Representatives at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province. Methodology was the Mixed Methods, finding the level of people's opinions were at high level, Only the people with different genders had different opinions at the statistical significant level at 0.05, accepting the set hypothesis. personal factor with different age, status, educational level, occupations and income per month did not have different opinions on voting in general election. Problems, obstacles was Public relations is not thorough in all areas, should add more channels for public relation to give knowledge to people.

Keywords : Decision; Election; Members of the House of Representatives;

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราช มาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. 2475 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการปกครองระบบประชาธิปไตย ที่ต้องการการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครอง

ประเทศไทย มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นการเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทยจึงเกิดขึ้นเมื่อ วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2476 เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในประเทศไทย (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2560) การเลือกจึงตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ “ดูจำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง”

การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนมีผลกระทบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการเมืองเพราะสามารถกำหนดผู้ที่จะเข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองได้ ประเทศที่พัฒนา เช่น อังกฤษ อเมริกา การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะการออกเสียงเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งต่างกับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายที่อัตราการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีอัตราที่ต่ำและมีแนวโน้มไม่แน่นอน การตัดสินใจการไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนความเป็นประชาธิปไตยจากระดับพื้นฐานมากที่สุด (วัฒนิกา ศิลปกุล, 2550)

ปัญหาการเลือกตั้งที่เคยเกิดขึ้นในอดีต หลายครั้งที่มีข่าวเรื่องความไม่โปร่งใส ความไม่ยุติธรรม การซื้อสิทธิ การขายเสียง (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2562) ซึ่งหากเราต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการนำ "ธรรมาธิปไตย" คือถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตามหลักโดยทั่วไป ได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2549) ดังนั้นหากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ จะต้องยึดหลักธรรมาธิปไตย โดยมิได้ถือตนหรือถือโลกเป็นใหญ่ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางและกระบวนการการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ในอนาคตข้างหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดตัวอย่าง จำนวน 362 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (สุรพล สุยะพรหม, 2553) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 3,829 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดแพร่, 2562, อัดสำเนา) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.848 และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีทีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 รูปหรือคน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ **โดยภาพรวม** (n = 362)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	**ระดับความคิดเห็น**		
	$\bar{X}$	S.D.	**การแปลผล**
1. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	4.32	0.46	มาก
2. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง	3.47	0.25	ปานกลาง
3. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง	4.31	0.36	มาก
4. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	4.64	0.34	มากที่สุด
โดยรวม	**4.19**	**0.30**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ด้านการประเมินผู้สมัครับเลือกตั้ง และ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	3.74	-	0.00*	✓	
อายุ	-	2.07	0.08	-	✓
สถานภาพ	-	0.21	0.98	-	✓
ระดับการศึกษา	-	1.00	0.41	-	✓
อาชีพ	-	1.01	0.42	-	✓
รายได้	-	0.96	0.44	-	✓

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	การประชาสัมพันธ์อาจจะยังไม่ทั่วถึงในทุกพื้นที่	หน่วยงานภาครัฐต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์
2. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง	ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง	หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน
3. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง	ประชาชนส่วนใหญ่ยึดติดบุคคลมากกว่าผลงาน	ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง
4. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	การตัดสินใจที่มาจากการชี้นำ	ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผลของการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง คือ หน่วยงานภาครัฐต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์

ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน

ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง

ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผลของการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ก่อนไปใช้สิทธิประชาชนได้มีการติดตามข่าวสารการเลือก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุกูล ชิ้นฟัก และคณะ (2561, 1741-1753) ได้ศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา" พบว่า การใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเสียง และระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย

2. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง อาศัยความสะดวกและคุ้นเคย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559) ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา

3. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง พบว่าอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีการประเมินคุณสมบัติผู้สมัครก่อนไปลงคะแนน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2559" พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อภิปรายได้ว่า ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นส่วนช่องทางการสื่อสารต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ แนวปฏิบัติกฎระเบียบในการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในการเลือกตั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย (2559) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.2559" พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

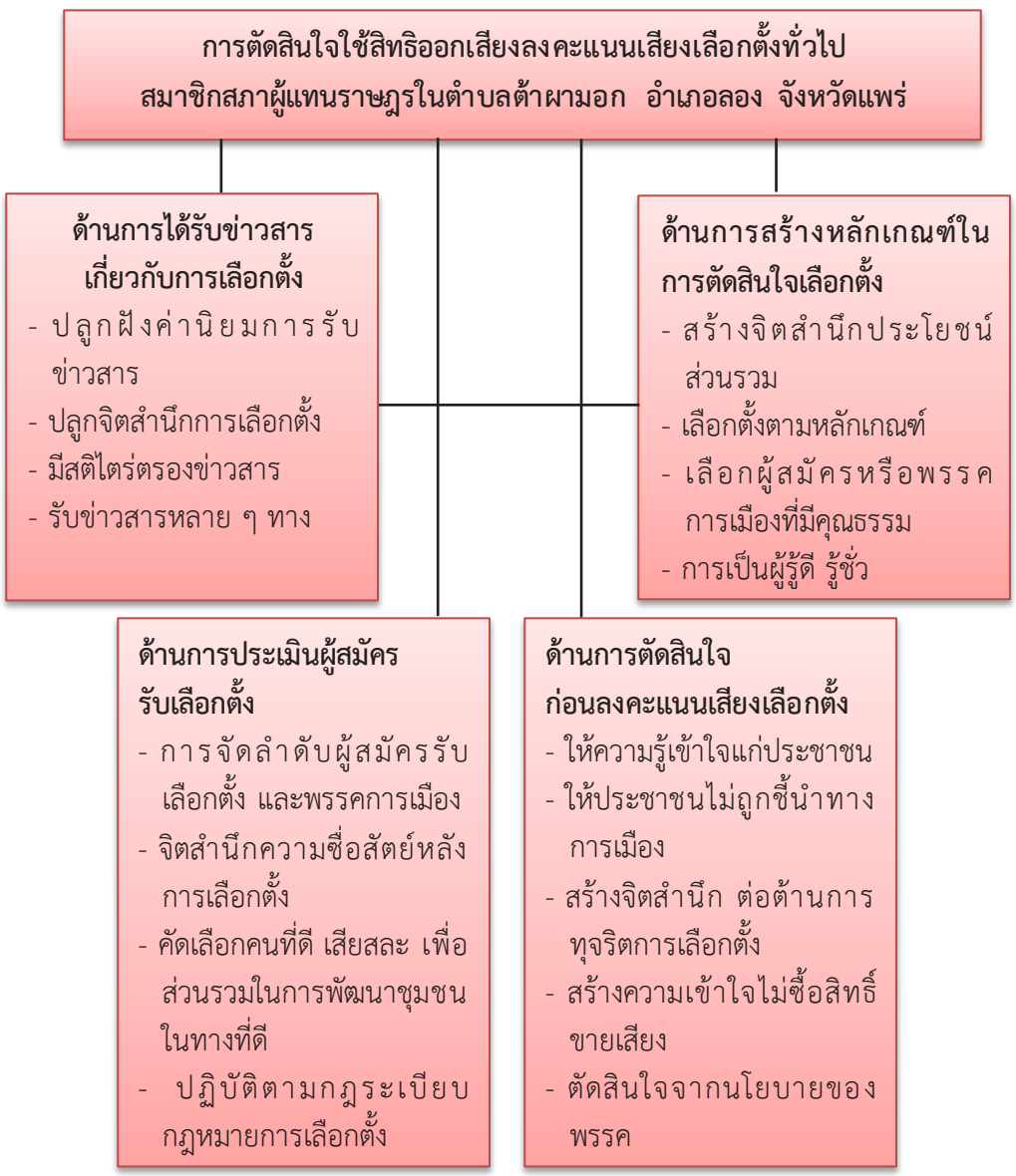
ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปิยะพงศ์ ปิยวโส (ทองดำ) (2555) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยรวม ส่วนประชาชนที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน โดยรวมไม่ต่างกัน

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนเพศชายให้ความสนใจการเมืองมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปิยะพงศ์ ปิยวโส (ทองดำ) (2555) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน

ตำบลบางไทร อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" พบว่า ประชาชนที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน โดยรวมไม่ต่างกัน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการสังเคราะห์งานวิจัย คือการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามหลักธรรมาธิปไตย คือการรับรู้ทางการเมืองโดยการถือหลักการความจริง ความถูกต้องความดีงาม ถือเหตุผลเป็นใหญ่กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษาได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงามตามหลักโดยทั่วไปได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคมหรือองค์กรนั้นๆ ดังนั้นหากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่จะต้องยึดหลักของธรรมาธิปไตย โดย

มิได้ถือตนหรือถือโลกเป็นใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยนำหลักธรรมนี้มาเพื่อใช้สนับสนุนการเลือกตั้งทั่วไปในอนาคต ซึ่งในอนาคตสามารถนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับการเลือกตั้งท้องถิ่นได้นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) มีนโยบายให้ความรู้ความเข้าใจด้านการเลือกตั้งกับประชาชน

1.2) มีนโยบายจัดกิจกรรมต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่นในการเลือกตั้งแก่ประชาชน

1.3) มีนโยบายให้ประชาชนร่วมเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความไม่โปร่งใสในการเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1) จัดทำโครงการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการเลือกตั้งกับประชาชน

2.2) จัดทำจัดกิจกรรมต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่นในการเลือกตั้งแก่ประชาชน

2.3) จัดทำโครงการประชาชนอาสาร่วมพัฒนาการเลือกตั้งเป็นหูเป็นตา และแจ้งข่าวสารความไม่โปร่งใสในการเลือกตั้ง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปในจังหวัดแพร่

3.2) ความพึงพอใจของประชาชนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

3.3) คุณลักษณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงประสงค์ในจังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2560). *ประวัติการเมืองไทย 2475-2500*. มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

นุกูล ชิ้นฟัก และคณะ. (2561). พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา. (2561. 20-21 กรกฎาคม). *บทความงานวิจัย*. การประชุมใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่: หน้า 1741-1753.

ปิยะรัตน์ สนแจ้ง. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพฯ ปี พ.ศ. 2562* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง). วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก.

พระปิยะพงศ์ ปิยวโส (ทองดำ). (2555). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี* (วิทยานิพนธ์

ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). *ธรรมาธิปไตยไม่มาจึงหาประชาธิปไตยไม่เจอ (จุดบรรจบ : รัฐศาสตร์กับนิติศาสตร์)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม

พันธุ์ทิพา อัครธีรนัย. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.2559* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง). วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก.

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2562). *ความสุจริตขั้นสูง และสมบูรณ์แบบของการเลือกตั้ง* (Electoral Integrity). สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/article/news_1431643.

วัฒนิกา ศิลปกุล. (2550). *ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. (ปัญหาพิเศษ มหาบัณฑิต). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดแพร่. (2562). *การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดแพร่*. แพร่: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.

สุรพล สุยะพรหม. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน*

POLITICAL CONSCIOUSNESS IN DEMOCRATIC DEVLOPMENT OF PEOPLE AT TONTONG SUB–DISTRICT MUNICIPALITY, MUANG DISTRICT OF LAMPHUN PROVINCE

พระเนาวนนท์ ชยาภินนฺโท (จ๋อมพนัส)
Phra Nawanon Jayābhinando (Jompanat
E-mail: Dota_koy@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชน การวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรคคือ ความสามารถในการประเมินสถานะต่าง ๆ ไม่มาก ดังนั้นควรเพิ่มช่องทางในการอธิบายข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาวิเคราะห์เพื่อผลลัพธ์จะออกมาดีที่สุด

คำสำคัญ : จิตสำนึก; การเมือง; ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This research article were to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and establishing political consciousness in the democratic development of the people. The research was Mixed Methods. Research foundings were the people's opinion on Found that people with political consciousness in the democratic development Was at the medium level. People with different personal factors had not different opinion, rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that People did not have much ability to assess the various issues.to add channels to describe various data analyzed. The results are out for the best.

Keywords: Consciousness; Politics; Democracy

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

เนื่องจากสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบทางการเมืองการปกครองของประเทศ ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาทางการเมืองดำเนินไปในทิศทางของประชาธิปไตย แต่สังคมไทยได้ขาดปัจจัยเหล่านั้น เพราะไม่เคยมีประสบการณ์ที่สั่นสะเทือนจิตสำนึกของประชาชนอย่างรุนแรง (สมชัย ภัทรธนานันท, 2552) ทำให้ไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ไม่มีจิตสำนึกของความเป็นชาติ การพัฒนาการของจิตสำนึกทางการเมืองไทยอย่างเพียงพอ และเกิดขึ้นอย่างล่าช้า เพราะขาดสื่อที่จะเผยแพร่ และในวงจำกัดของผู้มีการศึกษา (ลิขิต ธีรเวคิน, 2557) ปัญหาการพัฒนาประเทศ และปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก็มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับการพัฒนาทางการเมืองตั้งแต่เหตุการณ์ปฏิวัติ เป็นต้นมา

การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนประวัติการเมืองไทยในวงกว้างและในระยะเวลาที่ยาวต่อเนื่อง การปลุกจิตสำนึกทางการเมืองนี้เป็นการต้านการเมืองแบบตัวแทนและต้านการฉ้อฉล การใช้อำนาจรัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง มีการสื่อสารครบวงจร มีกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความเห็นทางการเมืองอย่างเป็นระบบ (พัฒนา กิติอาษา, 2555) จึงไม่น่าแปลกใจว่า ช่องว่างทางการเมืองด้านจิตสำนึกทางการเมืองได้รับการเติมเต็ม โดยประเด็นที่ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกัน คือ การรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ และการรักษาดินแดนของชาติ ณ วันนี้การเมืองไทยจึงเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในด้านจิตสำนึกของประชาชนที่ไม่เคยมีการปลุกสร้างมาก่อน (รัฐพล ประดับเวทย์, 2558) และการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงและยั่งยืน เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนได้รับการขัดเกลาความนึกคิด และมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมือง รู้จักใช้เหตุและผลในการตัดสินใจเลือกตัวแทนของตน ประชาชนสามารถกล้าวิจารณ์การทำงานของหน่วยงานภาครัฐ กล้าแสดงความเห็นต่างกับนโยบายหรือสิ่งที่ตัวเองคิดว่าไม่ถูกต้อง และยังได้เปิดใจรับฟังข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากขึ้นทำให้เกิดการแสดงออกทางการเมืองค่อนข้างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการศึกษาจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อให้ทราบว่า จิตสำนึกทางการเมือง ที่จะทดแทนด้วยระดับของทัศนคติทางการเมืองของประชาชน โดยประเด็นสำคัญที่จะอธิบายให้เห็นถึงระดับจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง มีความสำคัญต่อประชาชนมากน้อยเท่าใด ซึ่งจะมีการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในเรื่องจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 10,132 คน (เทศบาลตำบลต้นธง, 2562, ออนไลน์) จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 11 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยรวม

(n = 385)

จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย	ความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านทักษะบุคคล	3.59	0.40	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	3.36	0.44	ปานกลาง
3.ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	3.31	0.53	ปานกลาง
รวม	**3.42**	**0.27**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.42) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านดังนี้ ด้านทักษะบุคคล ($\overline{X}$3.57) การมีส่วนร่วมของประชาชน ($\overline{X}$ = 3.36) ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ($\overline{X}$ =3.42) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการมีจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ 1- 4

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.50		0.22		/
อายุ	1.36		0.25		/
การประกอบอาชีพ	0.35		0.79		/
ระดับการศึกษา	0.35		0.79		/

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านทักษะบุคคล	ความสามารถในการประเมินสถานะต่าง ๆ ไม่มาก	ให้มีการอบรมอธิบายให้ความรู้ในการประเมิน
ด้านการมีส่วนรวมของประชาชน	ขาดความสามัคคี	สร้างกระบวนความสามัคคีให้กับประชาชน
ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	ประชาชนคิดว่าสิทธิตัวเองมีสิทธิไม่มากในทางการเมือง	สร้างความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

ด้านทักษะบุคคล พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาคือ ตรงกับงานประจำ โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ จัดช่วงวันหยุด

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาคือ ขาดความสามัคคี โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ สร้างกระบวนความสามัคคีให้กับประชาชน โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาคือ ประชาชนคิดว่าสิทธิตัวเองมีสิทธิไม่กี่อย่างทางการเมือง โดยเสนอแนะแนวทางดังนี้ สร้างความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านทักษะบุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชน และความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธ งามลักษณ์, (2554) พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การแสดงความคิดเห็นถึงจิตสำนึกทางการเมืองการชุมนุมทางการเมืองหรือการชุมนุมเรียกร้องต่าง ๆ ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยแสดงบทบาทจิตสำนึกทางการเมืองจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของรัฐและการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนในสังคมโดยรวม

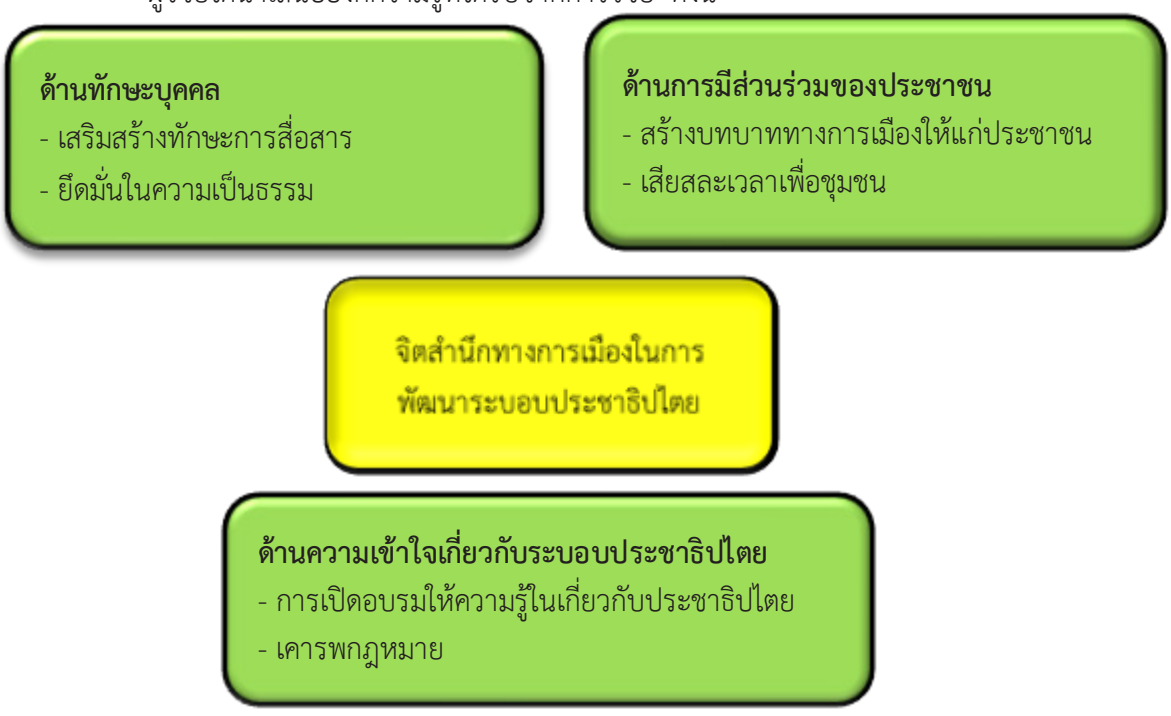
2) ผลการเปรียบเทียบจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “พัฒนาการจิตสำนึกและปฏิบัติการทางการเมืองของขบวนการเสื้อแดง ในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่าขบวนการเสื้อแดงในเชียงใหม่ประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลายสาขา หลายอาชีพ ทั้งภาคธุรกิจเอกชน ราชการ สื่อมวลชน และประชาชนรากหญ้าไม่ได้เป็นแค่ชนชั้นเดียวเหมือนที่เคยถูกกล่าวอ้างไม่ได้มี

คำสั่งจากภายนอกให้เกิดการรวมตัวกัน บางกลุ่มรวมตัวกันเพราะเหตุผลทางการเมืองหรืออุดมการณ์ บางกลุ่มเป็นเหตุผลทางเศรษฐกิจ

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 : องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ในการมีจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ดังนี้

ด้านทักษะบุคคล พบว่า จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนนั้น สามารถปลูกฝังได้ด้วยการผ่านการฝึกตนยึดมั่นในความเป็นธรรม การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้กำลัง

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชน มีการทุ่มเทเสียสละเวลาร่วมทำกิจกรรมในชุมชนและกิจกรรมที่ภาครัฐจัดขึ้น เพื่อแสดงพลังแห่งสามัคคี และได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและผลประโยชน์ส่วนร่วมโดยทั่วไปตามหลักการสิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย

ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย พบว่า จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนนั้น ได้มีการปฏิบัติตนเคารพกฎหมาย ไม่ฝ่าฝืนกฎหมายเพียง

เพราะสาเหตุเล็กๆ น้อยๆ กระบวนการเหล่านี้จะทำให้ประชาชนตระหนักถึงการดำเนินชีวิตประจำวันในวิถีประชาธิปไตยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น จะก่อให้เกิดการมีจิตสำนึกอันชอบธรรมตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า จิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย จะมีอยู่ 4 องค์ประกอบได้แก่

1. จิตสำนึกทางการเมืองที่ประชาชนได้รับการปลูกฝังมาด้วยดี จะทำให้ประชาชนตระหนักถึงการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ได้แก่ การมีจิตสำนึกอันชอบธรรมตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. จุดมุ่งหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองคือ การสร้างระเบียบการปกครองอันเป็นที่ต้องการของประชาชน โดยจะต้องปลูกฝังให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกและรู้คุณค่าของอุดมการณ์ทางเมืองแบบประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจในอุดมการณ์นี้และนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. การดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักการแห่งประชาธิปไตย มีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนได้เคารพสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้อื่นโดยไม่แบกแยกชนชั้นวรรณะ ทำให้เกิดภราดรภาพ คือ ความรู้สึกเป็นพี่น้องกัน ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน การมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความสามัคคีและความผูกพันธ์ที่ดีในสังคม

4. กิจกรรมพัฒนา เมื่อประชาชนยังไม่เข้าใจถึงหลักการการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผู้ที่มีอำนาจจึงควรร่วมมือกับผู้เป็นนักปราชญ์จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและเข้าถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันจะส่งผลต่อจิตสำนึกทางการเมืองที่จะเข้มแข็งยิ่งขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ควรมีนโยบายเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

1.2) ควรมีนโยบายสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย

1.3) ควรมีนโยบายให้ประชาชนได้ศึกษาการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดจิตสำนึกทางการเมืองที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) ภาครัฐควรส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้ในทักษะด้านต่าง ๆ ทำให้มีทักษะส่วนตัวหลายๆ ด้านเพื่อสามารถนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิต และยังไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนที่ยังไม่มีทักษะที่ดีให้มีการพัฒนาต่อไป

2) ภาครัฐควรส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้มีการแก้ไขและทำให้ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบ เห็นถึงเสียงที่ประชาชนมีการร่วมมือกันในการเสนอปัญหาที่อยากแก้ไข

3) ภาครัฐควรส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสำคัญในเรื่องความเป็นธรรม ต้องแยกแยะความยุติธรรมไม่ยุติธรรม มีความยุติธรรมเสมอภาคในเรื่องต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดลำพูน ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2) ควรมีการศึกษาจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในประเทศไทย

3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกทางการเมืองในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน กับพื้นที่อื่นที่น่าสนใจ

เอกสารอ้างอิง

เทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. (2562). *ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.Tontong.go.th/index.Php?mod=ZGl5&type =Mw, [6 กันยายน 2562].

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2554). *พัฒนาการจิตสำนึกและปฏิบัติการทางการเมืองของขบวนการเสื้อแดง ในจังหวัดเชียงใหม่*. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 34.

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2547). *อุดมการณ์กับการเมือง: องค์ประกอบและการทำงาน*. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา อุดมการณ์การเมืองประเทศกำลังพัฒนา ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพล ประดับเวทย์. (2558). การเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของเยาวชนระดับอุดมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์, *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. ปีที่ 10 ฉบับที่ 3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 14 กันยายน, 29-32.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2557). *การรัฐประหารรัฐประหาร*, กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สมชัย ภัทรธนานันท. (2552). *จิตวิทยาทางการเมือง*, กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

CULTURE OF POLITICAL PARTICIPATION OF THE PEOPLE IN WANG NOI DISTRIC, AYUTTHAYA PROVINCE

เกรียงไกร พัฒนโชติ

Kriangkrai Phatthanachot

E-mail: tummcu550@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความคิดเห็นภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนยังไม่เข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง การขาดจริยธรรมของนักการเมือง การไม่มีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากประชาชนประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ขาดการติดตามผลงานทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น และส่วนหนึ่งมีความรู้สึกเบื่อหน่ายจากการเมือง ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และประชาชนในเขตพื้นที่ นั้นๆ ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเข้าไปใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การติดตามการฟังข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ : วัฒนธรรม, วัฒนธรรมทางการเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the culture of political participation of people at Wangnoi District, Ayutthaya Province, using Mixed Methods. by overall was at high level, Findings were the level of people's opinion on the effectiveness of the implementation of the culture of political Participation of people. Due to the based not found to consequently different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were found that general people did not understand the political participation, Local administrative organizations did not have the effective process for the political communication election process consisted of many steps causing confuse and wasting of time local politicians lacked political ethics. People did not have time to participate in political activities. Because people had different occupations.

Keywords: Culture; Political Culture; Political Participation

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

วัฒนธรรมการเมืองเริ่มต้นจากกการอบรมกล่อมเกลาทางสังคม ซึ่งเป็นทั้งระดับครอบครัว นอกครอบครัว และสังคมไทยเป็นสังคมที่เน้นความเป็นอิสระ จากอดีตถึงปัจจุบันที่พบว่า ลักษณะการปกครองของไทยในอดีตล้วนปลูกฝังและหล่อหลอมให้คนไทยส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีตประเพณี ดั้งเดิมที่เน้นอำนาจนิยม ประชาชนส่วนใหญ่มิได้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (นุชาวดี อิศรภักดี, 2545) ระดับเศรษฐกิจและระดับการศึกษามีผล ต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในชุมชน ทั้งนี้เพราะประชาชนมีการศึกษาน้อย การเปลี่ยนแปลงสังคมอาจจะล้าหลัง ไม่ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ๆ โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อการขยายตัวของการีส่วนรวมทางการเมือง รวมทั้งทราบว่าจะมีการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะรู้สึกสับสนไม่รู้ว่าจะเลือกใคร วัฒนธรรมการเมืองของไทยมีการใช้เงินซื้อเสียงมาอย่างต่อเนื่องและรุนแรงจนถึงช่วงโค้งสุดท้าย ประชาชนไม่ให้ความสนใจและไม่มีเวลาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่าจะทำให้ระบบการเมืองตอบสนองต่อตนเอง สามารถลดความเหลื่อมล้ำ และแก้ปัญหาคอร์รัปชั่นได้อย่างแท้จริง ประชาชนยังถูกครอบงำทางแนวคิดหรือการปลูกฝังทางความคิดและให้ความเข้าใจในระบบอุปถัมภ์และศักดินาอยู่ (พิศาล พันธุเสนีย์, 2553)

ดังนั้นปัญหาข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาปัญหาของประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาศึกษาเกี่ยวกับ“วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”จะทำอย่างไรจึงจะทำให้คนในสังคมมีความโน้มเอียงทางการเมืองในลักษณะที่ยอมรับอำนาจรัฐเชื่อฟังปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งเป็นผลของการตัดสินใจในทางการเมืองอย่างเดียว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่ว ๆไปมีความสนใจที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินปัญหาทางการเมืองและไม่มีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในฐานะที่มีความหมายมีอิทธิพลต่อการเมืองโดยมีทัศนะคติว่าตนเองกับการเมืองเกี่ยวข้องกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการดำเนินงานวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมีจำนวน 54,853 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอำเภอวังน้อย, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1972) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม และรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม **และรายด้าน**

(n=397)

ที่	วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	**ระดับความคิดเห็น**		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	4.00	0.80	มาก
2	ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	4.15	0.83	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมทางเมือง	3.93	0.79	มาก
4	ด้านติดตามและสอดส่องดูแล	3.92	0.78	มาก
	รวม	**4.00**	**0.80**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากทุกด้าน คือด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ด้านการมีส่วนร่วมทางเมือง และด้านติดตามและสอดส่องดูแล

2. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=397)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t /F	Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	การสื่อสารทางการเมืองฯ	5.609	- 0.091	-	✓
2.	อายุ	การสื่อสารทางการเมืองฯ	-0.795	- 0.111	-	✓
3.	การศึกษา	การสื่อสารทางการเมืองฯ	-0.871	- 0.079	-	✓
4.	อาชีพ	การสื่อสารทางการเมืองฯ	-0.552	- 0.165	-	✓
5	รายได้	การสื่อสารทางการเมืองฯ	-0.107	-0.159	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
การนำเสนอข่าวสารทางการเมืองของสื่อในบางครั้งบิดเบือนความจริง	รัฐควรสนับสนุนให้สื่อมีความอิสระในการนำเสนอข้อมูลข่าว สารทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนได้ข่าวสารข้อมูลทางการเมืองที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสนใจการเมืองมากขึ้น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีกระบวนการในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเมืองการปกครองท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ	ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานขององค์ปกครองท้องถิ่นเพื่อจัดทำระบบและรับผิดชอบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง
มีความเบื่อหน่ายในการเมืองไทย	หน่วยงานของรัฐควรรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆตลอดจนนโยบายของ

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	รัฐบาล และพยายามชักจูงให้ประชาชนมีความสนใจเกี่ยวกับการเมือง เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองให้ดีขึ้น
การเมืองไทยแบ่งพรรค แบ่งพวก คนดีไม่ค่อยมีโอกาสเข้าไปทำหน้าที่ในสภา	ควรเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่มีอุดมการณ์ และนโยบายที่มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยว่า การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ปัญหาการคอรัปชั่น และปัญหาทางด้านศีลธรรมของนักการเมือง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีความเห็นว่า การเมืองท้องถิ่นยังมีปัญหาในการแบ่งพรรคแบ่งพวก การขาดจริยธรรมของนักการเมืองการไม่มีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากประชาชนประกอบอาชีพที่แตกต่างกันส่วนใหญ่จะมาเลือกตั้งตามวาระและขาดการติดตามผลงานทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ส่วนหนึ่งมีความรู้สึกเบื่อหน่ายจากการเมือง ข้อเสนอแนะผู้นำท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และประชาชนในเขตพื้นที่นั้นๆ ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเข้าไปใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การติดตามการฟังข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และสนองต่อความต้องการของประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ระดับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อภิปรายได้ว่า มีความรู้และเข้าใจในหลักการที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติธร กล่ำคุ้ม และเชียวชาญ อาศุวัฒนกูล (2561) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยาเขตศาลายา”ผลการวิจัยพบว่า“วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นอกจากนี้ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง และสาขาวิชาที่ศึกษา ด้านอยู่ในระดับมาก

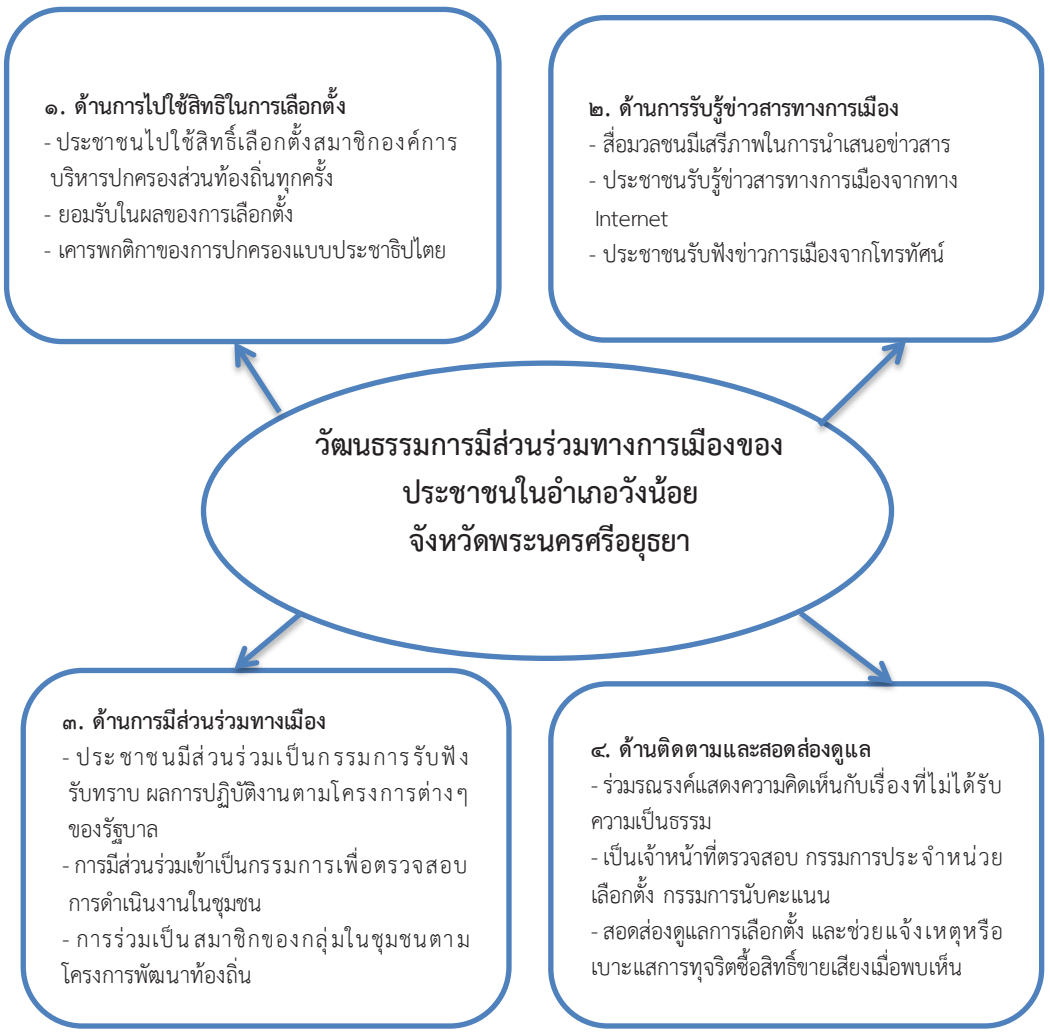
2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายศรายุทธ นกใหญ่ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก” ผลการวิจัยพบว่า “1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงที่สุดคือ ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจต่อเพื่อนมนุษย์ 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยพบว่า อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง มีผลทำให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกัน ความแตกต่าง

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ประชาชน มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

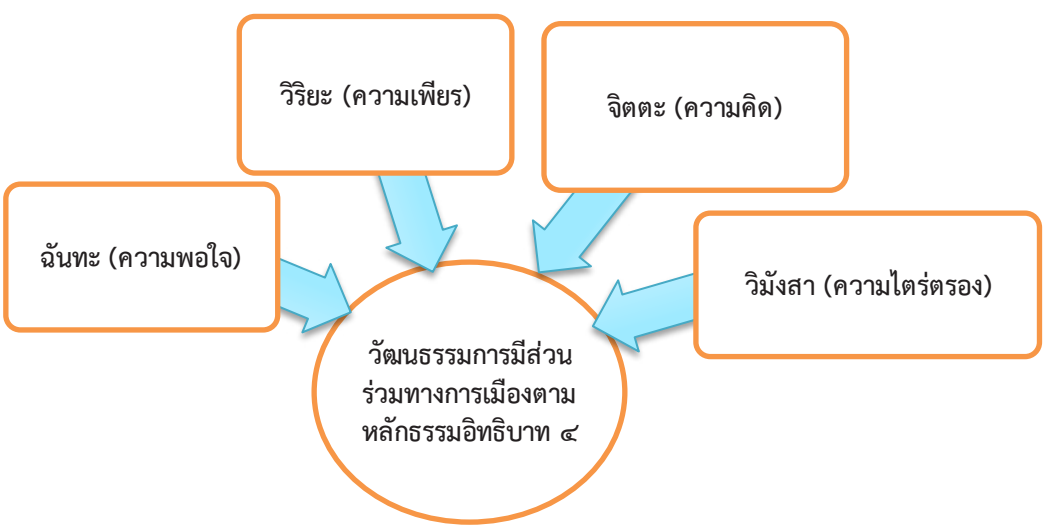
1. ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นทุกครั้ง ประชาชนยอมรับในผลของการเลือกตั้ง แม้ฝ่ายตนพ่ายแพ้ก็ไม่มีการประท้วงเพื่อล้มเลิกการเลือกตั้งนั้นแต่อย่างใด และประชาชนเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตยยอมรับเสียงข้างมาก

2. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สื่อมวลชนมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร และประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยไม่ถูกปิดกั้นจากรัฐบาล ประชาชนรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากทาง Internet และ ประชาชนชมรับฟังข่าวการเมืองจากโทรทัศน์

3. ด้านการมีส่วนร่วมทางเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆของรัฐบาล ประชาชนมีส่วนร่วมเข้าเป็นกรรมการเพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน มีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานในชุมชน และประชาชนมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการพัฒนาท้องถิ่น

4. ด้านติดตามและสอดส่องดูแล ประชาชนได้ร่วมรณรงค์แสดงความคิดเห็นกับเรื่องที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ท่านตรวจสอบ ติดตามโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่าถูกต้อง โปร่งใสและเกิดประโยชน์ เคยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนน กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และประชาชนสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง และช่วยแจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิ์ขายเสียงเมื่อพบเห็น หรืออาสาสมัครขององค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักธรรมอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1) ฉันทะ (ความพอใจ) ผู้ปฏิบัติงานต้องชอบหรือศรัทธางานที่ทำอยู่ และมีความสุขกับงานที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกิจกรรม ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ โดยเต็มใจ โดยการประพฤติชอบทางกาย 2) วิริยะ (ความเพียร) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง

หมั่นฝึกตนเองเข้าร่วมประชุมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) จิตตะ (ความคิด) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีจิตใจหรือสมาธิจดจ่อกับงานที่ทำ รวมถึงมีความรอบคอบและความรับผิดชอบในงานที่ทำอย่างเต็มสติกำลัง แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกันทั้งชุมชน 4) วิมังสา (ความไตร่ตรอง) หมั่นตริตรองพิจารณาหาเหตุผลในงานที่ทำ ทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด ปรับความเห็นเข้ากันได้ คือ เคารพรับฟังความคิดเห็นกัน มีความเห็นชอบร่วมกัน ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง

1.2) ภาครัฐควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำระบบและรับผิดชอบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

1.3) ภาครัฐควรสนับสนุนให้สื่อมีความอิสระในการนำเสนอข้อมูลข่าว สารทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1) ควรจัดการประชุมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ และบทบาทตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

2.2) ควรมีการรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีการติดตามข่าวสารผ่านสื่อ

2.3) ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์การเลือกตั้งให้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

3.2) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “แรงจูงใจในวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

3.3) ควรวิจัยเรื่อง “ข่าวสารทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้ประชาชน”

เอกสารอ้างอิง

นิติธร กล่ำคุ้ม และเชียวชาญ อาศุวัฒนกูล (2561). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา*.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

นุชาวดี อิศรภักดี (2545).*การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย:กรณีศึกษาพนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิศาล พันธุเสนีย์ (2553). *กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ในการเลือกตั้งวันที่ 4 ตุลาคม 2552*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรายุทธ นกใหญ่ (2558). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยกาญจนา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยาข้อมูลพื้นฐาน อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2562. สืบค้นจาก: http://www.ayutthaya.go.th [ธันวาคม 2562].

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York .Harper and Row Publications.

การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PROMOTION OF POLITICAL UNDERSTANDING IN THE DEMOCRACY OF THE PEOPLE AT PHRA-INTHARAJA SUB–DISTRICT MUNICIPALITY, BANG PA-IN DISTRICT, AYUTTHAYA PROVINCE

ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ
Pinanong Thongbo
E-mail: pinanong_994@windowslive.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ดังนั้น ควรแนะนำให้ออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

คำสำคัญ : การเสริมสร้าง; ความเข้าใจการเมืองการปกครอง; ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This research article was to study the opinions level for compare people's opinions and To study problems and suggestions of promotion of political understanding in the Democracy of the people at Phra-Intharaja Sub–District Municipality, bang pa-in District, Ayutthaya Province. Using mixed methods, finding the level of promotion of the political understanding in the Democracy of the people at Phra-Intharaja Sub–District Municipality, bang pa-in District, Ayutthaya Province were at high level. Based on different is not found to be different no aspect the research hypothesis. Problems and obstacles were that for the cooperation in going out to exercise the right to vote. The proposal should go out to exercise the right to vote.

Keywords: Promotion; Political Understanding; Democracy

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2 ลักษณะคือ รัฐธรรมนูญ มุ่งจะใช้บังคับเป็นการถาวรโดยที่มีการยกร่างกันอย่างเป็นระบบ กับรัฐธรรมนูญที่มุ่งจะใช้บังคับเป็นการชั่วคราวซึ่งมักเรียกธรรมนูญการปกครอง ปัจจุบัน พบว่ามีความพยายามในการพัฒนาด้านต่าง ๆ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินและงบประมาณ และให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดไว้ในหมวดที่ 14 การปกครองท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 รวม 10 มาตรา (อุทัย หิรัญโต, 2530) จากหลักการกระจายอำนาจ และการปกครองตนเองโดยระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ก่อให้เกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ โดยนับแต่ที่ได้ดำเนินการบริหารงาน และพัฒนาเทศบาลในหลายปีติดต่อ กันมา ประชาชนยังไม่ได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ให้ตรงกับความต้องการเท่าที่ควร และยังเป็นการยากที่จะทำให้ประชาชนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติงานสิทธิเสรีภาพทุกประการ ทั้งนี้เพราะวิสัยของมนุษย์มีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมจึงมีการกระทบกระทั่ง และละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นได้ เพราะประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจความคิดเห็นที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย และการมีอุดมคติทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย พระขรรค์ชัย สุวุฑฺโฒ (เจริญ ศิลป์), (2559)

การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ (วิทยากร เชียงกูล, 2550) ความสำคัญของประชาธิปไตยท้องถิ่น เริ่มเป็นสิ่งที่ถูกละเลย และถูกลดความสำคัญลงไปมากขึ้นเรื่อย ๆ การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นภายหลังการกระจายอำนาจกลับไม่ได้ทำให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเป็นไปตามหลักการปกครองตนเองอย่างแท้จริง เพราะให้ความสำคัญกับการใช้ประชาธิปไตยผ่านตัวแทนเช่นเดียวกับประชาธิปไตยระดับชาติโดยมีการเลือกผู้แทนสำหรับทำหน้าที่การบริหาร และหน้าที่นิติบัญญัติในสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับทำให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมีปัญหาไม่ต่างจากประชาธิปไตยระดับชาติ (สถาบันพระปกเกล้า, 2562)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า ควรศึกษา การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระบอบประชาธิปไตย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการเสริมสร้างความเข้าใจในระบอบการปกครองประชาธิปไตยของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,002 คน (เทศบาลตำบลพระอินทราชา, 2562, ออนไลน์) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่คุณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม (n=286)

การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	3.57	0.49	มาก
หลักเสรีภาพ	3.42	0.49	มาก
หลักความเสมอภาค	3.49	0.53	มาก
หลักการปกครองโดยกฎหมาย	3.42	0.53	มาก
หลักเสียงข้างมาก	3.42	0.55	มาก
โดยรวม	**3.46**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักเสรีภาพ ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย และ ด้านหลักเสียงข้างมาก ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอ บประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	0.380		0.701		/
อายุ		1.943	.023*	/	
ระดับการศึกษา		7.256	.000*	/	
รายได้ต่อเดือน		1.587	.193		/

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มี อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	ประชาชนไม่รู้ถึงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย	ควรส่งเสริมการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
หลักเสรีภาพ	การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองถูกจำกัด	ไม่ควรตั้งเงื่อนไขในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากเกินไป
หลักความเสมอภาค	การถูกกีดกันการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพราะเงื่อนไขส่วนบุคคล	สนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่ถูกกีดกันเพราะเงื่อนไขส่วนบุคคล
หลักการปกครองโดยกฎหมาย	ประชาชนไม่เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง	ให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน
หลักเสียงข้างมาก	การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองภายใต้อิทธิพลของคนส่วนน้อย	ควรสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนเสียงข้างมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอแนะการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน คือ ควรส่งเสริมการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

ด้านหลักเสรีภาพ คือ ไม่ควรตั้งเงื่อนไขในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากเกินไป

ด้านหลักความเสมอภาค คือ สนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่ถูกกีดกันเพราะเงื่อนไขส่วนบุคคล

ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย คือ ให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน

ด้านหลักเสียงข้างมาก คือ ควรสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนเสียงข้างมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนต้องส่งเสริมการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรภิรมณ์ ศรีทองคำ, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน อยู่ในระดับมาก

2. ด้านหลักเสรีภาพ พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ไม่ควรตั้งเงื่อนไขในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์, (2015) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” พบว่า ด้านหลักเสรีภาพ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่ถูกกีดกันเพราะเงื่อนไขส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์, (2015) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี” พบว่า ด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก

4. ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุหงา ทาระพันธ์, (2550) ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2549” พบว่า ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย อยู่ในระดับมาก

5. ด้านหลักเสียงข้างมาก พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ควรสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนเสียงข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญ แดนนาเลิศ, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มคนอีสานในตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” พบว่า ด้านหลักเสียงข้างมาก อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนทุกเพศทุกวัยมีความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระขรรค์ชัย สุวุฑฺโฒ (เจริญศิลป์), (2559) ได้ศึกษา “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ” พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์, (2551) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติในทางทิศทางเดียวกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ 0.05

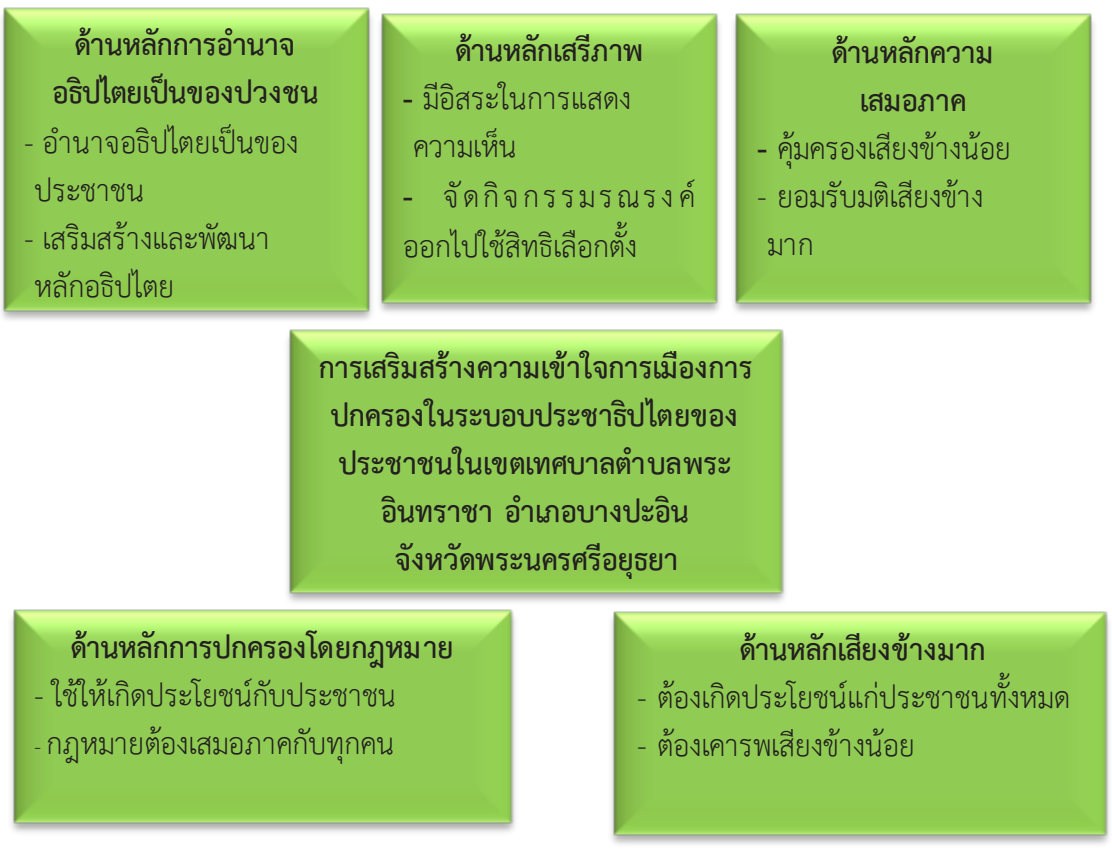
3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชุติเดช สุวรรณมณี, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติในทางทิศทางเดียวกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ 0.05

4. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนมีความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พระขรรค์ชัย สุวุฑฺโฒ (เจริญศิลป์), (2559) ได้ศึกษา “การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ” พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ในการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน พบว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เกี่ยวกับอำนาจ ความรู้และความเข้าใจการอยู่ในสังคม

ด้านหลักเสรีภาพ พบว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกคนมีเสรีภาพเท่าเทียมกันในการแสดงออก

ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันและการบังคับใช้ ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม พบว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องการเคารพเสียงส่วนน้อย โดยการใช้หลักกฎหมายต้องใช้ให้เกิดความเป็นธรรม

ด้านหลักเสียงข้างมาก พบว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนรู้และเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การให้ความรู้ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ให้ประชาชนรู้และเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เคารพเสียงส่วนน้อย โดยการใช้หลักกฎหมายต้องใช้ให้เกิดความเป็นธรรม และทุกคนมีเสรีภาพเท่าเทียมกันในการแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) มีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

2) มีนโยบายจัดตั้งหน่วยงานการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

3) มีนโยบายให้ความรู้ในการเมืองการปกครอง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

2) ตั้งหน่วยงานดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

3) ตั้งศูนย์อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัย การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) ควรมีการศึกษาการวิจัยเรื่องเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในระดับประเทศไทย

3) ควรมีการศึกษาวิจัย การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนบูรณาการกับหลักธรรมพระพุทธศาสนา

4) ควรมีการศึกษาวิจัย นโยบายที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

จรูญ แดนนาเลิศ. (2554). *พฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มคนอีสานในตำบลอ่างทอง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. (การค้นคว้าแบบอิสระ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชุติเดช สุวรรณมณี. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เทศบาลตำบลพระอินทราชา. (2562, 31 ตุลาคม). *รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. 2561 ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มี: http://stat.bora.dopa.go.th.

บุหงา ทาระพันธ์. (2550). *ความเข้าใจเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2549* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พรภิรมณ์ ศรีทองคำ. (2558). ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 2(2), 32-44.

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระขรรค์ชัย สุวุฑฺโฒ เจริญศิลป์. (2559). *การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามทัศนคติของประชาชนในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระมหาณรงค์ศักดิ์ วิชิรัมย์. (2015). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมทางการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน จังหวัดชลบุรี. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*, 9(2), 50-56

วิทยากร เชียงกูล. (255031 ตุลาคม). *หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http:// www. Witayakorndub.wordpress.com/2007/06/.com.

สถาบันพระปกเกล้า. (2562, 31 ตุลาคม). *ประสบการณ์ด้านประชาธิปไตยท้องถิ่นในต่างประเทศ*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มี: http://wiki.kpi.ac.th/index.phpสถาบันพระปกเกล้า.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อุทัย หิรัญโต. (2553). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี*

DESIRABLE LOCAL POLITICAL LEADERS CHARACTERISTICS LOCAL POLITICIANS' IN LINE WITH SAPPURISADHAMMA OF PEOPLE AT MUANGSAENSUK MUNICIPALITY, CHONBURI PROVINCE

นนท์ชนันท์กรณ์ ฝ่ายเทศ
Nontchanankorn Faithet
E-mail: phithak25@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น เปรียบเทียบความคิดเห็นและศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม เป็นการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ปัญหา อุปสรรค คือ บุคลิกภาพของผู้นำเข้าถึงได้ยาก ไม่สื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา และขาดการประสานงานกับชุมชน ดังนั้น ควรปรับปรุงบุคลิกภาพของผู้นำทางการเมืองให้เข้าถึงได้ง่ายสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและประสานงานกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้นำ; การเมืองท้องถิ่น; สัปปุริสธรรม

Abstract

This research article was to study local political leaders characteristics, to Compare the people's opinions, to Study problem, obstacles and suggestions for the Local Politicians' Desirable Leadership Characteristics in line with Sappurisadhamma Methodology was the mixed methods: Findings were as follows People's opinions Desirable local political leaders characteristics Local Politicians' was at high level. Compare Personal factors finding were different opinions at statistically significant, Problems obstacles were that don't set the goals and operation guideline in the same direction, Local Politicians' Leadership personality is hard to communicate with, Don't communicate problems directly and clearly and lack of communities coordination. Recommendations and operation guideline in the same direction, Improvement Local Politicians' Leadership personality to communicate with easier, improvement for communicate problems directly and clearly and make official contact easier, must plan for activities to promote harmony in communities.

Keywords: Leadership Characteristics; Local Politics; Sappurisadhamma

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (วุฒิสาร ตันไชย, 2548) การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฝึกฝนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจการบ้านเมืองที่สามารถพัฒนาต่อไปเป็นพลเมืองที่แข็งขันของประเทศชาติได้ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2552) อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการฝึกฝนความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยเพราะการเมืองท้องถิ่นนั้นมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ มีทั้งที่อยู่ในภาคการเมือง คือผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นภาคราชการส่วนท้องถิ่น คือพนักงานและหน่วยปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมเช่นผู้นำชุมชนหรือบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่องจากสมาชิกชุมชน (อุดม ทุมโฆษิต, 2539)

ส่วนที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ผู้นำทางการเมือง ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานในส่วนงานท้องถิ่นต่าง ๆ (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2535) เพราะถือเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ให้ดำเนินต่อไปได้ โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นควรจะต้องมีคุณสมบัติ คุณลักษณะ และภาวะผู้นำที่ดีที่พึงประสงค์เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ด้วยปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาในส่วนของคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์เป็นสำคัญ เพื่อศึกษาว่าผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ดีที่เหมาะสมควรจะต้องประกอบไปด้วยหลักข้อใดบ้างมีความสามารถทางใดบ้าง เมื่อพิจารณาหลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในหัวข้อที่เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ จึงเลือกสัปปุริสธรรม คือ ธรรมของสัตบุรุษ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของคนดี หรือธรรมของผู้ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนว่ามีความต้องการผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณลักษณะด้านใดบ้าง เพื่อเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี ที่สอดคล้องกับหลักสัปปุริสธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2554) เนื่องด้วยผู้นำที่มีคุณธรรมประจำใจ คือผู้นำที่เหมาะสมแก่การมอบอำนาจในการบริหารกิจการบ้านเมืองแทนประชาชนทั้งหลาย ซึ่งเป็นไปตามหลักประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เพื่อประโยชน์ในการคัดสรรผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในอนาคตภายภาคหน้าต่อไป (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อุฏฐายี), 2509)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเชิงสำรวจ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 36,230 คน (เทศบาลเมืองแสนสุข, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (อ้างใน สุรพล สุยะพรหม, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.976 และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่โดยมทีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ตามหลักสัปปุริสธรรม ของประชาชนในเขตเทศบาล เมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี **โดยภาพรวม** (n = 396)

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการบริหารงาน	4.29	0.32	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.16	0.35	มาก
3. ด้านการสื่อสาร	4.08	0.40	มาก
4. ด้านการประสานงานชุมชน	4.01	0.42	มาก
ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	**4.13**	**0.30**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 030) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสื่อสาร และด้านการประสานงานชุมชน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-2.30	-	0.77	-	√
อายุ	-	9.29	0.00*	√	-
ระดับการศึกษา	-	7.84	0.00*	√	-
อาชีพ	-	5.64	0.00*	√	-
รายได้ต่อเดือน	-	3.57	0.00*	√	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ตามหลักสัปปุริสธรรมในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ตามหลักสัปปุริสธรรม ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน มีค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน

ตารางที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน

คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการบริหารงาน	การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	ต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความยืดหยุ่น
ด้านบุคลิกภาพ	คลิกภาพของผู้นำทางการเมืองเข้าถึงได้ยาก ไม่ค่อยกระตือรือร้นกับการทำงาน	ปรับปรุงบุคลิกภาพให้เป็นผู้เข้าถึงง่าย และเป็นมิตรต่อประชาชน เป็นคนตื่นตัวอยู่เสมอ
ด้านการสื่อสาร	ไม่สื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา มีการสื่อสารทางเดียว ขาดการมีส่วนร่วม	ต้องสื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา และพัฒนาการสื่อสารให้มีการปฏิสัมพันธ์กันในทุกๆ ด้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกัน
ด้านการประสานงานชุมชน	ขาดการประสานงานกับชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาที่แท้จริง	ควรปรับปรุงนโยบายและรับทราบข้อมูลปัญหาที่แท้จริงของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียกร้องสิ่งที่ต้องการ

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต้องการผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการบริหารงาน คือ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้สามารถกำหนดเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ทั้งองค์กร และชุมชน มีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน

ด้านบุคลิกภาพ คือ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้เข้าถึงง่าย เป็นมิตรต่อประชาชน และเป็นคนที่ตื่นตัวอยู่เสมอพร้อมทำงานเพื่อประชาชน

ด้านการสื่อสาร คือ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นต้องสื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา และพัฒนาการสื่อสารให้มีการปฏิสัมพันธ์กันในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านองค์กร ด้านประชาชน เพื่อให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกันกับทางภาครัฐด้วย

ด้านการประสานงานชุมชน คือ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้สามารถปรับปรุงนโยบายและรับทราบข้อมูลปัญหาที่แท้จริงของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียกร้องสิ่งที่ต้องการ เพื่อวางแนวทางในการแก้ไขปัญหา และทราบว่าการติดต่อประสานงานควรเข้าหาและเข้าถึงผู้ใดในชุมชนนั้นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

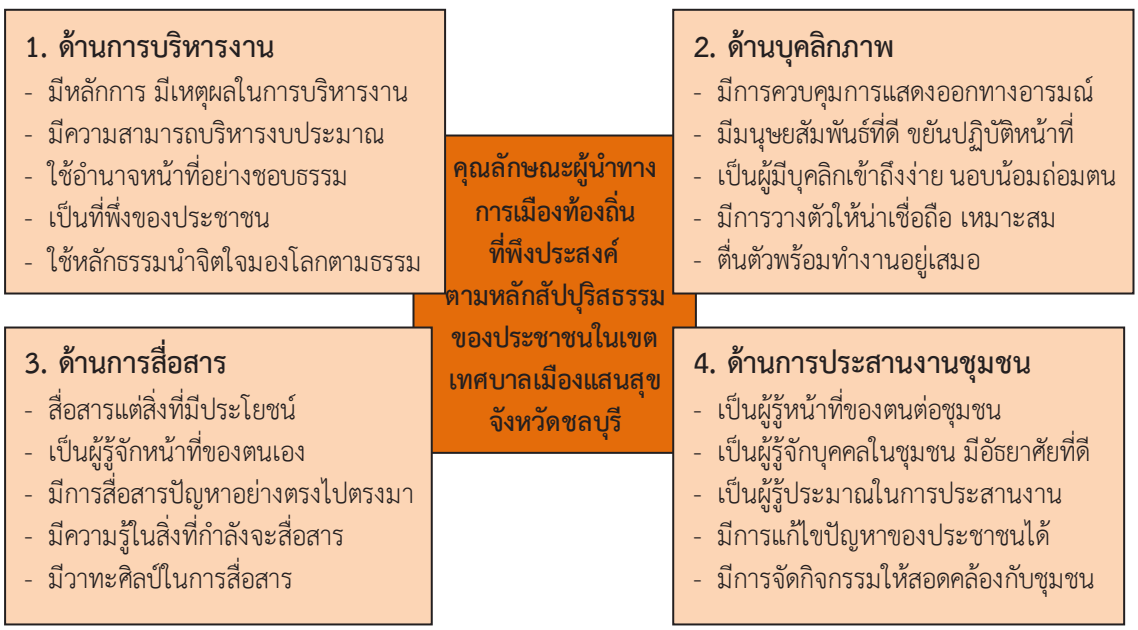
1. คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการประสานงานชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ บุญเลี้ยง และคณะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง "ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" พบว่า ลักษณะภาวะผู้นำที่ดี จะต้องประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ 2) ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี3) มีความมุ่งมั่นในการทำงานและอดทน 4) มีคุณธรรมจริยธรรม 5) มีส่วนร่วมในการบริหารงาน 6)มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี 7) มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 8) มีความสามารถในการสื่อสาร 9) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา 10) มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ และ 11) ผู้บริหารต้องรู้จักใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวีรกิจโสภณ (2559) ได้วิจัยเรื่อง "ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช" พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน กล่าวคือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดาภา งามตระกูลชล (2558) ได้ศึกษาเรื่อง "ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเมืองพัทยา : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ" พบว่า ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมือง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อามาลีนา มะสาเมาะ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา" พบว่า ประชาชนที่มีอายุ

ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรม ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี มีดังนี้

ด้านการบริหารงาน ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ต้องเป็นผู้ที่มีหลักการ มีเหตุผลในการบริหารงาน มีความสามารถบริหารงบประมาณ ใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม เป็นที่ พึ่งของประชาชน และใช้หลักธรรมนำจิตใจมองโลกตามธรรม

ด้านบุคลิกภาพ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ต้องเป็นผู้ที่มีการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขยันปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้มีบุคลิกเข้าถึงง่าย นอบน้อมถ่อมตน มีการวางตัวให้น่าเชื่อถือ เหมาะสม และตื่นตัวพร้อมทำงานอยู่เสมอ

ด้านการสื่อสาร ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ต้องเป็นผู้ที่สื่อสารแต่สิ่งที่มีประโยชน์ รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีการสื่อสารปัญหาอย่างตรงไปตรงมา มีความรู้ในสิ่งที่กำลังจะสื่อสาร และต้องมีวาทะศิลป์ในการสื่อสาร

ด้านการประสานงานชุมชน ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ต้องเป็นผู้รู้หน้าที่ของตนต่อชุมชน รู้จักบุคคลในชุมชน มีอัธยาศัยที่ดีต่อชุมชน รู้ประมาณในการประสานงาน มีการแก้ไข

ปัญหาของประชาชนได้ และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับชุมชนตามประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น คือ เป็นผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะตามหลักสัปปุริสธรรม ได้แก่ เป็นผู้มีเหตุผล เป็นผู้รู้ผลที่จะเกิดขึ้น เป็นผู้รู้จักตนเองและหน้าที่ รู้จักการบริหารงบประมาณ รู้จักกาลเทศะ รู้จักบุคคลในชุมชน และรู้จักการประสานงานชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีนโยบายเพิ่มศักยภาพและฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

2) ควรมีนโยบายจัดโครงการปฏิบัติธรรมประจำปีเพื่อเพิ่มศักยภาพทางจิตใจและอารมณ์ควบคู่ศักยภาพการบริหารงาน

3) ควรมีนโยบายให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทำงานร่วมกันกับผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น และชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) ควรจัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพและฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

2) ควรจัดทำโครงการปฏิบัติธรรมประจำปีเพื่อเพิ่มศักยภาพทางจิตใจและอารมณ์ ควบคู่ศักยภาพการบริหารงาน

3) ควรจัดทำโครงการบูรณาการร่วมกันระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและผู้นำทางการเมืองเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น และชุมชน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จในราชอาณาจักรไทย

2) ควรทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชน ในการสนับสนุนโครงการ "หมู่บ้านศีล 5" ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในราชอาณาจักรไทย

3) ควรทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

Greenberg, Jerald and Baron, Robert A, (2003). *Behavior in Organizations: Under Standing and Managing the Human Side of Work*, 8th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

ชนิดาภา งามตระกูลชล. (2558). *ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเมืองพัทยา : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ.* สารนิพนธ์ มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เทศบาลเมืองแสนสุข. (2562, 16 เมษายน). สถิติประชากร. สืบค้นจากhttps://saensukcity.go.th /news/ population-statistics.html.

นันทวัน แสนบัวคำ. (2558). *คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องตน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพสหวิริยาสาสน.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

พระครูวีรกิจโสภณ. (2559). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 16. ชำระเพิ่มเติม ช่วงที่ 1/ยุติ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระไพศาล ปิยธมฺโม (ช่วยทุกข์). (2556). *ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระไพศาล อาภสฺสโร (หมายเจริญศรี). (2556). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาททางการปกครองของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลหัวรอ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก*.สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ภาณุวัฒน์ เส้งสกูล และคณะ. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นเทศบาลตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา". *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ทักษิณ*. 16(1): 14-23.

วุฒิสาร ตันไชย. (2548). *การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อุฏฐายี). (2509). *"สัปปุริสธรรม" หนังสืออนุสรณ์เนื่องในโอกาสงานฌาปนกิจศพ นายชัย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท..

สมบัติ บุญเลี้ยง และคณะ. (2555). ลักษณะภาวะของผู้นำที่ดีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 29(2).: 23-27.

สุรพล สุยะพรหม. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.

อามาลีนา มะสาเมาะ. (2558). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา*. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

อุดม ทุมโฆษิต. (2550). *การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่:บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2552). *แปรถิ่น เปลี่ยนฐาน : สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา*

POLITICAL BEHAVIOR IN VOTING IN THE 2019 GENERAL ELECTION AT TACHANG SUB-DISTRICT, CHALERM PHRAGRIAT DISTRICT, NAKHON RACHASIMA PROVINCE

ณัฐกาญจน์ เข็มนาค
Natthakan Khemnak
E-mail: nattakan9777@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนและเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา อุปสรรค คือ ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ในการเลือกตั้ง ข่าวทางการเมืองทำให้เกิดความเครียด คนส่วนใหญ่จะไม่เข้าสมาชิกกลุ่มพรรคการเมือง ดังนั้น ควรให้ความรู้แก่ประชาชนถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และการติดตามข่าวก่อนตัดสินใจหรือเผยแพร่ออกไปต่อๆ กัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางการเมือง; การออกเสียง; การลงคะแนนเลือกตั้ง

Abstract

This research article was to study the level of people's Political Behavior in Voting in the 2019 General Election, to compare their Political Behavior, classified by personal data and to study problems and recommendations for development of Political Behavior. Using mixed research method, finding were as the follow the level of people's Political Behavior in Voting in the 2019 General Election was at high level. Different were not found to be related of different rejecting the Political Behavior research hypothesis. Problems and obstacles were that some legitimate voters did not get interest in general election, election does not improve their conditions of living. They voted just for the sake of voting.

Keywords: Political Behavior; Voting; General Election

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การเลือกตั้ง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องการเปลี่ยนการเมืองของนักการเมืองให้เป็นของพลเมือง โดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้พลเมืองและปรับประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนให้เป็นประชาธิปไตยโดยมีส่วนร่วมของพลเมือง โดยการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถ กำหนดรูปแบบของรัฐบาล และทิศทางนโยบายในอนาคตของรัฐบาล การยึดถือเสียงข้างมากเป็น เกณฑ์ในการเลือกตั้งเป็นวิธีการในการจัดตั้งรัฐบาล และเป็นหลักในการตัดสิน ประเด็นสาธารณะต่างๆ แต่ไม่ใช่เป็นเหตุผลของการกีดกันเสียงข้างน้อย ไม่ว่าจะเป็นเพราะชาติพันธุ์ความเชื่อทางศาสนา ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ระดับ รายได้ รัฐบาลหรือเสียงส่วนใหญ่ ที่มาจากการเลือกตั้งหรือการแต่งตั้ง ก็ตามไม่สามารถลิดรอนสิทธิดังกล่าวได้ (จิรพันธุ์ วิสูตรศักดิ์, 2547)

จากปัญหาคนไทยส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนพฤติกรรม การเมืองไทยก็จะยังเป็นไปแบบเดิม ๆ การพัฒนาการเมืองไทยมีข้อถกเถียงกันมาตลอดระหว่างระบบ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญกับคน จากทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเน้นที่ปฏิกิริยาของความสำนึก ตรึกตรองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ (สยามรัฐออนไลน์, [ออนไลน์)

ดังนั้น จากปัญหาพฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียง และจากความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3,198 คน (งานทะเบียนราษฎร์ตำบลท่าช้าง, 2562) โดยมีได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุรินทร์ นิยมางกูร, 2560, น. 181) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจาก

แบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา **โดยรวม**

(n=-356)

พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.49	0.87	ปานกลาง
2. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	3.59	0.57	มาก
3. ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง	3.78	0.49	มาก
4. ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง	3.79	0.52	มาก
5. ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง	2.49	0.79	น้อย
โดยรวม	**3.43**	**0.32**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-1.557	-	.120	-	✓
อายุ	-	6.112	.230	-	✓
การศึกษา	-	4.099	.170	-	✓
อาชีพ	-	0.991	.423	-	✓
รายได้	-	0.401	.752	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ข่าวทางการเมืองทำให้เกิดความเครียด มีแต่ความขัดแย้งกันของคนในสังคม	สื่อต่างๆ ควรให้ข่าวสารเป็นกลางและเป็นข้อเท็จจริง
ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงสิทธิหน้าที่ในการเลือกตั้ง	สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงมีตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง	คนส่วนใหญ่จะไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มพรรคการเมือง	ให้ข้อมูลที่ประชาชนเห็นประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคมทางการเมือง
ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง	ไม่ยอมรับความแตกต่างทำให้เกิดความแตกแยก	สร้างความเข้าใจความแตกต่างทางความคิด
ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง	ส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนพรรคการเมือง	ให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีพฤติกรรมการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง คือ สื่อต่างๆ ควรให้ข่าวสารเป็นกลางและเป็นข้อเท็จจริง

ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คือ สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิที่พึงมีตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง คือ ให้ข้อมูลที่ประชาชนเห็นประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคมทางการเมือง

ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง คือ สร้างความเข้าใจความแตกต่างทางความคิด

ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า พฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งหลังเกิดการทำรัฐประหารโดยทหาร ซึ่งประชาชนต้องการเลือกตั้งที่ ประชาชนอยากเลือกตั้ง แต่ความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้ประชาชนเกิดเบื่อหน่ายข่าวการเมืองมีแต่สร้างความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย อินทร์บุญ (2555) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 3 กรกฎาคม 2554” ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมเลือกตั้งของประชาชน ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับมาก

ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า พฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนสนใจการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความตื่นตัวการได้ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้ง ระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อประกอบการตัดสินใจ เลือกผู้สมัคร โดยดูผลการทำงาน การเตรียมพร้อมเพื่อไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ เข็มเมือง (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชน

ในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้สิทธิการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง พบว่า พฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจและติดตามนักการเมืองมากขึ้น ทำให้เห็นว่าประชาชนมีการตื่นตัวทางการเมือง และเข้าร่วมในการแสดงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ มีการประเมินข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพันธ เตชะอธิก และคณะ (2555) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติและพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2550 : จังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัยพบว่า ความเคลื่อนไหวของประชาชน มีความสนใจในการไปใช้สิทธิ การมีส่วนรวมของภาคประชาชน มีการเคลื่อนไหวแบบกระจายไปตามพื้นที่เขตเลือกตั้ง สวนใหญ่เป็นการเข้ารวมเวทีที่หน่วยงานต่างๆ และพรรคการเมืองจัดขึ้น

ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง พบว่า พฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า การสนับสนุนพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ๆ สำหรับบุคคลทั่วไป ได้แต่ติดตามและไปฟังการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น ติดตามและไปฟังการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น การได้รับรู้ข้อมูลจากการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองใน โอกาสต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ เข็มเมือง (2556) ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์" ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามและสนับสนุน อยู่ในระดับน้อย

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาโดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันเพศหญิงให้ความสนใจการเมือง ทั้งช่วงก่อนเลือกตั้งและช่วงเลือกตั้ง จะเห็นว่าในปัจจุบันการร่วมประท้วงหรือเรียกร้องทางการเมืองทั้งเพศหญิงเข้าร่วมทางการเมืองเช่นเดียวกับเพศชายต่างก็เข้าร่วมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร (2555) ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด" ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาโดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ทั้งพฤติกรรมก่อนเลือกตั้ง ช่วงเลือกตั้ง และหลังเลือกตั้ง ผู้ที่อายุช่วง 18-40 ปี จะ

สนใจการเมืองระดับปานกลาง แต่ประชาชนที่ช่วงอายุ 41-50 ปี อาจจะมีความสนใจการเมืองมากขึ้น ซึ่งคล้องกับงานวิจัยของ เอมวดี กาฬภักดี (2556) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบล หนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557” ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ ไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง

3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของทุกคน และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของการเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทน ที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาจึงไม่ส่งผลจะเห็นว่าทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมวดี กาฬภักดี (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบล หนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาโดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง จากสถิติการเลือกตั้งจะเห็นว่าประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น ทุกอาชีพก็หวังว่าเมื่อมีการเลือกตั้งทุกอย่างก็ดีขึ้น ประเทศไทยก็จะมีทางออกทางการเมืองเร็วขึ้น และหวังให้นักการเมืองแก้ปัญหาเรื่อง เศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า ระดับการศึกษา และการมีความรู้ความเข้าใจ ในทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาโดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง ประชาชนคาดหวังกับการเลือกตั้ง ที่ต้องการนักการเมืองที่ดี ทำงานโปร่งใส บริหารงบประมาณตรวจสอบได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร (2556) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ผลการวิจัยพบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้

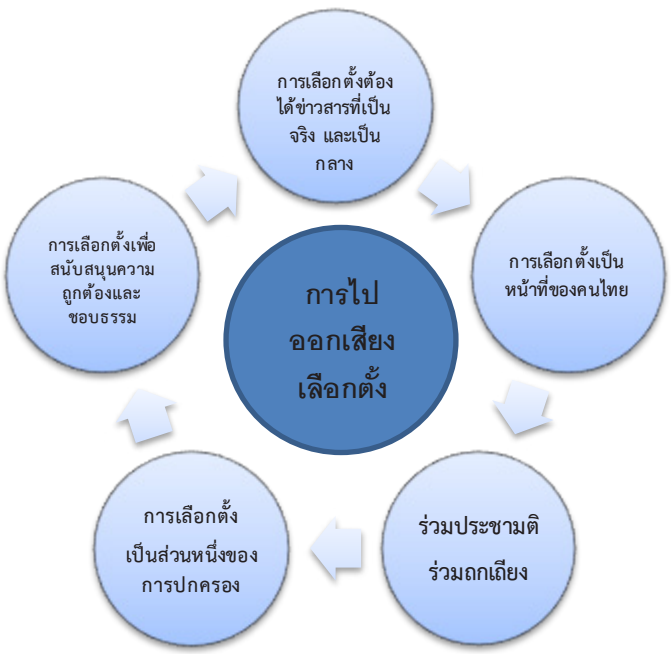
1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา การเลือกตั้งเป็นการปกครองโดยประชาธิปไตย เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องไปเลือกตั้ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศโดยการเลือกผู้แทน ที่ต้องอยู่ในขอบเขตการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและถูกต้องไม่บิดเบือน ประชาธิปไตยที่แท้จริง ต้องสนับสนุนความถูกต้องและชอบธรรมของสังคม โดยการออกเสียงประชามติเมื่อมีปัญหาหรือข้อถกเถียง

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง

2) ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรชี้แจงหรือรณรงค์เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน ถึงสิทธิประโยชน์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ การเป็นสมาชิกพรรคหรือองค์กรทางการเมืองให้ประชาชนเข้าใจ

4) ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาสและให้ความคุ้มครองให้ประชาชนได้ร่วมวิพากษ์การดำเนินงานของพรรคการเมือง

5) ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาส และประชาสัมพันธ์และให้สิทธิในการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยมีเงื่อนไขและขอบเขตการสนับสนุนพรรคการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เช่น การเลือกตั้งล่วงหน้า การตรวจสอบบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง

2) ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รณรงค์ทำความเข้าใจกับการไปใช้สิทธิ์ วิธีการปฏิบัติและพฤติกรรมที่ควรในการเลือกตั้ง

3) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม องค์กรทางการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของการการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรทางการเมือง เพื่อป้องกันการแตกแยกทางการเมือง

4) ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดเวที และให้โอกาสในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองโดยหน่วยงานรัฐเป็นเจ้าภาพในการจัดเวทีวิพากษ์

5) ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้สนับสนุนพรรคการเมือง แต่ต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “นโยบายพรรคการเมืองที่ส่งผลต่อการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง”

2) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ความเป็นกลางทางการเมืองของเจ้าหน้าที่รัฐ”

3) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ทัศนคติต่อการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”

4) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน”

5) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “นโยบายทางการเมืองในชนะการเลือกตั้งตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย”

เอกสารอ้างอิง

จิรพันธุ์ วิสูตรศักดิ์. (2547). *การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริการส่วนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาในการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู: ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ* (วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ปัญหาการเมืองไทย. (2562). *ระบบ หรือ คน.* สยามรัฐออนไลน์. สืบค้น 21 กันยายน 2562. จาก: https://siamrath.co.th/n/29958.

มานพ เข็มเมือง, การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์, *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์* ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2556): 108.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา.* สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สมพันธ เตชะอธิก และคณะ (2555). *การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติ และพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2550 : จังหวัดขอนแก่น.* (รายงานการวิจัย). โดยการสนับสนุนของสถาบันพระปกเกลา, (คณะมนุษยศาสตร และสังคมศาสตร: มหาวิทยาลัยขอนแกน.

สิทธิชัย อินทร์บุญ. (2555). *พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 3 กรกฎาคม 2554* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอมวดี กาฬภักดี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน: 117-122.

V.O. Key. (1966). *The Responsible Electorate; Rationality in Presidential Voting 1939-1960*. Cambridge: Belcamp of Harvard University Press.

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*

PROMOTION OF POLITICAL PARTICIPATION IN THE DEMOCRACY SYSTEM OF LOCAL ADMINISTRATION DEPARTMENT OFFICER

ธเดช ชวัลลักษณ์
Thadeth Chawanlak
E-mail: Tmgame1234@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ การแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีน้อย ควรส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสิทธิและเสรีภาพ ควรให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การส่งเสริม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the Promotion of Political Participation in the Democracy System of Local Administration Department Officer, using Mixed Methods. Findings were level of people's opinion on the Promotion of Political Participation in the Democracy System, The overall picture is in the middle level in every aspect. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that the sovereignty of the people. The government should encourage people to get involved and participate in various activities of the society regarding the principle of rights and freedom. Dissemination through media, etc.

Keywords: Promotion, Political Participation, Democracy

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โดยก่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยพัฒนามาจากรูปแบบการปกครองมาจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 จนกระทั่ง พ.ศ. 2475 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ซึ่งนับว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี การเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองจะมากหรือน้อยนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นผู้นำว่ายังขาดความรู้ทางการเมืองมากน้อยเพียงใด บางทีมีการผูกติดการเมืองกับวัตถุนิยมเข้ามามีบทบาทบ้างเพื่อที่นำมาแลกผลประโยชน์ของประชาชนทั้งชาติอยู่ จะเห็นได้อย่างชัดเจน คือก่อนการเลือกตั้งจะมีการซื้อเสียงจนทำให้เกิดเป็นค่านิยมที่ผิดเพี้ยนไปแล้ว ซึ่งจะมีคำที่ฮิตติดปากคือ “เงินมาก็กาให้” ซึ่งมันเกิดขึ้นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จนสิ่งเหล่านี้เป็นบทสรุปของประชาธิปไตยแบบไทย แต่ไม่มีมาคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ การศึกษาของผู้นำก็เป็นตัวแสดงให้เห็นว่าผู้นำสามารถทำได้โดยที่ไม่ต้องมาพึ่งปัจจัยทางด้านเงิน(ทินพันธุ นาคะตะ, 2543)การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงถือเป็นบทบาทที่สำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูงสุดและยังเป็นการที่จะสะท้อนถึงอำนาจอธิปไตยที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง และรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ได้มีการกำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2548)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นสำคัญเพราะอยากทราบว่าเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เฉพาะส่วนกลาง ซึ่งเป็นแกนนำให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยที่เริ่มจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ เป็นต้นแบบในการปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์. (2546) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 256 คน จากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 707 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น **โดยรวม**

(n=256)

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย	ระดับการส่งเสริม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ	3.22	0.74	ปานกลาง
2. ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม	3.22	0.72	ปานกลาง
3. ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม	3.25	0.67	ปานกลาง
4. ด้านช่องทางการสื่อสาร	3.23	0.72	ปานกลาง
โดยรวม	**3.23**	**0.60**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ด้านช่องทางการสื่อสาร ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	.847		.398		✓
อายุ		4.203	.006*	✓	-
การศึกษา		8.086	.000*	✓	-
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		5.674	.004*	✓	-

ตารางที่ 2 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ	การแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีน้อย	ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม	ติดภารกิจด้วยภาระประจำวันทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้	ควรเพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม	ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การรณรงค์ทางการเมือง	ควรเพิ่มกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สิทธิ เสริภาพที่พึงมีทั้งในหน่วยงานและประชาชนทั่วไป
ด้านช่องทางการสื่อสาร	การรณรงค์เชิญช่วยชวน	ควรเพิ่มช่องทางในการ

การส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	เลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ หรือการแสดงความคิดเห็น ต่างๆ มีน้อย	ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม มากขึ้นและอย่างทั่วถึง

จากตารางที่ 3 พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ คือ ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม คือ ควรเพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม คือ ควรเพิ่มกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สิทธิ เสริภาพที่พึงมีทั้งในหน่วยงานและประชาชนทั่วไป

ด้านช่องทางการสื่อสาร คือ ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมมากขึ้นและอย่างทั่วถึง

อภิปรายผลการวิจัย

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัฒ ผาสุโก, (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัด สุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

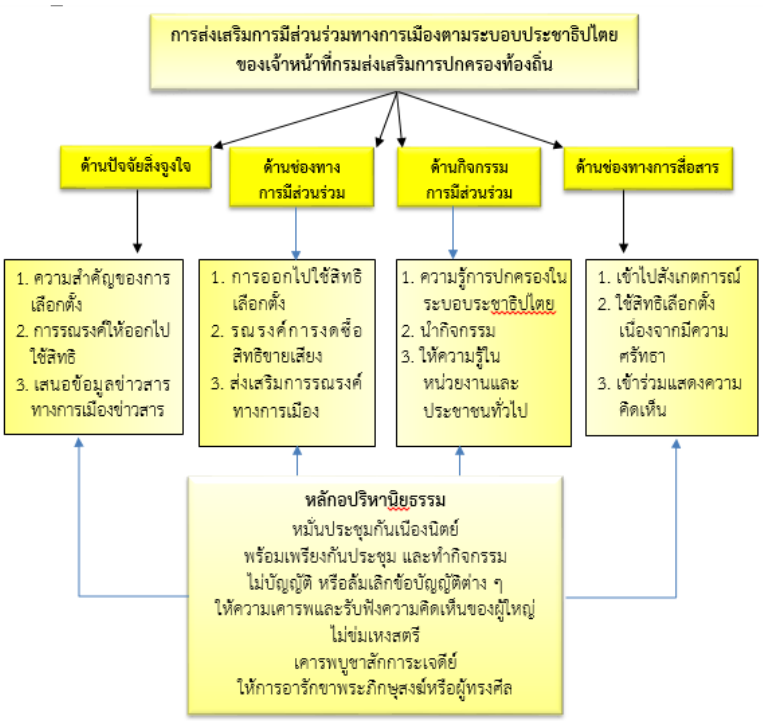
2. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีอายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บูรณ์ แพนพา, (2544) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลพนม

ไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของประชาชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในระดับปานกลาง ภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ มีปัญหาคือการแสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีน้อย จึงอภิปรายได้ว่า ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ภารกิจประจำวันทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ควรเพิ่มช่องทางให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ควรการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม ควรเพิ่มช่องทางให้มีกิจกรรมส่งเสริมทางการเลือกตั้งมากขึ้น การรณรงค์เชิญช่วยชวนเลือกตั้ง ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมมากขึ้นและอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัฒ ผาสุโก, (2559) ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์" ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอำเภอรัตนบุรี จังหวัด สุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อทำให้เกิดการตระหนักถึงการเข้ามาเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนและหน่วยงานต่างๆในการรณรงค์ให้เข้ามามีบทบาททางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยและทำให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความสามัคคีในการออกมาร่วมกันรณรงค์โดยตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ได้มีการกำหนดบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนตามรัฐธรรมนูญบัญญัติ

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยประชาธิปไตยในอุดมคตินั้นมีหลายช่องทาง เช่น การใช้สิทธิผ่านช่องทางต่างๆเพื่อให้ทราบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองจะทำให้สามารถเข้าร่วม

กิจกรรมทางการเมืองได้ เรียนรู้ผ่านสื่อยุคใหม่โดยผ่านทางสื่ออินเตอร์เน็ต ข่าวสารได้รวดเร็ว รับรู้สิทธิและหน้าที่ของระบอบประชาธิปไตยอย่างเสรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ ควรมีการส่งเสริมการเลือกตั้งให้มีความสำคัญตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2) ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยความเต็มใจ

3) ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4) ด้านช่องทางการสื่อสาร ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเข้าไปสังเกตการณ์ทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) ด้านปัจจัยสิ่งจูงใจ ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมรณรงค์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ด้านช่องทางการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งขององค์กร

3) ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งให้แก่หน่วยงานทีเกี่ยวข้อง

4) ด้านช่องทางการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินงานและสภาพ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) ควรศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งขององค์กร

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

เอกสารอ้างอิง

คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2544). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนครพนม.

ทินพันธุ นาคะตะ. (2543). *การเมืองการบริหารไทย ภาระของชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สหายบล็อกและการพิมพ์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

ปิ่นไพร ชาววัง. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองวารินทร์ชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต)*, บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พิบูรณ์ แพนพา. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

สุจิตรา บุณยรัตพันธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับประศาสนศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สุพัฒ ผาสุโก. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์"* (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี*

POLITICS AND GOVERNMENT IN DEMOCRATIC SYSTEM FROM THE PRISONERS' OPINIONS AT PATHUMTHANI PROVINCE PRISON

ปฐวี ท้ายเมือง
Pattawee Taymueng
E-mail: Topman4444@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาด ศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ความคิดเห็นต่อทางการเมืองการปกครองของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก นักโทษที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนนักโทษที่มีการศึกษาและระดับชั้นของนักโทษต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ ภาครัฐ จึงควรเสริมสร้างความเข้าใจทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยการจัดกิจกรรมอบรม เผยแพร่ความรู้ในสื่อหลักและสื่อรอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ประชาชน ได้รับความเสมอภาคทางสังคม และใช้หลักเหตุผลในการแก้ไขปัญหา

คำสำคัญ : การเมือง; การปกครอง; ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This article was to study the level of prisoners' opinions, to compare the prisoners' opinion and recommendations for the effectiveness of politics and government in democratic system from the prisoners' opinions at Pathumthani Province prison, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on politics and government of the prisoners at Phatumthani Province prison, by overall, were at high level the prisoners' opinions Based on different is found to be different accepting the research hypothesis. Problems and obstacles were that creating an understanding of politics and democratic governance by organizing activities to disseminate knowledge in primary and secondary media. Government sector should let people know the social equality without segregations. People should use reason to solve problems.

Keywords: Political; Dominance; Democracy

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การปกครองระบอบแบบประชาธิปไตย เป็นระบอบที่เน้นหนักให้ความสำคัญกับประชาชนมากที่สุดเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยยึดหลักการว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ (จรูญ สุภาพ, 2522) หลังจากที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน พบว่ามีความพยายามในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่อให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม (อุทัย หิรัญโต, 2530) แต่เนื่องจากในมาตรา 96 (3) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระบุว่า บุคคลที่ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีสิทธิในการเลือกตั้งซึ่งบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวก็มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน และเมื่อบุคคลดังกล่าวมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ได้เช่นเดียวกันกับประชาชนโดยทั่วไป และเนื่องจากรมราชทัณฑ์ได้พยายามจัดให้มีระบบการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังด้วยวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง โดยให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษา การอบรม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม การทำงานการฝึกวิชาชีพ การปฏิบัติศาสนกิจ การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงาม กิจกรรมสันทนาการ กีฬา รวมทั้งจะต้องมีโอกาสได้รับการติดต่อกับครอบครัว ญาติมิตร องค์กรเอกชนที่มีภารกิจเพื่อการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง และรับรู้ถึงข่าวสาร และความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2560 ซึ่งเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาอบรม และพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง ร่วมทั้งส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาดภายในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี ตามหลักการสำคัญในระบอบประชาธิปไตย 4 ประการ คือ (1) หลักการว่าด้วยอำนาจอธิปไตยของปวงชน (2) หลักการว่าด้วยหลักสิทธิเสรีภาพ (3) หลักการว่าด้วยความเสมอภาค และ (4) หลักการว่าด้วยภราดรภาพ ว่านักโทษเด็ดขาดภายในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างไร หลังจากได้รับการศึกษาและพัฒนาพฤตินิสัยขณะถูกคุมขังภายในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี ก่อนที่กรมราชทัณฑ์จะคืนตัวกลับสู่สังคม โดยสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคม และปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานีต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาด

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากประชาชนในเขต เรือนจำจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,906 คน (เรือนจำจังหวัดปทุมธานี, ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ, 2563) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี **โดยรวม**

(n=331)

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน	3.77	0.76	มาก
ด้านหลักว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ	4.12	0.74	มาก
ด้านหลักว่าด้วยความเสมอภาค	3.52	0.57	มาก
ด้านหลักว่าด้วยภารดรภาพ	4.19	0.76	มาก
โดยรวม	**3.90**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักว่าด้วยภารดรภาพ ด้านหลักว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน และด้านหลักว่าด้วยความเสมอภาค ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวแปรต้น	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	1.569	-	0.118	-	✓
อายุ	-	0.716	0.543	-	✓
การศึกษา	-	3.492	0.035	✓	-
ระดับชั้นของนักโทษเด็ดขาด	-	6.61	0.000	✓	-

จากตารางที่ 2 พบว่า นักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานีที่มีการศึกษา และระดับชั้นของนักโทษเด็ดขาดที่ต่างกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนนักโทษเด็ดขาดที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาด	**ข้อเสนอแนะ**
1) ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน	ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลายของสังคม
2) ด้านหลักว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ	ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิในการเป็นราษฎรของรัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม การเผยแพร่ผ่านสื่อหลักและสื่อรอง เป็นต้น
3) ด้านหลักว่าด้วยความเสมอภาค	ภาครัฐควรสนับสนุนให้ประชาชนได้รับทราบถึงความเสมอภาคทางสังคมโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก
4) ด้านหลักว่าด้วยภารดรภาพ	ประชาชนควรใช้หลักเหตุผลในการแก้ไขปัญหา ไม่ใช่ใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา

จากตารางที่ 3 นักโทษเด็ดขาดผู้ตอบคำถาม ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน คือ ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลายของสังคม

ด้านหลักว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ คือ ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิในการเป็นราษฎรของรัฐผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม การเผยแพร่ผ่านสื่อหลักและสื่อรอง เป็นต้น

ด้านหลักว่าด้วยความเสมอภาค คือ ภาครัฐควรสนับสนุนให้ประชาชนได้รับทราบถึงความเสมอภาคทางสังคมโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก

ด้านหลักว่าด้วยภารดรภาพ คือ ประชาชนควรใช้หลักเหตุผลในการแก้ไขปัญหา ไม่ใช่ใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามความคิดเห็นของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

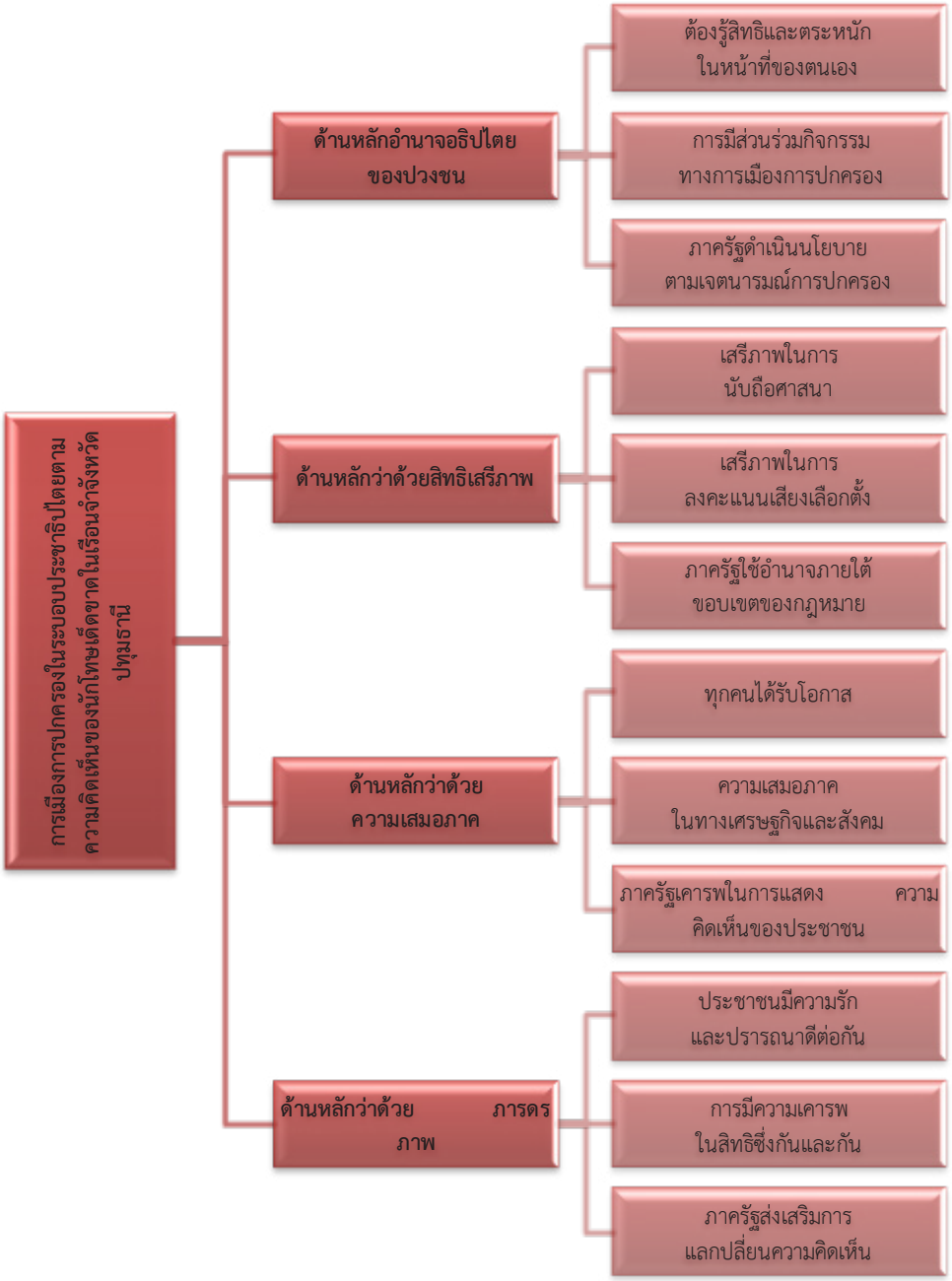
1) ความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ทางภาครัฐได้ส่งเสริมให้นักโทษได้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลายของสังคม และได้ส่งเสริมให้ได้รับรู้สิทธิและตระหนักในหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง พรมสวัสดิ์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในช่วง พ.ศ. 2551-2553” พบว่า พฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปรวมกลุ่มหรือเป็นแนวร่วมกับองค์กรทางการเมือง และการสนับสนุนพรรคการเมืองของชนชั้นล่าง มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ที่ระดับมาก

2) นักโทษเด็ดขาดที่มีเพศ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กรุณา ขันทอง (2551) ได้วิจัยเรื่อง “ความรู้เรื่องประชาธิปไตยของพนักงานบริษัท รอยัลอินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน” ผลการวิจัยพบว่า พนักงานบริษัท รอยัลอินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัดมหาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือน และภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความรู้เรื่องประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) นักโทษเด็ดขาดในเรือนจำจังหวัดปทุมธานีที่มีการศึกษาและระดับชั้นของโทษเด็ดขาดต่างกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า การศึกษา ได้ส่งผลต่อความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานีที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ พนักงานเทศบาลสุราษฎร์ธานี แตกต่างกัน

องค์ความรู้

1) **องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย**

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

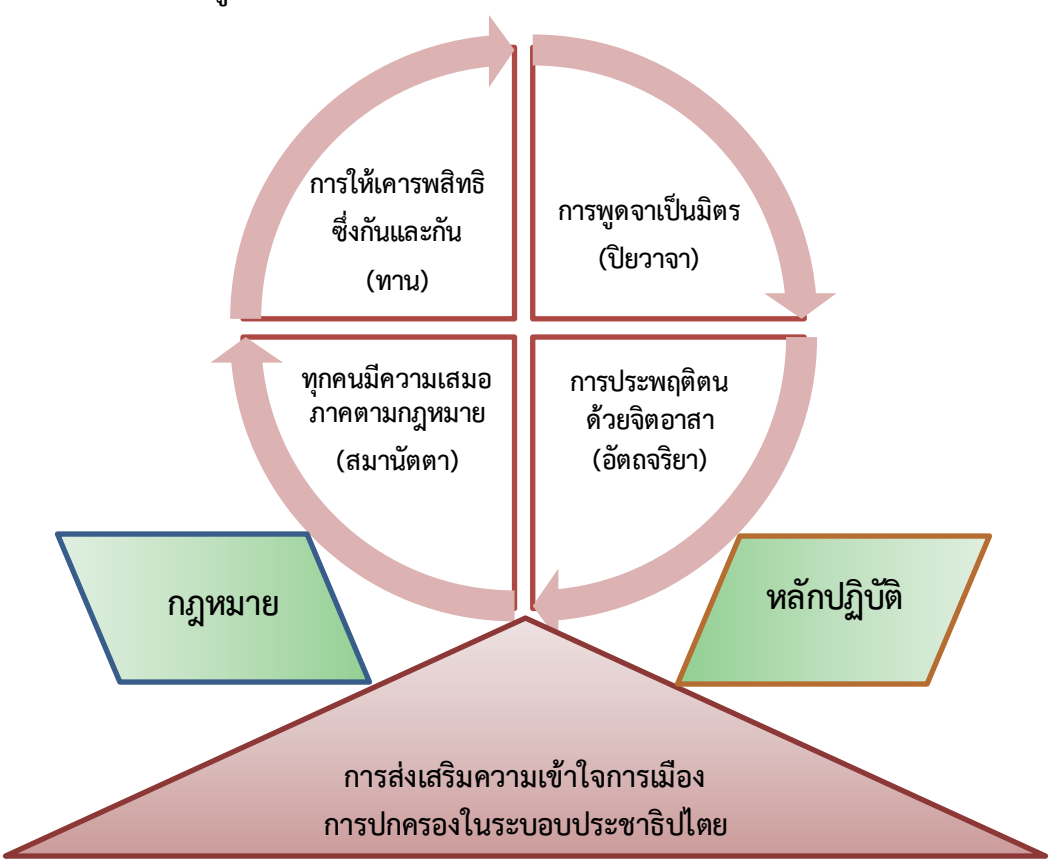
ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน พบว่า ประชาชนรู้ในสิทธิและตระหนักในหน้าที่ของตนเอง มีการแสดงออกในกิจกรรมทางการเมืองและสังคม และให้โอกาสประชาชนดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและสังคมภายใต้กรอบของกฎหมาย

ด้านหลักว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ พบว่า ประชาชนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา และมีเสรีภาพในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตามสิทธิในการเป็นราษฎร และภาครัฐควรเคารพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

ด้านหลักว่าด้วยความเสมอภาค พบว่า ประชาชนมีความเสมอภาคทางโอกาสในด้านเศรษฐกิจ และสังคมภายใต้รัฐธรรมนูญ ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในความเสมอภาคทางกฎหมาย โดยภาครัฐต้องใช้กฎหมายด้วยความธรรม และเสมอภาคกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ด้านมีหลักว่าด้วยภารดรภาพ พบว่า ประชาชนและภาครัฐควรให้ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของสังคม โดยยึดหลักเหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่างๆของสังคม ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ

1. การปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตนเอง คือ ประชาชนต้องรู้สิทธิและตะหนัก ในหน้าที่ของตนเอง เพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด และตรงตามวัตถุประสงค์ของประชาธิปไตย

2. มีความปรารถนาดีต่อกัน คือ ประชาชนต้องไม่ทำร้าย เบียดเบียน ซึ่งกันและกันทั้งด้านกาย วาจา ใจ ต้องช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ในด้านต่างๆโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมส่วนร่วมเป็นสำคัญ

3. การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ประชาชนต้องมีการแบ่งบัน เคารพ และไม่ดูหมิ่น หรือเอาเปรียบซึ่งกันและกัน อันจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

4. ความเสมอภาคทางสังคม เศรษฐกิจ และกฎหมาย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ร่วมทั้งไม่แบ่งแยกฐานะทางสังคม หรือเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้นักโทษเด็ดขาดได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริม ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น การจัดอบรมด้านกฎหมาย การอบรมเรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเรือน เป็นต้น

1.2) ภาครัฐควรออกกฎระเบียบ กำหนดเกณฑ์ให้นักโทษเด็ดขาดได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่ภาครัฐกำหนดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก่อนพ้นโทษจำคุก

1.3) ภาครัฐควรดำเนินนโยบายตามเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนส่วนน้อย

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1) กรมราชทัณฑ์ควรจัดโครงการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2.2) หน่วยงานภาครัฐควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นหรือคัดค้าน การรณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.3) หน่วยงานภาครัฐควรสร้างความตระหนักให้ประชาชนมีความสามัคคีกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียว ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การรับรู้ความเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.2) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง อิทธิพลของการให้ความร่วมมือรณรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

3.3) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การรับรู้สิทธิและตระหนักในหน้าที่ของประชาชนตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

กรุณา ขันทอง, (2551). *ความรู้เรื่องประชาธิปไตยของพนักงาน บริษัท รอยัลอินดัสตรีส์ (ไทย แลนด์) จำกัดมหาชน"* (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

จรูญ สุภาพ. (2522). *การพัฒนาประเทศ.* กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จำลอง พรมสวัสดิ์. (2554). *พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช 2551 – 2553*.. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก.

พรอนงค์ เพ็ชรรัตน์. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี* (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2560.(2560, 18 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 134 ตอนที่ 21 ก.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษา). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 143 ตอนที่ 40 ก.

สุจินต์ ธรรมชาติ, (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด.* กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อุทัย หิรัญโต. (2530). *การปกครองท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, (2530).

การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง*

PROMOTION OF THE POLITICAL CULTURE OF THE PEOPLE IN NIKHOMPHATTHANA DISTRICT, RAYOUNG PROVINCE

รัตนา สารักษ์
Rattana Sarak,
E-mail: Sunday.gartoon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยองเป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนทาง การเมืองประชาชนเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มเท่านั้น และเข้าใจการเมืองในลักษณะการยอมรับในอำนาจ คงมีความเชื่อว่าอำนาจการตัดสินใจเด็ดขาด เป็นอำนาจของรัฐบาลไม่ใช่ประชาชน

คำสำคัญ : การส่งเสริม; วัฒนธรรมทางการเมือง; ประชาชน

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for, People’s political culture promotion at Nikomphatthana District, Rayong Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on the People’s political culture promotion, by overall was at high level. Based on different is found to be different accepting the set hypothesis. Problems and obstacles were that parochial political culture still prevailed. People lacked political participation. People still see politics as the interest of individual groups. People understood politics as the acceptance. People still believed that the power of decision making belong to government, not people.

Keywords: Promotion; Political Culture; People

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

วัฒนธรรมการเมืองเป็นสื่อความคิดประการหนึ่งของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและเป็นสิ่งที่มีลักษณะซับซ้อนอยู่ในระบบสังคมการเมือง การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบสังคมการเมืองหนึ่งๆ จัดว่าเป็นสาระสำคัญในการบ่งชี้ถึงความโน้มเอียงหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองการปกครอง และส่วนต่าง ๆ ของระบบดังกล่าว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังมีน้อยโดยสาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจไม่ได้ขึ้นอยู่ที่ตัวผู้นำหรือกลุ่มคนที่มีอำนาจเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศอีกด้วย เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ระบบการเมืองจะพัฒนาให้ดีขึ้นได้นั้นประชาชนในประเทศส่วนใหญ่จะต้องมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุก ๆ ด้าน (วุฒิศักดิ์ บุตนุ, 2550) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นอีกเรื่องที่มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศไทยเพราะระบบการเมืองของประเทศไทยจะพัฒนาขึ้นได้นั้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนวิจัยเห็นว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เพื่อให้ทราบวัฒนธรรมทางการเมือง และมีแนวทางในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสำรวจและศึกษาถึงทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม วัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งข้อมูลดังกล่าว สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานการจัดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมทางการเมืองที่แท้จริงของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ประชาชน 12,236 คน (ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยอง, 2561) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, T., 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยรวม

(n=387)

ที่	ภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
		$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	4.10	0.65	มาก
2	ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.64	0.53	มาก
3	ด้านผู้นำจริยธรรม	3.68	0.59	มาก
	รวม	3.81	0.59	**มาก**

จากตารางที่1 พบว่า **การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.81, SD=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม และด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคม

ตัวแปรต้น	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-	6.46	0.002	✓	-
อายุ	-	7.70	0.002	✓	-
การศึกษา	-	14.09	0.001	✓	-
อาชีพ	-	12.99	0.000	✓	-
รายได้	-	15.71	0.001	✓	-

พัฒนา จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ	
1) ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนทางการเมือง ประชาชนเข้าใจว่าการเมืองเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มเท่านั้น	1) หน่วยงานของรัฐต้องเข้ามาดูแลและให้ความรู้กับประชาชนอย่างใกล้ชิด ลงพื้นที่ตรวจสอบประเพณีอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้วัฒนธรรมทางการเมือง
2) ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนาส่วนใหญ่ขาดความเสียสละทางด้านการเมือง ถ้าไม่มีผลประโยชน์กับตนเองส่วนมากจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือไม่สนใจทางการเมือง	2) ควรส่งเสริมการฟื้นคืนประชาธิปไตย คืนอำนาจให้ประชาชนในการตัดสินอนาคตของตัวเอง กองทัพของทหารกลับกรมกองไปทำหน้าที่ป้องกันประเทศ

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า	
1) ความสัมพันธ์ส่วนตัวเปิดโอกาสเฉพาะกลุ่มของตัวเอง และพวกพ้อง	1) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแยกแยะเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกัน
2) ประชาชนไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง	2) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยอมรับการตัดสินใจของส่วนใหญ่พร้อมทั้งยอมรับเสียงส่วนน้อยด้วย
ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม	
1) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคลเหล่านั้นด้วย	1) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน
2) ประชาชนขาดการให้ความร่วมมือจากสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน	2) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้อง สร้างค่านิคมที่รู้จักประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันในสังคม

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนทางการเมืองประชาชนยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ประชาชนสนใจและเข้าใจการเมืองในลักษณะการยอมรับในอำนาจของผู้บริหารทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติประชาชนยังคงมีความเชื่อว่าอำนาจการตัดสินใจเด็ดขาดเป็นอำนาจของรัฐบาลไม่ใช่ประชาชน ประชาชนมอบอำนาจให้นักการเมืองโดยการเลือกตั้งแล้วไม่มีสิทธิทวงอำนาจคืน จนกว่าจะครบวาระเลือกตั้งใหม่

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้

1. ผลการวิเคราะห์การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน

ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในเขตอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง มีความคิดเห็นและความเข้าใจเรื่อง การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของ Gabridl A. Almond and Sindney Verba มากำหนดคำถามวัดการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามรวม 3 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง เกี่ยวกับเรื่องนโยบายทางการเมืองที่มาจากส่วนกลางเป็นนโยบายที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายศรายุทธ นกใหญ่,

(2558) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก” ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด

2) ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง เกี่ยวกับเรื่องการพูดคุยกับคนที่มีความเห็นต่างจะทำให้เกิดทะเลาะกันจึงไม่ควรจะกระทำการสนทนา ประชาชนต้องเชื่อฟังผู้นำทุกระดับทั้งท้องถิ่นและระดับประเทศ อย่างไม่มีข้อโต้แย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายอิสมาแอล เบญอิบรอฮีม และธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน (2561) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนต่อการสร้าง กระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคงเพื่อความสงบสุข และสันติในพื้นที่ได้

3) ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง เกี่ยวกับเรื่อง เชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดแต่ถ้าไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันก็ ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภรณ์ โง้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นการยึดถือเสียงข้างมากเป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยน้อยที่สุดกับประเด็นท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่าง กระตือรือร้นสำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน

แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ประกอบด้วย 3 ด้าน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นายศรายุทธ นกใหญ่** ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยี

ทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก" ผลการวิจัยพบว่า "การเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยพบว่า เพศ แตกต่างกัน มีผลทำให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ด้าน พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นายศรายุทธ นกใหญ่** ได้วิจัยเรื่อง "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก" ผลการวิจัยพบว่า "การเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยพบว่า อายุ แตกต่างกัน มีผลทำให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

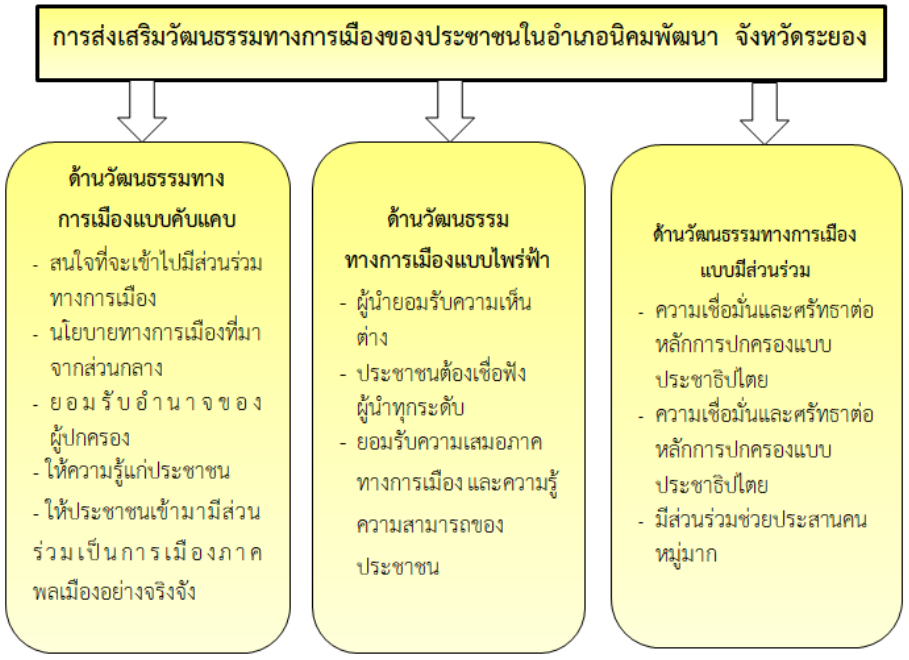
ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ด้าน พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นายศรายุทธ นกใหญ่** ได้วิจัยเรื่อง "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก" ผลการวิจัยพบว่า "การเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยพบว่า ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีผลทำให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ด้าน พบว่าแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภรณ์ โง้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี" ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่าอาชีพที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภรณ์ โง้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์ (2560) ได้วิจัยเรื่อง "วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี" ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่ารายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ประชาชน มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ อธิบายได้ว่า ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนทางการเมืองประชาชนยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ประชาชนสนใจและเข้าใจการเมืองในลักษณะการยอมรับในอำนาจของผู้บริหารทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ผู้นำรัฐบาลเป็นใครก็ได้ไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง ไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ผู้ปกครองว่าอย่างไรก็เอาอย่างนั้น การเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องมีก็ได้ การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมืองเท่านั้น

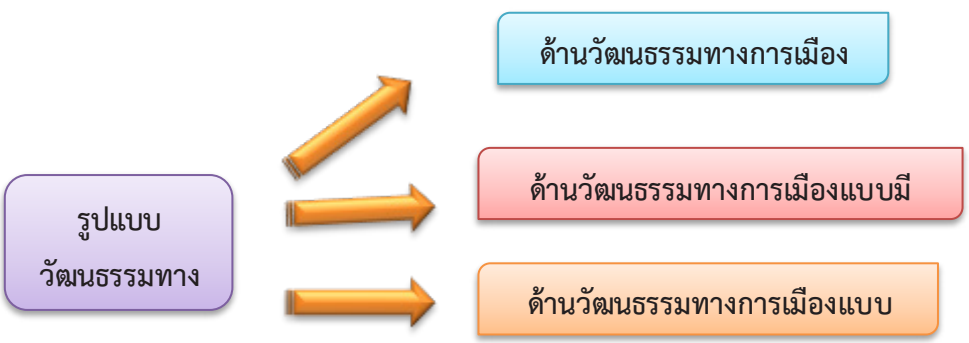
ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม

พบว่าประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ยังคงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมบ้าง ประชาชนบางยังเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีการวิพากษ์วิจารณ์รูปแบบประชาธิปไตยอย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ประชาชนยังมีการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการแสดงถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่บ้างแต่เพียงเล็กน้อย ประชาชนยังเชื่อว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดแต่ถ้าไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง

ปัจจุบัน ควรได้รับการแก้ไข ผู้นำชุมชนประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การมีส่วนร่วมช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรักทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก

ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า

พบว่าประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ยังคงมีความเชื่อว่าประชาชนต้องเชื่อฟังผู้นำทุกระดับทั้งท้องถิ่นและระดับประเทศ อย่างไม่มีข้อโต้แย้งอำนาจการตัดสินใจเด็ดขาดเป็นอำนาจของรัฐบาลไม่ใช่ประชาชน ประชาชนมอบอำนาจให้นักการเมืองโดยการเลือกตั้งแล้วไม่มีสิทธิทวงอำนาจคืน จนกว่าจะครบวาระเลือกตั้งใหม่ ทหารหรือกลุ่มบุคคลที่ทำการยึดอำจากการปกครองจากรัฐบาล โดยอ้างว่ารัฐบาลและนักการเมืองคอรัปชั่น ไม่ซื่อสัตย์ การพูดคุยกับคนที่มีความเห็นต่างจะทำให้เกิดทะเลาะกันจึงไม่ควรจะกระทำการสนทนา ความเสมอภาคทางการเมืองระหว่างบุคคลเป็นเพียงแนวคิดเท่านั้นเพราะทุกคนมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน และไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในตลอดทุกกระบวนการ และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า 1 สังเคราะห์จากงานวิจัยประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ดังนี้

ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนทางการเมืองประชาชนยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

ประชาชนยังเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย มีการวิพากษ์วิจารณ์รูปแบบประชาธิปไตยอย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์

ประชาชนยังคงมีความเชื่อว่าประชาชนต้องเชื่อฟังผู้นำทุกระดับทั้งท้องถิ่นและระดับประเทศอย่างไม่มีข้อโต้แย้งอำนาจการตัดสินใจเด็ดขาดเป็นอำนาจของรัฐบาลไม่ใช่ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ รัฐบาลควรดำเนินนโยบายรัฐสร้างเมือง คนสร้างชาติวัฒนธรรมทางการเมืองต้องพัฒนาคน

1.2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ควรจัดกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.3) ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในตลอดทุกกระบวนการ และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1) ควรปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ตระหนักว่าการเมืองเป็นหน้าที่โดยตรงของประชาชนทุกคน

2.2) ภาครัฐควรมีการกระจายผลประโยชน์ทางทรัพยากรท้องถิ่นอย่างเสมอภาค

2.3) ควรใช้เวทีสาธารณะเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มการเมืองเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น

3.2) ควรวิจัยเรื่อง “การเมืองก้าวหน้าเพราะประชาชนร่วมใจ”

3.3) ควรวิจัยเรื่อง “ประชาชนเข้าใจ ระบอบประชาธิปไตยก้าวหน้า ประชาชนเป็นสุข”

เอกสารอ้างอิง

เลือกตั้งประจำจังหวัดระยอง ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2561, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER35/DRAWER050/GENERAL/DATA0000/00000162.PDF [14 ธันวาคม 2562)

ธนาภรณ์ โง้วเจริญ และวัชรินทร์ ชาญศิลป์. (2560). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี*. (วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์). ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560).

วุฒิศักดิ์ บุตนุ. (2550). *วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวบ้านหมู่บ้านหวายหลึม (หมู่ที่ 3, 6, 9 และ 10) ตำบลมะบ้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคม.

ศรายุทธ นกใหญ่. (2558). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเษก (สาร*นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการ

อิสมาแอล เบญอิบรอฮีม และธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน. (2561). *วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Yamane, T. (1973). Statistics: an Introductory Analysis, 3rdEd, New York Harper and Row Publications.

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี*

POLITICAL COMMUNICATION OF PRISON STAFF TOWARD PRISONERS INMATES OF PATHUM THANI PROVINCE PRISONERS

นิทัศน์ ภู่ประเสริฐ
Nitat Phuprasert
E-mail: Nitatjj@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขัง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องข่าวสารการเมืองทั่วไป เป็นประจำ ข้อเสนอ เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่มีเวลาในการหาความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ ข่าวสารทางการเมืองทั่วไปเนื้อหาข้อความ ควรมีความชัดเจน เจ้าหน้าที่เรือนจำมีการถ่ายทอดในลักษณะปกติทั่วไป ควรศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวสารที่ได้รับ

คำสำคัญ : การสื่อสาร; การเมือง; เจ้าหน้าที่เรือนจำ ; ผู้ต้องขัง

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for Political communication of prison staff towards prisoners, Pathum Thani Province prisoners, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on Political communication of prison staff towards prisoners, the overall picture is in the high level in every aspect. Based on different is found to be different accepting the set research hypothesis. Problems and obstacles were that should have time to provide information on a regular basis and now the problem is general political news. Clarity and understanding of the proposal should find the content that is clear and correct. The proposal should study for more information. To check the facts of the news received.

Keywords: Communication; politics; Prison staff; Inmates

---

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองกับผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ถูกปิดกลั้นโดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ มิให้ดูรับรู้ข่าวสารทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจมีความสำคัญหรืออาจเป็นความรู้พื้นฐานต่อผู้ต้องขัง ที่กำลังจะกลับสู่สังคม ใช้ชีวิตอย่างปกติเหมือนคนทั่วไป และมีสิทธิเท่าเทียมเหมือนคนทั่วไป เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งควรจะได้รับรู้ ข่าวสาร การเมือง เพื่อรับรู้เป็นพื้นฐาน ในการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้ผู้นำหรือผู้แทนซื้อสิทธิ์ขายเสียง ในการหวังผลประโยชน์จากคะแนนเสียงของบุคคลเหล่านี้ จึงต้องมีการนำข้อมูลข่าวสาร การเมืองทั่วไปที่เป็นปัจจุบันไปประชาสัมพันธ์ (อุทัย หิรัญโต, 2553) หรือบอกกล่าว เป็นวิธีการสื่อสารทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งบุคคลที่จะนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทั่วไป ประชาสัมพันธ์ หรือบอกกล่าวให้ผู้ต้องขังรับทราบได้ คือ ผู้คุม ซึ่งผู้คุมจะสามารถประชาสัมพันธ์และส่งข่าวสาร การเมืองให้กับผู้ต้องขังได้ การส่งข่าวสาร การเมืองทั่วไปนั้น เปรียบเสมือน การสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองของผู้คุม(วิทยากร เชียงกูร, 2550) ดังนั้น การสื่อสาร ทางการเมืองให้ประสบความสำเร็จจึงต้องเลือกช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาร และบริบททางการเมืองด้วยเช่นกัน อันจะนำไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารทางการเมืองให้กับผู้ต้องขังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดปทุมธานีกับผู้ต้องขัง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากจากผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,900 คน (เรือนจำจังหวัดปทุมธานี ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ งานทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง วันที่ 12 เมษายน 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลของระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี **โดยรวมและรายด้าน** (n=331)

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านผู้ส่งสาร	3.94	0.55	มาก
ด้านข่าวสาร	3.90	0.58	มาก
ด้านช่องทางการสื่อสาร	2.80	0.43	ปานกลาง
ด้านผู้รับสาร	2.83	0.43	ปานกลาง
โดยรวม	**3.37**	**0.43**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.37, S.D.=0.43) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผู้ส่งสาร ($\bar{X}$=3.94, S.D.=0.55) อยู่ในระดับมาก ด้านข่าวสาร ($\bar{X}$=3.90, S.D.=0.58) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผู้รับสาร ($\bar{X}$=2.83, S.D.=0.43) และด้านช่องทางข่าวสาร ($\bar{X}$=2.80, S.D.=0.43) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขังการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี **โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล**

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ		56.67	0.001*	✓	
การศึกษา		6.361	.002*	✓	
ระยะเวลาต้องโทษ		166.776	.000*	✓	
ระดับชั้น		64.759	.000*	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา ระยะเวลาการต้องโทษ และระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อ

ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านผู้ส่งสาร	เจ้าหน้าที่ ขาดความรู้ ให้ข้อมูลไม่เป็นกลาง	ควรมีการให้ความรู้ข้อมูลเป็นกลาง ไม่เอนเอียงพรรคใดๆ
ด้านสาร	ข้อมูลไม่ชัดเจน ขาดความน่าเชื่อถือ	ข่าวสารควรมีความชัดเจน มีความเชื่อถือได้ของการสื่อสาร
ด้านช่องทาง	มีช่องทางรับรู้ข่าวสารน้อย ไม่ทันต่อเหตุการณ์	ควรมีการถ่ายทอดในลักษณะปกติทั่วไป ไม่มีการให้ดูข่าวการเมือง
ด้านผู้รับสาร	ขาดการไตร่ตรองข้อมูลที่ได้รับ ไม่สอบถามให้ชัดเจน	ควรมีการนำข่าวสารที่ได้รับมา ไปพูดคุยเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ต้องขังตอบแบบสอบถาม เพื่อต้องการการสื่อสารทางการเมืองกับเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี ตามข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านผู้ส่งสาร ปัญหาคือ เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องข่าวสารการเมืองทั่วไป เป็นประจำ ควรให้เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีการหาเวลาในการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำและปัจจุบัน

2. ด้านข่าวสาร ปัญหาคือ ข่าวสารทางการเมืองทั่วไปเนื้อหาข้อความควรมีความชัดเจนและมีความเข้าใจ ควรหาเนื้อหา ข่าวสารที่มีความชัดเจนถูกต้อง

3. ด้านช่องทางข่าวสาร การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำมีการถ่ายทอดในลักษณะปกติทั่วไป ควรมีการถ่ายทอดในลักษณะทั่วไป

4. ด้านผู้รับสาร คือ ผู้รับสารมีการนำข่าวสารที่ได้รับมา ไปพูดคุยเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ควรศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวสารที่ได้รับ

อภิปรายผลการวิจัย

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลของระดับความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อการสื่อสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านผู้ส่งสาร ด้านข่าวสาร ด้านผู้รับสาร และด้านช่องทาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีรพงศ์ พงษ์ศิริเดชา** ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม” พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีอายุ อายุราชการ และประสบการณ์การทำงานภายในเรือนจำที่ต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับทัศนะต่อมาตรการการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา ระยะเวลาการต้องโทษ และระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำกับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิชาญ จำปาขาว** ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย: ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลักการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมีความแตกต่างกัน คือ แกนนำมีความรู้ ประสบการณ์และมีทักษะในการสื่อสารที่ดี ประกอบกับการมีเครือข่ายที่กว้างขวางทำให้การสื่อสารของกลุ่มได้รับความสนใจและสามารถดึงดูดโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดความคล้อยตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิตินัย นิยมวัน และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์** ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “การจัดการภาวะวิกฤติของการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศไทย กลุ่มเรือนจำประเภทเรือนจำจังหวัดมีดัชนีความวิกฤตโดยเฉลี่ยสูงที่สุด กลุ่มเรือนจำประเภททัณฑสถาน พบว่าเขตการบริหารที่มีดัชนีความวิกฤติน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนพบว่าประเทศไทยมีดัชนีความวิกฤติในเกณฑ์วิกฤติน้อย รองจากประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี” สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำกับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดปทุมธานี

ด้านผู้ส่งสาร	ด้านข่าวสาร	ด้านช่องทางข่าวสาร	ด้านผู้รับสาร
- การใช้ถ้อยคำที่น่าสนใจ ฟัง - สามารถสอบถามเรื่องเกี่ยวกับการเมือง - การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลาง - ศึกษาข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน - มีความรู้ ความควรไม่ควรในการให้ข้อมูล	- ข่าวสารทางการเมืองทั่วไปไม่มีการบิดเบือน - ความเหมาะสมรายละเอียดของข่าวที่สื่อ - ข่าวสารมีความเชื่อถือได้ - รู้เท่าทันเหตุการณ์ - เนื้อหาข่าวสารควรศึกษาและกลั่นกรอง	- การสื่อสารทางเมืองของเจ้าหน้าที่เรือนจำ - ข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ - มีการถ่ายทอดในลักษณะพูดคุย - สื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย - เพิ่มช่องทางและเปิดโอกาส	- ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซักถาม - มีความรู้ความเข้าใจในข่าวสาร - นำข่าวสารที่ได้รับไปพูดคุยหาข้อมูลเพิ่มเติม - นำความรู้ไปใช้หลังพ้นโทษ - ปรับทัศนคติเมื่อพ้นโทษ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ด้านผู้ส่งสาร พบว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำมีการใช้ถ้อยคำในการสื่อสารทางการเมืองมีถ้อยคำที่น่าสนใจฟัง สามารถสอบถามเรื่องการเมืองทั่วไปที่ถ่ายทอดสิ้นสุดและเปิดโอกาสให้ซักถามในเรื่องของการเมืองที่ไม่เข้าใจ ในการถ่ายทอด และถ่ายทอดออกมาในลักษณะที่มีเนื้อความข่าวสารที่เป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ด้านตัวข่าวสาร พบว่า ข่าวสารทางการเมืองที่เจ้าหน้าที่นำไปถ่ายทอดให้กับผู้ต้องขัง ตัวข่าวสารไม่มีการบิดเบือน เนื่องจากได้นำมาเปรียบเทียบกับเจ้าหน้าที่คนอื่น เนื้อความข่าวสารส่วนสำคัญจะตรงกันกับทุกคนที่ได้ถ่ายทอดออกไป ตัวข่าวสารที่ถ่ายทอดออกไปมีรายละเอียด ความเหมาะสม ช่วงเวลา ที่พอดีและเนื้อข่าวสารสามารถเชื่อถือได้

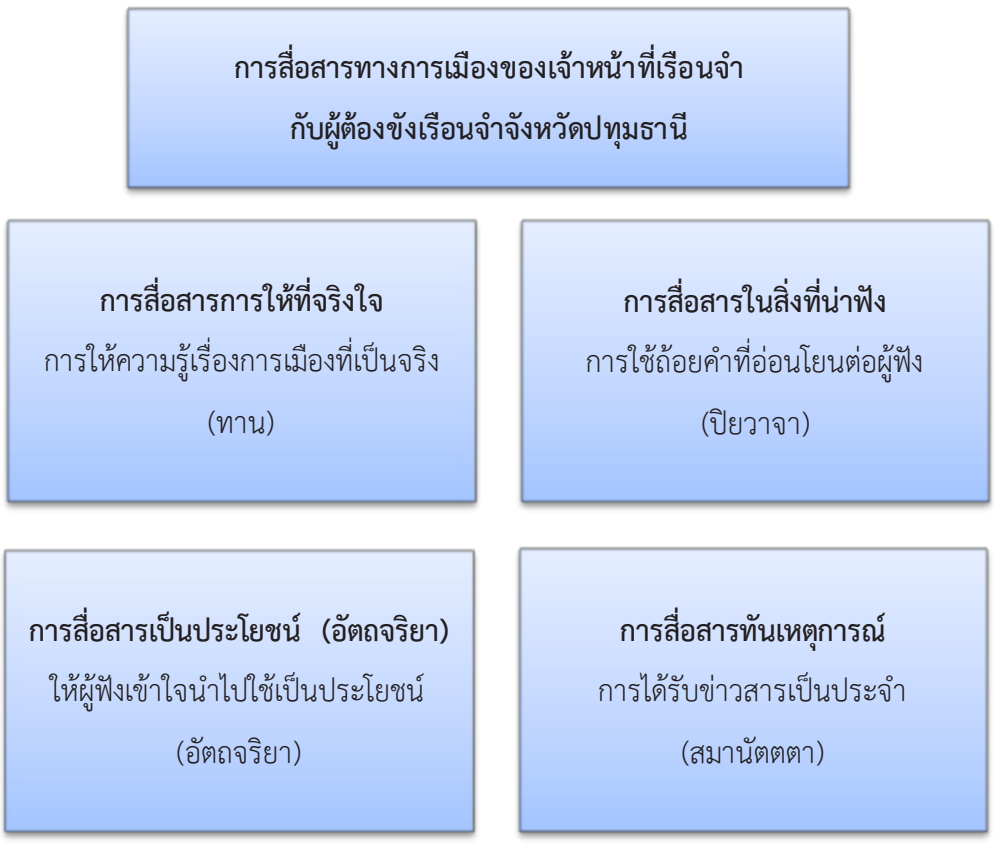
ด้านช่องทางข่าวสาร พบว่า ช่องทางที่เจ้าหน้าที่เรือนจำได้สื่อสารกับผู้ต้องขัง มีหลากหลายช่องทาง เช่น พูดคุยส่วนตัว พุดคุยหน้าแถว พูดผ่านเสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ทำให้ผู้ต้องขังสามารถได้รับข่าวสารด้านการเมืองทั่วไป ได้หลายวิธี ช่องทาง และสามารถสืบค้าหาข้อมูลเพิ่มตามในสิ่งที่สงสัยหรือไม่เข้าใจได้ตลอดเวลา

ด้านผู้รับสาร พบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากการสื่อสารของเจ้าหน้าที่สามารถแสดงความคิดเห็น และซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจกับสถานการณ์นั้นๆ ได้ตลอดเวลา และ

สามารถนำความรู้เรื่องการเมืองที่ได้รับนำไปเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการพูดคุย เสวนาในเรื่องของการเมืองทั่วไปกับผู้อื่นได้

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากงานวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยดังนี้ คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นผู้สื่อสารด้วยความโอบอ้อมอารี มีวจีที่ไพเราะ สงเคราะห์ผู้ต้องขัง และให้ข้อมูลที่เป็นจริงกับทุกคนตลอดเวลาทุกสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านผู้ส่งสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่เรือนจำส่งเสริมการให้ความรู้ในหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนแก่ผู้ต้องขัง

1.2 ด้านข่าวสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่เรือนจำมีนโยบายส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันกับผู้ต้องขัง

1.3 ด้านช่องทางข่าวสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ สร้างความเข้าใจต่อการทำให้ข้อมูลข่าวสารคลาดเคลื่อนตามสถานการณ์จริง

1.4 ด้านผู้รับสาร เรือนจำควรมีนโยบายให้ผู้ต้องขังได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อออกไปใช้ชีวิตสังคมภายนอกได้

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ด้านผู้ส่งสาร เรือนจำควรให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ ส่งเสริมการให้ความรู้และปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนแก่ผู้ต้องขังตามความเหมาะ

2.2 ด้านข่าวสาร เรือนจำควรให้เจ้าหน้าที่เรือนจำ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันกับผู้ต้องขัง เป็นระยะ

2.3 ด้านช่องทางข่าวสาร เจ้าหน้าที่เรือนจำ ควรสร้างความเข้าใจต่อการทำให้ข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์จริง และทันต่อเหตุการณ์

2.4 ด้านผู้รับสาร ผู้ต้องขังควรได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อหลังจากออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรวิจัยเรื่อง “การให้ความรู้และข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อผู้ต้องขังเพื่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต”

3.2 ควรวิจัยเรื่อง “การรับรู้ความเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของผู้ต้องขัง”

3.3 ควรวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการให้ความร่วมมือการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง”

3.4 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “อิทธิพลของความเข้าใจการเมืองต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของผู้ต้องขัง”

เอกสารอ้างอิง

ธีรพงศ์ พงษ์ศิริเดชา. (2559). *ทัศนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นิตินัย นิยมวัน และ พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2558). *การจัดการภาวะวิกฤติของการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิชาญ จำปาขาว. (2551). *การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย: ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลักการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิทยากร เชียงกูล. (2550). *หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http:// www. Witayakorndub.wordpress.com/ 2007/06/democratic.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อุทัย หิรัญโต. (2553). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์*

THE POLITICAL COMMUNICATION OF THE MON MONKS IN THE MON STATE, MYANMAR

Ven. Poke Pha
E-mail: shin94243@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารและกระบวนการปัญหาและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ คือ พระสงฆ์มอญมีปัญหาในการสื่อสารทางการเมืองที่ไม่สามารถแสดงความคิดอย่างเต็มที่ได้ เนื่องจากว่าญาติโยมบางคนและพระสงฆ์ผู้ใหญ่บางรูปเห็นไม่สมควรแก่สมณเพศ พระสงฆ์ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวและคลุกคลีอยู่กับวงการทางการเมือง ไม่สะดวกในการเดินทางไปมาหารือหรือการประชุมต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งติดกับหน้าที่การงานทางศาสนาและสังคม

คำสำคัญ: การสื่อสาร; การเมือง; พระสงฆ์มอญ

Abstract

This article was to study the opinions, concern with the political context affecting the political communication of the Mon monks in the Mon state, the process of political communication of the Mon monks in the Mon State, Myanmar. Problems and suggestions for the political communication of the Mon Monks in the Mon State, Myanmar. Regarding political communication of the Mon Monks in the Mon State, Myanmar were that the Mon monks had political communication problems, because they could not freely and fully express their political thoughts, since some elders and high ranking monks saw it inappropriate for the monkhood. Monks must not involve with the politics. Travelling for dialogues and meetings were not convenient due to religious and social duties

Keywords; Communication; Politics; the Mon Monks

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ในการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมในการถ่ายทอดความคิด ความต้องการ ความรู้สึก และเรื่องราวของตนไปสู่บุคคลอื่น การสื่อสารเปรียบเสมือนเส้นใยประสาทของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องสื่อสารด้วยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่เกิดมาจนตาย ดังคำที่ได้กล่าวไว้ว่า “การสื่อสารเปรียบเสมือนเส้นใยประสาทของมนุษย์ และการสื่อสารทางการเมืองก็เป็นดังเส้นใยสมองของรัฐบาล หากปราศจากซึ่งการสื่อสาร รัฐบาลก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ การเมืองจึงเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกออกจากการสื่อสารได้เลย” (Deutsch, Karl W., 1966) การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่หวังไว้เพื่อบรรลุจุดประสงค์ตามที่ปรารถนา

ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ พระสงฆ์มอญได้พยายามสื่อสารกับประชาชนชาวมอญอยู่เสมอเพื่อโน้มน้าวกล่อมเกลาเกิดจิตสำนึกในการรักชาติมอญและความเป็นพระพุทธศาสนา มอญได้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงถาวร พระสงฆ์เชื้อชาติมอญที่อาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์ ในปัจจุบันมีสามนิกาย (เอกสารหนังสือเข้าพรรษาประจำปีของพระสงฆ์มอญ, 2561) และถูกอบรมกล่อมเกลามาจากพระสงฆ์มอญชั้นผู้ใหญ่ในการรักษาไว้ซึ่งชนชาติมอญ ซึ่งจะต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งภาษามอญหรือหนังสือมอญเท่านั้น เพราะเหตุนั้น พระสงฆ์มอญจึงเปิดสำนักสอนบาลีภาษามอญแก่ภิกษุสามเณรที่เป็นคนมอญและสอนภาษามอญภาคฤดูร้อนให้แก่ประชาชนชาวมอญ (หนังสือพิมพ์ภาษามอญ, 6 มีนาคม 2562) พระสงฆ์มอญจึงเป็นทั้งผู้นำทางศาสนาและผู้นำทางสังคมที่มีบทบาททางการเมืองในวงการทางการเมืองระดับชนชาติและระดับประเทศสูงมาก พระสงฆ์มอญถือว่าเป็นรากเหง้าของชนชาติมอญและเป็นลมหายใจของขนชาติมอญในด้านต่างๆ

นอกจากนั้น พระสงฆ์มอญมีบทบาทในวงการทางการเมืองสูง คือการปลูกฝังให้ชาวมอญทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่มีจิตสำนึกในการรักชาติมอญ การจัดกลุ่มพระสงฆ์มอญรุ่นใหม่เพื่อเป็นพลังในการรณรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง และการระดมกำลังจากเยาวชนมอญรุ่นใหม่ใต้ดิน ซึ่งพระสงฆ์รุ่นใหม่นั้นก็มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบใต้ดินเช่นเดียวกัน (หนังสือนิตยสาร, “คณะสงฆ์มอญการก้าวแห่งบรรพบุรุษ”, 2544)

จากบทบาทและการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญข้างต้น กล่าวได้ว่าพระสงฆ์มอญเป็นพระสงฆ์ที่มีความสามารถในการสื่อสารทางการเมืองอย่างโดดเด่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ ระหว่าง พ.ศ. 2550 ถึง 2560 เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองที่เกิดขึ้น กระบวนการการสื่อสารทางการเมือง และอุปสรรคปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ ความรู้จากการวิจัยจะได้นำไปบูรณาการและพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในการแสดงออกบทบาทและความเป็นผู้นำทางศาสนาและทางสังคมการเมืองให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์

2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการในการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร ตำรา และการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 22 รูปหรือคน และวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 บริบททางการเมืองและสังคมของพระสงฆ์มอญ ในช่วงรัฐบาลเผด็จการทหาร พลเอกอาวุโส ต้านชเว (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2553) ในช่วงนี้พระสงฆ์มอญรุ่นเก่าได้สื่อสารด้วยการเรียนการสอนบาลีภาษามอญ การเทศนาสั่งสอนให้ญาติโยมละเว้นการกระทำความชั่ว และให้ตั้งอยู่ในความสันติภาพอย่างสงบสุข นอกจากนั้น ยังเกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองใต้ดิน คือการอบรมเรียนรู้วิชาทางการเมืองจากพรรครัฐมอญที่ให้มีการเปิดสอน และการอบรมทางวิชาความเป็นผู้นำทางสังคม การรณรงค์ยกระดับการพิทักษ์สัญลักษณ์ความเป็นมอญ ช่วงที่ 2 บริบททางการเมืองและสังคมของพระสงฆ์มอญ ในช่วงรัฐบาล พลเอก เต็ง เส่ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558) หลังการเลือกตั้งในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2553 พรรคประชาธิปไตยแห่งชาติมอญ (MNDF) ได้คว่ำบาตรในการเลือกตั้ง ผู้ที่มีความคิดเห็นต่างจากพรรคการเมืองมอญเดิมจึงได้จัดตั้งพรรคประชาธิปไตยแห่งภูมิภาคมอญ (AMDP) ขึ้นใหม่ ทำให้พรรคการเมืองมอญเกิดเป็น 2 พรรค ประชาชนและพระสงฆ์มอญเกิดความเป็นห่วงว่าอาจจะแพ้การเลือกตั้งในครั้งต่อไป พระสงฆ์จึงต้องจัดตั้ง “คณะกรรมการปรองดองพรรคการเมืองมอญ” เพื่อทำการปรองดองพรรคการเมืองมอญให้เป็นพรรคเดียว ซึ่งได้รับการสนับสนุนและยอมรับนับถือจากประชาชนมอญ กลุ่มภาคประชาชนมอญ พระสงฆ์มอญและพรรคการเมืองมอญเป็นอย่างสูง และช่วงที่ 3 บริบททางการเมืองและสังคมของพระสงฆ์มอญ ในช่วงรัฐบาล นาง ออง ซาน ซู จี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2560) รัฐบาลกลางมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน ทำให้มีอำนาจมาก จนกระทั่งไม่ยอมกระจายอำนาจให้กับรัฐบาลในรัฐต่าง ๆ ส่งผลให้รัฐบาลท้องถิ่นค่อนข้างมีอำนาจจำกัดมาก พระสงฆ์จึงได้เข้ามามีบทบาทในทางการเมืองโดยตรง และมีบทบาทเป็นผู้นำทางสังคม

2. กระบวนการในการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ พบว่า ด้านผู้ส่งสาร (Sender) สิ่งที่พระสงฆ์มอญได้รับการยอมรับเชื่อถือ คือเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถ มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ชัดเจน เป็นนักต่อสู้ป้องกันวัฒนธรรมประเพณี ความเป็นมอญ ดำรงรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาภาษามอญในระนับแนวหน้าของชาวมอญ เป็นผู้มีความสามารถทางการสื่อสารทางการเมือง และดำเนินการช่วยแก้ไขปัญหาให้ประชาชนผู้เดือดร้อนเท่าที่มีความรู้ความสามารถไม่เคยท้อถอย ด้านสาร (Message) เนื้อหาที่พระสงฆ์มอญได้ใช้ในการสื่อสารทางการเมืองในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2560 นั้น มีเนื้อหาตามบทบาททางการเมือง พระสงฆ์มอญมีการสื่อสารทางการเมืองหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel) พระสงฆ์มอญใช้ช่องทางในการสื่อสารทางการเมือง ตามยุคตามสมัยมาโดยตลอด สมัยก่อนใช้ช่องทางส่วนบุคคลซึ่งเทศนาสั่งสอนญาติโยมโดยตรงเป็นหลัก ต่อมาในสมัยหลังการใช้ช่องทางการสอนภาษามอญภาคฤดูร้อน ใช้เวทีในงานประจำปีเป็นช่องทางการปราศรัย และการออกหนังสือนิตยสาร วารสารต่าง ๆ ที่มีแจกขาย ต่อมามีการใช้ ซีดี ดีวีดี พัฒนาขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ ในปี พ.ศ. 2553 เมื่อประเทศพม่ามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ สมัยรัฐบาล พลเอกเต็งเส่งเป็นต้นมา ซึ่งเปิดโอกาสให้การใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และการใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียอย่างแพร่หลาย ปัจจุบัน พระสงฆ์มอญได้ใช้ช่องทางการสื่อสารหลากหลายช่องทาง และด้านผู้รับสาร (Receiver) การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวมอญและสังคมอย่างยิ่ง พระสงฆ์ได้ออกมาป้องกันและยืนอยู่ฝ่ายประชาชนโดยตลอดมา จึงเป็นที่เคารพสักการะและเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง แม้กระทั่งได้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนรัฐมอญก็เนื่องจากได้การสนับสนุนแรงกระตุ้นจากพระสงฆ์มอญชักจูงให้ญาติโยมลงคะแนนเสียงให้

3. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ พบว่า ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ พระสงฆ์มอญมีปัญหาในการสื่อสารทางการเมืองที่ไม่สามารถแสดงความคิดอย่างเต็มที่ได้ อีกประการหนึ่ง พระสงฆ์มอญมีอุปสรรคไม่สะดวกในการเดินทางไปมาหารือหรือการประชุมต่าง ๆ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ อยากให้พระสงฆ์มอญแนะนำญาติโยมให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างทั่วถึง ด้านสาร (Message) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ สารที่พระสงฆ์มอญสื่อสารส่งไปยังประชาชนญาติโยมชาวมอญนั้นได้สื่อสารไปทางการเมืองมากเกินกว่าขอบเขต ทำให้ญาติโยมบางคนและนักการเมืองบางคนเห็นไม่เหมาะสมกับพระสงฆ์ว่าไม่ใช่กิจวัตรที่พระสงฆ์จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องได้ และพระสงฆ์มอญบางรูปมีการศึกษาน้อยและไม่ค่อยมีประสบการณ์มากนัก เมื่อสื่อสารกับญาติโยมใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมกับสมณเพศและการสื่อสารไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นประโยชน์ต่อญาติโยม มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ให้พระสงฆ์มอญปรับปรุงการสื่อสารให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนญาติโยมชาวมอญและให้เป็นสารที่ถูกต้องน่าเชื่อถือได้มากที่สุดและให้เป็นประโยชน์แก่ญาติโยมมากที่สุด ด้านช่องทาง (Channel) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2553 ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ อยู่ภายใต้การปกครองรัฐบาเผด็จการทหาร ประชาชนและทั้งพระสงฆ์อยู่ในท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมือง

ที่ต้องมีการหวาดกลัวรัฐบาลตลอดเวลา ซึ่งต้องใช้ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง เฉพาะการเทศนาการปราศรัยในเวทีงานประจำปีต่าง ๆ พระสงฆ์มอญมีปัญหาในการใช้ช่องทางที่ทันสมัย หลังจากประเทศเมียนมาร์มีการเปลี่ยนแปลง ในปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา รัฐบาลเปิดให้ใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลาย พระสงฆ์มอญรุ่นเก่าซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และสำหรับพระสงฆ์มอญรุ่นใหม่บางรูปใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียในทางที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในสังคม และใช้ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่ไม่ถูกต้องตามกาลเวลา มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ อยากให้พระสงฆ์รุ่นเก่าพยายามให้เข้าใจการใช้ช่องทางในการสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมบ้านเมืองและได้ใช้ในทางที่ถูกต้องตามกาลเทศะ ส่วนพระสงฆ์รุ่นใหม่ถึงแม้ว่าเข้าใจการใช้ช่องทางในการสื่อสารทางการเมืองที่ทันสมัย แต่ต้องระวังในการใช้โซเชียลมีเดียให้เหมาะสมกับกาลเทศะและสมณสารูปแก่พระสงฆ์ เพื่อไม่ให้เสียภาพลักษณ์และชื่อเสียงของพระสงฆ์มอญที่ดำรงไว้มาเป็นเวลายาวนาน และด้านผู้รับสาร (Receiver) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ส่วนใหญ่พระสงฆ์มอญรุ่นเก่าที่ไม่เปลี่ยนแปลงความคิด ยึดติดอยู่กับสิ่งเดิม ๆ มากเกินไปไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตามความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ จะต้องปรับปรุงทัศนคติทางความคิดที่แตกต่างกันระหว่างพระสงฆ์มอญรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่ ซึ่งต้องใช้แนวทางการประนีประนอมความแตกต่างทัศนคติแนวความคิด จนถึงทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น เพื่อศาสนา ชาติ บ้านเมืองจะได้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ ผลการวิจัยพบว่า บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ บริบททางการเมืองและสังคมของพระสงฆ์มอญ ในช่วงรัฐบาล นาง อองซาน ซู จี (ตั้งแต่ปี พ.ศ 2559-2560) ซึ่งพระสงฆ์มอญมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนตั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ประกอบกับแนวคิดทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนมีความสามัคคี มีความรักชาตินิยมมอญให้เกิดความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญา ประเสริฐ, (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2559” พบว่า รูปแบบรายการคืนความสุขให้คนในชาติ มีการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้แก่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ เนื้อหา หรือสารที่สื่อสารออกมาจากรายการสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ การขับเคลื่อนภารกิจทางการเมือง ได้แก่ การระบุปัญหาของประเทศ การชี้แจงเจตนารมณ์ทาง การเมือง การให้ภาพการปกครองในอุดมคติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การปฏิรูปประเทศ ด้านต่าง ๆ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการขจัดอุปสรรคทางการเมือง ได้แก่ การจัดการด้านสื่อมวลชน การจัดการด้าน

การชุมนุมต่อต้าน และ การจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนั้น กลวิธีโน้มน้าวจูงใจที่พบในรายการมีลักษณะผสมผสานระหว่างการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล

2. กระบวนการในการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้ส่งสาร (Sender) พระสงฆ์มอญมีภูมิหลังที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมือง และมีความสำเร็จได้การยอมรับเชื่อถือบนเส้นทางสังคมการเมืองในรัฐมอญมาเป็นเวลายาวนาน ด้านสาร (Message) เนื้อหาที่พระสงฆ์มอญได้ใช้ในการสื่อสารทางการเมืองในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2560 นั้น มีเนื้อหาตามบทบาททางการเมือง ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel) พระสงฆ์มอญใช้ช่องทางในการสื่อสารทางการเมือง ตามยุคตามสมัยมาโดยตลอด สมัยก่อนใช้ช่องทางส่วนบุคคลซึ่งเทศนาสั่งสอนญาติโยมโดยตรงเป็นหลัก เมื่อประเทศพม่ามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ได้เปิดโอกาสให้การใช้โทรศัพท์ และการใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียอย่างแพร่หลายปัจจุบัน พระสงฆ์มอญได้ใช้ช่องทางการสื่อสารหลากหลายช่องทาง ด้านผู้รับสาร (Receiver) การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวมอญและสังคมอย่างยิ่งทั้งแม้กระทั่งได้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนรัฐมอญก็เนื่องจากได้การสนับสนุนแรงกระตุ้นจากพระสงฆ์มอญชักจูงให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีนุช หาญชะนะ, (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของ ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2552” พบว่า ดร. ทักษิณ ได้เลือกใช้กลยุทธ์โดยคำนึงถึงสถานการณ์ทางการเมืองและผลประโยชน์ที่จะได้รับกล่าวคือ ภายหลังรัฐประหาร 19 กันยายน ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้กลยุทธ์ทางการสื่อสาร การโน้มน้าวใจ ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมือง นอกจากนี้ ยังได้ใช้กลยุทธ์การสื่อสารตามหลักการชี้ชวนให้เชื่อของเกิบเบิลส์ เช่น เพิกเฉยหรือปิดกั้นเนื้อหาข่าวสารจากฝ่ายตรงข้าม การตอบโต้กลับด้วยการใช้คำถามหรือกล่าวหาเพื่อชิงความได้เปรียบ เน้นความสำคัญของผู้นำ ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ จึงทำหน้าที่สร้างความชอบธรรมให้ผู้พูด ตัดสินเชิงคุณค่า ตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม และให้คำอธิบายแก่สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น

3. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ พระสงฆ์มอญมีปัญหาในการสื่อสารทางการเมืองที่ไม่สามารถแสดงความคิดอย่างเต็มที่ได้ เนื่องจากว่าญาติโยมบางคนและพระสงฆ์ผู้ใหญ่บางรูปเห็นไม่สมควรแก่สมณเพศ มีข้อเสนอแนะได้แก่ อยากให้พระสงฆ์มอญแนะนำญาติโยมให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างทั่วถึง ด้านสาร (Message) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ สารที่พระสงฆ์มอญสื่อสารส่งไปยังประชาชนญาติโยมชาวมอญนั้น ได้สื่อสารไปทางการเมืองมากเกินกว่าขอบเขต ทำให้ญาติโยมบางคนและนักการเมืองบางคนเห็นไม่เหมาะสมกับพระสงฆ์ว่าไม่ใช่กิจวัตรที่พระสงฆ์จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องได้ มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ สารที่พระสงฆ์มอญสื่อสารอยู่ในปัจจุบันนั้น อยากให้พระสงฆ์มอญปรับปรุงการสื่อสารให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนญาติโยมชาวมอญ ด้านช่องทาง (Channel) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2553 ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ อยู่ภายใต้การปกครองรัฐบาเผด็จการทหาร

ประชาชนและทั้งพระสงฆ์อยู่ในท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมืองที่ต้องมีการหวาดกลัวรัฐบาลตลอดเวลา ซึ่งต้องใช้ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง เฉพาะการเทศนา การปราศรัยในเวทีงานประจำปีต่าง ๆ พระสงฆ์มอญมีปัญหาในการใช้ช่องทางที่ทันสมัย มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ อยากให้พระสงฆ์รุ่นเก่าพยายามให้เข้าใจการใช้ช่องทางในการสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และสังคมบ้านเมืองและได้ใช้ในทางที่ถูกต้องตามกาลเทศะ ด้านผู้รับสาร (Receiver) ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ ส่วนใหญ่พระสงฆ์มอญรุ่นเก่าที่ไม่เปลี่ยนแปลงความคิด ยึดติดอยู่กับสิ่งเดิม ๆ มากเกินไปไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตามความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง เมื่อต้องปรึกษาหารือกันในเรื่องที่มีความจำเป็นต่อการแก้ไขความลาหลังทางศาสนา ชาติบ้านเมือง มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ การใช้แนวทางการประนีประนอมความแตกต่างทัศนคติแนวความคิด จนถึงทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น เพื่อศาสนา ชาติ บ้านเมืองจะได้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา นันทวโรภาส, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในภาวะวิกฤต” ผลการวิจัยพบว่า ทุกกลุ่มการเมืองต่างก็มีเป้าหมายทางการเมืองของตนเองและต่างก็มุ่งหวังที่จะใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประชาชนให้คล้อยตามฝ่ายตนเอง ซึ่งสามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมืองของแต่ละกลุ่มส่งผลให้เกิดการสื่อสารในลักษณะอัดฉีดข้อมูลเพียงด้านเดียวไปสู่ผู้รับสาร แต่อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวก็ถูกท้ายจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์” สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

พระสงฆ์ผู้ส่งสาร พบว่า คณะสงฆ์ศึกษาพระวินัยและในด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์

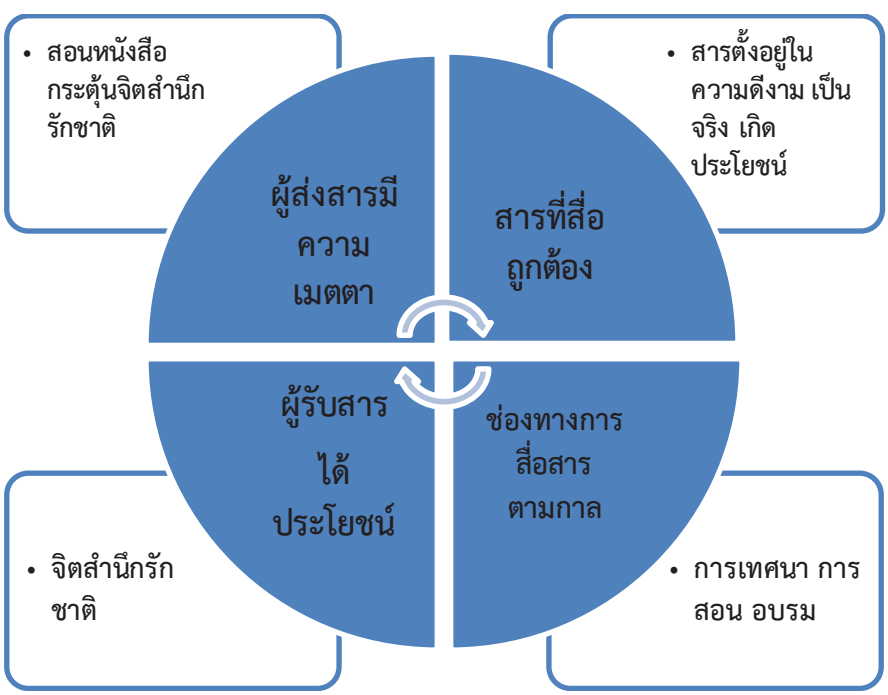
สาร พบว่า พระสงฆ์มอญมีการสื่อสารทางการเมืองหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรง คือ พระสงฆ์มอญสื่อสารในการเรียนการสอนภาษาบาลี การสื่อสารทางการเทศนาสั่งสอน

แนะแนวให้ญาติโยมตั้งอยู่ในความดีงาม ในทางอ้อม พระสงฆ์มอญได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและมีบทบาทในการเป็นผู้นำของเยาวชาวมอญที่อาศัยอยู่ในรัฐมอญ ทั้งการประสานความสามัคคีระหว่างเยาวชนมอญจากอำเภอต่าง ๆ และระหว่าง พรรคการเมืองมอญด้วยกัน หรือพรรคการเมืองกับประชาชนซึ่งมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางการเมือง

ช่องทางในการสื่อสาร พบว่า พระสงฆ์มอญใช้ช่องทางในการสื่อสารทางการเมือง ตามยุคตามสมัยมาโดยตลอด ซึ่งเทศนาสั่งสอนญาติโยมโดยตรงเป็นหลัก ต่อมาใช้ช่องทางการสอนภาษามอญภาคฤดูร้อน ใช้เวทีในงานประจำปี เป็นช่องทางการปราศรัย และการออกหนังสือนิตยสาร วารสารต่าง ๆ เพื่อให้ชาวมอญได้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์มอญ ประวัติทางศาสนามอญ ปัจจุบัน พระสงฆ์มอญได้ใช้ช่องทางการสื่อสารหลากหลายช่องทาง

ผู้รับสาร พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญเป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวมอญและสังคมอย่างยิ่งทั้ง เช่น การกระทำของพระสงฆ์มอญในเรื่องการปรองดองพรรคการเมืองมอญให้นักการเมืองมอญมีความสามัคคีในวงการทางการเมือง และการช่วยเหลือประชาชนในรัฐมอญ

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ การสื่อสารทางการเมืองที่ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการที่เหมาะสม 4 ประการ ได้แก่ ความเมตตา ความถูกต้อง ความเหมาะสมของเวลา และการได้รับประโยชน์ นำมาพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ ส่งผลให้การสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญเกิดประสิทธิภาพในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสารได้กระตุ้นจิตสำนึกให้รักชาติ ด้านสารได้ตั้งให้อยู่ในความดีงาม เป็นจริง และเกิดประโยชน์ ด้านช่องทางการสื่อสารเน้นการเทศนา การอบรมสั่งสอนเรื่องราวธรรมะกับการเมือง และด้านผู้รับสารได้เกิดจิตสำนึกรักชาติ ซึ่งส่งผลให้รัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ เกิดการพัฒนาและประสบความสำเร็จในทางการเมืองในประเทศในปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) พัฒนาการสื่อสารทางการเมืองของคณะสงฆ์

1.2) ภาครัฐไทยควรมีนโยบายให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

1.3.) ภาครัฐไทยควรมีนโยบายให้ประชาชนศึกษากระบวนการการสื่อสารทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1) คณะสงฆ์ควรส่งเสริมการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองให้แก่พระสงฆ์ เพื่อให้เข้าใจกระบวนการการสื่อสารทางการเมืองได้ถูกต้อง

2.2) ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการเมืองให้มากขึ้น

2.3) ควรส่งเสริมการศึกษากระบวนการการสื่อสารทางการเมืองในสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3.2) ควรวิจัยเรื่องปัญหาการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย

3.3) ควรวิจัยเปรียบเทียบเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของพระสงฆ์มอญ ในรัฐมอญ ประเทศเมียนมาร์ กับคณะสงฆ์ไทย

เอกสารอ้างอิง

Deutsch, Karl W. (1966). *The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control*. New York: The Free Press.

นันทนา นันทวโรภาพ. (2558). *สื่อสารการเมือง: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แมสมีเดีย.

ปวีนุช หาญชะนะ. (2555). *การสื่อสารทางการเมืองของ ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2552* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน). ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรัญญา ประเสริฐ. (2559). *การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาต ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2559 (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง)*. คณะรัฐศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนังสือนิตยสาร. (2544). *คณะสงฆ์มอญการก้าวแห่งบรรพบุรุษ*.

หนังสือพิมพ์ภาษามอญ. [6 มีนาคม 2562]. สืบค้นจาก. http://burmese.monnews.org/.

เอกสารหนังสือเข้าพรรษาประจำปี. (2561). *พระสงฆ์มอญ รามัญญะนิกาย ชเวจินนิกาย และธรรมยุตนิกาย*.

การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไป ของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร*

PEOPLE'S PARTICIPATION IN GENERAL ELECTION OF TATIEN COMMUNITY, BANGKOK

พระมหาณรงค์ ธมฺมเมธี (ศรีพันลม)
Phramaha Narong Dhammamedhī (Sriphunlom)
E-mail: mahanarong2536@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็น ศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร เป็นวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา คือ ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต่อเนื่อง ใช้รูปแบบการเมืองเดิมจึงเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากออกไปใช้สิทธิ แนวทางการส่งเสริม ได้แก่ ควรปลูกฝังความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้อง ให้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; การเลือกตั้งทั่วไป; ชุมชนท่าเตียน

Abstract

This research article was to study the opinions level to compare people's opinions and to study problems and suggestions of solutions for promoting the participation on general election of Tatien's population, Bangkok. The Results of study was found at a high level for people's opinions on participation, Based on different was found to be no different by hypothesis denied. The problems was a discontinuously-informative consumption, the people doesn't know about the political understanding there use of the old political model led to the boredom on election. The suggestions of solutions was correctly-political cultivation for the recognition of constitutional duty and responsibility.

Keywords: Participation; General Election; Tatien Community

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน อย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้าง ทางการเมืองเริ่มตั้งแต่กระบวนการการเลือกตั้ง (พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปญฺโญ, 2561) โดยทั่วไปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ การเข้าร่วมโดยตรงหรือการมีส่วนร่วมระดับสูง ได้แก่การเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างจริงจัง เช่นการสมัครรับเลือกตั้ง ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ การเข้าร่วมระดับกลาง ได้แก่การเข้าไปมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง เช่นการรวมกลุ่มเพื่อผลักดันนโยบายต่าง ๆ การรวมตัวกันประท้วงหรือการเรียกร้องทางการเมือง และการเข้าร่วมในระดับต่ำ ได้แก่กลุ่มที่ไม่ค่อยสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง คือกลุ่มที่เข้าร่วมลงคะแนนเลือกตั้งเท่านั้น เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย รวมถึงผู้ไม่สนใจติดตามเรื่องราวทางการเมืองด้วย (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, 2549)

จากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่ารูปแบบการเมืองการปกครองของไทยประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองถูกจำกัดอยู่เฉพาะคนบางกลุ่ม ซึ่งขัดกับหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจยังไม่มีส่วนร่วมในทางการเมืองเท่าที่ควร มีส่วนร่วมแค่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่การเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมาประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่ไม่เห็นถึงความสำคัญของสิทธิหรือหน้าที่และเบื่อหน่ายกับรูปแบบการเมืองเดิมๆ นักการเมืองเดิมๆ การซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งดูเหมือนจะเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยไปแล้ว (พนิดา เกษมมงคล, 2540) เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่อยากออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบประชาธิปไตย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไป และศึกษาปัญหา พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร ความรู้จากการวิจัยจะนำไปบูรณาการการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งให้แก่ประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในชุมชนท่าเตียนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไปมีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ จำนวน 645 คน (สำนักงานเขตพระนคร ฝ่ายทะเบียน, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 247 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุรพล สุยะพรหม, 2553) โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.939 และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ ผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน ได้แก่พระภิกษุ จำนวน 2 รูป และ ผู้บริหารผู้นำชุมชนและตัวแทนประชาชนจำนวน 6 คน เก็บข้อมูลด้วยบทสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ด้วยเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยรวม

(n=247)

	การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	4.21	.95	มากที่สุด
2	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.57	.70	มากที่สุด
3	ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง	4.08	1.15	มาก
	โดยรวม	**4.29**	**.83**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.29, S.D.=0.83) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเรียงลำดับความคิดเห็น

ของประชาชนได้ดังนี้ ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีระดับมากที่สุด ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีระดับมากที่สุด ส่วนด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งอยู่ในลำดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐาน 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 2 สรุปผลทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	.539	-	.591	-	✓
อายุ	-	3.527	.016*	✓	-
การศึกษา	-	6.203	.000*	✓	-
อาชีพ	-	6.203	.000*	✓	-
รายได้	-	8.321	.000*	✓	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มี อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีในสำคัญตามสมมติฐาน 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วม	ปัญหา	แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	ประชาชนขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต่อเนื่อง	ควรสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการเมืองเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น
ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้ง	ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	ปัญหา	แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง	บ่อยครั้งทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการเข้ามาตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เท่าที่ควร	เปิดโอกาสเปิดพื้นที่ให้ประชาชนหรือผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมเมื่อมีกิจกรรมทางการเมือง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้เสนอปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร ดังนี้

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พบว่า มีประชาชนยังขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง การรับรู้ข่าวสารที่ไม่ต่อเนื่อง การให้ข้อมูลข่าวสารที่ล่าช้า ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ภาครัฐนั้นมีการจัดประชุมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน การให้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่องและไม่ถูกจำกัด

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การไปใช้สิทธิของประชาชนแต่ละครั้งมีขั้นตอนยุ่งยากใช้เวลานาน การเลือกตั้งบ่อยครั้งทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อไปใช้สิทธิเลือกผู้สมัครแล้วรูปแบบการเมืองก็ไม่เปลี่ยนแปลง การเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์หรืออำนาจยังมีให้เห็น แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้นักการเมืองคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและของประชาชนให้มาก จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้ไม่เกิดปัญหาทางการเมือง

ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง พบว่า การทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ยังมีความผิดพลาด ทำให้ประชาชนสงสัยถึงความโปร่งใสต่อการปฏิบัติหน้าที่ แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยการเปิดรับสมัครประชาชนที่มีความสนใจเข้าไปสังเกตการณ์ ติดตาม หรือตรวจสอบการทำหน้าที่ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองว่าเป็นไปตามนโยบายที่หาเสียงไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการติดตามและรับรู้ข่าวสารในการเลือกตั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออินเตอร์เน็ต และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์ประชาสัมพันธ์ หรือเชิญชวนให้ประชาชนรับรู้ถึงความสำคัญในการไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินตนา โสภาเวทย์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมือง

ท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งมีผลมาจากการทำหน้าที่ของนักการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้ประชาชนได้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเลือกบุคคลที่จะไปใช้อำนาจแทนตนเองในการบริหาร หรือนิติบัญญัติ ผลเหล่านี้จึงเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตัวเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ เข็มเมือง (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ในระดับมาก

3. ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐมากยิ่งขึ้น มีการเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามการทำงานและตรวจสอบของหน่วยงานภาครัฐตั้งแต่เริ่มต้น การร่วมตรวจสอบคุณสมบัติของนักการเมือง ผลพวงเหล่านี้เป็นเหตุให้ประชาชนมีการตื่นตัวในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการ ติดตามและตรวจสอบการทำหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราภรณ์ สารศรี (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์” อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไป

1. ประชาชนที่มี อายุ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า อายุแตกต่างกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวลศิลป โภคสวัสดิ์, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดมุกดาหาร” พบว่า เหตุผลในการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชน อยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มี การศึกษา มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า การศึกษา แตกต่างกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐาน 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนัดดา นราศร, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบ้านหนองใหญ่ ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อยู่ในระดับมาก

3. ประชาชนที่มี อาชีพ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า อาชีพต่างกันแตกต่างกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรารถนา ไวมงคุณ, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาส จังหวัดบุรีรัมย์”ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ประชาชนที่มี รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม โดยรวมแตกต่างกัน พบว่า รายได้ต่างกัน แตกต่างกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานการวิจัย 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ สุจินตนา โสภาเวทย์, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงอยู่ในระดับมาก

5. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน พบว่า เพศต่างกันแตกต่างกับอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ไม่ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ สุขแสน, (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์” พบว่า ปัจจัยความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิ่งเร้าทางการเมือง สิ่งแวดล้อมทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ ความพอใจในนโยบายและการบริหารงานส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์อยู่ในระดับปานกลาง

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1.องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

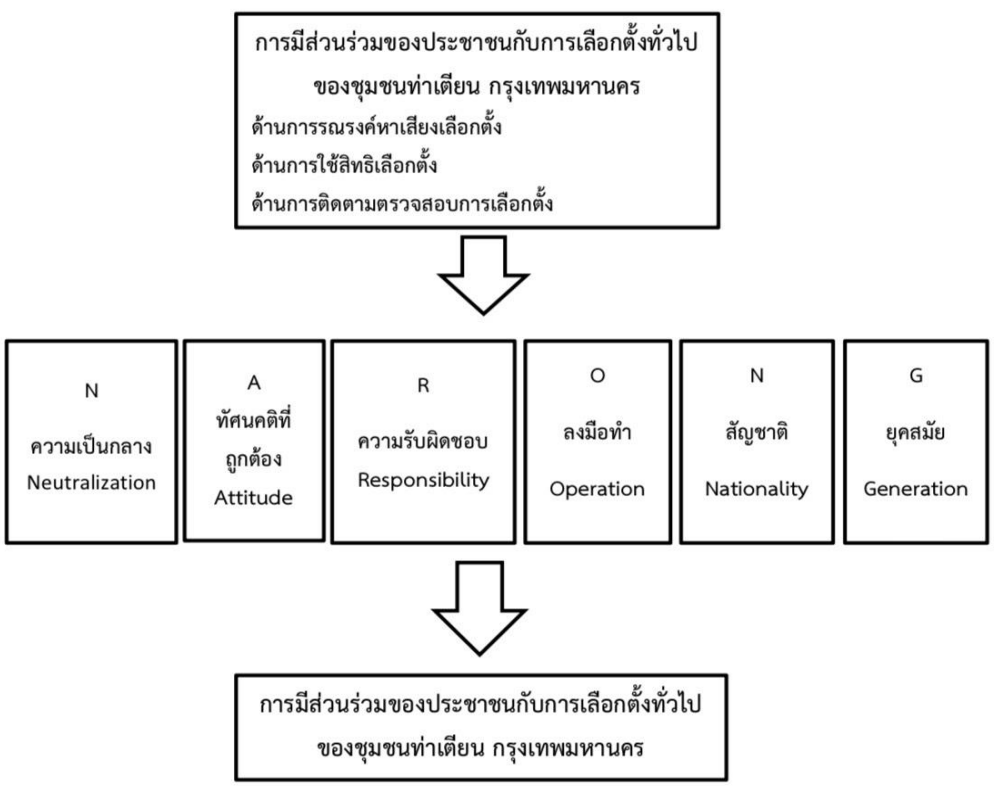
แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากจากการทำวิจัย

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง คือ การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนประชาชนโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ใบปลิว และสื่อออนไลน์เป็นต้น เป็นการเชิญชวนที่มีทางเลือกหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและรับทราบข้อมูลทุกระดับและทุกชนชั้น ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล รับรู้ถึงวันเวลาและสถานที่หรือการเตรียมตัว

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ การที่ประชาชนไปใช้สิทธิและทำหน้าที่ของคนเองตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ และเคารพต่อกฎหมายเลือกตั้ง หรือสถานที่เลือกตั้ง เพื่อที่จะคัดสรรหรือเลือกตัวแทนในการไปทำหน้าที่แทนตนเองโดยผ่านระบบรัฐสภา

ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง คือ ติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการทำงานเป็นกลาง สุจริตหรือเที่ยงธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการนับคะแนน

2. องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์งจากงานวิจัย
ที่มา : พระมหาณรงค์ ธมฺมเมธี (2562)

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ความรู้จากการสรุปเนื้อหาของงานวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งนำสรุปมาเป็น “**NARONG**” Model โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

N = อุเบกขา ความเป็นกลาง (Neutralization) ได้แก่ ความเป็นกลางในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่จะเลือกผู้นำของชุมชนที่มีทัศนคติที่จะช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยไม่มีอคติความลำเอียง ไม่เห็นแก่วัตถุนิยมที่เขาเสนอให้เพียงเพื่อเป็นแรงจูงใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่มองนโยบายและภาวะผู้นำของบุคคลนั้นๆ เป็นหลัก

A = สัมมาทิฏฐิ ทัศนคติความเห็นที่ถูกต้อง (Attitude) หมายถึง บุคคลผู้ใช้สิทธิจำเป็นต้องมีความเห็น ความคิด ความอ่านต่อการเลือกตั้งที่ถูกต้อง มีความเป็นกลาง ไม่มองในทางลบหรือทางบวก แต่มองให้เห็นประโยชน์ที่แท้จริงของการเลือกตั้งต่อชุมชนและสังคม

R = ความรับผิดชอบ (Responsibility) ชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือ ร่วมใจและความรับผิดชอบต่อการเลือกตั้ง ในเวลาที่มีการเลือกผู้นำก็ไปใช้สิทธิทุกครั้ง ไม่ละเลยหน้าที่ในฐานะประชาชนคนหนึ่งที่มีสิทธิในการออกเสียง การเลือกผู้นำนั้นเป็นการยอมรับทิศทางที่จะขับเคลื่อนชุมชนโดยมองนโยบายเป็นหลัก

O = ลงมือทำ (Operation) การที่ประชาชนในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ มีการตื่นตัวออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำมาบริหารชุมชนอันเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารชุมชนผ่านการลงคะแนนเสียง

N = สัญชาติ (Nationality) ในฐานะพลเมืองคนไทยคนหนึ่ง การลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง เป็นกระบวนการเพื่อการรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชนที่จะพึงได้ตามที่กฎหมายกำหนด ขณะเดียวกันส่งเสริมให้เกิดการรณรงค์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกโดยผ่านการเลือกตั้ง

G = ยุคสมัย (Generation) การเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนตามชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่เจริญแล้ว ซึ่งเป็นกระบวนการส่งต่อไปถึงรุ่นสู่รุ่น โดยเป็นแบบอย่างให้กับคนรุ่นหลังในการเลือกผู้นำมาบริหารชุมชนสังคมและประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีนโยบายในการส่งเสริมกิจกรรมประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเลือกตั้ง จัดเวทีเปิดโอกาสให้นักการเมืองแสดงวิสัยทัศน์ทางการเมือง

2) ควรมีนโยบายส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจและวิธีปฏิบัติของประชาชนก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง

3) ควรมีนโยบายการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้งต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1) ควรจัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็น หรือการแถลงนโยบายในการหาเสียงของพรรคการเมือง

2) ควรจัดอบรมปลูกฝังอุดมการณ์ สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการเมืองให้กับประชาชน

3) ควรตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อย่างสม่ำเสมอ มีการอัพเดทข้อมูลอยู่ตลอดเวลาให้รู้ทันต่อเหตุการณ์

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีร่วมภาครัฐและประชาชน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง”

2) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร”

3) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพรรคการเมืองและประชาชน”

เอกสารอ้างอิง

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2562). *วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า.

ประมวลศิลป์ โภคสวัสดิ์. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดมุกดาหาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปรารถนา ไวมงคุณ. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาส จังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พนิดา เกษมมงคล. (2540). *การหาเสียงเลือกตั้ง: ศึกษาเฉพราะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดฉะเชิงเทรา เขตเลือกตั้งที่ 1* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปญโญ. (2561). *ประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคม*. วารสาร มจร นครน่านปริทรรศน์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม–มิถุนายน).

พระมหาณรงค์ ธมฺมเมธี (ศรีพันลม). (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการเลือกตั้งทั่วไปของชุมชนท่าเตียน กรุงเทพมหานคร*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มัลลิ กาฉิมพลี. (2554). *การมีส่วนร่วมการเลือกทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลถลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. สืบค้น 6 เมษายน 2560, จาก https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1038&filename=index

สมพิศ สุขแสน. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สำนักงานเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. (2562). *ฝ่ายทะเบียน*. สืบค้น 20 กันยายน 2562, จาก http://bangkok.go.th/pranakorn

สุจินตนา โสภาเวทย์. (2552). *การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุนัดดา นราศร. (2553). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบ้านหนองใหญ่ ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุรพล สุยะพรหม. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION AT MAHAPHRAM MUNICIPALITY, BANGBAN DISTRICT, AYUTTHAYA PROVINCE

พระมหาณัฐพล กิตฺติปญฺโญ (อรรถการส)
Phramaha Natthaphon Kittipañño (Attharos)
E-mail: natt76@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีอาชีพ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่เพศ อายุ สถานภาพการสมรสต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหา คือ การแบ่งพรรคแบ่งพวก เป็นการสร้างความกดดันทางการเมือง ทำให้เกิดความแตกแยก ควรจัดเวทีให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสนอตนและความสามารถให้ประชาชนได้พิจารณา เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องวางตัวเป็นกลาง ส่งเสริม สนับสนุนประชาชน ให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเมืองการปกครอง,

Abstract

This research article was to study the level of people's participation, to compare the people's participation and the problems and recommendations for the people's political participation. using Mixed Methods. Findings were the level of people's participation on People's political participation at Mahaphram Municipality, Bangban District, Ayutthaya Province, by overall, were at middle level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that segmentation creating political pressure. Normally the political dialogue brings about disagreement. The political election candidates to present themselves express their wits and ability for people to support citizens educate the public about joining a political party

Keywords: Government and Politics; political participation

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตยระดับชาติ เพราะการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยระดับชาติจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยพัฒนาการของการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นก่อน โดยสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชนว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเปรียบเสมือนสถาบันฝึกอบรมประชาชนให้เข้าใจกระบวนการและกลไกทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในระบบการเมืองมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากประชาชนไม่เห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและจริงจังแล้ว คงหวังจะเห็นการพัฒนาการเมืองการปกครองในระดับชาติได้ยาก (โกวิทย์ พวงงาม, 2553) รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ชัดเจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนมีสิทธิอำนาจในการควบคุมกำกับและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ (พระครูพัชรกิตติโสภณ, 2561)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8,494 (รายงานสถิติประชากรตำบลมหาพราหมณ์, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **โดยรวม** (n=382)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการเลือกตั้ง	4.17	0.75	มาก
2. ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง	2.98	0.77	ปานกลาง
3. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	2.15	0.90	น้อย
4. ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง	1.87	0.87	น้อย
โดยรวม	**2.79**	**0.59**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1. พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	.322		.747	-	/
อายุ		.329	.804	-	/
การศึกษา		8.358	.000*	/	-
อาชีพ		5.036	.000*	/	-
รายได้		13.381	.000*	/	-
สถานภาพการสมรส		1.474	.221	-	/

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มี การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1) ด้านการเลือกตั้ง	การเลือกตั้ง ยังแบ่งพรรคแบ่งพวก	การเปิดใจกว้างยอมรับความต่างร่วมกัน
2) ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง	ทำให้เกิดความแตกแยก ขาดการเปิดใจยอมรับ	จัดเวทีให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสนอตน ให้ประชาชนได้พิจารณา
3) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	เจ้าหน้าบางคนทำตัวชี้นำ	เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องวางตัวเป็นกลาง
4) ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง	ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่ทราบเกี่ยวกับว่าการเข้าร่วมพรรคการเมือง	ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ดังนี้

ด้านการเลือกตั้ง คือ การเปิดใจกว้างยอมรับความต่างร่วมกัน

ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง คือ จัดเวทีให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เสนอตน ให้ประชาชนได้พิจารณา

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องวางตัวเป็นกลาง

ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง คือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงหลังเกิดรัฐบาลที่มาจากการทำรัฐประหารโดยทหาร ประชาชนต้องใช้เวลาหลายปีในการได้ไปเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนสนใจและรอการเลือกตั้งหรือรอลุ้นว่าใครจะได้ร่วมรัฐบาลบ้าง หรือความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัว ทำให้ประชาชนสนใจติดตามและเมื่อมีการเลือกตั้งก็ปฏิบัติตามกฎ กติกา การเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา นนทชิต (2559) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า ในด้านของการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นและการกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับสูง

ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนยอมรับนักการเมืองตามนโยบาย ความรู้ ความสามารถ โดยไม่มีการแบ่งเพศ ยอมรับว่านักการเมืองโกงได้แต่ต้องไม่ทำให้ประชาชนและประเทศชาติเสียหาย เข้าใจในกระบวนการทางการเมืองการปกครองเหมือนบุคคลอื่นๆ ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมประชาพิจารณ์ หรือโต้เถียงทางการเมือง (ดีเบต) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสนทนาและการสนับสนุนในทางการเมือง การติดตามการหาเสียงของนักการเมืองมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า ประชาชนเห็นว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นธรรมชาติของนักการเมืองระบอบการเมืองการปกครองของโดยปกติของคนที่ต้องการลงสมัครจะต้องแนะนำตนเอง ผลงานให้ประชาชนรับรู้รับทราบ แต่การรณรงค์เสียงเลือกตั้ง พรรคการเมืองใดที่มีนโยบายพูดจริง ทำจริงหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับองค์รวมในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่ระดับการศึกษาสูงหรือสนใจการเมืองก็จะแสดงออกทางการเมืองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ในการสมัครเป็นสมาชิกพรรค ส่วนประชาชนคนระดับล่างที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศก็จะไม่สนใจการเป็นสมาชิกพรรคและร่วมระดมทุน เพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง การสนับสนุนพรรคการเมืองจะเป็นกลุ่มผู้มีธุรกิจหรือมีผลประโยชน์จากการเลือกตั้งหรือ

พรรคที่จะจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิธู ชำเจริญ (2552) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการและครอบครัวกองบิน 41 กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการยุทธทางอากาศ” ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองโดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์สนใจและร่วมในการเลือกตั้งเหมือนกัน ประชาชนส่วนใหญ่รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งก็ไปใช้สิทธิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาการเปรียบเทียบพบว่าเพศมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทุกวัยสนใจและร่วมในกิจกรรมทางการเหมือนกัน เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องร่วมในการเลือกตั้ง ซึ่งคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ (2551)ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า อายุต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแตกต่างกับประชาชนที่การศึกษาปริญญาตรี และประชาชนที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยประชาชนที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีให้ความสนใจทางการเมืองมากกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งเรื่องการเลือกตั้ง การสนทนาทางการเมือง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพงษ์ อารีเอื้อ (2550) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่อาชีพต่างกันให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

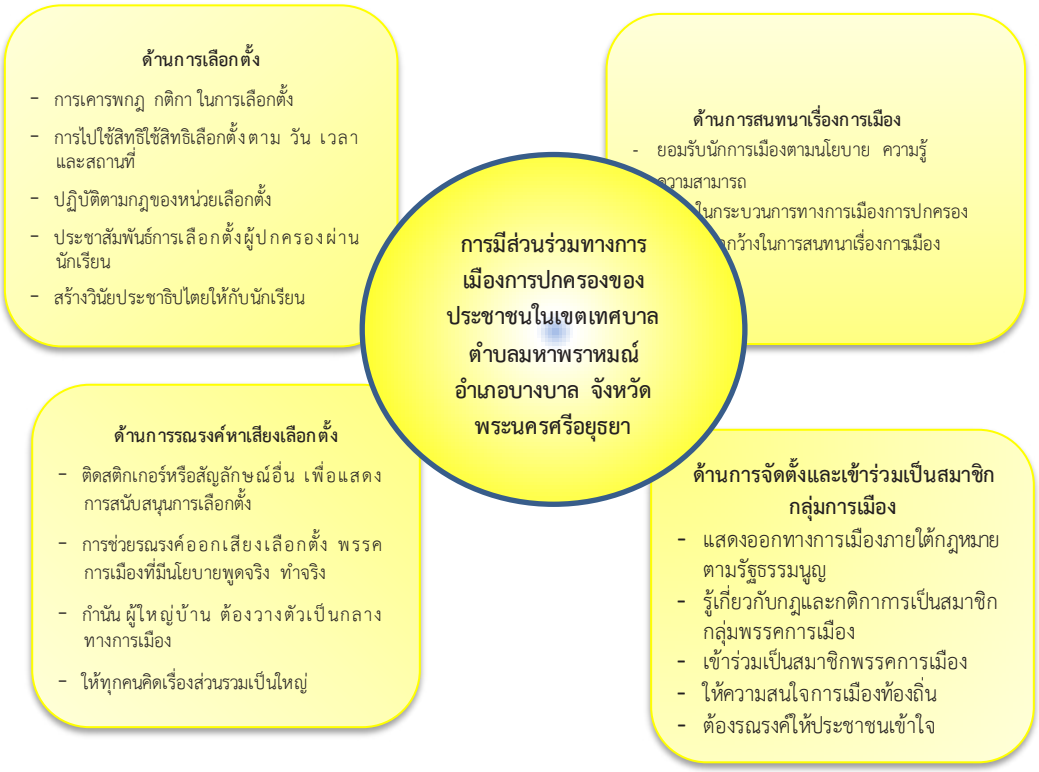
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่รายได้ต่างกันยอมรับการเลือกตั้ง การสนทนาเรื่องการเมือง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งประชาชนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และประชาชนที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป ให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองสูงกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท โดยประชาชนที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง ร่วมสนทนาทางการเมือง มากกว่าช่วงรายได้อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า รายได้ต่อเดือนต่างกัน การไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและการไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งผู้แทนครูในคณะกรรมการต่างๆ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6. ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกสถานภาพ เช่น สถานภาพสมรส โสด หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ สนใจและร่วมในกิจกรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน เพราะการเลือกตั้งเป็นสิทธิที่ทุกคนต้องปฏิบัติไม่มีข้อยกเว้น ส่วนการร่วมรณรงค์และการสนับสนุนพรรคการเมือง รัฐธรรมนูญการปกครองให้เสรีภาพในการเข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ สายวงศ์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง ‘ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจในกองปราบปราม ที่สถานภาพสมรสต่างกัน ไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์จริง

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ด้านการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนเคารพกฎ กติกา ในการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามวัน เวลา และสถานที่ที่มีสิทธิ ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยยอมรับและปฏิบัติตามกติกา

ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง พบว่า ประชาชนยอมรับนักการเมืองตามนโยบาย ความรู้ความสามารถ โดยไม่มีข้อจำกัดว่าจะเป็นนักการเมืองหญิงหรือนักการเมืองชาย รับทราบและเข้าใจใน

กระบวนการทางการเมืองการปกครองเหมือนบุคคลอื่นๆ เปิดใจกว้างในการสนทนาเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนแสดงออกทางการเมืองโดยการร่วมติดสติกเกอร์หรือสัญลักษณ์อื่น เพื่อแสดงการสนับสนุนการเลือกตั้ง และช่วยพรรคการเมืองรณรงค์ออกเสียงเลือกตั้งในพรรคการเมืองที่มีนโยบายพูดจริง ทำจริง

ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง พบว่า ประชาชนแสดงออกทางการเมืองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับกฎและกติกาการเป็นสมาชิกกลุ่มพรรคการเมือง สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก เพราะรับรู้เกี่ยวกับกฎและกติกาการเป็นสมาชิกกลุ่มพรรคการเมืองพรรคการเมือง

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพที่ 2 จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากงานวิจัย สรุปได้ว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สิทธิที่ประชาชนควรรู้ หน้าที่ที่พึงมี ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือและเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน เพื่อไปใช้ประโยชน์และเห็นผลได้จริง ทุกคนต้องไปใช้สิทธิ์และร่วมกันตรวจสอบนักการเมือง ก็สามารถแก้ปัญหาการคอรัปชั่นได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านการเลือกตั้ง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปฏิบัติตามกติกา เคารพกฎ ในการเลือกตั้ง อย่างเคร่งครัด

ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเปิดเวทีให้มีการสนทนา ถกเถียงเรื่องการเมือง การแก้ไขปัญหาในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจทางการเมืองการปกครองที่ควรเป็น

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีลงคะแนนและทำตามกฎระเบียบ กติกา ตามที่ กกต. เป็นผู้กำหนด

ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเข้าร่วมจัดตั้งพรรคการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ด้านการเลือกตั้ง รัฐและหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการรณรงค์การเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นในระดับหน่วยงาน โรงเรียนตั้งอยู่ จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเลือกตั้งให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทั้งกระบวนการและขั้นตอนในการเลือกตั้ง

ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง การสนทนาเรื่องการเมือง การแก้ไขปัญหาในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน และท้องถิ่น เพื่อเป็นทิศทางให้นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงาน

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งแต่ละครั้งก็มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีลงคะแนนและทำตามกฎระเบียบ กติกา ตามที่ กกต. เป็นผู้กำหนด

ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคประชาชนสมัครพรรคการเมืองบ้างแต่ไม่มาก ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นมากกว่าการเมืองระดับประเทศ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่มการเมือง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “พฤติกรรมการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน”

2) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การส่งเสริมค่านิยมการเลือกตั้งเพื่อผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง”

3) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “กลยุทธ์การร่วมตรวจสอบหลังการเลือกตั้ง”

เอกสารอ้างอิง

วัฒนา นนทชิต. (2559). *การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย). ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม): 163.

ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู: ศึกษากรณีโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บุศรา โพธิสุข. (2548). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.

วรพงษ์ อารีเอื้อ. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด*. (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต *สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง*). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิธู ชำเจริญ, (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการและครอบครัวกองบิน 41 กองพลบินที่ 3 กองบัญชาการยุทธทางอากาศ*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรพงษ์ สายวงศ์. (2551). *ทัศนติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ*

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THE 1ST PRECINCT MEMBERS OF THE PARLIAMENT, CHAIYAPUM PROVINCE

พระมหาวิษณุ จิรวฑฺฒนเมธี (เจริญพล)
Phramaha Vissanu Jiravattanamethi (Jareompon)
E-mail: Nulove1964@Hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่การศึกษาและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ข้อเสนอแนะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ผู้แทนราษฎร ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ ฉลาด มีไหวพริบ เป็นผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวก มีความจริงใจ มองการณ์ไกล มองกว้าง มีความจริงใจ และรู้จักการใช้อำนาจ

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: เขตเลือกตั้งที่ 1

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the Desirable Characteristics of the 1st Precinct Members of the Parliament, Chaiyapum Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on the People's expectations of Desirable Characteristics of the 1st Precinct Members of the Parliament, by overall, was at high level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that Recommendations for desirable characteristics of the 1st Precinct Members of the Parliament were as: smart, knowledge and wisdom to be good leaders, have good behaviors, polite and humble as the general Buddhists, have far and wide eye sight and timely. Have create, must be polite and humble before and after election as the habit, even the opportunities arise.

Keywords Desirable Characteristics; Members of the Parliament; the 1st Precinct

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2476 ซึ่งกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ถูกต้องเหมาะสมควรจะเป็นตามหลักสากลนิยมของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่ในปัจจุบันการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่าในการไปทำหน้าที่เลือกตั้งของประชาชนยังมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการไปทำหน้าที่เลือกตั้งของประชาชน การสัญญาว่าจะให้เมื่อได้รับการเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่ากลวิธีที่ผู้สมัครนำมาใช้ล้วนเป็นการชักจูงให้ประชาชนหลงเชื่อและเข้าไปลงคะแนนเสียงให้กับตนเอง โดยมีความเชื่อว่าใครสมองใสกว่ากันคนนั้นคือผู้ชนะ ถึงจะชนะเพราะใช้วิชาการโกงทางการเมืองก็เป็นที่น่าพอใจ (สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร, 2539)

“สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์” (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นตัวแทนขึ้น โดยหวังว่าตัวชี้วัดความเป็นตัวแทนที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการนำตัวชี้วัดดังกล่าวไปประเมิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยตามส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 53,563 คน (จังหวัดชัยภูมิ, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม

(n=397)

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านความรู้ความสามารถ	4.37	0.30	มาก
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.34	0.29	มาก
ด้านวิสัยทัศน์	4.43	0.26	มาก
ด้านบุคลิกภาพ	4.30	0.43	มาก
โดยรวม	**4.36**	**0.24**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.36, S.D.=0.24) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับความคาดหวังที่มีต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-0.996		0.320		✓
อายุ		0.298	0.879		✓
การศึกษา		4.242	0.001*	✓	
อาชีพ		2.444	0.053		✓
รายได้		5.832	0.001*	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความ

คาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านความรู้ความสามารถ	ผู้แทนราษฎร ขาดความรู้ความสามารถ	ผู้แทนราษฎร ต้องมีการศึกษาที่สูงกว่าประชาชน พัฒนาตนเองเสมอ
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ผู้แทนไม่มีความจริงใจ ไม่เอาใจใส่หลังการเลือกตั้ง	ควรมีความจริงใจ และเอาใจใส่ตามที่ได้หาเสียงไว้
ด้านวิสัยทัศน์	ผู้แทนราษฎรขาดวิสัยทัศน์ไม่ทันต่อเหตุการณ์	ควรมองการณ์ไกล แก้ปัญหาให้ทันต่อเหตุการณ์ไม่ควรรอภาครัฐ
ด้านบุคลิกภาพ	ผู้แทนราษฎรขาดความเป็นมิตรหลังการเลือกตั้ง	ควรมีความเป็นมิตร ไม่อวดเบ่งต่อผู้อื่น

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ ที่มีคุณลักษณะ ตามข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ คือ 1) ผู้แทนราษฎร ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ 2) ผู้แทนต้องเก่ง ดี ฉลาด มีไหวพริบ 3) ผู้แทนต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ 1) ต้องการผู้แทนที่มีความประพฤติดีไม่ด่างพร้อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวกญาติพี่น้อง 2) ต้องการผู้แทนที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบคนพุทธ เห็นใจคนแก่ เอาใจใส่เด็ก 3) สามารถควบคุมตนเองได้

ด้านวิสัยทัศน์ คือ 1) ผู้แทนต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ทันต่อเหตุการณ์ สร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ 2) ผู้แทนต้องไม่รอภาครัฐดำเนินการ 3) ผู้แทนต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี

ด้านบุคลิกภาพ คือ 1) ผู้แทนต้องอ่อนน้อมทั้งก่อนและหลังเลือกตั้ง ให้เป็นนิสัย 2) ผู้แทนมีบุคลิกภาพที่มีความจริงใจ และ 3) ผู้แทนรู้จักการใช้อำนาจ ไม่อวดเบ่งต่อผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ มีคุณลักษณะยินดีรับฟังความคิดเห็น มีความรู้ กล้าหาญ กล้าตัดสินใจ ในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น แก้ปัญหาเก่ง เข้าได้กับทุกคน เป็นผู้นำที่ดีจึงไม่เป็นต้องเก่งรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ กุลศักดิ์วิมล (2557) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครพนม ตามทัศนะของราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้นำท้องถิ่น” ผลการวิจัย พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ มีคุณลักษณะมีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ รักษาคำพูด ซื่อสัตย์ ขยันทำงาน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีคุณธรรมและรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นประเทศชาติ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย ขุมเงิน (2557) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบลนาดูน ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัย พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ มีคุณลักษณะความประพฤติที่ดีงาม เป็นแบบอย่าง และส่งเสริมให้ทำความดี ยึดมั่นความถูกต้อง รักษาคำพูดและสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ ภู่ระหงษ์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัย พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านบุคลิกภาพ พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 ยินดีรับฟังความคิดเห็น และใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชน มีความรู้ กล้าหาญ กล้าต่อสู้ กล้าตัดสินใจ ในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ การแสดงอารมณ์สามารถควบคุมได้อยู่ในลักษณะและมีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ กล้าตลุมบอน (2557) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกเพศทุกวัยต้องการผู้แทนที่เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า พระมหามานะ พุทธวิริโย

(นามนนท์) (2550) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกช่วงอายุ ต้องการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นคนดี เชื่อได้ ไฟแรงกล้าคิดกล้าตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์) (2555) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่อายุต่างกัน มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อผู้แทนของตนเอง เพราะเชื่อในความรู้ ความสามารถ จึงตัดสินใจเลือกให้เป็นตัวแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ กล้าตลุมบอน (2557) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

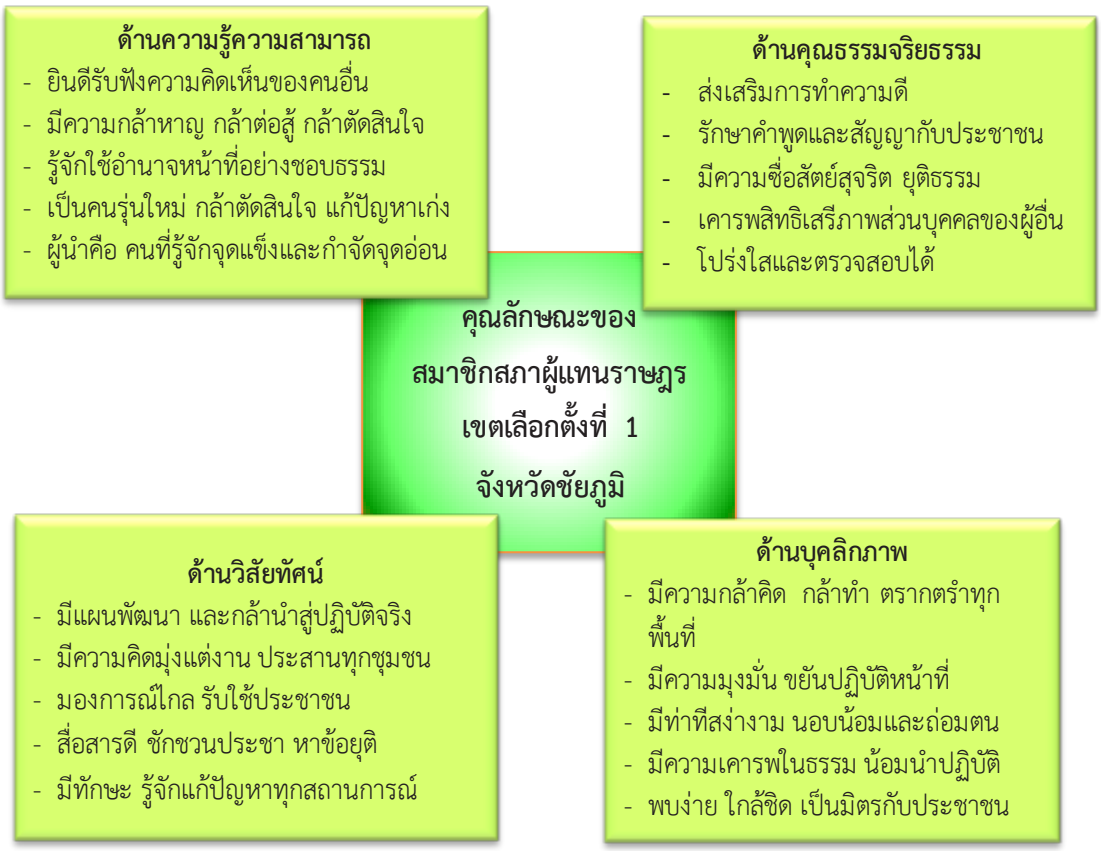
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า ประชาชาทุกอาชีพต้องการให้ผู้แทนของตนเอง มีความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและพวกพ้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ กล้าตลุมบอน (2557) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า นโยบายของนักการเมืองส่งผลต่อการประกอบอาชีพ และเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน คนที่มีรายได้น้อยก็คาดหวังว่านโยบายของนักการเมือง ช่วยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร น้ำฟ้า (2556) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความพึงประสงค์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชัยภูมิ ที่พึงประสงดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นผู้ที่ยินดีรับฟังความคิดเห็นและใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชน มีความรู้ กล้าหาญ กล้าต่อสู้ กล้าตัดสินใจ ในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น นำความรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่มีไปปฏิบัติต่อประชาชน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีความประพฤติที่ดีงาม เป็นแบบอย่าง และส่งเสริมให้ทำความดี ยึดมั่นความถูกต้อง รักษาคำพูดและสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ สุจริตไม่คดโกง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน

ด้านวิสัยทัศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มองกาลไกล ทันต่อสถานการณ์ ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัด และทำงานอย่างเป็นรูปธรรม มีเป้าหมายมีนโยบายในการทำงาน และยึดมั่นในอุดมการณ์ มีความคิดริเริ่มในการทำงาน

ด้านบุคลิกภาพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่มีความคิดที่ทันสมัย มีลักษณะความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย บุคลิกเปิดเผย การมีทัศนคติที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์ ไม่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมาย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงประสงค์ คือเป็นผู้แทนที่มีคุณลักษณะตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ เป็นผู้มีเหตุผล เข้าใจตนเอง พอประมาณ รู้จักกาลเทศะ เข้าใจประชาชน และเข้าถึงชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านความรู้ความสามารถ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำควรมีความรอบรู้และมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นแบบอย่างในการมีความประพฤติที่ดีงามเป็นแบบอย่าง

ด้านการมีวิสัยทัศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีเป้าหมาย และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

ด้านบุคลิกภาพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำควร มีความสุขุมรอบคอบ น่าเชื่อถือ เชื่อมั่นในตนเอง และมีความเป็นผู้นำ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ด้านความรู้ความสามารถ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัยอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้

ด้านการมีวิสัยทัศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องเป็นผู้แนะนำ เจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีเป้าหมาย และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

ด้านบุคลิกภาพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำควรมีบุคลิกภาพที่ดี มีความสุขุมรอบคอบ มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีขอบเขตที่เหมาะสมตามกาลเทศะ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อการได้รับการเลือกตั้ง”

2) ควรวิจัยเรื่อง “นโยบายที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

3) ควรวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพในการสื่อสารของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อประชาชน”

4) ควรวิจัยเรื่อง “จริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง”

เอกสารอ้างอิง

กานต์ กล้าตลุมบอน. (2557). *คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จิราพร น้ำฟ้า. (2556). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทรรศนะของบุคลากรเทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยวัฒน์ กุลศักดิ์วิมล. (2557). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ในจังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์). (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิชัย ขุมเงิน. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาดูนตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

วีระ ภู่ระหงษ์. (2550). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ"*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร. (2539). *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี*

POLITICAL COMMUNICATION OF LOCAL POLITICIANS AND PEOPLE IN BUENG YITHO MUNICIPALITY, THANYABURI DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

พระมหาศิวพล พลเมธี (ใกล้ชิด)
Phramaha Siwaphon Balamedhī (Klaichid)
E-mail: poonvisetsri@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีความเห็นว่าข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นยังคงมีปัญหาในการแบ่งพรรคแบ่งพวก การขาดจริยธรรมของนักการเมือง ส่วนหนึ่งมีความรู้สึกเบื่อหน่ายการเมือง ควรมีการรณรงค์ให้มีการติดตามข่าวสารผ่านสื่อและศึกษาภูมิหลังของนักการเมืองท้องถิ่นก่อนการเลือกตั้ง

คำสำคัญ : การสื่อสารทางการเมือง; นักการเมืองท้องถิ่น; เทศบาล

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for Political Communication of Local Politicians and People in Bueng Yeetho Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province, using Mixed Methods. Findings were the level of people's opinion on the People's opinions on Political Communication of Local Politicians and People, were at high level. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles were that the Political Communication of Local Politicians, they voted just for the sake of voting. There were guidelines to solve these problems. The local administrative organization should campaign with public relations for people to see the importance of the general election by looking at the politicians' background.

Keywords: Political Communication; Local Politicians; Municipality

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การสื่อสารเปรียบเสมือนเส้นใยประสาทของมนุษย์ เช่นเดียวกับการสื่อสารทางการเมืองก็เป็นดังเส้นใยสมองของนักการเมืองหากปราศจาก ซึ่งการสื่อสารรัฐบาลก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ การเมืองจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจแยกออกจากการสื่อสารได้เลย (วรัญญา ประเสริฐ, 2559) การสื่อสารกับการเมืองมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด การสื่อสารเป็นพื้นฐานของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ส่วนการเมืองเป็นเรื่องของการใช้และการควบคุมอำนาจแนวคิดทางการเมืองผูกพันอยู่กับการสื่อสารจนแยกกันไม่ออก บุคคล สถาบัน หรือประเทศหนึ่งไม่สามารถมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือบุคคล สถาบัน หรือประเทศอื่นได้ถ้าไม่ใช้การสื่อสาร การสื่อสารเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การกระทำทางการเมือง กล่าวคือ ชีวิตและสังคมจะเป็นไปอย่างไรขึ้นอยู่กับความสามารถของประชาชนในการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การสื่อสารเป็นเครื่องมือสนับสนุนหรือเรียกร้องทางการเมืองนั่นเอ (วัฒนา นนทชิต, 2558) ปัญหาการสื่อสารถือว่าเป็นศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะทางการเมืองที่จำเป็นต้องใช้การสื่อสารเป็นสื่อในการถ่ายทอดนโยบายจากรัฐไปสู่ประชาชน และผู้นำพรรคการเมืองทำหน้าที่แสดงผลประโยชน์และรวมผลประโยชน์ของตนโดยการสื่อสารความต้องการและข้อเสนอแนะด้านนโยบาย นักการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคมเศรษฐกิจ อาชีพ สาธารณสุข และการเมือง การสื่อสารของนักการเมืองที่เข้าถึงและสามารถส่งสารไปยังประชาชนได้ทำให้กับประชาชนเข้าใจ (ชูศักดิ์ ชูช่วย, 2553)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นกระบอกเสียงแทนประชาชน ถ้าสามารถสื่อสารกันเข้าใจนักการเมืองก็จะได้รับการเลือกตั้งประชาชนก็ได้รับการแก้ไขปัญหาตามที่ท้องถิ่นต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน

394 คน จากประชากร จำนวน 24,221 คน (เทศบาลเมืองบึงยี่โถ, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี **โดยภาพรวม และรายด้าน**

(n=394)

การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ด้านผู้ส่งสาร (Sender)	3.91	0.78	มาก
2. ด้านสาร (Message)	3.99	0.60	มาก
3. ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel)	3.93	0.52	มาก
4. ด้านผู้รับสาร (Receiver)	3.92	0.78	มาก
โดยรวม	**3.90**	**0.78**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสาร (Message) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.99) ด้านช่องทางการสื่อสาร ($\bar{X}$3.93) ด้านผู้รับสาร ($\bar{X}$=3.92) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X}$ =3.91) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	5.559	-	0.051	-	✓
อายุ	-	0.795	0.083	-	✓
การศึกษา	-	0.001	0.079	-	✓
อาชีพ	-	-0.552	0.165	-	✓
รายได้	-	1.107	๐.๐๕๙	-	✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

การสื่อสารทางการเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านผู้ส่งสาร	นักการเมืองมักมีพฤติกรรมที่ทำให้ตนเองได้เปรียบคู่ต่อสู้	นักการเมืองควรเปลี่ยนวิธีคิดและปฏิบัติตนให้เป็นกลาง ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง
ด้านสาร	สารที่นักการเมืองส่ง มักมีเนื้อหา มุ่งจับผิดกัน	ให้ข้อมูลที่เป็นกลาง ให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้เอง
ด้านช่องทางการสื่อสาร	นักการเมืองใช้หัวคะแนนและแผ่นป้ายในการหาเสียง	นักการเมืองต้องหมั่นเข้าหาประชาชนเมื่อมีโอกาส
ด้านผู้รับสาร	ประชาชนผู้รับสารยึดตนเองและพรรคพวกเป็นที่ตั้ง	ประชาชนผู้รับสารต้องติดตามสถานการณ์ ควรพิจารณาอย่าเห็นแก่เงินทอง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง ดังนี้

ด้านผู้ส่งสาร คือ นักการเมืองควรเปลี่ยนวิธีคิดและปฏิบัติตนให้เป็นกลาง ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

ด้านสาร คือ การให้ข้อมูลที่เป็นกลาง ให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้เอง

ด้านช่องทางการสื่อสาร คือ นักการเมืองต้องหมั่นเข้าหาประชาชนเมื่อมีโอกาส

ด้านผู้รับสาร คือ ประชาชนผู้รับสารต้องติดตามสถานการณ์ ควรพิจารณาอย่าเห็นแก่เงินทอง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. **ด้านผู้ส่งสาร** พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นมีความชำนาญในการพูดโน้มน้าวจูงใจ เพราะเข้าถึงและเข้าใจขนบธรรมเนียมของสังคมนั้นๆ ทำให้สามารถสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภ วิบูลย์กูล (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ” ผลการวิจัย 1) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก

2. **ด้านสาร** พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นสามารถจัดเรียงลำดับเนื้อหาที่สำคัญก่อนหลังได้น่าสนใจ นำเสนอเนื้อหาสาระของสารที่เข้าใจได้ง่าย ธัญญา ใยทอง (2550) ไดวิจัยเรื่อง “กลยุทธการสื่อสารทางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปตย์” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธการวางแผนการสื่อสารทางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปตย ผูสงสาร คือ มีทักษะ ความชำนาญและเชี่ยวชาญ มีอุดมการณทางการเมืองสูง

3. **ด้านช่องทางการสื่อสาร** พบว่า อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองใช้หัวคะแนนในการพบปะแบบซึ่งหน้า ในการนำเสนอนโยบายและการแนะนำตัว และการเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน สัมฤทธิ์ผล (2550) ไดวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุนใหมในการเขาสูอาชีพนักการเมือง” ผลการวิจัยพบว่า สวนใหญใชชองทางการสื่อสารจากการมีสวนรวมในกิจกรรมการเมืองระดับทองถิ่น การเขารวมกิจกรรมการเมืองกับนักการเมืองและการสื่อสารกับแกนนำพรรคการเมือง

4. **ด้านผู้รับสาร** อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นสามารถสื่อสารและรับรู้ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ตามต้องการและตามความจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุม เกสรสิทธิ์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของหนักงานภาคเอกชน : ศึกษากรณีเฉพาะพนักงาน บริษัท เนชั่นพับลิชชิ่ง กรุ๊ป จำกัด" พบว่า พนักงานส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เป็นประจำโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกเพศทุกวัยต้องการนักการเมืองที่สามารถคุยกับประชาชนรู้เรื่อง เข้าถึงประชาชน มีความเป็นผู้นำให้กับท้องถิ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์) (2550) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกวัยต้องการนักการเมืองที่เข้าถึงและเข้าใจประชาชน เป็นผู้ที่พบง่าย รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ กล้าตลุมบอน (2557) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกระดับการศึกษาคาดหวังกับนักการเมืองท้องถิ่นมาก เพราะเป็นตัวแทนเป็นกระบอกเสียง จึงควรมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร ประชาชนจึงให้ความร่วมมือในการไปลงคะแนนเสียงให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมวดี กาฬภักดี (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบล หนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557” ผลการวิจัยพบว่า เลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพต้องการนักการเมืองเข้าถึงทุกคน มีวิสัยทัศน์ในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินารถ พูลดาวทอง (2549) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาไม่แตกต่างกัน

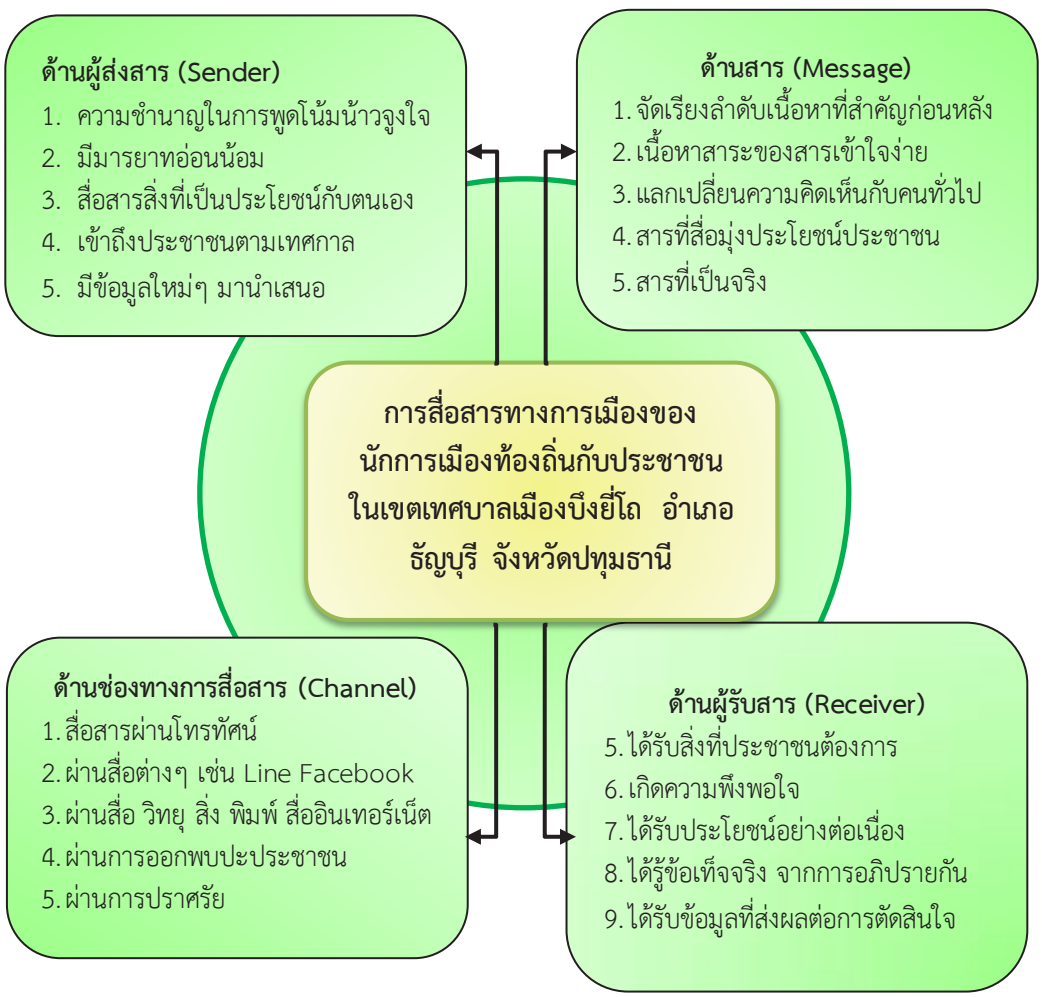
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกคนต้องการให้นักการเมืองสื่อสารในสิ่งที่เป็นประโยชน์กับท้องถิ่น มีความจริงใจกับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมวดี กาฬภักดี (2560) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบล หนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557" ผลการวิจัยพบว่า เลือกตั้ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ด้านผู้ส่งสาร (Sender) พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านผู้ส่งสาร (Sender) นักการเมืองท้องถิ่นมีความชำนาญในการพูดโน้มน้าวจูงใจ รองลงมา คือ ประชาชน

เข้าร่วมอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองตามสถานที่ต่าง ๆของชุมชนจัดขึ้น และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นเข้าใจระบบสังคม

2. ด้านสาร (Message) พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านสาร (Message) นักการเมืองท้องถิ่นสามารถจัดเรียงลำดับเนื้อหาที่สำคัญก่อนหลังให้ประชาชนได้รับทราบ รองลงมา คือนักการเมืองท้องถิ่นนำเสนอเนื้อหาสาระของสารที่เข้าใจได้ง่าย และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถส่งสารให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจง่าย

3. ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel) พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel) นักการเมืองท้องถิ่นใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านการเห็น/โทรทัศน์ ประชาชนได้นำเสนอความคิดเกี่ยวกับการเมืองผ่านสื่อ วิทยุ สิ่ง พิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ นักการเมืองท้องถิ่นใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น Line Facebook อยู่ในระดับมาก และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือนักการเมืองท้องถิ่นใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านการได้ยิน/วิทยุ

4. ด้านผู้รับสาร (Receiver) พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านผู้รับสาร (Receiver) นักการเมืองท้องถิ่นพูดแล้วประชาชนเกิดความพึ่งพอใจ เป็นที่รักของประชาชน รองลงมา คือ นักการเมืองท้องถิ่นให้สิ่งที่ประชาชนต้องการตามความจำเป็น และระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือประชาชนต้องได้รับประโยชน์จากนักการเมืองอย่างต่อเนื่อง

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ สื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือ และช่องทางที่สำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมทางด้านการเมือง จะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองถือว่าเป็นพลังหลักในการพัฒนาการเมือง และจะนำไปสู่การพัฒนาระบบการเมืองในภาพรวมต่อไป ดังนั้นการสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ นับได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ผู้นำควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น โดยหาวิธีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และประชากรในเขตพื้นที่

1.2) ควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์สื่อสารให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านนี้

1.3) ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์การเลือกตั้งให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมภายในท้องถิ่นสื่อสารให้ประชาชนออกไปรณรงค์ในเรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีการตื่นตัวในเรื่องการเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1) ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ และบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

2.2) ควรมีการรณรงค์ให้มีการติดตามข่าวสารผ่านสื่อดังกล่าวให้มากขึ้น โดยเริ่มจากสื่อวิทยุชุมชน ซึ่งอยู่ใกล้กับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดและช่วยในการประชาสัมพันธ์ เช่น แจกใบปลิวและชักชวนญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2.3) ควรมีแนวเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”

3.2) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “แรงจูงใจในการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”

3.3) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัญหาและอุปสรรคการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”

เอกสารอ้างอิง

จุฑารัตน์ สัมฤทธิ์ผล. (2550). *กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพนักการเมือง*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง). คณะนิเทศศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุตินารถ พูลดาวทอง. (2549). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในฐานะองค์กรปกครองท้องถิ่นพิเศษตามทัศนะของประชาชนเมืองพัทยา*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธัญญา ใยทอง. (2550). *กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปไตย*, (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระมหามานะ พุทฺธวิริโย (นามนนท์). (2555). *ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วรัญญา ประเสริฐ (2559). *การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ*วิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง). (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัฒนา นนทชิต (2558). *การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น*. (วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ปีที่ 3 ฉบับที่ 1.

วัลลภ วิบูลย์กูล. (2554). *การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมทางการเมืองของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554).

สมหมาย บัวจันทร์ (2551). *การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการ ประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุขุม เกษรสิทธิ์ (2552). *พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของพนักงานภาคเอกชน: ศึกษากรณีเฉพาะพนักงานบริษัท เนชั่นพับลิชชิ่งกรุ๊ป จำกัด*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

เอมวดี กาฬภักดี. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557*, (วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, (มกราคม – มิถุนายน 2560): 117-122.

พัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน*

THE SANGHA ADMINISTRATIVE DEVELOPMENT SINCE KING RAMA V TO PRESENT

พระมหาสมเกียรติ เขมจาริญาโณ (จงเกษี)

Phramaha Somkeart Khemacāriñāṇo (chongkesee)

E-mail: somkiat3465@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเพื่อศึกษาระบบ โครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวการปรับปรุงการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ พบว่า รูปแบบการปกครองในอดีตมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ปกครอง และกระจายอำนาจออกเป็นส่วน ๆ ตามที่รับผิดชอบ บทบาทอำนาจหน้าที่การปกครองคณะสงฆ์ไทย ร.ศ. 121 มีความเป็นระเบียบที่ชัดเจนขึ้นใน พ.ศ. 2484 มีการตั้งสังฆสภา สังฆมนตรี และคณะวินัยธร และกลับมาใช้มหาเถรสมาคมตามเดิม และมีการแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค พระราชบัญญัติเขียนไว้ให้ตีความในลักษณะกว้างๆ จึงตีความไม่ตรงจุดปัญหา ควร มีการแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์บางมาตราที่บัญญัติไว้ไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ควรที่จะต้องแก้ไขให้เหมาะสมกับปัจจุบัน

คำสำคัญ : พัฒนาการ; การปกครอง; คณะสงฆ์ไทย

ABSTRACT

This research article was to study the structure, role, authority problems and suggestions for improvement sangha administrative since king rama v to present. It was a qualitative research. Finding were the form of government with the King as the former governor and decentralization into sections the responsibility role and authority of Thai sangha administrative R.E. 121. There is a mess to clear up B.E. 2484 with the sangha council and the sanghamandarin and winaitr and re-used by The Sangha Supreme Council of Thailand. The amendments to the Sangha Act, the ecclesiastical hierarchy today obstacles and suggestions for improvement was Sangha Act. Some provisions of Section unclear caused problems in practice. It Should be modified to appropriate the present.

Keywords : Development; administrative; Thai Sangha

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การปกครองคณะสงฆ์ได้มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลโดยมีพระพุทธเจ้าเป็นผู้ประมุขปกครองคณะสงฆ์สูงสุด โดยได้มีการบัญญัติพระวินัยขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการปกครองคณะสงฆ์ และเปรียบเสมือนเป็นแม่บทของพระผู้มีพระภาคเจ้า ดังในคราวก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพานได้ตรัสปัจฉิมโอวาทว่า “ธรรมและวินัยที่เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย หลังจากเราล่วงลับไป ก็จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย”(ที.ม. (ไทย) 10/216/164) เมื่อพิจารณาจากข้อความในส่วนนี้จะเห็นว่า พระพุทธองค์ทรงวางพระธรรมวินัยให้เป็นใหญ่เป็นหลักการปกครองโดยไม่ได้มอบอำนาจการปกครองคณะสงฆ์ให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นการเฉพาะ การปกครองคณะสงฆ์ในระยะหลังพุทธกาลต่อมาจึงมีพระเถระผู้อาวุโสเป็นผู้ดูแลปกครองและเคารพนับถือกันตามพรรษา แต่ภายหลังจากที่พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาสู่ประเทศต่างๆ โดยเกิดจากการสังคายนาครั้งที่ 3 ในประเทศอินเดียราวพุทธศตวรรษที่ 3 พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ไปยังประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวาง การปกครองคณะสงฆ์ในแต่ละประเทศที่รับพระพุทธศาสนาไปประดิษฐานอยู่นั้นจึงขึ้นอยู่กับการปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบันแบ่งเป็นหลัก 3 ประการที่เข้ามาเสริมความสำคัญ คือ พระธรรมวินัย จารีตประเพณี และกฎหมายบ้านเมืองกฎหมายของประเทศนั้นๆ (ชำเลือง วุฒิจันทร์, 2526)

พระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ในดินแดนสุวรรณภูมินั้น การปกครองสงฆ์ในสมัยนั้นก็ยังยึดหลักตามพุทธบัญญัติที่พระองค์ทรงแสดงไว้เป็นหลักต่อมาพระภิกษุมากขึ้นและต้องมีความสัมพันธ์กับทางฝ่ายบ้านเมืองโดยอาศัยพระราชามหากษัตริย์เป็นฝ่ายอุปถัมภ์ดูแลให้การสนับสนุน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจึงเกิดมีบทบัญญัติต่างๆ ที่เพิ่มเติมมาจากพระธรรมวินัยที่พระสงฆ์ต้องเว้นข้อที่พระองค์ทรงห้ามและทำตามข้อที่พระองค์อนุญาตอยู่แล้ว เช่น พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เป็นต้น ที่ต้องอาศัยฝ่ายราชอาณาจักรในการอุปถัมภ์ดูแล การจะนำกฎหมายไปบังคับใช้ในกรณีความขัดแย้งในวงการของศาสนานั้น จะต้องกระทำด้วยความรอบคอบและรัดกุมที่สุดเพื่อพิทักษ์ความบริสุทธิ์ของพระธรรมวินัยจารีตประเพณีอันดีงามของสังคม ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศไว้ให้ได้ (แสวง อุดมศรี, 2533)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่องพัฒนาการการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน เพราะเห็นว่าควรจะแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ที่มีปัญหาทับถมมากมายอย่างยาวนาน งานวิจัยชิ้นนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของการสะท้อนให้เห็นการใช้ความพยายามในการคลี่คลายปัญหาด้วยการแสวงหาทางออก หรืออาจหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการปกครองของคณะสงฆ์ เพื่อดำรงมั่นไว้ซึ่งพระสัทธรรมอันไพบูลย์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาบทบาท อำนาจหน้าที่การปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการปกครองสงฆ์คณะสงฆ์ไทยให้สอดคล้องกับปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์โดยเฉพาะด้านกฎ หมายปกครองคณะสงฆ์เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 รูป/คน คือ 1. พระสังฆาธิการ 2. นักวิชาการทางกฎหมาย 3. นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา 4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการปกครองสงฆ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) การเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Document Data) ซึ่งเป็นข้อมูลจากหนังสือเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบและโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ตามแนวคิดการปกครองต่าง ๆ ศึกษาข้อมูลจากกฎหมายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 121 กฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 กฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 กฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 กฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 กฎมหาเถรสมาคมและกฎระเบียบต่างๆ ตลอดจนถึงการบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองสงฆ์ในสังคมไทย มีรายละเอียดการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จาการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปของความเรียง

ผลการวิจัย

1. ศึกษาระบบและโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน พบว่า

ปกครองอย่างสูงสุด แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ระดับ คือ การปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การปกครองแบบ 4 ประการดังกล่าวที่ต้องคำนึงมีดังต่อไปนี้

1) พระธรรมวินัย

2) ความซับซ้อนของสภาพสังคม

3) การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4) ความเข้มแข็งของพุทธบริษัท

2. ศึกษาบทบาท อำนาจหน้าที่การปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน พบว่า

การปกครองคณะสงฆ์ในส่วนกลาง หมายถึงเป็นศูนย์กลางการบัญชาการการปกครองคณะสงฆ์ไทยทั่วประเทศ หน้าที่ในการดูแลกิจการของคณะสงฆ์ส่วนกลาง พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับนี้ (พ.ศ. 2505) เป็นการแบ่งแยกองค์กรสงฆ์ออกเป็นสองคณะอย่างเป็นทางการ คือ คณะมหานิกาย และคณะธรรมยุติกนิกาย

3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวการปรับปรุงการปกครองสงฆ์คณะสงฆ์ไทยให้สอดคล้องกับปัจจุบัน พบว่า

อุบาสกอุบาสิกาไม่เข้าใจในการปกครองของคณะสงฆ์ จะต้องเปิดโอกาสให้พุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา และแม่ชี ที่มีความรู้ในพระธรรมวินัยและวิทยาการสมัยใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาระบบและโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการองค์กรการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบันนั้น ลักษณะขององค์กรการปกครองของคณะสงฆ์ เมื่อเทียบกับองค์กรและการปกครองของประเทศ มีรูปแบบการจัดองค์กรและระบบการปกครองเหมือนกัน โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูงสุด และกระจายอำนาจออกเป็นส่วน ๆ ตามหน้าที่รับผิดชอบ และแบ่งเขตการปกครองออกไปตามพื้นที่เช่นเดียวกับการบริหารประเทศ และมีการลดหลั่นกันทางฐานะเช่นกัน เพื่อที่จะสอดคล้องกับพระธรรมวินัย ความซับซ้อนทางสังคม การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความเข้มแข็งของพุทธบริษัทด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ณ รังษี ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์อดีต ปัจจุบัน อนาคต” ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 ใช้เวลา 21 ปีเศษที่ใช้ในการปกครองคณะสงฆ์ และการประกาศใช้ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 ที่รัฐบาลสมัยนั้นคาดหวังจะรวม 2 นิกายเข้าด้วยกันเพื่อความสามัคคี

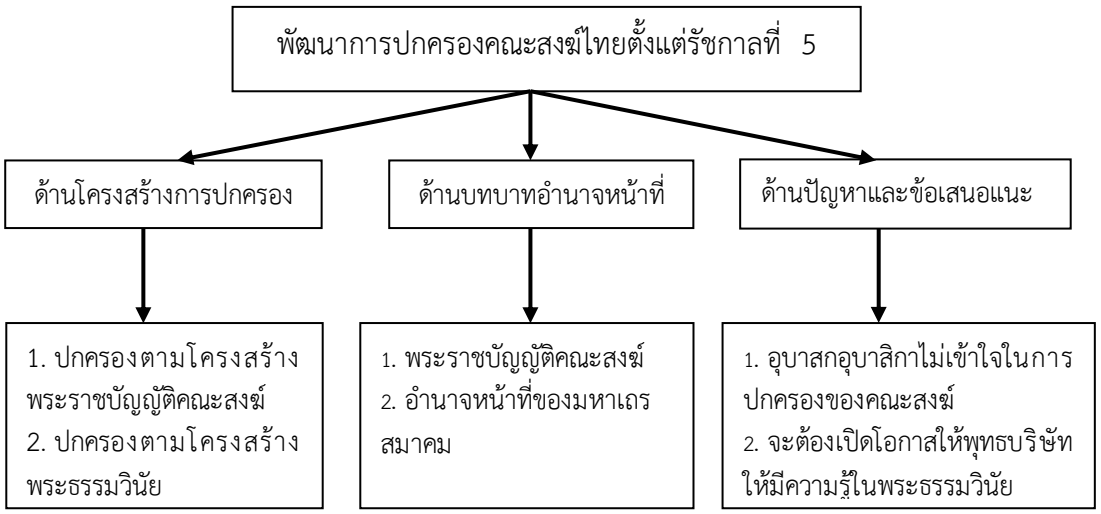
2. ศึกษาบทบาท อำนาจหน้าที่การปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการใช้อำนาจหน้าที่การปกครองคณะสงฆ์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 121 (พ.ศ. 2445) นับเป็นครั้งแรกของคณะสงฆ์ไทยที่มีพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ที่กำหนดรูปแบบองค์กรการปกครองไว้อย่างเป็นระบบ ระเบียบและชัดเจนที่สุด บทบาทของผู้ใช้อำนาจในการปกครองคณะสงฆ์ใช้เฉพาะพระสังฆาธิการในการปฏิบัติให้ตามพระธรรมวินัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายธาร อินทวดี ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของมหาเถรสมาคมในการแก้ไขปัญหา คณะสงฆ์ไทย (พ.ศ. 2445 – 2530)” ผลการวิจัยพบว่า บทบาท

ของมหาเถรสมาคมในการแก้ไขปัญหาคณะสงฆ์ไทยเท่าที่ผ่านมาถูกวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการ สื่อมวลชน และพุทธศาสนิกชนว่าเป็นองค์กรที่อ่อนแอ เฉื่อยชา ขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน

3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวการปรับปรุงการปกครองสงฆ์คณะสงฆ์ไทยให้สอดคล้องกับปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางมาตราไม่ชัดเจน ไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ในบางกรณีมิได้บัญญัติไว้ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ในครั้งนี้ มิใช่การแก้ไขยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นใหม่หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่แต่ประการใด เพียงเป็นการแก้ไข เพิ่มเติมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระณรงค์ วุฑฒิเมธี (สังขวิจิตร) ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน: ปัญหาและแนวทางการแก้ไข” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบันมีปัญหาทางโครงสร้างการปกครอง ปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการปกครอง และปัญหาหลักเกณฑ์การแต่งตั้งสมณศักดิ์ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้ ด้านโครงสร้างการปกครอง แนวทางการแก้ไขคือ แยกรัฐออกจากศาสนาและเน้นการกระจายอำนาจและถ่วงดุลพร้อมทั้งให้พุทธบริษัทมีส่วนร่วม ด้านการขาดประสิทธิภาพในการปกครอง แนวทางการแก้ไขคือ ปรับในเรื่องของระบบการศึกษาเพื่อจะช่วยให้พระสงฆ์มีคุณภาพทั้งผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครอง ด้านหลักเกณฑ์การแต่งตั้งสมณศักดิ์ แนวทางการแก้ไขคือ ปรับหลักเกณฑ์การแต่งตั้งสมณศักดิ์และแยกสมณศักดิ์ออกจากตำแหน่งทางการปกครอง

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในเรื่อง พัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ลักษณะแผนภาพที่แสดงการประยุกต์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

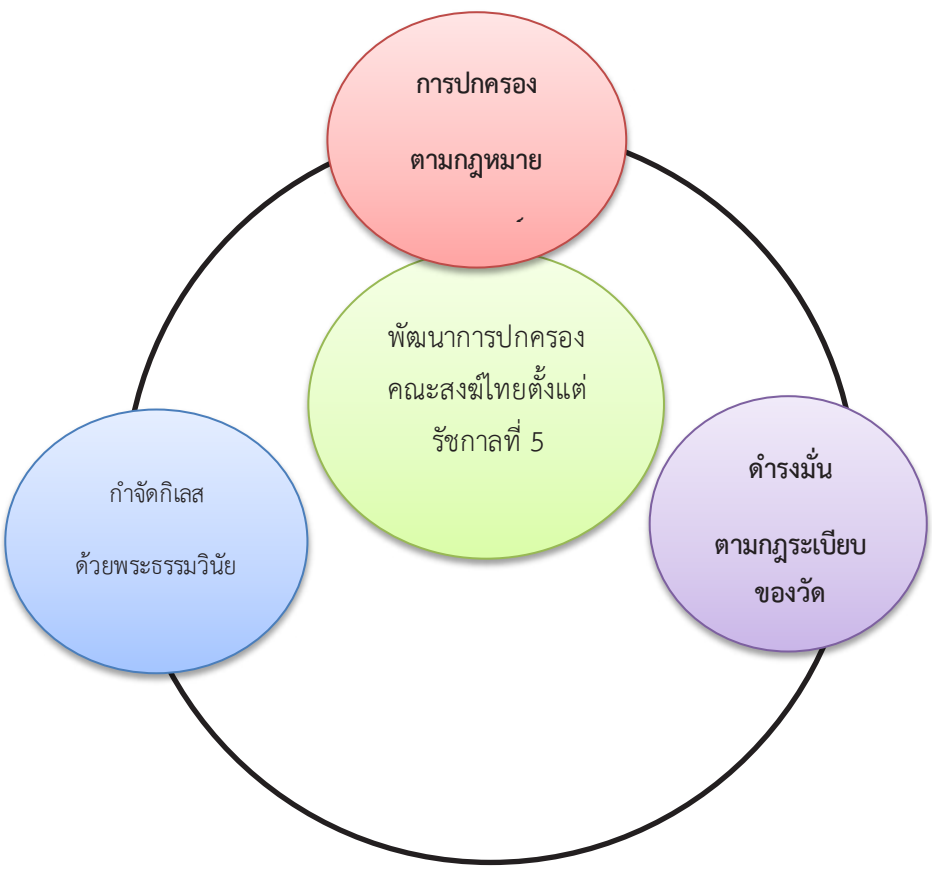
จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย พัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 ที่พึงประสงดังนี้

ด้านโครงสร้างการปกครอง ปกครองตามระบบและโครงสร้างตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และปกครองตามโครงสร้างพระธรรมวินัย จารีตประเพณี

ด้านบทบาทอำนาจหน้าที่ เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และอำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมในการปกครองคณะสงฆ์

ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ อุบาสกอุบาสิกาไม่เข้าใจในการปกครองของคณะสงฆ์ จะต้องเปิดโอกาสให้พุทธบริษัท ให้มีความรู้ในพระธรรมวินัย เพื่อช่วยกันในการดูแลรักษาคณะสงฆ์ให้มั่นคงถาวร

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อกำกับดูแลการปกครองคณะสงฆ์ไปตามพระธรรมวินัย จารีตประเพณี และ

กฎหมายบ้านเมืองโดยสันติ มีสติไตร่ตรองปราศจากอคติที่เกิดขึ้น มีความยุติธรรมมุ่งเน้นที่ประโยชน์ส่วนรวมไม่มุ่งเน้นการโจมตีและแตกแยก ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะสงฆ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) ควรมีงบประมาณจากภาครัฐหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการกำหนดนโยบายให้มีการประชุม สัมมนา อบรม หรือการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานให้แก่พระสังฆาธิการทุกระดับ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการวัด และพัฒนาวัดให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.2) ควรให้พระสงฆ์ทั่วประเทศที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระสังฆาธิการใหม่ทุกระดับชั้นได้มีกาปฏิบัติวิปัสสนาอย่างน้อย 15 วัน เพื่อสร้างผู้นำที่มีคุณภาพ

1.3) คณะสงฆ์ควรมีหน่วยงานในการทำงานด้านกฎหมายเพื่อดูแลแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาที่มีการฟ้องร้องเกี่ยวกับที่ดินของวัด โดยพระภิกษุไม่ต้องไปขึ้นศาลหรือดำเนินคดีด้วยตนเอง และจะต้องเปิดโอกาสให้พุทธบริษัทที่มีความรู้ทางพระธรรมวินัยและกฎหมายเข้ามามีบทบาทด้วย

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1) การกระทำทุกอย่างที่เกี่ยวกับคณะสงฆ์ควรมีการทำสังฆพิจารณ์และประชาพิจารณ์ทำให้เกิดการกระจายอำนาจโดยชอบธรรมและหมั่นประชุมกันอยู่เนื่องนิตย์ จัดตั้งสำนักงานองค์กรสงฆ์และมีบุคลากรบริหารจัดการที่ถาวรเหมือนกระทรวง กรมต่างๆ ทำความเข้าใจให้กับอุบาสกอุบาสิกาเพื่อให้เข้าใจในการปกครองของคณะสงฆ์ไทย

2.2) องค์กรสงฆ์ในส่วนภูมิภาคตั้งแต่ระดับเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอเจ้าคณะแขวง และเจ้าอาวาสเป็นหน้าที่ควบคุมดูแลโดยองค์กรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ผ่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการในแต่ละระดับชั้นลงไป จะต้องเปิดโอกาสให้พุทธบริษัทให้มีความรู้ในพระธรรมวินัยและหลักการปกครองของคณะสงฆ์ไทย

2.3) ควรจะมีการตั้งกองทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือในแง่ของการบูรณปฏิสังขรณ์วัดช่วยเหลือพระภิกษุสามเณร หรือวัดในต่างจังหวัด วัดใหญ่ควรจะเป็นพี่เลี้ยงให้กับวัดเล็ก ๆ ที่มีเสนาสนะไม่เพียงพอ หรือไม่มี ด้วยการให้ความอุปถัมภ์ในเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณ การบริหารจัดการ และปกครอง ดังนั้นการปกครองหรือการบริหารจัดการองค์กรสงฆ์ควรจะเป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรทำการศึกษาวิจัย พัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

3.2) ควรทำการศึกษาวิจัย ปัญหาการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3.3) ควรทำการศึกษาวิจัย การเปรียบเทียบการปกครองคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการประยุกต์หลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง

ชำเลือง วุฒิจันทร์. (2526). การพัฒนากิจการคณะสงฆ์และการศาสนาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

พระณรงค์ วุฑฒิเมธี (สังขวิจิตร). (2558). การปกครองคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา ภาควิชาปรัชญา คณะศิลปศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สายธาร อินทวดี. (2533). บทบาทของมหาเถรสมาคมในการแก้ไขปัญหาคณะสงฆ์ไทย (พ.ศ. 2445 – 2530). สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุนทร ณ รังษี. (2539). การปกครองคณะสงฆ์อดีต ปัจจุบัน อนาคต. วารสารพุทธศาสน์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3 (3), 5-20.

แสวง อุดมศรี. (2533). การปกครองคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*

THE POLITICAL PARTICIPATION ON DHAMMADHIPATEYYA OF THE PEOPLE IN NEARNPHRA SUB-DISTRICT MUANICIPALITY, MUANG DISTRICT, RAYONG PROVINCE

พระมหายิ่งยศ มหามงฺคโล (ยืนยง)
Phramaha Yingyot Mahamungkaro (Yuengyon)
E-mail: Yingyot Yuengyong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตย โดยของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลต่างมีความคิดเห็นภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง ไม่ใช่เรื่องของประชาชนการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์จะเอื้อกับกลุ่มที่มีอำนาจ ควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับบุคคลทุกกลุ่มเพื่อให้มีความเข้าใจในการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ธรรมาธิปไตย;

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the people's Dhammatipateyya Political participation at Nernpra Sub-District Municipality, Rayong Province, ,using Mixed Methods. by overall was at the high level all aspect, Findings were the level of people's opinion on people's Dhammatipateyya Political participation , People with different gender, age, educational level, occupations and incomes had different opinions to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles of people's Dhammatipateyya political participation were that people thought that politics was far away from them, politics was the politicians' concern, not people's business. Politics was for interest group, And yielding interest for the group in power. Public relation should be used to give knowledge for every group for political participation, interest group.

Keywords: Participation; Political Participation; Dhammadhipateyya

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการยอมรับว่าระบบการปกครองของประเทศนั้นเป็นการปกครองของประชาชน ฉะนั้นการที่จะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองก็คือ รัฐบาลกระจายอำนาจในการปกครอง ไปให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ มีอิสระที่จะกำหนดนโยบายทางการเมืองตลอดจนเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง(ฉัณทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก, 2561) ปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังไม่มีการสนับสนุนอย่างเต็มที่เนื่องมาจาก ผู้บริหารมิได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ถ้าหากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก็จะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นประสบความสำเร็จ (ปนัดดา ดิศกุล, สมคิด เลิศไพฑูรย์, จรัส สุวรรณมาลา, 2556) จากการพัฒนาของเทคโนโลยีโซเชียลมีเดียทำให้การเข้าถึงข่าวสารทางด้านการเมืองทำได้สะดวกและรวดเร็ว แต่ก็นำมาซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดความแตกแยกความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง การโจมตีกันด้วยข้อมูลข่าวสารและความเบื่อหน่ายตัวนักการเมืองและการเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมา ส่วนใหญ่คิดว่าการเมืองคือเรื่องน่าเบื่อเลือกไปก็ได้การเมืองเดิมๆ รูปแบบเก่าๆ ที่มุ่งเน้นเข้าไปกอบโกยผลประโยชน์โดยไม่มุ่งเน้นประโยชน์ของพี่น้องประชาชน อีกทั้งในเขตเทศบาลนครระยองมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างน้อยเพราะประชาชนส่วนใหญ่มุ่งเน้นการหาเลี้ยงชีพ (จรูญ สุภาพ, 2551)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หลักธรรมาธิปไตย จึงมีความสำคัญทั้งในแง่ของการเป็นหลักธรรมที่สำคัญ ของการปฏิบัติหรือปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และในแง่ของการบริหารและการปกครอง พุทธธรรมาธิปไตย เป็นหลักที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ในการบริหารพุทธบริษัท ได้แก่หลักการที่ว่าด้วยการถือเอาธรรมะเป็นใหญ่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่นการดำเนินชีวิต การปฏิบัติงาน การบริหารทุกระดับ พระพุทธเจ้าไม่ใช่เพียงแต่สอนเหล่าสาวกเกี่ยวกับธรรมาธิปไตยอย่างเดียวเท่านั้น พระองค์เองทรงปฏิบัติอยู่ในหลักของธรรมาธิปไตยด้วย หลักพุทธธรรมาธิปไตยนี้จึงสำคัญสำหรับการบริหารงานทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรจะได้นำมาใช้เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะทำให้เกิดการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณกำหนดการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเขตเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 3,910 (เทศบาลตำบลเนินพระ, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง **โดยภาพรวมและรายด้าน** (n=363)

ด้านที่	ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.61	0.34	มากที่สุด
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	3.23	0.65	ปานกลาง
3.	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.31	0.60	ปานกลาง
	รวม	**4.09**	**0.52**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ตามลำดับ ($\overline{X}$ =4.09, S.D.= 0.52)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชน ใน **โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล**

ตัวแปรต้น	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	6.45	-	0.002	✓	-
อายุ	-	7.69	0.002	✓	-
การศึกษา	-	14.09	0.001	✓	-
อาชีพ	-	12.99	0.000	✓	-
รายได้	-	15.71	0.001	✓	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	
การตัดสินใจสนับสนุนพรรคการเมืองท้องถิ่น	การประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับบุคคลทุกกลุ่มเพื่อใช้มีความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง ไม่ใช่เรื่องของประชาชน	ปลูกฝังคุณธรรม ศีลธรรม และการใช้อำนาจอย่างเป็นธรรมแก่ผู้บังคับ ใช้กฎหมายเพื่อความเท่าเทียมกัน
การเมืองไม่ยุติธรรมและเอื้อกับกลุ่มที่มีอำนาจมากในสังคมเท่านั้น	ควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชนโดยผู้นำของหมู่บ้านแต่ละบ้านที่มีความใกล้ชิดประชาชน
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	
การรับข้อมูลข่าวสารโดยผู้อื่นบอกมาและแสดงออกมาโดยไม่กรองข้อมูลนั้นโดยเฉพาะรายละเอียดจริง ๆของข่าว	ผู้เสพข่าวสารข้อมูลจะต้องพิจารณาดี ๆ และพยายามศึกษาข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้นแสดงออกอย่างถูกต้อง

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	
ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ	ผู้บังคับใช้กฎหมาย ฝ่ายบริหาร ควรมีจริยธรรม คุณธรรม และมีความยุติธรรม
ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจถึงเสรีภาพของอำนาจของตนเองที่พึงมี	ผู้นำชุมชนหรือหมู่บ้าน ควรมีการประชุมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ทราบถึงเสรีภาพตนเองที่
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	
รัฐบาลยังมีปัญหาและอุปสรรคทั้งการขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิด และการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน	การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นต้องอาศัยความพร้อมเพรียงในการใช้อำนาจตัดสินใจเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ
การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน	การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ เป็นการร่วมรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น
ขาดผู้นำชุมชนที่มีอุดมการณ์ เสียสละ และเข้มแข็ง	การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล และเป็นเป็นเวทีในการตัดสินใจ

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว การเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง ไม่ใช่เรื่องของประชาชน การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์จะเอื้อกับกลุ่มที่มีอำนาจมากในสังคมเท่านั้น นโยบายของรัฐบาลจึงเป็นนโยบายเพียงประชาสังคมที่ไม่ได้คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ข้อเสนอแนะหน่วยงานของรัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับบุคคลทุกกลุ่มเพื่อให้มีความเข้าใจในการมีส่วนร่วมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรมีการจัดประชุมชี้แจงอธิบายให้กับประชาชนโดยผู้นำของหมู่บ้านแต่ละบ้านที่มีความใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นต้องอาศัยความพร้อมเพรียงในการใช้อำนาจตัดสินใจเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ เป็นการร่วมรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล และเป็นเป็นเวทีในการตัดสินใจ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชน

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลเนินพระ มีความรู้และเข้าใจหลักการที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความเคารพสิทธิมนุษยชนกับทุกเพศทุกวัย เมื่อเขาไม่เห็นด้วยกับข้ออภิปรายของท่านในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นุชาวดี อิศรภักดี**, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย” พบว่า พนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด(มหาชน) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจข่าวสารทางการเมือง และมีความคิดประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย ในขณะเดียวกันมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและการเป็นผู้นำทางการเมืองในระดับมาก

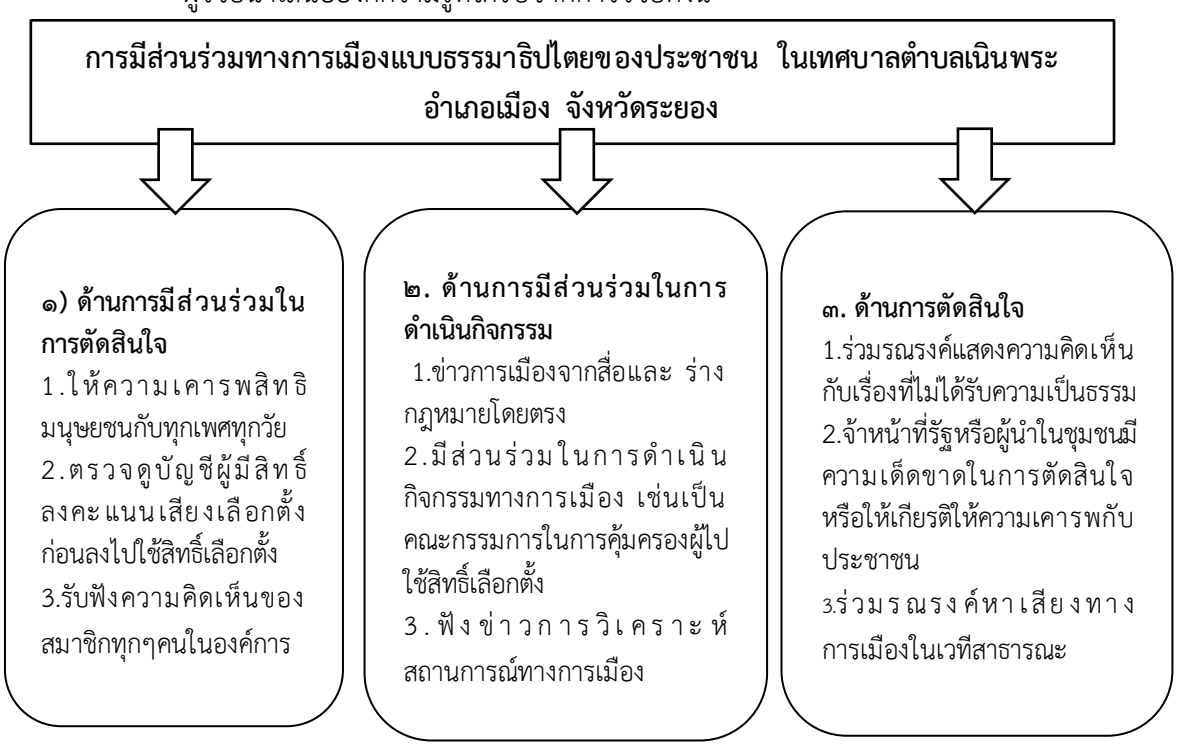
ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมือง

ประชาชนที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น อภิปรายได้ว่า พบว่า แตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีภาวะผู้นำแบบธรรมาธิปไตยของผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สิทธิศานติ์ ทรัพย์สิริโสภา** (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษาการจัดการมูลฝอยเทศบาลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย” จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 328 ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอยในดับปานกลาง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ อาชีพ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอย ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมูลฝอย และการจัดการมูลฝอย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังนี้

แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 ประชาชน มีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชน

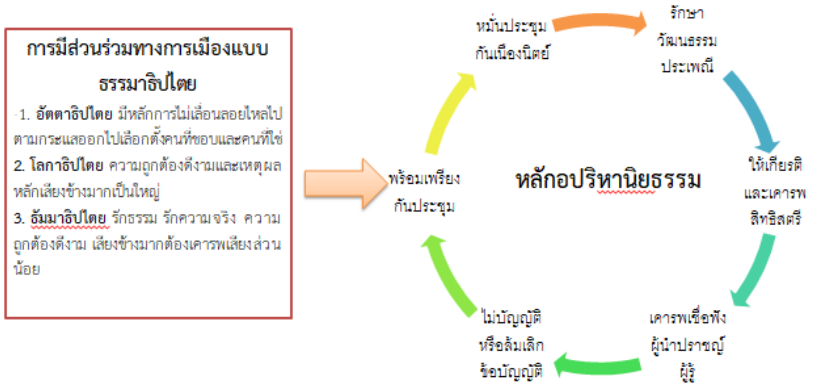
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 1) ให้ความเคารพสิทธิมนุษยชนกับทุกเพศทุกวัย 2) ตรวจดูบัญชีผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ก่อนลงไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 3) รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกๆคนในองค์การ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

1) ข่าวการเมืองจากสื่อและ ร่างกฎหมายโดยตรง 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่นเป็นคณะกรรมการในการคุ้มครองผู้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 3)ฟังข่าวการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 1) ร่วมรณรงค์แสดงความคิดเห็นกับเรื่องที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม 2) จ้าหน้าที่รัฐหรือผู้นำในชุมชนมีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ หรือให้เกียรติให้ความเคารพกับประชาชน 3) ร่วมรณรงค์หาเสียงทางการเมืองในเวทีสาธารณะ

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ระบอบการเมืองหนึ่งที่ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชน ที่ถือว่าความเท่าเทียมของประชาชนในทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจของเขา นั้นคือต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งสิทธิในการลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูล มีเสรีภาพ มีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้ง และสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากการเลือกตั้งและการแสดงอออกของประชาชน ดังนั้น ในความคิดของ Dahl ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือเพื่อการมีอิสรภาพซึ่งมีหลายมิติ เสรีภาพของประชาชน และเสรีภาพของการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงออกประชา สัมพันธ์ทางสื่อรวมตัวเป็นกลุ่ม เมื่อแน่ใจว่ามีการแข่งขันและมีการมีส่วนร่วมที่ตรงไปตรงมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) มีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคพลเมืองในการทวงผืนป่าดอยสุเทพ

1.2) ส่งเสริมให้ประชาชนรับทราบสิทธิและหน้าที่รวมถึงอำนาจของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

2.1) จัดทำโครงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของประชาชนในด้านสิทธิ หน้าที่รวมถึงอำนาจของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.2) ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.3) มีโครงการส่งเสริมให้กับบุคลากรยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ มีการอบรมให้ความรู้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรศึกษาการส่งเสริม หรือเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจโดยมุ่งให้ประชาชนแสดงบทบาท ต่อการมีส่วนร่วมทางเมืองเพื่อที่จะช่วยพัฒนาการเมืองไทย

3.2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบแนวคิดในการอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคพลเมือง

3.3) ควรมีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง:

จรูญ สุภาพ. (2551). *กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง: การเลือกตั้งในการเมืองปกครองไทย.* คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฉัณทิพย์ จำเดิมเผด็จศึก. วรรณธนพล หิรัญบูรณะ (2561).การส่งเสริมประชาธิปไตยด้วยหลักธรรมาธิปไตย.วารสารรัชต์ภาคย์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 26 มหาวิทยาลัยชินวัตร.

นุชาวดี อิศรภักดี.(2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดประชาธิปไตย.* วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม).

ปนัดดา ดิศกุล, สมคิด เลิศไพฑูรย์. จรัส สุวรรณมาลา (2556). *แนวคิดในการปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบจังหวัดจัดการตนเองกับสถานะความเป็นรัฐเดี่ยวของประเทศ*ไทย.ปีที่ : 10 ฉบับที่ : 3.

สำนักทะเบียนราษฎร์ จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเนินพระ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยอง.[ออนไลน์].แหล่งที่มา: https://www.ect.go.th/rayong [กุมภาพันธ์ 2562].

สิทธิศานติ์ ทรัพย์สิริโสภา(2544). *,การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย : กรณีศึกษาการจัดการมูลฝอยเทศบาลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย*.วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัยมหิดล.

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี*

THE PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN LOCAL ELECTIONS AT NONGKAE SUB-DISTRICT, PHRAPHUTTHABAT DISTRICT, SARABURI PROVINCE

พระปลัดเอกชัย จนฺทโชโต (คงชีวะ)
Phrapalad Ekachai Jantakchoto (Khongchiwa)
E-mail: jaekdorsom2523@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็น เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน ด้านความคิดเห็นภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่าง ปัญหาคือประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีความเห็นว่าการเมืองท้องถิ่นมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก การขาดจริยธรรมของนักการเมือง การไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมทางการเมือง เนื่องจากการประกอบอาชีพ และขาดการติดตามผลงานทางการเมือง โดยมีสาเหตุจากความรู้สึกเบื่อหน่ายจากการเมือง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเลือกตั้งท้องถิ่น

Abstract

This research article was to study the level of people's opinions, to compare the people's opinion and the problems, obstacles and recommendations for the People's Political Participation in Local Elections at Nongkae Sub-District, Phraphutthabat District, Saraburi Province, using Mixed Methods. by overall was at high level, Findings were the level of people's opinion on the effectiveness of the implementation of the by People's Political Participation in Local Elections. Based on different is not found to be different rejecting the research hypothesis. Problems and obstacles of people's still see politics as the interest of individual groups. People still believed that the power of decision making belong to government, not people. People yielded their political right to politicians and they cannot recall until next election.

Keywords: Political Participation; Local Elections.

* Received March 12, 2020; Revised April 8, 2020; Accepted April 10, 2020

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความเข็มแข็งของการปกครองจะเกิดขึ้นได้ จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่จะส่งเสริมระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยไปได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด (แสวง รัตนมงคลมาศ, 2556) ในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมากการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้น มีสมาชิกสภาท้องถิ่นมีคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนัก ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเอง ประสบความล้มเหลวอย่างมาก (บุศรา โพธิสุข, 2559)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้เขียนวิจัยเห็นว่า ประชาชนในตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี คนหนึ่ง จึงมีความสนใจและต้องการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ว่าประชาชนเหล่านั้นมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับใด รวมถึงด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทั่วถึง สาเหตุเพราะมีประชากรแฝงจำนวนมาก และบางคนมีรายชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ประจำ รวมทั้งทราบว่าจะมีการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะรู้สึกสับสนไม่รู้ว่าจะเลือกใครดี จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือและความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เพราะคิดว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไม่สามารถเป็นหลักประกันว่าจะทำให้ระบบการเมืองตอบสนองต่อตนเอง ได้ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำ และแก้ปัญหาคอร์รัปชั่นได้อย่างแท้จริง ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดการให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้ง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 3,853 คน (สำนักทะเบียนสำนักงานเทศบาลตำบลหนองแก, 2562) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน

(n=362)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.90	0.78	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	3.99	0.78	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.93	0.76	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.92	0.78	มาก
โดยรวม	**3.90**	**0.76**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 2 สรุปผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	5.559	-	0.051		✓
อายุ	-	7.795	0.012*		✓
การศึกษา	-	15.001	0.009*	✓	
อาชีพ	-	17.552	0.005*		✓
รายได้	-	18.107	0.059	✓	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ไม่ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง	เพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง	ส่งเสริมจัดเวทีให้นักการเมืองตอบปัญหาประชาชน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ประชาชนบางกลุ่มยังไม่เห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วม	ให้ประชาชนเห็นข้อดีข้อเสียเพื่อให้ประชาชนมีการตื่นตัวในเรื่องการเลือกตั้ง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	มีความรู้สึกเบื่อหน่ายจากการเมือง ขาดการติดตามผลงานทางการเมือง	จัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งก่อนและหลัง

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนเสนแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ เพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม คือ ส่งเสริมจัดเวทีให้นักการเมืองตอบปัญหาประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คือ ให้ประชาชนเห็นข้อดีข้อเสียเพื่อให้ประชาชนมีการตื่นตัวในเรื่องการเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ จัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งก่อนและหลัง

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายในรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงณภัทร ศรีทอง (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด”ผลการวิจัยพบว่า 1) สตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในตำบลหนองแก ได้ร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพงษ์ เลขโฆษ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในตำบลหนองแก มีส่วนร่วมและเห็นประโยชน์จาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพงษ์ เลขโฆษ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนในตำบลหนองแก ได้ร่วมติดตามและประเมินผลนักการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระนิกุล ปชฺโชโต (โพธิจิตร) (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน

อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด"ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

1. ประชาชนที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล มิ่งเมือง (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปก ครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี " การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ได้รับความร่วมมือในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย (2556) ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี" ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

3. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล มิ่งเมือง (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปก ครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองรูปแบบ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ที่ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล

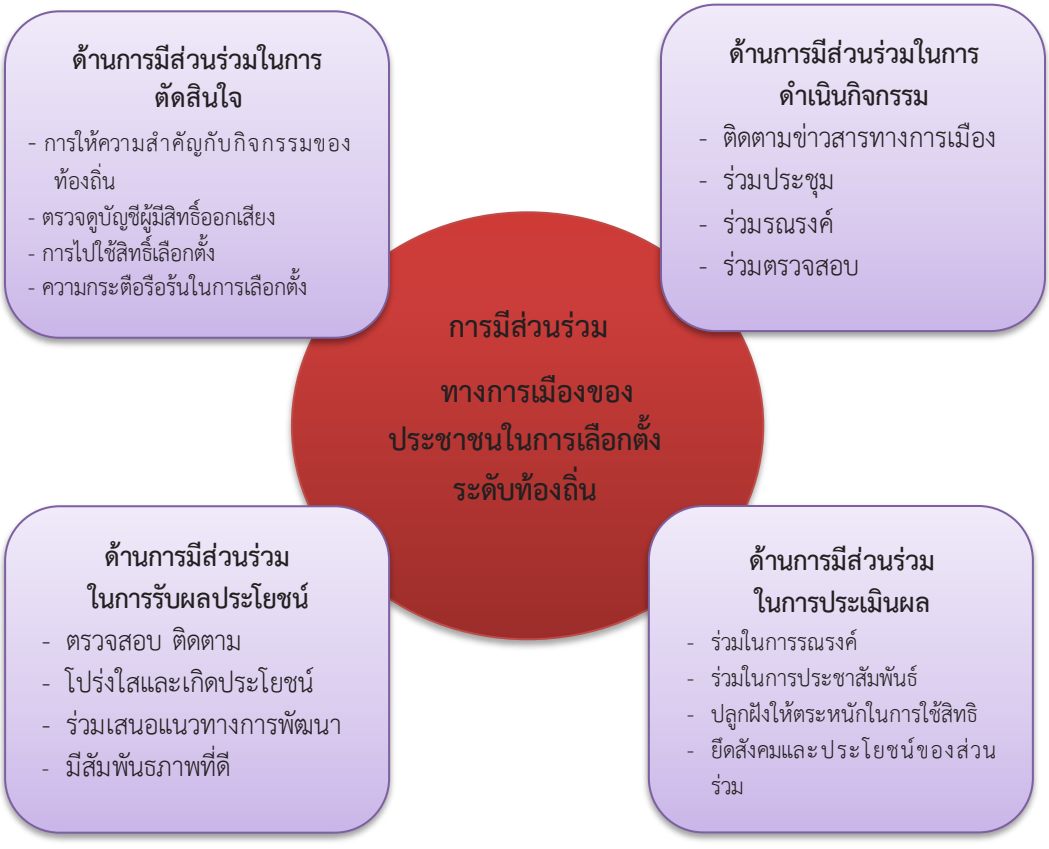
4. ประชาชนที่อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งจะสังเกตได้จากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนครั้งที่ผ่านมา

5. ประชาชนที่รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แตกต่าง อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มีที่มาของแหล่งรายได้ และจำนวนรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงณภัทร ศรีทอง (2557) ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด" ผลการวิจัยพบว่า สตรี ที่มีอายุ อาชีพ โดยรวมต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน

องค์ความรู้

1) องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยการติดตามผลคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา และเข้าไปตรวจดูบัญชีผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก่อนลงไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และชักชวนเพื่อนบ้านไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น พัฒนาไปพร้อมกันกับหลักคุณธรรม

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลปะโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนในการรับผลประโยชน์ จากตรวจสอบติดตามโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกต้อง โปร่งใส และเกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนเอง

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์และช่วยในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง และร่วมปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตยให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม

2) องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย คือ ประชาชนในตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การตรวจสอบมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ฝ่ายค้านในสภาท้องถิ่นต้องทำหน้าอย่างจริงจังเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และประชาชนในท้องถิ่นก็ต้องติดตามตรวจสอบการบริหารงานว่าคุ้มค่า มีการโกงกิน คอรัปชั่นกันหรือไม่ ถ้ามีก็จำเป็นต้องดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษกับผู้กระทำผิดและควรมีการประเมินผลโดยออกแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนใจตำบลว่ามีความพอใจมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไป

ปรับปรุงแก้ไขในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งประเมินผลความรู้ความเข้าใจของประชาชนทางการเมืองด้วย คือการเลือกตั้งมีการซื้อสิทธิ์-ขายเสียงกันอย่างกว้างขวาง ส่วนเรื่องการมีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือการติดตามข่าวสารการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งเป็นเรื่องก่อนเลือกตั้ง หลังเลือกตั้ง ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ แต่ก็มีน้องไม่เป็นทางการและไม่สนใจมากก็มี จนกว่าจะหมดวาระหรือได้เลือกตั้งจึงจะเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้นำตำบลหนองแกควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น โดยหาวิธีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และประชากรในเขตพื้นที่

1.2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ผู้นำตำบลหนองแกควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านนี้

1.3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลปะโยชน์ ผู้นำตำบลหนองแกควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์การเลือกตั้งให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมภายในท้องถิ่นอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 วัน ในการให้ประชาชนออกไปรณรงค์ในเรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีการตื่นตัวในเรื่องการเลือกตั้ง

1.4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้นำตำบลหนองแกควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถแยกแยะออกได้ว่ากฎหมายข้อใดที่ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม โดยการแจกจ่ายกฎหมายเลือกตั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ศึกษาให้ทั่วถึง การตัดสินใจทางการเมืองโดยสนับสนุนโดยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1.1) ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น โดยหาวิธีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และประชากรในเขตพื้นที่

1.2) ควรมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านนี้

1.3) ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมรณรงค์การเลือกตั้งให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมภายในท้องถิ่นอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 วัน ในการให้ประชาชนออกไปรณรงค์ในเรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีการตื่นตัวในเรื่องการเลือกตั้ง

1.4) ควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถแยกแยะออกได้ว่ากฎหมายข้อใดที่ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม โดยการแจกจ่ายกฎหมายเลือกตั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ศึกษาให้ทั่วถึง การตัดสินใจทางการเมืองโดยสนับสนุนโดยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี”

3.2) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี”

3.3) ควรวิจัยเกี่ยวกับ “ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี”

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมพล มิ่งเมือง (2557). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูป แบบสุขาภิบาล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสุขาภิบาลในเขตจังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงณภัทร ศรีทอง. (2557). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด.* (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บุศรา โพธิสุข. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. (รายงานการวิจัยการบริหารเชิงพุทธ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรทิพย์ รัตนวารินทร์ชัย (2556). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลหนองแค จังหวัดสระบุรี*. (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สงวน ศรีไส (2557). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลังประชาธิปไตยของพนักงานบริษัท.เอช.บี.นิตติ้ง จำกัด อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร*. (สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สำนักทะเบียนสำนักงานเทศบาลตำบลหนองแก. (20 ธันวาคม 2562). อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี. สืบค้นจาก: http://hydrolaw.thaiwater.net/web.

Taro Yamane (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (New York .Harper and Row Publications.

ภาคผนวก

Book.indd 755 29/4/2563 21:18:21

ภาคีเครือข่าย
การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันศุกร์ที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563
ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing
ID: 4567898998

---

1. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

4. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (โครงการเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในสังคมไทย)

แผนกสารบรรณ
สำนักงานอธิการบดี
รับที่ ๑๖๐๗๔
รับวันที่ ๓ มี.ค. ๖๓
เวลา ๐๐ ๕๐ น.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)
ที่ อว ๘๐๐๕๒/๑๒๐ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
เรื่อง ขออนุมัติยืมเงินทดรองจ่าย และขออนุมัติโครงการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
กราบนมัสการ อธิการบดี

เนื่องจากการจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อเข้ารับปริญญาประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๐ รูป/คน โดยที่ได้มีระเบียบกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มีการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ตามเกณฑ์ดังนี้

๑. ข้อ ๑๔.๒.๒ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. สอดคล้องกับเกณฑ์ประกันคุณภาพองค์ประกอบที่ ๒ ว่าด้วยเรื่อง บัณฑิต องค์ประกอบที่ ๓ ว่าด้วยเรื่อง นิสิต องค์ประกอบที่ ๔ ว่าด้วยเรื่อง อาจารย์ และองค์ประกอบที่ ๕ ว่าด้วยเรื่อง หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของทั้ง ๓ หลักสูตรข้างต้น เป็นไปตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา จึงใคร่ขออนุมัติโครงการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) และยืมเงินทดรองจ่ายจากเงินบำรุงการจัดการศึกษาของหลักสูตรดังกล่าวนี้ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ (สองแสนบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดของโครงการปรากฏตามเอกสารที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ ทั้งนี้การเบิกเงินงบประมาณจะได้เบิกเงินของหลักสูตรจากบัญชีเงินฝากธนาคารทหารไทย เลขที่บัญชี ๖๓๓-๒-๕๐๘๗๖-๘ ชื่อบัญชี มจร. พธม. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาอยุธยาพาร์ค

ทั้งนี้ โครงการฯ นี้จะได้มีการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ในวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้องเธียร์เตอร์ B 508-509 อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จึงกราบนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติโครงการและยืมเงินทดรองจ่ายเพื่อดำเนินการตามเกณฑ์ สกอ. และเกณฑ์การประคุณภาพการศึกษาต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

เรียน อธิการบดี
☑ เห็นควรอนุมัติ
☐ เพื่อโปรดทราบ

(พระครูปริยัติกิตติธำรง,รศ.ดร.)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
๒๐ มี.ค. ๖๓

(พระเทพปวรเมธี)
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
๑๐/มี.ค./๖๓

(พระราชปริยัติกวี)
อธิการบดี
๑๑/มี.ค./๖๓

โครงการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

---

๑. ชื่อโครงการ : โครงการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)
๒. ชื่อหน่วยงาน : หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ : หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. โครงการเชื่อมโยงกับมาตรฐาน สกอ. : องค์ประกอบที่ ๒ บัณฑิต
องค์ประกอบที่ ๓ นิสิต
องค์ประกอบที่ ๔ อาจารย์
องค์ประกอบที่ ๕ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

๕. หลักการและเหตุผล

คณะสังคมศาสตร์โดยภาควิชารัฐศาสตร์ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้เปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นมา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นมา และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปีได้มีผู้สำเร็จการศึกษามากพอสมควร ซึ่งนิสิตเหล่านี้ ได้สำเร็จการศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๒ ที่ทั้งศึกษารายวิชาและทำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์

ผลงานสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน ๘๐ รูป/คน จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ซึ่งจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาได้อีกด้วย

การดำเนินการดังกล่าวนี้ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๕๘ และสอดคล้องกับประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๒

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงต้องจัดให้มีโครงการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของหลักสูตรทั้งสามให้สาธารณชนได้รับทราบ อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไป

๖. วัตถุประสงค์

๖.๑ เพื่อจัดให้มีการตีพิมพ์ผลงานสารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ

๖.๒ เพื่อจัดให้มีการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

๖.๓ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของหลักสูตรทั้งสามสาขาให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

๗. ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการจัดประชุมสัมมนาบทความทางวิชาการที่มีการรายงานการประชุมของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒

๘. เป้าหมายผลผลิต

๘.๑ เป้าหมายเชิงคุณภาพ มีการตีพิมพ์ผลงานวิทยานิพนธ์ในรูปแบบของบทความทางวิชาการและนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

๘.๒ เป้าหมายเชิงปริมาณ มีการตีพิมพ์เอกสารทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า ๒๐๐ เล่มเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่เข้าร่วมประชุมทางวิชาการไม่น้อยกว่า ๑๐๐ รูปหรือคนจากทุกวิทยาเขตที่เปิดการศึกษาในหลักสูตร

๘.๓ เป้าหมายเชิงเวลา : มีกำหนดระยะเวลาระหว่าง เดือน มีนาคม ถึง เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น ๒ เดือน

๙. งบประมาณ :

๙.๑ ที่มาของงบประมาณ : งบประมาณสนับสนุนจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา/นิสิตปริญญาโท

๑๐. ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ

กระบวนการดำเนินการโครงการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) โดยใช้กระบวนการ PDCA คือ

๑๐.๑ การวางแผน (PLAN) ประชุมระดมความคิดเห็นระหว่างคณาจารย์เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรและนิสิต เพื่อจัดทำโครงการจัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) เพื่อขออนุมัติหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ ตลอดถึงทำหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๐.๒ การดำเนินงาน (DO) มีการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน ระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

๑๐.๓ สรุปและประเมินโครงการ (CHECK) โดยมีการประชุมสรุปโครงการ ปรากฏในรายงานการประชุมหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๑๐.๔ นำผลสรุปและข้อเสนอแนะ (ACT) ไปดำเนินดารพัฒนาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ปรากฏในรายงานประชุมหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตารางแผนปฏิบัติการโครงการ

ลำดับที่	กิจกรรมดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ (มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๓)							
		สัปดาห์ ๑	สัปดาห์ ๒	สัปดาห์ ๓	สัปดาห์ ๔	สัปดาห์ ๕	สัปดาห์ ๖	สัปดาห์ ๗	สัปดาห์ ๘
๑	ประชุมระดมความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้อง	→	→						
๒	จัดทำโครงการเสนอขออนุมัติมหาวิทยาลัย			→	→				
๓	จัดทำหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					→	→		
๔	ดำเนินตามแผนที่กำหนด							→	
๕	สรุปโครงการตามแบบ มคอ.๒ และเสนอมหาวิทยาลัย								→

๑๑. ตัวชี้วัด

๑๑.๑ ผลผลิต (Output)

๑) ร้อยละ๘๐ ของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้เพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละ๘๐ ของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการฯ มีพึงพอใจต่อโครงการฯ

๑๑.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

๑) นิสิตที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้จากการประสบการณ์ตรงในการประชุมสัมมนาวิชาการ

๒) การจัดการโครงการเป็นไปตามเกณฑ์ สกอ.ที่ได้กำหนดไว้

๑๒. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ ได้ตีพิมพ์ผลงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ

๑๒.๒ ได้จัดประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

๑๒.๓ ได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของหลักสูตรทั้งสามสาขาให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ๒๕๓/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิพากษ์บทความวิจัยในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒

เพื่อให้การวิพากษ์บทความวิจัยในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการวิพากษ์บทความวิจัยในการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ ประกอบด้วย

๑) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

๑.	พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
๒.	พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.	กรรมการ
๓.	พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	กรรมการ
๔.	พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.	กรรมการ
๕	พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ.ดร.	กรรมการ
๖	พระครูปลัดอุดร ปริปุณฺโณ, ดร.	กรรมการ
๗.	พระครูวินัยธรเอก ชินวโส, ดร.	กรรมการ
๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวัชชัย ไชยสา	กรรมการ
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว	กรรมการ
๑๐.	อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจุติ	กรรมการ
๑๑.	อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว	กรรมการ
๑๒.	พระมหานิกร ฐานุตโร, ดร.	กรรมการและเลขานุการ
๑๓.	พระสมนึก ธีรปญฺโญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.	พระนุชิต นาคเสโน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕.	นางสาว พัชรี หาลาง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒) หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๑.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม	ประธานกรรมการ
๒.	ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์	กรรมการ
๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	กรรมการ
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	กรรมการ
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	กรรมการ

มีต่อหน้า ๒

๖.	รองศาสตราจารย์อนุภูมิ โชวเกษม	กรรมการ
๗.	รองศาสตราจารย์ ดร.พรรษา พฤฒยางกูร	กรรมการ
๘.	รองศาสตราจารย์ ประณต นันทิยะกุล	กรรมการ
๙.	อาจารย์ ดร.สุริยา รักษาเมือง	กรรมการ
๑๐.	อาจารย์ ดร.อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า	กรรมการ
๑๑.	อาจารย์ ดร.บวร ขมชุณศรี	กรรมการ
๑๒.	อาจารย์ ดร.สมบัติ นามบุรี	กรรมการ
๑๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต	กรรมการและเลขานุการ
๑๔.	นายพลวัฒน์ สีทา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕.	นางสาวกาญจนา บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๓) หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

๑.	ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	ประธานกรรมการ
๒.	ศาสตราจารย์ ดร.กฤช เพิ่มทันจิตต์	กรรมการ
๓.	รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท	กรรมการ
๔.	รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี	กรรมการ
๕.	รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชฐ ทั่งโต	กรรมการ
๖.	รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	กรรมการ
๗.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	กรรมการ
๘.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	กรรมการ
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล เย็นใจมา	กรรมการ
๑๐.	อาจารย์ ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	กรรมการ
๑๑.	อาจารย์ ดร.นพดล ดีไทยสงค์	กรรมการ
๑๒.	อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ พุทธศาสน์ศรัทธา	กรรมการ
๑๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	กรรมการและเลขานุการ
๑๔.	นายสุภัทรชัย สีสะใบ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕.	นายกรกต ชาบัณฑิต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖.	นางสาวสุมาลี บุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประมวลรูปภาพประกอบโครงการ

พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร. อธิการบดี กล่าวเปิดการประชุม
และบรรยายพิเศษ หัวข้อ “การแก้ไขปัญหาโรคไวรัสโควิด 19 ในมุมมองพระพุทธศาสนา”
ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing
วันที่ 3 เมษายน 2563

พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร, รศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และพระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.
คณบดีคณะสังคมศาสตร์ กล่าวสัมปสาทนียกถา
ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing
วันที่ 3 เมษายน 2563

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ กล่าวรายงานต่อองค์ประธานในพิธี และชี้แจงรายละเอียดของการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

วันที่ 3 เมษายน 2563

คณาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา นิสิต และผู้สนใจ

เข้าร่วมการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

วันที่ 3 เมษายน 2563

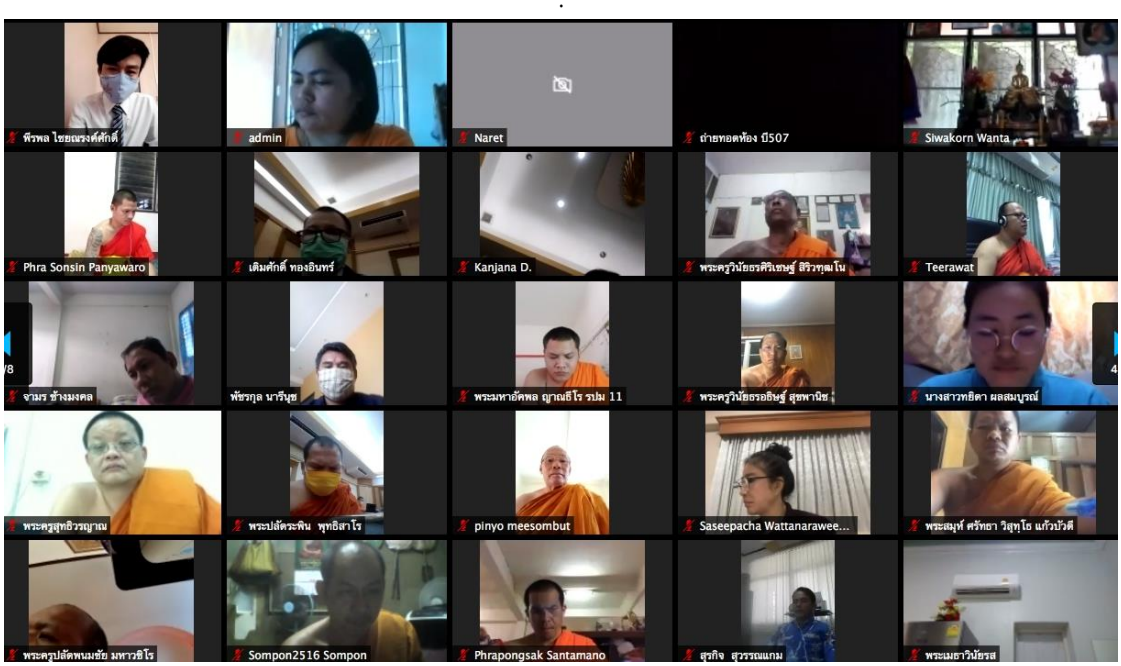
คณาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา นิสิต และผู้สนใจ

เข้าร่วมการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

วันที่ 3 เมษายน 2563

.

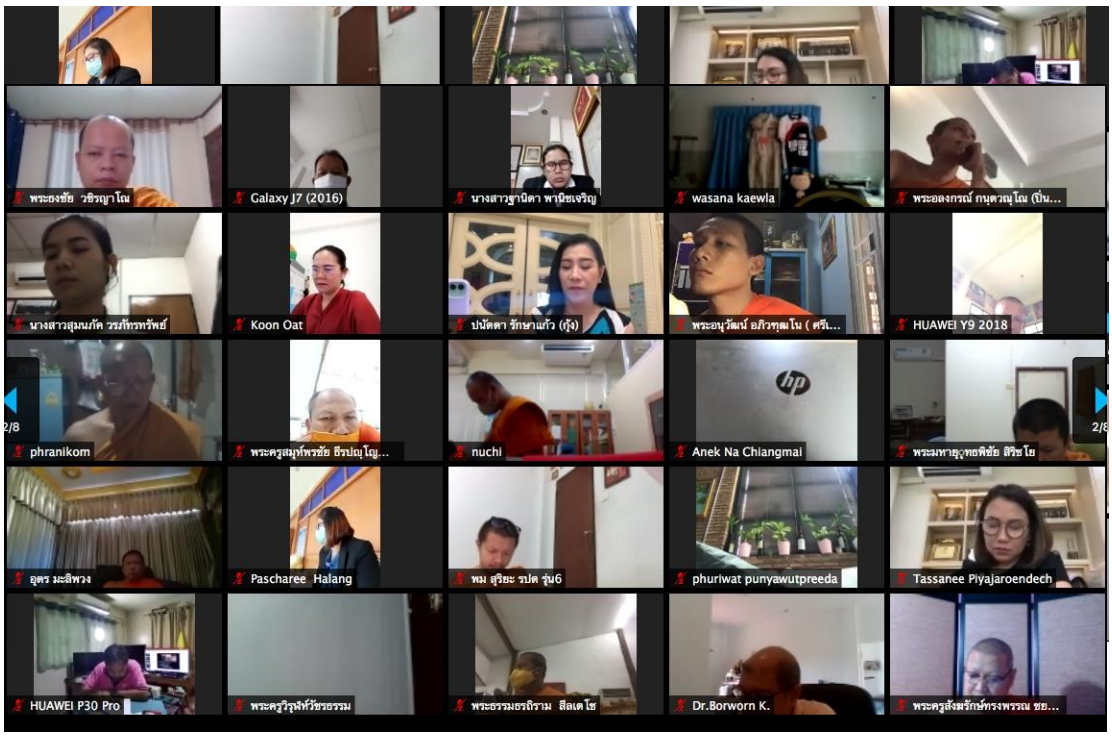
ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวปกิณณกกถา

ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

วันที่ 3 เมษายน 2563

คณาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา นิสิต และผู้สนใจ

เข้าร่วมการประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings)

ผ่านระบบออนไลน์ ZOOM Video Conferencing

วันที่ 3 เมษายน 2563

